

одбор на правните лица кои дејствуваат заеднички или
- членови на органот на управување, односно на надзорниот одбор на правните лица со тие правни лица.

д) Правни лица, односно правни и/или физички лица дејствуваат заеднички кога физичко и/или правно лице:

- директно или индиректно поседува 25% или повеќе од почетниот капитал на исто правно лице;
- директно или индиректно има повеќе од 25% од правата на глас во собранието на исто правно лице;
- право на управување со деловните и финансиските политики на исто правно лице врз основа на овластувања од статутот или договорот за друштвото;
- има директно или индиректно преовладувачко влијание врз водењето на работите на друштвото и донесувањето на одлуки.

6. „Тесна поврзаност“ е ситуација во која две или повеќе физички или правни лица се поврзани:

(а) преку учество во форма на сопственост над 20% или повеќе од правата на глас или капиталот на друштвото, директно или преку контрола;

(б) преку "контрола" што подразбира однос помеѓу матично и зависно друштво, согласно Законот за трговски друштва или сличен однос меѓу физички или правни лица и некое друштво, зависно друштво на друго зависно друштво кое исто така се смета за зависно друштво на матичното друштво кое е на чело на тие друштва;

(в) преку постојана врска на две или повеќе физички или правни лица со исто трето лице преку контрола;

(г) преку правно лице, труст или партнерство, во кое раководните должности ги извршува лице кое е управител или лице од точките а), б), и в) на овој став кое е директно или индиректно контролирано од тоа лице или кое е основано во корист на тоа лице или чиј економски интерес во основа е еднаков со економскиот интерес на тоа лице;

д) како физички лица коишто се: во сродство преку брак или посвојување; деца и родители, браќа и сестри, полубраќа и полусестри, баби, дедовци и внуци; на друг начин се крвно поврзани до втор степен; или живееле во заедница една година непрекинато во однос на родител - старател и дете, маќеа или очув и посинок и поќерка, снаа, зет и родители на брачните другари.

7. „Близок соработник на подносител на барање за добивање на одобрение за стекнување на квалификувано учество во инвестициско друштво, пазарен оператор и овластен депозитар“ е:

пervetësim të aksioneve, që bëjnë me dije për një kontratë gjatë përvetësimin të aksioneve ose qëllim i përbashkët i personave;

- anëtarë të organit të administrimit, respektivisht të bordit mbikëqyrës të personave juridik që veprojnë bashkarisht ose

- anëtarë të organit të administrimit, respektivisht të bordit mbikëqyrës të personave juridik me ata persona juridik.

b) Persona juridik, respektivisht persona juridik dhe/ose fizik të cilët veprojnë bashkarisht kur personi fizik dhe/ose juridik:

- drejtpërdrejtë ose tërthorazi posedon 25% ose më shumë të kapitalit fillestar të një personi të njëjtë juridik;

- drejtpërdrejtë ose tërthorazi ka më shumë se 25% të të drejtave në votë në kuvendin e një personi të njëjtë juridik;

- e drejta e menaxhimit me politikata afariste dhe financiare të personit të njëjtë juridik në bazë të autorizimeve nga statuti ose kontrata për shoqërinë;

- ka ndikim mbizotërues të drejtpërdrejtë ose tërthortë mbi menaxhimin e punëve të shoqërisë dhe sjelljes së vendimeve.

6. “Ndërlidhshmëri e ngushtë” është situatë në të cilën dy ose më shumë persona fizik ose juridik janë të ndërlidhur:

(а) përmes pjesëmarrjes në formë të pronësisë mbi 20% ose më shumë të së drejtave në votë ose kapitalit të shoqërisë, drejtpërdrejtë ose përmes kontrollit;

(b) përmes “kontrollit” që nënkupton raport ndërmjet një shoqërie amë dhe të varur, në përputhje me Ligjin për Shoqëritë Tregtare ose raport të ngajshëm ndërmjet personave fizik ose juridik dhe ndonjë shoqërie, shoqërie të varur një shoqërie tjetër të varur e cila poashtu konsiderohet si shoqëri e varur e shoqërisë amë që është në ballë të atyre shoqërive;

(c) përmes një lidhjeje konstante të dy ose më shumë personave fizik ose juridik me të njëjtë palë të tretë përmes kontrollit;

(ç) përmes një personi juridik, trusti ose partneriteti, në të cilin obligimet udhëheqëse i zbaton person që është administrues ose person nga pika a), b) dhe c) të këtij paragrafi që është drejtpërdrejtë ose tërthorazi i kontrolluar nga ai person ose që është e themeluar në dobi të atij personi ose interesi ekonomik i të cilit në bazë është i njëjtë me interesin ekonomik të atij personi;

d) si persona fizik të cilët janë: në farefisëri përmes martesës ose birësimit; fëmijë dhe prindër, vëllezër dhe motra, gjysmëvëllezër dhe gjysmëmotra, gjyshe, gjyshër dhe nipa; në mënyrë tjetër janë në lidhje familjare deri në shkallë të dytë; ose kanë jetuar në bashkësi për një vit pandërprerë në raport

- а) секое физичко лице кое е на раководна позиција во правно лице во кој подносителот на барањето е на раководна позиција или вистински сопственик на правниот субјект;
- б) секое физичко лице кој е вистински сопственик на правно лице во кој подносителот на барањето е на раководна позиција и
- в) секое физичко лице кое со подносителот на барањето има заедничка вистинска сопственост над правното лице.

8. „Близок соработник на подносител на барање за добивање одобрение за член на орган на управување во инвестициско друштво, пазарен оператор и овластен депозитар“ е:

- а) секое физичко лице кое е на раководна позиција во правно лице во кој кандидатот е на раководна позиција или вистински сопственик на правното лице;
- б) секое физичко лице кој е вистински сопственик на правно лице во кој кандидатот е на раководна позиција;
- в) секое физичко лице кое со кандидатот има заедничка вистинска сопственост над правното лице.

9. „Релевантни лица“ во однос на инвестициско друштво се следните:

- а) директор, содружник или акционер, управител или врзан застапник на инвестициското друштво;
- б) директор, содружник или акционер, менаџер на било кој врзан застапник на инвестициското друштво;
- в) вработен во инвестициското друштво или во врзаниот застапник на инвестициското друштво, како и било кое физичко лице чии што услуги се ставени на располагање и под контрола на инвестициското друштво или врзаниот застапник на инвестициското друштво и кој е вклучен во извршување на инвестициски услуги и спроведување на активностите на инвестициското друштво;
- г) физичко лице коешто е директно вклучено во давање на услуги на инвестициското друштво или на неговиот врзан застапник врз основа на договор за пренос на нужни и важни оперативни процеси, а со цел давање на инвестициски услуги и активности;

10. „Лице со кое релевантното лице има роднинска врска“ претставува:

- а) брачен другар (сопругник) или лице со коешто релевантното лице е во вонбрачна заедница;
- б) дете или посвоено дете на релевантното лице; или
- в) било кое друго лице со кое релевантното лице е во роднинска врска, а со кое делат исто место на живеење

me prind – kujdestar dhe fëmijë, njerкë ose njerк dhe biri i adoptuar dhe vajzë e adoptuar, nuse, dhëndër dhe prindër të bashкëshortëve.

7. “Bashкëpunëtor i afërt i parashtruesit të një kërкесе për fitimin e miratimit për përvetësim të një pjesëmarrje të kualifikuar në shoqëri investuese, operator tregu dhe depozitar i autorizuar” është:

- а) cilido person fizik i cili është në pozitë udhëheqëse në një person juridik në të cilin parashtruesi i kërкесës është në pozitë udhëheqëse ose pronar i vërtetë i subjektit juridik;
- б) cilido person fizik i cili është pronar i vërtetë i një personi juridik në të cilin parashtruesi i kërкесës është në pozitë udhëheqëse dhe
- с) cilido person fizik i cili me parashtruesin e kërкесës ka pronësi të përbashкët mbi personin juridik.

8. “Bashкëpunëtor i afërt i parashtruesit të një kërкесе për fitimin e miratimit për anëtar të një organi drejtues në shoqëri investuese, operator tregu dhe depozitar i autorizuar” është:

- а) cilido person fizik i cili është në pozitë udhëheqëse në një person juridik në të cilin kandidati është në pozitë udhëheqëse ose pronar i vërtetë i subjektit juridik;
- б) cilido person fizik i cili është pronar i vërtetë i një personi juridik në të cilin kandidati është në pozitë udhëheqëse;
- с) cilido person fizik i cili me кандидатin e kërкесës ka pronësi të përbashкët mbi personin juridik.

9. “Persona relevantë” në raport me një shoqëri investuese janë si në vijim:

- а) drejtor, bashкëpronar ose aksionar, administrues ose përfaqësues i lidhur i shoqërisë investuese;
- б) drejtor, bashкëpronar ose aksionar, menaxher i cilido përfaqësuesi të lidhur të shoqërisë investuese;
- с) i punësuar në shoqërinë investuese ose në përfaqësuesin e lidhur të shoqërisë investuese, si dhe cilido person fizik shërbimet e të cilit janë vënë në dispozicion dhe nën kontroll të shoqërisë investuese ose përfaqësuesit të lidhur të shoqërisë investuese dhe i cili është i përfshirë në kryerjen e shërbimeve investuese dhe zbatimin e aktiviteteve të shoqërisë investuese;

ç) person fizik i cili drejtpërdrejtë është i përfshirë në dhënien e shërbimeve shoqërisë investuese ose përfaqësuesit të saj të lidhur në bazë të një kontrate për transferimin e proceseve të domosdoshme dhe të rëndësishme operative, me qëllim të dhënies së shërbimeve dhe aktiviteteve investuese;

10. “Person me të cilin personi relevant ka lidhje farefisnore” paraqet:

- а) partner martesor (bashкëshort/e) ose person me të

најмалку една година од денот на реализација на сопствената трансакција.

11. „Добра репутација и углед“ е честност, компетентност, работливост и поседување особини кои даваат сигурност дека лицето со начинот на своето работење нема да влијае во насока на загрозување на стабилноста и на сигурноста на инвестициското друштво, врзаниот застапник, пазарниот оператор, овластениот депозитар или на пазарот во целина.

12. „Траен медиум“ е секое средство што на клиентот му овозможува да ги чува информациите упатени лично до него на начин кој му овозможува истите да му бидат достапни за идна употреба за временски период, кој одговара на намената на тие информации и овозможува неизменета репродукција на така сочувваните информации;

13. „Електронски облик/пат“ е секој траен медиум освен хартија;

14. „Финансиски инструменти“ се:

- 1) преносливи хартии од вредност;
- 2) инструменти на пазарот на пари;
- 3) удели во инвестициски фондови;
- 4) деривативни финансиски инструменти, како што се:

а) опции, фјучерси, свопови, форвард каматни договори и сите други договори за деривативи кои се однесуваат на хартии од вредност, валути, каматни стапки или приноси, емисиони квоти или други деривативни инструменти, финансиски индекси или финансиски мерни величини кои можат да се порамнат физички или во готовина;

б) опции, фјучерси, свопови, форвард каматни договори и сите други договори за деривативи кои се однесуваат на стоки кои мора да се порамнат во готовина или може да се порамнат во готовина по барање на една од договорните страни, освен поради неплаќање или друга причина за раскинување на договорот;

в) опции, фјучерси, свопови, и сите други договори за деривативи кои се однесуваат на стоки кои може физички да се порамнат под услов да се тргуваат на регулиран пазар, МПТ или ОПТ со исклучок на големо продажните енергетски производи тргувани на ОПТ кои мора физички да се порамнат;

г) опции, фјучерси, свопови, форвард договори и сите други договори за деривативи кои се однесуваат на стоки кои може физички да се порамнат кои не се опфатени во потточка “в” од оваа точка кои не се за комерцијални намени, а

цилин персона relevant është në një bashkësi jashtëmartesore ;

b) fëmijë ose fëmijë i birësuar i personit relevant; ose

c) cilido person tjetër me të cilin personi juridik është në lidhje farefisnore, me të cilin ndajnë të njëjtin vendbanim të paktën një vit nga dita e realizimit të transaksionit personal.

11. “Reputacion i mirë” është ndershmëri, konkurrueshmëri, punueshmëri dhe posedim i veçorive të cilat japin siguri se personi me mënyrën e punës së vet nuk do të ndikojë në drejtim të kërcënimit të stabilitetit dhe sigurisë së shoqërisë investuese, përfaqësuesit të lidhur, operatorit të tregut, depozitarit të autorizuar ose të tregut në tërësi.

12. “Medium i qëndrueshëm” është cilido mjet i cili i mundëson klientit t’i ruajë informacionet e drejtuara personalisht tek ai në mënyrë e cila u mundëson të njëjtave të jenë të qasshme për një përdorim të ardhshëm në periudhë kohore, që korrespondon me qëllimin e atyre informacioneve dhe mundëson riprodhim të pandryshuar të informacioneve të ruajtura në atë mënyrë;

13. “Formë/mënyrë elektronike” është cilado media e përhershme përveç letrës;

14. “Instrumente financiare” janë:

- 1) letra me vlerë të transferueshme;
- 2) instrumente të tregut të parave;
- 3) kuota në fonde investuese;
- 4) instrumente financiare derivative, siç janë:

a) kontratat e opsioneve (options), kontratat e së ardhmes (futures), marrëveshjet e shkëmbimit (swaps), kontratat që paracaktojnë normën e interesit në të ardhmen (forward interest rate agreements), dhe të gjitha kontratat tjera për derivative të cilat u referohen letrave me vlerë, valutave, normave të interesit ose rendimente, kuota emetuese ose instrumente të tjera derivative, indekse financiare ose madhësi matëse financiare të cilat mund të shlyhen fizikisht ose në para të thata;

b) kontratat e opsioneve (options), kontratat e së ardhmes (futures), marrëveshjet e shkëmbimit (swaps), kontratat që paracaktojnë normën e interesit në të ardhmen (forward interest rate agreements) dhe të gjitha kontratat tjera për derivative të cilat u referohen mallrave që mund të shlyhen në para të thata me kërkesë të njëjës prej palëve kontraktuese, me përjashtim të rasteve të mospagesës ose arsye tjetër për shkëputje të kontratës;

c) kontratat e opsioneve (options), kontratat e së ardhmes (futures), marrëveshjet e shkëmbimit (swaps) dhe të gjitha kontratat tjera për derivative të cilat u referohen mallrave që mund të shlyhen fizikisht nën kusht se tregtohen në një treg të rregulluar, platformë shumëpalëshe tregtimi PSHT ose platformë e organizuar e tregtimit POT me përjashtim të produkteve energjetike të tregtuara me shumicë

имаат карактеристики на други деривативни финансиски инструменти;

д) деривативни инструменти за пренос на кредитен ризик;

ѓ) финансиски договори за разлика во цена;

е) опции, фјучерси, свопови, форвард каматни договори и сите други договори за деривативи поврзани со климатски променливи (варијабли), трошоци за превоз, емисиони квоти, стапки на инфлација или други официјални економски статистички податоци кои мора да се порамнат во готовина или може да се порамнат во готовина по барање на една од договорните страни освен поради неплаќање или друга причина за раскинување на договорот, како и кои било други договори за деривативи поврзани со имот, права, обврски, индекси и мерни величини кои не се спомнати во овој дел, кои имаат карактеристики на други деривативни финансиски инструменти, во зависност од тоа дали, помеѓу другото, со нив се тргува на регулиран пазар, ОПТ или на МПТ;

ж) емисиони квоти.

15. „Преносливи хартии од вредност“ се видови на хартии од вредност кои се преносливи на пазарот на капитал, освен инструментите за плаќање, како што се:

а) акции во друштва и други хартии од вредност кои се еквивалентни на акциите во друштвата, партнерства или други правни лица и потврди за хартии од вредност во врска со акции;

б) обврзници или други форми на секјуритизиран долг, вклучувајќи потврди за хартии од вредност во однос на тие хартии од вредност;

в) кои било други хартии од вредност кои даваат право на стекнување или продавање на преносливи хартии од вредност или кои се порамнуваат со пари повикувајќи се на преносливи хартии од вредност, валути, каматни стапки или приноси, стока или други индекси или мерни единици.

16. „Инструменти на пазарот на пари“ се инструменти кои вообичаено се тргуваат на пазар на пари и имаат вредност која може точно и прецизно да биде утврдена во секое време кои не се деривативи и кои имаат доспевање не подолго од 397 дена од денот на издавањето, како што се државни записи, сертификати за депозит и комерцијални записи освен инструменти за плаќање;

17. „Нематеријализирана форма“ значи облик на финансиските инструменти само како запис во електронски облик;

18. „Потврда за депонирана хартија од вредност“ е

нë POT që duhet fizikisht të shlyhen;

ç) kontratat e opsioneve (options), kontratat e së ardhmes (futures), marrëveshjet e shkëmbimit (swaps), kontratat forward dhe të gjitha kontratat tjera për derivative të cilat u referohen mallrave që mund të shlyhen fizikisht të cilat nuk janë të përfshira në nënpikën c) të kësaj pike që nuk janë për qëllime komerciale, por kanë karakteristika të instrumenteve të tjera financiare derivative;

d) instrumente derivative për transfer të rrezikut të kredisë;

dh) kontrata financiare për diferencën në çmim;

e) kontratat e opsioneve (options), kontratat e së ardhmes (futures), marrëveshjet e shkëmbimit (swaps), kontratat që paracaktojnë normën e interesit në të ardhmen (forward interest rate agreements) dhe të gjitha kontratat tjera për derivative lidhur me variabla klimaterike, kostot e transportit, kuota emetuese, norma të inflacionit ose të dhëna të tjera statistikore ekonomike zyrtare që duhet të shlyhen në para të thata me kërkesë të njëres prej palëve kontraktuese, me përjashtim të rasteve të mospagesës ose arsye tjetër për shkëputje të kontratës, si dhe cilado kontrata për derivative në lidhje me pronë, të drejta, detyrime, indekse dhe madhësi matëse që nuk përmenden në këtë pjesë, që kanë karakteristika të instrumenteve të tjera financiare derivative, varësisht nga fakti nëse, ndër të tjera, me ato tregtohet në një treg të rregulluar, POT ose në PMT;

ë) kuota emetuese.

15. “Letra me vlerë të transferueshme” janë lloje të letrave me vlerë të cilat janë të transferueshme në tregun e kapitalit, me përjashtim të instrumenteve për pagesë, siç janë:

a) aksione në shoqëri dhe letra me vlerë të tjera të cilat janë ekuivalente të aksioneve të shoqëritë, partneritete ose persona të tjerë juridik dhe vërtetime për letra me vlerë në lidhje me aksione;

b) obligacione ose forma të tjera të borxhit të sekjuritizuar, përfshirë vërtetime për letra me vlerë në raport me ato letra me vlerë;

c) cilado letra me vlerë të tjera të cilat japin të drejtën për përvetësim ose shitje të letrave me vlerë të transferueshme ose të cilat shlyhen me para duke u thirrur në letra me vlerë të transferueshme, valuta, norma të interesit ose rendimente, mallra ose indekse të tjera ose njësi matëse.

16. “Instrumente të tregut të parasë” janë instrumente të cilat zakonisht tregtohen në tregun e parasë dhe kanë vlerë e cila mundet në mënyrë të saktë dhe precize të vërtetohet në çdo kohë, që nuk janë derivative dhe të cilat kanë maturim jo më të gjatë se 397 ditë nga dita e emetimit, siç janë bonot shtetërore, certifikatat për depozit dhe bonot komerciale, me përjashtim të instrumenteve për pagesë;

17. “Formë e dematerializuar” elektronike është formë

онаа хартија од вредност која е пренослива на пазарот на капитал и која означува сопственост над хартија од вредност на странски издавач која е примена за тргување на регулиран пазар и се тргува независно од хартиите од вредност на странскиот издавач;

19. „Сертификати“ се хартии од вредност кои се преносливи на пазарот на капитал и кои во случај на отплата на вложувањето од страна на издавачот се рангирани над акциите, но под необезбедени должнички инструменти и други слични инструменти;

20. „Структурирани финансиски производи“ се хартии од вредност кои се создадени заради секјуритизација и пренос на кредитниот ризик поврзан со збир на финансиски средства, а кои на имателот на хартиите од вредност му овозможуваат редовни исплати кои зависат од паричните текови кои произлегуваат од финансиските средства кои се во основата на финансикиот производ;

21. „Структуриран депозит“ е депозит кој е осигуран согласно законот со кој се уредува осигурувањето на депозити кај кој главницата во целост се исплатува по доспевање, а каматата или премијата се исплатуваат или подлежат на ризик во зависност од формулата која може да вклучува елементи како што се:

а) индекси или комбинирани индекси, освен ако се работи за депозит со променлива каматна стапка чиј поврат е директно поврзан со индекс на каматната стапка како што е Еурибор;

б) финансиски инструмент или комбинација од финансиски инструменти;

в) стока или комбинација од стоки или други материјални или нематеријални незаменливи средства или

г) девизни курсеви или комбинација на девизни курсеви.

22. „Стокови деривативи“ се финансиски инструменти дефинирани во став 1 точка 15 подточка в) на овој член кои се однесуваат на стоки или на основен инструмент од став 1 точка 14 подточка 4 алинеја б), в), г) и е) на овој член;

23. „Спот договор за стока“ е договор за доставување на стоки со кои се тргува на спот пазари и кои се доставуваат веднаш по порамнување на трансакцијата и договор за продажба на стоки кои не се финансиски инструменти, вклучувајќи физички порамнет форвард договор;

24. „Спот пазар“ е пазар на стока на кој стоката се продава за пари и се испорачува веднаш по порамнување на трансакцијата, како и други нефинансиски пазари, како што се на пример терминските стоково-берзански пазари (forward markets for commodities);

e instrumenteve financiare si regjistër në formë elektronike;

18. “Dëftesa depozitari” është ajo letër me vlerë e cila është e transferueshme në tregun e kapitalit dhe e cila paraqet zotërim mbi një letër me vlerë të një emetuesi të huaj e cila është e pranuar për tregtim në treg të rregulluar dhe tregtohet pavarësisht nga letrat me vlerë të emetuesit të huaj;

19. “Certifikata” janë letra me vlerë të cilat janë të transferueshme në tregun e kapitalit dhe të cilat në rast të pagesës së investimit nga ana e emetuesit janë të rankuara mbi aksionet, por nën instrumente të pasiguruar të borxhit dhe instrumente të tjera të ngjajshme;

20. “Produkte të strukturuar financiare” janë letra me vlerë të cilat janë të krijuara me qëllim të sekjuritizimit dhe transferit të rrezikut kreditues lidhur me një përmbledhje të asetëve financiare, të cilat mbajtësit të letrave me vlerë i mundësojnë pagesa të rregullta nga flukset e parave që rezultojnë nga asetet financiare të cilat janë në bazën e produktit financiar;

21. “Depozitë e strukturuar” është depozitë i cili është i siguruar në përputhje me Ligjin me të cilin rregullohet sigurimi i depozitave tek i cili principali në tërësi paguhet pas maturimit, ndërsa interesi ose primi paguhet ose i nënshtrohen rrezikut varësisht nga formula e cila mund të përfshijë elemente siç janë:

а) indekse ose indekse të kombinuara, përveç nëse bëhet fjalë për depozitë me normë të ndryshueshme të interesit, kthimi i së cilit është drejtpërdrejtë i lidhur me një indeks të normës së interesit siç është Euribor;

б) instrument financiar ose kombinim i instrumenteve financiare;

в) mall ose kombinim i mallrave ose asetëve të tjera të pazëvendësueshme materiale ose jomateriale ose

ç) kurse devizore ose kombinim i kurseve devizore.

22. “Derivatивë të mallrave” janë instrumente financiare të përkufizuara në paragrafin 1 pika 15 nënpika c) e këtij neni të cilat u referohen mallrave ose një instrumenti bazë nga paragrafi 1 pika 14 nënpika 4 nënparagrafi б), в), ç) dhe е) i këtij neni;

23. “Spot kontratë e mallrave” është kontratë për dorëzimin e mallrave me të cilat tregtohet në spot tregje dhe të cilat dorëzohen menjëherë pas shlyerjes së transaksionit dhe kontratë për shitje të mallrave që nuk janë instrumente financiare, përfshirë një (forwards) kontratë fizikisht të shlyer;

24. “Spot treg” është tregu i mallrave në të cilin malli shitet për para dhe dorëzohet menjëherë pas shlyerjes së transaksionit, si dhe tregje të tjera jofinanciare, siç janë për shembull tregjet e ardhshme të mallrave-bursave (forward markets for commodities);

25. „Стока“ е било каква стока од заменлива природа која може да се испорача, вклучително метали и нивни руди и легури, земјоделски производи и енергија;

26. „Налог,“ во смисла на место за тргување претставува понуда за купување или продавање на финансиски инструменти;

27. „Налог за пренос“ е секој налог на учесникот да се стави на располагање одреден износ на парични средства преку негово евидентирање на сметката на давател на платежни услуги, централна друга договорна страна или агент за порамнување или секој налог кој доведува до преземање или исполнување на обврска за плаќање согласно правилата на системите за порамнување или налог на инвестициското друштво за пренос на хартии од вредност или права на хартии од вредност преку евидентирање во соодветниот регистар.

28. „Извршување на налози за сметка на клиенти“ е дејствување со цел склучување на договор за купување или продавање на еден или повеќе финансиски инструменти за сметка на клиентите вклучувајќи и склучување на договори за продажба на финансиските инструменти кои се издадени од инвестициското друштво или банка (кредитна институција) во времето на нивното издавање;

29. „Лимитиран налог“ е налог за купување или продавање на одредена количина на финансиски инструмент по одредена цена или по поповолна од таа цена;

30. „Управување со портфолио“ значи управување со портфолио врз основа на овластување од клиентот на индивидуална и дискрециона основа, при што портфолиото вклучува еден или повеќе финансиски инструменти;

31. „Инвестициско советување“ претставува давање на лична препорака на клиент по негово барање или по иницијатива на инвестициското друштво во однос на една или повеќе трансакции кои се однесуваат на финансиски инструменти;

32. „Лична препорака“ за потребите на дефиницијата во точка 30 на овој член, се смета препораката дадена на лице во својство на вложувач или потенцијален вложувач или во својство на застапник на вложувачот или потенцијалниот вложувач. Оваа препорака е претставена како соодветна препорака за тоа лице или се темели на разгледување на околностите во кои се наоѓа тоа лице и со неа се препорачува преземање на една од следните активности:

а) купување, продажба, запишување, замена, откуп, чување или покровителство на одреден финансиски инструмент;

б) извршување или неизвршување на било кое право кое произлегува од одреден финансиски инструмент за купување, продажба, запишување, замена или откуп на финансискиот инструмент.

Препораката не се смета за лична препорака доколку е издадена исклучиво за јавноста;

33. „Препорака за вложување“ се информации со кои се препорачува или предлага инвестициска стратегија,

25. „Mallra“ janë cilado mallra të natyrës së zëvendësueshme që mund të dorëzohen, përfshirë metale dhe mineralet dhe aliazhet e tyre, produkte bujqësore dhe energji;

26. “Urdhër” në kuptim të vendit për tregtim paraqet ofertë për blerje ose shitje të instrumenteve financiare;

27. “Urdhër për transfer” është çdo urdhëresë e pjesëmarrësit që të vendos në dispozicion një shumë të caktuar të aseteve në para përmes evidentimit të saj në llogarinë e një ofruesi të shërbimeve pagesore, palë tjetër qendrore kontraktuese ose agjent për shlyerje ose cilado urdhëresë e cila sjell deri te marrja ose përmbushja e detyrimit për pagesë në përputhje me rregullat e sistemeve për shlyerje ose urdhëresë e shoqërisë investuese për transfer të letrave me vlerë ose të drejta të letrave me vlerë përmes evidentimit në regjistrin përkatës.

28. “Zbatim i urdhrave për llogari të klientëve” është veprim me qëllim të përmbylljes së një kontrate për blerje ose shitje të një ose më shumë instrumenteve financiare për llogari të klientëve, përfshirë edhe përmbylljen e kontratave për shitje të instrumenteve financiare që janë emetuar nga shoqëria investuese ose banka (institutacion kreditives) në kohën e emetimit të tyre;

29. “Urdhër i kufizuar” është urdhëresë për blerje ose shitje të një sasive të caktuar të instrumenteve financiare me një çmim të caktuar ose më të volitshëm se ai çmim;

30. “Menaxhim me portofolin” domethënë menaxhim me portofolin në bazë të një autorizimi nga klienti në bazë individuale dhe diskreionale, gjatë së cilës portofoli përfshin një ose më shumë instrumente financiare;

31. “Këshillim për investim” paraqet dhënie e rekomandimit personal një klienti me kërkesë të tij ose me nismë të shoqërisë investuese në raport me një ose më shumë transaksione që u referohen instrumenteve financiare;

32. “Rekomandim personal” për nevojat e përkufizimit nën pikën 30 të këtij neni, konsiderohet rekomandimi i dhënë një personi në cilësi të investitorit ose investitorit potencial ose në cilësi të përfaqësuesit të investitorit ose investitorit potencial. Ky rekomandim është i paraqitur si rekomandim përkatës për atë person ose bazohet në shqyrtimin e rrethanave në të cilat gjendet ai person dhe me të rekomandohet marrja e një prej aktiviteteve në vijim:

a) blerje, shitje, regjistrim, zëvendësim, riblerje, ruajtje ose kujdestari e një instrumenti të caktuar financiar;

b) zbatim ose moszbatim i cilësdo të drejte e cila rrjedh nga një instrument i caktuar financiar për blerje, shitje, regjistrim, zëvendësim ose riblerje të instrumentit financiar.

Rekomandimi nuk konsiderohet si rekomandim personal përderisa është i lëshuar ekskluzivisht për publikun;

33. “Rekomandim për investim” janë informacione me të cilat rekomandohet ose propozohet strategjia investuese, në mënyrë eksplicite ose implicite, në raport me një ose më shumë instrumente financiare ose emetues, përfshirë cilido

експлицитно или имплицитно, во однос на еден или повеќе финансиски инструменти или издавачи, вклучувајќи кое било мислење за моменталната или за идната вредност или цена на таквите инструменти, наменети за дистрибутивните канали или јавноста;

34. „Место на тргување“ е регулиран пазар, МПТ или ОПТ;

35. „Регулиран пазар“ значи мултилатерален систем организиран и/или управуван од пазарен оператор, кој во рамките на системот врши спојување или го олеснува спојувањето на понудите за купување и понудите за продажба на финансиски инструменти на повеќе заинтересирани трети лица во рамките на системот и во согласност со неговите недискрециони правила, на начин кој доведува до склучување на договори во врска со финансиските инструменти кои се примени за тргување согласно неговите правила, кој има добиено одобрение за работа од Комисијата и постојано функционира во согласност со Глава IV Подглава 1 од овој закон;

36. „Мултилатерална платформа за тргување“ или МПТ е мултилатерален систем со кој управува инвестициско друштво или пазарен оператор, кој овозможува спојување на интересите за купување и продавање на финансиски инструменти на трети страни во самиот систем и во согласност со неговите правила, на начин кој доведува до склучување на договори согласно Глава IV Подглава 3 од овој закон;

37. „Организирана платформа за тргување“ или ОПТ е мултилатерален систем со кој управува инвестициско друштво или пазарен оператор, а кој не е регулиран пазар или МПТ и во кој интересите на трети страни за купување и продажба на обврзници, структурирани финансиски производи, емисиони квоти или деривативни инструменти може да бидат во интеракција во самиот систем на начин кој доведува до склучување на договор согласно Глава IV Подглава 3 од овој закон;

38. Мултилатерален систем е секој систем или платформа во рамки на кои е овозможена интеракција на повеќе трговски интереси на трети лица за купување или продажба на финансиски инструменти;

39. „Ликвиден пазар“ е пазар за финансиски инструменти или класа на финансиски инструменти, на кој има постојано подготвени продавачи и купувачи, а кој се оценува во согласност со следниве критериуми, земајќи ги предвид специфичните пазарни структури на конкретниот финансиски инструмент или на конкретната класа финансиски инструменти:

а) просечната зачестеност и обем на трансакции при низа на пазарни услови, имајќи ги предвид карактерот и животниот циклус на производите во рамки на одредена класа на финансиски инструменти;

меморандумот за моментална вредност или ардхшме или оцена на инструментите, или оцена на инструментите, или оцена на инструментите, или оцена на инструментите, или оцена на инструментите;

34. “Vendi për tregtim” është një treg i rregullat, PSHT ose POT;

35. “Treg i rregulluar” është sistemi shumëpalësh i organizuar dhe/ose i administruar nga një operator tregu, i cili në kuadër të sistemit kryen bashkim ose e lehtëson bashkimin e ofertave për blerje dhe ofertave për shitje të instrumenteve financiare të më shumë personave të interesuar të tretë në kuadër të sistemit dhe në përputhje me rregullat e tij jodiskrecionale, në mënyrë e cila sjell deri te përmbyllja e kontratave në lidhje me instrumentet financiare që janë pranuar për tregtim në përputhje me rregullat e tij, i cili ka fituar miratim për punë nga Komisioni dhe vazhdimisht funksionon në përputhje me Kapitullin IV Nënkapitulli 1 i këtij Ligji;

36. “Platformë shumëpalëshe tregtimi” ose PSHT është një sistem multilateral me të cilin administron shoqëria investuese ose operator i tregut, që mundëson bashkim të interesave për blerje dhe shitje të instrumenteve financiare palëve të treta në vet sistemin dhe në përputhje me rregullat e tij, në mënyrë e cila sjell deri te përmbyllja e kontratave në përputhje me Kapitullin IV Nënkapitulli 3 i këtij Ligji;

37. “Platforma e organizuar e tregtimit” ose POT është një sistem multilateral me të cilin administron shoqëria e investimeve ose operatori i tregut, dhe i cili nuk është treg i rregulluar ose PMT dhe në të cilin interesat e palëve të treta për blerje dhe shitje të obligacioneve, produkteve të strukturuar financiare, kuotave emetuese ose instrumenteve derivative mund të jenë në ndërveprim në vet sistemin në mënyrë e cila sjell deri te përmbyllja e kontratave në përputhje me Kapitullin IV Nënkapitulli 3 i këtij Ligji;

38. “Sistem shumëpalësh” është cilido sistem ose platformë në kuadër të së cilëve mundësohet ndërveprimi i një numri të interesave të tregtimit të personave të tretë për blerje ose shitje të instrumenteve financiare;

39. “Tregu likuid” është tregu i instrumenteve financiare ose klase të instrumenteve financiare në të cilin ka vazhdimisht shitës dhe blerës të përgatitur, i cili vlerësohet në përputhje me kriteret në vijim, duke marrë parasysh strukturat specifike të tregut të instrumentit konkret financiar ose të klasës konkrete të instrumenteve financiare:

a) shpeshtësia mesatare dhe vëllimi i transaksioneve gjatë një game të kushteve të tregut, duke pasur parasysh karakterin dhe ciklin e jetës të produkteve në kuadër të një klase të caktuar të instrumenteve financiare;

(b) numri dhe lloji i pjesëmarrësve të tregut, përfshirë proporcionin e pjesëmarrësve të tregut dhe instrumentet financiare me të cilat tregtohet;

(c) madhësia mesatare e shtrirjes së çmimeve, nëse është

(б) бројот и видот на учесници на пазарот, вклучувајќи сооднос на учесниците на пазарот и финансиските инструменти со кои се тргува;

(в) просечната големина на распонот на цени, ако е достапна.

40. „Трансакција“ е трансакција со која се врши купување или продавање на финансиски инструменти на места за тргување;

41. „Тргување за сопствена сметка“ значи тргување со користење на сопствениот капитал, при склучување на трансакција со еден или повеќе финансиски инструменти;

42. „Поддржувач на пазарот“ е лице кое континуирано настапува на финансиските пазари како лице кое има намера да тргува за сопствена сметка, такашто купува и продава финансиски инструменти користејќи сопствени средства, по цени кои самостојно ги утврдува во рамки утврдени со актите на пазарниот оператор ;

43. „Инвестициско друштво“ е правно лице чијашто примарна дејност е давање на една или повеќе инвестициски услуги на трети лица и/или извршување на една или повеќе инвестициски активности на професионална основа;

44. „Банка (кредитна институција)“ е институција дефинирана во законот што ја уредува работата на банките односно кредитните институции;

45. „Подружница на инвестициско друштво“ е место на работење различно од седиштето на управата, кое е дел од инвестициското друштво кое нема правен субјективитет, дава инвестициски услуги и/или извршува инвестициски активности, а може да извршува и помошни услуги за кои инвестициското друштво има одобрение за работа;

46. „Орган на управување и орган на надзор“ е орган или органи на инвестициското друштво, пазарниот оператор, овластен депозитар или друштвото за давање на услуги за достава на податоци, кои согласно овој закон и Законот за трговски друштва ја утврдуваат стратегијата, целите и севкупната насока на дејствување на субјектот и кои остваруваат надзор и следење на процесот на донесување одлуки како и лицата кои го водат работењето на субјектот;

47. „Високо раководство“ се физички лица кои вршат извршни функции во инвестициското друштво, пазарниот оператор, овластен депозитар или друштва за давање на услуги за доставување на податоци и кои одговараат пред органот на управување и надзор за секојдневното управување со субјектот, вклучувајќи спроведување на политики во врска со дистрибуцијата на услугите и на производите на клиентите од страна на друштвата или нивните вработени;

48. „Лице кое извршува раководни функции“ значи лице од издавачот, од учесник на пазарот на емисиони квоти, или од друго правно лице согласно член 374 од овој закон, кое е:

а) член на орган на управување и надзор на тоа правно лице или

б) лице кое има извршна функција а кој не е член

нë dispozicion.

40. “Трансакциони” është një transaksion me të cilin kryhet blerje ose shitje e instrumenteve financiare në vende për tregtim;

41. “Трегтим për llogari personale” domethënë tregtim me përdorimin e kapitalit personal, gjatë përmbylljes së transaksionit me një ose më shumë instrumente financiare;

42. “Krijues tregu” është personi i cili në mënyrë të vazhdueshme është i pranishëm në tregjet financiare si person i cili ka për qëllim të tregtojë për llogari personale, ashtu që blen dhe shet instrumente financiare duke përdorur asetet personale, me çmime të cilat në mënyrë të mëvetshme i përcakton në korniza të përcaktuara me aktet e operatorit të tregut;

43. “Shoqëri e investimeve” është një person juridik, veprimtaria primare e të cilit është dhënia e një ose më shumë shërbimeve për investime personave të tretë dhe/ose zbatimin e një ose më shumë aktiviteteve të investimit në bazë profesionale;

44. “Bankë (institutcion kreditues)” është institucion i përkufizuar në ligjin i cili e rregullon punën e bankave, respektivisht institucioneve kredituese;

45. “Filialë e shoqërisë së investimeve” është një vend i të punuarit, ndryshe nga selia e administratës, e cila është pjesë e shoqërisë së investimeve që nuk ka subjektivitet juridik, jep shërbime të investimit dhe/ose zbaton aktivitete të investimit, ndërsa mund të kryejë edhe shërbime ndihmëse për të cilat shoqëria e investimeve ka miratim për punë;

46. “Organi drejtues dhe organi mbikëqyrës” është një organ ose organe të shoqërisë investuese, i operatorit të tregut, depozitarit të autorizuar ose shoqërisë për ofrimin e shërbimeve për dorëzim të të dhënave, të cilat në përputhje me këtë Ligj dhe Ligjin për Shoqëritë Tregtare e përcaktojnë strategjinë, qëllimet dhe drejtimin e përgjithshëm të veprimit të subjektit dhe të cilët realizojnë mbikëqyrje dhe monitorim të procesit të sjelljes së vendimeve si dhe personat të cilët e udhëheqin punën e subjektit;

47. “Udhëheqësia e lartë” janë persona fizik të cilët kryejnë funksione ekzekutive në shoqërinë investuese, operatorin e tregut, depozitarin e autorizuar ose shoqërinë për ofrimin e shërbimeve për dorëzim të të dhënave dhe të cilët përgjigjen përpara organit drejtues dhe mbikëqyrës për administrimin e vazhdueshëm me subjektin, përfshirë zbatimin e politikave në lidhje me distribuimin e shërbimeve dhe të produkteve klientëve nga ana e shoqërive ose punonjësve të tyre;

48. “Person i cili ushtron funksione udhëheqëse” domethënë person nga emetuesi, nga pjesëmarrësi i tregut i kuotave emetuese, ose nga një person tjetër juridik në përputhje me nenin 374 të këtij Ligji, i cili është:

a) anëtar i organi drejtues dhe mbikëqyrjes i atij personi juridik ose

b) person i cili ka funksion ekzekutiv dhe që nuk është anëtar i organeve nga nënparagrafi a), dhe i cili ka qasje të papenguar në informacionet e brendshme që janë drejtpërdrejtë ose tërthorazi të ndërlidhur me atë person juridik dhe i cili ka mundësi të sjell vendime që mund të ndikojnë në

на органите од алинеја а), и кој има непречен пристап до внатрешни информации кои се директно или индиректно поврзани со тоа правно лице и кој има можност да донесува одлуки кои можат да влијаат на идниот развој на настаните и деловните изгледи на овој издавач.

49. „Клиент“ е секое физичко или правно лице на кое инвестициското друштво му дава инвестициски активности и/или услуги и помошни услуги;

50. „Врзан застапник“ е физичко или правно лице кое, под целосна и безусловна одговорност на само едно инвестициско друштво за чија сметка настапува, промовира инвестициски услуги и активности и/или помошни услуги на клиенти или потенцијални клиенти, прима и пренесува инструкции или налози на клиенти поврзани со финансиски услуги или финансиски инструменти, продажба на финансиски инструменти или обезбедува услуги на советување на клиенти или потенцијални клиенти поврзани со тие финансиски инструменти или услуги;

51. „Квалификувано учество“ значи директно или индиректно учество во инвестициско друштво, пазарен оператор или во овластен депозитар кое претставува 10% или повеќе во капиталот или во правата на глас на начин како што е утврдено во овој закон;

52. „Финансиска институција“ е друштво кое не е кредитна институција (банка), ниту инвестициско друштво и кое не е само индустриски холдинг, чија основна дејност е стекнување на учество или извршување на една или повеќе од следните услуги: кредитирање; издавање електронски пари; финансиски лизинг; факторинг; форфетинг; издавање на гаранции и други форми на обезбедување; тргување за сопствена сметка или за сметка на клиенти со некоја од следните инструменти на пазар на пари, странски валути, финансиски фјучерси и опции, валутни и каматни инструменти и преносливи хартии од вредност; учество во издавање хартии од вредност и давање на услуги поврзани со тие издавања, советување во врска со структурата на капиталот, бизнис стратегии и слични поврзани прашања, како и советување и услуги кои се однесуваат на спојувања односно присоједувања и стекнување на друштва; посредување при склучување на работи на пазарот на пари, чување и управување со финансиски инструменти; управување со портфолио и инвестициско советување, платежни услуги во смисла на законот со кој се уредуваат платежните услуги и платните системи вклучувајќи финансиски холдинг, мешовит финансиски холдинг или инвестициски холдинг и платежна институција во смисла на законот со кој се уредуваат платежните услуги и платните системи и друштво за управување со инвестициски фондови, исклучувајќи осигурителни холдинзи и мешовити осигурителни холдинзи;

53. „Канал на дистрибуција“ е канал преку кој информацијата станува јавно достапна или до која ќе имаат пристап голем број на лица;

zhvillimin e ardhshëm të ngjarjeve dhe gjasave afariste të кетј emetuesi.

49. “Klient” është cilido person fizik ose juridik të cilit shoqëria investuese i jep aktivitete dhe/ose shërbime të investimit dhe shërbime ndihmëse;

50. “Përfaqësues i lidhur” është person fizik ose juridik i cili, nën përgjegjësi të plotë dhe të pakushtëzuar vetëm një shoqërie investuese për llogarinë e së cilës vepron, promovon shërbime dhe aktivitete të investimit dhe/ose shërbime ndihmëse klientëve ose klientëve potenciale, pranon dhe transferon udhëzime klientëve lidhur me shërbime financiare ose instrumente financiare, shitje të instrumenteve financiare ose siguron shërbime të këshillimit klientëve ose klientëve potencial të lidhur me ato instrumente financiare ose shërbime;

51. “Pjesëmarrje e kualifikuar” domethënë pjesëmarrje e drejtpërdrejtë ose e tërthortë në një shoqëri investuese, operator i tregut ose në depozitar të autorizuar, që paraqet 10% ose më shumë në kapitalin ose në të drejtat në votë në mënyrë siç është përcaktuar në këtë Ligj;

52. “Institucion financiar” është shoqëri e cila nuk është institucion kreditues (bankë), as shoqëri investuese dhe e cila nuk është vetëm holding industrial, veprimtaria bazë e së cilës është përvetësimi i pjesëmarrjes ose kryerja e një ose më shumë shërbimeve në vijim: kreditimi; lëshimi i parave elektronike; lizingu financiar; faktorizimi; forfeting; lëshimi i garancave dhe formave të tjera të sigurimit; tregtimi për llogari vetjake ose për llogari të klientëve me ndonjë prej instrumenteve në vijim të tregut të parave, valuta të huaja, futurës dhe options financiarë, instrumente valutore dhe kamatore dhe letra me vlerë të transferueshme; pjesëmarrje në emetim të letrave me vlerë dhe ofrim i shërbimeve lidhur me ato emetime, këshillim në lidhje me strukturën e kapitalit, strategji biznesi dhe çështje të ngjajshme të lidhura, si dhe këshillim dhe shërbime që u referohen bashkimeve, respektivisht shkrijëve dhe përvetësimit të shoqërive; ndërmjetësim gjatë përmbylljes së punëve në tregun e parave, ruajtje dhe menaxhim me instrumente financiare, menaxhim me portofol dhe këshillim për investime, shërbime pagesore në kuptim të ligjit me të cilin rregullohen shërbimet pagesore dhe sistemet pagesore përfshirë holdingun financiar, holdingun e përzier financiar ose holding investues dhe institucion pagesor në kuptim të ligjit me të cilin rregullohen shërbimet pagesore dhe sistemet pagesore dhe shoqëri administruese e фондеве investuese, duke përfshirë holding për sigurime dhe holding të përzier për sigurime;

53. “Kanal i shpërndarjes” është kanal përmes së cilit informacioni bëhet publikisht i qasshëm ose deri te i cili kanë qasje numër i madh i personave;

54. “Mjete të komunikimit elektronik” janë mjete të pajisjes elektronike për përpunim (përfshirë kompresion digjital), magazinim dhe transfer të të dhënave, duke përdorur teknologji të telit, radio dhe optike ose mjete të

54. „Средства за електронска комуникација“ се средства на електронска опрема за обработка (вклучувајќи дигитална компресија), складирање и пренос на податоци, користејќи жични, радио и оптички технологии или други електромагнетни средства;

55. „Друштво за управување“ е друштво кое управува со инвестициски фондови согласно закон и кое има добиено одобрение за работа од соодветно регулаторно тело;

56. „Инвестициски фонд“ е отворен, затворен и алтернативен инвестициски фонд кој има одобрение за работа од соодветно регулаторно тело;

57. „Фонд со кој се тргува на регулиран пазар или ЕТФ“ е удел или акција во фонд од кој најмалку еден удел или класа на акции се тргува во текот на денот на најмалку едно место за тргување и со учество на најмалку еден поддржувач на пазарот кој презема дејство за да обезбеди дека цената на неговите удели или акции на местата на тргување немаат значителна разлика од нето вредноста по удел/акција на фондот на денот на тргување и доколку е применливо, од неговата индикативна нето вредност на имотот;

58. „Друштво за помошни услуги“ е друштво чија основна дејност претставува поседување на имот или управување со истиот, управување со услуги за обработка на податоци или слична активност која е помошна во однос на основната активност на едно или повеќе инвестициски друштва;

59. „Индикативна нето вредност на имотот“ е нето вредноста на имотот на фондот која се пресметува повеќе пати во текот на денот на тргување;

60. „Референтна вредност“ е стапка, индекс или број, достапен на јавноста или објавена, која повремено или редовно се утврдува со примена на формула на следните вредности или врз основа на нив: на еден или повеќе видови на основен имот или цена, вклучително и проценетата цена, стварната или проценетата каматна стапка или други вредности или анкети, врз основа на кои се одредува износот кој е потребно да се плати за одреден финансиски инструмент или вредноста на финансискиот инструмент;

61. „Секјуритизација“ подразбира трансакција или шема во која кредитниот ризик поврзан со одредена изложеност или збирот на изложености се дели на транши и ги има следните карактеристики:

а) плаќањето во трансакцијата или шемата зависат од успешноста на изложеноста или на збирот на изложености;

б) подреденоста на транши ја определува распределбата на загубите во текот на траење на трансакцијата или шемата;

в) трансакцијата или шемата не создава изложености кои ги имаат следните карактеристики:

- се работи за изложеност спрема субјект кој е

тjera електроманетике;

55. „Шоqëри администруесе“ është një shoqëri e cila administron me фонде investuese në përputhje me ligj dhe e cila ka fituar miratim për punë nga një trup përkatës rregullator;

56. „Fond i investimeve“ është fond i hapur, i mbyllur dhe alternativ i investimeve i cili ka miratim për punë nga një trup përkatës rregullator;

57. „Fond me të cilin tregtohet në treg të rregulluar ose ETF“ është kuotë ose aksion në fond nga i cili të paktën një kuotë ose klasë e aksioneve tregtohet gjatë ditës në së paku një vend të tregtimit dhe me pjesëmarrje të së paku një krijuesi të tregut i cili ndërmer veprim për t’u siguruar që çmimi i kuotave ose aksioneve të tij në vendet e tregtimit nuk kanë diferencë të konsiderueshme nga vlera neto për kuotë/aksion të fondit në ditën e tregtimit dhe përderisa është e zbatueshme, nga vlera e tij indikative neto e pronës;

58. „Shoqëria e shërbimeve ndihmëse“ është shoqëri, veprimtaria bazë e së cilës paraqet posedim të pronës ose administrim me të njëjtën, menaxhim me shërbime për përpunimin e të dhënave ose aktiviteti i ngjajshëm i cili është ndihmës në raport me aktivitetin bazë të një ose më shumë shoqërive investuese;

59. „Vlera indikative neto e pronës“ është vlera neto e pronës së fondit e cila përlllogaritet më shumë herë gjatë ditës së tregtimit;

60. „Vlera referente“ është norma, indeksi ose numri, e qasshme publikut ose e publikuar, e cila përkohësisht ose rregullisht përcaktohet me zbatimin e formulës në vlerat në vijim ose në bazë të tyre: në një ose më shumë lloje të të pronës bazë ose çmimit, përfshirë edhe çmimin e vlerësuar, normën e vërtetë ose të vlerësuar të interesit ose vlera ose sondazhe të tjera, në bazë të së cilave caktohet shumata që duhet paguar për një instrument të caktuar financiar ose vlera e instrumentit financiar;

61. „Sekjuritizim“ nënkupton transaksion ose skemë në të cilën rreziku kreditues lidhur me ekspozim të caktuar ose shumata e ekspozimeve ndahet në këste dhe i ka karakteristikat në vijim:

a) pagesa në transaksionin ose skemën varet nga suksesshmëria e ekspozimit ose shumës së ekspozimeve;

b) ndarja në këste e përcakton shpërndarjen e humbjeve gjatë zgjatjes së transaksionit ose skemës;

c) transaksioni ose skema nuk krijon ekspozime të cilat i kanë karakteristikat në vijim:

- bëhet fjalë për ekspozim ndaj një subjekti i cili është i themeluar me qëllim të financimit ose administrim me pronë materiale ose një ekspozim komparativ ekonomik;

- dispozitat kontraktuale i japin kreditorit shkallë të rëndësishme të kontrollit mbi pronën dhe të ardhurat të cilat

основан заради финансирање или управување со материјален имот или за економски споредлива изложеност;

- договорните одредби му даваат на доверителот значен степен на контрола над имотот и приходите кои се остваруваат врз основа на тој имот;

- примарен извор за плаќање на обврските е приходот кој се остварува врз основа на имотот кој е предмет на финансирање, а не независните парични текови кои тој субјект ги остварува во работењето.

62. „Субјект за секјуритизација (ССПН), е правно лице со посебна намена кое не е иницијатор или спонзор а е основан со цел да спроведе една или повеќе секјуритизации чии дејности се ограничени на дејности кои се соодветни за постигнување на таа цел и чија структура е наменета за издвојување на обврските на ССПН од обврските на иницијаторот.

63. „Иницијатор, е субјект:

a) кој самостојно или преку поврзани сујекти директно или индиректно учествува во изворниот договор на чии темели се настанати обврските или потенцијалните обврски за должникот или потенцијалниот должник оради кој настануваат изложености кои се секуритизираат.

b) Кој за своја сметка купува изложености на трета страна, а потоа истите ги секуритизира

64. „Ресекуритизација, значи секјуритизација во која најмалку една од односите изложености е секуритизирана позиција

65. „Транша, значи договорно утврден сегмент на кредитниот ризик поврзан со изложеноста или со збирот на изложености при што позицијата во сегментот вклучува ризик од кредитна загуба која е поголема или помала од позицијата на истиот износ во друг сегмент, при што не се земаат во предвид кредитната заштита која трета страна директно ја обезбедува на имателот на позицијата во тој сегмент или во други сегменти.

66. „Инцидент” е било кој настан кој реално негативно влијае на сигурноста на мрежните и информациските системи.

67. „Сигурност на мрежните и информациските” системи значи способност на мрежните и информациските системи да се резистентни до одредено ниво на издржливост, на било која активност која ја загрозува достапноста, автентичноста, целокупноста и доверливоста на архивираните и пренесените или обработените податоци или сродни услуги кои тие мрежни информациски системи ги нудат или на кои им овозможуваат пристап.

68. „Системски ризик“ е ризик од нарушување во финансискиот систем, кој што можеда предизвика сериозни негативни последици за финансискиот систем и целата економија;

realizohen në bazë të asaj prone;

- burim primar për pagesë të detyrimeve janë të ardhurat që realizohen në bazë të pronës që është lëndë e financimit, ndërsa jo flukset e pavarura të parave të cilat ai subjekt i realizon në punën.

62. “Subjekt i sekjuritizimit (SSPN)” është person juridik me qëllim të posaçëm i cili nuk është iniciator ose sponzor, ndërsa është themeluar me qëllim që të zbatojë një ose më shumë sekjuritizime, veprimtaritë e të cilëve janë të kufizuara në veprimtari që janë përkatëse për arritjen e atij qëllimi dhe struktura e të cilit është e destinuar për ndarjen e detyrimeve të SSPN nga detyrimet e iniciatorit.

63. “Iniciator” është subjekt:

a) i cili në mënyrë të pavarur ose përmes subjekteve të ndërlidhur drejtpërdrejtë ose tërthorazi merr pjesë në kontratën burimore mbi bazat e së cilës janë krijuar detyrimet ose detyrimet potenciale për debitorin ose debitorin potencial për shkak të së cilës krijohen ekspozime të cilat sekjuritizohen.

b) i cili në llogari të vet blen ekspozime një pale të tretë, pastaj të njëjtat i sekjuritizon

64. “Risekjuritizim” është sekjuritizim në të cilin së paku një prej ekspozimeve përkatëse është pozitë e sekjuritizuar.

65. “Transha” është segment i përcaktuar kontraktual i rrezikut kredituese i lidhur me ekspozimin ose me shumën e ekspozimeve gjatë së cilës pozita në segmentin përfshin rrezik nga një humbje kredituese e cila është më e madhe ose më e vogël nga pozita e së njëjtës shumë në një segment tjetër, ku nuk merren parasysh mbrojtja kredituese të cilën një palë e tretë drejtpërdrejtë i'a siguron mbajtësit të pozitës në atë segment ose në segmente të tjera.

66. “Incident” është cilado ngjarje e cila realisht ndikon negativisht mbi sigurinë e sistemeve informatike dhe të rrjetit.

67. “Siguria e sistemeve informatike dhe të rrjetit” domethënë aftësi e sistemeve informatike dhe të rrjetit të jenë rezistente deri në një nivel të caktuar të rrezistueshmërisë, cilësdo aktiviteti i cili e rrezikon qasshmërinë, autenticitetin, plotësinë dhe konfidencialitetin e të dhënave të arkivuara dhe të transferuara ose të përpunuara ose shërbimeve të ndërlidhura të cilat ato sisteme informatike të rrjetit i ofrojnë ose cilave u mundësojnë qasje.

68. “Rrezik sistemik” është rrezik nga çrregullimi i sistemit financiar, që mund të shkaktojë pasoja serioze negative për sistemin financiar dhe tërë ekonominë;

69. “Rrezik operativ” është rrezik nga humbje për shkak të proceseve të brendshme jopërkatëse ose të dobëta, burimeve njerëzore ose sistemeve ose për shkak të ngjarjeve të jashtme, përfshirë rrezikun juridik, si dhe rrezikun nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit;

69. „Оперативен ризик“ е ризик од загуби поради несоодветни или слаби интерни процеси, човечки ресурси или системи или поради надворешни настани, вклучувајќи го правниот ризик, како и ризикот од перење пари и финансирање на тероризмот ;

70. „Разводнувачки ризик“ е ризикот на намалување на износите на откупени побарувања преку готовински или безготовински побарувања од должникот;

71. „Кредитен ризик“ е ризик од загуба за инвестициското друштво поради неможноста неговиот клиент да ги намирува своите обврски кон него, во договорениот износ и/или во договорениот рок;

72. „Ублажување на кредитен ризик“ е техника која ја користи инвестициското друштво за да го намали кредитниот ризик поврзан со изложеноста или изложеностите кои тоа инвестициско друштво продолжува да ги има;

73. „Исправка на вредноста за кредитниот ризик“ е износот на посебните и општите резервации за загуби по кредити поради кредитни ризици кои се признаваат во финансиските извештаи на инвестициското друштво согласно применетата сметководствена рамка;

74. „Ризик на моделот“ е ризик од можна загуба што може да ја претрпи инвестициското друштво односно банката (кредитна институција), како последица на одлуки кои првенствено би можеле да се засноваат на резултатите на интерните модели, и тоа заради грешки во развојот, имплементацијата и употребата на тие модели;

75. „Задолженост (Левериџ)“ е релативната големина на имотот на инвестициското друштво, вонбилансните обврски и потенцијалните обврски за плаќање, испорака или обезбедување на залог, вклучително обврски врз основа на примени извори на финансирање, преземени обврски, деривативи или репо договори, со исклучок на обврските кои единствено може да се извршат при ликвидација на инвестициското друштво, во однос на сопствените средства на тоа инвестициско друштво;

76. „Ризик од прекумерен левериџ (задолженост)“ е ризикот кој произлегува од ранливата позиција на друштвото поради реалниот или потенцијалниот левериџ кој може да предизвика непланирани корекции на неговиот деловен план, вклучително присилна продажба на имотот што може да резултира со загуби или со прилагодување на вреднувањето на неговиот преостанат имот;

77. „Пазарен ризик“ е ризик од загуби кои произлегуваат од промена на пазарните цени на финансиските инструменти, вклучувајќи промени на курсевите на странските валути или промена на цената на стоките;

78. „Валутен ризик“ е ризик од загуба кој произлегува од промените на девизните курсеви на валутите;

79. „Стоков ризик“ е ризик од загуба која произлегува од промена на цените на стоките;

80. „Ликвидносен ризик“ е ризик од загуба кој

70. „Резик i zbehur“ është rreziku i uljes së shumave të pretendimeve të riblera përmes pretendimeve monetare ose jomonetare nga debitori;

71. „Rreziku kreditues“ është rrezik nga humbja për shoqërinë investuese për shkak të pamundësisë që klienti i tij t'i shlyejë detyrimet e veta ndaj tij, në shumën e dakorduar dhe/ose në afatin e dakorduar;

72. „Zbutja e rrezikut kreditues“ është teknikë cilën e përdor shoqëria investuese për të ulur rrezikun kreditues lidhur me ekspozimin ose ekspozimet të cilat ajo shoqëri investuese vazhdon t'i ketë;

73. „Korrigjim i vlerës së rrezikut kreditues“ është shuma e rezervimeve të posaçme dhe të përgjithshme për humbjet ndaj kredisë për shkak të rreziqeve kredituese të cilat pranohen në raportet financiare të shoqërisë investuese në përputhje me kornizën e pranuar kontable;

74. „Rreziku i modelit“ është rreziku nga humbja e mundshme të cilën mund t'a pësojë shoqëria investuese, respektivisht banka (institucioni kreditues), si pasojë e vendimeve të cilat parimisht do të mund të bazohen në rezultatet e modeleve interne, dhe atë për shkak të gabimeve në zhvillimin, implementimin dhe përdorimin e atyre modeleve;

75. „Huamarrje (Leverage)“ është madhësi relative e pronës së shoqërisë investuese, detyrimeve jashtë bilancit dhe detyrimeve potenciale për pagesë, dorëzim ose sigurim i pengut, përfshirë detyrime në bazë të burimeve të pranuar të financimit, detyrime të ndërmarra, derivative ose repo-kontrata, me përjashtim të detyrimeve të cilat mund të zbatohen vetëm gjatë likuidimit të shoqërisë investuese, në raport me asetet vetjake të asaj shoqërie investuese;

76. „Rreziku nga leverage (huamarrje) i tepruar“ është rreziku i cili rezulton nga pozita e cenuar e shoqërisë për shkak të leverage-in real ose potencial i cili mund të shkaktojë korrigjime të paplanifikuara të planit të saj afarist, përfshirë shitjen e detyrueshme të pronës që mund të rezultojë me humbje ose me adaptim të vlerësimit të pronës së saj të mbetur;

77. „Rreziku i tregut“ është rrezik nga humbje të cilat rezultojnë nga ndryshimi i çmimeve të tregut të instrumenteve financiare, përfshirë ndryshime të kurseve të valutave të huaja ose ndryshime të çmimit të mallrave;

78. „Rreziku valutor“ është rrezik nga humbja i cili rezulton nga ndryshimet e kurseve devizore të valutave;

79. „Rreziku i mallrave“ është rrezik nga humbja i cili rezulton nga ndryshimi i çmimeve të mallrave;

80. „Rreziku likuidues“ është rreziku nga humbja i cili rezulton nga pamundësia ekzistuese dhe nga ajo e pritur e shoqërisë investuese për t'i shlyer detyrimet e veta në afatin e maturimit të tyre;

81. „Rreziku nga shlyerja dhe rreziku i palës tjetër kontraktuese“ janë rreziqe nga humbja të cilat rezultojnë nga mospërbushja e detyrimeve të palës tjetër kontraktuese në transaksion;

произлегува од постојната и од очекуваната неможност на инвестициското друштво да ги подмири своите обврски во рокот на нивното доспевање;

81. „Ризикот на порамнување и ризикот на другата договорна страна“ се ризици од загуба кои произлегуваат од неисполнувањето на обврските на другата договорна страна во трансакција;

82. „Прудентни мерки“ за целите на овој закон се оние мерки што се преземаат со употреба на инструменти кои што можат да се користат за спречување, намалување или за отстранување на системските ризици во одделните сегменти од работењето на инвестициските друштва

83. „Централна друга договорна страна“ е правно лице кое посредува помеѓу другите договорни страни во договорите со кои се тргува на еден или повеќе финансиски пазари, при што станува купувач на секој продавач и продавач на секој купувач;

84. „Сопственички финансиски инструменти“ се инструменти дефинирани во Законот за проспекти и обврски за транспарентност на издавачи на хартии од вредност;

85. „Несопственички финансиски инструменти“ се инструменти дефинирани во Законот за проспекти и обврски за транспарентност на издавачи на хартии од вредност.

86. „Трансакции финансирани со хартии од вредност“ се следните:

- a) репо трансакции;
- б) позајмување на хартии од вредност или стоки;
- в) трансакција за купување и повторна продажба (buy-sell back) или трансакција за продажба и повторно купување (sell-buy back);
- г) трансакција за маргинално позајмување.

87. „Репо трансакција“ е трансакција уредена со договор со кој другата договорна страна пренесува хартии од вредност, стоки или гарантирани права кои се однесуваат на правото на сопственост над хартиите од вредност или стоките, кога таа гаранција ја издава призната берза која има право на хартии од вредност или стоки и кога договорот на другата договорна страна не и дозволува пренос или залог на определени хартии од вредност или стоки во однос на повеќе од една друга договорна страна во исто време со обврска за нивен откуп или откуп на заменетите хартии од вредност или стоки со исти карактеристики по одредена цена на иден датум кој го определил и ќе го определи преносителот што претставува репо договор за друга договорна страна која ги продава хартиите од вредност или стоките и обратен репо договор за друга договорна страна која ги купува;

88. „Позајмување на хартии од вредност или стоки на друга договорна страна“ или **„позајмување на хартии од вредност или стоки од друга договорна страна“** е

82. „Masa prudente“ për qëllimet e këtij Ligji janë ato masa të cilat ndërmerren me përdorimin e instrumenteve që mund të përdoren në parandalimin, zvogëlimin ose për mënjanimin e rreziqeve sistemike në segmentet e veçuara të punës së shoqërive investuese;

83. „Pala tjetër qendrore kontraktuese“ është person juridik i cili ndërmjetëson ndërmjet palëve të tjera kontraktuese në kontratat me të cilat tregtohet në një ose më shumë tregje financiare, gjatë së cilës bëhet blerës i çdo shitësi dhe shitës i çdo blerësi;

84. „Instrumente pronësore financiare“ janë instrumente të përkufizuara në Ligjin mbi Prospektin dhe Detyrimet për Transparencë të Emetuesve të Letrave me Vlerë;

85. „Instrumente jopronësore financiare“ janë instrumente të përkufizuara në Ligjin e Prospektive dhe Detyrimeve të Transparencës të emetuesve të letrave me vlerë.

86. „Transaksione të financuara me letra me vlerë“ janë si në vijim:

- a) repo transaksione;
- b) huazim i letrave me vlerë ose mallrave;
- c) transaksion për blerje dhe rishitje (buy-sell back) ose transaksion për shitje dhe riblerje (sell-buy back);
- ç) transaksion për huazim marginal.

87. „Repo transaksion“ është transaksion i rregulluar me kontratë me të cilën pala tjetër kontraktuese transferon letra me vlerë, mallra ose të drejta të garantuara të cilat i referohen të drejtës së zotërimit mbi letrat me vlerë ose mallrat, kur atë garancë e lëshon një bursë e pranuar e cila ka të drejtë në letrat me vlerë ose mallrat dhe kur kontrata nuk i lejon palës tjetër kontraktuese transfer ose peng në letra të caktuara me vlerë ose mallra në raport me më shumë se një palë kontraktuese në të njëjtën kohë me detyrimin për riblerje të tyre ose riblerje të letrave me vlerë ose mallrave të zëvendësuara me karakteristika të njëjta me një çmim të caktuar në një datë të ardhshme që e ka përcaktuar dhe do të përcaktojë transferuesi që paraqet repo kontratë për palën tjetër kontraktuese e cila i shtet letrat me vlerë ose mallrat dhe repo kontratë e kundërt për tjetër kontraktuese e cila i blen;

88. „Huazim i letrave me vlerë ose mallrave një pale tjetër kontraktuese“ ose **„huazim i letrave me vlerë ose mallrave nga një palë tjetër kontraktuese“** është transaksion në të cilin njëra palë kontraktuese i transferon letrat me vlerë ose mallrat për të cilat pranuesi merr përsipër detyrimin që ato letra me vlerë ose mallra t'i kthejë me vlerën e njëjtë në një datë të caktuar të ardhshme ose t'a bëjë atë me kërkesë të transferuesit, gjatë së cilës ai transaksion për palën kontraktuese e cila i transferon letrat me vlerë ose mallrat konsiderohet huazim

трансакција во која едната договорна страна ги пренесува хартиите од вредност или стоките за кои примачот се обврзува тие хартии од вредност или стоки да ги врати во иста вредност на одреден иден датум или да го направи тоа на барање на пренесувачот, при што таа трансакција за договорната страна која ги пренесува хартиите од вредност или стоките се смета за позајмување на истите на другата договорна страна, а за другата договорна страна на која хартиите од вредност или стоката се пренесуваат, истите се сметаат за позајмени од другата договорна страна;

89. „Трансакција за купување и повторна продажба (buy-sell back) или трансакција за продажба и повторно купување (sell-buy back)“ претставува трансакција во која едната договорна страна купува или продава хартии од вредност, стоки или загарантирани права врзани со видот на хартии од вредност или стоки, согласувајќи се за продажба или повторно купување на хартии од вредност, стоки и загарантирани права од истиот вид соодветно по одредена цена на иден датум, при што таа трансакција претставува купување и повторна продажба за другата договорна страна која ги купува хартиите од вредност, стоките или загарантираните права, при што трансакцијата за продажба и повторно купување за другата договорна страна која ги продава, не подлежат на репо договор или на договор за обратна репо трансакција во смисла на точка 85 на овој член;

90. „Трансакција за маргинално позајмување“ е трансакција во која една договорна страна одобрува средства за купување, продажба, држење на хартии од вредност или тргување со нив, а не вклучува друг вид на кредитирање кое што е обезбедено со колатерал во форма на хартии од вредност;

91. „Извршлив исказ на интерес“ е порака од една членка до друга членка во рамките на системот за тргување, во врска со изразен интерес за тргување што ги содржи сите потребни информации за да се договори таквото тргување;

92. „Системски значајна институција“ е институција чие пропаѓање или работење со потешкотии може да доведе до системски ризик;

93. „Учесник на пазарот на емисиони квоти“ е секое физичко или правно лице кое влегува во трансакција, вклучувајќи и давање налози за тргување со емисиони квоти, аукциски производи кои се темелат на нив или нивни деривативни финансиски инструменти;

94. „Прифатена пазарна пракса“ е одредена пракса на пазарот што Комисијата ја има прифатено согласно членот 370 од овој закон;

95. „Програма за откуп“ (Buy-back програма) е тргување со сопствени акции од акционерско друштво кое ги исполнува условите за стекнување сопствени акции пропишани со Законот за трговските друштва, во случаите кога стекнувањето на сопствени акции се врши на регулиран пазар или МПТ, а не по пат на понуда за

и të njëjtave palës tjetër kontraktuese, ndërsa për palën tjetër kontraktuese të cilës letrat me vlerë ose mallrat i transferohen, të njëjtat konsiderohen huazim nga pala tjetër kontraktuese;

89. “Transaksion për blerje dhe rishitje (buy-sell back) ose transaksion për shitje dhe riblerje (sell-buy back)” paraqet transaksion në të cilin njëra palë kontraktuese blen ose shet letra me vlerë, mallra ose të drejta të garantuara lidhur me llojin e letrave me vlerë ose mallrave, duke u dakorduar për shitje ose riblerje të letrave me vlerë, mallrave dhe të drejtave të garantuara nga i njëjti lloj, në mënyrë përkatëse sipas një çmimi të caktuar në datë të ardhshme, gjatë së cilës ai transaksion paraqet blerje dhe rishitje për palën tjetër kontraktuese e cila i blen letrat me vlerë, mallrat ose të drejtat e garantuara, gjatë së cilës transaksioni për shitje dhe riblerje për palën tjetër kontraktuese e cila i shet, nuk i nënshtrohen repo kontratës ose kontratës për repo transaksion të kundërt në kuptim të pikës 85 të këtij neni;

90. “Transaksion për huazim marginal” është transaksion në të cilin njëra palë kontraktuese miraton asetete për blerje, shitje, mbajtje të letrave me vlerë ose tregtim me ato, ndërsa nuk përfshin lloj tjetër të kreditimit që është e siguruar me kolateral në formë të letrave me vlerë;

91. “Shprehje ekzekutive e interesit” është mesazh nga një anëtar deri te një anëtar tjetër në kuadër të sistemit për tregtim, në lidhje me interes të shprehur për tregtim i cili i përmban të gjitha informacionet e nevojshme që të dakordohet tregtimi i tillë;

92. “Institucion i rëndësishëm sistemik sistemore” është institucion, falimentimi i të cilit ose të punuarit me vështirësi mund të sjell deri te një rrezik sistemik;

93. “Pjesëmarrës i tregut i kuotave emetuese” është çdo person fizik ose juridik i cili hyn në transaksion, përfshirë edhe dhënien e urdhëresave për tregtim me kuota emetuese, produkte ankandi të cilat bazohen në ato ose instrumente derivative financiare të tyre;

94. “Praktika e pranuar e tregut” është praktikë e caktuar e tregut që Komisioni e ka pranuar në përputhje me nenin 370 të këtij neni;

95. “Programi i riblerjes” (Buy-back programi) është tregtim me aksione vetjake nga shoqëria aksionare e cila i përmbush kushtet për përvetësimin e aksioneve vetjake të përcaktuara me Ligjin për Shoqëritë Tregtare, në rastet kur përvetësimi i aksioneve vetjake kryhet në një treg të rregulluar ose PSHT, ndërsa jo me anë të një oferte për përvetësim proporcional nga aksionarët;

96. “Informacione me të cilat rekomandohet ose sugjerohet strategjia e investimit” janë informacione:

a) të prodhuara nga një analist i pavarur, shoqëri e investimeve, institucion kreditues, ose cildo person, veprimtaria bazë e të cilit është të prodhojë rekomandime për investime, ose person fizik i cili punon për ata në bazë të një kontrate për punësim ose ndryshe, i cili drejtpërdrejt ose

пропорционално стекнување од акционерите;

96. „Информации со кои се препорачува или се сугерира стратегија за инвестирање“ се информации:

а) произведени од независен аналитичар, инвестициско друштво, кредитна институција, или кое било лице чија основна дејност е да произведува инвестициски препораки или физичко лице кое работи за нив врз основа на договор за вработување или поинаку, кој директно или индиректно изразуваат конкретен инвестициски предлог во однос на некој финансиски инструмент или издавач; или

б) произведени од други лица, кои не се лицата од алинеја а), кои директно предлагаат конкретна инвестициска одлука во поглед на финансискиот инструмент;

97. „Овластен механизам за објавување на податоци–ОМО (approved publication arrangement - APA)“ е правно лице кое е овластено согласно овој закон да врши услуга на објавување на извештаи за тргување од името на инвестициски друштва согласно овој закон;

98. „Давател на консолидирани податоци – ДКП (consolidated tape provider – CTP)“ е правно лице овластено согласно овој закон да врши услуга на собирање на податоци за тргувањето со финансиски инструменти согласно овој закон од регулираните пазари, МПТ, ОПТ и ОМО и нивно консолидирање во континуиран електронски проток на податоци во реално време за цената и обемот по финансиски инструмент;

99. „Овластен механизам за известување – ОМИ (approved reporting mechanism – ARM)“ е правно лице овластено согласно овој закон да обезбедува услуги на доставување податоци за трансакциите до Комисијата;

100. Во смисла на одредбите од Глава IX од овој закон, одделни поими го имаат следното значење:

- 1) **Главни функции** се активности, услуги или работи коишто доколку престанат да се извршуваат би можеле да доведат до нарушување на финансиската стабилност или до прекин на услугите неопходни за реалниот сектор, поради големината, пазарниот удел, внатрешни и надворешни меѓузависности, сложеноста или прекуграничните активности на депозитарот или на групата на која ѝ припаѓа банката, особено од аспект на заменливоста на тие активности, услуги и работи;
- 2) **Системска криза** е нарушување на финансиската стабилност што може да има сериозни негативни последици на економијата и целокупниот финансиски систем во државата;
- 3) **Санација** е постапка која се спроведува со цел да се обезбеди континуитет во вршење на суштинските функции на овластен депозитар, да се избегнат штетни влијанија на финансискиот систем, заштита на средствата и имотот на членките, клиентите и имателите на сметки во овластениот депозитар, како

тërthorazi shprehin propozim konkret të investimit në raport me ndonjë instrument financiar ose emetues; ose

b) të prodhuara nga persona të tjerë, të cilët nuk janë personat nga nënparagrafi a), që drejtpërdrejtë propozojnë vendim konkret të investimit në aspekt të instrumentit financiar;

97. “Mekanizëm i autorizuar për publikimin e të dhënave - MAP (approved publication arrangement - APA)” është person juridik i cili është i autorizuar në përputhje me këtë Ligj të kryejë shërbim të publikimit të raporteve për tregtim në emër të shoqërive të investimeve në përputhje me këtë Ligj;

98. “Ofrues i të dhënave të konsoliduara - ODHK (consolidated tape provider – CTP)” është person juridik i autorizuar në përputhje me këtë Ligj që të kryejë shërbime të grumbullimit të të dhënave për tregtimin me instrumente financiare në përputhje me këtë Ligj nga tregjet e rregulluara, PSHT, POT dhe MAP dhe konsolidimin e tyre në fluks të konsoliduar elektronik të të dhënave në kohë reale për çmimin dhe vëllimin për instrument financiar;

99. “Mekanizëm i autorizuar i raportimit - MAR (approved reporting mechanism – ARM)” është person juridik i autorizuar në përputhje me këtë Ligj për të siguruar shërbime të dorëzimit të të dhënave për transaksionet drejtuar Komisionit;

100. Në kuptim të dispozitave nga Kapitulli IX i këtij Ligji, nocionet e veçura e kanë domethënien në vijim:

- 1) **Funksione kryesore** janë aktivitete, shërbime ose punë të cilat përderisa pushojnë të zbatohen do mund të sjellin deri te çrregullimi i stabilitetit financiar ose deri te ndërprerja e shërbimeve të domosdoshme për sektorin real, për shkak të madhësisë, kuotën në treg, ndërvarësitë e brendshme dhe të jashtme, ndërlikshmëria ose aktivitetet ndërkuftare të depozitarit ose grupit cilit i takon banka, në veçanti nga aspekti i zëvendëshmërisë së atyre aktiviteteve, shërbimeve dhe punëve;
- 2) **Krizë sistemike** është çrregullimi i stabilitetit financiar që mund të ketë pasoja serioze negative në ekonominë dhe sistemit e tërërishtëm financiar në vend;
- 3) **Sanim** është procedurë e cila zbatohet me qëllim që të sigurohet vazhdimësi në kryerjen e funksioneve jetike të një depozitari të autorizuar, të shmangen ndikimet e dëmshme në sistemin financiar, mbrojtje e aseteve dhe pronës së anëtarëve, klientëve dhe mbajtësve të llogarive në depozitarin e autorizuar, si dhe sigurimin e funksionimit të drejtë të sistemit të shlyejes në përputhje me këtë Ligj.
- 4) **Plani i sanimit** është plan të cilin e përpilon dhe e përditëson Komisioni i Mbikëqyrjes së Tregut të

и обезбедување на правилно функционирање на системот на порамнување согласно овој закон.

4) **План за санација** е план кој го изготвува и ажурира Комисијата за надзор на пазарот на капитал;

5) **Преодна институција** е правно лице кое ги исполнува исполнува следниве услови:

1) целосно или делумно е во сопственост на Република Северна Македонија, врз основа на одлука на Владата на Република Северна Македонија и е контролирано од Комисијата во смисла на Глава IX од овој закон и

2) основано е со цел да му бидат пренесени сите или дел од акциите или другите сопственички инструменти или сите или дел од средствата, правата и обврските на овластениот депозитар во санација, заради одржување пристап до неговите критични функции и подоцнежна продажба на пренесените акции или други сопственички инструменти, средства, права и обврски.

б) **Орган за управување со санацијата** е надлежно тело за спроведување на постапката на санација и за преземање на мерки за остварување на целите на санацијата.

101. Во смисла на одредбите од Глава X од овој закон, одделни поими го имаат следното значење:

1) **„Хартии од вредност“** се:

а) акции и останати хартии од вредност кои се еквивалентни на акции;

б) обврзници и други форми на секјуритизиран долг или

в) секјуритизиран долг кој може да се претвори или размени за акции или други хартии од вредност еквивалентни на акции.

2) **„Поврзани инструменти“** се следните финансиски инструменти, вклучувајќи ги оние кои не се примени за тргување на место за тргување, или за кои не е поднесено барање за прием на место за тргување:

а) договори или права за запишување, стекнување или ослободување од хартии од вредност;

б) финансиски деривативи на хартиите од вредност;

в) во случаи кога хартиите од вредност се конвертибилни или заменливи должнички инструменти, хартиите од вредност во кои ваквите конвертибилни или заменливи должнички инструменти може да се претворат или заменат;

г) инструменти кои се издаваат или се гарантираат од издавачот или гарантот на хартиите од вредност и чијашто пазарна цена веројатно материјално влијае врз цената на хартиите од вредност, или обратно;

Капиталит;

5) **Institucion kalimtar** është person juridik që i përmbush kushtet vijuese:

1) tërësisht ose pjesërisht është në pronësi të Republikës së Maqedonisë së Veriut, në bazë të një vendimi të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe është e kontrolluar nga Komisioni në kuptim të Kapitullit IX i këtij Ligji;

2) është themeluar me qëllim që t'i transferohen të gjitha ose një pjesë e aksioneve ose instrumenteve tjera pronësie, ose të gjitha ose një pjesë e mjeteve, të drejtave dhe detyrimeve të depozitarit të autorizuar në sanim, për të ruajtur aksesin deri te funksionet kritike të tij dhe shitje e mëtejme e aksioneve të transferuara ose instrumenteve tjera pronësie, mjeteve, të drejtave dhe detyrimeve.

6) **Organi i administrimit me sanimin** është trup kompetent për zbatimin e procedurës së sanimit dhe për ndërmarrje të masave për realizimin e qëllimeve të sanimit.

101. Në kuptim të dispozitave nga Kapitulli X i këtij ligji, përkufizimet e veçanta e kanë kuptimin vijues:

1) **„Letra me vlerë“** janë:

а) aksione dhe letra me vlerë të cilat janë ekuivalente të aksioneve;

б) obligacione ose forma tjera të borxhit të sekjuritizuar ose

с) borxh i sekjuritizuar i cili mund të shndërrohet ose shkëmbehet për aksione ose letra me vlerë të tjera ekuivalente të aksioneve.

2) **„Instrumente të lidhura“** janë instrumentet financiare në vijim, përfshirë ato të cilat nuk janë pranuar për tregtim në një vend për tregtim, ose për të cilat nuk është parashtruar kërkesë për pranim në një vend për tregtim:

а) kontrata ose të drejta për regjistrim, përvetësim ose lirim nga letra me vlerë;

б) derivative financiare të letrave me vlerë;

с) në raste kur letrat me vlerë janë instrumente borxhi të konvertueshme ose të zëvendësueshme, letrat me vlerë në të cilat këto instrumente borxhi të konvertueshme ose të zëvendësueshme mund të shndërrohen ose zëvendësohen;

ç) instrumente të cilat emetohen ose garantohen nga emetuesi ose garanti i letrave me vlerë dhe çmimi i tregut i të cilëve me gjitha gjasat në mënyrë materiale ndikon mbi çmimin e letrave me vlerë, ose e kundërta;

д) në rast kur letrat me vlerë janë ekuivalente të aksioneve, aksionet të cilat i paraqesin ato letra me vlerë dhe të gjitha letrat e tjera me vlerë ekuivalente të atyre aksioneve.

д) во случај кога хартиите од вредност се еквивалентни на акции, акциите кои ги претставуваат тие хартии од вредност и сите други хартии од вредност еквивалентни на тие акции.

3) „**Стабилизација**“ е купување или понуда за купување на хартии од вредност или трансакции еквивалентни на поврзаните инструменти кои ги спроведува инвестициско друштво во контекст на значајна дистрибуција на тие хартии од вредност исклучиво за потребите на одржување на пазарните цени на тие хартии од вредност во текот на одреден период поради притисокот на продажната страна на тие хартии од вредност.

4) „**Значајна дистрибуција**“ значи иницијална или секундарна понуда на хартии од вредност што се разликува од вообичаеното тргување како во поглед на износот на вредноста на понудените хартии од вредност, така и во поглед на примена на методите на продажба.

102. „ЕСМА, е Европски регулаторен орган за хартии од вредност и пазар на капитал.

103. „Пазар преку шалтер (во понатамошниот текст ОТЦ пазар)” е децентрализиран систем на тргување надвор од регулиран пазар, МПТ и ОПТ, кој нема организатор на пазарот и кој претставува директно преговарање помеѓу продавачите и купувачите на финансиски инструменти со цел склучување на трансакција со посредство на инвестициско друштво или банка (кредитна институција) со одобрение во согласност со овој закон и на кој можат да се склучуваат трансакции за секундарно тргување (купување и продавање) на државни хартии од вредност и тргување со деривативни финансиски инструменти како и трансакции финансирани со хартии од вредност;

104. „Ревизор” во смисла на овој закон е друштво за ревизија или трговец поединец дефинирани согласно законот со кој се уредува ревизијата;

105. „Овластен ревизор” е ревизор на начин дефиниран согласно законот со кој се уредува ревизијата;

106. „Финансиски производ” е финансиски инструмент, односно структуриран депозит како што е дефинирано со овој закон.

(2) Кога во овој закон се спомнува само еден род, тој треба да ги вклучи и другите родови, а зборовите во еднина треба да вклучат множина, исто како што зборовите во множина треба да ја вклучат еднината.

ГЛАВА II

ИНВЕСТИЦИСКИ ДРУШТВА И УСЛОВИ ЗА

3) „**Stabilizim**“ është blerja ose oferta për blerjen e letrave me vlerë ose transaksioneve ekuivalente të instrumenteve të lidhura të cilat i zbaton shoqëria e investimeve në kontekst të shpërndarjes së rëndësishme të atyre letrave me vlerë, ekskluzivisht për nevojat e mirëmbajtjes së çmimeve të tregut të atyre letrave me vlerë gjatë një periudhe të caktuar për shkak të presionit në anën e shitjes të atyre letrave me vlerë.

4) „**Shpërndarje e rëndësishme**“ është ofertë fillestare ose sekundare e letrave me vlerë që dallohet nga tregtimi i zakonshëm si në aspekt të shumës së vlerës së letrave me vlerë të ofruara, ashtu edhe në aspekt të zbatimit të metodave të shitjes.

102. “ESMA”, është Autoriteti Evropian i Tregjeve të Letrave me Vlerë.

103. “Tregu mbi banak (në tekstin e mëtejme tregu ОТС)” është sistem i decentralizuar i tregtimit jashtë një tregu të rregullat, PSHT dhe POT, i cili nuk ka organizator të tregut dhe i cili paraqet negociim të drejtpërdrejtë ndërmjet shitësve dhe blerësve të instrumenteve financiare me qëllim të përmblyljes së një transaksioni me ndërmjetësim të një shoqërie të investimeve ose banke (institutcion kreditues) me miratim në përputhje me këtë Ligj dhe në të cilin mund të përmbyllen transaksione për tregtim sekundar (blerje dhe shitje) i letrave me vlerë shtetërore dhe tregtim me instrumente derivative financiare si dhe transaksione të financuara me letra me vlerë;

104. “Revizor” në kuptim të këtij Ligji është shoqëri për revizion ose tregtar individ, të përkufizuar me Ligjin me të cilin rregullohet revizioni;

105. “Revizor i autorizuar” është revizor i përkufizuar në mënyrë në përputhje me Ligjin me të cilin rregullohet revizioni;

106. “Produkt financiar” është instrument financiar, respektivisht depozitë e strukturuar siç është përkufizuar me këtë Ligj.

(2) Kur me këtë ligj, përmendet vetëm një gjini, ai duhet t’i përfshijë edhe gjinitë e tjera, ndërsa fjalët në njëjës duhet të përfshijnë shumës, ashtu si fjalët në shumës duhet të përfshijnë njëjës.

KAPITULLI II

SHOQËRI TË INVESTIMEVE DHE KUSHTET E ZBATIMIT TË SHËRBIMEVE DHE AKTIVITETEVE TË INVESTIMEVE DHE SHËRBIMEVE NDIHMËSE

NËNKAPITULLI 1

FUSHA E ZBATIMIT

ИЗВРШУВАЊЕ НА ИНВЕСТИЦИСКИ УСЛУГИ И
АКТИВНОСТИ И ПОМОШНИ УСЛУГИ

ПОДГЛАВА 1

ПОДРАЧЈЕ НА ПРИМЕНА

Исклучоци

Член 4

(1) Одредбите од овој закон за одобрувањето за работа и условите за вршење на инвестициски услуги и активности не се применуваат на:

а) друштва за осигурување и друштва за реосигурување кои вршат дејност согласно закон;

б) лица кои вршат инвестициски услуги исклучиво за нивните матични друштва, за нивните друштва ќерки или за други друштва ќерки на нивните матични друштва;

в) лица кои повремено вршат инвестициски услуги во рамки на нивната професионална дејност која е различна од дејноста на давање на инвестициски услуги, доколку извршувањето на тие услуги е пропишано со друг закон, пропис или етички кодекс, кои не ја исклучуваат можноста за вршење на таквите инвестициски услуги;

г) лица кои за сопствена сметка тргуваат со финансиски инструменти кои не се стокови деривативи или емисиони квоти или нивни деривативи и кои не вршат ниту една друга инвестициска услуга или активност во однос на финансиски инструменти кои не се стокови деривативи или емисиони квоти или деривативи на емисиони квоти, освен кога тие лица:

1) се поддржувачи на пазарот;

2) се членови или учесници на регулиран пазар или МПТ;

3) тргуваат за сопствена сметка кога извршуваат налози на клиенти.

д) лица кои вршат инвестициски услуги кои исклучиво се состојат од управување со програми за учество на вработените за вложување во финансиски инструменти на друштвата во кои се вработени;

ѓ) лица кои вршат инвестициски услуги кои исклучиво се состојат од управување со програми за учество на вработените за вложување и вршење на инвестициски услуги исклучиво за нивните матични друштва, за нивните друштва ќерки или за други друштва ќерки на нивните матични друштва;

е) членови на Европскиот Совет на централни банки и други државни органи кои вршат слични функции во Европската Унија, како и други јавни органи надлежни за управување со јавен долг или посредување при управување со јавниот долг во Европската Унија и меѓународни финансиски институции основани од две или повеќе држави членки или на трети земји, а кои имаат за цел прибирање на средства за финансирање и давање

Пërjashtime

Neni 4

(1) Dispozitat e këtij Ligji për miratimin për punë dhe kushtet e kryerjes së shërbimeve dhe aktiviteteteve të investimeve nuk zbatohen në:

a) shoqëritë për sigurime dhe shoqëritë për risigurime të cilat ushtrojnë veprimtari në përputhje me ligj;

b) persona të cilët kryejnë shërbime të investimeve ekskluzivisht për shoqëritë e tyre mëmë, për shoqëritë e tyre bija ose për shoqëri të tjera bija të shoqërive të tyre mëmë;

c) persona të cilët përkohësisht kryejnë shërbime të investimeve në kuadër të veprimtarisë së tyre profesionale e cila dallohet nga veprimtaria e dhënies së shërbimeve të investimeve, përderisa zbatimimi i atyre shërbimeve është i përcaktuar me ligj tjetër, rregullë ose kod etik, të cilat nuk e përjashtojnë mundësinë e kryerjes së shërbimeve të tilla të investimeve;

ç) persona të cilët për llogari të vet tregtojnë me instrumente financiare të cilat nuk janë derivative të mallrave ose kuota emetuese ose derivative të tyre dhe të cilët nuk kryejnë asnjë shërbim tjetër ose aktivitet të investimit në raport me instrumentet financiare të cilat nuk janë derivative të mallrave ose kuota emetuese ose derivative të kuotave emetuese, përveç kur ata persona:

1) janë krijues të tregut;

2) janë anëtarë ose pjesëmarrës në një treg të rregulluar ose PSHT;

3) tregtojnë për llogari të vet kur zbatojnë urdhëresa të klientëve.

d) persona të cilët kryejnë shërbime të investimit që ekskluzivisht përbëhen nga menaxhimi me programe për pjesëmarrje të punonjësve për investim në instrumente financiare të shoqërive në të cilat janë të punësuar;

dh) persona të cilët kryejnë shërbime të investimeve që ekskluzivisht përbëhen nga menaxhimi me programe për pjesëmarrje të punonjësve për investim dhe kryerje të shërbimeve të investimeve ekskluzivisht për shoqëritë e tyre mëmë, për shoqëritë e tyre bija dhe për shoqëri të tjera bija të shoqërive të tyre mëmë;

e) anëtarë të Këshillit të Evropës të Bankave Qendrore dhe organe të tjera shtetërore të cilat ushtrojnë funksione të ngjajshme në Bashkimin Evropian, si dhe organe të tjera publike kompetente për administrimin me borxh publik ose ndërmjetësimin gjatë administrimit me borxhin publik në Bashkimin Evropian dhe institucione ndërkombëtare financiare të themeluara nga dy ose më shumë shtete anëtare ose vende të treta, të cilat kanë për qëllim grumbullimin e aseteve për financim dhe dhënie të ndihmës financiare anëtarëve që janë ose mund të gjenden në probleme serioze financiare;

ë) fonde të investimeve dhe fonde pensionale, bankat e tyre depozitare, shoqëritë e tyre administruese dhe personat të

финансиска помош на членки кои се или може да се најдат во сериозни финансиски проблеми;

ж) инвестициски фондови и пензиски фондови, нивните депозитарни банки, нивните друштва за управување и лицата коишто управуваат со друштвата за управување;

з) лица кои тргуваат за сопствена сметка, и во случај да дејствуваат како поддржувачи на пазарот, тргуваат со стокови деривативи или емисиони квоти или нивни деривативи, освен доколку тргуваат за сопствена сметка извршувајќи налози за клиенти, како и за лица кои за клиентите во рамките на својата дејност вршат инвестициски услуги различни од тргување за сопствена сметка во однос на стокови деривативи, емисиони квоти, или нивни деривативи, доколку се исполнети следниве услови:

1) вршењето на тие услуги, имајќи ја предвид севкупната нивна активност, претставува помошна услуга во рамки на нивната редовна дејност, а редовната дејност на тие лица, имајќи ја превид групата во која се вклучени, не е вршење на инвестициски услуги и активности согласно овој закон или Законот за банките,

2) тие лица на годишна основа ја известуваат Комисијата за тоа како се користи исклучокот од оваа точка согласно став 3 на овој член, и

3) тие лица, на барање на Комисијата, ја известиле за причините врз основа на кои процениле дека нивната услуга се смета за помошна услуга кон нивната редовна дејност.

с) лица кои даваат инвестициски совети во рамки на вршењето на други работи од редовното работење, а на кои не се применуваат одредбите од овој закон за вршење на инвестициски услуги и активности, при што за таквите совети не се наплатува посебен надоместок;

и) операторот на систем за пренос согласно прописите за тргување со електрична енергија, сите лица кои дејствуваат како оператори во негово име, кои ја извршуваат својата задача во рамки на тие прописи и било кој оператор или систем за енергетска рамнотежа или транспорт на мрежа или систем кој ја одржува рамнотежата помеѓу испораката и користењето на електричната енергија при извршувањето на тие задачи. Овој исклучок се применува само на лицата коишто се вклучени во активностите од оваа точка и само во случај кога извршуваат инвестициски активности и даваат инвестициски услуги поврзани со стокови деривативи, со цел извршување на тие активности. Овој исклучок не се применува на работење на секундарен пазар, вклучувајќи платформи за секундарно тргување со правата на финансиски пренос;

ј) овластени депозитари регулирани со овој закон;

(2) Правата за вршење на инвестициски услуги и активности пропишани со овој закон, не се применуваат за вршење на

cilët administrojnë me shoqëritë administruese;

f) persona të cilët tregtojnë për llogari të vet, dhe në rast të veprojnë si krijues të tregut, tregtojnë me derivative të mallrave ose kuota emetuese ose derivative të tyre, përveç nëse tregtojnë për llogari të vet duke zbatuar urdhëresa për klientë, si dhe për persona të cilët për klientët në kuadër të veprimarisë së vet kryejnë shërbime të investimeve që dallojnë nga tregtimi për llogari të vet në raport me derivativet e mallrave, kuotat emetuese ose derivative të tyre, përderisa janë përmbushur kushtet në vijim:

1) kryerja e atyre shërbimeve, duke pasur parasysh aktivitetin e tyre të përgjithshëm, paraqet shërbim ndihmës në kuadër të veprimtarisë së tyre të rregullt, ndërsa veprimtaria e rregullt e atyre personave, duke pasur parasysh grupin në të cilin janë të përfshirë, nuk është kryerja e shërbimeve dhe aktiviteteteve të investimeve në përputhje me këtë Ligj ose Ligjin e Bankave ,

2) ata persona në bazë vjetore e njoftojnë Komisionin për atë se si përdoret përjashtim nga kjo pikë në përputhje me paragrafin 3 të këtij neni, dhe

3) ata persona, në kërkesë të Komisionit, e kanë njoftuar për arsyet në bazë të së cilave kanë vlerësuar se shërbimi i tyre konsiderohet si shërbim ndihmës ndaj veprimtarisë së tyre të rregullt.

g) persona të cilët japin këshilla të investimit në kuadër të kryerjes së punëve të tjera nga puna e rregullt, ndërsa ndaj të cilave nuk zbatohen dispozitat e këtij Ligji për kryerjen e shërbimeve dhe aktiviteteteve të investimeve, gjatë së cilës për këshillat e tilla nuk arkëtohet kompensim i posaçëm;

gj) operatori i sistemit për transfer në përputhje me rregullat e tregtimit me energji elektrike, të gjithë personat të cilët veprojnë si operatorë në emrin e tij, të cilët e kryejnë detyrën e tyre në kuadër të atyre rregullave dhe cilido operator ose sistem për baraspeshë energjetike ose transport të rrjetit ose sistem i cili e mban baraspeshën energjetike ndërmjet dorëzimit dhe përdorimit të energjisë elektrike gjatë kryerjes së atyre detyrave. Ky përjashtim zbatohet vetëm ndaj personave të cilët janë të përfshirë në aktivitetet e kësaj pike dhe vetëm në rast kur zbatojnë aktivitetete të investimeve dhe japin shërbime të investimeve të lidhura me derivative të mallrave, me qëllim të zbatimit të atyre aktiviteteteve. Ky përjashtim nuk zbatohet në punën në treg sekondar, përfshirë platforma për tregtim sekondar me të drejtat e transferit financiar;

h) depozitarë të autorizuar të rregulluar me këtë Ligj;

(2) Të drejtat për kryerjen e shërbimeve dhe aktiviteteteve të investimeve të përcaktuara me këtë Ligj, nuk zbatohen për kryerjen e shërbimeve në cilësi të një pale tjetër kontraktuese, në transaksione që kryhen nga ana e organeve shtetërore të cilat administrojnë me borxhin publik, ose nga ana e Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë së Veriut ose nga ana e anëtarëve të Këshillit të Evropës të Bankave Qendrore (KEBQ) të cilët i kryejnë detyrat e tyre në përputhje me Marrëveshjen për themelim të Bashkësisë Evropiane dhe Statutit të KEBQ dhe Bankës Qendrore Evropiane ose të cilët kryejnë detyra të njëjta në përputhje me rregullat e vendeve anëtare të Bashkimit Evropian dhe vendeve të treta.

(3) Në rastet nga paragrafi (1) pikat ç) dhe f) të këtij neni, personat duhet të dorëzojnë deri te Komisioni vërtetim nga

услуги во својство на друга договорна страна, во трансакции кои се вршат од страна на државни органи кои управуваат со јавен долг, или од страна на Народната Банка на Република Северна Македонија или од страна на членови на Европскиот Совет на централни банки (ЕСЦБ) кои ги вршат нивните задачи во согласност со Договорот за основање на Европската заедница и Статутот на ЕСЦБ и Европската Централна Банка или кои вршат исти задачи согласно прописите на земјите членки на Европската Унија и на трети земји.

(3) Во случаите од став (1) точки (г) и (з) на овој член лицата до Комисијата треба да достават потврда од регулираниот пазар или МПТ на кој склучуваат трансакции дека не извршуваат услуги за поддржувач на пазарот со цел да ја докажат оправданоста за користење на тие исклучоци.

(4) Одредбите од овој закон не се применуваат на трансакции, активности и постапки коишто, за целите на монетарната политика и политиката на девизниот курс ги спроведува Народната банка на Република Северна Македонија (во натамошниот текст: Народната банка).

Инвестициски услуги и активности и помошни услуги

Член 5

(1) Во смисла на овој закон, инвестициски услуги и активности кои се однесуваат на финансиски инструменти се:

- а) прием и пренос на налози поврзани со еден или повеќе финансиски инструменти;
- б) извршување на налози за сметка на клиенти;
- в) тргување за сопствена сметка;
- г) управување со портфолио;
- д) инвестициско советување;
- ѓ) вршење на трансакции и активности за сметка на издавачот на хартиите од вредност потребни за успешна јавна понуда на хартии од вредност, со задолжителен откуп на непродадените хартии од вредност;
- е) вршење на трансакции и активности за сметка на издавачот на хартиите од вредност потребни за успешна јавна понуда на хартии од вредност, без задолжителен откуп на непродадените хартии од вредност;
- ж) управување со МПТ; и
- з) управување со ОПТ.

(2) Во смисла на овој закон, помошни услуги се:

- а) чување и управување со финансиски инструменти за сметка на клиенти, вклучувајќи старателство на финансиски инструменти и со него поврзани услуги, како што се управување со парични средства или со инструменти за обезбедување, со исклучок на активностите за водење на регистри на нематеријализирани хартии од вредност и финансиски инструменти, односно услуги кои може да ги врши овластен депозитар;

трегу и регулиран осле PSHT нѐ тѐ цилн пѐрмбыллин трансакционе, се нук крѐјнѐ шѐрбиме тѐ крѐјесит тѐ трегут ме қѐллим қѐ тѐ дѐшмојнѐ аrsyeshmѐринѐ е пѐрдоримит тѐ атыре пѐрјасхтимеѐ.

(4) Dispozitat nga ky Ligj nuk zbatohen нѐ трансакционе, активности и процедура тѐ цилат, пѐр қѐллимѐ е политикѐс монетаре и политикѐс сѐ курсит девизор и збатон:

Banka Popullore e Republikѐs sѐ Maqedonisѐ sѐ Veriut (нѐ текстин е мѐтејмѐ: Banka Popullore) .

Shѐrbime dhe активности тѐ investimeve dhe shѐrbime ndihmѐse

Neni 5

(1) Nѐ kuptim тѐ кѐтѐј Ligji, shѐrbimet dhe активитетѐ е investimeve тѐ цилат u referohen instrumenteve financiare janѐ:

- a) pranimi dhe transferimi i urdhѐresave тѐ lidhura me нѐј ose мѐ shumѐ instrumente financiare;
- b) ekzekutimi i urdhѐresave пѐр llogari тѐ клиентѐѐ;
- c) tregtimi пѐр llogari тѐ vet;
- ç) menaxhimi i portofolit;
- d) kѐshillimi i investimeve;
- dh) kryerje тѐ трансакционеѐ и активитетѐѐ пѐр llogari тѐ emetuesit тѐ letrave me vlerѐ тѐ nevojshme пѐр ofertѐ тѐ suksesshme publike тѐ letrave me vlerѐ, me riblerje тѐ detyrueshme тѐ letrave me vlerѐ тѐ pashitura;
- e) kryerje тѐ трансакционеѐ и активитетѐѐ пѐр llogari тѐ emetuesit тѐ letrave me vlerѐ тѐ nevojshme пѐр ofertѐ тѐ suksesshme publike тѐ letrave me vlerѐ, pa riblerje тѐ detyrueshme тѐ letrave me vlerѐ тѐ pashitura;
- ѐ) administrim me PSHT; dhe
- f) administrim me POT.

(2) Nѐ kuptim тѐ кѐтѐј Ligji, shѐrbime ndihmѐse janѐ:

- a) ruajtje dhe menaxhim me instrumentet financiare пѐр llogari тѐ клиентѐѐ, пѐрфширѐ kujdestari тѐ instrumenteve financiare dhe shѐrbime тѐ ndѐrlidhura me atѐ, siç janѐ menaxhimi me asete нѐ para ose me instrumente тѐ sigurimit, me пѐрјасхтим тѐ активитетѐѐ пѐр mbajtjen e regjistrave тѐ letrave me vlerѐ тѐ dematerializuara dhe instrumente financiare, respektivisht shѐrbime тѐ цилат mund t' i kryejѐ нѐј депозитар и авторизуар;
- b) miratim i kredive ose huave нѐј investitori me қѐллим қѐ t' i mundѐsohet пѐрмбылље е нѐј трансакциони ме нѐј ose мѐ shumѐ instrumente financiare, пѐрдериса shoqѐria е цила е miraton huanѐ ose kredinѐ ѐshтѐ е пѐрфширѐ нѐ трансакцион;
- c) kѐshillim нѐ lidhje me strukturѐн е капиталит, strategjive тѐ biznesit dhe çѐshтje тѐ ngjajshme тѐ ndѐrlidhura, si dhe kѐshillim dhe shѐrbime тѐ цилат u referohen bashkimeѐ, shkriрjeѐ, ndarjeѐ (ndryshime statusore тѐ shoqѐrive) dhe pѐrvetѐsime тѐ shoqѐrive;
- ç) shѐrbime тѐ punѐs devizore, пѐрдѐrsa janѐ тѐ lidhura me dhѐnien е shѐrbimeѐ тѐ investimeѐ, нѐ пѐрпuthje me ligj;

б) одобрување на кредити или заеми на инвеститор со цел да му се овозможи склучување на трансакција со еден или повеќе финансиски инструменти, доколку друштвото кое го одобрува заемот или кредитот е вклучено во трансакцијата;

в) советување во врска со структурата на капиталот, бизнис стратегии и слични поврзани прашања, како и советување и услуги кои се однесуваат на спојувања, присојединувања, поделба (статусни промени на друштва); и стекнување на друштва;

г) услуги на девизно работење, доколку се поврзани со давањето на инвестициски услуги, согласно со закон;

д) инвестициско истражување и финансиска анализа или други видови на општи препораки кои се однесуваат на трансакции со финансиски инструменти;

ѓ) услуги поврзани со услугите од став (1) точка г) на овој член кои се однесуваат на вршење на трансакции и активности за сметка на издавачот на хартиите од вредност потребни за успешна јавна понуда на хартии од вредност, со задолжителен откуп на непродадените хартии од вредност ;

е) инвестициски услуги и активности како и помошни услуги на овој член кои се однесуваат на инструментите кои се во основата на деривативните инструменти од член 3 став 1 точка 14 потточка 4 под б), в), г) и е) од овој закон, кога тие се поврзани со вршењето на инвестициски или помошни услуги.

(3) Во смисла на овој закон, приемот на барањето за купување, откуп или пренос на удели во отворени инвестициски фондови и нивното проследување до друштвото за управување согласно прописите со кои се уредуваат инвестициските фондови ќе се смета како инвестициска услуга и активност од став (1) на овој член.

Извршување на инвестициски услуги и активности на територија на Република Северна Македонија

Член 6

(1) Инвестициски услуги и активности и помошни услуги во Република Северна Македонија смее да врши:

а) инвестициско друштво со седиште во Република Северна Македонија кое за тоа добило одобрение за работа од Комисијата,

б) филијала на инвестициско друштво од земја членка на ЕУ со одобрение за работа од Комисијата,

в) филијала на инвестициско друштво од трета земја со одобрение за работа од Комисијата.

(2) Освен друштвата од став (1) на овој член, инвестициски услуги и активности и помошни услуги смеат да вршат и:

а) банка со дозвола за работа издадена од Народна

д) huluntim i investimeve dhe analizë financiare ose lloje të tjera të rekomandimeve të përgjithshme të cilat u referohen transaksioneve me instrumente financiare;

dh) shërbime të lidhura me shërbimet nga paragrafi (1) pika dh) e këtij neni të cilat i referohen kryerjes së transaksioneve dhe aktiviteteve për llogari të emetuesit të letrave me vlerë, të nevojshme për ofertë të suksesshme publike të letrave me vlerë, me riblerje të detyrueshme të letrave me vlerë të pashitura;

e) shërbime dhe aktivitete të investimeve si dhe shërbime ndihmëse nga ky nen të cilat u referohen instrumenteve që janë në bazën e instrumenteve derivative nga neni 3 paragrafi 1 pika 14 nënpika 4 nën b), c), ç) dhe e) të këtij Ligji, kur ato janë të ndërlidhura me kryerjen e shërbimeve të investimeve ose ndihmëse.

(3) Në kuptim të këtij Ligji, pranimi i kërkesës për blerje, riblerje ose transferim të kuotave në фонде të hapura të investimeve dhe procedimi i tyre deri te shoqëria administruese në përputhje me rregullat me të cilat rregullohen fondet e investimeve do të konsiderohet si shërbim dhe aktivitet i investimeve nga paragrafi (1) i këtij neni.

Zbatimi i shërbimeve dhe aktiviteteve të investimeve në territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut

Neni 6

(1) Shërbime dhe aktivitete të investimeve dhe shërbime ndihmëse në Republikën e Maqedonisë së Veriut mund të kryejë:

a) shoqëri e investimeve me seli në Republikën e Maqedonisë së Veriut e cila për atë ka fituar miratim për punë nga Komisioni,

b) filialë e shoqërisë së investimeve nga vend anëtar i BE-së me miratim për punë nga Komisioni

c) filialë e shoqërisë së investimeve nga vend i tretë me miratim për punë nga Komisioni.

(2) Përveç shoqërive nga paragrafi (1) i këtij neni, shërbime dhe aktivitete të investimeve dhe shërbime ndihmëse mund të kryejnë edhe:

a) bankë me leje për punë të lëshuar nga Banka Popullore e Republikës së Maqedonisë së Veriut për kryerje të shërbimeve dhe aktiviteteve të përcaktuara me këtë Ligj, pas një miratimi paraprak nga Komisioni;

b) filialë e një institucioni kreditues nga vend anëtar i BE-së ose vend i tretë me miratim nga Banka Popullore, pas një miratimi paraprak nga Komisioni.

(3) Shërbimet e investimeve nga neni 5 paragrafi (1) pikat e) dhe g) të këtij Ligji mund t'i kryejë edhe operator tregu i cili i përmbush kushtet për administrim me platformat për tregtim nga Kapitulli IV nga ky ligj.

(4) Shërbimet dhe aktivitetet e investimeve nga neni 5 paragrafi (1) pikat ç) dhe d) të këtij Ligji, mund t'i kryejë edhe

Банка на Република Северна Македонија за вршење на услуги и активности пропишани со овој закон, а по претходно одобрение од Комисијата;

б) филијала на кредитна институција од земја членка на ЕУ или од трета земја со одобрение од Народната Банка, а по претходно одобрение од Комисијата.

(3) Инвестициските услуги од член 5 став (1) точки ж) и з) од овој закон може да ги врши и пазарен оператор кој ги исполнува условите за управување со платформите за тргување од Глава IV од овој закон.

(4) Инвестициските услуги и активности од член 5 став (1) точки г) и д) од овој закон, може да ги врши и друштво за управување со отворени и затворени инвестициски фондови кое за тоа добило одобрение од Комисијата согласно закон.

(5) Инвестициските услуги и активности од член 5 став (1) точки а) и д) од овој закон, во однос на преносливите хартии од вредност и уделите во отворените инвестициски фондови може да ги врши и врзан застапник кој за тоа добил одобрение за работа од страна на Комисијата.

(6) Освен субјектите наведени во овој член, ниту едно друго правно и физичко лице во Република Северна Македонија не смее да врши инвестициски услуги и активности и помошни услуги.

Подрачје на примена над друштва за управување со отворени и затворени инвестициски фондови и банки

Член 7

(1) На друштво за управување со отворени и затворени инвестициски фондови кое согласно член 6 став (4) од овој закон врши инвестициски услуги и активности, се применуваат следниве одредби:

- 1) член 4 став (2) од овој закон;
- 2) член 65 став 1, 2 и 3 и 148 од овој закон;
- 3) членовите 26 до 31, членовите од 36 до 42, и членовите 71 и 72 од овој закон;
- 4) членовите од 73 до 118 од овој закон до онаа мера до која е применливо за инвестициската услуга која се врши во согласност со закон;
- 5) одредбите за вршење на надзор и изрекувањето на надзорни мерки од страна на Комисијата;
- 6) одредбите во кои изречно е предвидено дека се применуваат на друштво за управување со отворени и затворени инвестициски фондови;
- 7) прекршочните одредби;

(2) На банка (кредитна институција) која согласно член 6 став (2) точка а) од овој закон врши инвестициски услуги и активности, соодветно се применуваат следниве одредби:

- 1) дефинициите од член 3 кои се однесуваат на

shoqëri administruese e fondeve të hapura dhe të mbyllura të investimeve e cila për atë ka fituar miratim nga Komisioni në përputhje me Ligj.

(5) Shërbimet dhe aktivitetet e investimeve nga neni 5 paragrafi (1) pikat a) dhe d) të këtij Ligji, në raport me letrat me vlerë të transferueshme dhe kuotat në fondet e hapura të investimeve mund t'i kryejë edhe një përfaqësues i lidhur i cili për atë ka fituar miratim për punë nga ana e Komisionit.

(6) Përveç subjekteve të përmendur në këtë nen, asnjë person tjetër juridik dhe fizik në Republikën e Maqedonisë së Veriut nuk mund të kryejë shërbime dhe aktivitete të investimeve dhe shërbime ndihmëse.

Fusha e zbatimit mbi shoqëritë administruese të fondeve të hapura dhe të mbyllura të investimeve dhe bankave

Neni 7

(1) Shoqërisë administruese të fondeve të hapura dhe të mbyllura të investimeve e cila në përputhje me nenin 6 paragrafi (4) i këtij Ligji kryen shërbime dhe aktivitete të investimeve, zbatohen dispozitat në vijim:

- 1) neni 4 paragrafi (2) i këtij Ligji;
- 2) neni 65 paragrafi 1, 2 dhe 3 dhe 148 i këtij Ligji;
- 3) nenet 26 deri 31, nenet 36 deri 42, dhe nenet 71 dhe 72 të këtij Ligji;
- 4) nenet prej 73 deri 118 të këtij Ligji deri në atë masë deri në të cilën është e zbatueshme për shërbimin e investimeve që kryhet në përputhje me ligjin ;
- 5) dispozitat për kryerje të mbikëqyrjes dhe shqiptimit të masave të mbikëqyrjes nga ana e Komisionit;
- 6) dispozitat në të cilat shprehimisht është paraparë se zbatohen ndaj shoqërisë administruese të fondeve të hapura dhe të mbyllura të investimeve;
- 7) dispozitat kundërvajtëse;

(2) Bankës (institucion kreditues) e cila në përputhje me nenin 6 paragrafi (2) pika a) e këtij Ligji kryen shërbime dhe aktivitete të investimeve, në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat në vijim:

- 1) përkufizimet nga neni 3 të cilat u referohen shoqërive të investimeve, përderisa është e zbatueshme
- 2) nga neni 4 paragrafi (2) i këtij Ligji;
- 3) neni 64 dhe 148 i këtij Ligji;
- 4) dhënia e miratimit nga neni 14 i këtij Ligji;
- 5) nenet 26 deri 32, nenet nga 36 deri 43, dhe nenet 71 dhe 72 të këtij Ligji;
- 6) nenet nga 73 deri 122;
- 7) dispozitat për kryerje të mbikëqyrjes dhe shqiptimit të masave mbikëqyrëse nga ana e Komisionit;
- 8) dispozitat të cilat shprehimisht është e paraparë se zbatohen ndaj bankave (institucione kredituese);
- 9) dispozitat kundërvajtëse.

инвестициски друштва, доколку е применливо

- 2) член 4 став (2) од овој закон;
- 3) член 64 и 148 од овој закон,
- 4) давањето на одобрение од член 14 од овој закон;
- 5) членовите 26 до 32, членовите од 36 до 43, и членовите 71 и 72 од овој закон;
- 6) членовите од 73 до 122;
- 7) одредбите за вршење на надзор и изрекувањето на надзорни мерки од страна на Комисијата;
- 8) одредбите кои изречно е предвидено дека се применуваат на банки (кредитни институции);
- 9) прекршочните одредби.

(3) На инвестициско друштво и банка (кредитна институција) кога продаваат или ги советуваат клиентите во врска со структурирани депозити, во однос на структурираните депозити се применуваат следниве одредби:

- 1) обврските од член 65 од овој закон;
- 2) обврските за учество во фондот за обесштетување на инвеститори во согласност со член 148 од овој закон;
- 3) членовите 30, 36, 37, 42 од овој закон;
- 4) членовите од 73 до 112;
- 5) членовите од 118 до 121 од овој закон;
- 6) одредбите за вршење на надзор и изрекувањето на надзорни мерки од страна на Комисијата;
- 7) одредбите кои изречно е предвидено дека се применуваат на структурни депозити;
- 8) прекршочните одредби.

(4) На друштвото за управување со отворени инвестициски фондови кога врши продажба на удели во инвестициски фондови со кои управува се применуваат следниве одредби:

- 1) членовите од 74 до 88 од овој закон;
- 2) одредбите за вршење на надзор и изрекувањето на надзорни мерки од страна на Комисијата;
- 3) одредбите кои изречно е предвидено дека се применуваат на друштвото за управување со отворени инвестициски фондови кога врши продажба на удели на инвестициски фондови со кои управува.

(5) Секој мултилатерален систем за тргување на кој се спојуваат понуда и побарувачка на финансиски инструменти мора да работи во согласност со одредбите на овој закон кои се однесуваат на условите за управување со МПТ и ОПТ или регулиран пазар.

(6) Сите инвестициски друштва и банки (кредитни институции) кои на организиран, фреквентен и сеопфатен начин значајно тргуваат за сопствена сметка кога извршуваат налози на клиенти надвор од регулиран пазар, МПТ и ОПТ должни се да ги применуваат одредбите од Глава VII од овој закон.

(3) Shoqërisë investuese dhe bankës (institutcion kreditues) kur shesin ose i këshillojnë klientët në lidhje me depozitat e strukturuar, në raport me depozitat e strukturuar zbatohen dispozitat në vijim:

- 1) detyrimet nga neni 65 i këtij Ligji;
- 2) detyrimet për pjesëmarrje në Fondin për dëmshpërblim të investitorëve në përputhje me nenin 148 të këtij Ligji;
- 3) nenet 30, 36, 37, 42 e këtij Ligji;
- 4) nenet nga 73 deri 112;
- 5) nenet nga 118 deri 121 të këtij Ligji;
- 6) dispozitat për kryerje të mbikëqyrjes dhe shqiptimit të masave të mbikëqyrjes nga ana e Komisionit;
- 7) dispozitat në të cilat shprehimisht është e paraparë se zbatohen në depozitat strukturore;
- 8) dispozita kundërvajtëse.

(4) Shoqërisë administruese të fondeve të hapura të investimeve kur kryen shitje të kuotave në fonde të investimeve me të cilat administron, zbatohen dispozitat në vijim:

- 1) nenet nga 74 deri 88 të këtij Ligji;
- 2) dispozitat për kryerje të mbikëqyrjes dhe shqiptimit të masave të mbikëqyrjes nga ana e Komisionit;
- 3) dispozitat në të cilat shprehimisht është e paraparë se zbatohen ndaj shoqërisë administruese të fondeve të hapura të investimeve kur kryen shitje të fondeve të investimeve me të cilat administron.

(5) Çdo sistem shumëpalësh i tregtimit në të cilin bashkohen oferta dhe kërkesa e instrumenteve financiare, duhet të punojë në përputhje me dispozitat e këtij Ligji të cilat u referohen kushteve për administrim me PSHT dhe POT ose treg të rregulluar.

(6) Të gjitha shoqëritë e investimeve dhe bankat (institutcione kredituese) të cilat në një mënyrë të organizuar, frekvente dhe gjithëpërfshirëse rëndësishëm tregtojnë për llogari të vet kur zbatojnë urdhëresa të klientëve jashtë një tregu të rregulluar, PSHT dhe POT, janë të obliguar që t'i zbatojnë dispozitat nga Kapitulli VII nga ky ligj.

NËNKAPITULLI 2

KUSHTE PËR THEMELIMIN E SHOQËRISË SË INVESTIMEVE

Dispozita të përgjithshme

Neni 8

(1) Shoqëria e investimeve themelohet dhe funksionon si shoqëri aksionare ose shoqëri me përgjegjësi të kufizuar me seli në Republikën e Maqedonisë së Veriut, në përputhje me këtë Ligj dhe me Ligjin për Shoqëritë Tregtare.

ПОДГЛАВА 2
УСЛОВИ ЗА ОСНОВАЊЕ НА ИНВЕСТИЦИСКО
ДРУШТВО

Општи одредби

Член 8

(1) Инвестициско друштво се основа и работи како акционерско друштво или друштво со ограничена одговорност со седиште во Република Северна Македонија, согласно со овој закон и со Законот за трговските друштва.

(2) На инвестициското друштво кое се основа како друштво со ограничена одговорност, на имателите на удели и на уделите издадени од него соодветно се применуваат, *mutatis mutandis*, одредбите од овој закон кои се однесуваат на акции и акционери на инвестициското друштво.

Почетен капитал на инвестициското друштво

Член 9

(1) Инвестициското друштво мора да поседува почетен капитал во износ утврден со овој закон.

(2) Износот на почетниот капитал на инвестициското друштво зависи од видот и опсегот на инвестициските услуги и активности и помошните услуги за кои инвестициското друштво бара одобрение од Комисијата.

(3) Почетниот капитал и сите натамошни зголемувања на почетниот капитал на инвестициското друштво мора во целост да бидат уплатени во парични средства. Во централниот регистар целосно уплатениот почетен капитал се запишува како основна главнина.

(4) Инвестициското друштво е должно постојано да ја одржува висината на почетниот капитал од ставот (5) и (6) на овој член.

(5) Инвестициското друштво, кое бара одобрение од Комисијата за вршење на сите инвестициски услуги и активности кои се однесуваат на финансиски инструменти и помошни услуги од член 5 од овој закон, треба да има почетен капитал во износ од најмалку 44.800.000 денари.

(6) По исклучок од став (5) на овој член:

a) почетниот капитал на инвестициското друштво кое не извршува инвестициски услуги и активности од член 5 став (1) точки в) и/или г) од овој закон, а кое чува парични средства и/или финансиски инструменти на

(2) Shoqërisë së investimeve e cila themelohet si shoqëri me përgjegjësi të kufizuar, mbajtësve të kuotave dhe kuotave të emetuara nga ajo, zbatohen në mënyrë përkatëse *mutatis mutandis*, dispozitat e këtij Ligji të cilat u referohen aksioneve dhe aksionarëve të shoqërisë së investimeve.

Kapitali fillestar i shoqërisë së investimeve

Neni 9

(1) Shoqëria e investimeve duhet të posedojë kapital fillestar në shumë të përcaktuar me këtë Ligj.

(2) Shuma e kapitalit fillestar të shoqërisë së investimeve varet nga lloji dhe shtrirja e shërbimeve dhe aktiviteteteve të investimeve dhe shërbimeve ndihmëse për të cilat shoqëria e investimeve kërkon miratim nga Komisioni.

(3) Kapitali fillestar dhe të gjitha rritjet e mëtejme të kapitalit fillestar të shoqërisë së investimeve duhet në tërësi të jenë të paguara në asete parash. Në Regjistrin Qendror, kapitali fillestar i paguar në tërësi regjistrohet si principal themelor.

(4) Shoqëria e investimeve është e obliguar vazhdimisht që të mirëmbajë lartësinë e kapitalit fillestar nga paragrafi (5) dhe (6) i këtij neni.

(5) Shoqëria e investimeve e cila kërkon miratim nga Komisioni që të kryejë të gjitha shërbimet dhe aktivitetet e investimeve të cilat u referohen instrumenteve financiare dhe shërbimeve ndihmëse nga neni 5 i këtij Ligji, duhet të ketë kapital fillestar në shumë prej së paku 44.800.000 denarë.

(6) Me përjashtim nga paragrafi (5) i këtij neni:

a) kapitali fillestar i shoqërisë së investimeve e cila nuk kryen shërbime dhe aktivitete të investimeve nga neni 5 paragrafi (1) pikat c) dhe/ose dh) të këtij Ligji, e cila ruan asete parash dhe/ose instrumente financiare të klientëve dhe kryen një ose më shumë të shërbimeve të theksuara në nenin 5 paragrafi 1 pikat a), b) dhe ç) të këtij Ligji, duhet të jetë së paku 7.600.000 denarë;

b) shoqëria e investimeve e cila ka miratim ekskluzivisht për kryerjen e shërbimeve dhe aktiviteteteve të investimeve nga neni 5 paragrafi 1 pikat a) dhe d) të këtij Ligji, e cila nuk ruan asete parash dhe/ose instrumente financiare të klientëve, pra për këtë arsye nuk mund në asnjë çast të themelojë marrëdhënie borxhi me klientët, duhet të ketë kapital fillestar prej së paku 3.050.000 denarë;

c) shoqëria e investimeve e cila nuk ka miratim për kryerjen e shërbimit ndihmës të ruajtjes dhe menaxhimit me instrumentet financiare për llogari të klientit, duke përfshirë punë të kujdestarisë dhe me të shërbime të ndërlihdura, siç janë menaxhimi me asetet në para ose me instrumente sigurimi, e cila kryen një ose më shumë shërbime dhe/ose të investimeve nga neni 5 paragrafi 1 pikat a), b), ç) dhe d) të këtij Ligji dhe të cilës nuk i është lejuar që të ruan asete në para dhe letra me vlerë të cilat i takojnë klientëve të tij, pra

клиенти и врши една или повеќе од услугите наведени во член 5 став 1 точки а), б) и г) од овој закон, треба да изнесува најмалку 7.600.000 денари;

б) инвестициско друштво кое има одобрение исклучиво за вршење на инвестициските услуги и активности од член 5 став 1 точки а) и д) од овој закон, а кое не чува парични средства и/или финансиски инструменти на клиенти, па од таа причина не може во ниту еден момент да стапи во должнички однос со клиентите, треба да има почетен капитал во износ од најмалку 3.050.000 денари;

в) инвестициско друштво кое нема одобрение за вршење на помошната услуга чување и управување со финансиски инструменти за сметка на клиентот вклучувајќи работи на старателство и со него поврзани услуги како што се управување со парични средства или со инструменти за обезбедување а кое врши една или повеќе инвестициски услуги и/или активности од член 5 став 1 точки а), б), г) и д) од овој закон и на кое не му е дозволено да чуваат парични средства и хартии од вредност кои припаѓаат на негови клиенти од таа причина не може во ниту еден момент да стапи во должнички однос со клиентите, треба да има почетен капитал во износ од најмалку 3.050.000 денари;

(7) Инвестициското друштво од став (6) точка а) на овој член кое има одобрение за извршување на инвестициската услуга од член 5 став (1) точка б) од овој закон може да има финансиски инструменти за сопствена сметка само доколку се исполнети следните услови:

а) чувањето на финансиските инструменти се јавува како резултат на неможноста на инвестициското друштво уредно да го изврши налогот на клиентот;

б) вкупната пазарна вредност на сите такви позиции не преминува 15% од почетниот капитал на инвестициското друштво согласно став (6) на овој член;

в) инвестициското друштво ги исполнува барањата пропишани со членовите 44 и 45 од овој закон и

г) чувањата на финансиските инструменти се случајни и од привремена природа и строго ограничени во однос на времето кое е потребно за извршување на трансакцијата.

(8) Инвестициското друштво од став (7) на овој член за настанатата состојба ја известува Комисијата најдоцна наредниот работен ден од денот кога се стекнал со финансиски инструменти за сопствена сметка. Известувањето содржи минимум информации за видот, обемот и вредноста на финансиските инструменти кои ги држи инвестициското друштво, причините за отворање на позиција на сопствена сметка и времето потребно за затворање на позицијата.

(9) Инвестициско друштво кое, освен за активностите од став (6), точка б) на овој член е овластено да врши продажба на осигурителни производи согласно Законот за супервизија на осигурувањето, за вршење на услугите од член 5 став (1)

пër këtë arsye nuk mund në asnjë çast të themelojë marrëdhënie borxhi me klientët, duhet të ketë kapital fillestar në shumë prej së paku 3.050.000 denarë;

(7) Shoqëria e investimeve nga paragrafi (6) pika a) e këtij neni e cila ka miratim për zbatimin e shërbimit të investimeve nga neni 5 paragrafi (1) pika b) e këtij Ligji mund të ketë instrumente financiare për llogari të vet vetëm nëse janë përmbushur kushtet në vijim:

a) ruajtja e instrumenteve financiare paraqitet si rezultat i pamundësisë së shoqërisë të investimeve që me rregull të ekzekutojë urdhrin e klientit;

b) vlera totale e tregut e të gjitha pozitave të tilla nuk tejkalon 15% të kapitalit fillestar të shoqërisë të investimeve në përputhje me paragrafin (6) e këtij neni;

c) shoqëria e investimeve i përmbush kërkesat e përcaktuara me nenet 44 dhe 45 të këtij Ligji dhe

ç) ruajtjet e instrumenteve financiare janë të rastësishme dhe të natyrës së përkohshme dhe të kufizuara në mënyrë rigorozë në raport me kohën e cila nevojitet për ekzekutimin e transaksionit.

(8) Shoqëria e investimeve nga paragrafi (7) i këtij neni për gjendjen e krijuar e njofton Komisioni, jo më vonë se ditën e rradhës së punës nga dita kur ka përvetësuar instrumente financiare për llogari të vet. Njoftimi duhet të përmbajë të paktën informacione për llojin, vëllimin dhe vlerën e instrumenteve financiare të cilat i mban shoqëria e investimeve, arsyet për hapjen e pozitës në llogarinë personale dhe kohën e nevojshme për mbyllje të pozitës.

(9) Shoqëria e investimeve e cila, përveç për aktivitetet nga paragrafi (6), pika b) e këtij neni është e autorizuar të kryejë shitje të produkteve për sigurime në përputhje me Ligjin për Mbikëqyrjen e Sigurimeve, për kryerjen e shërbimeve nga neni 5 paragrafi (1) pikat a) dhe d) të këtij Ligji, duhet të ketë kapital fillestar prej së paku 1.500.000 denarë ose sigurim nga përgjegjësia profesionale në shumë prej së paku 30.500.000 denarë për çdo pretendim për dëmshpërblim ose së paku gjithsej 45.750.000 denarë në nivel vjetor për të gjitha pretendimet në tërësi.

Kryerja e shërbimeve dhe aktivitetete të investimeve, shërbimeve ndihmëse dhe veprimtarive shtesë të shoqërive të investimeve

Neni 10

(1) Shoqëria e investimeve mund të kryejë shërbime dhe aktivitete të investimeve, shërbime ndihmëse të ndërlidhura me ato dhe veprimtari plotësuese pas miratimit të fituar për punë nga Komisioni.

(2) Komisioni i jep miratim për punë një shoqërie të investimeve për:

1) kryerjen e shërbimeve dhe aktivitetete të investimeve

точки а) и д) од овој закон, треба да има почетен капитал од најмалку 1.500.000 денари или осигурување од професионална одговорност во износ од најмалку 30.500.000 денари за секое побарување за обесштетување или најмалку вкупно 45.750.000 денари на годишно ниво за сите побарувања во целост.

Вршење инвестициски услуги и активности, помошни услуги и дополнителни дејности на инвестициските друштва

Член 10

(1) Инвестициско друштво може да врши инвестициски услуги и активности, со нив поврзани помошни услуги и дополнителни дејности по добиено одобрение за работа од Комисијата.

(2) Комисијата дава одобрение за работа на инвестициското друштво за:

- 1) вршење на инвестициски услуги и активности и со нив поврзани помошни услуги од член 5 од овој закон;
- 2) вршење на дополнителни дејности за кои Комисијата проценува дека согласно прописот од став 9 на овој член нема да влијаат негативно на извршувањето на инвестициските услуги;
- 3) вршење на услуги за доставување на податоци согласно Глава V - Услуги за доставување на податоци од овој закон.

(3) Инвестициските услуги и активности и помошните услуги за кои инвестициското друштво има добиено одобрение кумулативно се наведени во истото.

(4) Инвестициското друштво не смее да врши ниту една друга дејност, освен дејностите од став (2) на овој член доколку за тоа не добило одобрение од надлежен орган согласно посебен закон.

(5) Во Централниот регистар на Република Северна Македонија ниту едно правно лице не смее да запише назив со „инвестициско друштво“, ако правното лице нема одобрение за работа од член 11 од овој закон.

(6) Во Централниот регистар на Република Северна Македонија не може како дејност да се запишат инвестициските услуги и активности од член 5 став (1) од овој закон, без одобрение за работа од Комисијата согласно член 11 од овој закон.

(7) По исклучок од став (6) на овој член, лицата од член 4 став (1) точки г), ж), с) и и) во Централниот регистар на Република Северна Македонија може како дејност да ги запишат и инвестициските услуги и активности од член 5 од овој закон за што се должни да ја известат Комисијата.

(8) Инвестициското друштво не може да добие одобрение од Комисијата само за вршење на помошните услуги од член 5 став (2) од овој закон и на дополнителните дејности.

dhe me ato shërbime të ndëlidhura ndihmëse nga neni 5 i këtij Ligji;

2) ushtrimin e veprimtarive plotësuese për të cilat Komisioni vlerëson se në përputhje me rregulloren nga paragrafi 9 i këtij neni, nuk do të ndikojnë negativisht në ekzekutimin e shërbimeve të investimeve;

3) kryerjen e shërbimeve për dorëzimin e të dhënave në përputhje me Kapitullin V – Shërbime për dorëzimin e të dhënave nga ky Ligj.

(3) Shërbimet dhe aktivitetet e investimeve dhe shërbimet ndihmëse për të cilat shoqëria e investimeve ka fituar miratim, janë të theksuara në mënyrë kumulative në të njëjtën.

(4) Shoqëria e investimeve nuk mund të ushtrojë asnjë veprimtari tjetër, përveç veprimtarive nga paragrafi (2) i këtij neni përderisa për atë nuk ka fituar miratim nga organi kompetent në përputhje me ligj të posaçëm.

(5) Në Regjistrin Qendror të Republikës së Maqedonisë së Veriut asnjë person juridik nuk mund të regjistrojë emërtim me “shoqëri e investimeve”, nëse personi juridik nuk ka miratim për punë sipas nenit 11 të këtij Ligji.

(6) Në Regjistrin Qendror të Republikës së Maqedonisë së Veriut nuk mund të regjistrohen si veprimtari shërbimet dhe aktivitetet e investimeve nga neni 5 paragrafi (1) i këtij Ligji, pa miratimin për punë nga Komisioni në përputhje me nenin 11 e këtij Ligji.

(7) Me përjashtim të paragrafit (6) të këtij neni, personat nga neni 4 paragrafi (1) pikat ç), ë), g) dhe gj) në Regjistrin Qendror të Republikës së Maqedonisë së Veriut mundën si veprimtari t'i regjistrojnë edhe shërbimet dhe aktivitetet e investimeve nga neni 5 i këtij Ligji për çfarë janë të obliguara të njoftojnë Komisionin.

(8) Shoqëria e investimeve nuk mund të fitojë miratim nga Komisioni vetëm për kryerjen e shërbimeve ndihmëse nga neni 5 paragrafi (2) i këtij Ligji dhe të veprimtarive plotësuese.

(9) Komisioni me Rregullore i përcakton kriteret për vlerësim të ndikimit të veprimtarive plotësuese nga paragrafi 2 pika 2 e këtij neni.

Kërkesë për fitimin e miratimit për punë

Neni 11

(1) Komisioni i jep miratim për punë shoqërisë të investimeve pas një kërkesë të dorëzuar paraprakisht.

(2) Ndaj kërkesës nga paragrafi (1) i këtij neni, i bashkangjiten edhe si në vijim:

- 1) akt për themelimin e shoqërisë të investimeve;
- 2) përshkrim i shërbimeve dhe aktiviteteve të investimeve dhe shërbimeve ndihmëse dhe veprimtarive plotësuese të cilat do t'i kryejë shoqëria e investimeve, si dhe informacion nëse do të jetë e autorizuar për të ruajtur instrumente financiare dhe asetë parash të klientëve;
- 3) dokumente për themelimin e shoqërisë së investimeve;

(9) Комисијата со Правилник ги утврдува критериумите за проценка на влијанието на дополнителните дејности од став 2 точка 2 на овој член.

Барање за добивање на одобрение за работа

Член 11

(1) Комисијата дава одобрение за работа на инвестициско друштво по претходно доставено барање.

(2) Кон барањето од став (1) на овој член, се приложува и следното:

- 1) акт за основање на инвестициското друштво ;
- 2) опис на инвестициските услуги и активности и помошните услуги и дополнителни дејности што ќе ги врши инвестициското друштво, како и информација дали ќе биде овластено да чува финансиски инструменти и парични средства на клиенти;
- 3) документи за основање на инвестициското друштво;
- 4) информации и докази за висината на почетниот капитал и докази за потеклото на уплатените средства како почетен капитал;
- 5) податоци за основачите на друштвото вклучувајќи и податоци за нивното учество во капиталот на друштвото;
- 6) податоци за лицата со квалификувано учество во инвестициското друштво, потребната документација која се бара од стекнувачите со намера за стекнување на квалификувано учество согласно членовите 18 и 20 од овој закон;
- 7) список на членовите на органот на управување и на органот за надзор на инвестициското друштво и соодветната документација и условите кои треба истите да ги исполнуваат согласно член 62 од овој закон;
- 8) докази за исполнување на условите кои се однесуваат на организациските барања согласно одредбите од член 26 до член 40 и членовите 71 и член 72 од овој закон;
- 9) податоци за финансиската состојба на инвестициското друштво (за друштво кое сеуште не е активно: деловен план за основање и работа на друштвото за првите три години, за друштво кое е веќе активно: ревидирани финансиски извештаи за последните три години);
- 10) податоци за ревизорот кој ќе ја врши ревизија на финансиските извештаи на инвестициското друштво;
- 11) податоци за членство во Фондот за обесштетување на инвеститори согласно член 148 од овој закон;
- 12) доколку се работи за инвестициско друштво од член 68 став 2 од овој закон, докази со кои ќе обезбеди дека се исполнети условите кои се однесуваат на составот и овластувањата на одборот за плати и други надоместоци и одборот за ризици;

4) информационе dhe prova për lartësinë e kapitalit fillestar dhe prova për origjinën e aseteve të paguara si kapital fillestar;

5) të dhëna për themeluesit e shoqërisë, përfshirë edhe të dhëna për pjesëmarrjen e tyre në kapitalin e shoqërisë;

6) të dhëna për personat me pjesëmarrje të kualifikuar në shoqërinë e investimeve, dokumentacionin e nevojshëm i cili kërkohet nga përvetësuesit me qëllimin për përvetësim të pjesëmarrjes së kualifikuar në përputhje me nenet 18 dhe 20 të këtij Ligji;

7) listë të anëtarëve të organit të administrimit dhe të organit mbikëqyrës të shoqërisë së investimeve dhe dokumentacionin përkatës dhe kushtet të cilat duhet të njëjtit t'i përmbushin në përputhje me nenin 62 të këtij Ligji;

8) prova për përmbushjen e kushteve të cilat u referohen kërkesave organizative në përputhje me dispozitat nga neni 26 deri nenin 40 dhe nenet 71 dhe nenin 72 të këtij Ligji;

9) të dhënat për gjendjen financiare të shoqërisë së investimeve (për shoqëri e cila ende nuk është aktive: plan afarist për themelim dhe punën e shoqërisë për tre vitet e para, për shoqëri e cila tashmë është aktive: raporte të reviduara financiare për tre vitet e fundit);

10) të dhëna për revizorin i cili do të kryejë revizionin e raporteve financiare të shoqërisë së investimeve;

11) të dhëna anëtarësi në Fondin e Dëmshpërblimit të Investitorëve në përputhje me nenin 148 të këtij Ligji;

12) përderisa bëhet fjalë për shoqëri të investimeve nga neni 68 paragrafi 2 i këtij Ligji, prova me të cilat do të sigurojë se janë përmbushur kushtet të cilat i referohen përbërjes dhe autorizimeve të bordit për paga dhe kompensime të tjera dhe bordit për rreziqe;

13) përderisa kërkesa u referohet shërbimeve nga neni 5 paragrafi (1) pikat e) ose f) të këtij Ligji, të dhëna të përcaktuara me Kapitullin IV Nënkapitulli 3 nga ky ligj;

14) përderisa kërkesa i referohet shërbimit për dorëzimin e të dhënave nga Kapitulli V i këtij Ligji, të dhëna të përcaktuara me Kapitulli V nga ky ligj dhe

15) provë për kompensim të paguar për Komisionin.

(3) Kërkesa nga paragrafi (1) i këtij neni mund të parashtrohet drejtuar Komisionit drejtpërdrejtë në arkivin e Komisionit ose përmes postës.

(4) Kërkesë për dhënien e miratimit për punë nga paragrafi (1) i këtij neni parashtrojnë themeluesit, respektivisht organi i administrimit i një shoqërie tashmë të themeluar.

(5) Komisioni sjell Aktvendim për miratimin ose për refuzimin e kërkesës nga paragrafi (1) i këtij neni brenda gjashtë muajsh nga dita e dorëzimit të kërkesës së kompletuar, pasi do të vërtetojë nëse:

1) janë përmbushur kushtet të cilat i referohen formës së

13) доколку барањето се однесува на услугите од член 5 став (1) точки ж) или з) од овој закон, податоци утврдени со Глава IV Подглава 3 од овој закон;

14) доколку барањето се однесува на услугата за доставување на податоци од Глава V од овој закон, податоци утврдени со Глава V од овој закон и

15) доказ за уплатен надомест за Комисијата.

(3) Барањето од став (1) на овој член може да биде поднесено до Комисијата непосредно во архивата на Комисијата или по пошта.

(4) Барање за давање на одобрение за работа од став (1) на овој член поднесуваат основачите односно органот на управување на веќе основано друштво.

(5) Комисијата донесува решение за одобрување или за одбивање на барањето од став (1) на овој член во рок од шест месеци од денот на доставување на комплетното барање, откако ќе утврди дали:

- 1) се исполнети условите кои се однесуваат на обликот на друштвото и висината на почетниот капитал во согласност во членовите 8 и 9 од овој закон;
- 2) сите лица кои имаат квалификувано учество, вклучувајќи ги и блиските соработници со тие лица, како и секое лице кое на друг начин може да врши директно или индиректно контрола или значајно да влијае на управувањето со инвестициското друштво ги исполнуваат условите од членовите 18, 19, 20 од овој закон;
- 3) се исполнети условите од член 62 од овој закон кои се однесуваат на предложените членови на органите на управување и на надзор на друштвото;
- 4) се воспоставени потребните механизми кои осигуруваат дека ќе бидат исполнети сите услови од овој закон кои се однесуваат на општите организациски услови како што е регулирано во одредбите од член 26 до член 40 и членовите 71 и 72 од овој закон и подзаконските акти кои ја регулираат оваа материја;
- 5) Членува во Фондот за обесштетување на инвеститори доколку постои таква обврска за друштвото согласно член 158 од овој закон;
- 6) се исполнети условите од член 216 до член 222 од овој закон доколку барањето се однесува на услугите од член 5 став 1 точка ж) и з) ;
- 7) се исполнети условите согласно Глава V од овој закон доколку барањето се однесува на услугите за доставување на податоци и
- 8) се исполнети условите пропишани во прописот на Комисијата од член 10 став 9 од овој закон доколку барањето се однесува на дополнителни дејности.

(6) Во одобрението за работа задолжително се наведува и:

shoqërisë dhe lartësisë së kapitalit fillestar në përputhje me nenet 8 dhe 9 të këtij Ligji;

- 2) të gjithë personat të cilët kanë pjesëmarrje të kualifikuar, përfshirë edhe bashkëpunëtorët e afërt me ata persona, si dhe çdo person i cili në mënyrë tjetër mund të kryejë drejtpërdrejtë ose tërthorazi një kontroll ose ndjeshëm të ndikojë në administrimin me shoqërinë e investimeve, i përbushin kushtet nga nenet 18, 19 dhe 20 i këtij Ligji;
- 3) janë përbushur kushtet nga neni 62 i këtij Ligji të cilat u referohen anëtarëve të propozuar të organeve drejtuese dhe mbikëqyrëse të shoqërisë;
- 4) janë vendosur mekanizmat e nevojshme të cilat sigurojnë se do të përbushen të gjitha kushtet nga ky Ligji që u referohen kushteve të përgjithshme organizative siç është rregulluar në dispozitat nga neni 26 deri në nenin 40 dhe nenet 71 dhe 72 i këtij Ligji dhe aktet nënligjore të cilat e rregullojnë këtë materie;
- 5) është anëtar në Fondin e Dëmshpërblimit të Investitorëve, përderisa ekziston detyrimi i atillë i shoqërisë në përputhje me nenin 158 të këtij Ligji;
- 6) janë përbushur kushtet nga neni 216 deri në nenin 222 të këtij Ligji, përderisa kërkesa u referohet shërbimeve nga neni 5 paragrafi 1 pika ë) dhe f);
- 7) janë përbushur kushtet në përputhje me Kapitullin V të këtij Ligji, përderisa kërkesa u referohet shërbimeve për dorëzimin e të dhënave dhe
- 8) janë përbushur kushtet e përcaktuara në rregulloren e Komisionit nga neni 10 paragrafi 9 i këtij Ligji, përderisa kërkesa u referohet veprimtarive plotësuese.

(6) Në miratimin për punë, detyrimisht theksohet edhe:

- 1) nëse shoqëria e investimeve është e autorizuar të ruajë asete parash dhe/ose instrumente financiare të klientëve;
- 2) miratimi për anëtarët e propozuar të organit drejtues dhe organit të mbikëqyrjes duke theksuar kohëzgjatjen e mandatit për të cilën është lëshuar miratimi dhe
- 3) miratim për mbajtësit e pjesëmarrjes së kualifikuar në shoqërinë e investimeve.

(7) Përderisa ekzistojnë raporte të një ndërlihdshmërie të ngushtë ndërmjet shoqërisë së investimeve dhe persona të tjerë fizik ose juridik, Komisioni do të lëshojë miratim për punë nëse raportet e ndërlihdshmërisë së ngushtë nuk e pamundësojnë mbikëqyrjen mbi shoqërinë e investimeve.

(8) Shoqëria e investimeve mund të kërkojë zgjerimin e miratimit për punë për kryerjen e shërbimeve dhe aktiviteteteve të investimeve dhe shërbimeve ndihmëse nga nenet 5 paragrafi (1) dhe (2) i këtij Ligji, si dhe veprimtarive plotësuese.

(9) Shoqëria e investimeve e cila ka fituar miratim për punë për kryerjen e shërbimeve dhe aktiviteteteve të investimeve nga neni 5 paragrafi (1) pikat ë) dhe f) të këtij Ligji, mund të kërkojë zgjerimin e miratimit për punë për kryerjen e shërbimit të dorëzimit të të dhënave nga Kapitulli V i këtij Ligji.

(10) Gjatë zgjerimit, respektivisht gjatë uljes së shërbimeve dhe

- 1) дали инвестициското друштво е овластено да чува парични средства и/или финансиски инструменти на клиенти;
- 2) одобрение за предложените членови на органот на управување и органот на надзор со наведување на должината на мандатот за кој е издадено одобрението и
- 3) одобрение за имателите на квалификувано учество во инвестициското друштво.

(7) Доколку постојат односи на тесна поврзаност помеѓу инвестициското друштво и други физички или правни лица, Комисијата ќе издаде одобрение за работа ако односите на тесната поврзаност не го оневозможуваат надзорот над инвестициското друштво.

(8) Инвестициското друштво може да побара проширување на одобрението за работа за вршење на инвестициските услуги и активности и помошните услуги од член 5 ставови (1) и (2) од овој закон, како и дополнителни дејности.

(9) Инвестициско друштво кое има добиено одобрение за работа за вршење на инвестициските услуги и активности од член 5 став (1) точки ж) и з) од овој закон, може да побара проширување на одобрението за работа за вршење на услугата за доставување на податоци од Глава V од овој закон.

(10) При проширувањето, односно при намалувањето на инвестициските услуги и активности од одобрението за работа на инвестициското друштво соодветно се применуваат одредбите од овој закон кои се однесуваат на добивањето на одобрение за работа.

(11) Доколку до Комисијата со барањето за добивање одобрение за работа на инвестициско друштво од овој закон, истовремено се поднесе и барање за добивање на одобрение за стекнување на квалификувано учество, донесува решение за одобрување или одбивање на двете барања во рок утврден со став (5) на овој член.

(12) За секое издадено одобрение за работа согласно овој член Комисијата ја известува ЕСМА.

(13) Комисијата на својата интернет страна води Регистар на инвестициски друштва со одобрение за работа од Комисијата.

(14) Комисијата со Правилник поблиску ги пропишува формата и содржината на барањето за добивање на одобрение за работа и потребната документација која се доставува во прилог на барањето.

Одбивање на барањето за добивање на одобрение за работа

Член 12

(1) Комисијата со решение ќе го одбие барањето за добивање

активности на инвестициите nga miratimi për punë i shoqërisë së investimeve, në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat nga ky Ligj të cilat i referohen fitimit të miratimit për punë.

(11) Përderisa deri te Komisioni me kërkesën për fitimin e miratimit për punë të një shoqërie të investimeve nga ky Ligj, njëkohësisht parashtrahet edhe kërkesë për fitimin e miratimit për përvetësim të një pjesëmarrjeje të kualifikuar, sjell Aktvendim për miratim ose refuzim të të dy kërkesave në afat të përcaktuar me paragrafin (5) të këtij neni.

(12) Për çdo miratim të lëshuar për punë në përputhje me këtë nen, Komisioni e njofton ESMA-n.

(13) Komisioni në faqen e vet të internetit mban Regjistër të shoqërive të investimeve me miratim për punë nga Komisioni.

(14) Komisioni me Rregullore së afërmi i përcakton formën dhe përmbajtjen e kërkesës për fitimin e miratimit për punë dhe dokumentacionin e nevojshëm që dorëzohet në bashkangjitje të kërkesës.

Refuzimi i kërkesës për fitimin e miratimit për punë

Neni 12

(1) Komisioni me Aktvendim do të refuzojë kërkesën për fitimin e miratimit për punë, përderisa nuk përmbushen kushtet nga neni 11, dhe veçanërisht nëse :

- 1) ekziston arsye që të mos jepet miratim për përvetësimin e një pjesëmarrjeje të kualifikuar në përputhje me nenin 20 të këtij Ligji, respektivisht nëse Komisioni vërteton se kërkuuesi i pjesëmarrjes së kualifikuar, përfshirë edhe bashkëpunëtorët e afërt të kërkuessit, si dhe çdo person i cili në një mënyrë tjetër mund të kryejë drejtpërdrejtë ose tërthorazi kontroll ose ndjeshëm të ndikojë në administrimin, nuk është i përshtatshëm, duke pasur parasysh nevojën që të sigurohet një administrim stabil dhe prudent me shoqërinë e investimeve;
- 2) në raport me personat të cilët janë të propozuar për anëtarë të bordit drejtues dhe të mbikëqyrjes të shoqërisë së investimeve, ekzistojnë arsye për refuzimin e dhënies së miratimit për emërimin e tyre në përputhje me nenin 63 të këtij Ligji;
- 3) vërtetohet se ekzistojnë arsye objektive dhe të qarta të cilat udhëzojnë në faktin që organi drejtues dhe mbikëqyrës i shoqërisë paraqet kërcënim për administrimin e saj efikas, të qartë dhe prudent dhe nuk i merr parasysh, në mënyrë përkatëse, interesat e klientëve dhe integritetin e tregut;
- 4) zbatimi i mbikëqyrjes në përputhje me këtë Ligj do të mund të jetë i vështirësuar ose i pamundësuar për shkak të ekzistimit të ndërlikshmërisë së ngushtë ndërmjet shoqërisë së investimeve me persona të tjerë juridik ose fizik, tek të cilët zbatohen ligje ose rregulla të tjera të vendeve të tjera ose nëse struktura e tyre është e ndërlikuar dhe pamjaftueshëm transparente;
- 5) sipas kërkesave dhe të dhënave rrjedh se shoqëria nuk i përmbush kushtet e nevojshme organizative, teknike dhe kadrovike të përcaktuara në Kapitullin II Nënkapitulli 3 i

на одобрение за работа доколку не се исполнети условите од член 11, а особено доколку:

1) постои причина да не се даде одобрение за стекнување на квалификувано учество согласно член 20 од овој закон односно ако Комисијата утврди дека барателот на квалификуваното учество, вклучувајќи ги и блиските соработници на барателот, како и секое лице кое на друг начин може да врши директно или индиректно контрола или значајно да влијае на управувањето, не е соодветен, имајќи ја предвид потребата да се обезбеди стабилно и прудентно управување со инвестициското друштво;

2) во однос на лицата кои се предложени за членови на органот на управување и на надзор на инвестициското друштво постојат причини за одбивање на давање на одобрение за нивно именување согласно член 63 од овој закон;

3) утврди дека постојат објективни и очигледни причини кои упатуваат дека органот на управување и на надзор на друштвото претставува закана за негово ефикасно, јасно и прудентно управување и не ги зема предвид, на соодветен начин, интересите на клиентите и интегритетот на пазарот;

4) спроведувањето на надзорот согласно овој закон би можело да биде отежнато или оневозможено заради постоење на тесна поврзаност помеѓу инвестициското друштво со други правни или физички лица, на кои се применуваат закони или други прописи на други земји или доколку нивната структура е комплексна и недоволно транспарентна;

5) според барањата и податоците произлегува дека друштвото не ги исполнува потребните организациски, технички и кадровски услови утврдени во Глава II Подглава 3 од овој закон;

6) друштвото не ги исполнува условите од Глава V од овој закон во случај кога барањето се однесува за добивање на одобрение за вршење на услуги на доставување на податоци;

7) според барањата и податоците од член 11 од овој закон произлегува дека инвестициското друштво не ги исполнува другите услови утврдени со овој закон и подзаконските акти донесени врз основа на овој закон или

8) од барањето и податоците од член 11 на овој закон произлегува дека инвестициското друштво нема да биде регистрирано односно нема стварно седиште во Република Северна Македонија или дека работата на инвестициското друштво нема да се врши на територијата на Република Северна Македонија.

(2) При одлучување по барањето Комисијата нема да ги земе предвид економските потреби на пазарот.

Одземање на одобрението за работа

Член 13

кëtij Ligji;

- 6) shoqëria nuk i përmbush kushtet nga kapitulli V i këtij Ligji në rast kur kërkesa i referohet fitimit të miratimit për kryerjen e shërbimeve të dorëzimit të të dhënave;
- 7) sipas kërkesave dhe të dhënave nga neni 11 i këtij Ligji, rrjedh se shoqëria e investimeve nuk i përmbush kushtet e tjera të përcaktuara me këtë Ligj dhe aktet nënligjore të sjellura në bazë të këtij Ligji ose
- 8) nga kërkesa dhe të dhënat nga neni 11 i këtij Ligji rrjedh se shoqëria e investimeve nuk do të regjistrohet, respektivisht nuk ka seli të vërtetë në Republikën e Maqedonisë së Veriut ose se shoqëria e investimeve nuk do të kryejë punën në territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(2) Gjatë vendimmarrjes ndaj kërkesës, Komisioni nuk do të merr parasysh nevojat ekonomike të tregut.

Revokimi i miratimit për punë

Neni 13

(1) Komisioni sjell Aktvendim për revokimin e miratimit për punë shoqërisë së investimeve nëse:

- 1) nuk fillon me punë brenda 12 muajsh nga fitimi i miratimit për punë;
- 2) gjashtë ose më shumë muaj nuk kryen asnjë shërbim ose aktivitet të investimeve për të cilat ka fituar miratim nga Komisioni;
- 3) dorëzojë njoftim me shkrim deri te Komisioni se nuk ka për qëllim që më t'i kryejë shërbimet dhe aktivitetet e investimeve nga neni 5 i këtij Ligji për të cilat ka fituar miratim nga Komisioni;
- 4) ka fituar miratimin për punë në bazë të të dhënave të pasakta, dokumenteve të falsifikuara, deklarate të rremë ose në ndonjë mënyrë tjetër joligjore;
- 5) nuk i përmbush më kushtet për punë në bazë të së cilave Komisioni i ka lëshuar miratim për punë;
- 6) seriozisht dhe vazhdimisht i shkel dispozitat e këtij Ligji dhe aktet nënligjore të miratuara në përputhje me këtë Ligj;
- 7) pamundëson në çfarëdo mënyre zbatimin e mbikëqyrjes nga ana e Komisionit ose nuk vepron në përputhje me aktvendimin/urdhëresën e Komisionit;
- 8) shoqëria e investimeve nuk i përmbush më kërkesat kapitale në përputhje me nenin 9 të këtij Ligji dhe aktet nënligjore të cilat e rregullojnë këtë materie ose kërkesat e posaçme për likuiditet në përputhje me nenin 45 të këtij Ligji;
- 9) është sjellur vendim për likuidim të shoqërisë së investimeve pas një vendimi të sjellur për pushim të shoqërisë së investimeve
- 10) është sjellur vendim për hapjen e procedurës

(1) Комисијата донесува решение за одземање на одобренieto за работа на инвестициското друштво доколку:

- 1) не започне со работа во рок од 12 месеци од добивањето на одобренieto за работа;
- 2) шест или повеќе месеци не врши ниту една инвестициска услуга или активност за кои има добиено одобрение од Комисијата ;
- 3) достави писмено известување до Комисијата дека нема намера повеќе да ги извршува инвестициските услуги и активности од член 5 од овој закон за кои има добиено одобрение од Комисијата;
- 4) го добило одобренieto за работа врз основа на неточни податоци, фалсификувани документи, лажна изјава или на друг незаконски начин;
- 5) повеќе не ги исполнува условите за работа врз основа на кои Комисијата му го издала одобренieto за работа;
- 6) сериозно и континуирано ги прекршува одредбите од овој закон и подзаконските акти донесени согласно овој закон;
- 7) оневозможува на било кој начин спроведување на надзор од страна на Комисијата или не постапува во согласност со решение/налог на Комисијата;
- 8) инвестициското друштво повеќе не ги исполнува капиталните барања согласно член 9 од овој закон и подзаконските акти кои ја регулираат оваа материја или посебните барања за ликвидност во согласност со член 45 од овој закон;
- 9) донесена е одлука за ликвидација на инвестициското друштво по донесена одлука за престанок на инвестициското друштво ;
- 10) донесена е одлука за отварање на стечајна постапка над инвестициското друштво;
- 11) извршен е упис на новото инвестициско друштво во случај на статусни промени на инвестициското друштво без одобрение согласно член 15 од овој закон;
- 12) доколку инвестициското друштво не постапи по решение на Комисијата од членовите 135 и 137 од овој закон.

(2) Кога инвестициското друштво врши услуги за доставување на податоци од Глава V од овој закон, доколку настанат околностите од член 234 од овој закон, Комисијата со решение може да му забрани на инвестициското друштво вршење на тие услуги.

(3) Кога инвестициското друштво не ги исполнува организациските, техничките, кадровските и другите услови за вршење на инвестициски услуги и инвестициски активности и други дејности за кои има добиено одобрение за работа, Комисијата наместо да го одземе одобренieto за работа со решение, со решение може да забрани вршење само на оние инвестициски услуги и активности како и други

falimentuese ndaj shoqërisë së investimeve;

- 11) është kryer regjistrim i shoqërisë së re të investimeve në rast të ndryshimeve statusore të shoqërisë së investimeve pa miratim në përputhje me nenin 15 të këtij ligji;
- 12) përderisa shoqëria e investimeve nuk vepron ndaj një Aktvendimi të Komisionit nga nenet 135 dhe 137 i këtij Ligji.

(2) Kur shoqëria e investimeve kryen shërbime për dorëzimin e të dhënave nga Kapitulli V i këtij Ligji, nëse krijohen rrethanat nga neni 234 i këtij Ligji, Komisioni me Aktvendim mund t'i ndalojë shoqërisë së investimeve t'i kryejë ato shërbime.

(3) Kur shoqëria e investimeve nuk i përmbush kushtet organizative, teknike, kadrovike dhe të tjera për kryerjen e shërbimeve të investimeve dhe aktiviteteteve të investimeve dhe veprimtari tjera për të cilat ka fituar miratim për punë, Komisioni në vend se të revokojë miratimin për punë me Aktvendim, me Aktvendim mund të ndalojë kryerjen e vetëm atyre shërbimeve dhe aktiviteteteve të investimeve si dhe veprimtarive tjera për të cilat shoqëria e investimeve nuk i përmbush më kushtet e përcaktuara me këtë Ligj dhe aktet nënligjore.

(4) Shoqëria e investimeve dhe të gjithë personat e lidhur me atë, cilëve Komisioni me Aktvendim u ka revokuar miratimin për punë, nuk mund të parashtrojnë kërkesë të re për fitimin e miratimit për punë brenda 12 muajsh nga dita e revokimit.

(5) Me Aktvendim për revokim të miratimit për punë nga paragrafi (1) dhe (2) i këtij neni, caktohet shoqëria e investimeve e cila do t'i ndërmerr urdhëresat e pazbatuara për tregtim të klientëve, si dhe detyrimet për atë shoqëri në raport me urdhëresat e transferuara.

(6) Me Aktvendimin nga paragrafi (1) dhe (2) i këtij neni, Komisioni me qëllim që të mbrojë interesat e klientëve të shoqërisë së investimeve, mund të imponojë masa për veprim me instrumentet financiare ose asetet në para të klientëve të cilat në çastin e sjelljes së atij Aktvendimi i ruan ose me të cilat menaxhon shoqëria e investimeve.

(7) Komisioni i njofton operatorin e tregut, PSHT-në, POT-në dhe Depozitarin e autorizuar për çdo revokim të miratimit për punë.

(8) Komisioni e njofton ESMA-n për çdo revokim të miratimit për punë.

Miratim paraprak bankës (institucion kreditues) për kryerjen e shërbimeve dhe aktiviteteteve të investimeve

Neni 14

(1) Banka (institucioni kreditues) mund të kryejë shërbime të investimeve dhe aktivitete ndihmëse nga neni 5 paragrafi (1) pikat a), b), c), dh) dhe e) i këtij Ligji, dhe veprimtari

дејности за кои инвестициското друштво повеќе не ги исполнува условите пропишани со овој закон и подзаконските акти.

(4) Инвестициското друштво и сите лица поврзани со него на кои Комисијата со решение им го одзела одобрението за работа, не можат да поднесат ново барање за добивање на одобрение за работа во рок од 12 месеци од денот на одземањето.

(5) Со решението за одземање на одобрението за работа од став (1) и (2) на овој член, се определува инвестициско друштво кое ќе ги преземе неизвршените налози за тргување на клиентите, како и обврските за тоа друштво во однос на пренесените налози.

(6) Со решението од став (1) и (2) на овој член, Комисијата со цел да ги заштити интересите на клиентите на инвестициското друштво, може да наложи мерки за постапување со финансиските инструменти или паричните средства на клиентите кои во моментот на донесување на тоа решение ги чува или со кои управува инвестициското друштво.

(7) Комисијата ги известува пазарниот оператор, МПТ, ОПТ и овластениот депозитар за секое одземање на одобрението за работа.

(8) Комисијата ја известува ЕСМА за секое одземање на одобрението за работа.

Претходно одобрение на банка (кредитна институција) за вршење на инвестициски услуги и активности

Член 14

(1) Банка (кредитна институција) може да врши инвестициски услуги и помошни активности од член 5 став (1) точки а), б), в), г) и е) од овој закон, и дополнителни дејности, за кои добила дозвола за работа од Народната Банка на Република Северна Македонија, по добиено претходно одобрение за исполнување на условите од Комисијата.

(2) Банка (кредитна институција) која врши инвестициски услуги и помошни активности од член 5 став (1) точки ж) и з) од овој закон и дополнителни дејности може да врши услуги за доставување на податоци доколку ги исполнува организациските барања од глава V од овој закон, за кои добила дозвола за работа од Народна Банка, по добиено претходно одобрение од Комисијата.

(3) Комисијата, на барање на банката (кредитната институција) ќе го издаде претходното одобрение од ставовите (1) и (2) од овој член, доколку банката (кредитната институција) ги исполнува условите за вршење на инвестициските услуги и помошни активности согласно член 11 став 5 точки 4) и 5) како и член 11 став 7 од овој

plotësuese, për të cilat ka fituar leje për punë nga Banka Popullore e Republikës së Maqedonisë së Veriut, pas një miratimi paraprakisht të fituar për përmbushjen e kushteve nga Komisioni.

(2) Banka (institucioni kreditues) e cila kryen shërbime të investimeve dhe aktivitete ndihmëse nga neni 5 paragrafi (1) pikat e) dhe f) nga ky Ligj dhe veprimtari plotësuese, mund të kryejë shërbime për dorëzimin e të dhënave përderisa i përmbush kërkesat organizative nga Kapitulli V i këtij Ligji, për të cilat ka fituar leje për punë nga Banka Popullore, pas një miratimi paraprakisht të fituar nga Komisioni.

(3) Komisioni, në kërkesë të bankës (institucionit kreditues) do të lëshojë miratimin paraprak nga paragrafet (1) dhe (2) i këtij neni, përderisa banka (institucioni kreditues) i përmbush kushtet për kryerjen e shërbimeve të investimeve dhe aktiviteteve ndihmëse në përputhje me nenin 11 paragrafi 5 pikat 4) dhe 5) si dhe nenin 11 paragrafi 7 i këtij Ligji.

(4) Ndaj kërkesës për dhënie të një miratimi paraprak, Komisioni sjell Aktvendim për miratim ose refuzim të kërkesës brenda 90 ditësh nga dita e dorëzimit të kërkesës së kompletuar.

(5) Në procedurën për dhënie dhe revokim të miratimit paraprak bankës (institucionit kreditues), në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat për dhënie, respektivisht revokim të miratimit për punë një shoqërie të investimeve.

Ndryshime statusore të shoqërive të investimeve

Neni 15

(1) Cilado shoqëri investuese, e cila është e përfshirë në një ndryshim të caktuar statusor në përputhje me dispozitat nga Ligji për Shoqëritë Tregtare, për ndryshimin statusor duhet të fitojë miratim nga Komisioni.

(2) Në rast kur gjatë një ndryshimi statusor në të cilin merr pjesë shoqëria e investimeve, krijohet një shoqëri e re e cila ka për qëllim të kryejë shërbime dhe aktivitete të investimeve, përpara regjistrimit të shoqërisë së re të krijuar në Regjistrin Qendror, e njëjta parashtron kërkesë për miratim për punë deri te Komisioni.

(3) Në procedurën për dhënie të miratimit nga paragrafi (1) i këtij neni në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat nga ky Ligj të cilat i referohen dhënies së miratimit për punë një shoqërie të investimeve.

(4) Komisioni mund të mos lëshojë miratimin nga paragrafi (1) i këtij neni përderisa vlerëson se me dhënien e miratimit mund të vjen deri te çrregullimi i sigurisë dhe stabilitetit të punës së shoqërisë së investimeve.

(5) Komisioni me Rregullore më hollësisht i përcakton kushtet për dhënie të miratimit nga paragrafi (1) i këtij neni.

Përvetësimi i pjesëmarrjes së kualifikuar në një shoqëri të investimeve

Neni 16

(1) Kur një person fizik ose juridik, grup i personave të ndërlidhur ose persona të cilët veprojnë bashkarisht, të cilët kanë për qëllim, drejtpërdrejtë ose tërthorazi, të përvetësojnë

закон.

(4) По барањето за давање на претходно одобрение, Комисијата донесува решение за одобрување или одбивање на барањето во рок од 90 дена од денот на доставување на комплетното барање.

(5) На постапката за давање и одземање на претходното одобрение на банката (кредитната институција) соодветно се применуваат одредбите за давање односно одземање на одобрение за работа на инвестициско друштво.

Статусни промени на инвестициски друштва

Член 15

(1) Секое инвестициско друштво, кое е вклучено во одредена статусна промена согласно одредбите од Законот за трговски друштва, за статусната промена мора да добие одобрение од Комисијата.

(2) Во случај кога при статусна промена во која учествува инвестициското друштво, настане ново друштво кое има намера да извршува инвестициски услуги и активности, пред запишување на новонастанатото друштво во Централниот регистар, истото поднесува барање за одобрение за работа до Комисијата.

(3) На постапката за давање на одобрение од став (1) на овој член на соодветен начин се применуваат одредбите од овој закон кои се однесуваат на давање на одобрение за работа на инвестициско друштво.

(4) Комисијата може да не го издаде одобрението од став (1) на овој член доколку оцени дека со давањето на одобрението може да дојде до нарушување на сигурноста и стабилноста на работата на инвестициското друштво.

(5) Комисијата со Правилник подетално ги утврдува условите за давање одобрение од став (1) на овој член.

Стекнување на квалификувано учество во инвестициско друштво

Член 16

(1) Кога физичко или правно лице, група на поврзани лица или лица кои делуваат заеднички, кои имаат намера, директно или индиректно, да стекнат квалификувано учество во инвестициско друштво, односно дополнително директно или индиректно да го зголемат квалификуваното учество, така што процентот на акции со право на глас или вкупното учество во капиталот достигне или надмине 10%, 20%, 30% или 50% од вкупно издадените акции односно учеството во капиталот, или така што инвестициското друштво ќе стане зависно друштво на тоа лице, должно е до Комисијата да поднесе барање за добивање на одобрение за стекнување на квалификувано учество.

(2) Барањето од став (1) задолжително содржи податоци за висината на учеството, како и сите други податоци согласно овој закон.

Известување до Комисијата

Член 17

пјесемарје të kualifikuar në një shoqëri të investimeve, respektivisht në mënyrë plotësuese drejtpërdrejtë ose tërthorazi të zmadhojnë pјesemarrjen e kualifikuar, ashtu që përqindja e aksioneve me të drejtë vote ose pјesemarrja totale në kapitalin arrit ose tejkalon 10%, 20%, 30% ose 50% të gjithsej aksioneve të emetuara, respektivisht pјesemarrjes së kapitalit, ose ashtu që shoqëria e investimeve do të bëhet shoqëri e varur e atij personi, është e obliguar që deri te Komisioni të parashtrijë kërkesë për fitimin e miratimit për përvetësim të një pјesemarrje të kualifikuar.

(2) Kërkesa nga paragrafi (1) detyrimisht përmban të dhëna për lartësinë e pјesemarrjes, si dhe të gjitha të dhënat tjera në përputhje me këtë Ligj.

Njoftim drejtuar Komisionit

Neni 17

(1) Cilido person fizik ose juridik i cili ka për qëllim drejtpërdrejtë ose tërthorazi të tjetërsojë ose zvogëlojë përqindjen e aksioneve me të drejtë vote ose pјesemarrjen në kapitalin nën lartësinë prej 10%, 20%, 30% dhe 50% të gjithsej aksioneve të emetuara, respektivisht kapitalit, ndërsa për të cilën ka fituar miratim nga Komisioni, ose përdërisa shoqëria e investimeve ndërpre në qenurit shoqëri e varur e atij personi, është e obliguar që për këtë, të paktën 10 ditë përpara se të realizojë tjetërsimin, respektivisht zvogëlimin e pјesemarrjes së kualifikuar, të njoftojë Komisionin me theksimin e obligueshëm të lartësisë së pјesemarrjes të cilën ka për qëllim që t'a zvogëlojë.

(2) Përdërisa shoqëria e investimeve ka informacion për çfarëdo përvetësimi, zvogëlimi ose tjetërsimi të drejtpërdrejtë ose të tërthortë të aksioneve, respektivisht pјesemarrje në kapitalin me të cilën do të tejkalohet ose zvogëlohet përqindja e përcaktuar në nenin 16 paragrafi 1, është e obliguar që për këtë menjëherë dhe pa vonesë të njoftojë Komisionin.

(3) Shoqëria e investimeve është e obliguar që njëherë në vit, por jo më vonë se deri më 31 Janar në vitin aktual për vitin paraprak, deri te Komisioni të dorëzojë listë me emrat e të gjithë aksionarëve, si dhe mbajtësve të pјesemarrjes së kualifikuar, me të dhëna për madhësinë e një kuote individuale për secilin prej personave.

Kërkesë dhe dokumentacioni i nevojshëm për përvetësimin e pјesemarrjes së kualifikuar

Neni 18

(1) Kërkesa nga neni 16 i këtij Ligji për fitimin e miratimit për përvetësim të pјesemarrjes së kualifikuar në një shoqëri të investimeve përmban të dhëna për:

1. identitetin e parashtruesit të kërkesës për person fizik dhe të personit i cili do të udhëheqë të punuarit afarist;
2. identitetin e pronarëve të vërtetë, nëse kërkuesi është person juridik, si dhe reputacionin dhe përvojën e personave të cilët do të udhëheqin të punuarit afarist;
3. identitetin e administruesit të besuar, nëse kërkuesi është aranzhman juridik (trust), i cili do të menaxhojë me aranzhmanin juridik, si dhe identitetin e pronarëve të vërtetë të tij;
4. personat juridik në të cilët personi fizik, kërkues i

(1) Секое физичко или правно лице кое има намера директно или индиректно да го отуѓи или намали процентот на акции со право на глас или учеството во капиталот под висината од 10%, 20%, 30% и 50% од вкупно издадените акции односно капиталот, а за кое добила одобрение од Комисијата или доколку инвестициското друштво престане да биде зависно друштво на тоа лице, должно е за тоа, најмалку 10 дена пред да се реализира отуѓувањето односно намалувањето на квалификуваното учество, да ја извести Комисијата со задолжително наведување на висината на учеството кое има намера да го намали.

(2) Доколку инвестициското друштво има информација за било какво директно или индиректно стекнување, намалување или отуѓување на акции односно учество во капиталот со кое би се надминал или намалил процентот утврден во член 16 став 1 должно е за тоа веднаш и без одлагање да ја извести Комисијата.

(3) Инвестициското друштво е должно еднаш годишно, а најдоцна до 31 јануари во тековната за претходната година, до Комисијата да достави листа со имиња на сите акционери, како и иматели на квалификувано учество, со податоци за големината на поединечен удел за секое од лицата.

Барање и потребна документација за стекнување квалификувано учество

Член 18

(1) Барањето од член 16 на овој закон за добивање на одобрение за стекнување на квалификувано учество во инвестициско друштво содржи податоци за:

1. идентитетот на подносителот на барањето за физичко лице и на лицето кое ќе го води деловното работење;
2. идентитетот на вистинските сопственици, ако барателот е правно лице, како и угледот и искуството на лицата кои ќе го водат деловното работење;
3. идентитетот на повереникот, ако барателот е правен ангажман (труст), кој ќе управува со правниот аранжман, како и идентитетот на неговите вистински сопственици;
4. правните лица во кои физичкото лице барател на квалификувано учество е сопственик и/или ги контролира;
5. сите лица кои го водат деловното работење во правното лице -подносител на барањето за квалификувано учество, сите правни лица кои делуваат заеднички со правното лице -подносител на барањето за квалификувано учество и сите акционери кои имаат влијание на правното лице - подносител на барањето;
6. кривични постапки и изречени казни како и за изречени прекршоци, прекршочни санкции или

пјесемаррjes сѐ квалификуар, ѓштѐ pronar dhe/ose i kontrollon;

5. тѐ gjithѐ personat тѐ cilѐт e udhѐheqin тѐ punuarit afarist нѐ personin juridik – parashtrues i kѐrkesѐs пѐр pјesѐmarrje тѐ квалификуар, тѐ gjithѐ personat juridik тѐ cilѐт veprojnѐ bashkarisht me personin juridik – parashtrues i kѐrkesѐs пѐр pјesѐmarrje тѐ квалификуар dhe тѐ gjithѐ aksionarѐт тѐ cilѐт kanѐ ndikim нѐ personin juridik – parashtrues i kѐrkesѐs;
6. procedura penale dhe дѐнime тѐ shqiptuara si dhe пѐр kundѐrvajtje тѐ shqiptuara, sanksione kundѐrvajtѐse ose ndalesa (пѐрderisa zgјasin pasojat juridike);
7. vlerѐsim paraprakisht i zbatuar nga ana e nјѐ organi tјetѐr kompetent, si dhe rezultat i procedurѐs;
8. gjendja financiare, origјina e pronѐs dhe origјina e тѐ gjitha aseteve, si dhe burimeve тѐ financimit;
9. interesat financiare dhe jofinanciare ose raportet e kѐrkuesit me aksionarѐт, organet drejtuese, secili qѐ realizon тѐ drejta votuese нѐ subjektin, si dhe me vet subjektin dhe grupin e tij; dhe
10. prova пѐр kompensim тѐ paguar пѐр Komisionin нѐ пѐрputhje me Tariforen nga neni 416.

(2) Pѐrderisa personi nga neni 16, paragrafi (1) i kѐtјj Ligji ka пѐр qѐllim qѐ тѐ пѐrvetѐsoјѐ pјesѐmarrje, shuma kumulative totale e тѐ cilit arrin 10%, por jo мѐ shumѐ se 50% тѐ aksioneve, respektivisht kuotave, krahas тѐ dhѐnave nga paragrafi 1, dorѐzon strategji me politikѐn e investimeve тѐ personit нѐ lidhje me investimin нѐ shoqѐrinѐ e investimeve, si dhe пѐрshkrim тѐ interesit пѐр administrim me тѐ nјѐjtит, нѐ тѐ cilin duhet тѐ пѐрmbahet edhe strategjia e investimeve dhe administrimit нѐ lidhje me pјesѐmarrjen e квалификуар пѐр пѐrvetѐsimin e сѐ cilѐs kѐrkon пѐлqim.

(3) Pѐrderisa personi nga neni 16, paragrafi (1) i kѐtјj Ligji ka пѐр qѐllim qѐ тѐ пѐrvetѐsoјѐ pјesѐmarrje, shuma kumulative totale тѐ cilit teјkalon 50% тѐ aksioneve me тѐ drejtѐ vote, respektivisht тѐ kuotave, пѐрveч тѐ dhѐnave nga paragrafi (1) dhe (2) i kѐtјj neni, dorѐzon plan тѐ zhvillimit пѐр punѐn e shoqѐrisѐ сѐ investimeve, i cili пѐрmban plan strategjik пѐр zhvillim, raporte тѐ projektuara financiare пѐр shoqѐrinѐ e investimeve dhe ndikimin e saj нѐ menaxhimin korporativ dhe strukturѐn organizative тѐ shoqѐrisѐ сѐ investimeve.

(4) Komisioni me Rregullore сѐ afѐrmi i пѐrcakton dokumentet dhe provat тѐ cilat duhet тѐ dorѐzohen si shtojcѐ ndaj kѐrkesѐs, si dhe пѐрmbajtjen e тѐ nјѐjtave.

Bashkѐpunimi me organe vendore dhe тѐ huaja kompetente gjatѐ procedurѐs сѐ пѐrvetѐsimит тѐ пјesѐmarrjes сѐ квалификуар

Neni 19

(1) Komisioni bashkѐpunon me organe тѐ tjera vendore dhe тѐ huaja kompetente gjatѐ dhѐnies сѐ miratimit пѐр пѐrvetѐsim me пјesѐmarrje тѐ квалификуар, пѐrderisa personi nga neni 16 paragrafi (1) i kѐtјj Ligji ѓштѐ:

- 1) bankѐ (institutcion kreditues), shoqѐri e sigurimit - jetѐ,

забрани (додека траат правните последици);

7. претходно извршена проценка од страна на друг надлежен орган, како и исходот на постапката;
8. финансиската состојба, потеклото на имот и потеклото на сите средства, како и изворите на финансирање;
9. финансиските и нефинансиските интереси или односи на барателот со акционерите, органите на управување, секој кој остварува гласачки права во субјектот, како и со самиот субјект и неговата група; и
10. доказ за уплатен надомест за Комисијата согласно Тарифникот од член 416.

(2) Доколку лицето од член 16, став (1) од овој закон има намера да се стекне со учество чиј вкупен кумулативен износ достигнува 10%, но не повеќе од 50% од акциите односно уделите, покрај податоците од став 1 доставува стратегија со инвестициската политика на лицето во врска со инвестирањето во инвестициското друштво, како и опис на интересот за управување со истите во која треба да биде содржана и инвестициската и управувачката стратегија во врска со квалификуваното учество за чие стекнување бара согласност.

(3) Доколку лицето од член 16, став (1) од овој закон има намера да се стекне со учество чиј вкупен кумулативен износ надминува 50% од акциите со право на глас, односно од уделите, освен податоците од став (1) и (2) на овој член, доставува развоен план за работењето на инвестициското друштво кој содржи план за стратешки развој, проектирани финансиски извештаи за инвестициското друштво и неговото влијание на корпоративно управување и организациската структура на инвестициското друштво.

(4) Комисијата со Правилник поблиску ги пропишува документите и доказите кои ќе треба да се достават како прилог кон барањето, како и содржината на истите.

Соработка со домашни и со странски надлежни органи во текот на постапката за стекнување на квалификувано учество

Член 19

(1) Комисијата соработува со други домашни и со странски надлежни органи при давање на одобрение за стекнување на квалификувано учество, доколку лицето од член 16 став (1) на овој закон е:

- 1) банка (кредитна институција), друштво за животно осигурување, друштво за неживотно осигурување, друштво за реосигурување, инвестициско друштво или друштво за управување со инвестициски фондови со одобрение за работа во друга држава или ако стекнувачот е од сектор за кој е надлежен друг орган;
- 2) матично друштво на субјектите од точка 1) на овој став

shoqëritë e sigurimit – jojetë, shoqëritë e risigurimit, shoqëri e investimeve ose shoqëri administruese e фондеве të investimeve me miratim për punë në shtet tjetër ose nëse përvetësuesi është nga një sektor për të cilin kompetent është organ tjetër;

- 2) shoqëria mëmë e subjekteve nga pika 1) e këtij paragrafi ose
- 3) person fizik ose juridik i cili i kontrollon subjektet nga pika 1) e këtij paragrafi.

(2) Në rastin nga paragrafi (1) i këtij neni, Komisioni nga organi tjetër kompetent mund të kërkojë sigurimin e:

- 1) të dhënave të cilat i janë të nevojshme për dhënie të miratimit për pjesëmarrje të kualifikuar;
- 2) informacioneve të tjera me të cilat disponon organi tjetër kompetent, ndërsa të cilat mund të jenë të rëndësishme për dhënien e miratimit për pjesëmarrje të kualifikuar;
- 3) mendim i organit tjetër kompetent për qëllimin e përvetësimit të pjesëmarrjes së kualifikuar, nëse është e zbatueshme.

(3) Përderisa deri te Komisioni është parashtruar kërkesë për sigurimin e të dhënave të ndërlidhura me procedurën e përvetësimit të pjesëmarrjes së kualifikuar nga ana e një organi tjetër kompetent, Komisioni është i obliguar që t'i sigurojë të dhënat të cilat janë relevante në procedurën e vendimmarrjes së organit tjetër kompetent.

Vendimarrje ndaj kërkesës për përvetësimin e pjesëmarrjes së kualifikuar

Neni 20

(1) Gjatë vendimmarrjes ndaj kërkesës nga neni 16 nga ky ligj, duke pasur parasysh ndikimin që e ka parashtruesi i kërkesës, me qëllim të sigurimit të një administrimi të mirë dhe të përgjegjshëm me shoqërinë e investimeve, Komisioni e vlerëson përshtatshmërinë e parashtruesit të kërkesës dhe gjendjen e tij financiare, duke marrë parasysh në ndërkohë kriteret në vijim :

- 1) reputacionin e tij;
- 2) përvojën e tij për udhëheqje të suksesshme të të punuarit afarist të shoqërisë së investimeve;
- 3) reputacionin dhe përvojën e çdo personi i cili do të udhëheq të punuarit afarist të shoqërisë së investimeve si rezultat i përvetësimit të planifikuar;
- 4) stabilitetin e tij financiar, posaçërisht në raport me punët të cilat i kryen shoqëria e investimeve ose planifikon

или

- 3) физичко или правно лице кое ги контролира субјектите од точка 1) на овој став.

(2) Во случајот од став (1) на овој член, Комисијата од другиот надлежен орган може да бара обезбедување на:

- 1) податоци кои и се потребни за давање на одобрение за квалификувано учество;
- 2) други информации со кои располага другиот надлежен орган, а кои би можеле да бидат значајни за давање на одобрение за квалификувано учество;
- 3) мислење од другиот надлежен орган за намерата за стекнување на квалификувано учество, доколку е применливо.

(3) Доколку до Комисијата е поднесено барање за обезбедување на податоци поврзани со постапката за стекнување на квалификувано учество од страна на друг надлежен орган, Комисијата е должна да ги обезбеди податоците кои се релевантни во постапката на одлучување на другиот надлежен орган.

Одлучување по барањето за стекнување на квалификувано учество

Член 20

(1) При одлучување по барањето од член 16 од овој закон, а имајќи го предвид влијанието кое ќе го има подносителот на барањето, заради обезбедување на добро и одговорно управување со инвестициското друштво, Комисијата ја оценува подобноста на подносителот на барањето и неговата финансиска состојба притоа земајќи ги предвид следните критериуми:

- 1) неговата репутација и угледот;
- 2) неговото искуство за успешно водење на деловното работење на инвестициското друштво;
- 3) угледот и искуството на секое лице кое ќе го води деловното работење на инвестициското друштво како резултат на планираното стекнување;
- 4) неговата финансиска стабилност посебно во однос на работите кои ги врши инвестициското друштво или планира да ги врши друштвото;
- 5) можноста инвестициското друштво да ги исполнува условите и обврските кои произлегуваат од овој закон, другите закони и подзаконските акти во надлежност на Комисијата, а посебно дали групата чиј дел ќе стане инвестициско друштво има соодветна структура која овозможува успешно спроведување на надзор, успешно разменување на податоци помеѓу надлежните надзорни органи и одредува разграничување на надлежностите на надлежните надзорни органи;

t'i kryejë shoqëria;

5) mundësinë që shoqëria e investimeve t'i përmbush kushtet dhe detyrimet të cilat rrjedhin nga ky ligj, ligjet tjera dhe aktet nënligjore në kompetencë të Komisionit, posaçërisht nëse grupi, pjesë e të cilit do të bëhet shoqëria e investimeve, ka strukturë përkatëse e cila mundëson zbatim të suksesshëm të mbikëqyrjes, shkëmbim të suksesshëm të të dhënave ndërmjet organeve kompetente mbikëqyrëse dhe përcakton ndarësinë e kompetencave të organeve kompetente mbikëqyrëse;

6) nëse personi i cili e ka parashtruar kërkesën është bashkëpunëtor me persona të cilët janë të dënuar për vepër penale që ndiqet sipas detyrës zyrtare;

7) nëse ekziston dyshim i arsyeshëm se me përvetësimin e pjesëmarrjes së kualifikuar kryhet ose ka tentim për t'u kryer pastrim i parave dhe financim i terrorizmit, në përputhje me ligjet që atë e rregullojnë, respektivisht nëse përvetësimi mund të rrit atë rrezik.

(2) Komisioni me Rregullore së afërmi do të përcaktojë kriteret për caktimin e përshtatshmërisë së parashtruesit të kërkesës.

Të vepruarit e Komisionit gjatë vendimmarrjes ndaj një kërkesë

Neni 21

(1) Komisioni sjell Aktvendim për miratim ose refuzim të kërkesës për fitimin e pëlqimit për përvetësimin e pjesëmarrjes së kualifikuar brenda 90 ditësh pas një kërkesë të kompletuar të parashtruar. Kur Komisioni vendos ndaj kërkesës për fitimin e miratimit për përvetësim të pjesëmarrjes së kualifikuar gjatë themelimit të një shoqërie të investimeve, vlejné afatet nga neni 11 i këtij Ligji.

(2) Me Aktvendimin nga paragrafi (1) i këtij neni, Komisioni do të caktojë numrin e saktë të aksioneve nga shoqëria e investimeve, respektivisht kuotën, të cilën parashtruesi dëshiron t'a përvetësojë dhe do të caktojë afat i cili nuk mund të jetë më i gjatë se një vit në të cilin parashtruesi i kërkesës është i obliguar që të zbattojë përvetësimin e pjesëmarrjes së kualifikuar.

(3) Pas skadimit të këtij afati, procedura për fitimin e pëlqimit të ri është e obligueshme.

(4) Komisioni mundet sipas nevojës, në çdo kohë të zbattojë vlerësimin e përshtatshmërisë së personit të cilit i është lëshuar Aktvendim për pëlqim për pjesëmarrje të kualifikuar nga këndvështrimi i përmbushjes së kriterëve nga neni 20 paragrafi (1) i këtij Ligji.

(5) Vlerësimin e përmbushjes së kriterëve nga paragrafi (4) nga ky nen, Komisioni e kryen në bazë të dokumenteve nga neni 18 paragrafi 1 i këtij Ligji.

Arsye për refuzim të një kërkesë

Neni 22

- 6) дали лицето кое го поднело барањето е соработник со лица кои се осудени за кривично дело кое се гони по службена должност;
- 7) дали постои основано сомневање дека со стекнувањето на квалификувано учество се врши или има обид да се изврши перење пари и финансирање на тероризам, согласно законите кои тоа го уредуваат, односно дали стекнувањето може да го зголеми тој ризик.

(2) Комисијата со Правилник поблиску ќе ги пропише критериумите за утврдување на подобноста на подносителот на барањето.

Постапување на Комисијата при одлучување по барањето

Член 21

(1) Комисијата донесува решение за одобрување или одбивање на барањето за добивање на согласност за стекнување на квалификувано учество во рок од 90 дена по поднесено комплетно барање. Кога Комисијата одлучува по барањето за добивање на одобрение за стекнување на квалификувано учество при основање на инвестициско друштво важат роковите од член 11 од овој закон.

(2) Со решението од став (1) на овој член Комисијата ќе го одреди точниот број на акции од инвестициското друштво, односно уделот кој подносителот сака да го стекне и ќе одреди рок кој не може да биде подолг од една година во кој подносителот на барањето е должен да го спроведе стекнувањето на квалификувано учество.

(3) По истекот на овој рок, задолжителна е постапка за добивање на нова согласност.

(4) Комисијата може по потреба во било кое време да спроведе оценување на соодветноста на лицето на кое му е издадено решение за согласност за квалификувано учество од аспект на исполнување на критериумите од член 20 став (1) од овој закон.

(5) Оценката на исполнување на критериумите од ставот (4) на овој член Комисијата ја врши врз основа на документите од член 18 став (1) од овој закон.

Причини за одбивање на барањето

Член 22

Комисијата може да го одбие барањето за стекнување квалификувано учество доколку оцени дека постојат оправдани причини за тоа врз основа на критериумите предвидени во член 20 од овој закон или доколку врз основа на доставените податоци Комисијата не може да утврди дека наведените критериуми се исполнети.

Правни последици од стекнување на квалификувано

Комисиони mund të refuzojë kërkesën për përvetësimin e pjesëmarrjes së kualifikuar përderisa vlerëson se ekzistojnë shkaqe të arsyeshme për atë në bazë të kriterëve të parapara në nenin 20 të këtij Ligji, ose nëse në bazë të të dhënave të dorëzuara, Komisioni nuk mund të vërtetojë se kriteret e përmendura janë të përmbushura.

Pasoja juridike nga përvetësimi i pjesëmarrjes së kualifikuar pa miratim

Neni 23

(1) Përderisa një person pa miratimin e Komisionit përvetësohet me pjesëmarrje të kualifikuar në shoqërinë e investimeve, Komisioni do të sjell Aktvendim me të cilin do i imponojë personit që ti shet aksionet ose kuotat e përvetësuara në kundërshtim me dispozitat e këtij Ligji dhe të dorëzojë provë për shitjen e aksioneve, respektivisht kuotave, dhe nëse është e mundur, të dhënat për blerësin.

(2) Komisioni me Aktvendimin nga paragrafi (1) i këtij neni do të përcaktojë afatin për shitje, i cili nuk mund të jetë më i shkurtër se tre muaj e as më i gjatë se nëntë muaj nga dita e sjelljes së Aktvendimit.

(3) Në Aktvendimi nga paragrafi (1) i këtij neni përcaktohet se personit i cili ka përvetësuar pjesëmarrje të kualifikuar në kundërshtim me dispozitat e këtij Ligji, aksionet, respektivisht kuotat e përvetësuara nuk i sjellin të drejtë vote dhe dividend.

(4) Aktvendimin nga paragrafi (1) i këtij neni, Komisioni e dorëzon deri te personi i cili ka përvetësuar pjesëmarrje të kualifikuar në kundërshtim me dispozitat e këtij Ligji, deri te shoqëria e investimeve në të cilën është përvetësuar pjesëmarrje në kundërshtim me këtë Ligj dhe, deri te një Depozitar i autorizuar dhe deri te Regjistri Qendror.

(5) Shoqëria e investimeve është e obliguar që:

- 1) të sigurojë se personi nga paragrafi (1) i këtij neni nuk realizon asçfarë të drejta nga pjesëmarrja e përvetësuar e kualifikuar në kundërshtim me dispozitat e këtij neni;
- 2) nga pranimit i Aktvendimit nga paragrafi (1) i këtij neni deri në skadimin e afatit të përcaktuar në përputhje me paragrafin (2) e këtij neni, një herë në muaj të njoftojë Komisionin për të gjitha ndryshimet e mbajtësve të aksioneve, respektivisht kuotave, të cilat në përputhje me paragrafin (1) e këtij neni, fillimisht kanë qenë të përvetësuara në kundërshtim me dispozitat e këtij Ligji.

Revokim i miratimit për përvetësim të pjesëmarrjes së kualifikuar

Neni 24

(1) Komisioni mund të sjell Aktvendim me të cilin do të revokojë miratimin e lëshuar për përvetësim të pjesëmarrjes së kualifikuar, përderisa:

- 1) përvetësuesi e ka fituar miratimin për përvetësim të pjesëmarrjes së kualifikuar në bazë të të dhënave të pavërteta ose të pasakta;
- 2) pas dhënies së miratimit për përvetësim të

учество без одобрение

Член 23

(1) Доколку лице без одобрение од Комисијата се стекне со квалификувано учество во инвестициско друштво, Комисијата ќе донесе решение со кое ќе му наложи на лицето да ги продаде акциите или уделите стекнати спротивно на одредбите од овој закон и да достави доказ за продажбата на акциите, односно уделите и доколку е возможно податоците за купувачот.

(2) Комисијата со решението од став (1) на овој член ќе го утврди рокот за продавање, кој не може да биде пократок од три месеци ниту подолг од девет месеци од денот на донесување на решението.

(3) Во решението од став (1) на овој член, се определува дека на лицето кое се стекнало со квалификувано учество спротивно на одредбите од овој закон, стекнатите акции односно удели, не му носат право на глас и дивиденда.

(4) Решението од став (1) на овој член Комисијата го доставува до лицето кое се стекнало со квалификувано учество спротивно на одредбите од овој закон, до инвестициското друштво во кое е стекнато учество спротивно на овој закон и, до овластен депозитар и до Централниот регистар.

(5) Инвестициското друштво е должно:

- 1) да обезбеди дека лицето од став (1) на овој член не остварува никакви права од стекнатото квалификувано учество спротивно на одредбите на овој член;
- 2) од примањето на решението од став (1) на овој член до истекот на рокот утврден согласно став (2) на овој член, еднаш месечно да ја известува Комисијата за сите промени на имателите на акции односно удели, кои согласно став (1) на овој член првично биле стекнати спротивно на одредбите од овој закон.

Одземање на одобрението за стекнување на квалификувано учество

Член 24

(1) Комисијата може да донесе решение со кое ќе го одземе издаденото одобрение за стекнување на квалификувано учество доколку:

- 1) стекнувачот го добил одобрението за стекнување на квалификувано учество врз основа на неистинити или неточни податоци;
- 2) по давањето на одобрението за стекнување на квалификувано учество настапат околности кои доколку би постоеле во периодот на одлучување, би биле причина за одбивање на

пјесемарјес сè квалификуар, krijohen rrethana të cilat përderisa do të ekzistonin në periudhën e vendimmarrjes, do të ishin arsye për refuzim të kërkesës në përputhje me nenin 22 të këtij Ligji;

3) përvetësuesi e përdor ndikimin e vet në kundërshtim me administrimin e mirë dhe prudent me shoqërinë e investimeve ose nuk vepron me kujdes të një ekonomisti të mirë dhe të ndërgjegjshëm;

4) përvetësuesi nuk përvetëson pjesëmarrjen e kualifikuar për të cilën i është lëshuar miratimi në afatin e përcaktuar në nenin 21 paragrafi (2) i këtij Ligji.

(2) Kur Komisioni sjell Aktvendim me të cilin revokohet miratimi për përvetësimin e pjesëmarrjes së kualifikuar, të njëjtën publikisht e publikon në faqen e vet të internetit.

Ndalesë e përkohshme e realizimit të së drejtës në votë

Neni 25

(1) Komisioni mundet përkohësisht t'ia ndalojë mbajtësit të pjesëmarrjes së kualifikuar realizimin e të drejtës në votë e cila rrjedh nga pjesëmarrja e tij në kapitalin e shoqërisë përderisa ekziston mundësia që ndikimi i tij të jetë në kundërshtim me detyrimin për një administrim të mirë dhe të arsyeshëm me shoqërinë e investimeve ose përderisa nuk vepron me kujdes të një ekonomisti të mirë dhe të ndërgjegjshëm.

(2) Ndalesa e përkohshme nga paragrafi e i këtij neni nuk mund të zgjat më shumë se 12 muaj.

(3) Në ndalesën e përkohshme nga paragrafi 1 i këtij neni zbatohen dispozitat nga neni 23 paragrafi 4 dhe paragrafi 5 pika 1 e këtij Ligji.

NËNKAPITULLI 3

KUSHTE ORGANIZATIVE PËR KRYERJEN E SHËRBIMEVE DHE AKTIVITETEVE TË INVESTIMEVE

Kushtet organizative dhe administrimi i brendshëm

Neni 26

(1) Shoqëria e investimeve gjatë punës së saj është e obliguar që në çdo çast t'i përmbush kushtet organizative të theksuara në këtë Ligj, duke pasur parasysh natyrën, ndërlikshmërinë e punës, si dhe përfshirjen dhe kompleksitetin e shërbimeve dhe aktiviteteve të investimeve dhe të shërbimeve ndihmëse që i kryen.

(2) Me qëllim të përmbushjes së kushteve organizative, shoqëria e investimeve është e obliguar që të:

a) vendos, zbatojë, mirëmbajë dhe rregullisht t'i përditësojë, t'i vlerësojë dhe t'i kontrollojë aktet interne me të cilat rregullohen procedurat për vendimmarrje dhe strukturën organizative, me përkufizim të qartë të funksioneve dhe kompetencave;

b) vendos, zbatojë, mirëmbajë dhe rregullisht t'i përditësojë, t'i vlerësojë dhe t'i kontrollojë proceset efikase për vërtetimin, menaxhimin dhe monitorimin e rreziqeve në

- барањето во согласност со член 22 од овој закон;
- 3) стекнувачот го користи своето влијание спротивно на доброто и прудентно управување со инвестициското друштво или не постапува со внимание на добар и совесен стопанственик;
  - 4) стекнувачот не се стекне со квалификуваното учество за кое му е издадено одобрение во рокот утврден во член 21 став (2) од овој закон.

(2) Кога Комисијата донесува решение со кое се одзема одобрението за стекнување на квалификувано учество, истото јавно го објавува на својата интернет страна.

Привремена забрана за остварување на правата на глас

Член 25

(1) Комисијата може на имателот на квалификувано учество привремено да му го забрани остварувањето на правото на глас кое произлегува од неговото учество во капиталот на друштвото доколку постои можност неговото влијание да е спротивно на обврската за добро и разумно управување со инвестициското друштво или доколку не постапува со внимание на добар и совесен стопанственик.

(2) Привремената забрана од став 1 на овој член не може да трае подолго од 12 месеци.

(3) На привремената забрана од став 1 на овој член се применуваат одредбите од член 23 став 4 и став 5 точка 1 од овој закон.

ПОДГЛАВА 3

ОРГАНИЗАЦИСКИ УСЛОВИ ЗА ВРШЕЊЕ НА ИНВЕСТИЦИСКИ УСЛУГИ И АКТИВНОСТИ

Организациски услови и внатрешното управување

Член 26

(1) Инвестициското друштво во текот на своето работење е должно во секој момент да ги исполнува организациските услови наведени во овој закон, имајќи ја предвид природата, сложеноста на работењето, како и опфатот и комплексноста на инвестициските услуги и активности и на помошните услуги кои ги врши.

(2) Со цел исполнување на организациските услови, инвестициското друштво е должно да:

а) воспостави, спроведе, одржува и редовно ажурира, да проценува и да ги контролира интерните акти со кои се уредуваат постапките за одлучување и организациската структура, со јасно разграничување на функциите и надлежностите;

б) воспостави, спроведе, одржува и редовно да ажурира, проценува и контролира ефикасни процеси за утврдување, управување и следење на ризиците на кои инвестициското друштво е изложено или би можело да биде изложено или ризиците кои ги претставува или би можело да ги претставува за другите;

тë cilat shoqëria e investimeve është e ekspozuar, ose mund të jetë e ekspozuar ose rreziqet të cilat i paraqet ose mund t'i paraqet për të tjerët;

с) vendos, zbatojë, mirëmbajë dhe rregullisht t'i përditësojë, t'i vlerësojë dhe t'i kontrollojë procedurat me të cilat do të sigurohet se personat relevant janë të njoftuar me procedurat të cilat duhet t'i respektojnë me qëllim të zbatimit të rregullt të detyrave dhe përgjegjësive të veta;

ç) vendos, zbatojë dhe të mirëmbajë mekanizma të zbatueshme për kontroll të brendshëm, me qëllim që të mundësohet përputhshmëri e vendimeve dhe procedurave në të gjitha nivelet e shoqërisë së investimeve;

д) punësojë persona me shkathësi, njohuri dhe profesionalizëm të cilat janë të nevojshme për zbatimin e detyrimeve dhe detyrimeve të caktuara;

dh) vendos, zbatojë dhe të mirëmbajë sistem përkatës të raportimit të brendshëm dhe ndarjes së informacioneve në të gjitha nivelet relevante të shoqërisë së investimeve;

е) mbajë evidencë të rregullt të punës së vet dhe organizimit të brendshëm;

ë) sigurojë se ekzekutimi i një numri të funksioneve të besuara personave relevant nuk do t'i parandalojë ata persona që t'i zbatojnë cilatdo nga ato funksione në mënyrë të rregullt, të ndershme dhe profesionale; dhe

ф) vendos, zbatojë, mirëmbajë dhe rregullisht t'i përditësojë, t'i vlerësojë dhe t'i kontrollojë politika dhe praktika të cilat u referohen stimulimeve që duhet të jenë neutrale në bazë gjinie dhe të cilat janë të koordinuara me menaxhimin e mirë dhe efikas me rreziqet, respektivisht me të cilat nxitet menaxhimi i mirë dhe efikas me rreziqet.

(3) Për çdo ndryshim të kryer të kushteve organizative nga paragrafet (1) dhe (2) të këtij neni, shoqëria e investimeve është e obliguar që menjëherë, por jo më vonë se pesë ditë, të njoftojë Komisionin.

(4) Shoqëria e investimeve është e obliguar që të monitorojë dhe në bazë të rregullt të vlerësojë zbatueshmërinë dhe efikasitetin e sistemeve, mekanizmave dhe procedurave të vendosura nga paragrafi (2) i këtij neni, si dhe të ndërmer masa përkatëse për mënjanimin e mangësive.

(5) Komisioni sjell Rregullore për mënyrën e punës të shoqërisë së investimeve.

Politikat dhe procedurat kontable, mbrojtja e të dhënave dhe kontinuiteti në të punuarit

Neni 27

(1) Shoqëria e investimeve është e obliguar që të vendos, dokumentojë, zbatojë dhe rregullisht t'i përditësojë politikat dhe procedurat kontable të përgatitura në përputhje me standardet dhe rregullat kontable.

(2) Politikat dhe procedurat kontable nga paragrafi (1) i këtij

в) воспостави, спроведе, одржува и редовно да ажурира, проценува и контролира постапки со кои ќе се обезбеди дека релевантните лица се запознаени со постапките кои мора да ги почитуваат со цел правилно извршување на своите должности и одговорности;

г) воспостави, спроведе и да одржува применливи механизми за внатрешна контрола, со цел да се овозможи усогласеност на одлуките и постапките на сите нивоа на инвестициското друштво;

д) вработува лица со вештини, знаења и стручност кои се потребни за извршување на доделените обврски и задачи;

ѓ) воспостави, спроведе и одржува соодветен систем на внатрешно известување и споделување на информациите на сите релевантни нивоа на инвестициското друштво;

е) води уредна евиденција за своето работење и внатрешната организација;

ж) обезбеди дека извршувањето на повеќето функции доверени на релевантни лица нема да ги спречува тие лица да ги извршуваат било кои од тие функции правилно, чесно и професионално; и

з) воспостави, спроведе, одржува и редовно да ажурира, проценува и контролира политики и практики кои се однесуваат на стимулациите кои треба да се родово неутрални и кои се координирани со доброто и ефикасно управување со ризиците, односно со кои се поттикнува доброто и ефикасно управување со ризиците.

(3) За секоја извршена промена на организациските услови од ставовите (1) и (2) на овој член, инвестициското друштво е должно веднаш, но не подоцна од пет дена да ја извести Комисијата.

(4) Инвестициското друштво е должно да ја следи и на редовна основа да ја оценува применливоста и ефикасноста на воспоставените системи, механизми и постапки од став (2) на овој член, како и да презема соодветни мерки за отстранување на недостатоците.

(5) Комисијата донесува Правилник за начинот на работа на инвестициското друштво.

Сметководствени политики и постапки, заштита на податоци и континуитет во работењето

Член 27

(1) Инвестициското друштво е должно да воспостави, документира, применува и редовно да ги ажурира сметководствените политики и постапки подготвени согласно сметководствените стандарди и правила.

(2) Сметководствените политики и постапки од став (1) на

neni duhet të mundësojnë dorëzim në kohë të raporteve financiare të cilat do të sigurojnë pasqyrë të vërtetë dhe reale të gjendjes financiare të shoqërisë së investimeve në kërkesë të Komisionit.

(3) Shoqëria e investimeve është e obliguar që rregullisht të monitorojë dhe vlerësojë përshtatshmërinë dhe efektivitetin e politikës dhe procedurave nga paragrafi (1) i këtij neni.

(4) Shoqëria e investimeve është e obliguar që të organizojë, dokumentojë, zbatojë dhe rregullisht të përditësojë masat dhe procedurat efektive për mbikëqyrje dhe mbrojtje të sistemit informativ dhe sistemit të përpunimit elektronik të të dhënave.

(5) Shoqëria e investimeve është e obliguar që varësisht nga lloji i të dhënave që i përpunon, të vendos mekanizma përkatës të sigurisë të cilat:

a) do të mundësojnë siguri dhe kontrollim të mjeteve të komunikimit dhe mënyrave përmes së cilave transferohen të dhënat

b) do të ulin rrezikun nga pasaktësia e të dhënave dhe nga qasja e paautorizuar; dhe

c) do të parandalojnë shpalosjen e të dhënave, respektivisht në çdo çast do të sigurojnë konfidencialitetin e tyre.

(6) Shoqëria e investimeve është e obliguar që të vendos, zbatojë dhe mirëmbajë politikë përkatëse të kontinuitetit në punën e cila në rast të ndërprerjes së punës së sistemeve dhe procedurave të saj, do të sigurojë mbrojtje të të dhënave dhe funksioneve të rëndësishme, si dhe zbatimin e shërbimeve dhe aktiviteteteve të investimeve dhe shërbimeve ndihmëse, ndërsa kur kjo nuk është e mundur, në afatin më të shkurtë do të mundësojë rikthimin e atyre të dhënave dhe funksioneve, si dhe vazhdimin në kohë të zbatimit të atyre shërbimeve dhe aktiviteteteve.

Mbrojtja e klientëve

Neni 28

(1) Shoqëria e investimeve është e obliguar që të vendos, zbatojë dhe mirëmbajë politika dhe procedura efikase dhe transparente për menaxhimin dhe zgjidhjen e ankesave të klientëve, respektivisht klientëve potencial.

(2) Shoqëria e investimeve mban evidencë për ankesat e pranuar dhe aktivitetet të cilat janë ndërmarrë për zgjidhjen e tyre.

(3) Politikat e menaxhimit me ankesat e klientëve mundësojnë informacione të qarta, të sakta dhe të përditësuara për procedurat e zgjidhjes së ankesave. Politikat e menaxhimit të ankesave të klientëve duhet të miratohen nga organi i administrimit i shoqërisë.

(4) Shoqëria e investimeve është e obliguar që publikisht të publikojë procesin e zgjidhjes së ankesave i cili përfshin informacione për politikat dhe personin përgjegjës për

овој член мора да овозможат навремено доставување на финансиските извештаи кои обезбедуваат вистинит и реален приказ на финансиската состојба на инвестициското друштво на барање на Комисијата.

(3) Инвестициското друштво е должно редовно да ја следи и оценува соодветноста и ефективноста на политиката и постапките од став (1) на овој член.

(4) Инвестициското друштво е должно да организира, документира, применува и редовно ажурира ефективни мерки и постапки за надзор и заштита на информациониот систем и системот за електронска обработка на податоци.

(5) Инвестициското друштво е должно во зависност од видот на податоците кои ги обработува, да воспостави соодветни безбедносни механизми кои:

а) ќе овозможат безбедност и проверка на комуникациските средства и начините преку кои се пренесуваат податоците;

б) ќе го намалат ризикот од неточност на податоците и од неовластен пристап; и

в) ќе спречат обелоденување на податоците, односно во секој момент ќе ја обезбедат нивната доверливост.

(6) Инвестициското друштво е должно да воспостави, спроведува и одржува соодветна политика на континуитет во работењето која во случај на прекин на работењето на неговите системи и постапки, ќе обезбеди заштита на значајните податоци и функции, како и извршување на инвестициските услуги и активности и помошните услуги, а кога тоа не е можно, во најкус рок ќе овозможи повторно враќање на тие податоци и функции, како и навремено продолжување на извршување на тие услуги и активности.

Заштита на клиенти

Член 28

(1) Инвестициското друштво е должно да воспостави, спроведува и одржува ефикасни и транспарентни политики и постапки за управување и решавање на жалбите и на поплаките на клиентите, односно потенцијалните клиенти.

(2) Инвестициското друштво води евиденција за примените жалби и поплаки и активностите кои се преземени за нивно решавање.

(3) Политиките за управување со жалбите и со поплаките на клиентите овозможуваат јасни, точни и ажурирани информации за постапките за решавање на жалбите и поплаките. Политиките за управување со жалбите и со поплаките на клиентите треба да се одобрени од органот на управување на друштвото.

(4) Инвестициското друштво е должно јавно да го објави процесот на решавање на жалбите и поплаките којшто вклучува информации за политиките и одговорното лице за управување со жалбите и со поплаките. Информациите за

menaxhim me ankesat. Informacionet për politikat e menaxhimit dhe personit përgjegjës për menaxhim me ankesat u jepen klientëve ose klientëve potencial, në kërkesë të tyre ose gjatë lëshimit të një vërtetimi për pranim të ankesës. Klienti ose klient potencial e dorëzon ankesën deri te shoqëria e investimeve pa iu ngarkuar asnjë lloj kompensimi.

(5) Shoqëria e investimeve emëron person përgjegjës për shqyrtimin e ankesave. Ky person mundet njëkohësisht të ushtrojë edhe funksionin e monitorimit të harmonizimit të punës së shoqërisë me rregullat.

(6) Gjatë zgjidhjes së ankesave, shoqëria e investimeve komunikon me klientët, respektivisht klientët potencial në një gjuhë të qartë dhe të kuptueshme dhe jep përgjigje ndaj ankesave në kohë pa prolongim të panevojshëm.

(7) Shoqëria e investimeve e dorëzon përgjigjen e vet në lidhje me ankesat klientëve, respektivisht klientëve potencial duke theksuar mundësitë të cilat i kanë në dispozicion për zgjidhjen alternative të kontesteve në përputhje me ligj.

(8) Shoqëria e investimeve dorëzon informacione për ankesat dhe për zgjidhjen e ankesave deri te Komisioni dhe tek personat për zgjidhjen alternative të kontesteve nga paragrafi (7) i këtij neni, në kërkesë të tyre.

(9) Personi i cili do të ushtrojë funksionin e monitorimit të harmonizimit të punës së shoqërisë me rregullat, i analizon ankesat dhe mënyrat e zgjidhjes së ankesave me qëllim që të mundësohet identifikim i të gjitha rreziqeve, respektivisht çështjeve të ndërlidhura me ankesat.

Kompetenca e udhëheqësisë së lartë dhe funksionet mbikëqyrëse

Neni 29

(1) Shoqëria e investimeve është e obliguar që:

- 1) gjatë sistematizimit të brendshëm të funksioneve t'i përkufizojë përgjegjësitë e udhëheqësisë së lartë dhe, kur kjo është e zbatueshme, personave të cilët ushtrojnë funksione të mbikëqyrjes në raport me detyrimet e shoqërisë së investimeve të përkufizuara me këtë Ligj dhe aktet nënligjore;
- 2) të sigurojë se udhëheqësia e lartë, dhe sipas nevojës personat të cilët e ushtrojnë funksionin e kontrollit të organit drejtues, e vlerësojnë dhe periodikisht e riekzaminojnë efikasitetin e politikave, mekanizmave dhe procedurave të cilat i zbaton shoqëria e investimeve me qëllim që t'i përbush detyrimet në përputhje me këtë Ligj, si dhe të ndërmerr masa përkatëse me qëllim të mënjanimin të mangësive eventuale;
- 3) gjatë ndarjes së funksioneve të rëndësishme udhëheqësisë së lartë, qartë t'a përcaktojë

политиките за управување и одговорното лице за управување со жалбите и со поплаките се даваат на клиентите или потенцијалните клиенти, на нивно барање или при издавање на потврда за прием на жалбата или поплаката. Клиентот или потенцијалниот клиент ја доставува жалбата или поплаката до инвестициското друштво без да му биде наплатен било каков надомест.

(5) Инвестициското друштво назначува лице одговорно за разгледување на жалбите и поплаките. Ова лице може истовремено да ја врши и функцијата за следење на усогласеноста на работењето на друштвото со прописите.

(6) При решавање на жалбите и на поплаките, инвестициското друштво комуницира со клиентите, односно потенцијалните клиенти на јасен и разбирлив јазик и одговара на жалбите и на поплаките навремено и без непотребно одлагање.

(7) Инвестициското друштво го доставува својот одговор во врска со жалбите и со поплаките на клиентите, односно потенцијалните клиенти со наведување на можностите кои им се на располагање за алтернативно решавање на спорови согласно закон.

(8) Инвестициското друштво доставува информации за жалбите и за поплаките и за решавањето на жалбите и на поплаките до Комисијата и до лицата за алтернативно решавање на спорови од став (7) на овој член, на нивно барање.

(9) Лицето кое ја врши функцијата за следење на усогласеноста на работењето на друштвото со прописите ги анализира жалбите и поплаките и начините на решавање на жалбите и на поплаките со цел да се овозможи идентификување на сите ризици односно прашања поврзани со жалбите и со поплаките.

Надлежност на високото раководство и надзорни функции

Член 29

(1) Инвестициското друштво е должно:

- 1) во тек на внатрешното распоредување на функциите да ги дефинира одговорностите на високото раководство и, кога тоа е применливо, лицата кои извршуваат надзорни функции во однос на обврските на инвестициското друштво дефинирани со овој закон и подзаконските акти;
- 2) да обезбеди дека високото раководство и по потреба, лицата кои ја извршуваат контролната функција на органот на управување ја проценуваат и периодично ја преиспитуваат ефикасноста на политиките, механизмите и постапките кои ги применува инвестициското друштво со цел да ги исполни обврските согласно овој закон, како и да презема соодветни мерки со цел отстранување на евентуалните недостатоци;

personin i cili do të jetë kompetent për mbikëqyrje/kontroll dhe zbatimin e kushteve të organizimit të shoqërisë. Evidenca për ndarjen e funksioneve të rëndësishme duhet të jetë rregullisht e përditësuar.

(2) Shoqëria e investimeve është e obliguar që të sigurojë se udhëheqësia e saj e lartë, rregullisht dhe së paku njëherë në vit do të pranojë njoftime me shkrim për çështjet në lidhje me nenet 30, 31 dhe 32 të këtij Ligji, në të cilat posaçërisht do të theksohet nëse në rast të mangësive eventuale janë ndërmarr masa përkatëse për mënjanimin ose tejkalimin e tyre.

(3) Shoqëria e investimeve duhet të sigurojë se personave cilët e ushtrojnë funksionin e mbikëqyrjes rregullisht do t'u dorëzohen njoftimet nga paragrafi (2) i këtij neni.

Monitorimi i harmonizimit të punës së shoqërisë së investimeve me rregullat relevante

Neni 30

(1) Shoqëria e investimeve është e obliguar që t'i përcaktojë dhe t'i zbatojë, si dhe rregullisht t'i përditësojë, vlerësojë dhe kontrollojë politikat dhe procedurat përkatëse të cilat do t'i sigurojnë shoqërisë së investimeve dhe personave të tij relevant të veprojnë në përputhje me detyrimet e përcaktuara në këtë Ligj dhe aktet e tij nënligjore.

(2) Politikat dhe procedurat nga paragrafi (1) i këtij neni duhet në veçanti të sigurojnë respektimin e dispozitave të cilat u referohen transaksioneve personale të personave relevant në shoqërinë e investimeve.

(3) Shoqëria e investimeve me qëllim që të zbatojë mbikëqyrjen e politikave dhe procedurave nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni është e obliguar që të themelojë një funksion të përhershëm dhe efikas për monitorimin e harmonizimit të punës së shoqërisë të investimeve me rregullat relevante e cila do të punojë në mënyrë të pavarur dhe autorizimet dhe përgjegjësitë e së cilës janë të përcaktuara me këtë Ligj dhe aktet nënligjore.

(4) Komisioni me Rregullore më hollësisht do të përcaktojë mënyrën e ushtrimit të funksionit të monitorimit të harmonizimit të punës së shoqërisë të investimeve me rregullat relevante.

Menaxhimi me rreziqe

Neni 31

(1) Shoqëria e investimeve i ndërmerr masat në vijim të menaxhimit me rreziqe:

- a) vendos, zbaton dhe mirëmban politika dhe procedura përkatëse të menaxhimit me rreziqe me të cilat identifikohen rreziqet të cilat u referohen aktiviteteve, proceseve dhe sistemeve të shoqërisë së investimeve dhe aty ku është e zbatueshme, e përcakton nivelin e pranueshëm të rrezikut të shoqërisë;
- b) sjell masa efikase, procese dhe mekanizma të menaxhimit me rreziqet të cilat u referohen aktiviteteve,

3) при доделувањето на важните функции на високото раководство, јасно да го утврди лицето кое ќе биде надлежно за надзор/контрола и спроведување на организациските услови на друштвото. Евиденцијата за доделување на важните функции треба да биде редовно ажурирана.

(2) Инвестициското друштво е должно да обезбеди дека неговото високо раководство, редовно и најмалку еднаш годишно ќе добива писмени известувања за прашањата во врска со членовите 30, 31 и 32 од овој закон, во кои посебно ќе се наведе дали во случај на евентуални недостатоци се преземени соодветни мерки за нивно отстранување или надминување.

(3) Инвестициското друштво треба да обезбеди дека на лицата коишто ја извршуваат надзорната функција редовно ќе им бидат доставувани известувањата од став (2) на овој член.

Следење на усогласеноста на работењето на инвестициското друштво со релевантните прописи

Член 30

(1) Инвестициското друштво должно е да пропише и да ги применува, како и редовно да ги ажурира, проценува и проверува соодветните политики и постапки кои ќе му обезбедат на инвестициското друштво и неговите релевантни лица да постапуваат согласно обврските пропишани во овој закон и неговите подзаконски акти.

(2) Политиките и постапките од став (1) на овој член посебно треба да обезбедат почитување на одредбите кои се однесуваат на личните трансакции на релевантните лица во инвестициското друштво.

(3) Инвестициското друштво со цел да го спроведе надзорот на политиките и постапките од ставовите (1) и (2) на овој член должно е да воспостави трајна и ефикасна функција за следење на усогласеноста на работењето на инвестициското друштво со релевантните прописи која ќе работи независно и чии овластувања и одговорности се пропишани со овој закон и подзаконските акти.

(4) Комисијата со Правилник детално ќе го пропише начинот на извршување на функцијата за следење на усогласеноста на работењето на инвестициското друштво со релевантните прописи.

Управување со ризици

Член 31

(1) Инвестициско друштво ги презема следните мерки за управување со ризици:

a) воспоставува, спроведува и одржува соодветни политики и постапки за управување со ризици со кои се идентификуваат ризиците кои се однесуваат на активностите, процесите и системите на инвестициското друштво и каде што е применливо, го одредува прифатливото ниво на ризик на друштвото;

proceseve dhe sistemeve të shoqërisë, duke pasur parasysh nivelin e pranueshëm të rrezikut;

c) shqyrton si në vijim:

1) përshtatshmëria dhe efikasiteti i politikave dhe procedurave të shoqërisë së investimeve për menaxhimin me rrezik;

2) niveli i harmonizimit të shoqërisë së investimeve dhe personave të saj relevant me masat, proceset dhe mekanizmat e sjellura në përputhje me pikën b) të këtij paragrafi;

3) përshtatshmëria dhe efikasiteti i masave të ndërmarra për mënjanimin e mangësive të mundshme në ato politika, procedura, masa, procese dhe mekanizma, duke përfshirë edhe devijimet e personave relevant gjatë respektimit të masave të caktuara, proceseve, mekanizmave ose devijimeve gjatë monitorimit të politikave dhe procedurave të tilla.

(2) Shoqëria e investimeve, sipas nevojës dhe përkatësisht me natyrën, vëllimin dhe ndërlikshmërinë e punës së saj, si dhe natyrën dhe vëllimin e shërbimeve dhe aktiviteteve të investimeve të cilat i zbaton gjatë punës së vet, vendos dhe mirëmban funksion të menaxhimit me rreziket i cili është i pavarur dhe në kuadër të së cilës zbatohen aktivitetet në vijim:

a) zbatimi i politikave dhe procedurave nga paragrafi (1) i këtij neni;

b) dorëzimi i njoftimit drejtuar udhëheqësisë së lartë në përputhje me nenin 29 paragrafi (2) i këtij Ligji;

(3) Përderisa shoqëria e investimeve nuk e vendos dhe nuk e mirëmban funksionin e menaxhimit me rrezikun, duhet të jetë në mundësi që në kërkesë të Komisionit të dëshmojë se politikat dhe procedurat të cilat i ka sjellur në përputhje me paragrafin (1) të këtij neni, i përmbushin kërkesat nga ai paragraf.

Revizion i brendshëm

Neni 32

(1) Shoqëria e investimeve emëron revizor të brendshëm, sipas nevojës edhe duke pasur parasysh natyrën, vëllimin dhe ndërlikshmërinë e punës, si dhe natyrën dhe vëllimin e shërbimeve dhe aktiviteteve të investimeve cilat i zbaton gjatë punës së saj, vendos një funksion të posaçëm dhe të pavarur të revizionit të brendshëm nga funksionet dhe aktivitetet tjera të shoqërisë së investimeve.

(2) Revizioni i brendshëm nga paragrafi 1 i këtij neni i ka kompetencat në vijim:

a) vendosja, zbatimi dhe përditësimi i një plani të revizionit, me qëllim që të ekzaminohet dhe vlerësohet përshtatshmëria dhe efikasiteti i sistemit, mekanizmat dhe masat për kontroll të brendshëm të shoqërisë së investimeve,

б) донесува ефикасни мерки, процеси и механизми за управување со ризиците кои се однесуваат на активностите, процесите и системите на друштвото, со оглед на прифатливото ниво на ризик;

в) го надгледува следното:

1) соодветноста и ефикасноста на политиките и постапките на инвестициското друштвото за управување со ризик;

2) нивото на усогласеност на инвестициското друштво и неговите релевантни лица со мерките, процесите и механизмите донесени во согласност со точка б) од овој став;

3) соодветноста и ефикасноста на мерките преземени за отстранување на можните недостатоци во тие политики, постапки, мерки, процеси и механизми, вклучувајќи ги и отстапувањата на релевантните лица при почитување на одредени мерки, процеси и механизми или отстапувања при следење на таквите политики и постапки.

(2) Инвестициското друштво, според потребата и соодветно на природата, обемот и сложеноста на своето работење, како и природата и обемот на инвестициските услуги и активности кои ги извршува во текот на своето работење, воспоставува и одржува функција за управување со ризици која е независна и во чии рамки се извршуваат следните активности:

а) спроведување на политиките и постапките од став (1) на овој член;

б) доставување на известување до високото раководство во согласност со член 29 став (2) од овој закон;

(3) Доколку инвестициското друштво не ја воспостави и не ја одржува функцијата за управување со ризик, мора да биде во можност на барање на Комисијата да докаже дека политиките и постапките кои ги донело во согласност со став

(1) на овој член ги исполнуваат барањата од тој став.

Внатрешна ревизија

Член 32

(1) Инвестициското друштво, назначува внатрешен ревизор, а според потребата и со оглед на природата, обемот и сложеноста на работењето, како и природата и обемот на инвестициските услуги и активности кои ги извршува во текот на своето работење, воспоставува посебна и независна функција на внатрешна ревизија од останатите функции и активности на инвестициското друштво.

(2) Внатрешната ревизија од став 1 на овој член ги има следните надлежности:

а) воспоставување, спроведување и ажурирање на план за ревизија, со цел да се испита и процени соодветноста и ефикасноста на системот, механизмите

б) донесување на мерки, процеси и механизми за управување со ризиците кои се однесуваат на активностите, процесите и системите на друштвото, со оглед на прифатливото ниво на ризик;

в) го надгледува следното:

1) соодветноста и ефикасноста на политиките и постапките на инвестициското друштвото за управување со ризик;

2) нивото на усогласеност на инвестициското друштво и неговите релевантни лица со мерките, процесите и механизмите донесени во согласност со точка б) од овој став;

3) соодветноста и ефикасноста на мерките преземени за отстранување на можните недостатоци во тие политики, постапки, мерки, процеси и механизми, вклучувајќи ги и отстапувањата на релевантните лица при почитување на одредени мерки, процеси и механизми или отстапувања при следење на таквите политики и постапки.

(2) Инвестициското друштво, според потребата и соодветно на природата, обемот и сложеноста на своето работење, како и природата и обемот на инвестициските услуги и активности кои ги извршува во текот на своето работење, воспоставува и одржува функција за управување со ризици која е независна и во чии рамки се извршуваат следните активности:

а) спроведување на политиките и постапките од став (1) на овој член;

б) доставување на известување до високото раководство во согласност со член 29 став (2) од овој закон;

(3) Доколку инвестициското друштво не ја воспостави и не ја одржува функцијата за управување со ризик, мора да биде во можност на барање на Комисијата да докаже дека политиките и постапките кои ги донело во согласност со став

(1) на овој член ги исполнуваат барањата од тој став.

б) донесување на мерки, процеси и механизми за управување со ризиците кои се однесуваат на активностите, процесите и системите на друштвото, со оглед на прифатливото ниво на ризик;

в) го надгледува следното:

1) соодветноста и ефикасноста на политиките и постапките на инвестициското друштвото за управување со ризик;

2) нивото на усогласеност на инвестициското друштво и неговите релевантни лица со мерките, процесите и механизмите донесени во согласност со точка б) од овој став;

3) соодветноста и ефикасноста на мерките преземени за отстранување на можните недостатоци во тие политики, постапки, мерки, процеси и механизми, вклучувајќи ги и отстапувањата на релевантните лица при почитување на одредени мерки, процеси и механизми или отстапувања при следење на таквите политики и постапки.

(2) Инвестициското друштво, според потребата и соодветно на природата, обемот и сложеноста на своето работење, како и природата и обемот на инвестициските услуги и активности кои ги извршува во текот на своето работење, воспоставува и одржува функција за управување со ризици која е независна и во чии рамки се извршуваат следните активности:

а) спроведување на политиките и постапките од став (1) на овој член;

б) доставување на известување до високото раководство во согласност со член 29 став (2) од овој закон;

(3) Доколку инвестициското друштво не ја воспостави и не ја одржува функцијата за управување со ризик, мора да биде во можност на барање на Комисијата да докаже дека политиките и постапките кои ги донело во согласност со став

(1) на овој член ги исполнуваат барањата од тој став.

Politika e pagesës së pagave dhe kompensimeve të tjera

Neni 33

(1) Shoqëria e investimeve është e obliguar, duke pasur parasysh madhësinë e shoqërisë, organizimin e brendshëm, natyrën, vëllimin dhe ndërlikshmërinë e punës, të përcaktojë, implementojë dhe zbatojë politika të qarta të pagesës së pagave dhe kompensimeve të tjera për të gjitha kategoritë e punonjësve, organit të administrimit dhe të mbikëqyrjes dhe të gjithë personave tjerë relevant të cilët drejtpërdrejt ose tërthorazi ndikojnë në punën e shoqërisë së investimeve.

(2) Politika e pagesës së pagave dhe kompensimeve të tjera dhe zbatimi i saj duhet:

a) të jetë në përputhje me menaxhimin përkatës dhe efikas me rreziqe;

b) të nxit menaxhimin përkatës dhe efikas me rreziqe;

c) të mos shkaktojë ndërmarrje të rreziqeve të cilat e tejkalojnë nivelin e rrezikut të pranueshëm;

ç) të jetë në përputhje me strategjinë afariste, qëllimet, vlerat dhe interesat afatgjate të shoqërisë së investimeve;

d) t'i përfshijë të gjitha masat për parandalimin e konfliktit të interesave, përfshirë edhe parandalimin e konfliktit të interesave gjatë përcaktimit të pagesës së pagave dhe kompensimeve të tjera punonjësve të cilët zbatojnë funksione kontrolluese.

(3) Mënyra e përcaktimit të pagesës së pagave dhe kompensimeve tjera dhe vlerësimi i suksesshmërisë në punën e personave nga paragrafi (1) i këtij neni, nuk duhet të cenojë detyrimin e shoqërisë që të veprojnë në interesin më të mirë të klientëve.

(4) Shoqëria e investimeve gjatë përcaktimit dhe zbatimit të politikës për pagesë të pagave dhe kompensimeve për kategoritë vijuese të personave: udhëheqësia e lartë, personat të cilët ndërmarrin rrezik dhe kanë funksione kontrolluese dhe të gjithë punonjësit tjerë, të ardhurat totale të të cilëve janë të paktën të barabarta me të ardhurat më të ulta të udhëheqësisë së lartë ose të personave të cilët ndërmarrin rreziqe dhe puna profesionale e të cilëve rëndësishëm ndikon në profilin e rrezikshmërisë ose të pronës me të cilën menaxhon, ka për obligim, përveç kërkesave për politikën të theksuara në paragrafin (2) i këtij neni, të sigurojë zbatimin edhe të parimeve në vijim:

и на мерките за внатрешна контрола на инвестициското друштво,

б) давање препораки врз основа на резултатот од извршената ревизија во согласност со точка а) на овој став и вршење проверка на усогласеноста со овие препораки и

в) известување на високото раководство во согласно со член 29 став (2) од овој закон.

Политика за исплата на плати и други надоместоци

Член 33

(1) Инвестициското друштво е должно, имајќи ја предвид големината на друштвото, внатрешната организација, природата, обемот и сложеноста на работењето, да пропише, имплементира и применува јасни политики за исплата на плати и други надоместоци за сите категории на вработени, органот на управување и на надзор и други релевантни лица кои директно или индиректно влијаат на работата на инвестициското друштво.

(2) Политиката за исплата на плати и други надоместоци и нејзината примена мора:

а) да е во согласност со соодветното и ефикасно управување со ризици;

б) да го поттикне соодветното и ефикасно управување со ризици;

в) да не предизвикува преземање на ризици кои го надминуваат нивото на прифатлив ризик;

г) да е во согласност со деловната стратегија, целите, вредностите и долгорочните интереси на инвестициското друштво;

д) да ги опфаќа сите мерки за спречување на судир на интереси, вклучувајќи и спречување на судир на интереси при утврдување на исплатата на плати и други надоместоци на вработените кои извршуваат контролни функции.

(3) Начинот на утврдување на исплатата на плати и други надоместоци и процената на успешноста во работењето на лицата од став (1) на овој член не смее да ја загрозува обврската на друштвото да дејствува во најдобар интерес на клиентите.

(4) Инвестициското друштво при утврдувањето и применувањето на политиката за исплата на плати и надоместоци за следните категории на лица: високото раководство, лицата кои преземаат ризик и имаат контролни функции и сите останати вработени чии вкупни примања се најмалку еднакви на најниското примање на високото раководство или на лицата кои преземаат ризици и чие

1. политикен e pagesës së pagave dhe kompensimeve t'a sjell dhe në mënyrë periodike t'a revidojë organi mbikëqyrës i shoqërisë së investimeve në kuadër të funksioneve të veta mbikëqyrëse, si dhe të jetë përgjegjës për mbikëqyrjen e zbatimit të saj;
2. politika e pagesës së pagave dhe kompensimeve duhet të jetë lëndë e kontrollit të brendshëm nga ana e personave të cilët e ushtrojnë funksionin e kontrollimit së paku një herë në vit;
3. duhet të parashihet se punonjësit të cilët e ushtrojnë funksionin e kontrollimit, pavarësisht asaj se cilën njësi afariste e mbikëqyrin, kanë autorizime përkatëse dhe pranojnë paga dhe kompensime në përputhje me qëllimet e arritura lidhur me funksionet e veta, pavarësisht nga suksesshmëria e njësisë afariste të cilët e mbikëqyrin;
4. paga dhe kompensimet e punonjësve të rankut më të lartë të cilët i ushtrojnë funksionet e menaxhimit me rreziqet dhe monitorimin e harmonizimit janë nën mbikëqyrje të drejtpërdrejtë nga ana e bordit për pagesë të pagave dhe kompensimeve, por nëse një bord i tillë nuk është i themeluar, nga trupi drejtues në kuadër të funksioneve të veta mbikëqyrëse;
5. në politikat për pagesë të pagave dhe kompensimeve, duke pasur parasysh rregullativën relevante për përcaktimin e pagave, qartë janë të ndara kriteret për kompensime fikse (respektivisht paga) dhe variabile (respektivisht të tjera) në përputhje me përvojën profesionale dhe përgjegjësinë organizative të punonjësve.

(5) Komisioni me Rregullore t'i përcakton kushtet për pagesë të kompensimeve variabile.

Bordi për pagesë të pagave dhe kompensimeve të tjera

Neni 34

(1) Shoqëria e investimeve nga neni 69 i këtij Ligji ka për obligim që të themelojë bord për pagesë të pagave dhe kompensimeve të tjera në kuadër të bordit mbikëqyrës.

(2) Bordi për pagesë të pagave dhe kompensimeve të tjera nga paragrafi 1 i këtij neni duhet të ketë baraspeshë gjinore, me detyrë që të sjell vlerësime profesionale dhe të pavarura për politikat dhe praktikat të cilat u referohen pagave, kompensimeve dhe stimulimeve për menaxhim me rreziqet, kapitalin dhe likuiditetin. Bordi i kompensimeve mund të themelohet në nivel të një grupi.

(3) Bordi për pagesë të pagave dhe kompensimeve të tjera nga paragrafi (1) i këtij neni është përgjegjës për përgatitjen e vendimeve për kompensimet, përfshirë edhe për vendimet të cilat ndikojnë në rrezikun dhe menaxhimin me rreziqet të shoqërisë përkatëse të investimeve dhe të cilat i sjell organi i administrimit, ndërsa gjatë përpilimit të atyre vendimeve ka për obligim që të merr parasysh interesin publik dhe interesat

професионално работење битно влијае на профилот на ризичност или на имотот со кој управува, должно е, освен барањата за политиката наведени во став (2) на овој член, да обезбеди примена и на следниве начела:

1. политиката за исплата на плати и надоместоци да ја донесе и периодично ревидира органот на надзор на инвестициското друштво во рамки на своите надзорни функции, како и да е одговорно за надзорот над нејзината примена;
  2. политиката за исплата на плати и надоместоци мора да биде предмет на внатрешна контрола од страна на лицата кои ја извршуваат контролната функција најмалку еднаш годишно;
  3. мора да се предвиди дека вработените кои ја извршуваат контролната функција, независно од тоа која деловна единица ја надгледуваат, имаат соодветни овластувања и примаат плата и надоместоци во согласност со постигнатите цели поврзани со своите функции, независно од успешноста на деловната единица која ја надгледуваат;
  4. платата и надоместоците на вработените од повисок ранг кои ги извршуваат функциите на управување со ризиците и следење на усогласеноста се под директен надзор од страна на одборот за исплата на плати и надоместоци, а ако таков одбор не е основан, од управувачкото тело во рамки на своите надзорни функции;
  5. во политиката за исплата на плати и надоместоци, земајќи ја предвид релевантната регулатива за определување на платите, јасно се раздвоени критериумите за фиксни (односно плати) и варијабилни (односно други) надоместоци согласно професионалното искуство и организациската одговорност на вработените.
- (5) Комисијата со Правилник ги пропишува условите за исплата на варијабилните надоместоци.

Одбор за исплата на плати и други надоместоци

Член 34

- (1) Инвестициското друштво од член 69 од овој закон е должно да воспостави одбор за исплата на плати и други надоместоци во рамки на органот на надзор.
- (2) Одборот за исплата на плати и други надоместоци од став 1 овој член мора да има родова рамнотежа, со задача да носи стручни и независни проценки за политиките и праксите кои се однесуваат на платите, надоместоците и стимулациите за управување со ризиците, капиталот и ликвидноста. Одборот за надоместоци може да се воспостави на ниво на група.
- (3) Одборот за исплата на плати и други надоместоци од став

афатгјате të aksionarëve, investitorëve dhe palëve të tjera të interesit në shoqërinë e investimeve.

(4) Kryetari dhe anëtarët e bordit për pagesë të pagave dhe kompensimeve të tjera për zgjedhen nga rradha e anëtarëve të organit mbikëqyrës. Përderisa në të njëjtin janë të emëruar edhe përfaqësues të punonjësve, së paku një prej tyre duhet të jetë i emëruar si anëtar i bordit për pagesë të pagave dhe kompensimeve të tjera.

Publikimi i politikës për pagesë të pagave dhe kompensimeve të tjera

Neni 35

(1) Shoqëritë e investimeve i publikojnë informacionet në vijim për politikat dhe praktikën e pagesës së pagave dhe kompensimeve për të gjitha kategoritë e punonjësve dhe personave të tjerë të angazhuar, aktivitetet profesionale të të cilëve ndikojnë në profilin e rrezikshmërisë të shoqërisë së investimeve:

1) karakteristikat më të rëndësishme të sistemit të pagave dhe kompensimeve, përfshirë shumën e kompensimeve variabile dhe kriteret për ndarje të kompensimeve variabile, informacionet për politikën e pagesave në instrumente financiare, politikën e prolongimit dhe kriteret për transferim të të drejtave të pagave dhe kompensimeve;

2) proporcioni ndërmjet kompensimit fiks dhe variabil, duke pasur parasysh aktivitetet afariste dhe rreziqet e ndërlidhura, si dhe ndikimin që kategoritë e ndryshme të punonjësve dhe personave të tjerë të angazhuar e kanë në profilin e rrezikshmërisë të shoqërive të investimeve;

3) informacionet totale kuantitative për pagat dhe për kompensimet, të shpërbëra në udhëheqësinë e lartë dhe punonjësit, procedurat e të cilëve ndjeshëm ndikojnë në profilin e rrezikshmërisë të shoqërisë së investimeve, në të cilat theksohet si në vijim:

- shumata e pagave dhe kompensimeve të paguara në vitin financiar, ndarë në të ardhura fikse me përshkrim të komponenteve fikse dhe të ardhura variabile, si dhe numri i përdoruesve;

- shumata dhe llojet e të ardhurave të ndara variabile, të ndara në asete në para, aksione, instrumente financiare, veçmas për pjesën e parapaguar dhe për pjesën e prolonguar;

- shumata të të ardhurave të prolonguara të ndara për suksesshmëri në periudhat e mëparshme, të ndara në shumë për të cilën e drejta në të ardhura transferohet në vitin financiar dhe shumë për të cilën e drejta në të ardhura transferohet në vitet e ardhshme;

- shumata të të ardhurave të prolonguara për të cilat e drejta transferohet në vitin financiar dhe të cilat janë të paguara në vitin financiar, të zvogëluara në bazë të harmonizimit me suksesshmërinë;

- të ardhura të garantuara variabile të ndara gjatë vitit financiar dhe numri i përdoruesve të atyre të ardhurave të

(1) на овој член е одговорен за подготовката на одлуки за надоместоците, вклучително и за одлуките кои влијаат на ризикот и управувањето со ризиците на соодветното инвестициско друштво и кои ги носи органот на управување, а при составувањето на тие одлуки е должно да ги земе предвид јавниот интерес и долгорочните интереси на акционерите, вложувачите и другите засегнати страни во инвестициското друштво.

(4) Претседателот и членовите на одборот за исплата на плати и други надоместоци се избираат од редот на членовите на органот на надзор. Доколку во истиот се именувани и претставници на вработените, барем еден од нив мора да биде именуван за член во одборот за исплата на плати и други надоместоци.

Објавување на политика за исплата на плати и други надоместоци

Член 35

(1) Инвестициските друштва ги објавуваат следните информации за политиката и праксата на исплата на плати и надоместоци за сите категории на вработени и други ангажирани лица, чии професионални активности значајно влијаат на профилот на ризичност на инвестициското друштво:

- 1) најважните карактеристики на системот на плати и надоместоци, вклучувајќи износ на варијабилни надоместоци и критериуми за доделување на варијабилни надоместоци, информации за политиката на исплати во финансиски инструменти, политиката за одложување и критериуми за пренос на правата на плати и надоместоци;
- 2) соодносот меѓу фиксниот и варијабилниот надоместок, земајќи ги предвид деловните активности и поврзаните ризици, како и влијанието кое различните категории на вработени и други ангажирани лица го имаат на профилот на ризичност на инвестициските друштва;
- 3) вкупни квантитативни информации за платите и за надоместоците расчленети на високо раководство и вработени чии постапки значајно влијаат на профилот на ризичност на инвестициското друштво, во кои се наведува следното:
  - износот на плати и надоместоци исплатени во финансиската година, поделено на фиксни примања со опис на фиксните компоненти и варијабилни примања, како и бројот на корисници;
  - износи и видови на поделени варијабилни примања, поделени на парични средства, акции, финансиски инструменти, одделно за делот платен однапред и за одложениот дел;
  - износи на одложените примања поделени за

ндара;

- pagesa për largim nga puna të cilat kanë qenë të ndara në vitet e mëparshme, ndërsa janë paguar gjatë vitit financiar;
- numri i pagesave për largim nga puna që janë ndarë gjatë vitit financiar, të ndara në numrin e pagesave për largim nga puna që janë paraprakisht të paguara dhe pagesa të prolonguara për largim nga puna, numri i përdoruesve të atyre pagesave dhe pagesa më e lartë e cila i është ndarë një personi.

(2) Shoqëria e investimeve i publikon informacionet nga paragrafi (1) i këtij neni në ditën e publikimit të raporteve financiare.

Transaksione vetjake

Neni 36

(1) Shoqëria e investimeve është e obliguar që të vendos, zbatojë dhe mirëmbajë politika përkatëse me të cilat rregullohen transaksionet personale të personave relevant.

(2) Transaksionet vetjake paraqesin tregtime me instrumente financiare të zbatuara nga ana ose në emër të një personi relevant, nën kusht që është përmbushur së paku një prej kriterëve në vijim:

a) personi relevant vepron jashtë fushëveprimit të aktiviteteve të cilat i zbaton në kuadër të detyrimeve të veta profesionale;

b) transaksioni është kryer për llogari të një prej personave në vijim:

- 1) person relevant;
- 2) cilido person me të cilin personi relevant është në lidhje farefisnore ose me të cilin është ngushtë i lidhur;
- 3) person me të cilin personi relevant është në marrëdhënie të tillë që ka interes të drejtpërdrejtë ose të tërthortë material nga rezultati i transaksionit të tillë, i cili interes nuk paraqet kompensim ose komision për transaksionin e realizuar.

(3) Shoqëria e investimeve duhet të sigurojë se personat relevant nuk përmbyllin transaksione vetjake, të cilat përmbushin së paku një prej kriterëve në vijim:

- a) janë veprim i ndaluar në raport me instrumentet financiare në përputhje me Kapitullin X të këtij Ligji;
- b) përfshijnë abuzimin ose shpalosjen e papërshtatshme të informacioneve konfidenciale;
- c) janë në konflikt ose ekziston probabilitet që të vie deri te konflikti me detyrimet e shoqërisë së investimeve të cilat rrjedhin nga ky Ligj.

(4) Komisioni me Rregullore së afërmi e përcakton politikën dhe ndalesat eventuale për kryerjen e transaksioneve vetjake të personave relevant.

Menaxhimi me konflikt të interesave

Neni 37

(1) Shoqëria e investimeve është e obliguar që të vendos, zbatojë, dhe të mirëmbajë politikë efektive të menaxhimit me

успешност во претходните периоди, поделени на износ за кој правото на примањата се пренесува во финансиската година и износ за кој правото на примањата се пренесува во наредните години;

- износи на одложените примања за кои правото се пренесува во финансиската година и кои се исплатени во финансиската година, намалени врз основа на усогласување со успешноста;

- гарантирани варијабилни примања поделени во текот на финансиската година и број на корисници на тие доделени примања;

- отпремнини кои биле доделени во претходните периоди, а се исплатени во текот на финансиската година;

- број на отпремнини кои се доделени во текот на финансиската година, поделени на број на отпремнини кои се однапред исплатени и одложени отпремнини, број на корисници на тие исплати и највисока исплата која е доделена на едно лице.

(2) Инвестициското друштво ги објавува информациите од став (1) на овој член на денот на објавување на финансиските извештаи.

Сопствени трансакции

Член 36

(1) Инвестициското друштво е должно да воспостави, спроведува и одржува соодветни политики со кои се уредуваат личните трансакции на релевантните лица.

(2) Сопствени трансакции претставуваат тргувања со финансиски инструменти извршени од страна или во име на релевантно лице, под услов да е исполнет најмалку еден од следните критериуми:

а) релевантното лице делува надвор од делокругот на активностите кои ги извршува во рамки на своите професионални обврски;

б) трансакцијата е извршена за сметка на едно од следните лица:

1) релевантно лице;

2) било кое лице со кое релевантното лице е во роднинска врска или со кое е тесно поврзано;

3) лице со кое релевантното лице е во таков однос што има директен или индиректен материјален интерес од исходот на таквата трансакција, а кој интерес не претставува надомест или провизија за реализираната трансакција.

(3) Инвестициското друштво мора да обезбеди дека релевантните лица не склучуваат сопствени трансакции, кои исполнуваат најмалку еден од следниве критериуми:

а) се забрането дејство во однос на финансиските инструменти согласно Глава X од овој закон;

б) вклучуваат злоупотреба или несоодветно

конфликт të interesave. Politika duhet të jetë në formë të shkruar dhe e njëjta duhet të jetë përkatëse me madhësinë dhe organizimin e shoqërisë dhe të ketë parasysh natyrën, vëllimin dhe ndërlikshmërinë e punës të shoqërisë së investimeve.

(2) Përderisa shoqëria e investimeve është pjesë e një grupacioni, në politikën nga paragrafi (1) i këtij neni duhet të merren parasysh të gjitha rrethanat për të cilat shoqëria ka ose duhet pasur njohuri, por të cilat mund të shkaktojnë rritje të konfliktit të interesave si rezultat i strukturës dhe aktiviteteve afariste nga ana e anëtarëve tjerë të grupacionit.

(3) Shoqëria e investimeve është e obliguar që të ndërmer masa përkatëse për vërtetimin dhe parandalimin ose menaxhimin e konfliktit të interesave të cilat rezultojnë gjatë zbatimit të një ose më shumë shërbimeve dhe aktiviteteve të investimeve dhe shërbimeve ndihmëse ndërmjet:

a) interesat e shoqërisë së investimeve, përfshirë edhe organin e administrimit, organin e mbikëqyrjes, udhëheqësinë e lartë, punonjësit, agentët e lidhur dhe cilido person i cili përmes kontrollit drejtpërdrejtë ose tërthorazi është i lidhur me shoqërinë ose me të gjithë personat e theksuar paraprakisht nga njëra anë, dhe të interesave të klientëve të shoqërisë së investimeve nga ana tjetër dhe

b) interesat e klientëve të shoqërisë së investimeve ndërmjet veti.

(4) Politika e menaxhimit me konflikt të interesave nga paragrafi (1) i këtij neni e përfshin edhe konfliktin e interesave i cili rezulton nga politika e pagesës së pagave dhe kompensimeve të tjera për punësim në shoqërinë e investimeve, si dhe atë i cili rezulton nga rrethanat në të cilat shoqëria e investimeve nga persona të tretë pranon stimulime plotësuese financiare dhe jofinanciare në përputhje me këtë Ligj.

(5) Shoqëria e investimeve është e obliguar që të vendos mekanizma efikas organizativ dhe administrativ të cilët sigurojnë ndërmarrje të të gjitha masave të nevojshme me qëllim që të dallohet dhe të parandalohet konflikti i interesave të ndikojë negativisht në interesat e klientëve në përputhje me paragrafin (3) të këtij neni.

(6) Kur masat organizative dhe administrative të shoqërisë së investimeve nga paragrafi (5) i këtij neni me të cilat parandalohet konflikti i interesave nuk janë të mjaftueshme për të siguruar parandalimin e rrezikut nga shkaktimi i dëmit klientëve, shoqëria e investimeve është e obliguar që t'i njoftojë klientët në një mënyrë të qartë dhe të kuptueshme përmes një mjeti të qëndrueshëm komunikimi, për llojin dhe/ose burimin e konfliktit të interesave dhe masat të cilat shoqëria i ka ndërmarr me qëllim që të zvogëlohen këto rreziqe, përpara se të merren çfarëdo aktivitete në emër dhe për llogari të klientëve.

(7) Njoftimi nga paragrafi (6) i këtij neni duhet të përmbajë të dhëna të mjaftueshme në bazë të së cilave klienti, duke pasur parasysh kategorinë në të cilën është i klasifikuar, mund të sjell

обелоденување на доверливи информации;

в) се во судир или постои веројатност да дојде до судир со обврските на инвестициското друштво кои произлегуваат од овој закон.

(4) Комисијата со Правилник поблиску ја пропишува политиката и евентуалните забрани за вршење на сопствени трансакции на релевантните лица.

Управување со судир на интереси

Член 37

(1) Инвестициското друштво е должно да воспостави, спроведува и да одржува ефективна политика за управување со судир на интереси. Политиката треба да биде во писмена форма и истата треба да биде соодветна на големината и организацијата на друштвото и да ја има предвид природата, обемот и сложеноста на работењето на инвестициското друштво.

(2) Доколку инвестициското друштво е дел од групација, во политиката од став (1) на овој член ќе треба да се земат предвид сите околности за кои друштвото има или би требало да има сознанија, а кои можат да предизвикаат зголемување на судирот на интереси како резултат на структурата и деловните активности од страна на другите членови на групацијата.

(3) Инвестициското друштво е должно да презема соодветни мерки за утврдување и спречување или управување со судири на интересите кои произлегуваат во текот на извршувањето на една или повеќе инвестициски услуги и активности и помошни услуги помеѓу:

а) интересите на инвестициското друштво, вклучувајќи го органот на управување, органот на надзор, високото раководство, вработените, врзаните агенти и секое лице кое по пат на контрола директно или индиректно е поврзано со друштвото или со сите претходно наведени лица од една страна, и интересите на клиентите на инвестициското друштво од друга страна и

б) интересите на клиентите на инвестициското друштво меѓусебно.

(4) Политиката за управување со судирот на интереси од став (1) на овој член го вклучува и судирот на интереси кој произлегува од политиката на исплата на плати и други надоместоци за вработување во инвестициското друштво, како и оној кој произлегува од околности во кои инвестициското друштво од трети лица прима дополнителни финансиски и нефинансиски стимулации во согласност со овој закон.

(5) Инвестициското друштво е должно да воспостави ефикасни организациски и административни механизми кои обезбедуваат преземање на сите потребни мерки со цел да се препознае и да се спречи судирот на интереси негативно да

вредим në lidhje me shërbimin nga i cili ka rezultuar konflikti i interesave.

(8) Shoqëria e investimeve është e obliguar që të mbajë evidencë për shërbimet dhe aktivitetet të cilat ajo i zbaton ose u ka dhënë për zbatim personave të tretë, ndërsa nga të cilat ka rezultuar ose mund të rezultojë rrezik për shkaktimin e dëmit një ose më shumë klientëve.

(9) Komisioni së afërmi e përcakton përmbajtjen e politikës së menaxhimit me konflikt të interesave në shoqërinë e investimeve.

Procese të domosdoshme dhe të rëndësishme operative dhe transferimi i tyre personave të tretë

Neni 38

(1) Një proces operativ në shoqërinë e investimeve konsiderohet si i domosdoshëm dhe i rëndësishëm përderisa një gabim ose lëshim gjatë zbatimit të tij ndjeshëm do të çrregullonte aftësinë e shoqërisë së investimeve që vazhdimisht t'i përmbush kushtet dhe detyrimet në përputhje me miratimin e vet për punë dhe të gjitha detyrimet tjera në përputhje me këtë ligj dhe aktet nënligjore, si dhe stabilitetin e tij financiar dhe kontinuitetin në zbatimin e shërbimeve dhe aktiviteteve të tij të investimeve.

(2) Proceset në vijim nuk konsiderohen të domosdoshme ose të rëndësishme në kuptim të paragrafit 1 të këtij neni:

1. dhënie e shërbimeve këshillëdhënëse për shoqërinë dhe shërbimeve të tjera të cilat nuk janë pjesë e punës së investimeve të shoqërisë, përfshirë edhe këshillimin juridik të shoqërisë, aftësimin/trajnimin e personave të rinj të punësuar, shërbime kontable, sigurim i hapësirave afariste dhe të punonjësve në shoqërinë;
2. blerje e shërbimeve të standardizuara, përfshirë edhe ato për informim për tregjet dhe dhënie e informacioneve për çmimet e instrumenteve financiare.

(3) Kur shoqëria e investimeve i transferon një personi të tretë proceset e domosdoshme dhe të rëndësishme operative, të cilat janë kyçe për një kryerje të pandërprerë dhe të rregullt të shërbimeve të investimeve klientëve ose zbatimin e aktiviteteve të investimeve, është e obliguar që t'i ndërmerret të gjitha masat me qëllim që të shmangët një rrezik i panevojshëm shtesë operativ.

(4) Shoqëria e investimeve nuk guxon të transferojë zbatimin e proceseve të domosdoshme dhe të rëndësishme operative në mënyrë e cila do të pamundësonte ose ndjeshëm do të vështirësonte zbatimin cilësor të sistemit të kontrollit të brendshëm ose zbatimin e mbikëqyrjes të punës së shoqërisë në përputhje me këtë Ligj.

(5) Për çdo transferim të proceseve të rëndësishme operative, shoqëria e investimeve ka për obligim që paraprakisht të njoftojë Komisionin.

влијае на интересите на клиентите согласно со став (3) на овој член.

(6) Кога организациските и административните мерки на инвестициското друштво од став (5) на овој член со кои се спречува судирот на интересите не се доволни да обезбедат спречување на ризикот од настанување на штета на клиентите, инвестициското друштво е должно да ги извести клиентите на јасен и разбирлив начин преку траен медиум, за видот и/или изворот на судирот на интереси и мерките коишто друштвото ги преземало со цел да ги намали овие ризици, пред преземање на било какви активности во име и за сметка на клиентите.

(7) Известувањето од став (6) на овој член мора да содржи доволно податоци врз основа на кои клиентот, со оглед на категоријата во која е тој класифициран, може да донесе одлука во врска со услугата од која произлегол судирот на интерес.

(8) Инвестициското друштво е должно да води евиденција за услугите и активностите кои тоа ги извршува или ги дало на извршување на трети лица, а од кои произлегло или може да произлезе ризик за нанесување штета на еден или повеќе клиенти.

(9) Комисијата поблиску ја пропишува содржината на политиката за управување со судири на интереси во инвестициското друштво.

Нужни и важни оперативни процеси и нивно пренесување на трети лица

Член 38

(1) Еден оперативен процес во инвестициското друштво се смета за нужен и важен доколку грешка или пропуст при неговото спроведување битно би ја нарушило способноста на инвестициското друштво континуирано да ги исполнува условите и обврските согласно своето одобрение за работа и сите останати обврски согласно овој закон и подзаконските акти, како и неговата финансиска стабилност и континуитет во извршувањето на неговите инвестициски услуги и активности.

(2) Следниве процеси не се сметаат за нужни или за важни во смисла на став 1 на овој член:

1. давање советодавни услуги за друштвото и други услуги кои не се дел од инвестициското работење на друштвото, вклучително и правно советување на друштвото, оспособување/обучување на нововработените лица, сметководствени услуги, осигурување на деловните простории и на вработените во друштвото;
2. купување на стандардизирани услуги, вклучително и оние за информирање за пазарите и давање на

(6) Комисиони ме Ррегуллоре и пѐрцактон мѐнурѐн, проедурѐн dhe llojin e активитетеve/проесеve operative тѐ cilat shoqѐria e investimeve mund t'i transferojѐ tek persona тѐ третѐ.

Мѐнуря e mbajtjes sѐ dokumentacionit afarist

Нени 39

(1) Shoqѐria e investimeve ѐштѐ e obliguar qѐ тѐ mbaj dhe ruaj evidencѐn dhe dokumentacionin afarist lidhur me shѐrbimet, активитетет dhe трансаксионет тѐ cilat i kryen.

(2) Evidencѐn dhe dokumentacionin afarist nga paragrafi (1) i кѐtij neni, shoqѐria e investimeve ѐштѐ e obliguar qѐ t'a mbajѐ нѐ мѐнурѐ e cila do u mundѐsojѐ organeve kompetente t'i ushtrrojнѐ funksionet e veta dhe autorizimet тјера.

(3) Evidenca dhe dokumentacioni afarist nga paragrafi (1) i кѐtij neni пѐрфshin:

- 1) kontrata me тѐ cilat rregullohen тѐ drejtat dhe detyrimet ndѐrmjet shoqѐrisѐ sѐ investimeve dhe klientit;
- 2) evidencѐn пѐр udhѐzimet dhe vendimet e klientѐve нѐ lidhje me tregtimin;
- 3) evidencѐ тѐ трансакционеve пѐр llogari тѐ klientѐve dhe zbatimin e tyre;
- 4) evidencѐ тѐ bisedave telefonike, komunikim elektronik ose ѓfarѐdo lloji i komunikimit me klientѐt e shoqѐrisѐ sѐ investimeve.

(4) Shoqѐria e investimeve ѐштѐ e obliguar, qѐ kur e mban evidencѐn dhe dokumentacionin afarist e cila пѐрmban тѐ dhѐna personale, тѐ нјѐjtat t'i grumbullojѐ dhe пѐрпunojѐ нѐ мѐнурѐ тѐ пѐрцактuar me rregullat me тѐ cilat rregullohet mbrojtja e тѐ dhѐnave personale.

(5) Komisioni me Rregullore sѐ аfѐrmi do тѐ пѐрцактоjѐ мѐнурѐн e mbajtjes dhe ruajtjes sѐ evidencѐs dhe dokumentacionit afarist nga paragrafi (1) i кѐtij neni dhe nga neni 40 i кѐtij Ligji dhe пѐрmbajtjen dhe formѐn e saj.

Mbajtja e evidencѐs dhe ruajtja e dokumentacionit afarist

Нени 40

(1) Shoqѐria e investimeve ѐштѐ e obliguar qѐ тѐ organizojѐ пунѐн e saj dhe me пѐрditѐsim t'a пѐрpilojѐ dhe mbajѐ dokumentacionin e vet afarist ose evidencѐn тјетѐr administrative dhe afariste нѐ мѐнурѐ e cila do тѐ mundѐsojѐ нѐ ѓdo ѓast тѐ mund тѐ kontrollohet rrjedha e нјѐ активитетит тѐ caktuar qѐ shoqѐria e ka ndѐrmarr пѐр llogari тѐ vet ose пѐр llogari тѐ klientit.

(2) Shoqѐria e investimeve ѐштѐ e obliguar qѐ dokumentacionin e plotѐ пѐр klientѐt individual t'a ruajѐ ndaras nga dokumentet afariste пѐр klientѐt тјетѐr dhe nga dokumentacioni пѐр пунѐн e vet.

(3) Dokumentacionin e plotѐ afarist, shoqѐria e investimeve duhet t'a mbrojѐ nga qasja e paautorizuar dhe nga mundѐsia

информации за цените на финансиските инструменти.

(3) Кога инвестициското друштво на трето лице ги пренесува нужните и важни оперативни процеси, кои се клучни за непрекинато и уредно вршење на инвестициските услуги на клиентите или извршување на инвестициските активности, должно е да ги преземе сите мерки со цел да се избегне непотребен дополнителен оперативен ризик.

(4) Инвестициското друштво не смее да го пренесе извршувањето на нужните и на важните оперативни процеси на начин кој би го оневозможил или значително би отежал квалитетното спроведување на системот на внатрешна контрола или спроведување на надзорот на работењето на друштвото во согласност со овој закон.

(5) За секое пренесување на важните оперативни процеси инвестициското друштво е должно претходно да ја извести Комисијата.

(6) Комисијата со Правилник ги пропишува начинот, постапката и видот на активностите/оперативни процеси кои инвестициското друштво може да ги пренесе на трети лица.

Начин на водење на деловната документација

Член 39

(1) Инвестициското друштво е должно да ја води и чува евиденцијата и деловната документација поврзана со услугите, активностите и трансакциите коишто ги врши.

(2) Евиденцијата и деловната документација од став (1) на овој член, инвестициското друштво е должно да ја води на начин кој ќе им овозможи на надлежните органи да ги вршат своите функции и други овластувања.

(3) Евиденцијата и деловната документација од став (1) на овој член опфаќа:

- 1) договори со кои се уредуваат правата и обврските помеѓу инвестициското друштво и клиентот;
- 2) евиденција за инструкциите и одлуките на клиентите во врска со тргувањето;
- 3) евиденција за трансакциите за сметка на клиентите и нивното извршување;
- 4) евиденција на телефонските разговори електронска или било кој вид на комуникација со клиентите на инвестициското друштво.

(4) Инвестициското друштво е должно, кога ја води евиденцијата и деловната документација која содржи лични податоци, истите да ги прибира и обработува на начин утврден со прописите со кои се уредува заштитата на личните податоци.

(5) Комисијата со Правилник поблиску ќе го пропише начинот на водење и чување на евиденцијата и деловната

пër hmbjen e të dhënave, dhe në mënyrë përkatëse me këtë të sigurojë përhershmëri të të dhënave.

(4) Shoqëria e investimeve është e obliguar që së paku 10 vite pas skadimit të vitit në të cilin është përmbyllur një kontratë e caktuar ose zbatuar një shërbim dhe aktivitet i caktuar, respektivisht pesë vite pas skadimit të vitit afarist në të cilin është shkëputur marrëdhënia kontraktuale me një klient, t'a ruajë dokumentacionin e plotë dhe të dhënat për të gjitha aktivitetet e ndërlidhura me instrumentet financiare të cilat shoqëria i ka zbatuar ose për llogari të vet ose për llogari të klientit.

(5) Në përputhje me rregulloret nga sfera e mbrojtjes së të dhënave personale, shoqëria e investimeve siguron ruajtjen e të dhënave në përputhje me afatet e përcaktuara në paragrafin 4 të këtij neni, por pas skadimit të atij afati, të paktën aq sa janë të përcaktuara afatet për vjetërsimin e pretendimeve që janë të përkufizuara me ligje të posaçme.

(6) Shoqëria e investimeve ruan dhe arkivon të dhëna të caktuara në përputhje me rregulloret nga sfera punës arkivore.

(7) Me përjashtim, mirëpo për shkak të mbrojtjes së interesave të palëve të interesuara ose të drejtave dhe interesave të shoqërive të tjera të investimeve ose palëve të treta, shoqëria e investimeve mund t'i vazhdojë afatet për ruajtje dhe arkivim nga paragrafi (6) i këtij neni.

Komunikimi telefonik dhe elektronik

Neni 41

(1) Evidenca nga neni 40 i këtij ligji u referohet edhe inçizimeve të bisedave telefonike dhe komunikimit elektronik, e cila është e ndërlidhur me:

1) transaksionet të cilat janë të përmbyllura gjatë tregtimit për llogari të vet dhe

2) ofrim i shërbimeve të cilat i referohen të vepruarit me urdhëresat për klientët, respektivisht pranimit, transmetimi dhe realizimi i urdhëresave të klientëve.

(2) Detyrimi për mbajtje të evidencës nga paragrafi (1) i këtij neni i referohet komunikimit përmes telefonit dhe elektronik që vendoset për t'u realizuar transaksioni nga paragrafi (1) pika 1 e këtij neni ose shërbimi nga paragrafi (1) pika 2 e këtij neni, edhe pse mund të mos vjen deri te përmbyllja e atij transaksioni ose deri te realizimi i atij shërbimi.

(3) Shoqëria e investimeve është e obliguar që t'i ndërmerr të gjitha masat e arsyeshme për evidencë të komunikimit nga paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij neni, e cila mbahet, dërgohet ose pranohet përmes pajisjes së vet të cilën e përdorin punonjësit ose persona të tjerë relevant në shoqërinë e investimeve ose përdorimin e së cilës nga ana e punonjësve ose personave tjerë relevant e ka pranuar ose lejuar shoqëria e investimeve.

(4) Shoqëria e investimeve është e obliguar që edhe klientët e ri edhe ekzistues t'i njoftojë se komunikimi ose biseda telefonike ndërmjet shoqërisë së investimeve dhe klientit e cila

документација од став (1) на овој член и од член 40 од овој закон и нејзината содржина и форма.

Водење евиденција и чување на деловната документација

Член 40

(1) Инвестициското друштво е должно да го организира своето работење и ажурно да ја изготвува и води својата деловна документација или другата административна и деловна евиденција на начин кој ќе овозможи во секој момент да може да се провери текот на одредена активност која друштвото ја презело за своја сметка или за сметка на клиент.

(2) Инвестициското друштво е должно целокупната документација за поединечните клиенти да ја чува издвоено од деловните документи за другите клиенти и од документацијата за своето работење.

(3) Целокупната деловна документација инвестициското друштво мора да ја заштити од неовластен пристап и од можност за губење на податоците, па соодветно на тоа да обезбеди трајност на податоците.

(4) Инвестициското друштво е должно најмалку 10 години по истекот на годината во која бил склучен одреден договор или спроведена одредена услуга и активност, односно пет години по истекот на деловната година во која е раскинат договорниот однос со клиент, да ја чува целокупната документација и податоците за сите активности поврзани со финансиските инструменти кои друштвото ги извршило или за своја сметка или за сметка на клиентот.

(5) Во согласност со прописите од областа на заштитата на личните податоци, инвестициското друштво обезбедува чување на податоците согласно роковите утврдени во став 4 на овој член, а по истекот на тој рок, најмалку колку што се пропишаните рокови за застарување на побарувањата кои се дефинирани со посебни закони.

(6) Инвестициското друштво одредени податоци чува и архивира во согласност со прописите од областа на архивското работење.

(7) По исклучок, а заради заштита на интересите на заинтересираните страни или правата и интересите на останатите инвестициски друштва или трети страни, инвестициското друштво може да ги продолжи роковите за чување и архивирање од став (6) на овој член.

Телефонска и електронска комуникација

Член 41

(1) Евиденцијата од член 40 од овој закон се однесува и на снимки на телефонски разговори и електронска комуникација а која е поврзана со:

1) трансакции кои се склучени при тргување за своја сметка и

ка sjell ose mund të sjell deri te realizimi i transaksionit, inçizohet.

(5) Njoftimi nga paragrafi (4) i këtij neni mund t'i dorëzohet klientit një herë, dhe atë përpara ofrimit të një shërbimi të caktuar të investimeve, pa dallim vallë është klient i ri apo ekzistues.

(6) Shoqëria e investimeve nuk mundet në mënyrë telefonike të ofrojë shërbime dhe aktivitete të investimeve për një klient të cilin paraprakisht nuk e ka njoftuar për inçizimin e komunikimit të ndërsjell, përderisa ato shërbime dhe aktivitete të investimeve i referohen pranimit, transmetimit dhe realizimit të urdhëresave nga klienti.

(7) Dispozitat nga ky nen nuk i referohen mundësisë që klienti të jep urdhër përmes një mediumi tjetër të qëndrueshëm siç është posta, faksi, posta elektronike ose dokumentacionin e përbërë në takim.

(8) Përmbajtja e bisedës relevante nga takimi me klientin në kuptim të paragrafit (7) të këtij neni mund të jetë e evidentuar ashtu që në të njëjtën mbahet procesverbal me shkrim. Urdhëresat e tilla konsiderohen po ashtu valide si dhe ato të cilat janë pranuar përmes telefonit.

(9) Shoqëria e investimeve është e obliguar që të vendos, zbatojë dhe mirëmbajë politikë efektive me shkrim për evidentimin e komunikimit nga ky nen në përputhje me kushtet e posaçme të përcaktuara në Rregulloren e sjellur nga ana e Komisionit.

(10) Shoqëria e investimeve është e obliguar që t'i ndërmer të gjitha masat e arsyeshme me të cilat do të parandalohet një i punësuar ose person tjetër të realizojë, dërgojë ose pranojë biseda relevante telefonike dhe komunikim elektronik me pajisje në pronësi private në të cilën shoqëria e investimeve nuk mundet në mënyrë përkatëse t'a ruajë ose kopjojë komunikimin.

(11) Evidenca nga ky nen, në kërkesë të klientit duhet t'i sigurohet, mirëpo ruhet dhjetë vite nga dita kur është krijuar evidenca.

Kushte të posaçme organizative për një shoqëri të investimeve e cila krijon produkte të investimeve dhe i shpërndan

Neni 42

(1) Shoqëria e investimeve e cila prodhon, zhvillon, lëshon ose dizajnon një produkt të investimeve i destinuar për shitje klientëve (prodhues), është e obliguar që të vendos, zbatojë dhe periodikisht të riekzaminojë procedurat për miratim të secilit produkt të veçuar të investimeve, si dhe të ndryshimeve dhe adaptimeve të rëndësishme të produkteve ekzistuese të investimeve, përpara se të njëjtat t'u ofrohen ose shpërndahen klientëve (menaxhimi me produktet).

(2) Shoqëria e investimeve prodhuese nga paragrafi (1) i këtij

2) нудење на услуги кои се однесуваат на постапувањето со налозите на клиентите, односно прием, пренос и реализација на налозите на клиентите.

(2) Обврската за водење на евиденцијата од став (1) на овој член се однесува на телефонската и на електронската комуникација која се воспоставува за да се реализира трансакција од став (1) точка 1 на овој член или услугата од став (1) точка 2 на овој член, иако може и да не дојде до склучување на таа трансакција или до реализација на таа услуга.

(3) Инвестициското друштво е должно да ги преземе сите разумни мерки за евиденција на комуникацијата од став (1) и став (2) на овој член, а која се води, праќа или прима преку својата опрема која ја користат вработените или други релевантни лица во инвестициското друштво или чија употреба од страна на вработените или други релевантни лица прифатило или дозволило инвестициското друштво.

(4) Инвестициското друштво е должно и новите и постојните клиенти да ги извести дека телефонската комуникација или разговор помеѓу инвестициското друштво и клиентот која довела или може да доведе до реализација на трансакција, се снима.

(5) Известувањето од став (4) на овој член на клиентот може да му се достави еднаш, и тоа пред нудењето на определена инвестициска услуга, без разлика дали е нов или постојан клиент.

(6) Инвестициското друштво не смее телефонски да нуди инвестициски услуги и активности за клиент кого однапред не го известил за снимањето на меѓусебната комуникација, доколку тие инвестициски услуги и активности се однесуваат на прием, пренос и реализација на налози од клиентот.

(7) Одредбите на овој член не се однесуваат на можноста клиентот да даде налог преку друг траен медиум како што се пошта, факс, електронска пошта или документација сочинета на состанок.

(8) Содржината на релевантниот разговор од состанок со клиентот во смисла на став (7) на овој член може да биде евидентирана така што на истиот се води пишан записник. Таквите налози се сметаат за подеднакво валидни како и оние кои се примени по телефонски пат.

(9) Инвестициското друштво е должно да воспостави, спроведува и одржува ефективна писмена политика за евидентирање на комуникацијата на овој член во согласност со посебните услови утврдени во Правилник донесен од страна на Комисијата.

(10) Инвестициското друштво е должно да ги преземе сите разумни мерки со кои би се спречило вработен или друго лице да оствари, упати или прими релевантни телефонски разговори и електронска комуникација со опрема во

neni është e obliguar të sigurojë se procedura e menaxhimit me produktet është në përputhje me këtë Ligj dhe Rregulloren nga ky nen, në veçanti se ajo procedurë:

- 1) hollësisht do të përkufizojë tregun e synuar të klientëve të fundit në kuadër të kategorisë përkatëse të klientëve, për secilin produkt individual të investimeve;
- 2) do të përmbajë vlerësim të të gjitha rreziqeve relevante për tregun e identifikuar të synuar dhe
- 3) do të sigurojë se strategjia e planifikuar për shpërndarje të një produkti të investimeve është në përputhje me tregun e identifikuar të synuar.

(3) Shoqëria e investimeve prodhuese është e obliguar që të kryejë vlerësim të rregullt të produkteve të investimeve të cilat ajo i ofron, duke mbajtur llogari për çdo ngjarje e cila mundet ndjeshëm të ndikojë mbi rrezikun potencial të tregut të identifikuar të synuar, që detyrimisht përfshin edhe vlerësim të faktit nëse produkti edhe më tej është në përputhje me nevojat, karakteristikat dhe qëllimet e tregut të synuar, si dhe nëse shpërndahet në tregun e synuar ose vjen deri te klientët me nevojat, karakteristikat dhe qëllimet e të cilëve nuk është i harmonizuar.

(4) Shoqëria e investimeve prodhuese është e obliguar që të gjitha shoqërive të investimeve distributorë t'u sigurojë qasje deri te të gjitha informacionet e domosdoshme në lidhje me produktet e investimeve dhe procedurën e menaxhimit me produktin, përfshirë të dhënat për tregun e synuar të produktit të investimeve, me çfarë do të sigurohej se shpërndarja e produktit është në përputhje me nevojat, karakteristikat dhe qëllimet e tregut të përcaktuar të synuar. Këto të dhëna duhet të përfshijnë informacione për kanalet përkatëse të shpërndarjes së produktit, procedurën e miratimit të produktit dhe vlerësimin e tregut të synuar, të paraqitura në mënyrë e cila distributorit do t'i mundësojë që në mënyrë të duhur t'a kuptojë, rekomandojë ose shet atë produkt.

(5) Shoqëria e investimeve e cila ofron ose rekomandon produkte të investimeve të cilat nuk i prodhon, është e obliguar që të vendos mekanizma përkatëse për sigurimin e informacioneve nga paragrafi (4) i këtij neni dhe t'i kuptojë karakteristikat e produktit të investimeve dhe tregun e identifikuar të synuar.

(6) Komisioni me Rregullore më hollësisht do t'i rregullojë kushtet e posaçme organizative të cilat shoqëria e investimeve duhet t'i përmbush kur krijon produkte të investimeve dhe i shpërndan.

Neni 43

Shoqëria e investimeve është e obliguar që të veprojë në përputhje me rregullat për parandalimin e pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit.

приватна сопственост на која инвестициското друштво не може соодветно да ја зачува или копира комуникацијата.

(11) Евиденцијата на овој член, на барање на клиентот треба да му се обезбеди, а се чува десет години од денот кога настанала евиденцијата.

Посебни организациски услови за инвестициско друштво кое што креира или создава инвестициски производи и ги дистрибуира

Член 42

(1) Инвестициското друштво кое произведува, развива, издава или дизајнира инвестициски производ наменет за продажба на клиенти (произведувач), е должно да воспостави, применува и периодично да ги преиспитува постапките за одобрување на секој поединечен инвестициски производ, како и на значајните измени и прилагодувања на постоечките инвестициски производи, пред истите да бидат понудени или дистрибуирани до клиентите (управување со производите).

(2) Инвестициското друштво произведувач од став (1) на овој член должно е да обезбеди дека постапката за управување со производите е во согласност со овој закон и Правилникот на овој член, а особено дека таа постапка:

- 1) детално ќе го дефинира целниот пазар на крајните клиенти во рамки на соодветна категорија на клиенти, за секој поединечен инвестициски производ;
- 2) ќе содржи проценка на сите ризици релевантни за идентификуваниот целен пазар и
- 3) ќе обезбеди дека планираната стратегија за дистрибуција на инвестициски производ е во согласност со идентификуваниот целен пазар.

(3) Инвестициското друштво произведувач е должно да врши редовна проценка на инвестициските производи кои тоа ги нуди, водејќи сметка за секој настан што би можел значајно да влијае врз потенцијалниот ризик на идентификуваниот целен пазар, која задолжително опфаќа и проценка дали производот и понатаму е во согласност со потребите, карактеристиките и целите на целниот пазар, како и дали се дистрибуира на целниот пазар или доаѓа до клиентите со чии потреби, карактеристики и цели не е усогласен.

(4) Инвестициското друштво произведувач е должно на сите инвестициски друштва дистрибутери да им обезбеди пристап до сите неопходни информации во врска со инвестициските производи и постапката за управување со производот, вклучувајќи ги податоците за целниот пазар на инвестицискиот производ, со што би се обезбедило дека дистрибуцијата на производот е согласно потребите, карактеристиките и целите на утврдениот целен пазар. Овие податоци мора да вклучат информации за соодветните

NËNKAPITULLI 4

ASETE VETJAKE DHE KUSHTE TË TJERA PRUDENTE PËR SHOQËRITË TË INVESTIMEVE

Struktura e asetete vetjake

Neni 44

- (1) Asetet vetjake të shoqërisë së investimeve përbëhen nga kapitali bazë dhe nga kapitali shtesë.
- (2) Kapitali bazë i shoqërisë së investimeve përbëhet nga kapitali i rregullt bazë dhe nga kapitali i shtuar bazë.
- (3) Kapitali i rregullt bazë i shoqërisë së investimeve përbëhet nga artikujt bazë të kapitalit bazë, si dhe nga deduktimet dhe përshtatjet shtesë të përcaktuara nga Komisioni në përputhje me nenin 45 paragrafi (3) i këtij Ligji.
- (4) Kapitali shtesë bazë i shoqërisë së investimeve përbëhet nga artikujt e shtuar të kapitalit bazë, si dhe nga deduktimet dhe përshtatjet përkatëse të përcaktuara nga Komisioni në përputhje me nenin 45 paragrafi (3) i këtij Ligji.
- (5) Kapitali shtesë i shoqërisë së investimeve përbëhet nga artikujt e kapitalit shtesë të shoqërisë, si dhe nga deduktimet dhe përshtatjet përkatëse të përcaktuara nga Komisioni në përputhje me nenin 45 paragrafi (3) i këtij Ligji.

Asetet vetjake dhe kapitali fillestar

Neni 45

(1) Shoqëritë e investimeve janë të obliguara që t'i përmbushin kushtet vijuese për asetet vetjake:

- a) $\frac{\text{Kapitali i rregullt bazë}}{D} \geq 56\%$
- b) $\frac{\text{Kapitali i rregullt bazë} + \text{Kapitali shtesë bazë}}{D} \geq 75\%$
- c) $\frac{\text{Kapitali i rregullt bazë} + \text{Kapitali i shtesë bazë} + \text{Kapitali shtesë}}{D} \geq 100\%$

(2) Shoqëritë e investimeve duhet në çdo çast të disponojnë me asetet vetjake në përputhje me paragrafin (1) të këtij neni të cilat janë së paku në shumë të D , gjatë së cilës D e paraqet shumën më të lartë prej shumave në vijim:

- a) shumën e kapitalit fillestar nga neni 9 i këtij Ligji;
- b) një të katërtën të kostove të përgjithshme fikse të theksuara në bilancin e suksesit për vitin paraprak;
- c) asetet e nevojshme vetjake varësisht nga rreziqet të cilat shoqëria e investimeve u'a paraqet klientëve, për tregjet dhe për vet shoqërinë.

(3) Komisioni hollësisht e përcakton strukturën e aseteteve

каналите на дистрибуција на производот, постапката на одобрување на производот и проценката на целиот пазар, прикажани на начин кој на дистрибутерот ќе му овозможи правилно да го разбере, препорачува или продава тој производ.

(5) Инвестициското друштво кое што нуди или препорачува инвестициски производи кои што не ги произведува должно е да воспостави соодветни механизми за обезбедување на информациите од став (4) на овој член и да ги разбере карактеристиките на инвестицискиот производ и идентификуваниот целен пазар.

(6) Комисијата со Правилник подетално ќе ги уреди посебните организациски услови кои инвестициското друштво треба да ги исполни кога креира или создава инвестициски производи и ги дистрибуира.

Член 43

Инвестициското друштво е должно да постапува согласно со прописите за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

ПОДГЛАВА 4

СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА И ДРУГИ ПРУДЕНТНИ УСЛОВИ ЗА ИНВЕСТИЦИСКИ ДРУШТВА

Структура на сопствените средства

Член 44

(1) Сопствените средства на инвестициското друштво се состојат од основен капитал и од дополнителен капитал.

(2) Основниот капитал на инвестициското друштво се состои од редовен основен капитал и од додатен основен капитал.

(3) Редовниот основен капитал на инвестициското друштво се состои од основните ставки на основниот капитал, како и од соодветните одбитоци и прилагодувања пропишани од Комисијата согласно член 45 став (3) од овој закон.

(4) Додатниот основен капитал на инвестициското друштво се состои од додатните ставки на основниот капитал, како и од соодветните одбитоци и прилагодувања пропишани од Комисијата согласно член 45 став (3) од овој закон.

(5) Дополнителниот капитал на инвестициското друштво се состои од ставките на дополнителниот капитал на друштвото, како и од соодветните одбитоци и прилагодувања пропишани од Комисијата согласно член 45 став (3) од овој закон.

Сопствени средства и почетен капитал

Член 45

(1) Инвестициските друштва се должни да ги исполнуваат следниве услови за сопствени средства:

ветјаке dhe metodologjinë për përlloraritjen e aseteve të nevojshme vetjake, për nivelin e kapitalit të brendshëm nga neni 47 i këtij Ligji, si dhe kriteret për përcaktimin e një shoqërie të vogël dhe jo të lidhur të investimeve.

Neni 46

Me përjashtim të nenit 45 paragrafi (1) i këtij Ligji, përderisa shoqëria e investimeve i përmbush kriteret për një shoqëri të vogël dhe jo të lidhur, D e paraqet shumën më të lartë prej shumave nga neni 45 paragrafi (2) nënparagrafët a) dhe b) të këtij Ligji.

Strategji dhe procedura për vlerësimin e kapitalit të brendshëm

Neni 47

(1) Shoqëria e investimeve është e obliguar të veprojë në mënyrë që të jetë përhershëm e aftë për t'i përmbushur të gjitha detyrimet e veta monetare (parimi i aftësisë pagesore) dhe në çdo çast në kohë t'i përmbush detyrimet e veta monetare të maturuara (parimi i likuiditetit).

(2) Shoqëria e investimeve është e obliguar të përpilojë dhe zbatojë strategji dhe procedura përkatëse, efikase dhe gjithëpërfshirëse për vlerësimin dhe mirëmbajtjen e vazhdueshme të shumës, llojit dhe shpërndarjes së kapitalit të brendshëm.

(3) Kapitali i brendshëm është kapital të cilin shoqëria e investimeve do të vlerësojë se është adekuat (i përshtatshëm) në raport me llojin dhe nivelin e rrezikut në të cilin është ose mund të jetë e ekspozuar gjatë punës së vet.

(4) Strategjitë dhe procedurat e vlerësimit të kapitalit të brendshëm i nënshtrohen riezaminimit të rregullt të brendshëm në mënyrë që të sigurohet se edhe më tej janë gjithëpërfshirëse dhe përkatëse me llojin, shtrirjen dhe ndërlikshmërinë e shërbimeve dhe aktiviteteteve të investimeve të cilat shoqëria e investimeve i jep ose i kryen.

Monitorimi dhe menaxhimi me rreziqe

Neni 48

(1) Shoqëritë e investimeve duhet të zbatojnë mekanizma, politika dhe procese për vlerësimin dhe menaxhimin e ekspozimit të rreziqeve në vijim të cilat u referohen aktiviteteteve të tyre:

a) rreziku kreditues dhe rreziku nga pala tjetër kontraktuese;

b) rreziku rezidual;

c) rreziku nga koncentrimi;

ç) rreziku nga sekjuritizimi;

d) rreziku i tregut;

dh) rreziku kamator i cili rrjedh nga aktivitetet e shoqërisë së investimeve të cilat nuk janë pjesë e portofolit për tregtim;

- a) $\frac{\text{Редовен основен капитал}}{D} \geq 56\%$
- б) $\frac{\text{Редовен основен капитал} + \text{Додатен основен капитал}}{D} \geq 75\%$
- в) $\frac{\text{Редовен основен капитал} + \text{Додатен основен капитал} + \text{Дополнителен капитал}}{D} \geq 100\%$

(2) Инвестициските друштва мора во секој момент да располагаат со сопствени средства во согласност со ставот (1) на овој член кои изнесуваат најмалку во износ на D , при што D го претставува повисокиот од следните износи:

- износот на почетниот капитал од член 9 од овој закон;
- една четвртина од општите фиксни трошоци наведени во билансот на успех за претходната година;
- потребните сопствени средства во зависност од ризиците кои инвестициското друштво ги претставува за клиентите, за пазарите и за самото друштво.

(3) Комисијата детално ја пропишува структурата на сопствени средства и методологијата за пресметување на потребните сопствени средства, за нивото на интерен капитал од член 47 од овој закон, како и критериумите за утврдување на мало и неповрзано инвестициско друштво.

Член 46

По исклучок од член 45 став (1) од овој закон, доколку инвестициското друштво ги исполнува критериумите за мало и неповрзано друштво, D го претставува повисокиот од износите од член 45 став (2) алинеи а) и б) од овој закон.

Стратегии и постапки за оценување на интерниот капитал

Член 47

(1) Инвестициското друштво е должно да делува така што ќе биде трајно способно да ги исполнува сите свои парични обврски (начело на солвентност) и во секој момент навремено да ги исполнува своите достасани парични обврски (начело на ликвидност).

(2) Инвестициското друштво е должно да изготви и да спроведува соодветни, делотворни и сеопфатни стратегии и постапки за континуирано оценување и одржување на износот, видот и распределбата на интерниот капитал.

(3) Интерниот капитал е капитал кој инвестициското друштво ќе оцени дека е адекватен (соодветен) во однос на

- резикот оператив;
- резикот ликвидуес;
- резикот nga një leverage tejmase;
- резикот tjera relevante të parapara me këtë Ligj ose aktet nënligjore.

(2) Komisioni me Rregullore përcakton kërkesa më të hollësishme lidhur me monitorimin dhe menaxhimin me rreziqet nga paragrafi (1) i këtij neni dhe për përcaktimin e strategjive dhe procedurave për vlerësimin e kapitalit të brendshëm nga neni 47 i këtij Ligji.

Mbajtja e evidencës, tipe të raporteve dhe raportimeve dhe shpалosje të të dhënave financiare

Librat afariste

Neni 49

(1) Shoqëria e investimeve është e obliguar që t'i mbajë librat e saj afariste, dokumentacionin dhe evidencën tjetër afariste, vlerësimin e pronës dhe detyrimeve dhe përpilimin dhe publikimin e raporteve financiare vjetore dhe raporteve vjetore, përfshirë edhe dokumentacionin e plotë kontabël në përputhje me këtë Ligj dhe në përputhje me Standardet ndërkombëtare të raportimit financiar, të publikuara në „Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut“.

(2) Shoqëria e investimeve është e obliguar që t'i evidentojë dhe dokumentojë aktivitetet e parapara me nenet 31, 33 dispozitat nga neni 44 deri në nenin 48 dhe neni 50 i këtij Ligji, në mënyrë e cila do t'i mundësojë Komisionit që të kontrollojë harmonizimin me të njëjtat.

(3) Komisioni me Rregullore i përcakton përmbajtjen, mënyrën, formën dhe afatet për dorëzimin e raporteve nga paragrafi 1 i këtij neni, si dhe raportet nga neni 50 dhe neni 51 i këtij Ligji, si dhe përjashtimet nga detyrimi për raportim të informacioneve të cilat janë jomateriale, paraqesin sekret afarist, respektivisht janë konfidenciale.

Raporte financiare

Neni 50

Shoqëria e investimeve është e obliguar të përpilojë raporte financiare vjetore dhe raporte gjysmëfinanciare vjetore (bilanci i gjendjes, bilanci i suksesit, raporti i fluksit të parave të gatshme dhe raporte për ndryshime të kapitalit).

Revizion i raporteve financiare dhe detyrime për përpilimin e raporteve të konsoliduara

Neni 51

(1) Raportet financiare vjetore dhe raportet e konsoliduara

видот и нивото на ризик на кое е или би можело да биде изложено во своето работење.

(4) Стратегиите и постапките за оценување на интерниот капитал подлежат на редовно интерно преиспитување како би се осигурало дека и понатаму се сеопфатни и соодветни на видот, опсегот и сложеноста на инвестициските услуги и активности кои инвестициското друштво ги дава или ги обавува.

Следење и управување со ризици

Член 48

(1) Инвестициските друштва треба да спроведуваат механизми, политики и процеси за оценување и управување на изложеноста на следниве ризици кои се однесуваат на нивните активности:

- а) кредитен ризик и ризик од другата договорна страна;
- б) резидуален ризик;
- в) ризик од концентрација;
- г) ризик од секјуритизација;
- д) пазарен ризик;
- ѓ) каматен ризик кој произлегува од активностите на инвестициското друштво кои не се дел од портфолиото за тргување;
- е) оперативен ризик;
- ж) ликвидносен ризик;
- з) ризик од прекумерен леверидж;
- с) други релевантни ризици предвидени со овој закон или подзаконските акти.

(2) Комисијата со Правилник пропишува подетални барања поврзани со следење и управување со ризиците од став (1) на овој член и за утврдување на стратегиите и на постапките за оценување на интерниот капитал од член 47 од овој закон.

Водење евиденција, типови извештаи и известувања и обелоденување на финансиски податоци

Деловни книги

Член 49

(1) Инвестициското друштво е должно да ги води своите деловни книги, останатата деловна документација и евиденција, вреднувањето на имотот и обврските и составувањето и објавувањето на годишните финансиски извештаи и годишните извештаи, вклучително и целокупната сметководствена документација во согласност со овој закон и согласно Меѓународните стандарди за финансиско известување објавени во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

(2) Инвестициското друштво е должно да ги евидентира и ги документира активностите предвидени со членовите 31, 33,

вјеторе të shoqërive të investimeve i nënshtrohen revizionit për çdo vit afarist.

(2) Revizioni i raporteve financiare të përpiluara në përputhje me standardet ndërkombëtare të raportimit financiar, të botuara në „Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut“ kryhet në përputhje me standardet ndërkombëtare për revizion, nga ana e një revizori.

(3) Shoqëritë e investimeve në raportet e veta financiare, të përgatitura në përputhje me paragrafin (1) të këtij neni, posaçërisht për Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe për çdo vend ku kanë filialë, janë të obliguara që në bazë të konsoliduar për vitin financiar t'i shpalosin informacionet në vijim:

- a) emërtimi i shoqërisë, natyra e aktiviteteve dhe vendndodhja gjeografike;
- b) shuma e të ardhurave totale;
- c) qarkullimi;
- ç) numri i punonjësve me orar të plotë të punës;
- d) shuma e fitimit ose humbjes para tatimit;
- dh) shuma e tatimit në fitim;
- e) shuma e subvencioneve të fituara publike; dhe
- ë) kthimi i aseteve, i përlllogaritur si raport ndërmjet fitimit të realizuar neto dhe aktivës totale.

Informacionet nga ky paragraf duhet të revidohen në përputhje me rregullat nga sfera e revizionit dhe të njëjtat të publikohen, si shtesë e raporteve financiare vjetore, respektivisht, aty ku është e zbatueshme, si shtesë e raporteve të konsoliduara financiare të shoqërisë së investimeve në fjalë.

Emërimi i revizorit

Neni 52

Organi drejtues i shoqërisë së investimeve është i obliguar që të dorëzojë vendim për emërimin e revizorit deri te Komisioni brenda 10 ditësh nga sjellja e vendimit.

Kufizimi i emërimit të revizorit

Neni 53

(1) Revizor i njëjtë mund të kryejë revizion të raporteve financiare vjetore një shoqërie të caktuar të investimeve jo më shumë se shtatë vite afariste me rradhë. I njëjti revizor nuk mundet në katër vitet e ardhshme të kryejë revizion të raporteve financiare vjetore të asaj shoqërie të investimeve.

(2) Me rregull, revizioni i raporteve financiare vjetore dhe revizioneve të tjera në kërkesë të Komisionit gjatë një viti afarist sipas rregullës duhet t'i kryejë revizori i njëjtë.

(3) Revizioni në kërkesë të Komisionit përfshin angazhime të revizionit në lidhje me zbatimin e shërbimeve të lidhura me revizionit e raporteve financiare vjetore dhe shprehjen e besimit sipas kërkesave të posaçme të Komisionit.

Mbrojtja e pavarësisë së revizorit

одредбите од член 44 до член 48 и член 50 од овој закон, на начин кој ќе ѝ овозможи на Комисијата да ја провери усогласеноста со истите.

(3) Комисијата со Правилник ги утврдува содржината, начинот, формата и роковите за доставување на извештаите од став 1 на овој член, како и извештаите од член 50 и член 51 од овој закон, како и исклучоците од обврската за известување на информации кои се нематеријални, претставуваат деловна тајна, односно се доверливи.

Финансиски извештаи

Член 50

Инвестициското друштво е должно да изготвува годишни финансиски извештаи и полугодишни финансиски извештаи (биланс на состојба, биланс на успех, извештај за готовинскиот тек и извештаи за промените на капиталот).

Ревизија на финансиски извештаи и обврски за изготвување на консолидирани извештаи

Член 51

(1) Годишните финансиски извештаи и годишните консолидирани извештаи на инвестициските друштва подлежат на ревизија секоја деловна година.

(2) Ревизијата на финансиските извештаи изготвени во согласност со меѓународните стандарди за финансиско известување објавени во „Службен весник на Република Северна Македонија“ се врши во согласност со меѓународните стандарди за ревизија, од страна на ревизор.

(3) Инвестициските друштва во своите годишни финансиски извештаи, подготвени во согласност со ставот (1) на овој член, посебно за Република Северна Македонија и за секоја земја каде што имаат подружница, се должни на консолидирана основа за финансиската година да ги обелоденат следниве информации:

- а) назив на друштвото/та, природата на активностите и географската локација;
- б) износот на вкупните приходи;
- в) обртот (прометот);
- г) бројот на вработени со полно работно време;
- д) износот на добивката или загубата пред оданочување;
- ѓ) износот на данок на добивка;
- е) износот на добиени јавни субвенции; и
- ж) повратот на средствата, пресметан како однос меѓу остварената нето добивка и вкупната актива.

Информациите од овој став треба да се ревидираат во согласност со прописите од областа на ревизија и истите да се објават, како додаток на годишните финансиски извештаи

Нени 54

(1) Në rast të shkëputjes së kontratës për zbatim të revizionit, shoqëria e investimeve dhe revizori janë të obliguar që brenda 15 ditësh të njoftojnë Komisionin për arsyet për shkëputje të kontratës, dhe secila prej palëve duhet të prononcohet për pretendimet për shkëputjen ndaj palës tjetër kontraktuese.

(2) Shoqëria e investimeve nuk mund të angazhojë revizorin e autorizuar, respektivisht revizorin i cili një vit përpara fillimit të revizionit, drejtpërdrejtë ose tërthorazi, ka kryer çfarëdo shërbime të tjera për shoqërinë e investimeve.

Detyrime të revizorëve

Нени 55

(1) Revizori, respektivisht revizori i autorizuar ka për detyrim që menjëherë me shkrim ta njoftojë Komisionin për të gjitha faktet, vendimet dhe rrethanat e ngjara në lidhje me atë shoqëri të investimeve, të cilat ai person i ka kuptuar gjatë kryerjes së detyrës së vet, dhe të cilat:

- a) paraqesin shkelje materiale e këtij Ligji dhe akteve nënligjore të sjellura në bazë të këtij Ligji;
- b) ndikojnë në punën rrjedhore të shoqërisë së investimeve;
- c) mund të sjellin deri te çasti për të qenë i përmbajtur nga mendimi, mendimi i pavolitshëm ose mendimi me rezervë.

(2) Revizori, respektivisht revizori i autorizuar është i obliguar që me shkrim të njoftojë Komisionin për rrethanat dhe për faktet nga paragrafi 1 i këtij neni për të cilat do të kuptojë gjatë përpilimit të revizionit të raporteve financiare vjetore të shoqërisë.

(3) Përderisa revizori, respektivisht revizori i autorizuar e njofton Komisionin për çfarëdo fakti ose vendimi të paraparë nën paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, kjo nuk do të parqet shkelje të çfarëdo kufizimeve në raport me shpalosjen e informacioneve, të cilat rrjedhin nga kontrata ose nga çfarëdo dispozita ligjore dhe nënligjore, dhe personi i tillë nuk do të ketë përgjegjësi.

(4) Njoftimin nga paragrafi (3) i këtij neni, revizori, respektivisht revizori i autorizuar është i obliguar që njëkohësisht t'a dorëzojë edhe deri te organi drejtues i shoqërisë së investimeve, përveç nëse vlerëson se ekzistojnë shkaqe të arsyeshme të cilat do të parandalonin të njoftuarit e tillë.

(5) Komisioni mundet nga revizori, respektivisht revizori i autorizuar të kërkojë të dhëna shtesë në lidhje me revizionin e zbatuar.

(6) Dispozitat nga ky nen në mënyrë përkatëse u referohen edhe detyrimeve të revizorit, respektivisht revizori i autorizuar i operatorit të tregut, i OMO-së dhe OMI-të nga neni 229 paragrafi (2) i këtij Ligji.

Hudhja poshtë ose refuzimi i raporteve financiare

односно, каде што е применливо, како додаток на консолидираните финансиски извештаи на односното инвестициско друштво.

Именување на ревизор

Член 52

Органот на управување на инвестициското друштво е должен да ја достави одлуката за именување на ревизор до Комисијата во рок од 10 дена од донесувањето на одлуката.

Ограничување за именување на ревизор

Член 53

(1) Ист ревизор може да врши ревизија на годишните финансиски извештаи на одредено инвестициско друштво најмногу седум деловни години по ред. Ист ревизор не смее во наредните четири години да врши ревизија на годишните финансиски извештаи на тоа инвестициско друштво.

(2) По правило, ревизијата на годишните финансиски извештаи и другите ревизии на барање на Комисијата во текот на една деловна година мора да ги изврши по правило ист ревизор.

(3) Ревизија на барање на Комисијата опфаќа ревизорски ангажмани во врска со извршување на поврзани услуги со ревизијата на годишните финансиски извештаи и изразување на уверување според посебни барања на Комисијата.

Заштита на независноста на ревизорот

Член 54

(1) Во случај на раскинување на договорот за извршување на ревизија, инвестициското друштво и ревизорот се должни во рок од 15 дена да ја известат Комисијата за причините за раскинување на договорот, а секоја од страните треба да се произнесе за наводите за раскинувањето на другата договорна страна.

(2) Инвестициското друштво не може да го ангажира овластениот ревизор, односно ревизорот кој една година пред започнувањето на ревизијата, директно или индиректно, вршел какви други услуги за инвестициското друштво.

Обврски на ревизорите

Член 55

(1) Ревизорот, односно овластениот ревизор има обврска веднаш писмено да ја известат Комисијата за сите факти, одлуки и околности настанати во врска со тоа инвестициско друштво, кои тоа лице ги дознало при вршењето на својата работа и кои:

а) претставуваат материјално кршење на овој закон и подзаконските акти донесени врз основа на овој закон;

б) влијаат врз тековното работење на инвестициското друштво;

в) може да доведат до воздржување од мислење,

вјеторе

Нени 56

(1) Пërderisa ревизори, respektivisht ревизори i autorizuar ka kryer revizion ligjor të raporteve financiare vjetore të shoqërisë së investimeve në kundërshtim me nenin 53 paragrafi 1 i këtij Ligji, Komisioni do të hudh poshtë raportin financiar vjetor të shoqërisë së investimeve, respektivisht raportet e konsoliduara financiare vjetore për atë vit.

(2) Përderisa Komisioni vërteton se raportet financiare vjetore dhe raportet e konsoliduara financiare vjetore për punën e shoqërisë së investimeve janë të përpiluara në kundërshtim me standardet ndërkombëtare të raportimit financiar, të botuara në “Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut”, ose të njëjtat nuk janë një pasqyrë e drejtë dhe e besueshme e gjendjes financiare, puna afariste e shoqërisë së investimeve ose e grupit ose grupeve të shoqërive të investimeve, për të cilat në raportin e revizionit, ревизори, respektivisht ревизори i autorizuar ka shprehur mendim pozitiv ose mendim me rezervë, Komisioni do të refuzojë raportin financiar vjetor, respektivisht raportet e konsoliduara financiare vjetore të shoqërisë së investimeve.

(3) Në rastet nga paragrafet (1) dhe (2) i këtij neni, shoqëria e investimeve është e obliguar që përsëri të përpilojë raporte financiare vjetore, respektivisht raporte të konsoliduara financiare vjetore dhe të zbatojë revizion të zakonshëm të atyre raporteve, respektivisht të përpilojë raport të revizionit në të cilin janë të përfshira raportet relevante financiare dhe të njëjtat t'i dorëzojë deri te Komisioni në një afat të cilin Komisioni e ka përcaktuar me Aktvendim të posaçëm. Revizionin e ri nuk mund t'a hartojë ревизори, respektivisht ревизори i autorizuar i cili ka dhënë mendim për raportet financiare vjetore, respektivisht raportet e konsoliduara financiare vjetore të shoqërisë së investimeve të cilat janë refuzuar, respektivisht janë hudhur poshtë nga ana e Komisionit.

(4) Për hudhjen poshtë nga paragrafi (1) i këtij neni, respektivisht për refuzimin nga paragrafi (2) i këtij neni, Komisioni menjëherë do të njoftojë Këshillin për avancim dhe mbikëqyrje të revizionit dhe Institutin e ревизорëve të autorizuar, me arsyetim për shkaqet për hudhjen poshtë, respektivisht refuzimin.

(5) Përderisa Këshilli i avancimit dhe mbikëqyrjes të revizionit ose Instituti i ревизорëve të autorizuar vërtetojnë se raporti i revizionit nuk i përmbush kushtet e përcaktuara në rregulloret nga sfera e revizionit, Komisioni mund t'i refuzojë ose hudh poshtë raportet financiare vjetore, respektivisht raportet e konsoliduara financiare vjetore të shoqërisë së investimeve për të cilat referohet raporti i revizionit.

(6) Shoqëria e investimeve nuk mund t'i publikojë raportet financiare vjetore, respektivisht raportet e konsoliduara

неповолно мислење или мислење со резерва.

(2) Ревизорот, односно овластениот ревизор е должен писмено да ја извести Комисијата за околностите и за фактите од став 1 на овој член за кои ќе дознае при изготвување на ревизијата на годишните финансиски извештаи на друштвото.

(3) Доколку ревизорот, односно овластениот ревизор ја извести Комисијата за било каков факт или одлука предвидена во ставовите (1) и (2) на овој член, тоа нема да претставува кршење на било какви ограничувања во однос на обелоденувањето на информации, кои произлегуваат од договори или од било какви законски и подзаконски одредби и тоа лице нема да има одговорност.

(4) Известувањето од став (3) на овој член ревизорот, односно овластениот ревизор е должен истовремено да го достави и до органот на управување на инвестициското друштво, освен доколку процени дека постојат оправдани причини кои би го спречиле таквото известување.

(5) Комисијата може од ревизорот, односно овластениот ревизор да побара дополнително податоци во врска со извршената ревизија.

(6) Одредбите на овој член соодветно се однесуваат и на обврските на ревизорот, односно овластениот ревизор на пазарен оператор, на ОМО и ОМИ од член 229 став (2) од овој закон.

Отфрлање или одбивање на годишните финансиски извештаи

Член 56

(1) Доколку ревизорот, односно овластениот ревизор извршил законска ревизија на годишните финансиски извештаи на инвестициското друштво спротивно на член 53 став 1 од овој закон, Комисијата ќе го отфрли годишниот финансиски извештај на инвестициското друштво, односно годишните консолидирани финансиски извештаи за таа година.

(2) Доколку Комисијата утврди дека годишните финансиски извештаи и годишните консолидирани финансиски извештаи за работењето на инвестициското друштво се изготвени спротивно на меѓународните стандарди за финансиско известување објавени во „Службен весник на Република Северна Македонија“, или пак истите не даваат веродостоен и фер приказ на финансиската состојба, деловното работење на инвестициското друштво или на групата или групите на инвестициски друштва, а за кои во ревизорскиот извештај ревизорот, односно овластениот ревизор изразил позитивно мислење или мислење со резерва, Комисијата ќе го одбие годишниот финансиски извештај, односно годишните консолидирани финансиски извештаи на инвестициското друштво.

(3) Во случаите од ставовите (1) и (2) на овој член,

финансиаре вјеторе të cilat janë refuzuar, respektivisht hudhur poshtë, gjegjësisht është e obliguar të sigurojë se raportet financiare vjetore, respektivisht raportet e konsoliduara financiare vjetore të cilat janë refuzuar, respektivisht të hudhura poshtë nuk do jenë publikisht të publikuara. Përderisa raportet financiare vjetore, respektivisht raportet e konsoliduara financiare vjetore të cilat janë refuzuar, respektivisht hudhur poshtë, tashmë janë dorëzuar për publikim publik, shoqëria e investimeve është e detyruar që menjëherë të prolongojë publikimin e të njëjtave, respektivisht t'i arsyetojë shkaqet për refuzimin, respektivisht hudhjen poshtë të raporteve të veta financiare vjetore, respektivisht raporteve të konsoliduara financiare vjetore dhe të njëjtat t'i publikojë në faqen e vet të internetit.

(7) Komisioni me Rregullore së afërmi i përcakton arsyet për refuzim të raporteve financiare vjetore, respektivisht raporteve të konsoliduara financiare vjetore të shoqërisë së investimeve.

Afatet për dorëzimin e raporteve financiare deri te Komisioni dhe publikimi i tyre

Neni 57

(1) Shoqëria e investimeve është e obliguar që t'i dorëzojë deri te Komisioni raportet e miratuara të reviduara financiare vjetore dhe raportin vjetor, raportin e revizorit për revizionin e përpiluar ligjor të raporteve financiare vjetore dhe eventualisht, raporte të posaçme të revizionit në kërkesë të Komisionit, brenda 15 ditësh nga pranimi i raportit të revizorit, por jo më vonë se deri më 30 Prill në vitin aktual për vitin paraprak.

(2) Shoqëria e investimeve e cila është e obliguar që të zbatojë konsolidimin e raporteve financiare vjetore dhe të përpilojë raporte të konsoliduara financiare vjetore dhe raport të konsoliduar vjetor, të njëjtat i dorëzon deri te Komisioni brenda 15 ditësh nga pranimi i raportit të revizorit, por jo më vonë se deri më 30 Prill në vitin aktual për vitin paraprak.

(3) Raportet vjetore duhet t'i përmbajnë raportet e veçuara dhe/ose të konsoliduara financiare të përpiluara në përputhje me standardet ndërkombëtare të raportimit financiar të botuara në “Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut”, të reviduara në përputhje me standardet ndërkombëtare të revizionit, nga ana e një revizori, në përputhje me ligj. Raportet vjetore poashtu duhet të përmbajnë informacionet e theksuara në nenin 51 paragrafi 3 i këtij Ligji, si dhe të gjitha informacionet tjera të përcaktuara me këtë Ligj.

(4) Shoqëria e investimeve deri te Komisioni i dorëzon raportet financiare gjysmëvjetore (bilanci i gjendjes, bilanci i suksesit, raporti i fluksit të parave të gatshme dhe raportet për ndryshimet e kapitalit) deri më 31 Gusht në vitin aktual.

(5) Filialet e shoqërive të huaja të investimeve me miratim për punë në Republikën e Maqedonisë së Veriut, duhet të

инвестициското друштво е должно повторно да изготви годишни финансиски извештаи, односно годишни консолидирани финансиски извештаи и да спроведе законска ревизија на тие извештаи, односно да изготви ревизорски извештај во кој се вклучени релевантните финансиски извештаи и истите да ги достави до Комисијата во рок кој Комисијата го утврдила со посебно решение. Новата ревизија не може да ја изработи ревизорот, односно овластениот ревизор кој дал мислење за годишните финансиски извештаи, односно годишните консолидирани финансиски извештаи на инвестициското друштво кои се одбиени, односно отфрлени од страна на Комисијата.

(4) За отфрлањето од став (1) на овој член, односно за одбивањето од став (2) на овој член, Комисијата веднаш ќе ги извести Советот за унапредување и надзор на ревизијата и Институтот на овластени ревизори, со образложение за причините за отфрлањето, односно одбивањето.

(5) Доколку Советот за унапредување и надзор на ревизијата или Институтот на овластени ревизори утврдат дека ревизорскиот извештај не ги исполнува условите утврдени во прописите од областа на ревизијата, Комисијата може да ги одбие или отфрли годишните финансиски извештаи, односно годишните консолидирани финансиски извештаи на инвестициското друштво на кои се однесува ревизорскиот извештај.

(6) Инвестициското друштво не смее да ги објави годишните финансиски извештаи, односно годишните консолидирани финансиски извештаи кои се одбиени, односно отфрлени, односно е должно да обезбеди дека годишните финансиски извештаи, односно годишните консолидирани финансиски извештаи кои се одбиени, односно отфрлени нема да бидат јавно објавени. Доколку годишните финансиски извештаи, односно годишните консолидирани финансиски извештаи на инвестициското друштво кои се одбиени, односно отфрлени, веќе се доставени за јавно објавување, инвестициското друштво е должно веднаш да го одложи објавувањето на истите, односно да ги образложи причините за одбивањето, односно отфрлањето на своите годишни финансиски извештаи, односно годишните консолидирани финансиски извештаи и истите да ги објави на својата интернет страна.

(7) Комисијата со Правилник поблиску ги утврдува причините на одбивање на годишните финансиски извештаи, односно годишните консолидирани финансиски извештаи на инвестициското друштво.

Рокови за доставување на финансиски извештаи до Комисијата и нивно објавување

Член 57

(1) Инвестициското друштво е должно да ги достави до Комисијата усвоените ревидирани годишни финансиски извештаи и годишниот извештај, ревизорскиот извештај за

dorëzojnë raport vjetor të punës së shoqërisë së huaj të investimeve deri me 31 Maj në vitin aktual për vitin paraparak.

(6) Shoqëria e investimeve është e obliguar që deri te Komisioni të dorëzojë raporte për harmonizimin e vet me kushtet për asetet vetjake të përcaktuara në nenet 44 deri 46 të këtij Ligji, jo më vonë se dy muaj nga skadimi i gjysmëvjetorit. Komisioni me akt nënligjor mund të përcaktojë parashtrim më të shpeshtë të raporteve.

(7) Shoqëritë e investimeve janë të obliguara që publikisht t'i shpalosin në faqen e vet të internetit raportet e miratuara të reviduara financiare vjetore dhe raportin vjetor, përfshirë edhe informacionet e theksuara në paragrafin 3 të këtij neni, jo më vonë se deri më 31 Maj në vitin aktual.

Lloje të tjera të raportimeve

Neni 58

(1) Shoqëritë e investimeve janë të obliguara që menjëherë të njoftojnë Komisionin përderisa nuk munden në kohë t'i përmbushin detyrimet e veta ndaj klientëve.

(2) Shoqëritë e investimeve janë të obliguara që të njoftojnë Komisionin për të gjitha ndryshimet në të dhënat e theksuara në kërkesën për fitimin e miratimit për punë.

(3) Filialet e shoqërive të huaja të investimeve me miratim për punë në Republikën e Maqedonisë së Veriut janë të obliguara që menjëherë të njoftojnë Komisionin, përderisa në vendin nga i cili e kanë origjinën, u revokohet miratimi për punë për kryerjen e shërbimeve dhe aktiviteteteve të investimeve.

(4) Shoqëritë e investimeve deri te Komisioni dorëzojnë raporte mujore për punën e vet.

(5) Komisioni me Rregullore i përcakton formën, përmbajtjen, llojet dhe afatet e raportimeve të cilat i dorëzojnë shoqëritë e investimeve.

Niveli i zbatimit të masave prudente

Neni 59

(1) Shoqëritë e investimeve janë të obliguara që të zbatojnë masa përkatëse prudente në bazë individuale, përveç nëse kjo është ndryshe e paraparë me këtë nen.

(2) Shoqëritë e investimeve janë të obliguara që t'i zbatojnë masat përkatëse prudente edhe në bazë të konsoliduar në rastet kur në kuadër të një holdingu financiar mëmë ose holdingu të përzier financiar mëmë paraqiten shoqëri të investimeve dhe institucione financiare ose filiale të tyre (shoqëri të interesit).

(3) Subjektet nga paragrafi 2 i këtij neni, nuk të do zbatojnë masa prudente në bazë të konsoliduar përderisa shuma totale e aktivës dhe artikujve jashtëbilancor të shoqërisë së interesit është më e vogël se dy shumat në vijim:

a) 610.000.000 denarë;

b) 1% e shumës totale të aseteve dhe artikujve jashtëbilancor të shoqërisë-mëmë, respektivisht

изготвената законска ревизија на годишните финансиски извештаи и евентуално, посебни извештаи за ревизија на барање на Комисијата, во рок од 15 дена од приемот на ревизорскиот извештај, а најдоцна до 30 април во тековната година за претходната година.

(2) Инвестициското друштво кое е должно да спроведува консолидација на годишни финансиски извештаи и да составува консолидирани годишни финансиски извештаи и консолидиран годишен извештај, истите ги доставува до Комисијата во рок од 15 дена од приемот на ревизорскиот извештај, а најдоцна до 30 април во тековната година за претходната година.

(3) Годишните извештаи треба да ги содржат поединечните и/или консолидираните финансиски извештаи изготвени во согласност со меѓународните стандарди за финансиско известување објавени во „Службен весник на Република Северна Македонија“, ревидирани во согласност со меѓународните стандарди за ревизија, од страна на ревизор согласно со закон. Годишните извештаи исто така треба да ги содржат информациите наведени во член 51 став 3 од овој закон, како и сите други информации пропишани со овој закон.

(4) Инвестициското друштво до Комисијата ги доставува полугодишните финансиски извештаи (биланс на состојба, биланс на успех, извештај за готовинскиот тек и извештаи за промените на капиталот) до 31 август во тековната година.

(5) Подружниците на странските инвестициски друштва со одобрение за работа во Република Северна Македонија, треба да доставуваат годишен извештај за работењето на странското инвестициско друштво до 31-ви мај во тековната година за претходната година.

(6) Инвестициското друштво е должно до Комисијата да доставува извештаи за својата усогласеност со условите за сопствени средства пропишани во членовите од 44 до 46 од овој закон, најдоцна два месеца од истекот на полугодieto. Комисијата со подзаконски акт може да пропише почесто поднесување на извештаи.

(7) Инвестициските друштва се должни јавно да ги обелоденат на својата интернет страна усвоените ревидирани годишни финансиски извештаи и годишниот извештај, вклучувајќи ги и информациите наведени во став 3 на овој член, најдоцна до 31 Мај во тековната година.

Други видови на известувања

Член 58

(1) Инвестициските друштва се должни веднаш да ја известат Комисијата доколку не можат навремено да ги исполнат своите обврски кон клиентите.

(2) Инвестициските друштва се должни да ја известат Комисијата за сите промени во податоците наведени во барањето за добивање на одобрение за работа.

(3) Подружниците на странските инвестициски друштва со

shoqërisë e cila ka pjesëmarrje;

(4) Varësisht nga rasti konkret, Komisioni mund të vendos, që subjektet nga paragrafi 2 i këtij neni të mos zbatojnë masa prudente në bazë të konsoliduar në rastet vijuese:

a) përderisa shoqëria e interesit gjendet në një vend të huaj ku ka pengesa ligjore për transferimin e informacioneve të nevojshme;

b) përderisa shoqëria e interesit është me interes të pakonsiderueshëm vetëm në raport me qëllimet e monitorimit të shoqërive të investimeve;

c) përderisa, sipas mendimit të Komisionit, zbatimi i masave prudente në bazë të konsoliduar të shoqërisë së interesit do të ishte jopërkatëse ose do të udhëzonte në një drejtim të gabuar në raport me qëllimet e mbikëqyrjes mbi shoqëritë e investimeve.

(5) Përderisa, në rastet e theksuara në paragrafin (3) të këtij neni dhe pikën (b) nga paragrafi (4) i këtij neni, disa shoqëri i përmbushin kriteret e parapara, ato megjithatë do të jenë të përfshira në konsolidimin, nëse, të gjitha së bashku janë të interesit material në raport me qëllimet e përmendura.

(6) Komisioni mundet me aktvendim, pjesërisht, respektivisht tërësisht në bazë individuale varësisht nga përmbushja e kushteve të përcaktuara me këtë nen, të përcaktojë se cilat masa të përmendura në paragrafin (1) të këtij neni do të jenë të zbatueshme për shoqërinë e investimeve dhe cilëdo filialë të shoqërisë së investimeve përderisa edhe filala edhe shoqëria e investimeve janë lëndë e licencimit dhe mbikëqyrjes nga ana e Komisionit dhe përderisa janë të përmbushura kushtet vijuese:

a) nuk ekziston dhe nuk parashikohet se do të ekzistojë çfarëdo pengesë praktike, respektivisht ligjore për transferim të shpejtë të aseteve vetjake, respektivisht për përmbushjen e detyrimeve nga ana e shoqërisë mëmë;

b) shoqëria mëmë i përmbush kushtet prudente në lidhje me administrimin e filialës, i garanton detyrimet e ndërmarra nga ana e filialës, respektivisht garanton se rreziqet në kuadër të filialës janë të interesit neglizhues;

c) procedurat e shoqërisë mëmë për vlerësim, matje dhe kontroll të rrezikut e mbulojnë edhe filialën;

ç) shoqëria mëmë posedon më shumë se 50% të drejtave në votë të cilat rrjedhin nga aksionet e filialës, ose ka të drejtë t'i emërojë, respektivisht shkarkojë shumicën e anëtarëve të organit të administrimit të filialës.

(7) Komisioni mund të zbatojë përjashtimin nga paragrafi (6) i këtij neni në rast kur shoqëria mëmë është një holding kompani financiare ose holding i përzier financiar i themeluar në Republikën e Maqedonisë së Veriut, i cili si filialë të vet ka shoqëri të investimeve, nën kusht që të jetë lëndë e mbikëqyrjes së njëjtë si edhe mbikëqyrja mbi shoqërinë e investimeve.

(8) Komisioni mundet me aktvendim pjesërisht, respektivisht tërësisht në bazë individuale varësisht nga përmbushja e

одобрение за работа во Република Северна Македонија се должни веднаш да ја известат Комисијата доколку, во земјата од каде потекнуваат, им биде одземено одобрението за работа за вршење инвестициски услуги и активности.

(4) Инвестициските друштва до Комисијата доставуваат месечни извештаи за своето работење.

(5) Комисијата со Правилник ги пропишува формата содржината, видовите и роковите на известувањата кои ги доставуваат инвестициските друштва.

Ниво на примена на прудентните мерки

Член 59

(1) Инвестициските друштва се должни да применуваат соодветни прудентни мерки на индивидуална основа, освен ако тоа не е поинаку предвидено со овој член.

(2) Инвестициските друштва се должни да ги применуваат соодветните прудентни мерки и на консолидирана основа во случаи кога во рамки на финансиски холдинг мајка или мешовит финансиски холдинг мајка се јавуваат инвестициски друштва и финансиски институции или нивни подружници (засегнати друштва).

(3) Субјектите од став 2 на овој член, нема да применуваат прудентни мерки на консолидирана основа доколку вкупниот износ на активата и вонбилансните ставки на засегнатото друштво е помал од следниве два износа:

а) 610.000.000 денари;

б) 1% од вкупниот износ на средствата и вонбилансните ставки на друштвото-мајка односно друштвото кое што има учество;

(4) Во зависност од конкретниот случај, Комисијата може да одлучи, субјектите од став 2 на овој член да не применуваат прудентни мерки на консолидирана основа во следниве случаи:

а) доколку засегнатото друштво се наоѓа во странска земја каде што има законски пречки за пренесување на потребните информации;

б) доколку засегнатото друштво е од занемарлив интерес само во однос на целите на следењето на инвестициските друштва;

в) доколку, според мислење на Комисијата, примената на прудентните мерки на консолидирана основа на засегнатото друштво би била несоодветна или би наведувала во погрешна насока во однос на целите на надзорот над инвестициските друштва.

(5) Доколку, во случаите наведени во ставот (3) на овој член и точка (б) од ставот (4) на овој член, неколку друштва ги исполнуваат предвидените критериуми, тие сепак ќе бидат вклучени во консолидацијата доколку, сите заедно се од материјален интерес во однос на наведените цели.

(6) Комисијата може со решение делумно односно целосно

kushteve të përcaktuara me këtë nen, të përcaktojnë se cilat masa të përmendura në paragrafin (1) të këtij neni do të jenë të zbatueshme për shoqërinë e investimeve dhe çdo shoqëri mëmë e cila është nën mbikëqyrje të konsoliduar në Republikën e Maqedonisë së Veriut, përderisa janë të përmbushura kushtet vijuese:

a) nuk ekziston dhe nuk pritet që do të ekzistojë çfarëdo pangese praktike, respektivisht ligjore për transferim të shpejt të asetëve vetjake, respektivisht përmbushje e detyrimeve të shoqërisë mëmë;

b) procedurat e mbikëqyrjes së konsoliduar për vlerësim, matje dhe kontroll të rrezikut e mbulojnë edhe shoqërinë mëmë.

(9) Përderisa një shoqëri e investimeve e cila është shoqëri mëmë ose filialë zbaton masa prudence në bazë të konsoliduar në bazë të këtij neni, nuk është e obliguar që në bazë individuale të harmonizohet me detyrimet e parapara në përputhje me këtë nen.

(10) Masat prudence në bazë individuale dhe të konsoliduar, Komisioni i përcakton me Rregullore të posaçme.

NËNKAPITULLI 5

ORGANI I ADMINISTRIMIT DHE ORGANI MBIKËQYRËS I SHOQËRISË SË INVESTIMEVE

Organi i administrimit dhe Organi mbikëqyrës i shoqërisë së investimeve

Neni 60

(1) Organe të një shoqërie të investimeve të themeluar si shoqëri aksionare janë: kuvendi i aksionarëve, bordi i drejtorëve tek administrimi njëshkallësh, respektivisht bordi drejtues dhe mbikëqyrës tek administrimi dyshkallësh.

(2) Organe të një shoqërie të investimeve të themeluar si shoqëri me përgjegjësi të kufizuar janë: bashkim i bashkëpronarëve, administruesi dhe organi mbikëqyrës.

(3) Në organet drejtuese dhe organet mbikëqyrëse të shoqërisë së investimeve në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat nga rregulloret nga sfera e shoqërive tregtare përderisa me këtë Ligj nuk është ndryshe e rregulluar.

(4) Të gjithë anëtarët e organit të administrimit të shoqërisë së investimeve duhet të posedojnë njohuri profesionale, aftësi, përvojë, dhe të kuptuarit e rreziqeve të rëndësishme, me qëllim që në mënyrë të mëvetshme dhe të pavarur të administrojnë me shoqërinë e investimeve .

(5) Të gjithë anëtarët e organit mbikëqyrës të shoqërisë së investimeve duhet të posedojnë njohuri profesionale, aftësi, përvojë, dhe të kuptuarit e rreziqeve të rëndësishme, me qëllim që të kryejnë mbikëqyrje të mëvetshme dhe të pavarur të punës së shoqërisë së investimeve.

(6) Shoqëria e investimeve është e detyruar që menjëherë, por

на индивидуална основа во зависност на исполнетост на условите предвидени со овој член да определи кои мерки наведени во став (1) на овој член ќе бидат применливи за инвестициско друштво и било која подружница на инвестициското друштво доколку и подружницата и инвестициското друштво се предмет на лиценцирање и надзор од страна на Комисијата и доколку се исполнети следните услови:

а) не постои и не се предвидува дека ќе постои било каква практична односно законска пречка за брз пренос на сопствени средства односно за исполнување на обврски од страна на матичното друштво;

б) матичното друштво ги исполнува прудентните условите во врска со управувањето на подружницата, ги гарантира обврските преземени од страна на подружницата, односно гарантира дека ризиците во рамките на подружницата се од занемарлив интерес;

в) постапките на матичното друштво за проценка, мерење и контрола на ризикот ја покриваат и подружницата;

г) матичното друштво поседува повеќе од 50% од правата на глас кои што произлегуваат од акциите на подружницата или пак има право да ги назначува односно разрешува мнозинството од членовите на органот на управување на подружницата.

(7) Комисијата може да го примени исклучокот од ставот (6) на овој член во случај кога матичното друштво е финансиска холдинг компанија или мешовит финансиски холдинг основан во Република Северна Македонија кој како своја подружница има инвестициско друштво, под услов да е предмет на ист надзор како и надзорот над инвестициското друштво.

(8) Комисијата може со решение делумно односно целосно на индивидуална основа во зависност на исполнетост на условите предвидени со овој член да определи кои мерки наведени во став (1) на овој член ќе бидат применливи за инвестициско друштво и било кое матично друштво кое е под консолидиран надзор во Република Северна Македонија доколку се исполнети следните услови:

а) не постои и не се очекува дека ќе постои било каква практична односно законска пречка за брз пренос на сопствени средства односно исполнување на обврски на матичното друштво;

б) постапките на консолидираниот надзор за проценка, мерење и контрола на ризикот го покриваат и матичното друштво.

(9) Доколку инвестициско друштво кое е матично друштво или подружница применува прудентни мерки на консолидирана основа врз основа на овој член, не е должно на индивидуална основа да се усогласува со обврските предвидени согласно овој член.

(10) Прудентните мерки на индивидуална и на консолидирана основа Комисијата ги пропишува со посебен

jo më vonë se brenda pesë ditësh të njoftojë Komisionin për pushim të mandatit të anëtarëve të organit të administrimit ose organit mbikëqyrës, si dhe të theksoj arsyet për pushimin.

(7) Përderisa shoqëria e investimeve është e themeluar si shoqëri aksionare në përputhje me dispozitat e Ligjit për Shoqëritë Tregtare, dispozitat e këtij Ligji të cilat i referohen organit të administrimit, respektivisht organit mbikëqyrës, në mënyrë përkatëse zbatohen në anëtarët ekzekutiv dhe joekzekutiv të Bordit të drejtorëve, respektivisht të anëtarëve të Bordit drejtues dhe Bordit mbikëqyrës.

Organi i administrimit i shoqërisë së investimeve

Neni 61

(1) Organi i administrimit i shoqërisë së investimeve ka të paktën një anëtar i cili do të udhëheq punën dhe do të përfaqësojë shoqërinë. Përderisa organi i administrimit ka dy ose më shumë anëtarë, njëri prej anëtarëve i organit të administrimit emërohet për Kryetar.

(2) Të paktën një anëtar i organit të administrimit duhet të jetë i punësuar në shoqërinë e investimeve dhe t'i kryejë aktivitetet e veta me orar të plotë të punës.

(3) Përderisa me shoqërinë e investimeve udhëheq vetëm një person, shoqëria duhet të dëshmojë se ka masa dhe procedura të përcaktuara dhe të implementuara me të cilat gjatë sjelljes së vendimit do të sigurojë administrim të mirë dhe të arsyeshëm me shoqërinë e investimeve, duke pasur parasysh interesat e klientit dhe integritetit të tregut.

(4) Përderisa me aktin themelues nuk është ndryshe e përcaktuar, anëtarët e organit të administrimit së bashku e udhëheqin punën dhe e përfaqësojnë shoqërinë e investimeve.

(5) Të paktën një anëtar i organit të administrimit duhet të flasë dhe të shkruajë rrjedhshëm në gjuhën maqedonishte dhe alfabetin e saj cirilik, me qëllim që të ushtrojë funksionin.

Kushte për anëtarësim në organin e administrimit dhe organin mbikëqyrës të shoqërisë së investimeve

Neni 62

(1) Anëtar i organit të administrimit dhe organit mbikëqyrës të shoqërisë së investimeve mund të jetë një person i cili në çdo kohë përderisa e ushtron funksionin e vet:

1) i përmbush kushtet për anëtar të organit të administrimit dhe organit mbikëqyrës në përputhje me Ligjin për Shoqëritë Tregtare;

2) posedon reputacion të mirë;

3) posedon njohuri përkatëse profesionale, aftësi dhe përvojë të nevojshme për përmbushjen e detyrimeve nga kompetencat e veta;

4) nuk ka konflikt të interesave në raport me

ПОДГЛАВА 5

ОРГАН НА УПРАВУВАЊЕ И ОРГАН ЗА НАДЗОР НА ИНВЕСТИЦИСКО ДРУШТВО

Орган на управување и орган на надзор на инвестициско друштво

Член 60

(1) Органи на инвестициско друштво основано како акционерско друштво се: собрание на акционери, одбор на директори кај едностепено управување односно управен и надзорен одбор кај двостепено управување.

(2) Органи на инвестициско друштво основано како друштво со ограничена одговорност се: собир на содружници, управител и орган на надзор.

(3) На органите на управување и органите на надзор на инвестициското друштво соодветно се применуваат одредбите од прописите од областа трговските друштва доколку со овој закон не е поинаку уредено.

(4) Сите членови на органот на управување на инвестициското друштво мора да поседуваат стручно знаење, способност, искуство и разбирање за значајните ризици, со цел самостојно и независно да управуваат со инвестициското друштво.

(5) Сите членови на органот на надзор на инвестициското друштво мора да поседуваат стручно знаење, способност, искуство и разбирање за значајните ризици, со цел да вршат самостоен и независен надзор над работата на инвестициското друштво.

(6) Инвестициското друштво е должно веднаш, а најдоцна во рок од пет дена да ја извести Комисијата за престанок на мандатот на членовите на органот на управување или на органот на надзор, како и да ги наведе причините за престанокот.

(7) Доколку инвестициското друштво е основано како акционерско друштво согласно одредбите од Законот за трговските друштва, одредбите од овој закон кои се однесуваат на органот на управување, односно на органот на надзор на соодветен начин се применуваат на извршните и на неизвршните членови на Одборот на директори, односно на членовите на Управниот одбор и на Надзорниот одбор.

Орган на управување на инвестициско друштво

Член 61

(1) Органот на управување на инвестициското друштво има најмалку еден член кој ќе ја води работата и ќе го застапува друштвото. Доколку органот на управување има два или повеќе членови, еден од членовите на органот на управување

shoqërinë e investimeve, anëtarët e bordit mbikëqyrës përdërisa i njëjti ekziston, udhëheqësinë e lartë dhe bartësit e funksioneve kyçe;

5) në bazë të sjelljes së tij të mëparshme mund të vlerësohet se me ndërgjegje dhe ndershmëri do të ushtrojë funksionin anëtar i organit të administrimit dhe organit të mbikëqyrjes;

6) mund të përkushtojë kohë të mjaftueshme për përmbushjen e detyrimeve nga kompetencat e veta;

7) nuk është bashkëpunëtor i afërt me persona që janë të dënuar për vepra penale të cilat ndiqen në bazë të detyrës zyrtare.

(2) Organi mbikëqyrës i shoqërisë së investimeve është i obliguar që të miratojë dhe zbatojë politikë të përzgjedhjes dhe vlerësimit të përmbushjes së kushteve për anëtarë të bordit drejtues të shoqërisë së investimeve.

(3) Anëtar i organit të administrimit dhe i organit mbikëqyrës i një shoqërie të investimeve mundet njëkohësisht të jetë anëtar i bordit drejtues, bordit mbikëqyrës, respektivisht të jetë anëtar ekzekutiv dhe joekzekutiv i bordit të drejtorëve në një person tjetër juridik, kur këtë e mundësojnë rrethanat e veçuara dhe natyra, përfshirja dhe ndërlikshmëria e aktiviteteve të cilat i zbaton si anëtar i organit të administrimit dhe i organit mbikëqyrës të një shoqërie të investimeve dhe në përputhje me kufizimet e parapara me ligj.

(4) Anëtar i organit të administrimit dhe organit mbikëqyrës të një shoqërie të investimeve nuk mundet njëkohësisht të ushtrojë më shumë funksione nga funksionet e parapara në një prej kombinimeve në vijim:

1) një funksion anëtar i bordit drejtues ose anëtar ekzekutiv i bordit të drejtorëve në një person juridik dhe dy funksione anëtar i organit mbikëqyrës, respektivisht anëtar joekzekutiv i bordit të drejtorëve në dy persona juridik;

2) anëtar i bordit mbikëqyrës ose anëtar joekzekutiv i bordit të drejtorëve në katër persona juridik, përfshirë edhe shoqërinë e investimeve.

(5) Për qëllimet e paragrafit 3 të këtij neni, funksionet e një anëtari të bordit drejtues, bordit mbikëqyrës, respektivisht anëtari ekzekutiv ose joekzekutiv të bordit të drejtorëve në grup ose subjekte në të cilat shoqëria e investimeve posedon pjesëmarrje të kualifikuar konsiderohen si një funksion.

(6) Me përjashtim nga paragrafi (3) dhe (4) i këtij neni, anëtar i bordit drejtues të një shoqërie të investimeve mund të ushtrojë një funksion shtesë si anëtar i organit mbikëqyrës, respektivisht drejtor joekzekutiv, për çfarë duhet të fitojë miratim paraprak nga Komisioni.

(7) Për miratimin e dhënë nga paragrafi 6 i këtij neni, Komisioni ka për obligim të t'a njoftojë ESMA-n.

(8) Gjatë vlerësimit të përshtatshmërisë dhe reputacionit të mirë të anëtarëve të organit të administrimit dhe organit

се именува за Претседател.

(2) Најмалку еден член на органот на управување мора да биде вработен во инвестициското друштво и да ги извршува своите активности со полно работно време.

(3) Доколку со инвестициското друштво раководи само едно лице, друштвото мора да докаже дека има пропишани и имплементирани мерки и постапки со кои при донесување на одлуката ќе обезбеди добро и разумно управување со инвестициското друштво, а имајќи ги предвид интересите на клиентот и интегритетот на пазарот.

(4) Доколку со основачкиот акт не е поинаку определено, членовите на органот на управување заедно ја водат работата и го застапуваат инвестициското друштво.

(5) Најмалку еден член на органот на управување мора течно да го зборува и пишува на македонски јазик и неговото кирилско писмо со цел да може да ја врши функцијата.

Услови за членување во органот на управување и орган на надзор на инвестициското друштво

Член 62

(1) Член на органот на управување и орган на надзор на инвестициско друштво може да биде лице кое во секое време додека ја извршува својата функција:

- 1) ги исполнува условите за член на органот на управување и орган на надзор согласно Законот за трговските друштва;
- 2) поседува добра репутација;
- 3) поседува соодветни стручни знаења, способност и искуство потребно за исполнување на обврските од своите надлежности;
- 4) нема судир на интереси во однос на инвестициското друштво, членовите на надзорниот одбор доколку истиот постои, високото раководство и носителите на клучни функции;
- 5) врз основа на претходното негово однесување може да се процени дека совесно и чесно ќе ја извршува функцијата член на органот на управување и органот на надзор;
- 6) може да посвети доволно време за исполнување на обврските од своите надлежности ;
- 7) не е близок соработник со лица кои се осудени за кривични дела кои се гонат по службена должност.

(2) Органот на надзор на инвестициското друштво е должен да усвои и применува политика за избор и проценка на исполнување на условите за членови на органот на

mbikëqyrës, Komisioni ndër të tjera siguron të dhëna për aktgjykim fuqplotë, për vepra penale dhe kundërvajtje në Republikën e Maqedonisë së Veriut, për anëtarët e organit të administrimit dhe organit të mbikëqyrjes nga evidenca penale, respektivisht kundërvajtëse, në bazë të një kërkesë të arsyetuar në përputhje me Ligj.

(9) Gjatë vendimmarrjes ndaj kërkesës për miratim të anëtarit të emëruar të organit të administrimit dhe organit mbikëqyrës, Komisioni do të ketë parasysh pasojën juridike nga aktgjykimi, evidenca penale dhe rihabilitimi i anëtarëve të organit të administrimit dhe organit të mbikëqyrjes.

(10) Komisioni me Rregullore së afërmi do i përcaktojë kushtet nga paragrafi 1 i këtij neni, dokumentacionin me të cilin dëshmohet përmbushja e kushteve nga paragrafi (1) i këtij neni, kriteret për vlerësim të përmbushjes së kushteve për dhënie të miratimit, përmbajtjen e politikës nga paragrafi (2) i këtij neni, si dhe kriteret për posedim të njohurive përkatëse profesionale, aftësinë dhe përvojë, të nevojshme për zbatimin e kompetencave të veta dhe kriteret për posedimin e kohës së mjaftueshme për përmbushjen e detyrimeve të një anëtari të organit të administrimit dhe mbikëqyrës.

Miratim anëtarit të emëruar të një organi të administrimit dhe organi mbikëqyrës

Neni 63

(1) Anëtar i organit të administrimit dhe organit mbikëqyrës i shoqërisë së investimeve mund të jetë person të cilit Komisioni i ka lëshuar miratim në bazë të një kërkesë të parashtruar.

(2) Parashtrues i kërkesës nga paragrafi (1) këtij neni është shoqëria e investimeve, respektivisht themeluesit e shoqërisë së investimeve.

(3) Mandati i personave nga paragrafi (1) i këtij neni nuk mund të jetë më i gjatë se pesë vite, por të njëjtit kanë të drejtën e rizgjedhjes. Mandati i anëtarëve të organit të administrimit dhe organit mbikëqyrës fillon të skadojë me ditën e emërimit të tyre nga ana e kuvendit/mbledhisë së bashkëpronarëve.

(4) Komisioni mund të lëshojë miratimin nga ky nen edhe për mandat më të shkurtë nga i kërkuari.

(5) Kërkesa për fitimin e miratimit nga paragrafi (1) i këtij neni duhet të parashtrohet deri te Komisioni jo më vonë se tre muaj përpara skadimit të periudhës për të cilën është dhënë miratimi nga Komisioni çdo anëtar individual të organit të administrimit dhe organit mbikëqyrës.

(6) Kërkesë e re për fitimin e miratimit për emërim të një anëtari të organi të administrimit dhe organi mbikëqyrës parashtrohet deri te Komisioni jo më vonë se brenda 30 ditësh nga dita e pranimit të njoftimit për revokim, pushim ose refuzim të miratimit për emërim, respektivisht nga dita nga e cila shoqëria e investimeve ka pushuar së përmbushuri kushtin për numrin më të vogël të nevojshëm të anëtarëve të organit të administrimit dhe të organit mbikëqyrës në përputhje me dispozitat e këtij Ligji.

управување на инвестициското друштво.

(3) Член на органот на управување и на органот на надзор на инвестициско друштво може истовремено да биде член на управен одбор, надзорен одбор односно да биде извршен и неизвршен член на одборот на директори во друго правно лице, кога тоа го овозможуваат поединечните околности и природата, опфатот и сложеноста на активностите кои ги извршува како член на органот на управување и на органот на надзор на инвестициско друштво и во согласност со ограничувањата предвидени со закон.

(4) Член на органот на управување и органот на надзор на инвестициско друштво не смее истовремено да извршува повеќе функции од функциите предвидени во една од следните комбинации:

1) една функција член на управен одбор или извршен член на одбор на директори во едно правно лице и две функции член на органот на надзор односно неизвршен член на одбор на директори во две правни лица;

2) член на орган на надзор или неизвршен член на одбор на директори во четири правни лица, вклучувајќи го и инвестициското друштво.

(5) За целите на став 3 на овој член, функциите на член на управен одбор, надзорен одбор односно извршен или неизвршен член на одбор на директори во група или субјекти во кои инвестициското друштво поседува квалификувано учество се сметаат како една функција.

(6) По исклучок од став (3) и (4) на овој член, член на органот на управување на инвестициско друштво може да извршува една дополнителна функција како член на органот на надзор односно неизвршен директор, за што е потребно да добие претходно одобрение од Комисијата.

(7) За даденото одобрение од став 6 на овој член, Комисијата е должна да ја извести ЕСМА.

(8) При проценката на соодветноста и добрата репутација на членовите на органот на управување и органот на надзор, Комисијата меѓу другото прибавува податоци за правосилна пресуда, за казнени дела и прекршоци во Република Северна Македонија, за членовите на органот на управување и органот на надзор од казнената односно прекршочната евиденција, врз основа на образложено барање согласно закон.

(9) При одлучувањето по барањето за одобрение на именуваниот член на орган на управување, и орган на надзор Комисијата ќе ги има во предвид правната последица од пресудата, казнената евиденција и рехабилитацијата на членовите на органот на управување и органот на надзор.

(10) Комисијата со Правилник поблиску ќе ги пропише условите од став 1 на овој член, документацијата со која се докажува исполнување на условите од став (1) на овој член, критериумите за проценка на исполнување на условите за

(7) Parashtruesi i kërkesës nga paragrafi (1) i këtij neni është i obliguar që përpara parashtrimin të kërkesës, të kryejë vlerësim për personat për të cilët kërkohet miratim nga Komisioni në përputhje me nenin 62 paragrafi (1) i këtij Ligji.

(8) Parashtruesi i kërkesës nga paragrafi (1) është i obliguar që të parashtrijë dokumentacion për të dëshmuar përmbushjen e kushteve nga neni 62 paragrafi (1) i këtij Ligji.

(9) Anëtari i bordit drejtues së bashku me dokumentacionin nga paragrafi (8) i këtij neni dorëzon edhe program të punës të shoqërisë së investimeve në kohëzgjatje të mandatit për të cilin kërkohet miratim.

(10) Në procedurën e vendimmarrjes ndaj kërkesës nga paragrafi (1) i këtij neni, Komisioni mund të kërkojë që kandidatët për anëtarë të organit të administrimit të shoqërisë së investimeve t'a paraqesin programin e punës nga këndvështrimi i detyrave të tyre në shoqërinë.

(11) Personi për të cilin Komisioni ka lëshuar miratim për emërimin e një anëtari të organi të administrimit dhe organi mbikëqyrës në një shoqëri të investimeve është i obliguar që përpara se të emërohet në atë detyrë në shoqëri tjetër të investimeve përsëri të fitojë miratim nga Komisioni, si dhe në rast të vazhdimin të mandatit në shoqërinë e njëjtë të investimeve.

(12) Komisioni sjell Aktvendim për miratim ose refuzim të kërkesës për dhënie të miratimit për emërimin e një anëtari të organi të administrimit dhe organi mbikëqyrës brenda 30 ditësh nga dita e dorëzimit të kërkesës së plotë nga paragrafi (1) i këtij neni.

(13) Përderisa kërkesa për emërimin e një anëtari të organi të administrimit dhe organi mbikëqyrës parashtrohet së bashku me kërkesën për themelim të shoqërisë së investimeve, vlejné afatet nga neni 11 i këtij Ligji.

(14) Komisioni vendos për dhënie të miratimit kandidatëve të propozuar për anëtarë të një organi të administrimit dhe organi mbikëqyrës në bazë të:

- 1) vlerësimit të dokumentacionit dhe programit të punës nga paragrafi (9) i këtij neni përderisa është e zbatueshme;
- 2) të dhëna për masa të shqiptuara për personat të cilët kërkojnë miratim nga organe tjera rregullatore në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe/ose nga vend i huaj dhe
- 3) të dhëna të tjera me të cilat disponon Komisioni.

(15) Komisioni me Aktvendim do të refuzojë kërkesën për dhënie të miratimit për ushtrimin e funksionit anëtar i organit të administrimit dhe organit mbikëqyrës nëse:

- 1) vërtetojë se kandidati nuk i përmbush kushtet nga neni 62 paragrafi (1) i këtij Ligji; ose
- 2) të dhënat nga paragrafi (14) i këtij neni udhëzojnë në atë se personi i propozuar nuk është i përshtatshëm për ushtruar atë funksion; ose
- 3) në kërkesën janë të theksuara të dhëna të pasakta,

давање одобрение, содржината на политиката од став (2) на овој член, како и критериумите за поседување на соодветни стручни познавања, способност и искуство потребни за извршување на своите надлежности и критериумите за поседување на доволно време за исполнување на обврските на член на органот на управување и надзор.

Одобрение на именуваниот член на орган на управување и орган на надзор

Член 63

(1) Член на органот на управување и орган на надзор на инвестициското друштво може да биде лице на кое Комисијата му издала одобрение врз основа на поднесено барање.

(2) Подносител на барањето од став (1) на овој член е инвестициското друштво, односно основачите на инвестициското друштво.

(3) Мандатот на лицата од став (1) на овој член не може да биде подолг од пет години, а истите имаат право на реизбор. Мандатот на членовите на органот на управување и органот на надзор започнува да тече со денот на нивното именување од страна на собранието/собирот на содружници.

(4) Комисијата може да го издаде одобрението на овој член и за мандат пократок од бараниот.

(5) Барањето за добивање одобрение од став (1) на овој член треба да биде поднесено до Комисијата најдоцна три месеци пред истек на периодот за кој е дадено одобрение од Комисијата на секој поединечен член на органот на управување и органот на надзор.

(6) Ново барање за добивање одобрение за именување на член на орган на управување и орган на надзор се поднесува до Комисијата најдоцна во рок од 30 дена од денот на приемот на известувањето за одземање, престанок или одбивање на одобрението за именување, односно од денот од кој инвестициското друштво престанало да го исполнува условот за најмалиот потребен број на членови на органот на управување и на органот на надзор согласно одредбите од овој закон.

(7) Подносителот на барањето од став (1) на овој член е должен пред поднесување на барањето да изврши проценка за лицата за кои се бара одобрение од Комисијата согласно член 62 став (1) од овој закон.

(8) Подносителот на барањето од став (1) е должен да поднесе документација за докажување на исполнувањето на условите од член 62 став (1) од овој закон.

(9) Членот на управување заедно со документацијата од став (8) на овој член доставува и програма за работа на инвестициското друштво во времетраење на мандатот за кој се бара одобрение.

тë pavërteta ose të dhëna të cilat sjellin deri në lajthitje.

Detyra dhe përgjegjësi të organit të administrimit

Neni 64

(1) Krahas detyrave dhe përgjegjësi të përcaktuara me Ligjin për Shoqëritë Tregtare, organi i administrimit i shoqërisë së investimeve gjatë punës është i obliguar që të respektojë edhe detyrat edhe përgjegjësitë e përcaktuara me këtë Ligj.

(2) Organi i administrimit është i obliguar që të sigurojë se shoqëria e investimeve punon në përputhje me këtë Ligj, rregullat e profesionit dhe rregulla të tjera në fuqi.

(3) Organi i administrimit është i obliguar të sigurojë zbatimin e Aktvendimeve dhe të masave të cilat Komisioni në kuadër të kompetencave të veta i ka shqiptuar ndaj shoqërisë të investimeve në përputhje me këtë Ligj dhe rregulla të tjera relevante.

(4) Organi i administrimit është i obliguar që të implementojë një sistem efikas dhe përkatës të administrimit, i cili do të përfshijë shpërndarjen e detyrave, si dhe parandalimin e konfliktit të interesave, në mënyrë përmes së cilës do të avancohet integriteti i tregut dhe mbrojtja e interesave të klientëve të shoqërisë së investimeve.

(5) Organi i administrimit është i obliguar që në përputhje me nenin 31 dhe nenin 48 të këtij Ligji periodikisht t'a vlerësojë, së paku një herë në vit, të riekzaminojë efikasitetin e politikave, mekanizmave dhe procedurave të shoqërisë së investimeve të miratuara me qëllim të harmonizimit me rregullat.

(6) Organi i administrimit i shoqërisë së investimeve është përgjegjës për strategjitë dhe politikave të shoqërisë në fushëveprimin e rreziqeve.

(7) Organi i administrimit i shoqërisë së investimeve është i obliguar, kur kjo është e zbatueshme, aksionarëve/bashkëpronarëve, anëtarëve të organit mbikëqyrës, respektivisht bordit të rreziqeve përderisa është i themeluar, t'u mundësojë qasje në informacionet për rreziqet në të cilat shoqëria e investimeve është e ekspozuar ose mund të jetë e ekspozuar.

(8) Organi i administrimit i shoqërisë së investimeve është i obliguar që t'i miratojë dhe periodikisht t'i kontrollojë strategjitë dhe politikave të shoqërisë në aspekt të gatishmërisë për ndërmarrje të rrezikut dhe në raport me menaxhimin me rreziqet, monitorimin dhe minimizimin e rreziqeve në të cilat shoqëria është e ekspozuar ose mund të jetë e ekspozuar, duke pasur parasysh mjedisin makroekonomik dhe ciklin afarist të shoqërisë së investimeve.

(9) Organi i administrimit i shoqërisë së investimeve është i obliguar që të përkushtojë kohë të mjaftueshme dhe të sigurojë

(10) Во постапка на одлучување по барањето од став (1) на овој член, Комисијата може да побара кандидатите за членови на органот на управување на инвестициското друштво да ја претстават програмата за работа од аспект на нивните должности во друштвото.

(11) Лицето за кое Комисијата издала одобрение за именување за член на орган на управување и орган на надзор во едно инвестициско друштво е должно пред да биде именувано на таа должност во друго инвестициско друштво повторно да добие одобрение од Комисијата, како и во случај на продолжување на мандатот во истото инвестициско друштво.

(12) Комисијата донесува решение за одобрување или одбивање на барањето за давање одобрение за именување на член на орган на управување и орган на надзор во рок од 30 дена од денот на доставување на комплетното барање од став (1) на овој член.

(13) Доколку барањето за именување на член на орган на управување и органот на надзор се поднесува заедно со барањето за основање на инвестициско друштво, важат роковите од член 11 од овој закон.

(14) Комисијата одлучува за давање одобрение на предложените кандидати за членови на орган на управување и органот на надзор врз основа на:

- 1) проценка на документацијата и програмата за работа од став (9) на овој член доколку е применливо;
- 2) податоци за изречени мерки за лицата кои бараат одобрение од други регулаторни органи во Република Северна Македонија и/или од странство и
- 3) останати податоци со кои располага Комисијата.

(15) Комисијата со решение ќе го одбие барањето за давање на одобрение за извршување на функцијата член на органот на управување и орган на надзор доколку:

- 1) утврди дека кандидатот не ги исполнува условите од член 62 став (1) од овој закон; или
- 2) податоците од став (14) на овој член упатуваат на тоа дека предложеното лице за член на органот на управување не е соодветно да ја извршува таа функција; или
- 3) доколку во барањето се наведени неточни, невистинити или податоци кои доведуваат во заблуда.

Должности и одговорности на органот на управување

Член 64

asete të mjaftueshme që të mundësohet menaxhimi me të gjitha rreziqet në mënyrë përkatëse nga paragrafi 8 i këtij neni.

(10) Shoqëria e investimeve është e obliguar që të vendosë linjat e raportimit të organit të administrimit për të gjitha rreziqet e rëndësishme, të gjitha politikat e menaxhimit me rreziqet, si dhe për ndryshimet e tyre.

Sistemi i administrimit i shoqërisë së investimeve

Neni 65

(1) Sistemi i administrimit nga neni 64 paragrafi (4) i këtij Ligji duhet në veçanti të sigurojë përgjegjësinë e organit të administrimit, miratimit dhe mbikëqyrjes të:

- 1) qëllimeve strategjike të shoqërisë, strategjinë e menaxhimit me rreziqet dhe administrimin e brendshëm të shoqërisë së investimeve;
- 2) integritetit të sistemit kontabël dhe sistemit të raportimit financiar, kontrolleve financiare dhe operative dhe harmonizimin me ligj dhe standardet e zbatueshme;
- 3) procesi i shpalljes publike dhe kumtimi i të dhënave në përputhje me dispozitat e këtij Ligji;
- 4) struktura e shoqërisë për kryerjen e shërbimeve dhe aktiviteteve të investimeve si dhe shërbimeve ndihmëse, përfshirë edhe shkathtësitë, njohurinë dhe ekspertizën e udhëheqësisë së lartë dhe punonjësve, resurseve, procedurave dhe mekanizmave të shoqërisë për kryerjen e shërbimeve dhe aktiviteteve, duke marrë parasysh fushëveprimin dhe ndërlikshmërinë e punës së saj;
- 5) politika e cila u referohet shërbimeve, aktiviteteve, produkteve dhe punës së shoqërisë në përputhje me nivelin e tolerancës së rrezikut të shoqërisë dhe karakteristikat dhe nevojat e klientëve të shoqërisë, përfshirë edhe zbatimin e një stres testi përkatës të shoqërisë përderisa për këtë ka nevojë;
- 6) politika e pagesës së pagave të personave të përfshirë në ofrimin e shërbimeve klientëve, qëllimi i së cilës është nxitja e një sjelljeje përgjegjëse afariste, veprim shembullor me klientët, si dhe shmangien e konfliktit të interesave në raport me klientët.

(2) Organi i administrimit i shoqërisë së investimeve është i obliguar që të monitorojë, dhe kohë pas kohe, së paku një herë në vit të vlerësojë efikasitetin e sistemit të administrimit nga aspekti i përgjegjësisë nga paragrafi (1) i këtij neni si dhe të ndërmer masa përkatëse për korigjimin e mangësive të vërtetuara.

(3) Shoqëria e investimeve është e obliguar që publikisht të publikojë se në çfarë mënyre është harmonizuar me dispozitat për:

- 1) sistemin e administrimit nga neni 64 paragrafi (4) i

(1) Покрај должностите и одговорностите пропишани со Законот за трговските друштва, органот на управување на инвестициското друштво во текот на работењето е должен да ги почитува и должностите и одговорностите пропишани со овој закон.

(2) Органот на управување е должен да обезбеди дека инвестициското друштво работи во согласност со овој закон, правилата на професијата и други важечки прописи и правила.

(3) Органот на управување е должен да обезбеди спроведување на решенијата и на мерките кои Комисијата во рамки на своите надлежности ги има изречено спрема инвестициското друштво во согласност со овој закон и други релевантни прописи.

(4) Органот на управување е должен да имплементира ефикасен и соодветен систем на управување, кој ќе вклучи распределба на должностите, како и спречување на судирот на интереси, на начин преку кој ќе се унапреди пазарниот интегритет и заштитата на интересите на клиентите на инвестициското друштво.

(5) Органот на управување е должен согласно членот 31 и членот 48 од овој закон периодично да ја проценува, а најмалку еднаш годишно да ја преиспитува ефикасноста на политиките, механизмите и постапките на инвестициското друштво усвоени со цел усогласување со прописите.

(6) Органот на управување на инвестициското друштво е одговорен за стратегиите и политиките на друштвото во доменот на ризиците.

(7) Органот на управување на инвестициското друштво е должен, кога тоа е применливо, на акционерите/содружниците, на членовите на органот за надзор односно одборот за ризици доколку е основан, да им овозможи пристап до информациите за ризиците на кои инвестициското друштво е изложено или може да биде изложено.

(8) Органот на управување на инвестициското друштво е должен да ги одобрува и периодично да ги проверува стратегиите и политиките на друштвото во поглед на подготвеноста за преземање на ризик и во однос на управувањето со ризиците, следењето и минимизирањето на ризиците на кои друштвото е изложено или би можело да биде изложено, земајќи ги во предвид макроекономското опкружување и деловниот циклус на инвестициското друштво.

(9) Органот на управување на инвестициското друштво е должен да посвети доволно време и да обезбеди доволно средства за да се овозможи управување на соодветен начин со сите ризици од став 8 на овој член.

(10) Инвестициското друштво е должно да воспостави линии на известување на органот на управување за сите значајни

кѐтиј Лиги;

2) пѐрбѐрјен, дetyрат dhe пѐргјегјѐситѐ e органit tѐ administrimit tѐ пѐrcaktuara me nenin 64 tѐ kѐтиј Лиги dhe пѐрderisa kjo ѐштѐ e zbatueshme, e organit mbikѐqyrѐs tѐ пѐrcaktuara me nenin 68 tѐ kѐтиј Лиги;

3) detyrimi пѐr shoqѐrinѐ e investimeve tѐ themelojѐ bord пѐr pagesѐ tѐ pagave dhe kompensimeve tѐ tjera nga paga dhe bord пѐr rreziqe nѐ mѐnyrѐ tѐ пѐrcaktuar me nenin 69 tѐ kѐтиј Лиги;

4) politika e pagesѐs sѐ pagave dhe kompensimeve tѐ tjera nga paga tѐ sjellura nѐ bazѐ tѐ nenit 33 tѐ kѐтиј Лиги.

(4) Shoqѐria e investimeve ѐштѐ e obliguar, пѐrveѐ tѐ dhѐnave nga paragrafi (3) i kѐтиј neni, publikisht t'i publikojѐ edhe tѐ dhѐnat vijuese tѐ пѐргјithshme nga puna e vet, nѐ lidhje me:

1) qѐllimet dhe politikat e menaxhimit me rrezik;

2) sistemet e administrimit;

3) lartѐsia e kapitalit fillestar;

4) kѐrkesat kapitale;

5) ekspozimi nѐ rrezik kreditues tѐ palѐs tjetѐr kontraktuese;

6) ekspozimi nѐ rrezik kreditues;

7) ekspozimi nѐ rrezik tregu;

8) qasja пѐr vlerѐsim tѐ kѐrkesave kapitale пѐr rrezik operativ;

9) ekspozim nѐ bazѐ tѐ investimeve pronѐsore tѐ cilat nuk janѐ tѐ пѐrfshira nѐ librin e tregtimit;

10) ekspozim nѐ rrezik kamator пѐr pozitat tѐ cilat nuk janѐ tѐ пѐrfshira nѐ librin e tregtimit;

11) ekspozim nѐ pozita tѐ sekjuritizuar;

12) politika e pagesѐs sѐ pagave dhe kompensimeve tѐ tjera пѐr ato kategori tѐ personave nѐ institucionin, aktivitetet profesionale tѐ sѐ cilѐve kanѐ ndikim tѐ rѐndѐsishѐm nѐ profilin e tij tѐ rrezikshmѐrisѐ;

13) leverage;

14) shuma tѐ ekspozimit tѐ ponderuara me rrezikun kreditues;

15) пѐrdorim i teknikave tѐ uljes sѐ rrezikut kreditues;

16) zbatim i qasjeve tѐ avancuara пѐr rrezik operativ dhe

17) zbatim i modeleve tѐ brendshme пѐr rrezik tregu.

(5) Tѐ dhѐnat nga paragrafi (3) dhe paragrafi (4) i kѐтиј neni do tѐ konsiderohet se janѐ publikisht tѐ publikuara пѐrderisa tѐ njѐjta rregullisht пѐрditѐsohen nѐ faqen e internetit tѐ shoqѐrisѐ.

(6) Tѐ dhѐnat nga paragrafi (4) i kѐтиј neni publikohen sѐ paku njѐ herѐ nѐ vit nѐ periudhѐn kur publikohen edhe raportet financiare.

ризици, сите политики за управување со ризиците, како и за нивните промени.

Систем на управување на инвестициското друштво

Член 65

(1) Системот на управување од член 64 став (4) од овој закон мора особено да ја обезбеди одговорноста на органот на управување за утврдување, одобрување и надзор на:

- 1) стратешките цели на друштвото, стратегијата за управување со ризици и интерното управување на инвестициското друштво;
- 2) интегритетот на сметководствениот систем и системот за финансиско известување, финансиските и оперативни контроли и усогласеноста со закон и применливите стандарди;
- 3) процесот на јавна објава и соопштување на податоци согласно одредбите од овој закон;
- 4) структурата на друштвото за извршување на инвестициските услуги и активности како и помошните услуги, вклучувајќи ги и вештините, знаењето и стручноста на високото раководство и вработените, ресурсите, постапките и механизмите на друштвото за извршување на услуги и активности, земајќи ги предвид делокругот и сложеноста на неговото работење;
- 5) политиката која се однесува на услугите, активностите, производите и работењето на друштвото во согласност со нивото на толеранцијата на ризик на друштвото и карактеристиките и потребите на клиентите на друштвото, вклучувајќи го и спроведувањето на соодветен стрес тест на друштвото доколку за тоа има потреба;
- 6) политиката за исплата на плати на лицата вклучени во давање на услуги на клиенти, чија цел е поттикнување на одговорно деловно однесување, примерно постапување со клиентите, како и избегнување на судир на интереси во однос на клиентите.

(2) Органот на управување на инвестициското друштво е должен да го следи и повремено, а најмалку еднаш годишно да ја проценува ефикасноста на системот на управување од аспект на одговорностите од став (1) на овој член како и да презема соодветни мерки за корекција на утврдените недостатоци.

(3) Инвестициското друштво е должно јавно да објави на кој начин се усогласило со одредбите за:

- 1) системот за управување од член 64 став (4) од овој закон;
- 2) составот, должностите и одговорностите на

(1) Комисиони mund të sjell Aktvendim për shqiptimin e një vërejtjeje me shkrim personit përgjegjës në organin e administrimit të shoqërisë së investimeve, përderisa i njëjti nuk vepron në përputhje me Aktvendim të Komisionit.

(2) Vërejtja me shkrim nga paragrafi (1) i këtij neni i shqiptohet personit i cili ka qenë person përgjegjës në kohën e lëshimit të Aktvendimit nga Komisioni, pavarësisht faktit nëse në çastin e shqiptimit të vërejtjes me shkrim ai person akoma është anëtar i organit të administrimit.

Revokim i miratimit për emërim të një anëtar i organit të administrimit dhe organit të mbikëqyrjes **Neni 67**

(1) Komisioni me Aktvendim e revokon miratimin për emërim të një anëtar i organit të administrimit, respektivisht organit të mbikëqyrjes, përderisa:

- 1) anëtar i organit të administrimit ose organit të mbikëqyrjes i shkel dispozitat për autorizimet nga Ligji për Shoqëritë Tregtare, pasojë e së cilës është revokimi i tyre;
- 2) miratimi është lëshuar në bazë të të dhënave të pavërteta dhe të pasakta ose fakteve të paraqitura në mënyrë të pavërtetë që janë të rëndësishme për ushtrimin e funksionit anëtar i organit të administrimit ose mbikëqyrjes;
- 3) anëtar i organit të administrimit ose mbikëqyrjes pushon së përmbushuri kushtet e përcaktuara në nenin 62 paragrafi 1 i këtij Ligji;
- 4) anëtarit të organit të administrimit ose mbikëqyrjes i shqiptohet vërejtje e tretë me shkrim në përputhje me nenin 66 të këtij Ligji brenda pesë vitesh;
- 5) anëtar i organit të administrimit ose mbikëqyrjes nuk ka mundësuar zbatimin ose nuk i ka zbatuar masat mbikëqyrëse në mënyrë dhe afate të përcaktuara nga Komisioni;
- 6) vërtetohet se anëtar i organit të administrimit ose mbikëqyrjes ka konflikt të interesave për shkak të së cilit nuk mund t'i kryejë detyrat e veta me kujdesin e një profesionisti të mirë;
- 7) anëtar i organit të administrimit ose mbikëqyrjes nuk i përmbush detyrimet për vërtetimin dhe vlerësimin e efikasitetit të politikës, masave ose procedurave të brendshme të lidhura me harmonizimin e shoqërisë së investimeve me dispozitat nga ky Ligj ose detyrimet për ndërmarrje të masave përkatëse me qëllim të mënjanimin të mangësive, respektivisht parregullsive në punën e shoqërisë së investimeve.

(2) Në rastet nga paragrafi (1) pikat 5, 6 dhe 7 të këtij neni, Komisioni mundet me një masë të posaçme mbikëqyrëse përkohësisht t'i ndalojë ushtrimin e funksionit anëtarit të organit të administrimit ose mbikëqyrjes të shoqërisë së investimeve në afat jo më të gjatë se 12 muaj.

(3) Përderisa Komisioni sjell Aktvendim për revokimin e

органот на управување пропишани со член 64 од овој закон и доколку тоа е применливо на органот на надзор пропишани со член 68 од овој закон;

- 3) обврската инвестициското друштво да основа одбор за исплата на плати и други надоместоци од плата и одбор за ризици на начин пропишан со член 69 од овој закон ;
- 4) политиката за исплата на плати и други надоместоци од плата донесени врз основа на член 33 од овој закон.

(4) Инвестициското друштво е должно, освен податоците од став (3) на овој член, јавно да ги објавува и следните општи податоци од своето работење поврзани со:

- 1) целите и политиките на управување со ризик;
- 2) системите на управување;
- 3) висината на почетниот капитал;
- 4) капиталните барања;
- 5) изложеноста на кредитен ризик на другата договорна страна
- 6) изложеност на кредитен ризик;
- 7) изложеност на пазарен ризик;
- 8) пристап за оцена на капиталните барања за оперативен ризик;
- 9) изложеност на основа на сопственичките вложувања кои не се вклучени во книгата за тргување;
- 10) изложеност на каматен ризик за позициите кои не се вклучени во книгата за тргување;
- 11) изложеност на секјуризаторски позиции;
- 12) политиката за исплата на плати и други надоместоци за оние категории на лица во институцијата чии професионални активности имаат значајно влијание на нејзиниот профил на ризичност;
- 13) левериџ;
- 14) износи на изложеност пондерирани со кредитниот ризик;
- 15) употреба на техники за намалување на кредитниот ризик;
- 16) примена на напредни пристапи за оперативен ризик и
- 17) примена на интерни модели за пазарен ризик.

(5) Податоците од став (3) и став (4) на овој член ќе се смета дека се јавно објавени доколку истите редовно се ажурираат на интернет страницата на друштвото.

(6) Податоците од став (4) на овој член се објавуваат најмалку еднаш годишно во период кога се објавуваат и финансиските извештаи.

miratimit për emërim të një anëtarit të organit të administrimit ose të organit të mbikëqyrjes, aksionarët, respektivisht bashkëpronarët e shoqërisë janë të obliguar që pa prolongim të sjellin vendim për tërheqjen e atij anëtarit të organit të administrimit ose të mbikëqyrjes dhe të emërojnë zëvendësin e tij, pa miratim të Komisionit, për një periudhë jo më të gjatë se tri muaj.

(4) Komisioni mund të revokojë miratimin për anëtarin e organit të administrimit ose të mbikëqyrjes edhe në rrethanat vijuese:

1) kandidati të cilit i është dhënë miratimi për emërim nuk e merr detyrën brenda gjashtë muajsh nga dita e dhënies së miratimit;

2) anëtarit të organit të administrimit ose organit të mbikëqyrjes i pushon mandati për të cilin është lëshuar miratimi, me ditën e pushimit të mandatit;

3) anëtarit të organit të administrimit i pushon marrëdhënien e punës, me ditën e pushimit të marrëdhënies së punës.

(5) Në rast të paraqitjes së ndonjëres prej rrethanave nga paragrafet (1) dhe (4) i këtij neni, Komisioni do të sjell Aktvendim për revokimin e miratimit për emërim të një anëtarit të organit të administrimit dhe mbikëqyrjes. Miratimi konsiderohet i revokuar nga dita e dorëzimit të Aktvendimit me të cilin revokohet pëlqimi për emërimin e anëtarit të bordit të administrimit ose mbikëqyrjes.

(6) Personi të cilit me Aktvendim i është revokuar miratimi, nuk mundet që brenda tre vitesh të parashtrijë kërkesë të re.

(7) Shoqëria e investimeve është e obliguar që të parashtrijë kërkesë të re për fitimin e miratimit për emërim të një anëtarit të organit të administrimit ose mbikëqyrjes deri te Komisioni jo më vonë se brenda 30 ditësh nga dita e revokimit të miratimit për emërim ose nga dita e refuzimit të kërkesës për miratim për emërim. Shoqëria e investimeve është e obliguar që të parashtrijë kërkesë të re për fitimin e miratimit për emërim të një anëtarit të organit të administrimit deri te Komisioni në të njëjtin afat dhe në rast kur nuk i përmbush më kushtet për numrin më të vogël të nevojshëm të anëtarëve të organit të administrimit në përputhje me ligj.

Organi i mbikëqyrjes Neni 68

(1) Shoqëria e investimeve është e obliguar që të themelojë organ të mbikëqyrjes nga neni 60 i këtij Ligji.

(2) Secili anëtar i organit të mbikëqyrjes është i obliguar që të veprojë në mënyrë të hapur, të ndershme dhe të pavarur, që të mund në mënyrë efikase t'i vlerësojë, monitorojë dhe ndjek vendimet e organit të administrimit.

(3) Organi i mbikëqyrjes i shoqërisë së investimeve i ka detyrat në vijim:

1) jep pëlqim organit të administrimit për politikën afariste të shoqërisë së investimeve;

Опомена на член на органот на управување

Член 66

(1) Комисијата може да донесе решение за изрекување на писмена опомена на одговорното лице во органот на управување на инвестициското друштво, доколку истото не постапи согласно решение на Комисијата.

(2) Писмената опомена од став (1) на овој член се изрекува на лицето кое било одговорно лице во време на издавањето решение од Комисијата, независно дали во моментот на изрекување на писмената опомена тоа лице сеуште е член на органот на управување.

Одземање на одобрението за именување на член на орган на управување и орган на надзор

Член 67

(1) Комисијата со решение го одзема одобрението за именување на член на органот на управување односно орган на надзор доколку :

1) членот на органот на управување или органот на надзор ги прекршува одредбите за овластувањата од Законот за трговските друштва, чија последица е нивно отповикување;

2) одобрението е издадено врз основа на неистинити и неточни податоци или неистинито прикажани факти кои се важни за извршување на функцијата член на органот на управување или надзор;

3) членот на органот на управување или надзор престане да ги исполнува условите пропишани во член 62 став 1 од овој закон;

4) на членот на органот на управување или надзор му е изречена трета писмена опомена согласно член 66 од овој закон во рок од пет години;

5) членот на органот на управување или надзор не овозможил спроведување или не ги спровел надзорните мерки на начин и во рокови определени од Комисијата;

6) се утврди дека членот на органот на управување или надзор има судир на интереси поради кој не може да ги извршува своите должности со внимание на добар стручњак;

7) членот на органот на управување или надзор не ги исполнува обврските за утврдување и проценка на ефикасноста на политиката, мерките или интерните процедури поврзани со усогласеноста на инвестициското друштво со одредбите од овој закон или обврските за преземање на соодветни мерки со цел отстранување на недостатоците односно неправилностите во работењето на инвестициското друштво.

(2) Во случаите од став (1) точки 5, 6 и 7 на овој член, Комисијата може со посебна надзорна мерка привремено да му забрани вршење на функцијата на членот на органот на

2) jep пëlqim organit të administrimit për qëllimet strategjike të shoqërisë së investimeve;

3) jep пëlqim organit të administrimit për planin financiar të shoqërisë së investimeve;

4) jep пëlqim organit të administrimit për strategjinë dhe politikën e ndërmarrjes dhe menaxhimit me rreziqe të shoqërisë së investimeve, përfshirë rreziqet të cilat rrjedhin nga mjedisi makroekonomik në të cilin punon shoqëria e investimeve;

5) jep пëlqim organit të administrimit për strategjinë dhe procedurat e vlerësimit të aseteve vetjake dhe kapitalit fillestar të shoqërisë së investimeve;

6) jep пëlqim organit të administrimit për aktin për revizion të brendshëm dhe të planit vjetor të punës së revizionit të brendshëm;

7) sjell vendime për çështje të tjera të përcaktuara me këtë Ligj.

Borde të posaçme në shoqëri e investimeve

Neni 69

(1) Nëse vlera e aseteve bilancore dhe jashtëbilancore në një periudhë kohore prej 4 vitesh të cilat drejtpërdrejtë i paraprijnë një viti të caktuar financiar, mesatarisht janë më shumë se 100.000.000,00 euro në kundërvlerë në denarë, shoqëria e investimeve në kuadër të organit të mbikëqyrjes është e obliguar që të themelojë bord të pagesës së pagave dhe kompensimeve të tjera dhe bord të rreziqeve.

(2) Anëtarët e bordeve nga paragrafi (1) i këtij neni emërohen nga radha e bordit mbikëqyrës. Secili prej bordeve duhet të ketë së paku tre anëtarë, nga të cilët njëri është kryetar.

(3) Bordi i pagesës së pagave dhe kompensimeve të tjera nga neni 34 i këtij Ligji duhet të organizohet në mënyrë e cila do t'i mundësojë shoqërisë së investimeve sjelljen e vlerësimeve profesionale dhe të pavarura për politikën dhe praktikën e ndërlidhur me të ardhurat në para, si dhe për ndikimin e të ardhurave në para në menaxhimin me rreziqet, kapitalin dhe likuiditetin.

(4) Anëtarët e bordit të rreziqeve duhet të posedojnë njohuri të posaçme, shkathtësi dhe profesionalitet me qëllim që në tërësi të kuptojnë dhe ndjekin strategjinë e rrezikut dhe aftësinë për ndërmarrje të rrezikut të shoqërisë së investimeve.

(5) Bordi i rreziqeve nga paragrafi 1 i këtij neni e këshillon organin e administrimit për aftësinë e përgjithshme momentale dhe të ardhshme të shoqërisë së investimeve për ndërmarrje të rrezikut dhe për strategjitë e rrezikut, si dhe i ndihmon organit të administrimit gjatë mbikëqyrjes së zbatimit të atyre strategjive në nivel të udhëheqësisë së lartë, ndërsa organi i administrimit e mban përgjegjësinë e plotë për strategjitë dhe politikat e shoqërisë së investimeve në fushën e rreziqeve.

(6) Organi i administrimit është i obliguar që organit të mbikëqyrjes, respektivisht të bordit të rreziqeve, t'u sigurojë qasje në informacionet për rreziqet në të cilat është e ekspozuar ose mund të jetë e ekspozuar shoqëria e investimeve.

управување или надзор на инвестициското друштво во рок не подолг од 12 месеци.

(3) Доколку Комисијата донесе решение за одземање на одобрението за именување на член на орган на управување или на органот на надзор, акционерите односно содружниците на друштвото се должни без одлагање да донесат одлука за отповикување на тој член на органот на управување или надзор и да именуваат негов заменик, без одобрение на Комисијата, за период од најмногу три месеци.

(4) Комисијата може да го одземе одобрението за именуваниот член на органот на управување или надзор и во следниве околности:

1) кандидатот на кого му е дадено одобрението за именување не стапи на должност во рок од шест месеци од денот на давање на одобрението;

2) на членот на органот на управување или органот на надзор му престане мандатот за кој е издадено одобрението, со денот на престанок на мандатот;

3) на членот на органот на управување му престане работниот однос, со денот на престанок на работниот однос.

(5) Во случај на настапување на некоја од околностите од ставовите (1) и (4) на овој член, Комисијата ќе донесе решение за одземање на одобрението за именување на член на органот на управување и на надзор. Одобрението се смета за одземено од денот на достава на решението со кое се одзема согласноста за именување на членот на органот на управување или надзор.

(6) Лицето на кое со решение му е одземено одобрението не смее во рок од три години да поднесе ново барање.

(7) Инвестициското друштво е должно да поднесе ново барање за добивање на одобрение за именување на член на орган на управување или надзор до Комисијата најдоцна во рок од 30 дена од денот на одземање на одобрението за именување или од денот на одбивање на барањето за одобрение за именување. Инвестициското друштво е должно да поднесе ново барање за добивање на одобрение за именување на член на орган на управување до Комисијата во истиот рок и во случај кога повеќе не ги исполнува условите за најмалиот потребен број на членови на органот на управување согласно закон.

Орган на надзор Член 68

(1) Инвестициско друштво е должно да воспостави орган на надзор од член 60 од овој закон.

(2) Секој член на органот на надзор е должен да делува отворено, чесно и независно, за да може ефикасно да ги проценува, надгледува и следи одлуките на органот на управување.

Bartës të funksioneve kryesore

Neni 70

(1) Shoqëria e investimeve është e obliguar që t'i identifikojë funksionet kryesore në shoqërinë, respektivisht të identifikojë persona të cilët ushtrojnë funksione që u mundësojnë ndikim të rëndësishëm mbi administrimin me shoqërinë e investimeve, mirëpo nuk janë anëtarë të organit të administrimit ose të organit të mbikëqyrjes.

(2) Organi i administrimit i shoqërisë së investimeve është i obliguar që të sjell politika përkatëse për zgjedhje dhe vlerësim të përshtatshmërisë së bartësve të funksioneve kryesore.

(3) Përderisa shoqëria e investimeve vlerëson se bartësi i funksioneve kryesore në shoqërinë e investimeve nuk është i përshtatshëm, është e obliguar që të ndërmer masa përkatëse.

(4) Komisioni me Rregulloren nga neni 62 paragrafi (10) më hollësisht i përcakton kriteret për vlerësim të përshtatshmërisë të bartësve të funksioneve kryesore nga paragrafi (2) i këtij neni.

NËNKAPITULLI 6

MBROJTJA E PRONËS SË KLIENTËVE

Mbrojtja e instrumenteve financiare dhe asetëve në para të klientëve

Neni 71

(1) Shoqëria e investimeve e cila ruan instrumente financiare të klientëve, është e obliguar që të ndërmer masa përkatëse për mbrojtjen e të drejtave të pronësisë së klientëve, në veçanti në rast të paafësisë paguese të shoqërisë së investimeve, si dhe të parandalojë përdorimin e instrumenteve financiare të klientit për llogari të vet, përveç në rast të një pëlqimi shprehimor të klientit.

(2) Shoqëria e investimeve nuk mund të përmyll kontrata për transaksione të financuara me letra me vlerë në raport me instrumentet financiare të cilat i ruan për llogari të një klienti, ose në cilëdo mënyrë tjetër t'i përdor instrumentet financiare për llogari të vet ose për llogari të cilido person tjetër ose klienti të shoqërisë, përveç nëse janë përmbushur kushtet në vijim:

1) klienti ka dhënë pëlqim paraprak për përdorimin e instrumenteve financiare sipas kushteve rreptësisht të përcaktuara, të evidentuara në formë të shkruar, respektivisht kontratë e nënshkruar nga ana e klientit dhe

2) përdorimi i instrumenteve financiare të klientëve është i kufizuar me kushte rreptësisht të përcaktuara për të cilat klienti është dakorduar.

(3) Shoqëria e investimeve nuk mund të përmyll kontrata për transaksione me letra me vlerë në raport me instrumentet

(3) Органот на надзор на инвестициското друштво ги има следните должности:

- 1) дава согласност на органот на управување за деловната политика на инвестициското друштво;
- 2) дава согласност на органот на управување за стратешките цели на инвестициското друштво;
- 3) дава согласност на органот на управување за финансискиот план на инвестициското друштво;
- 4) дава согласност на органот на управување за стратегијата и политиката на преземање и управување со ризици на инвестициското друштво, вклучувајќи ги ризиците кои произлегуваат од макроекономското опкружување во кое работи инвестициското друштво;
- 5) дава согласност на органот на управување на стратегијата и постапките на проценка на сопствените средства и почетниот капитал на инвестициското друштво;
- 6) дава согласност на органот на управување на актот за внатрешна ревизија и на годишниот план за работата на внатрешната ревизија;
- 7) донесува одлуки за други прашања утврдени со овој закон.

Посебни одбори во инвестициско друштво

Член 69

(1) Ако вредноста на билансите и вонбилансните средства во временски период од 4 години кои непосредно претходат на одредена финансиска година, во просек изнесуваат повеќе од 100.000.000,00 Евра во денарска противвредност, инвестициското друштво во рамки на органот на надзор е должно да основа одбор за исплата на плати и други надоместоци и одбор за ризици.

(2) Членовите на одборите од став (1) на овој член се именуваат од редот на членовите на надзорниот одбор. Секој од одборите мора да има најмалку три члена, од кои еден е претседател.

(3) Одборот за исплата на плати и други надоместоци од член 34 од овој закон мора да се организира на начин кој ќе му овозможи на инвестициското друштво донесување на стручни и независни проценки за политиката и праксата поврзана со паричните примања, како и за влијанието на паричните примања на управувањето со ризиците, капиталот и ликвидноста.

(4) Членовите на одборот за ризици мора да поседуваат соодветно знаење, вештини и стручност со цел во потполност да ја разберат и следат стратегијата на ризик и способноста за превземање на ризик на инвестициското друштво.

(5) Одборот за ризици од став 1 на овој член го советува органот на управување за вкупната моментална и идна способност на инвестициското друштво за превземање на ризик и за стратегиите за ризик, како и му помага на органот на управување при надзорот на спроведувањето на тие стратегии на ниво на високото раководство, а органот на

финансиаре të cilat i ruan në llogarinë e klientit në një llogari përmbledhëse e cila mbahet në emër të një subjekti të tretë ose në cilëndo mënyrë tjetër t'i përdor instrumentet financiare nga ajo llogari për llogari të vet ose për llogari të cilindo person tjetër ose klient të shoqërisë, përveç nëse krahas kushteve nga paragrafi 2 i këtij neni është përmbushur së paku një prej kushteve vijuese:

1) secili klient, instrumentet financiare të së cilit mbahen së bashku në një llogari përmbledhëse duhet të jep pëlqim në përputhje me paragrafin (2) pika 1 e këtij neni.

2) shoqëria e investimeve duhet të ketë të vendosura sisteme dhe kontrole me të cilat sigurohet përdorimi ekskluzivisht i instrumenteve financiare të cilat u takojnë klientëve që kanë dhënë pëlqim paraprak në përputhje me paragrafin (2) pika 1 e këtij neni.

(4) Shoqëria e investimeve e cila ruan asetë parash të klientëve, ka për obligim që të ndërmer masa përkatëse për mbrojtjen e të drejtave të klientëve, dhe përveç në rast nëse bëhet fjalë për banka (institucione kredituese), të parandalojë përdorimin e atyre asetëve të klientëve për llogari të vet.

(5) Shoqëria e investimeve nuk mund të përmyll kontrata me investitorë të vegjël për sigurim financiar me transferim të së drejtës në pronësi me qëllim të sigurimit ose mbulimit të detyrimeve të tashme ose të ardhshme, reale ose të kushtëzuara ose ato të pritura të klientëve.

(6) Shoqëria e investimeve e cila ruan instrumente financiare ose asetë parash të klientëve është e obliguar që t'i përmbush kushtet vijuese:

1) të mbajë evidencë dhe llogari në atë mënyrë që në çdo çast dhe pa prolongim do të mundësojë pronën të cilën e ruan për një klient të ndahet nga prona që e ruan për cilido klient tjetër dhe nga prona e vet;

2) të mbajë evidencë dhe llogari në atë mënyrë e cila do të sigurojë saktësinë e tyre, në veçanti ato që u referohen instrumenteve financiare dhe asetëve në para të cilat i ruan për klientët, në mënyrë që do të mundësojë evidenca dhe llogaritë të përdoren si gjurmë revizore;

3) rregullisht të kryejë harmonizim ndërmjet llogarive të tij dhe të dhënave dhe llogarive të subjekteve tek të cilët ato asetë janë të depozituara,

4) të ndërmer masa të nevojshme me qëllim që të sigurohet se cilado instrumente financiare të klientëve që janë të depozituara në llogari tek subjektet nga neni 72 i këtij Ligji, qartë dallohen nga instrumentet financiare të cilat i takojnë shoqërisë së investimeve ose subjekteve nga neni 72 i këtij Ligji, në mënyrë që ato instrumente financiare do të mbahen në llogari të posaçme në evidencën e subjekteve nga neni 72 i këtij Ligji ose të ndërmarrin masa tjera përkatëse me të cilat arritet shkalla e njëjtë e mbrojtjes;

5) të ndërmer masa të nevojshme me qëllim që të sigurohet se asetet në para të klientëve të cilat janë

управување ја задржува целокупната одговорност за стратегиите и политиките на инвестициското друштво во доменот на ризиците.

(6) Органот на управување е должен на органот на надзор, односно на одборот за ризици, да им обезбеди пристап до информациите за ризиците на кои инвестициското друштво е изложено или може да биде изложено.

Носители на клучни функции

Член 70

(1) Инвестициското друштво е должно да ги идентификува клучните функции во друштвото, односно да идентификува лица кои вршат функции кои им овозможуваат значајно влијание врз управувањето со инвестициското друштво, а не се членови на органот на управување или на органот на надзор.

(2) Органот на управување на инвестициското друштво е должен да донесе соодветни политики за избор и проценка на соодветноста на носителите на клучни функции.

(3) Доколку инвестициското друштво процени дека носителот на клучни функции во инвестициското друштво не е соодветен, должно е да преземе соодветни мерки.

(4) Комисијата со правилникот од член 62 став (10) подетално ги пропишува критериумите за проценка на соодветноста на носителите на клучни функции од став (2) на овој член.

ПОДГЛАВА 6

ЗАШТИТА НА ИМОТОТ НА КЛИЕНТИТЕ

Заштита на финансиските инструменти и паричните средства на клиентите

Член 71

(1) Инвестициското друштво кое чува финансиски инструменти на клиенти, должно е да преземе соодветни мерки за заштита на правата на сопственост на клиентите, особено во случај на инсолвентност на инвестициското друштво, како и да го спречи користењето на финансиските инструменти на клиентот за сопствена сметка, освен во случај на изречна согласност на клиентот.

(2) Инвестициското друштво не смее да склучува договори за трансакции финансирани со хартии од вредност во однос на финансиските инструменти кои ги чува за сметка на клиент, или на било кој друг начин да ги користи финансиските инструменти за сопствена сметка или за сметка на било кое друго лице или клиент на друштвото, освен доколку се исполнети следните услови:

1) клиентот дал своја претходна согласност за

тë депозитуара në llogari në përputhje me nenin 72 të këtij Ligji, janë të depozituara në një llogari ose në llogaritë që janë posaçërisht të identifikuara nga cilatdo llogari në të cilat janë të depozituara asetete parash që i takojnë shoqërisë së investimeve dhe

6) të inkuadrojnë masa përkatëse organizative me qëllim të minimizimit të rrezikut nga humbja ose ulja e pronës së klientëve ose të drejtave të cilat rrjedhin nga ajo pronë, si rezultat i abuzimit të pronës, mashtrimeve, keqmenaxhimit, mbajtjes jopërkatëse të evidencës ose neglizhencës.

(7) Shoqëria e investimeve nuk mund të përmbyll kontrata për peng ose të drejtë të shlyerjes me instrumentet financiare dhe asetete në para të klientëve, me të cilat i mundësohet një personi të tretë të disponojë me instrumentet financiare ose me asetete në para të klientëve, që të arkëtohen borxhe që nuk u referohen klientëve ose dhënie të shërbimeve klientëve.

(8) Shoqëritë e investimeve janë të obliguara që Komisionit, organeve të tjera kompetente, administruesve të emëruar të falimentimit dhe likuiduesve t'u mundësojnë qasje në evidencën dhe të dhënat që u referohen instrumenteve financiare dhe aseteteve në para të klientëve.

(9) Asetete në para dhe instrumentet financiare të klientëve të cilat nuk janë në pronësi të shoqërisë së investimeve dhe nuk hyjnë në pronën e shoqërisë, masës likuiduese ose falimentuese, nuk mund të përdoren për shlyerjen e detyrimeve të shoqërisë së investimeve dhe nuk mund të jenë lëndë e arkëtimit të detyrueshëm e as lëndë e ekzekutimit për llogari të shoqërisë së investimeve.

(10) Asetete në para të klientëve të cilat shoqëria e investimeve i depoziton në një llogari të posaçme në bankë (institucion kreditues), nuk hyjnë në pronën, respektivisht masën falimentuese ose likuiduese të bankës (institucion kreditues) dhe nuk mund të jenë lëndë e arkëtimit të detyrueshëm e as lëndë e ekzekutimit për llogari të bankës (institucion kreditues).

(11) Komisioni me Rregullore më hollësisht do t'i rregullojë mënyrën e mbrojtjes së pronës së klientëve të shoqërisë së investimeve nga ky nen, si dhe mënyrën e përdorimit të instrumenteve financiare dhe aseteteve në para të klientëve nga ana e shoqërisë së investimeve.

Ruajtja e instrumenteve financiare dhe depozitimi i aseteteve në para i klientëve

Neni 72

(1) Shoqëria e investimeve është e obliguar që instrumentet financiare të klientëve t'i ruajë në Depozitar të autorizuar ose në një operator përkatës të Regjistrimit të instrumenteve financiare. Shoqëria është e obliguar të veprojë me kujdes të një ekonomisti të mirë gjatë zgjedhjes së depozitarit në të cilin duhen instrumentet financiare të klientit.

(2) Shoqëria e investimeve është e obliguar që të mbajë llogari për profesionalitetin dhe reputacionin e tregut të institucioneve

користење на финансиските инструменти според строго определени услови, евидентирани во писмена форма, односно договор потпишан од страна на клиентот и

2) користењето на финансиските инструменти на клиентите е ограничено со строго определени услови за кои клиентот се согласил.

(3) Инвестициското друштво не смее да склучува договори за трансакции со хартии од вредност во однос на финансиските инструменти кои ги чува за сметка на клиентот на збирна сметка која се води на име на трет субјект или на било кој друг начин да ги употребува финансиските инструменти од таа сметка за сопствена сметка или за сметка на било кое друго лице или клиент на друштвото освен ако покрај условите од став 2 на овој член е исполнет барем еден од следните услови:

1) секој клиент чии финансиски инструменти се чуваат заедно на збирна сметка мора да даде согласност согласно став (2) точка 1 на овој член.

2) инвестициското друштво мора да има воспоставено системи и контроли со кои се обезбедува употреба исклучиво на финансиски инструменти кои им припаѓаат на клиенти кои дале претходна согласност согласно став (2) точка 1 на овој член.

(4) Инвестициското друштво кое чува парични средства од клиентите, должно е да преземе соодветни мерки за заштита на правата на клиентите, и освен во случај ако се работи за банки (кредитни институции), да спречи користење на тие средства на клиентите за сопствена сметка.

(5) Инвестициското друштво не смее да склучува договори со мали вложувачи за финансиско обезбедување со пренос на право на сопственост заради обезбедување или покривање на сегашните или идните, стварните или условени или очекувани обврски на клиентите.

(6) Инвестициското друштво кое чува финансиски инструменти или парични средства на клиентите е должно да ги исполни следните услови:

1) да води евиденција и сметки на начин што во секој момент и без одлагање, ќе овозможи имотот што го чува за еден клиент да биде издвоен од имотот кој го чува за било кој друг клиент и од својот имот;

2) да води евиденција и сметки на начин кој ќе обезбеди нивна точност, а особено оние кои се однесуваат на финансиските инструменти и на паричните средства кои ги чува за клиентите, на начин кој ќе овозможи евиденцијата и сметките да се употребат како ревизорска трага;

3) редовно да врши усогласување помеѓу неговите сметки и податоци со податоците и сметките на субјектите кај кои тие средства се депонирани,

4) да презема потребни мерки со цел да се осигура дека било кои финансиски инструменти на клиентите кои се депонирани на сметка кај субјектите од член 72 од овој закон, јасно се разликуваат од

nga paragrafi (1) i këtij neni të cilat i referohen ruajtjes së instrumenteve financiare, të cilat mund të kenë efekte negative mbi të drejtat e klientëve që rrjedhin nga instrumentet financiare.

(3) Shoqëria e investimeve është e obliguar që t'i pranojë asetet në para nga klienti, në një llogari të posaçme të hapur në:

1) bankë (institucion kreditues) me miratim të lëshuar për punë në përputhje me Ligjin e Bankave;

2) bankë (institucion kreditues) me miratim të lëshuar për punë nga një vend anëtar i BE-së;

3) bankë (institucion kreditues) me miratim të lëshuar për punë nga një vend i tretë.

(4) Gjatë përzgjedhjes së bankës (institucioni kreditues) nga paragrafi 3 i këtij neni, shoqëria e investimeve është e obliguar që të veprojë me kujdes të një ekonomisti të mirë dhe të kryejë kontrollim të rregullt të bankës (institucioni kreditues) tek e cila janë të depozituara asetet në para. Në atë kuptim, shoqëria e investimeve gjatë dakordimit të kushteve për depozitim të aseteve në para është e obliguar që të mbajë llogari për diversifikim.

(5) Në rast kur shoqëria e investimeve i depoziton asetet në para të klientit në një bankë (institucion kreditues) e cila është në përbërje të grupacionit të njëjtë si edhe shoqëria e investimeve, shoqëria e investimeve i kufizon asetet në para të cilat i depoziton në bankën që është në përbërje të atij grupacioni, ashtu që asetet nuk mund të tejkalojnë 20% të aseteve totale.

NËNKAPITULLI 7

MBROJTJA E INTERESAVE TË KLIENTËVE TË SHOQËRISË SË INVESTIMEVE

PJESA 1

RREGULLA TË PËRGJITHSHME TË SJELLJES AFARISTE

Të vepruarit në interesin më të mirë të klientëve dhe ruajtja e të dhënave konfidenciale

Neni 73

(1) Shoqëria e investimeve është e obliguar që gjatë ofrimit të shërbimeve dhe aktiviteteve të investimeve dhe shërbimeve ndihmëse nga paragrafi 5 i këtij Ligji, të veprojë ndershëm, profesionalisht, në interesin më të mirë klientëve të vet në

финансиските инструменти кои припаѓаат на инвестициското друштво или на субјектите од член 72 од овој закон, на начин што тие финансиски инструменти ќе се водат на посебни сметки во евиденцијата на субјектите од член 72 од овој закон или да преземаат други соодветни мерки со кои се постигнува ист степен на заштита;

5) да презема потребни мерки со цел да се осигура дека паричните средства на клиентите, кои се депонирани на сметка во согласно со член 72 од овој закон се депонираат на сметка или сметки кои се посебно идентификувани од било кои сметки на кои се депонирани парични средства кои припаѓаат на инвестициското друштво и

6) да воведат соодветни организациски мерки со цел да се минимизира ризикот од загуба или намалување на имотот на клиентите или на правата кои произлегуваат од тој имот, како резултат на злоупотреба на имотот, измами, лошо управување, несоодветно водење на евиденцијата или немарност.

(7) Инвестициското друштво не смее да склучува договори за залог или право на пребивање со финансиските инструменти и паричните средства на клиентите, со кои му се овозможува на трето лице да располага со финансиските инструменти или сопаричните средства на клиентите, за да се наплатат долгови кои не се однесуваат на клиентите или давање на услуги на клиентите.

(8) Инвестициските друштва се должни на Комисијата, другите надлежни органи, назначените стечајни управници и ликвидатори да им овозможат пристап до евиденцијата и податоците кои се однесуваат на финансиските инструменти и на паричните средства на клиентите.

(9) Паричните средства и финансиските инструменти на клиентите не се во сопственост на инвестициското друштво и не влегуваат во имотот на друштвото, ликвидационата или стечајната маса, не можат да се користат за намирување на обврските на инвестициското друштво и не можат да бидат предмет на присилна наплата ниту предмет на извршување за сметка на инвестициското друштво.

(10) Паричните средства на клиентите кои инвестициското друштво ги депонира на посебна сметка во банка (кредитна институција), не влегуваат во имотот, односно стечајната или ликвидационата маса на банката (кредитната институција) и не можат да бидат предмет на присилна наплата ниту предмет на извршување за сметка на банката (кредитната институција).

(11) Комисијата со Правилник подетално ќе го уреди начинот на заштита на имотот на клиентите на инвестициското друштва од овој член, како и начинот на користење на финансиските инструменти и паричните средства на клиентите од страна на инвестициското друштво.

Чување на финансиски инструменти и депонирање на

пërputhje me dispozitat nga ky Ligj dhe aktet nënligjore të sjellura në bazë të këtij Ligji dhe në përputhje me rregullat e profesionit.

(2) Shoqëria e investimeve është e obliguar që të sigurojë se mënyra e përcaktimit të politikës së pagesës së pagave dhe kompensimeve të tjera të personave relevant në shoqërinë e investimeve në përputhje me detyrimin nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Shoqëria e investimeve nuk mund të vendos mekanizma të cilët përmes politikës së pagesës së pagave, qëllimeve të shitjes ose në mënyra të tjera do t'i nxitin personat relevant në shoqërinë e investimeve që investitorit të vogël t'i ofrojnë një instrument të caktuar financiar, përderisa mund t'i ofrojnë instrument tjetër financiar me të cilin në mënyrë më të mirë do të plotësohenin nevojat e klientit.

(4) Personat relevant të shoqërisë e investimeve janë të obliguar që t'i ruajnë të dhënat për klientët, për gjendjen dhe qarkullimin në llogaritë e tyre, shërbimet të cilat i kryejnë për klientët, si dhe të dhëna dhe fakte të tjera për të cilat kanë kuptuar gjatë zbatimit të shërbimeve dhe aktiviteteve të investimeve dhe shërbimeve ndihmëse.

(5) Të dhënat nga paragrafi (4) i këtij neni konsiderohen sekret afarist, ndërsa personat e përmendur, përveç në lidhje me kryerjen e shërbimeve dhe aktiviteteve të investimeve dhe shërbimeve ndihmëse nuk mund t'i përdorin të njëjtat, e as t'i zbulojnë ose të mundësojnë përdorimin e tyre nga ana e personave të tretë.

(6) Të dhënat nga paragrafi (4) i këtij neni nuk paraqesin sekret afarist gjatë zbatimit të autorizimeve të mbikëqyrjes dhe të tjera publike në përputhje me këtë ose tjetër Ligj, kur janë kërkesë e Komisionit, organeve gjyqësore dhe administrative ose kur publikimi i tyre është i miratuar nga ana e klientit.

PJESA 2

INFORMACIONE PËR SHËRBIME, INSTRUMENTE, KOSTO DHE KOMPENSIME TË SHOQËRISË SË INVESTIMEVE

Kërkesa të përgjithshme për publikimin e të dhënave

Neni 74

(1) Të gjitha informacionet të cilat shoqëria investuese i'a jep klientit ose klientit potencial, përfshirë edhe reklamimin, duhet të jenë të sakta, të qarta dhe të mos sjellin në lajthitje, gjatë së cilës reklamimi duhet të jetë qartë, i dallueshëm si i tillë.

(2) Shoqëria e investimeve duhet të sigurojë se informacionet nga paragrafi (9) i këtij neni i përmbushin kushtet vijuese:

1) të përfshijë emrin e shoqërisë së investimeve;

2) të jetë i saktë dhe çdoherë jep indikacion të qartë për të gjitha rreziqet relevante kur theksohen përfitime të caktuara nga shërbimet e investimeve ose instrumenti financiar;

парични средства на клиентите

Член 72

(1) Инвестициското друштво е должно финансиските инструменти на клиентите да ги чува во овластен депозитар или во соодветен оператор на регистар на финансиски инструменти. Друштвото е должно да постапува со внимание на добар стопанственик при изборот на депозитарот во кој се чуваат финансиските инструменти на клиентот.

(2) Инвестициското друштво е должно да води сметка за стручноста и за пазарниот углед на институциите од став (1) на овој член кои се однесуваат на чувањето на финансиски инструменти, а кои би можеле да имаат негативни ефекти врз правата на клиентите кои произлегуваат од финансиските инструменти.

(3) Инвестициското друштво е должно, да ги прими паричните средства од клиентот, на посебна сметка отворена во:

- 1) банка (кредитна институција) со одобрение за работа во согласност со Законот за банки;
- 2) банка (кредитна институција) со издадено одобрение за работа од земја членка ЕУ;
- 3) банка (кредитна институција) со издадено одобрение за работа од трета земја.

(4) При изборот на банката (кредитната институција) од став 3 на овој член инвестициското друштво е должно да постапува со внимание на добар стопанственик и да врши редовна проверка на банката (кредитната институција) кај која се депонирани паричните средства. Во таа смисла инвестициското друштво при договарање на условите за депонирање на паричните средствата е должно да води сметка за диверзификација.

(5) Во случај кога инвестициското друштво ги депонира паричните средства на клиентот во банка (кредитна институција) која е во состав на иста групација како и инвестициското друштво, инвестициското друштво ги ограничува паричните средства кои ги депонира во банката која е во состав на таа групација, така што средствата не смеат да надминуваат 20% од вкупните средства.

ПОДГЛАВА 7

ЗАШТИТА НА ИНТЕРЕСИ НА КЛИЕНТИ НА ИНВЕСТИЦИСКО ДРУШТВО

ДЕЛ 1

ОПШТИ ПРАВИЛА ЗА ДЕЛОВНО ОДНЕСУВАЊЕ

3) të përdor madhësi të fontit të një teksti për indikacionin e rrezikut relevant, që është së paku i njëjtë me madhësinë e fontit të tekstit tjetër të informacionit;

4) duhet të prezantohet në mënyrë e cila me gjitha gjasat do të jetë e kuptueshme nga ana e një investitori/klienti mesatar në grupin tek i cili i njëjti është i drejtuar ose nga i cili i njëjti me gjitha gjasat do të pranohet;

5) nuk mund t'i mbulojë dhe t'i zvogëlojë punët, deklaratat ose paralajmërimet e rëndësishme;

6) të jetë në mënyrë konsistente i prezantuar duke përdorur gjuhë të njëjtë përgjatë informacionit të plotë dhe materialit reklamues që është siguruar për secilin klient, përveç nëse klienti ka pranuar të pranohet informacionin në më shumë se një gjuhë;

7) të jetë i përditësuar dhe relevant në raport me mënyrën e komunikimit me klientin.

(3) Informacionet nga paragrafi (1) i këtij neni mund të përmbajnë krahasim të shërbimeve dhe aktiviteteve të investimeve dhe shërbimeve ndihmëse, instrumentet financiare ose personave të cilët japin shërbime dhe aktivitete të investimeve dhe shërbime ndihmëse.

(4) Informacionet nga paragrafi (1) i këtij neni mund të përmbajnë indikacion për rezultate të përparshme, rezultate të simuluar të përparshme ose rezultate të ardhshme për një instrument financiar, indeks financiar ose shërbim i investimeve.

(5) Përderisa informacioni i referohet një trajtimi të caktuar tatimor, në të njëjtin duhet qartë të jetë e theksuar se trajtimi tatimor varet nga rrethanat individuale të çdo klienti dhe mund të jetë lëndë e ndryshimit në të ardhmen.

(6) Informacionet nuk mund të përdor emrin e Komisionit në mënyrë e cila do të indikojë ose nënkuptojë miratim ose mbështetje nga ana e Komisionit për produktet ose shërbimet e shoqërisë së investimeve.

(7) Shoqëria e investimeve është e obliguar që një klienti ose klienti potencial, të gjitha informacionet që është e detyruar t'ia dorëzojë në përputhje me këtë Ligj, t'ia dorëzojë në formë elektronike.

(8) Shoqëria e investimeve është e obliguar në kërkesë të një klienti ose klienti potencial i cili është investitor i vogël, informacionet nga paragrafet (1) dhe (7) i këtij neni, pa pagesë t'ia dorëzojë në formë të shkruar.

Informacione të cilat jepen përpara zbatimit të shërbimit të investimeve ose aktiviteteve ndihmëse

Neni 75

(1) Shoqëria e investimeve është e obliguar që klientit, respektivisht klientit potencial, në kohë, përpara ofrimit të

Постапување во најдобар интерес на клиентите и чување на доверливи податоци

Член 73

(1) Инвестициското друштво е должно при давањето на инвестициските услуги и активности или помошни услуги од член 5 од овој закон да постапува чесно, професионално, во најдобар интерес на своите клиенти во согласност со одредбите од овој закон и подзаконските акти донесени врз основа на овој закон и во согласност со правилата на професијата.

(2) Инвестициското друштво е должно да обезбеди дека начинот на утврдување на политиката за исплата на плати и други надоместоци на релевантните лица во инвестициското друштво е во согласност со обврската од став (1) на овој член.

(3) Инвестициско друштво не смее да воспостави механизми кои преку политиката за исплата на плати, продажните цели или на други начини би ги поттикнале релевантните лица во инвестициското друштво на малиот вложувач да му понудат одреден финансиски инструмент, доколку може да му понудат друг финансиски инструмент со кој на подобар начин би се задоволиле потребите на клиентот.

(4) Релевантните лица на инвестициското друштво се должни да ги чуваат податоците за клиентите, за состојбата и прометот на нивните сметки, услугите кои ги вршат за клиентите, како и други податоци и факти за кои дознале во текот на извршувањето на инвестициските услуги и активности и помошните услуги.

(5) Податоците од став (4) на овој член се сметаат за деловна тајна, а наведените лица, освен во врска со вршење на инвестициски услуги и активности и помошни услуги не смеат да ги користат истите, ниту пак да ги откријат или да овозможат нивно користење од страна на трети лица.

(6) Податоците од став (4) на овој член не претставуваат деловна тајна при извршување на надзорни и други јавни овластувања во согласност со овој или друг закон, кога се барање на Комисијата, правосудни и управни органи или кога нивното објавување е одобрено од страна на клиентот.

ДЕЛ 2

ИНФОРМАЦИИ ЗА УСЛУГИ, ИНСТРУМЕНТИ, ТРОШОЦИ И НАДОМЕСТОЦИ НА ИНВЕСТИЦИСКОТО ДРУШТВО

Општи барања за објавување на податоци

Член 74

shërbimeve dhe aktiviteteteve të investimeve dhe shërbimeve ndihmëse, t'i sigurojë të dhëna të mjaftuara të cilat do të jenë të vërteta, të qarta dhe të njëtrajtshme dhe do t'u mundësojnë klientëve ose klientëve potencial të kuptojnë natyrën dhe rreziqet nga investimi dhe gjatë kësaj në bazë të atyre informacioneve/të dhënave të mund të sjellin vendim për investim.

(2) Të dhënat nga paragrafi (1) përmbajnë si në vijim:

a) informacione të përgjithshme për klientët;

b) informacione për shoqërinë e investimeve, shërbimet dhe aktivitetet e investimeve dhe shërbimet ndihmëse të cilat u'a jep klientëve, respektivisht klientëve potencial;

c) të dhëna për instrumentet financiare dhe strategjitë e investimeve të cilat shoqëria i propozon, si dhe shënim nëse janë të destinuara për investitorë profesional ose të vegjël, duke pasur parasysh tregun e synuar (tregu i shënjestuar);

ç) informacione të cilat i referohen mbrojtjes së instrumenteve financiare dhe asetëve në para të klientëve;

d) informacione për vendin e zbatimit të urdhëresave;

dh) informacione për të gjitha kostot dhe kompensime tjera të cilat duhet të përmbajnë të dhëna për kostot dhe kompensimet e shërbimeve dhe aktiviteteteve të investimeve dhe shërbimeve ndihmëse, përfshirë edhe kompensimin për këshillim për investime, si dhe të dhëna për mundësitë dhe mënyrat e pagesës, përfshirë edhe të dhëna për mundësinë për pranin të pagesës së personave të tretë;

(3) Komisioni me Rregullore e përcakton formën dhe përmbajtjen e të dhënave nga paragrafi (2) i këtij neni dhe nenet 74 paragrafet (3) dhe (4) dhe 90 i këtij Ligji.

Kushte shtesë në lidhje me këshillim për investime

Neni 76

(1) Kur shoqëria e investimeve jep shërbim për këshillim të investimeve, krahas informacioneve nga nenet 74 dhe 75 të këtij Ligji, është e obliguar që në një afat të arsyeshëm, përpara ofrimit të shërbimit të informojë klientin si në vijim:

1) nëse këshillimi për investime konsiderohet i pavarur në kuptim të këtij Ligji dhe arsyetim për të njëjtën, si dhe lloji dhe natyra e kufizimeve të zbatuara;

2) nëse këshillimi për investime bazohet në një analizë të gjerë ose të kufizuar të llojeve të ndryshme të instrumenteve financiare, në veçanti nëse vëllimi i llojeve të analizuar të instrumenteve financiare është i kufizuar në instrumente financiare të emetuara ose të ofruara nga subjekte të ndërlidhur me shoqërinë e investimeve ose në ato të cilat janë të ndërlidhura në një mënyrë tjetër ekonomike ose juridike me shoqëritë përmes marrëdhënieve kontraktuale që janë të natyrës së tillë që paraqesin rrezik nga çrregullimi i pavarësisë së këshillimit; dhe

3) nëse shoqëria e investimeve i siguron klientit vlerësime periodike për përshtatshmërinë e instrumenteve të rekomanduara financiare.

(2) Të dhënat nga paragrafi (1) i këtij neni duhet t'i përmbajnë elementet në përputhje me nenin 77 të këtij Ligji.

Informacione për këshillim për investime

Neni 77

(1) Shoqëria e investimeve klientëve të saj duhet në një mënyrë të qartë dhe koncize t'u sqarojë nëse dhe pse këshilla për investime konsiderohet si e pavarur ose e varur, si dhe lloji dhe natyra e kufizimeve që zbatohen, përfshirë edhe ndalesën e pranimit dhe mbajtjes së kompensimeve (stimulimeve) plotësuese në rast kur këshilla për investime është dhënë në një bazë të pavarur.

(2) Kur këshillimi për investime i është dhënë ose siguruar një klienti të njëjtë edhe në bazë të pavarur edhe të varur, shoqëria e investimeve duhet të sqarojë vëllimin e të dy shërbimeve, që t'i mundësojë investitorit t'i kuptojë diferencat ndërmjet dy shërbimeve, me qëllim që mos të paraqesë vetveten si një këshilltar i pavarur i investimeve për aktivitetin e përgjithshëm. Në komunikimin me klientët, shoqëria e investimeve nuk mundet paarsyeshëm t'i theksojë shërbimet e një këshillimi të pavarur për investime në raport me shërbimet e ofrimit të shërbimeve të varura të investimeve.

(3) Shoqëria e investimeve e cila jep këshillim për investime në një bazë të pavarur ose të varur, duhet t'i sqarojë klientit vëllimin e instrumenteve financiare që i'a rekomandon, përfshirë edhe ndërlidhshmërinë e shoqërisë me emetuesit ose ofruesit e instrumenteve financiare.

(4) Shoqëria e investimeve është e obliguar që të sigurojë përshkrim të llojeve të instrumenteve financiare, vëllimin e instrumenteve financiare dhe analizat e ofruesve për secilin lloj të instrumentit veçanërisht në përputhje me përmasat e shërbimit.

(5) Kur shoqëria e investimeve jep këshillim të pavarur, është e obliguar të përshkruajë mënyrën në të cilën shërbimi i dhënë i përmbush kushtet për ofrimin e këshillimit për investime në bazë të pavarur, si dhe faktorët të cilët shoqëria e investimeve i ka parasysh në procesin e selektimit të instrumenteve financiare të cilat i rekomandon, siç janë rreziqet, kostot dhe kompleksiteti i instrumenteve financiare.

(6) Kur vëllimi i instrumenteve financiare të analizuar nga ana e shoqërisë së investimeve e cila jep këshillim për investime në bazë të pavarur përfshin instrumente vetjake financiare ose instrumente të emetuara ose të ofruara nga persona me të cilët shoqëria e investimeve është ngushtë e lidhur ose ka çfarëdo raporte të afërta juridike ose ekonomike, në atë rast shoqëria investuese, për çdo lloj të instrumentit financiar, duhet të ndajë vëllimin e instrumenteve financiare të emetuara ose të ofruara nga persona me të cilët shoqëria e investimeve nuk është e ndërlidhur mbi asnjë bazë.

(7) Shoqëria e investimeve e cila jep vlerësim periodik për përshtatshmërinë e rekomandimeve të dhëna në përputhje me nenin 96 të këtij Ligji, është e obliguar që t'i sigurojë informacionet në vijim:

- 1) shpeshësinë dhe vëllimin e vlerësimit periodik të përshtatshmërisë dhe aty ku është relevante,

(1) Сите информации кои инвестициското друштво му ги дава на клиентот или на потенцијалниот клиент, вклучувајќи го и рекламирањето, мора да бидат точни, јасни и да не доведуваат во заблуда, при што рекламирањето мора да биде јасно препознатливо како такво.

(2) Инвестициското друштво мора да обезбеди дека информациите од став (1) на овој член ги исполнуваат следниве услови:

1) да го вклучува името на инвестициското друштво;

2) да е точна и секогаш дава јасна индикација за сите релевантни ризици кога се наведуваат одредени придобивки од инвестициските услуги или финансискиот инструмент;

3) да користи големина на фонт на текст за индикацијата на релевантниот ризик, која е најмалку иста на големината на фонтот на останатиот текст на информацијата;

4) да треба да биде презентирана на начин кој што најверојатно ќе биде разбран од страна на просечен инвеститор/клиент во групата кон која што истата е насочена или од која истата најверојатно ќе биде примена;

5) не смее да ги прикрива и намалува важните работи, изјави или предупредувања;

6) да е конзистентно презентирана употребувајќи ист јазик низ целата информација и рекламниот материјал којшто е обезбеден за секој клиент освен доколку клиентот прифатил да ја прима информацијата на повеќе од еден јазик;

7) да е ажурирана и релевантна во однос на начинот на комуникација со клиентот.

(3) Информациите од став (1) на овој член може да содржат споредба на инвестициски услуги и активности и помошни услуги, финансиски инструменти или лица коишто даваат инвестициски услуги и активности и помошни услуги.

(4) Информациите од став (1) на овој член може да содржат индикација за претходни резултати, симулирани претходни резултати или идни резултати за финансиски инструмент, финансиски индекс или инвестициска услуга.

(5) Доколку информацијата се однесува на одреден даночен третман, во истата треба да биде јасно посочено дека даночниот третман зависи од индивидуалните околности на секој клиент и може да биде предмет на промена во иднина.

(6) Информациите не смее да го користи името на Комисијата на начин што ќе индицира или наведува одобрување или поддршка од страна на Комисијата за производитите или услугите на инвестициското друштво.

(7) Инвестициското друштво е должно на клиент или на потенцијален клиент сите информации кои е во обврска да му ги доставува согласно овој закон, да му ги достави во

електронски облик.

(8) Инвестициското друштво е должно на барање на клиент или на потенцијален клиент кој е мал инвеститор, информациите од ставовите (1) и (7) на овој член бесплатно да ги достави во хартиена форма.

Информации кои се даваат пред извршување на инвестициска услуга или помошни активности

Член 75

(1) Инвестициското друштво е должно на клиентот односно потенцијалниот клиент навремено, пред давањето на инвестициски услуги и активности и помошни услуги, да му обезбеди доволно податоци кои ќе бидат вистинити, јасни и недвосмислени и ќе им овозможат на клиентите или потенцијалните клиенти да ја разберат природата и ризиците од инвестирањето и притоа врз основа на тие информации/податоци да можат да донесат одлука за инвестирање/вложување.

(2) Податоците од став (1) го содржат следното:

а) општи информации за клиенти;

б) информации за инвестициското друштво, инвестициските услуги и активности и помошните услуги кои ги дава на клиентите односно потенцијалните клиенти;

в) податоци за финансиските инструменти и инвестициските стратегии кои друштвото ги предлага, како и назнака дали се наменети за професионални или мали вложувачи, имајќи го предвид целниот пазар (таргетираниот пазар);

г) информации кои се однесуваат на заштита на финансиските инструменти и на паричните средства на клиентите;

д) информации за местото на извршување на налози;

ѓ) информации за сите трошоци и други надоместоци кои мора да содржат податоци за трошоците и надоместоците на инвестициските услуги и активности и помошните услуги, вклучувајќи го и надоместокот за инвестициското советување, како и податоци за можностите и начините на плаќање, вклучувајќи и податоци за можностите за примање на уплата на трети лица;

(3) Комисијата со Правилник ја пропишува формата и содржината на податоците од став (2) на овој член и членовите 74 ставови (3) и (4) и 90 од овој закон.

Дополнителни услови во врска со инвестициско советување

Член 76

(1) Кога инвестициското друштво дава услуга за инвестициско советување, покрај информациите од членовите 74 и 75 од овој закон, должно е во разумен рок, пред давање на услугата да го информира клиентот за следното:

1) дали инвестициското советување се смета за

kushtet në bazë të së cilave është kryer ai vlerësim;

2) shkallën deri në të cilën paraprakisht informacionet e grumbulluara do të jenë lëndë e rivlerësimi; dhe

3) mënyrën në të cilën klienti do të jetë i njoftuar për rekomandimin e përditësuar.

Këshillim për investime në bazë të pavarur

Neni 78

(1) Shoqëria e investimeve e cila jep këshillim për investime në bazë të pavarur duhet të përcaktojë dhe vendos proces të selektimit me qëllim që të analizohen dhe krahasohen një numër i mjaftueshëm i instrumenteve financiare të qasshme në tregun.

(2) Shoqëria e investimeve gjatë analizës së një numri të mjaftueshëm të instrumenteve financiare nga paragrafi (1) i këtij neni, është e obliguar që të sigurojë se instrumentet financiare mjaftueshëm dallohen në aspekt të llojit të tyre dhe në aspekt të emetuesve ose ofruesve të produktit, me qëllim që të sigurohet se në mënyrë përkatëse mund t'i përmbushin qëllimet e investimeve të klientit, gjatë së cilës analiza nuk mund të kufizohet në instrumentet financiare të emetuara ose të ofruara nga:

1) vet shoqëria e investimeve ose nga subjekte me të cilët është ngushtë e ndërlidhur shoqëria e investimeve ose

2) subjekte të tjerë me të cilët shoqëria e investimeve është ngushtë e ndërlidhur ose ka lidhje të afërta juridike ose ekonomike siç janë marrëdhëniet kontraktuale të cilat do të paraqitnin rrezik për çrregullimin e pavarësisë së këshillës së dhënë;

(3) Procesi i selektimit nga paragrafi (1) i këtij neni duhet t'i përfshijë elementet në vijim:

a) numri dhe larmia e instrumenteve financiare që merren parasysh është proporcionale me vëllimin e shërbimeve për këshillim për investime të cilat i ofron një këshilltar i pavarur i investimeve;

b) numri dhe larmia e instrumenteve financiare që janë të marra parasysh është në mënyrë përkatëse reprezentativ në instrumentet financiare të qasshme në tregun;

c) sasia e instrumenteve financiare të emetuara nga shoqëria e investimeve ose nga persona me të cilët është ngushtë e ndërlidhur është proporcionale me shumën totale të instrumenteve financiare të cilat janë marrë parasysh dhe

ç) kriteret për zgjedhje të instrumenteve të ndryshme financiare i përfshijnë të gjitha aspektet relevante, siç janë rreziqet, kostot dhe ndërlidhmëria, si dhe karakteristikat e klientëve të shoqërisë së investimeve, me qëllim që të sigurojnë një zgjedhje të paanshme të instrumenteve që rekomandohen.

независно во смисла на овој закон и образложение за истото, како и видот и природата на применетите ограничувања;

2) дали инвестициското советување се заснова на широка или на ограничена анализа на различни видови финансиски инструменти, особено дали опсегот на анализираните видови финансиски инструменти е ограничен на финансиски инструменти издадени или понудени од субјекти поврзани со инвестициското друштво или на оние кои се поврзани на поинаков правен или економски начин со друштвата преку договорни односи кои се од таква природа што претставуваат ризик од нарушување на независноста на советувањето; и

3) дали инвестициското друштво му обезбедува на клиентот периодични проценки за соодветноста на препорачаните финансиски инструменти.

(2) Податоците од став (1) на овој член мора да ги содржат елементите согласно член 77 од овој закон.

Информации за инвестициско советување

Член 77

(1) Инвестициското друштво на своите клиенти треба на јасен и концизен начин да им објасни дали и зошто инвестицискиот совет се смета за независен или зависен, како и видот и природата на ограничувањата што се применуваат, вклучувајќи и забрана за примање и задржување на дополнителни надоместоци (стимулации) во случај кога инвестицискиот совет е даден на независна основа.

(2) Кога инвестициското советување му е дадено или обезбедено на ист клиент и на независна и на зависна основа, инвестициското друштво треба да го објасни обемот на двете услуги, за да му овозможи на инвеститорот да ги разбере разликите помеѓу двете услуги, со цел да не се претстави себеси како независен инвестициски советник за целокупната активност. Во комуникацијата со клиентите инвестициското друштво не смее неоправдано да ги истакнува услугите на независно инвестициско советување во однос на услугите за давање зависни инвестициски услуги.

(3) Инвестициско друштво кое дава инвестициско советување на независна или зависна основа, треба да му го објасни на клиентот опсегот на финансиски инструменти што му ги препорачува, вклучувајќи ја и поврзаноста на друштвото со издавачите или понудувачите на финансиските инструменти.

(4) Инвестициското друштво е должно да обезбеди опис на видовите на финансиските инструменти, опсег на финансиски инструменти и анализите на понудувачите за секој вид на инструмент поединечно согласно обемот на услугата.

(5) Кога инвестициското друштво дава независно советување, должно е да го опише начинот на кој дадената услуга ги исполнува условите за давање на инвестициско

(4) Në rast kur selektimi i paraparë me paragrafin (1) dhe paragrafin (3) të këtij neni nuk është i mundur për shkak të mënyrës së punës ose vëllimit specifik të shërbimeve që i ofron, shoqëria e investimeve e cila jep këshillim për investime nuk mund të paraqitet si e pavarur.

(5) Shoqëria e investimeve e cila jep këshillim të pavarur për investime dhe e cila përqëndrohet në kategori të caktuara ose vëllim specifik të instrumenteve financiare, duhet të përmbush kushtet në vijim:

a) shoqëria promovohet në mënyrë me të cilën tërheq ekskluzivisht klientë që japin përparësi atyre kategorive ose vëllimit të instrumenteve financiare në të cilat përqëndrohet shoqëria;

b) shoqëria kërkon nga klientët të prononcohen nëse janë të interesuar për investim vetëm në kategorinë e caktuar ose vëllimi të instrumenteve financiare dhe

c) përpara ofrimit të shërbimit, shoqëria duhet të sigurojë se shërbimi është përkatës për secilin klient të ri mbi bazë të asaj që mënyra e saj e punës i përgjigjet nevojave dhe qëllimeve të klientit dhe vëllimit të instrumenteve financiare të cilat janë përkatëse për klientin, në të kundërtën, shoqëria nuk mund t'ia ofrojë atë shërbim klientit.

(6) Shoqëria e investimeve e cila jep këshilla të investimeve edhe në bazë të pavarur edhe në bazë të varur, duhet t'i përmbush kushtet vijuese:

a) përpara se t'i sigurojë shërbimet, t'i informojë në kohë klientët e vet pëmes një mediumi të qëndrueshëm, nëse këshilla për investim do të jetë e pavarur ose e varur;

b) të paraqitet si një shoqëri e pavarur e investimeve për shërbimet për të cilat jep këshillim për investime në bazë të pavarur;

c) të ketë kërkesa përkatëse organizative dhe mekanizma të kontrollit me qëllim që të sigurojë se të dy llojet e këshillimit dhe këshilltarët e investimeve janë qartë të ndarë njërit prej tjerëve dhe se klientët nuk do të jenë të sjellur në hamendje për llojin e këshillimit që e fitojnë si dhe nëse e njëjta është e përshtatshme për ata.

(7) Shoqëria e investimeve nuk mund të lejojë që një person i njëjtë fizik njëkohësisht të jep edhe këshillim të pavarur edhe të varur.

PJESA 3

STMULIME TË SHOQËRISË SË INVESTIMEVE

Fushështrirja e zbatimit të stimulimeve

Neni 79

(1) Në kuptim të këtij Ligji, për stimulime konsiderohen kompensimet, komisionet, përfitimi monetar dhe jomonetar të lidhura me ofrimin e shërbimeve dhe aktiviteteve të investimeve dhe shërbimeve ndihmëse për klientë, të cilat shoqëria e investimeve i jep ose pranon nga ana e një personi të tretë ose person i cili vepron për llogari të një personi të

советување на независна основа, како и факторите кои инвестициското друштво ги има во предвид во процесот на селекција на финансиските инструменти кои ги препорачува, како што се ризиците, трошоците и комплексноста на финансиските инструменти.

(6) Кога опсегот на финансиски инструменти анализирани од страна на инвестициското друштво кое дава инвестициско советување на независна основа вклучува сопствени финансиски инструменти или инструменти издадени или понудени од лица со кои инвестициското друштво е тесно поврзано или има било какви блиски правни или економски односи, во тој случај инвестициското друштво, за секој вид на финансиски инструмент треба да го разграничи опсегот на финансиските инструменти издадени или понудени од лица со кои што инвестициското друштво не е поврзано по ниту еден основ.

(7) Инвестициското друштво кое дава периодична проценка за соодветноста на препораките дадени во согласност со член 96 од овој закон, должно е да ги обезбеди следните информации:

- 1) зачестеноста и обемот на периодичната проценка на соодветноста и таму каде што е релевантно, условите врз основа на кои е извршена таа проценка;
- 2) степенот до кој претходно собраните информации ќе бидат предмет на повторна проценка; и
- 3) начинот на кој клиентот ќе биде известен за ажурираната препорака.

Инвестициско советување на независна основа

Член 78

(1) Инвестициско друштво кое дава инвестициско советување на независна основа треба да утврди и воспостави процес на селекција со цел да се анализираат и споредат доволен број на финансиски инструменти достапни на пазарот.

(2) Инвестициското друштво при анализата на доволен број на финансиски инструменти од став (1) на овој член е должно да обезбеди дека финансиските инструменти се доволно различни во поглед на нивниот вид и во поглед на издавачите или понудувачите на производот, со цел да се осигура дека можат соодветно да ги исполнат инвестициските цели на клиентот, при што анализата не смее да се ограничи на финансиските инструменти издадени или понудени од:

- 1) самото инвестициско друштво или од субјекти со кои е тесно поврзано инвестициското друштво или
- 2) други субјекти со кои инвестициското друштво е тесно поврзано или има блиски правни или економски врски како што се договорни односи кои би претставувале ризик за нарушување на независноста на

tretë.

(2) Me përjashtim të nenit (1) të këtij neni, si stimulime nuk konsiderohen pagesat të cilat mundësojnë ose janë të nevojshme për kryerjen e shërbimeve të investimeve siç janë kostot për ruajtje, kompensimet për vërtetim dhe shlyerje, kompensimet rregullatore dhe ligjore, të cilat sipas natyrës nuk e cenojnë detyrimin e shoqërisë së investimeve të veprojë ndershëm, drejtë dhe në përputhje me rregullat e profesionit si dhe në përputhje me interesin më të mirë të klientëve të vet.

(3) Shoqëria e investimeve mund të jep ose pranon stimulime vetëm nëse së bashku janë të përmbushura kushtet vijuese:

- a) stimulimi është i destinuar për përmirësimin e cilësisë së shërbimit që i jepet klientit;
- b) stimulimi nuk e cenon detyrimin e shoqërisë së investimeve të veprojë në interesin më të mirë të klientit, ndershëm, drejtë dhe në përputhje me rregullat e profesionit;
- c) klienti në kohë, para ofrimit të shërbimit, në një mënyrë të qartë, tërësisht të saktë dhe të kuptueshme është i njoftuar se ekziston stimulim lidhur me shërbim të caktuar, si dhe për natyrën dhe shumën ose sasinë e stimulimit, klienti njoftohet me mënyrën e përcaktimit të stimulimit.

(4) Përderisa është e përshtatshme, shoqëria e investimeve e njofton klientin për mekanizmat për transmetim të kompensimeve, komisioneve, përfitimin monetar ose jomonetar të klientit, të cilat janë të pranuar në lidhje me ofrimin e shërbimeve të investimeve ose atyre ndihmëse.

(5) Përderisa shoqëria e investimeve stimulimin e jep ose pranon në kundërshtim me dispozitat e këtij neni, konsiderohet se shoqëria e investimeve nuk menaxhon me konfliktin e interesave në përputhje me dispozitat e këtij Ligji dhe se nuk vepron në interesin më të mirë të klientëve.

Kushte për përmirësimin e cilësisë së shërbimeve

Neni 80

(1) Kompensimet, komisionet ose përfitimet jomonetare nga neni 79 paragrafi 3 pika a) konsiderohen se janë të dedikuara për përmirësimin e cilësisë së shërbimit që i ofrohet klientit, përderisa janë të përmbushura të gjitha kushtet vijuese:

- 1) janë të arsyeshme me ofrimin e shërbimeve shtesë ose shërbimeve në nivel më të lartë klientit relevant, proporcionalisht me lartësinë e stimulimit të pranuar nga ana e shoqërisë së investimeve;
- 2) përderisa bëhet fjalë për stimulim i cili paraqet përfitim i drejtpërdrejtë për shoqërinë, aksionarët e saj ose të punësuarit, duhet njëkohësisht të ekzistojë përfitim i barabartë edhe për klientin relevant dhe
- 3) përderisa bëhet fjalë për stimulim të vazhdueshëm (on-going), i njëjti duhet të arsyetohet me

дадениот совет;

(3) Процесот на селекција од став (1) на овој член треба да ги вклучи следниве елементи:

а) бројот и разновидноста на финансиските инструменти што се земаат предвид е пропорционален со обемот на услугите за инвестициско советување кои што ги нуди независен инвестициски советник;

б) бројот и разновидноста на финансиските инструменти кои се земени предвид е соодветно репрезентативен на финансиските инструменти достапни на пазарот;

в) количината на финансиски инструменти издадени од инвестициското друштво или од лица со кои е тесно поврзано е пропорционална со вкупниот износ на финансиски инструменти кои се земени во предвид и

г) критериумите за избор на различни финансиски инструменти ги вклучуваат сите релевантни аспекти, како што се ризиците, трошоците и сложеноста, како и карактеристиките на клиентите на инвестициското друштво, со цел да обезбедат непристрасен избор на инструментите што се препорачуваат.

(4) Во случај кога селекцијата предвидена со став (1) и став (3) на овој член не е можна поради начинот на работење или специфичниот опсег на услугите кои ги нуди, инвестициското друштво кое дава инвестициско советување не може да се претстави како независно.

(5) Инвестициското друштво кое дава независно инвестициско советување и кое се фокусира на одредени категории или специфичен опсег на финансиски инструменти, мора да ги исполнува следниве услови:

а) друштвото се промовира на начин со кој привлекува исклучиво клиенти кои даваат предност на тие категории или опсег на финансиски инструменти на кои друштвото се фокусира;

б) друштвото бара од клиентите да се произнесат дека се заинтересирани за инвестирање само во одредената категорија или опсег на финансиски инструменти и

в) пред давање на услугата, друштвото треба да обезбеди дека услугата е соодветна за секој нов клиент врз основа на тоа што неговиот начин на работење одговара на потребите и на целите на клиентот и опсегот на финансиски инструменти кои се соодветни за клиентот, а во спротивно друштвото не смее да ја нуди таа услуга на клиентот.

(6) Инвестициско друштво кое дава инвестициски совети и на независна основа и на зависна основа, треба да ги исполни следниве услови:

а) пред да ги обезбеди услугите, да ги информира навремено своите клиенти преку траен медиум, дали инвестицискиот совет ќе биде независен или зависен;

б) да се претставува како независно инвестициско друштво за услугите за коишто дава инвестициско советување на независна основа;

в) да има соодветни организациски барања и

sigurimin e përfitimit të vazhdueshëm për klientin.

(2) Nuk janë të lejuara kompensime, komisione ose përfitim jomonetar të cilat janë arsye për kryerjen të njëanshme ose të dëmshme të shërbimeve për klientin.

(3) Kushtet nga paragrafi (1) i këtij neni duhet të përmbushen derisa shoqëria e investimeve paguan ose arkëton kompensime dhe komisione, respektivisht jep ose pranon përfitim jomonetar.

(4) Shoqëria e investimeve është e obliguar që të mbajë evidencë për të gjitha kompensimet, komisionet dhe përfitimin jomonetar të cilat shoqëria e investimeve i ka pranuar nga person i tretë në lidhje me kryerjen e shërbimeve dhe aktiviteteteve të investimeve dhe shërbimeve ndihmëse në mënyrë dhe afate të përcaktuara me Rregulloren nga neni 81 paragrafi 6 i këtij Ligji.

(5) Gjatë periudhës në të cilën shoqëria e investimeve jep ose pranon stimulime shtesë lidhur me shërbimet cilat u ofron klientëve, është e obliguar që së paku një herë në vit secilin klient veçanarisht t'a njoftojë për shumën totale ose sasinë e stimulimeve të pranuar shtesë, përveç ato nga neni 79 paragrafi 2 i këtij Ligji.

(6) Përderisa në kanal in distributiv marrin pjesë më shumë shoqëri të investimeve, atëherë secila shoqëri e investimeve që ofron shërbime dhe aktivitete të investimeve dhe shërbime ndihmëse është e obliguar të përmbush detyrimin për njoftim të klientëve të vet.

Stimulime lidhur me menaxhimin e portofolit dhe këshillim të pavarur për investime

Neni 81

(1) Shoqëria e investimeve e cila në përputhje me nenet 77 dhe 78 jep këshillim të pavarur për investime dhe e cila e kryen shërbimin nga neni 5 paragrafi 1) pika ç) e këtij Ligji, nuk mund të pranojë e as të mbajë stimulime shtesë në raport me atë shërbim.

(2) Përderisa shoqëria e investimeve pranon stimulime gjatë dhënies së shërbimeve nga paragrafi (1) i këtij neni, është e obliguar që të njëjtat në tërësi t'ia transferojë klientit.

(3) Shoqëria e investimeve është e obliguar të vendos dhe zbatojë politikë e cila do të mundësojë që stimulimet të cilat pranohen në rastet nga paragrafi (1) i këtij neni të transferohen tek klienti dhe i njëjti për atë të jetë i njoftuar në mënyrë përkatëse.

(4) Ndalea nga paragrafi (1) i këtij neni nuk u referohet stimulimeve të vogla jomonetare të cilat mund të përmirësojnë cilësinë e shërbimeve që i jepen klientit dhe të cilat sipas vëllimit dhe natyrës së tyre janë të tilla që nuk mund të cenojnë detyrimin e shoqërisë së investimeve të veprojë në interesin më të mirë të klientit, nën kusht që shoqëria e investimeve qartësisht e ka informuar klientin për të njëjtat në përputhje me

механизми за контрола со цел да обезбеди дека двата вида на услуги на советување и инвестициските советници се јасно одделени едни од други и дека клиентите нема да бидат доведени во заблуда за видот на советувањето кое го добиваат, како и дека истото е соодветно за нив.

(7) Инвестициското друштво не смее да дозволи исто физичко лице истовремено да дава и независно и зависно советување.

ДЕЛ 3

СТИМУЛАЦИИ НА ИНВЕСТИЦИСКО ДРУШТВО

Опфат на примена на стимулациите

Член 79

(1) Во смисла на овој закон, за стимулации се сметаат надоместоци, провизии парична и непарична корист поврзани со давање на инвестициските услуги и активности и помошни услуги за клиенти, а кои инвестициското друштво ги дава или прима од страна на трето лице или лице кое делува за сметка на третото лице.

(2) По исклучок од став (1) на овој член, како стимулации не се сметаат плаќања кои овозможуваат или се потребни за вршење на инвестициски услуги како што се трошоци за чување, надоместоци за утврдување и порамнување, регулаторни и законски надоместоци, а кои по својата природа не ја загрозуваат обврската на инвестициското друштво да делува чесно, правично и во согласност со правилата на професијата како и во согласност со најдобаринтерес на своите клиенти.

(3) Инвестициско друштво може да дава или прима стимулации само доколку заедно се исполнети следните услови:

- а) стимулирањето е наменето за подобрување на квалитетот на услугата која се дава на клиентот;
- б) стимулирањето не ја загрозува обврската на инвестициското друштво да постапува во најдобар интерес на клиентот, чесно, правично и во согласност со правилата на професијата;
- в) клиентот навремено, пред давањето на услугата, на јасен, целосно точен и разбирлив начин е запознаен дека постои стимулација поврзана со одредена услуга, како и за природата и износот или количината на стимулацијата, а доколку не е можно да се утврди износот или количината на стимулацијата, клиентот се запознава со начинот на утврдување на стимулацијата.

(4) Доколку е соодветно, инвестициското друштво го известува клиентот за механизмите за пренос на надоместоците, провизиите, паричната или непаричната корист на клиентот, а кои се примени во врска со давањето на инвестициските или помошните услуги.

(5) Доколку инвестициското друштво стимулирањето го дава или прима спротивно на одредбите на овој член, се смета дека инвестициското друштво не управува со судирот на

параграфин 5 të këtij neni.

(5) Shoqëria e investimeve është e obliguar që në kohë, përpara dhënies së shërbimeve dhe aktiviteteve të investimeve ose shërbimeve ndihmëse të njoftojë klientin për stimulimet e vogla jomonetare të këtij neni.

(6) Komisioni me Rregullore i përshkruan më hollësisht stimulimet e vogla jomonetare, si dhe stimulimet nga nenet 79, 80, 82, 83 dhe 84 i këtij Ligji.

Hulumtimi i investimeve dhe komunikimet e marketingut

Neni 82

(1) Në kuptim të këtij neni, nocioni hulumtim i referohet materialit për hulumtim ose shërbime që u referohen një ose më shumë instrumenteve financiare ose asetëve tjera (pronë), emetuesve ose emetuesve potencial të instrumenteve financiare ose materialit për hulumtim ose shërbime të cilat janë ngushtë të lidhura me industri ose treg të posaçëm, ashtu që ofrojnë informacione për instrumentet financiare, mjetet tjera (pronë) ose emetuesit në atë industri ose treg.

(2) Hulumtimi nga paragrafi (1) i këtij neni përfshin edhe materiale ose shërbime në kuadër të së cilave drejtpërdrejt ose tërthorazi rekomandohet ose propozohet strategjia e investimeve, dhe të cilat japin mendim të arsyetuar për vlerën e tashme ose të ardhshme ose çmimin e atyre instrumenteve financiare ose asetëve (pronë), ose materialeve ose shërbimeve që përmbajnë analizë, shqyrtime dhe konkluzione të ekstraktuara në bazë të informacioneve të reja ose ekzistuese të cilat do të mund të shfrytëzohen për informim për strategjinë e investimeve dhe të jenë relevante dhe të krijojnë vlerë shtesë vendimeve të cilat shoqëria e investimeve i sjell në emër të klientëve cilëve ai hulumtim u arkëtohet.

(3) Përderisa hulumtimi nga paragrafi 2 i këtij neni është i dedikuar për kanalet e distribuimit ose për publikun duhet të përmbushen kushtet vijuese:

a) hulumtimi ose informacioni janë të shënuara ose të përshkruara si hulumtime të investimeve ose me një term tjetër të ngjajshëm ose janë të paraqitura si arsyetim objektiv ose i pavarur i asaj çfarë është lëndë e rekomandimit;

b) përderisa rekomandimi nga hulumtimi është i përpiluar nga ana e shoqërisë së investimeve për një klient, i njëjti nuk paraqet këshillim të investimeve në përputhje me këtë Ligj në raport me atë klient.

(4) Përderisa rekomandimi për investim nuk i përmbush kushtet nga paragrafi (2) i këtij neni, atëherë i njëjti paraqet komunikim marketingu në përputhje me këtë Ligj dhe shoqërinë e investimeve e cila harton ose shpërndan rekomandim të tillë dhe është e obliguar që qartë t'a identifikojë si komunikim i marketingut.

(5) Shoqëritë e investimeve janë të obliguara që të sigurojnë se secili komunikim i marketingut përmban deklaratë të qartë dhe të njëtrajtshme se rekomandimi përmes komunikim të marketingut nuk është i

интереси во согласност со одредбите од овој закон и дека не постапува во најдобар интерес на клиентите.

Услови за подобрување на квалитетот на услугите

Член 80

(1) Надоместоците, провизиите или непаричните користи од член 79 став 3 точка а) се сметаат дека се наменети за подобрување на квалитетот на услугата која се нуди на клиентот, доколку се исполнети сите следни услови:

- 1) оправдани се со давање на дополнителни услуги или услуги на повисоко ниво на релевантниот клиент, пропорционално на висината на примената стимулација од страна на инвестициското друштво;
- 2) доколку се работи за стимулирање кое претставува директна корист за друштвото, неговите акционери или вработените, мора истовремено да постои еднаква корист и за релевантниот клиент и
- 3) доколку се работи за (on-going) постојана стимулација, истата мора да се оправда со обезбедување постојана корист за клиентот.

(2) Не се дозволени надоместоци, провизии или непарична корист кои се причина за пристрасно или штетно вршење на услуги за клиентот.

(3) Условите од став (1) на овој член мора да бидат исполнети сè додека инвестициското друштво плаќа или наплатува надоместоци и провизии односно дава или прима непарична корист.

(4) Инвестициското друштво е должно да води евиденција за сите надоместоци, провизии и непарична корист кои инвестициското друштво ги примило од трето лице во врска со вршење инвестициски услуги и активности и помошни услуги на начин и во рокови пропишани со Правилникот од член 81 став 6 од овој закон.

(5) Во текот на периодот во кој инвестициското друштво дава или прима дополнителни стимулации поврзани со услугите кои им ги нуди на клиентите, должно е најмалку еднаш годишно секој клиент посебно да го извести за вкупниот износ или количината на примени дополнителни стимулации, освен оние од член 79 став 2 од овој закон.

(6) Доколку во дистрибутивниот канал учествуваат повеќе инвестициски друштва, тогаш секое инвестициско друштво кое нуди инвестициски услуги и активности и помошни услуги е должно да ја исполнува обврската за известување на своите клиенти.

Стимулации поврзани со управување со портфолио и

përgatitur në përputhje me kërkesat ligjore të dedikuara për promovimin e pavarësisë së hulumtimit të investimeve dhe se nuk është lëndë e çfarëdo ndalese për shpërndarjen e mëtejme e cila i referohet hulumtimit të investimeve.

Stimulime lidhur me hulumtim

Neni 83

(1) Kur person i tretë kryen hulumtim për shoqërinë e investimeve e cila menaxhon me portofolin ose kryen shërbime të tjera të investimeve ose shërbime ndihmëse, ai hulumtim nuk konsiderohet për stimulim në kuptim të këtij Ligji, përderisa e njëjta kryhet në zëvendësim për:

- 1) pagesa të drejtpërdrejta për të cilat shoqëria e investimeve përdor asete vetjake;
- 2) pagesa përmes një llogarie të posaçme për hulumtim e cila është nën kontroll të shoqërisë së investimeve nën kusht që gjatë mbajtjes së asaj llogarie të përmbushen kushtet e përcaktuara me Rregulloren nga neni 81 paragrafi 6 i këtij Ligji.

(2) Përderisa përdoret llogaria për hulumtim nga paragrafi (1) pika 2) e këtij neni, shoqëria e investimeve është e obliguar që klientin t'a informojë për:

- 1) para dhënies së shërbimit, shumën e buxhetit për hulumtim dhe shumën e vlerësuar të kompensimit për hulumtim të cilat përllogariten për secilin klient;
- 2) të dhënat vjetore për kostot totale të bëra për hulumtimin i cili është zbatuar nga person i tretë.

(3) Kur person i tretë kryen hulumtim për shoqërinë e investimeve e cila menaxhon me portofol ose kryen shërbime të tjera të investimeve ose shërbime ndihmëse, ai hulumtim nuk konsiderohet për stimulim në kuptim të këtij Ligji, nëse e njëjta kryhet në zëvendësim për:

- 1) pagesa të drejtpërdrejta për të cilat shoqëria e investimeve përdor asete vetjake;
- 2) pagesa përmes një llogarie të posaçme për hulumtim e cila është nën kontroll të shoqërisë investimeve nën kusht që gjatë mbajtjes së asaj llogarie të jenë të përmbushura kushtet e përcaktuara me Rregulloren nga neni 81 paragrafi 6 i këtij Ligji.

(4) Përderisa përdoret llogaria për hulumtim nga paragrafi (1) pika 2) e këtij neni, shoqëria e investimeve është e obliguar që klientin t'a informojë për:

- 1) përpara dhënies së shërbimit, shumën e buxhetit për hulumtim dhe shumën e vlerësuar të kompensimit për hulumtim të cilat do të përllogariten për secilin klient;
- 2) të dhënat vjetore për kostot totale të bëra për hulumtimin që është kryer nga personi i tretë.

(5) Kur personi i tretë kryen hulumtim të shoqërisë së investimeve e cila menaxhon me portofol ose kryen shërbime

независно инвестициско советување

Член 81

(1) Инвестициското друштво кое согласно членовите 77 и 78 дава независно инвестициско советување и кое ја врши услугата од член 5 став 1) точка г) од овој закон, не смее да прима ниту да задржува дополнителни стимулации во однос на таа услуга.

(2) Доколку инвестициското друштво прими стимулации при давањето на услугите од став (1) на овој член, должно е истите во целост да му ги пренесе на клиентот.

(3) Инвестициското друштво е должно да воспостави и применува политика која ќе овозможи стимулациите кои се примаат во случаите од став (1) на овој член да се пренесат на клиентот и истиот да биде за тоа известен на соодветен начин.

(4) Забраната од став (1) на овој член не се однесува на мали непарични стимулации кои можат да го подобрат квалитетот на услугите кои се даваат на клиентот и кои според својот обем и природа се такви што не можат да ја загорзат обврската на инвестициското друштво да делува во најдобар интерес на клиентот, под услов инвестициското друштво јасно да го информирало клиентот за истите согласно став 5 на овој член.

(5) Инвестициското друштво е должно навремено, пред давањето на инвестициските услуги и активности или помошни услуги да го извести клиентот за малите непарични стимулации на овој член.

(6) Комисијата со Правилник подетално ги пропишува малите непарични стимулации како и стимулациите од членовите 79, 80, 82, 83 и 84 од овој закон.

Инвестициско истражување и маркетинг комуникации

Член 82

(1) Во смисла на овој член, поимот истражување се однесува на материјал за истражување или услуги кои се однесуваат на еден или повеќе финансиски инструменти или други средства (имот), издавачи или потенцијални издавачи на финансиски инструменти или материјал за истражување или услуги кои се тесно поврзани со посебна индустрија или пазар, така што пружаат информации за финансиските инструменти, другите средства (имотот) или издавачите во таа индустрија или пазар.

(2) Истражувањето од став (1) на овој член опфаќа и материјали или услуги во чии рамки директно или индиректно се препорачува или предлага инвестициска стратегија, и кои даваат образложено мислење за сегашната или идна вредност или цена на тие финансиски инструменти или средства (имот), или материјали или услуги кои содржат анализа, согледувања и заклучоци изведени врз основа на нови или постоечки информации кои би можеле да се искористат за информирање за инвестициска стратегија и да бидат релевантни и да создадат дополнителна вредност на одлуките кои инвестициското друштво ги донесува во име на клиентите на кои тоа истражување им се наплаќа.

тë tjera të investimeve ose shërbime ndihmëse për klientët, konsiderohet se në raport me atë stimulime janë të përmbushura kushtet nga paragrafet (3) dhe (4) i këtij neni përderisa në mënyrë kumulative janë përmbushur të gjitha kushtet në vijim:

1) hulumtimi u referohet emetuesve, kapitalizimi i tregut i së cilëve nuk ka tejkaluar 62.000.000.000 denarë në periudhë prej 36 muaj përpara dhënies së shërbimit për hulumtim;

2) nëse përpara dhënies së shërbimit zbatim i urdhëresave ose hulumtim, shoqëria e investimeve dhe ofruesi i shërbimit hulumtim kanë përmyllur kontratë me të cilën vërtetohet se cila pjesë e kompensimeve të kombinuara ose pagesave të përbashkëta për shërbimet e zbatimit të urdhëresave dhe hulumtim, mund t'i atribuohet hulumtimit dhe

3) përderisa shoqëria e investimeve e ka njoftuar klientin për pagesat e përbashkëta për shërbimet e zbatimit të urdhëresave dhe hulumtimit që u janë paguar personave të tretë të cilët japin shërbime të hulumtimit.

Stimulime lidhur me pako të produkteve të investimeve

Neni 84

(1) Përderisa shoqëria e investimeve ofron shërbim për investime së bashku me një shërbim ose produkt tjetër si pjesë e një pako ose si kusht për kontratë ose pako të njëjtë, shoqëria e investimeve është e obliguar që të informojë klientin nëse është e mundur të blehen pjesë të ndryshme të pakosë veçanarisht, gjatë së cilës çdo pjesë e pakosë jep një pasqyrë të posaçme të kostove dhe kompensimeve.

(2) Përderisa ekziston probabilitet se rreziqet të cilat rezultojnë nga kontrata ose pakoja nga paragrafi (1) i këtij neni e cila i është ofruar një investitori të vogël, të dallohen nga rreziqet e lidhura me pjesët e veçuara, shoqëria e investimeve është e obliguar që të sigurojë përshkrim përkatës të pjesëve të ndryshme të kontratës ose pakosë dhe mënyrën në të cilën veprimi i tyre i ndërsjellë ndikon në rrezikun total.

PJESA 4

KUSHTE KADROVIKE PËR ZBATIMIN E SHËRBIMEVE TË INVESTIMEVE

Kushte të përgjithshme kadrovike

Neni 85

(1) Shoqëria e investimeve është e obliguar që në çdo çast t'i përmbush kushtet organizative të përcaktuara me këtë ligj dhe të ketë në dispozicion numër të mjaftueshëm të personave me njohuri dhe kualifikime përkatëse të cilat sigurojnë të vepruarit në interesin më të mirë të klientit, varësisht nga vëllimi i punës, shërbimeve dhe aktiviteteve të cilat i zbaton dhe në raport me cilat instrumente dhe/ose produkte e investimeve zbatohen ato shërbime dhe aktivitete.

(2) Njohuritë dhe kualifikimet nga paragrafi (1) i këtij neni duhet ti kenë punonjësit në shoqërinë e investimeve dhe personat tjerë fizik të cilët në emër ose për llogari të shoqërisë

(3) Доколку истражувањето од став 2 на овој член е наменето за каналите за дистрибуција или за јавноста треба да се исполнети следните услови:

а) истражувањето или информацијата се означени или опишани како инвестициско истражување или со друг сличен термин или се претставени како објективно или независно објаснување на она што е предмет на препораката;

б) доколку препораката од истражувањето е изготвена од страна на инвестициското друштво за клиент, истата не преставува инвестициско советување во согласност со овој закон во однос на тој клиент.

(4) Доколку препораката за инвестирање не ги исполнува условите од став (2) на овој член, тогаш истата претставува маркетинг комуникација согласно овој закон и инвестициското друштво коешто ја изработува или дистрибуира таквата препорака е должно јасно да ја идентификува како маркетинг комуникација.

(5) Инвестициските друштва се должни да обезбедат дека секоја маркетинг комуникација содржи јасна и недвосмислена изјава дека препораката преку маркетинг комуникација не е подготвена во согласност со законските барања наменети за промовирање на независноста на инвестициското истражување и дека не е предмет на било каква забрана за понатамошно дистрибуирање кое се однесува на инвестициското истражување

Стимулации поврзани со истражување

Член 83

(1) Кога трето лице врши истражување за инвестициско друштво кое управува со портфолио или врши други инвестициски услуги или помошни услуги, тоа истражување не се смета за стимулација во смисла на овој закон, доколку истото се врши во замена за:

- 1) директни плаќања за кои инвестициското друштво користи сопствени средства;
- 2) плаќања преку посебна сметка за истражување која е под контрола на инвестициското друштво под услов при водењето на таа сметка да бидат исполнети условите утврдени со Правилникот од член 81 став 6 од овој закон.

(2) Доколку се користи сметката за истражување од став (1) точка 2) на овој член, инвестициското друштво е должно клиентот да го информира за:

- 1) пред давањето на услугата, износот на буџетот за истражување и проценетиот износ на надоместок за истражување кои се пресметуваат за секој клиент;
- 2) годишните податоци за вкупните трошоци направени за истражувањето кое е извршено од третото лице.

(3) Кога трето лице врши истражување за инвестициско

сè investimeve, pavarësisht nga struktura organizative e shoqërisë dhe vendit të punës ose obligimet e çdo personi në kuadër të shërbimeve dhe aktiviteteteve të investimeve të cilat i zbaton shoqëria, i kryejnë punët në vijim:

a) i informojnë ose marrin pjesë në informimin e klientëve ose klientëve potencial për instrumentet financiare, shërbimet dhe aktivitetet e investimit dhe shërbimet ndihmëse të shoqërisë ose i këshillojnë klientët për shërbimet dhe aktivitetet e shoqërisë;

b) zbatojnë ose kryejnë transmetim të urdhëresave klientëve ose tregtojnë në emër dhe për llogari të shoqërisë;

c) u japin këshilla për investime klientëve ose sjellin vendime për investime në kuadër të shërbimit për menaxhim me portofol.

(3) Krahas kërkesave nga paragrafi (1) i këtij neni, njohuri dhe kualifikime përkatëse duhet të kenë edhe personat të cilët në përputhje me vijat e vendosura të përgjegjësisë në strukturën organizative të shoqërisë së investimeve kryejnë mbikëqyrje të drejtpërdrejtë mbi punën e personave nga paragrafi (2) i këtij neni.

Persona të autorizuar

Neni 86

(1) Punët nga neni 85 paragrafi 2 i këtij Ligji mund t'i zbatojnë vetëm persona të cilët në përputhje me Rregulloren nga neni 88 i këtij Ligji, kanë kualifikime dhe përvojë pune që janë përkatëse me punët të cilat i zbatojnë.

(2) Me përjashtim të paragrafit (1) të këtij neni, punët nga neni 85 paragrafi 2 i këtij Ligji mund t'i zbatojnë edhe persona të cilët nuk kanë kualifikim përkatës ose përvojë pune, përderisa ata persona i përmbushin kushtet nga neni 87 paragrafi 4 i këtij Ligji, të cilat më hollësisht rregullohen me Rregulloren nga neni 88 i këtij Ligji.

(3) Shoqëria e investimeve është e obliguar të sigurojë se personat nga neni 85 paragrafi 1 i këtij Ligji janë të njoftuar me politikata dhe procedurat të cilat i ka vendosur shoqëria e investimeve me qëllim të sigurimit të veprimit në përputhje me dispozitat e këtij Ligji.

Detyrime të shoqërisë së investimeve në raport me kushtet kadrovike

Neni 87

(1) Shoqëria e investimeve është e obliguar të sigurojë se vetëm personat të cilët i përmbushin kushtet nga neni 86 paragrafi (1) dhe (2) i këtij Ligji zbatojnë punë nga neni 85 paragrafi (2) dhe (3) i këtij Ligji.

(2) Shoqëria e investimeve është e obliguar që në përputhje me Rregulloren nga neni 88 i këtij Ligji të mbajë Regjistër të personave të autorizuar nga neni 86 paragrafi (1) dhe (2) i këtij Ligji.

друштво кое управува со портфолио или врши други инвестициски услуги или помошни услуги, тоа истражување не се смета за стимулација во смисла на овој закон, доколку истото се врши во замена за:

- 1) директни плаќања за кои инвестициското друштво користи сопствени средства;
- 2) плаќања преку посебна сметка за истражување која е под контрола на инвестициското друштво под услов при водењето на таа сметка да бидат исполнети условите утврдени со Правилникот од член 81 став 6 од овој закон.

(4) Доколку се користи сметката за истражување од став (1) точка 2) на овој член, инвестициското друштво е должно клиентот да го информира за:

- 1) пред давањето на услугата, износот на буџетот за истражување и проценетиот износ на надоместок за истражување кои ќе се пресметаат за секој клиент;
- 2) годишните податоци за вкупните трошоци направени за истражувањето кое е извршено од третото лице.

(5) Кога трето лице врши истражување за инвестициско друштво кое управува со портфолио или врши други инвестициски услуги или помошни услуги за клиентите, се смета дека во однос на тие стимулации се исполнети условите од ставовите (3) и (4) на овој член доколку кумулативно се исполнети сите следни услови:

1) истражувањето се однесува на издавачи чија пазарна капитализација не надминала 62.000.000.000 денари во период од 36 месеци пред давањето на услугата за истражување;

2) ако пред давањето на услугата извршување на налози или истражување, инвестициското друштво и давателот на услугата истражување, склучиле договор со кој се утврдува кој дел од комбинираниите надоместоци или заедничките плаќања за услугите на извршување на налози и истражување, може да се припише на истражувањето и

3) доколку инвестициското друштво го известило клиентот за заедничките плаќања за услугите на извршување на налози и истражување кои се исплатени на трети лица кои даваат услуги на истражување.

Стимулации поврзани со пакет на инвестициски производи

Член 84

(1) Доколку инвестициското друштво нуди инвестициска услуга заедно со друга услуга или производ како дел од еден пакет или како услов за ист договор или пакет, инвестициското друштво е должно да го информира клиентот дали е можно да се купат различни делови од пакетот посебно пришто за секој дел од пакетот дава посебен приказ на трошоците и надоместоците.

(2) Доколку постои веројатност дека ризиците кои произлегуваат од договорот или пакетот од став (1) на овој член којшто е понуден на мал инвеститор, да се разликуваат

(3) Shoqëria investimeve është e obliguar të vendos një sistem të arsimit të vazhdueshëm të personave nga neni 85 paragrafi (1) i këtij Ligji, i përshtatshëm në ndërlidhshmërinë dhe vëllimin e punëve të cilat i zbatojnë ata persona, në përputhje me Rregulloren nga neni 88 i këtij Ligji.

(4) Shoqëria e investimeve është e obliguar të vendos një sistem efikas të mbikëqyrjes mbi zbatimin e punëve nga neni 85 paragrafi (2) i këtij Ligji dhe të ndërmer masa përkatëse në rast të mospërbushjes së kushteve të përcaktuara me këtë Ligj dhe Rregulloren nga neni 88 i këtij Ligji.

Kualifikime të pranuara

Neni 88

(1) Komisioni me Rregullore i përcakton njohuritë dhe kualifikimet minimale, kompetencën dhe përvojën e nevojshme të punës për secilën punë nga neni 85 paragrafi (2) i këtij Ligji.

(2) Komisioni është i autorizuar që të zbatojë provime profesionale për verifikim të njohurive dhe përvetësim të kualifikimeve të nevojshme për realizimin e punëve nga neni 85 paragrafi (2) i këtij ligji.

(3) Si kualifikime ose pjesë të kualifikimeve nga paragrafi (2) i këtij neni, Komisioni mund të njoh edhe kualifikime, certifikata, provime ose vërtetime tjera profesionale për njohuritë që i kanë lëshuar institucionet përkatëse, përderisa të njëjtat përmbushin standard të njohurive të paktën në nivel të kualifikimeve nga paragrafi (1) i këtij neni, në përputhje me setin minimal të kompetencave nga paragrafi (1) i këtij neni.

(4) Komisioni listën e përditësuar të kualifikimeve të njohura për punët nga neni 85 paragrafi (2) i këtij ligji e publikon në faqen e vet të internetit.

(5) Komisioni është i autorizuar që të zbatojë mbikëqyrje ndaj zbatimit të dispozitave të kësaj pjese.

(6) Komisioni me Rregulloren nga paragrafi (1) i këtij neni më hollësisht rregullon si në vijim:

a) kategoritë e personave dhe punëve nga neni 85 paragrafi 2 i këtij Ligji;

b) kriteret për përmbushjen e kushteve nga neni 86 i këtij Ligji sipas të cilave mund të realizohen punët nga neni 85 i këtij Ligji;

c) detyrimet e shoqërisë së investimeve nga neni 87 i këtij Ligji në raport me mënyrën e mbajtjes dhe përmbajtjes së Regjistrit, përmbajtjes dhe mënyrës së zbatimit të arsimit dhe mënyrës së zbatimit të mbikëqyrjes ndaj zbatimit të dispozitave nga kjo pjesë; dhe

ç) njohuritë dhe kualifikimet minimale, kompetencën dhe përvojën e nevojshme të punës nga neni 85 paragrafi (2) i këtij neni.

d) procedura e njohjes së kualifikimeve profesionale

од ризиците поврзани со поединечните делови, инвестициското друштво е должно да обезбеди соодветен опис на различните делови од договорот или пакетот и начинот на кој нивното взаемно делување влијае на вкупниот ризик.

ДЕЛ 4

КАДРОВСКИ УСЛОВИ ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА ИНВЕСТИЦИСКИ УСЛУГИ

Општи кадровски услови

Член 85

(1) Инвестициското друштво е должно во секој момент да ги исполнува организациските услови пропишани со овој закон и да има на располагање доволен број на лица со соодветни знаења и квалификации кои обезбедуваат постапување во најдобар интерес на клиентот, во зависност од обемот на работење, услугите и активностите кои ги извршува и во однос на кои инструменти и/или инвестициски производи се извршуваат тие услуги и активности.

(2) Знаењата и квалификациите од став (1) на овој член мора да ги имаат вработените во инвестициското друштво и другите физички лица кои во име или за сметка на инвестициското друштво, независно од организациската структура на друштвото и работното место или задолженијата на секое лице во рамките на инвестициските услуги и активности кои ги извршува друштвото, ги вршат следните работи:

а) ги информираат или учествуваат во информирањето на клиентите или потенцијалните клиенти за финансиските инструменти, инвестициските услуги и активности и помошните услуги на друштвото или ги советуваат клиентите за услугите и активностите на друштвото;

б) извршуваат или вршат пренос на налози на клиенти или тргуваат во име и за сметка на друштвото;

в) им даваат инвестициски совети на клиентите или носат инвестициски одлуки во рамките на услугата за управување со портфолио.

(3) Покрај барањата од став (1) на овој член соодветни знаења и квалификации мора да имаат и лицата кои, согласно воспоставените линии на одговорност во организациската структура на инвестициското друштво вршат непосреден надзор над работата на лицата од став (2) на овој член.

Овластени лица

Член 86

(1) Работите од член 85 став 2 на овој закон можат да ги извршуваат само лица кои, согласно Правилникот од член 88 на овој закон, имаат квалификации и работно искуство соодветни на работите кои ги извршуваат.

(2) По исклучок од став (1) на овој член, работите од член 85 став 2 на овој закон можат да ги извршуваат и лица кои

nga paragrafi (2) dhe paragrafi (3) I këtij neni.

(7) Komisioni me Rregullore më hollësisht e përcakton mënyrën e zbatimit të provimeve profesionale nga paragrafi (2) i këtij neni.

PJESA 5

KATEGORIZIMI I KLIENTËVE

Kategori të klientëve

Neni 89

(1) Shoqëria e investimeve është e obliguar të kryejë kategorizimin e klientëve të vet në investitorë të vegjël dhe profesional, mbi bazë të njohurisë së tyre, përvojës, gjendjes financiare dhe qëllimeve për investime.

(2) Shoqëria investimeve është e obliguar të vendos dhe zbatojë politika dhe procedura të brendshme me shkrim për kategorizimin e klientëve nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Investitor profesional është një klient i shoqërisë së investimeve i cili i përmbush kriteret nga neni 91 i këtij Ligji.

(4) Investitor i vogël është një klient i shoqërisë së investimeve i cili në përputhje me dispozitat e këtij Ligji nuk i përmbush kriteret për investitor profesional.

Kontrata me një investitor të vogël dhe profesional

Neni 90

(1) Shoqëria investimeve është e obliguar, që përpara zbatimit të parë të shërbimeve dhe aktiviteteve të investimeve ose shërbimeve ndihmëse nga neni 5 i këtij Ligji, të përmyll kontratë me shkrim me klientin në një formë të shtypur ose në një medium të qëndrueshëm me të cilën rregullohen të drejtat dhe detyrimet e tyre të ndërsjella.

(2) Me kontratën nga paragrafi (1) i këtij neni përcaktohen të drejtat dhe detyrimet bazë të palëve kontraktuese dhe duhet të përmbajë të paktën si në vijim:

a) përshkrim të shërbimeve, dhe aty ku është e përshtatshme, natyrën dhe fushëpërfshirjen e këshillimit për investime që sigurohet;

b) llojet e instrumenteve financiare të cilat mund të blihen dhe shitën dhe llojet e transakcioneve të cilat mund të zbatohen për llogari të klientit, si dhe instrumentet ose transakcionet e ndaluara, përderisa shoqëria e investimeve kryen shërbime për menaxhim me portofol për klientin dhe

c) përshkrim të karakteristikave kryesore të të gjitha shërbimeve dhe aktiviteteve të investimeve ose shërbimeve ndihmëse të cilat sigurohen, përfshirë edhe, përderisa është e zbatueshme, rolin e shoqërisë në raport me aktivitetet korporative të lidhura me instrumentet e klientit dhe kushtet nën të cilat transakcionet e financuara me letra me vlerë të cilat i përfshijnë letrat me vlerë me pëlqim të klientit kanë

немаат соодветна квалификација или работно искуство, доколку тие лица ги исполнуваат условите од член 87 став 4 на овој закон, кои подетално се уредуваат со Правилникот од член 88 на овој закон.

(3) Инвестициското друштво е должно да обезбеди дека лицата од член 85 став 1 на овој закон се запознаени со политиките и со процедурите кои ги има воспоставено инвестициското друштво заради обезбедување на постапување во согласност со одредбите на овој закон.

Обврски на инвестициското друштво во однос на кадровските услови

Член 87

(1) Инвестициското друштво е должно да обезбеди дека само лицата кои ги исполнуваат условите од член 86 став (1) и (2) на овој закон извршуваат работи од член 85 став (2) и (3) на овој закон.

(2) Инвестициското друштво е должно во согласност со Правилникот од член 88 на овој закон да води регистар на овластени лица од член 86 став (1) и (2) на овој закон.

(3) Инвестициското друштво е должно да воспостави систем на континуирано образование за лицата од член 85 став (1) на овој закон, соодветен на сложеноста и обемот на работи кои ги извршуваат тие лица, во согласност со правилникот од член 88 на овој закон.

(4) Инвестициското друштво е должно да воспостави ефикасен систем на надзор над извршувањето на работите од член 85 став (2) на овој закон и да презема соодветни мерки во случај на неисполнување на условите пропишани со овој закон и Правилникот од член 88 на овој закон.

Признати квалификации

Член 88

(1) Комисијата со Правилник пропишува минимални знаења и квалификации, компетентност и потребно работно искуство за секоја работа од член 85 став (2) на овој закон.

(2) Комисијата е овластена да спроведува стручни испити за проверка на знаењата и стекнувањето на потребни квалификации за извршувањето на работите од член 85 став (2) од овој закон.

(3) Како квалификации или дел од квалификациите од став (2) на овој член Комисијата може да признае и квалификации, сертификати, испити или други стручни потврди за знаењето кои ги издала соодветна институција, доколку истите исполнуваат стандард на знаење барем на ниво на квалификациите од став (1) на овој член, во согласност со минималниот сет на компетенции од став (1)

realizuar rendiment për klientin.

(3) Kontrata e përmbyllur në distancë me përdorimin e mjeteve të komunikimit elektronik mund të nënshkruhet nga klienti edhe me një certifikatë të kualifikuar digjitale.

(4) Detyrimi për përmbyllje të kontratës nga paragrafi (1) i këtij neni referohet atëherë kur shërbimi i dhënies së këshillimit për investime bëhet në bazë të vlerësimit periodik të përshtatshmërisë së instrumenteve financiare dhe shërbimeve të cilat janë të rekomanduara.

Investitor profesional

Neni 91

(1) Investitori profesional është person i cili posedon përvojë, njohuri dhe ekspertizë të mjaftueshme për sjelljen e mëvetshme të vendimeve për një vlerësim të drejtë të rreziqeve të lidhura me atë investim.

(2) Subjekti i cili konsiderohet investitor profesional në kuptim të këtij Ligji gjatë zbatimit të të gjitha shërbimeve dhe aktiviteteve të investimeve dhe shërbimeve ndihmëse nga neni 5 i këtij ligji në raport me të gjitha instrumentet financiare është:

a) Subjekt i cili ka miratim për punë në tregun financiar ose i nënshtrohet mbikëqyrjes nga një organ rregullator kompetent:

1) shoqëri e investimeve;

2) bankë (institucion kreditues);

3) institucione të tjera të autorizuar financiare me miratim për punë të lëshuar nga një organ kompetent rregullator ose të cilat janë të rregulluara me ligje të posaçme;

4) shoqëri për sigurime;

5) фонде të investimeve dhe shoqëri administruese të фондеве të investimeve;

6) фонде pensione dhe shoqëri administruese të фондеве pensione;

7) tregtarë me mallra dhe derivative të mallrave;

8) investitorë tjerë institucional, aktiviteti kryesor i të cilëve nuk është përfshirë me nënparagrafet nga 1 deri në 7 të kësaj pike, ndërsa i nënshtrohen detyrimit për miratim ose rregullim të punës së tyre në tregun financiar;

b) Subjekte juridik të cilët, në vitin paraprak afarist kanë përmbushur së paku dy prej kushteve në vijim:

1) aktiva totale: 1.200.000.000 denarë;

2) të ardhura neto: 2.400.000.000 denarë;

3) kapitali (asete vetjake): 120.000.000 denarë.

c) Qeveritë kombëtare dhe rajonale, trup publik i cili menaxhon me borxh publik, banka qendrore, institucione ndërkombëtare dhe mbikombëtare si Banka Botërore, Fondi Monetar Ndërkombëtar, Banka Qendrore Evropiane, Banka Evropiane Investuese dhe organizata të tjera të ngjajshme ndërkombëtare.

ç) Investitorë të tjerë institucional, aktiviteti

на овој член.

(4) Комисијата ажурираниот попис на признати квалификации за работите од член 85 став (2) од овој закон го објавува на својата интернет страна.

(5) Комисијата е овластена да спроведува надзор над примената на одредбите од овој дел.

(6) Комисијата со Правилникот од став (1) на овој член подетално го уредува следново:

а) категориите на лица и работи од член 85 став (2) на овој закон;

б) критериумите за исполнување на условите од член 86 на овој закон под кои може да се извршуваат работите од член 85 на овој закон;

в) обврските на инвестициското друштво од член 87 на овој закон во однос на начинот на водење и содржината на регистарот, содржината и начинот на спроведување на образованието и начинот на извршување на надзорот над примената на одредбите од овој дел;

г) минималните знаења и квалификации, компетентност и потребно работно искуство од член 85 став (2) на овој член и

д) постапката на признавање на стручните квалификации од став (2) и став (3) на овој член.

(7) Комисијата со Правилник подетално го пропишува начинот на спроведување на стручните испити од став (2) на овој член.

ДЕЛ 5

КАТЕГОРИЗИРАЊЕ НА КЛИЕНТИ

Категории на клиенти

Член 89

(1) Инвестициското друштво е должно да врши категоризирање на своите клиенти на мали и професионални вложувачи, врз основа на нивното знаење, искуство, финансиска состојба и инвестициски цели.

(2) Инвестициското друштво е должно да воспостави и применува пишани интерни политики и процедури за категоризирање на клиентите од став (1) на овој член.

(3) Професионален вложувач е клиент на инвестициското друштво кој ги исполнува критериумите од член 91 од овој закон.

(4) Мал вложувач е клиент на инвестициското друштво кој согласно со одредбите на овој закон не ги исполнува критериумите за професионален вложувач.

кryesor i të cilëve është investimi në instrumente financiare, përfshirë edhe subjektet të cilët merren me sekjuritizimin e pronës ose me transaksione të tjera për financim.

Shkallë më e lartë e mbrojtjes së klientit

Neni 92

(1) Shoqëria e investimeve mundet në kërkesë të investitorit profesional t'i mundësojë shkallë më të lartë të mbrojtjes siç u mundëson investitorëve të vegjël.

(2) Shoqëria e investimeve është e obliguar, para dhënies së shërbimit, të njoftojë çdo klient nga neni 91 i këtij Ligji, se në bazë të të dhënave në dispozicion e konsideron si investitor profesional dhe se do të veprojë në përputhje me kategorizimin e tillë të tij, përveç nëse klienti dhe shoqëria e investimeve nuk dakordohen ndryshe.

(3) Shoqëria e investimeve është e obliguar që njoftojë klientin nga neni 91 i këtij Ligji për mundësinë e parashtrimt të një kërkesë për ndryshim të kushteve të dakorduara me qëllim të arritjes së një shkalle më të lartë të mbrojtjes.

(4) Klienti nga neni 91 i këtij Ligji është detyruar të kërkojë shkallë më të lartë të mbrojtjes përderisa konsideron se nuk është në mundësi siç duhet t'i vlerësojë ose të menaxhojë me rreziqet e vërtetuara.

(5) Shoqëria e investimeve është e obliguar t'i sigurojë një shkallë më të lartë të mbrojtjes klientit nga neni 91 i këtij Ligji, përderisa me atë ka përmbyllur kontratë, në përputhje me të cilën shoqëria e investimeve ndaj klientit nuk do të zbatojë rregulla për sjellje afariste si ndaj investitorëve profesional.

(6) Kontrata nga paragrafi (5) i këtij neni përmbyllet në formë me shkrim, duke theksuar në mënyrë obligative se zbatohet në një ose më shumë shërbime ose transaksione të përcaktuara, ose, respektivisht në një ose më shumë lloje të produkteve ose transaksioneve.

Fitimi i statusit të një investitori profesional mbi bazë të kërkesës

Neni 93

(1) Krahas klientëve të shoqërisë së investimeve të theksuara në nenin 91 të këtij Ligji, edhe klientë tjerë të shoqërisë së investimeve, përfshirë institucione me autorizime publike, njësi e vetëqeverisjes lokale, persona juridik dhe fizik, mund të kërkojnë nga shoqëria e investimeve fitimin e statusit të një investitori profesional nën kushte të parapara me këtë nen.

(2) Shoqëria e investimeve është e obliguar, në bazë të kërkesës nga paragrafi (1) i këtij neni, të vlerësojë nëse klienti mund të sjell vendim për investim dhe t'i kuptojë rreziqet e lidhura me një transaksion ose shërbim të caktuar.

(3) Gjatë vlerësimit nga paragrafi (20) i këtij neni, shoqëria e investimeve duhet t'i ketë parasysh profesionalizmin, përvojën dhe njohuritë e klientit. Njohuria dhe përvoja e klientit nuk mund të supozohet se është e përshtatshme me njohurinë dhe përvojën e klientit nga neni 91 i këtij Ligji, por të njëjtën

Договори со мал и професионален вложувач

Член 90

(1) Инвестициското друштво е должно, пред првото извршување на инвестициски услуги и активности или помошни услуги од член 5 на овој закон, да склучи писмен договор со клиентот во печатена форма или на друг траен медиум со кој се регулираат нивните меѓусебни права и обврски.

(2) Со договорот од став (1) на овој член се утврдуваат основните права и обврски на договорните страни и треба да го содржи најмалку следново:

а) опис на услугите, и таму каде што е соодветно, природата и опфатот на инвестициското советување кое се обезбедува;

б) видовите на финансиски инструменти кои можат да се купат и продадат и видовите на трансакции кои може да се извршуваат за сметка на клиентот, како и забранетите инструменти или трансакции, доколку инвестициското друштво врши услуги за управување со портфолио за клиентот и

в) опис на главните карактеристики на сите инвестициски услуги и активности или помошни услуги кои што се обезбедуваат, вклучително и, доколку е применливо, улогата на друштвото во однос на корпоративните активности поврзани со инструментите на клиентот и условите под кои трансакциите финансирани со хартии од вредност кои ги вклучуваат хартиите од вредност во согласност на клиентот оствариле принос за клиентот.

(3) Договорот склучен на далечина со користење на средства за електронска комуникација може да биде потпишан од клиентот и со квалификуван дигитален сертификат.

(4) Обврската за склучување на договор од став (1) на овој член се однесува тогаш кога услугата давање на инвестициско советување, се прави врз основа на периодична проценка на соодветноста на финансиски инструменти и услуги кои се препорачани.

Професионални вложувачи

Член 91

(1) Професионален вложувач е лице кое поседува доволно искуство, знаење и стручност за самостојно донесување на одлуки за правилна проценка на ризиците поврзани со тоа инвестирање.

(2) Субјект кој се смета за професионален вложувач во смисла на овој закон при извршување на сите инвестициски услуги и активности и помошни услуги од член 5 од овој закон во однос на сите финансиски инструменти е:

а) Субјект кој има одобрение за работа на

shoqëria e investimeve duhet veçanërisht t'a vërtetojë.

(4) Gjatë parashtrimit të kërkesës për fitimin e statusit të një investitori profesional, klienti duhet t'i dëshmojë shoqërisë së investimeve si i përmbush së paku dy prej kushteve në vijim:

a) për llogari të vet ka zbatuar mesatarisht 10 transaksione me vëllim të ndjeshëm në secilin tremujor, në periudhë prej një viti në një treg relevant përpara parashtrimit të kërkesës;

b) vlera e portofolit të instrumenteve financiare dhe aseteteve në para të klientit tejkalon 30.000.000 denarë; dhe

c) punon ose ka punuar në sektorin financiar së paku një vit në punë profesionale që kërkojnë njohuri për transaksionet ose shërbimet për të cilat kërkohet statusi i një investitori profesional.

(5) Treg relevant nga paragrafi (4) pika a) i këtij neni është një treg në të cilin tregtohet me instrumente financiare për të cilat klienti dëshiron të fitojë statusin e një investitori profesional.

(6) Shoqëria e investimeve mundet ndaj klientit nga paragrafi (1) i këtij neni të veprojë si ndaj një investitori profesional, nëse janë të përmbushura kushtet nga paragrafi (4) i këtij neni dhe procedura e heqjes dorë nga shkalla më e lartë e mbrojtjes në përputhje me nenin 94 të këtij Ligji.

Heqja dorë nga shkalla më e lartë e mbrojtjes

Neni 94

(1) Klientët nga neni 91 i këtij Ligji mund të heqin dorë nga një shkallë më e lartë e mbrojtjes siç u mundësohet investitorëve të vegjël, të cilat garantohen me rregullat e punës afariste, vetëm nëse janë të përmbushura kushtet në vijim:

a) klienti me shkrim të kërkojë nga shoqëria e investimeve statusin e një investitori profesional, me shënim nëse atë status e kërkon për të gjithë ose në raport me shërbimin konkret të investimeve, llojin e transaksionit ose produktin;

b) shoqëria e investimeve me shkrim në mënyrë të qartë të paralajmërojë klientin për të drejtat dhe mbrojtjen të cilat i humb me zgjedhjen e statusit të një investitori profesional dhe

c) klienti me shkrim, në një dokument i cili është i ndarë nga kontrata, të konfirmojë se është i vetëdijshëm për pasojat nga humbja e të drejtave dhe mbrojtjes së investitorëve të vegjël.

(2) Shoqëria e investimeve është e obliguar që përpara se të sjell vendim për pranimin e kërkesës për ndarjen e statusit të një investitori profesional, t'i ndërmer të gjitha masat përkatëse që të vërtetohet nëse klienti i përmbush kushtet nga neni 93 i këtij Ligji.

(3) Investitori profesional është i obliguar të njoftojë shoqërinë e investimeve për çdo ndryshim i cili mund të ndikojë në kategorizimin e saj.

(4) Shoqëria e investimeve është e obliguar që të ndërmer

финансискиот пазар или подлежи на надзор од надлежен регулаторен орган:

- 1) инвестициско друштво;
- 2) банка (кредитна институција);
- 3) други овластени финансиски институции со одобрение за работа издадено од надлежен регулаторен орган или кои се регулирани со посебни закони;
- 4) друштво за осигурување;
- 5) инвестициски фондови и друштва за управување со инвестициски фондови;
- 6) пензиски фондови и друштва за управување со пензиски фондови;
- 7) трговци со стока и со стокови деривативи;
- 8) други институционални инвеститори чијашто главна активност не е опфатена со алинеите од 1 до 7 од оваа точка, а подлежат на обврска за одобрување или регулирање на нивното работење на финансискиот пазар;

б) Правни субјекти кои, во претходната деловна година, исполниле најмалку два од следните услови:

- 1) вкупна актива: 1.200.000.000 денари;
- 2) нето приходи : 2.400.000.000 денари;
- 3) капитал (сопствени средства): 120.000.000 денари.

в) Национални и регионални влади, јавно тело кое управува со јавен долг, централни банки, меѓународни и наднационални институции како Светска банка, Меѓународен монетарен фонд, Европска централна банка, Европска инвестициска банка и други слични меѓународни организации.

г) Други институционални инвеститори чија главна активност е инвестирање во финансиски инструменти, вклучувајќи ги и субјектите кои се занимаваат со секјуритизација на имот или со други трансакции за финансирање.

Повисок степен на заштита на клиентот

Член 92

- (1) Инвестициското друштво може на барање на професионалниот вложувач да му овозможи повисок степен на заштита каков што им овозможува на малите вложувачи.
- (2) Инвестициското друштво е должно, пред давањето на услугата, да го извести секој клиент од член 91 на овој закон, дека врз основа на достапните податоци го смета за професионален вложувач и дека ќе постапува во согласност со таквото негово категоризирање, освен ако клиентот и инвестициското друштво не се договорат поинаку.
- (3) Инвестициското друштво е должно да го извести клиентот од член 91 на овој закон за можноста за поднесување на барање за промена на договорените услови со цел постигнување на повисок степен на заштита.
- (4) Клиентот од член 91 на овој закон е обврзан да побара

masa përkatëse për ndryshim të kategorizimit të klientit nëse vërteton se klienti tashmë nuk i përmbush kushtet e parapara për një investitor profesional.

(5) Shoqëria e investimeve është e obliguar që të ketë procedura të shkruara të brendshme për kategorizimin e klientëve.

Shërbime të cilat i sigurohen investitorit profesional Neni 95

(1) Detyrimet e shoqërisë së investimeve në lidhje me pasqyrën e informacioneve nga neni 75 paragrafi (2) pika dh) e këtij Ligji nuk zbatohen në shërbimet tjera të cilat zbatohen për investitorin profesional, me përjashtim të këshillimit për investime dhe shërbimet për menaxhim me portofol.

(2) Detyrimet e shoqërisë së investimeve nga neni 102 i këtij Ligji nuk zbatohen në shërbimet të cilat kryhen për investitorin profesional, përveç nëse investitori profesional, në formë elektronike ose me shkrim, e njofton shoqërinë e investimeve se dëshiron që shoqëria e investimeve të përmbahet në ato dispozita.

(3) Shoqëria e investimeve është e obliguar të mbajë evidencë për komunikimin me klientët nga paragrafi (2) i këtij neni.

PJESA 6

PËRSHTATSHMËRIA E SHËRBIMEVE TË INVESTIMEVE DHE INSTRUMENTEVE FINANCIARE

Vlerësimi i përshtatshmërisë së shërbimeve të investimeve dhe instrumenteve financiare gjatë dhënies së shërbimeve këshillim për investime ose menaxhim me portofol

Neni 96

(1) Shoqëria e investimeve është e obliguar që gjatë dhënies së shërbimeve për këshillim për investime ose menaxhim me portofol, duke pasur parasysh natyrën dhe vëllimin e shërbimit, të vlerësojë nëse shërbimi dhe instrumenti financiar janë të përshtatshme për klientin, veçanërisht nëse janë në përputhje me gatishmërinë e klientit të ndërmer rrezik dhe me aftësinë e tij të vuajë humbje.

(2) Vlerësimi nga paragrafi (1) i këtij neni, duhet t'i përfshijë kriteret në vijim:

- 1) harmonizim i transaksionit me qëllimet e investimeve dhe aftësinë financiare të klientit ose rrezikun potencial;
- 2) gjendja financiare e klientit ose klientit potencial për të përballuar rrezikun nga investimi i cili rrjedh nga transaksioni;
- 3) njohuria dhe përvoja e klientit ose klientit potencial e nevojshme për të kuptuar rrezikun e lidhur me shërbimin i cili i sigurohet.

повисок степен на заштита доколку смета дека не е во можност правилно да ги процени или да управува со утврдените ризици.

(5) Инвестициското друштво е должно да му обезбеди повисок степен на заштита на клиентот од член 91 на овој закон, доколку со него има склучено договор, согласно кој инвестициското друштво спрема клиентот нема да применува правила за деловно однесување како спрема професионалните вложувачи.

(6) Договорот од став (5) на овој член се склучува во писмена форма, со задолжително наведување дали се применува на една или повеќе утврдени услуги или трансакции, или односно на еден или повеќе видови на производи или трансакции.

Добивање статус на професионален вложувач врз основа на барање

Член 93

(1) Покрај клиентите на инвестициското друштво наведени во член 91 на овој закон, и други клиенти на инвестициското друштво, вклучувајќи институции со јавни овластувања, единица на локална самоуправа, правни и физички лица, може од инвестициското друштво да побараат добивање статус на професионален вложувач под услови предвидени со овој член.

(2) Инвестициското друштво е должно, врз основа на барањето од став (1) на овој член, да процени дали клиентот може да донесе инвестициска одлука и да ги разбере ризиците поврзани со одредена трансакција или услуга.

(3) При проценката од став (2) на овој член инвестициското друштво треба да ги има предвид стручноста, искуството и знаењата на клиентот. Знаењето и искуството на клиентот не може да се претпостави дека е соодветно со знаењето и со искуството на клиентот од член 91 на овој закон, туку истото инвестициското друштво мора посебно да го утврди.

(4) При поднесување на барање за добивање статус на професионален вложувач, клиентот мора да му докаже на инвестициското друштво дека исполнува најмалку два од следниве услови:

а) за своја сметка извршил во просек 10 трансакции со значителен обем во секој квартал, во период од една година на релевантен пазар пред поднесување на барањето ;

б) вредноста на портфолиото на финансиски инструменти и парични средства на клиентот надминува 30.000.000 денари; и

в) работи или работел во финансискиот сектор најмалку една година на стручни работи кои бараат знаење за трансакциите или услугите за кои се бара статус на професионален вложувач.

(5) Релевантен пазар од став (4) точка (а) на овој член е пазар на кој се тргува со финансиски инструменти за кои клиентот сака да добие статус на професионален вложувач.

(6) Инвестициското друштво може кон клиентот од став (1)

(3) Kur shoqëria e investimeve i siguron investitorit profesional shërbime për këshillim të investimeve ose menaxhim me portofol, ka të drejtë të supozojë se klienti ka një shkallë të veçantë të përvojës dhe njohurisë nga paragrafi (2) pika (3) e këtij neni në lidhje me produktet, transaksionet dhe shërbimet për të cilat është ashtu i klasifikuar. Kur shërbimi i investimit përbëhet nga dhënia e shërbimit këshillim për investime një investitori profesional nga neni 91 i këtij Ligji, shoqëria e investimeve ka të drejtë, në kuptim të paragrafit (2) pika e këtij neni, të supozojë se klienti është financiarisht i aftë për t'u qëndruar të gjitha rreziqeve lidhur me investimin në përputhje me qëllimet e investimit të klientit.

(4) Shoqëria e investimeve nuk mund t'i rekomandojë shërbim të investimeve ose instrument financiar klientit ose klientit potencial përderisa nuk i siguron të dhënat nga paragrafi (2) i këtij neni.

(5) Përderisa gjatë dhënies së shërbimit këshillim për investime ose menaxhim me portofol asnjë shërbim ose instrument financiar nuk janë të përshtatshme për klientin, shoqëria e investimeve nuk mund t'i rekomandojë ose të sjell vendim për tregtim në lidhje me të njëjtat.

(6) Komisioni me Rregullore së afërmi i përcakton mënyrën dhe kriteret në bazë të së cilave shoqëria investuese do e kryejë vlerësimin e përshtatshmërisë së klientit.

Pako të shërbimeve

Neni 97

Përderisa këshillimi për investime përfshin rekomandim për pako të shërbimeve ose produkteve në përputhje me nenin 84 të këtij Ligji, shoqëria e investimeve siguron se pakoja e tërë është e përshtatshme për klientin.

Vlerësimi i përshtatshmërisë së shërbimeve të investime dhe instrumenteve financiare

Neni 98

(1) Gjatë dhënies së shërbimeve të investimeve të cilat nuk paraqesin këshillim për investime ose menaxhim me portofol, shoqëria e investimeve është e obliguar të vlerësojë nëse ato shërbime ose produkte të investimit janë të përshtatshme për klientin.

(2) Përderisa në ofertën ose kërkesën është përfshirë pako produktesh në kuptim të nenit 84 të këtij Ligji, vlerësimi nga paragrafi (1) i këtij neni duhet t'i referohet përshtatshmërisë së pakos së tërë.

(3) Vlerësimin nga paragrafi (1) i këtij neni, shoqëria e investimeve e kryen në bazë të të dhënave për njohurinë dhe

на овој член да постапува како кон професионален вложувач, ако се исполнети условите од став (4) на овој член и постапката за откажување од повисок степен на заштита согласно член 94 од овој закон.

Откажување од повисок степен на заштита

Член 94

(1) Клиентите од член 91 на овој Закон можат да се откажат од повисок степен на заштита каков што им се овозможува на мали вложувачи, кои се гарантираат со правилата за деловно работење, само доколку се исполнети следните услови:

а) клиентот во писмена форма да побара од инвестициското друштво статус на професионален вложувач, со напомена дали тој статус го бара за сите или во однос на конкретната инвестициска услуга, трансакција, вид на трансакција или производ;

б) инвестициското друштво во писмена форма јасно да го предупреди клиентот за правата и заштитата кои ги губи со изборот на статус на професионален вложувач и

в) клиентот во писмена форма, во документ кој е одвоен од договорот, да потврди дека е свесен за последиците од губењето на правата и заштитата на мали вложувачи.

(2) Инвестициското друштво е должно пред да донесе одлука за прифаќање на барањето за доделување на статус на професионален вложувач, да ги преземе сите соодветни мерки за да утврди дали клиентот ги исполнува условите од член 93 на овој Закон.

(3) Професионалниот вложувач е должен да го извести инвестициското друштво за секоја промена која би можела да влијае на неговата категоризација.

(4) Инвестициското друштво е должно да преземе соодветни мерки за промена на категоризацијата на клиентот ако утврди дека клиентот повеќе не ги исполнува условите предвидени за професионален вложувач.

(5) Инвестициското друштво е должно да има пишани интерни процедури за категоризација на клиентите.

Услуги кои се обезбедуваат на професионалниот вложувач

Член 95

(1) Обврските на инвестициското друштво во врска со приказ на информации од член 75 став (2) точка г) на овој Закон не се применуваат на другите услуги кои се извршуваат за професионалниот вложувач, со исклучок на инвестициското советување и услугите за управување со портфолио.

(2) Обврските на инвестициското друштво од член 102 на овој Закон не се применуваат на услугите кои се извршуваат

пërvojën e klientit në sferën e investimit, relevante për shërbimin ose produktin i cili ofrohet ose kërkohet.

(4) Për qëllimet e vlerësimit nga paragrafi (1) i këtij neni, shoqëria e investimeve është e obliguar të grumbullojë të dhëna për njohurinë dhe për përvojën e klientëve nga sfera e investimit, gjendja e tij financiare dhe qëllimet e investimit të klientit.

(5) Përderisa shoqëria e investimeve në bazë të të dhënave nga paragrafi (4) i këtij neni vlerëson se produkti ose shërbimi nuk janë të përshtatshëm për klientin ose klientin potencial, shoqëria e investimeve mundet me një kërkesë shprehimore të klientit ose klientit potencial t'ia jep shërbimin ose produktin e investimeve, gjatë së cilës detyrimisht e paralajmëron klientin se produkti ose shërbimi nuk janë të përshtatshme për të.

(6) Përderisa klienti nuk i'a ka siguruar shoqërisë së investimeve të dhënat ose nuk ka siguruar të dhëna të mjaftueshme nga paragrafi (4) i këtij neni, shoqëria e investimeve mundet në kërkesë shprehimore të klientit ose klientit potencial t'ia jep shërbimin të investimeve klientit, mirëpo gjatë kësaj është e obliguar që t'a paralajmërojë se nuk është në mundësi për të vërtetuar nëse produkti ose shërbimi janë të përshtatshëm për të.

(7) Paralajmërimin nga paragrafi (5) dhe paragrafi (6) i këtij neni, shoqëria e investimeve mund t'a jep në formë të shkruar.

Evidenca për përshtatshmërinë e shërbimeve të instrumenteve financiare

Neni 99

(1) Shoqëria e investimeve është e obliguar të mbajë evidencë për vlerësimin e përshtatshmërisë të shërbimeve të investimeve dhe instrumenteve financiare e cila duhet t'i përmbajë së paku të dhënat në vijim:

- 1) rezultatet nga vlerësimi i përshtatshmërisë;
- 2) çdo paralajmërim i drejtuar klientëve në rast kur shërbimi ose produkti i investimeve janë potencialisht të papërshtatshëm për klientin, si dhe e dhëna nëse klienti edhe krahas paralajmërimit, ka kërkuar zbatimin e shërbimit dhe nëse shoqëria e ka pranuar të njëjtën, dhe
- 3) çdo paralajmërim i drejtuar klientit se klienti nuk ka siguruar të dhëna të mjaftueshme me qëllim që të bëhet vlerësim i përshtatshmërisë, e dhënë për atë nëse klienti edhe krahas paralajmërimit ka kërkuar zbatimin e shërbimit dhe nëse shoqëria e ka pranuar të njëjtën.

Veprimi me informacionet e klientëve

Neni 100

за професионалниот вложувач, освен ако професионалниот вложувач, во електронска или писмена форма, го извести инвестициското друштво дека сака инвестициското друштво да се придржува до тие одредби.

(3) Инвестициското друштво е должно да води евиденција за комуникацијата со клиентите од став (2) на овој член.

ДЕЛ 6

СООДВЕТНОСТ НА ИНВЕСТИЦИСКИТЕ УСЛУГИ И ФИНАНСИСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ

Проценка на соодветноста на инвестициските услуги и финансиските инструменти при давање на услугите инвестициско советување или управување со портфолио Член 96

(1) Инвестициското друштво е должно при давање на услугите за инвестициско советување или управување со портфолио, имајќи ги во предвид природата и обемот на услугата, да процени дали услугата и финансискиот инструмент се соодветни за клиентот, особено дали се во согласност со подготвеноста на клиентот да преземе ризик и со неговата способност да поднесе загуба.

(2) Проценката од став (1) на овој член, мора да ги опфаќа следните критериуми:

1) усогласеност на трансакцијата со инвестициските цели и финансиската состојба на клиентот или потенцијалниот клиент;

2) финансиска способност на клиентот или потенцијалниот клиент да го поднесе ризикот од вложувањето кој произлегува од трансакцијата;

3) знаење и искуство на клиентот или потенцијалниот клиент потребно за разбирање на ризикот поврзан со услугата која му се обезбедува.

(3) Кога инвестициското друштво му обезбедува услуги за инвестициско советување или управување со портфолио на професионален вложувач, има право да претпостави дека клиентот има потребен степен на искуство и знаење од став (2) точка (3) на овој член во врска со производите, трансакциите и услугите за кои е така класифициран. Кога инвестициската услуга се состои од давање на услугата инвестициско советување на професионален вложувач од член 91 на овој Закон, инвестициското друштво има право, во смисла на став (2) точка 2 на овој член, да претпостави дека клиентот е финансиски способен да ги поднесе сите ризици поврзани со вложувањето во согласност со инвестициските цели на клиентот.

(4) Инвестициското друштво не смее да му препорача инвестициска услуга или финансиски инструмент на клиентот или потенцијалниот клиент доколку не ги обезбеди

(1) Shoqëria e investimeve të dhënat e fituara nga klientët në përputhje me nenet 96 dhe 98 të këtij Ligji, mund t'i konsiderojë si të besueshme, përveç në rast kur ka njohuri se të dhënat janë të vjetërsuara, të pasakta ose të paplota.

(2) Shoqëria e investimeve nuk guxon të nxit klientin ose klientin potencial në dhënien e të dhënave të paplota nga neni 96 dhe 98 i këtij Ligji.

Rregulla të sjelljes afariste gjatë pranimit ose transferit ose zbatimit të urdhëresës për llogari të një klienti

Neni 101

(1) Shoqëria e investimeve e cila kryen pranim dhe transmetim ose zbatim të një urdhërese për llogari të klientit me ose pa shërbime ndihmëse, përveç dhënies së kredive dhe huave në përputhje me nenin 5 paragrafi (2) pika b) e këtij Ligji të cilat nuk përbëhen nga limitet ekzistuese kredituese të huave, llogarive pagesore dhe tejkallimit të tyre të lejuar, mund t'i kryejë të njëjtat pa grumbullimin e të dhënave ose vlerësim nga neni 98 i këtij Ligji, përderisa janë të përmbushura kushtet në vijim:

- 1) shërbimi jepet ekskluzivisht në kërkesë të klientit ose klientit potencial;
- 2) klienti ose klienti potencial në një mënyrë të qartë ose të njëtrajtshme është i njoftuar se shoqëria e investimeve nuk ka detyrim për të vlerësuar përshtatshmërinë e produktit ose shërbimit dhe se për shkak të kësaj klienti nuk gëzon mbrojtjen të cilën në rrethana tjera e sigurojnë rregullat për sjellje afariste;
- 3) shoqëria e investimeve në mënyrë efektive menaxhon me konfliktin e interesave në mënyrë të përcaktuar me këtë Ligj;
- 4) shërbimi u referohet disa nga instrumenteve financiare në vijim:

a) aksione të pranuar për tregtim në një treg të rregulluar në vend anëtar të BE-së ose treg identik në një vend të tretë ose në PSHT, përderisa bëhet fjalë për aksione të një shoqërie tregtare, me përjashtim të aksioneve ose kuotave në shoqëritë për investim kolektiv të cilat nuk janë фонде të hapura të investimeve dhe aksione në të cilat janë të inкорporuara instrumente derivative;

b) obligacione ose lloj tjetër i një borxhi të sekjurituar të pranuar për tregtim në një treg

податоците од став (2) на овој член.

(5) Доколку при давање на услугата инвестициско советување или управување со портфолио ниту една услуга или финансиски инструмент не се соодветни за клиентот, инвестициското друштво не смее да му препорача или да донесе одлука за тргување во врска со истите.

(6) Комисијата со Правилник поблиску ги пропишува начинот и критериумите врз основа на кои инвестициското друштво ќе ја прави проценката за соодветност на клиентот.

Пакет на услуги

Член 97

Доколку инвестицискиот совет вклучува препорака за пакет на услуги или производи во согласност со член 84 од овој закон, инвестициското друштво обезбедува дека целиот пакет е соодветен за клиентот.

Проценка на соодветноста на инвестициските услуги и финансиските инструменти

Член 98

(1) При давање на инвестициски услуги кои не претставуваат инвестициско советување или управување со портфолио, инвестициското друштво е должно да ја процени дали тие инвестициските услуги или производи се соодветни за клиентот.

(2) Доколку во понудата или побарувачката е вклучен пакет производи во смислана член 84 од овој закон, проценката од став (1) на овој член мора да се однесува на соодветноста на целиот пакет.

(3) Проценката од став (1) на овој член, инвестициското друштво ја врши врз основа на податоци за знаењето и искуството на клиентот во областа на инвестирањето релевантни за услугата или производот кој се нуди или бара.

(4) За целите на проценката од став (1) на овој член, инвестициското друштво е должно да прибере податоци за знаењето и за искуството на клиентите од областа на инвестирањето, неговата финансиска состојба и инвестициските цели на клиентот.

(5) Доколку инвестициското друштво врз основа на податоците од став (4) на овој член процени дека производот или услугата не се соодветни за клиентот или потенцијалниот клиент, инвестициското друштво може на изрично барање на клиентот или потенцијалниот клиент да му ја даде инвестициската услуга или производ, при што задолжително го предупред клиентот дека производот или услугата не се соодветни за него.

(6) Доколку клиентот не му ги обезбеди податоците или не обезбедил доволно податоци од став (4) на овој член на

тë rregulluar në vend anëtar të BE-së ose treg identik në një vend të tretë ose në PSHT, me përjashtim të obligacioneve ose lloj tjetër të borxhit të sekjurizuar në të cilin janë të inkuorporuara instrumente derivative ose sipas strukturës së tyre klienti ka vështirësi në të kuptuarit e rreziqeve të ndërlihdhura;

c) instrumente të tregut të parave, përfshirë ato në të cilat janë të inkuorporuara instrumente derivative ose sipas strukturës së tyre klienti ka vështirësi në të kuptuarit e rreziqeve të ndërlihdhura;

ç) aksione ose kuota në фонде të hapura të investimeve, me përjashtim të фондеве të структуриуара të hapura;

d) депозита të структуриуара, me përjashtim të atyre sipas së cilës strukturë klienti ka vështirësi në të kuptuarit e rreziqut nga rendimenti ose kostot për dalje përpara maturimit të tyre; ose

dh) instrumente të tjera jokuompekkese financiare të cilat i përbushin kriteret vijuese:

- nuk janë të përfshira me nenin 3 paragrafi 1 pika 14 nënpika 4) e këtij Ligji;

- ekzistojnë mundësi në rritje që ai instrument financiar të shitet, riblehet ose në një mënyrë tjetër të realizohet me çmime të cilat janë publikisht të qasshme pjesëmarrësve të tregut dhe të cilat janë ose çmime tregu ose çmime të cilat janë të qasshme ose të konfirmuara përmes një sistemi të vlerësimit i cili është i pavarur nga emetuesi;

- nuk përfshijnë asnjë detyrim real ose potencial për klientin i cili i tejkalon kostot e përvetësimit të instrumentit;

- nuk përbajnë klauzolë, kusht ose mekanizëm aktivues të cilët rrenjësisht mund të ndryshojnë natyrën ose rrezikun e investimit ose profilit të pagesës, siç janë investime të cilat përbajnë të drejtën e shndërrimit të instrumentit në investim tjetër;

- nuk përfshijnë kompensime eksplicite ose implicite dalëse të cilat e bëjnë investimit jolikuид, edhe pse teknikisht ekzistojnë mundësi të zmadhuara që ai të shitet, riblehet ose në tjetër mënyrë të realizohet;

- publikisht janë të qasshme informacione në mënyrë përkatëse të plota për karakteristikat e saj, të cilat janë tërësisht dhe i mundësojnë një investitori të vogël mesatar të sjell vendim të informuar për përmbyllje të një transakcioni me instrumentin e

инвестициското друштво, инвестициското друштво може на изрично барање на клиентот или потенцијалниот клиент да му ја даде инвестициската услуга на клиентот, а при тоа е должно да го предупреди дека не е во можност да утврди дали производот или услугата се соодветни за него.

(7) Предупредувањето од став (5) и став (6) на овој член, инвестициското друштво може да го даде во писмена форма.

Евиденција за соодветноста на инвестициските услуги и финансиските инструменти

Член 99

(1) Инвестициското друштво е должно да води евиденција за проценка на соодветноста на инвестициските услуги и финансиските инструменти која мора да ги содржи најмалку следните податоци:

- 1) резултатите од проценката на соодветноста;
- 2) секое предупредување упатено на клиентите во случај кога инвестициската услуга или производ се потенцијално несоодветни за клиентот, како и податок за тоа дали клиентот и покрај предупредувањето барал извршување на услугата и дали друштвото го прифатило истото и
- 3) секое предупредување упатено на клиентот дека клиентот не обезбедил доволно податоци со цел да се направи проценка на соодветноста, податок за тоа дали клиентот и покрај предупредувањето барал извршување на услугата и дали друштвото го прифатило истото.

Постапување со информациите на клиентите

Член 100

(1) Инвестициското друштво може податоците добиени од клиентите во согласност со членовите 96 и 98 од овој закон, да ги смета за веродостојни, освен во случај кога има сознание дека податоците се застарени, неточни или непотполни.

(2) Инвестициското друштво не смее да го поттикнува клиентот или потенцијалниот клиент на давање на непотполни податоци од член 96 и 98 од овој закон.

Правила за деловно однесување при примање и пренос или извршување на налог за сметка на клиент

Член 101

(1) Инвестициското друштво кое врши прием и пренос или извршување на налог за сметка на клиент со или

пëрмëндур.

(2) Njoftimi nga paragrafi (1) pika 2 i këtij neni mund të jepet në një formular përkatës në formë me shkrim.

(3) Tregu nga një vend i tretë konsiderohet identik me tregun e rregulluar, të përcaktuar me këtë ligj përderisa janë të përmbushura së paku kushtet vijuese:

- 1) tregu i nënshtrohet miratimit për punë dhe mbikëqyrjes së vazhdueshme efikase;
- 2) tregu ka rregulla të qarta dhe transparente në aspekt të pranimit të letrave me vlerë në tregtim, të cilat janë pakufizuar të transferueshme dhe me të cilat tregtohet në një mënyrë të drejtë, të rregullt dhe efektive;
- 3) emetuesi i letrave me vlerë u nënshtrohet kërkesave periodike dhe të vazhdueshme për njoftim, me çfarë sigurohet shkallë më e lartë e mbrojtjes së investitorëve; dhe
- 4) transparenca dhe integriteti i tregut sigurohen përmes parandalimit të abuzimit të tregut për tregtim në bazë të informacioneve të brendshme dhe manipulimit të tregut.

Raporti i klientit për shërbimet e zbatuara

Neni 102

(1) Shoqëria e investimeve është e obliguar që në mënyrë përkatëse përmes një mediumi të qëndrueshëm të njoftojë klientin për shërbimet e zbatuara në afatet të cilat janë të përcaktuara me kontratën nga neni 90 i këtij Ligji.

(2) Raporti nga paragrafi (1) i këtij neni përfshin, varësisht nga lloji dhe ndërlikshmëria e instrumenteve financiare dhe lloji i shërbimit, komunikim periodik me klientin dhe, përderisa është e zbatueshme, kostot e lidhura me transaksionin dhe shërbimin të kryera për llogari të klientit.

Deklaratë për përshtatshmëri të këshillës për investime

Neni 103

(1) Kur shoqëria e investimeve kryen shërbim të këshillimit për investime për një investitor të vogël, e njëjta është e obliguar që klientit, përpara zbatimit të transaksionit të rekomanduar, në një medium të qëndrueshëm t'i sigurojë deklaratë për përshtatshmëri të këshillës për investime, me arsyetim se në cilën mënyrë këshilla për investime i përmbush qëllimet e investimit dhe karakteristikat tjera të investitorit të vogël.

(2) Kur kontrata për blerje ose shitje të instrumenteve financiare është përmbyllur përmes mjeteve të komunikimit elektronik, por dorëzimi i deklaratës për përshtatshmëri nuk është i mundur, e njëjta mund të dorëzohet në një medium të qëndrueshëm pas përmbylljes së transaksionit, nën kusht që klienti të është dakorduar në një dorëzim të mëvonshëm të deklaratës për përshtatshmëri dhe përderisa shoqëria paraprakisht i ka dhënë mundësi që të prolongojë transaksionin me qëllim që të t'a pranojë deklaratën për përshtatshmëri.

без помошни услуги, освен давање на кредити и заем во согласност со член 5 став (2) точка б) од овој закон кои не се состојат од постојните кредитни лимити на заемите, платежните сметки и на нивното дозволено пречекорување, може да ги врши истите без прибирање податоци или процена од член 98 од овој закон, доколку се исполнети следните услови:

- 1) услугата се дава исклучиво на барање на клиентот или потенцијалниот клиент;
- 2) клиентот или потенцијалниот клиент на јасен и недвосмислен начин е известен дека инвестициското друштво нема обврска да ја процени соодветноста на производот или услугата и дека поради тоа клиентот не ужива заштита која во други околности ја обезбедуваат правилата за деловно однесување;
- 3) инвестициското друштво ефикасно управува со судирот на интереси на начин пропишан со овој Закон;
- 4) услугата се однесува на некои од следните финансиски инструменти:

а) акции примени за тргување на регулиран пазар во земја членка на ЕУ или идентичен пазар во трета земја или на МПТ, доколку се работи за акции на трговско друштво, со исклучок на акции или удели во друштва за колективно инвестирање кои не се отворени инвестициски фондови и акции во кои се вградени деривативни инструменти;

б) обврзници или друг вид на секјуритизиран долг примени за тргување на регулиран пазар во земја членка на ЕУ или идентичен пазар во трета земја или на МПТ, со исклучок на обврзници или друг вид секјуритизиран долг во кој се вградени деривативни инструменти или според нивната структура клиентот има потешкотии во разбирање на поврзаните ризици;

в) инструменти на пазарот на пари, исклучувајќи ги оние во кои се вградени деривативни инструменти или според нивната структура клиентот има потешкотии во разбирање на поврзаните ризици;

г) акции или удели во отворени инвестициски фондови, со исклучок на структурирани отворени фондови;

д) структурирани депозити, со исклучок на оние според чијашто структура клиентот има потешкотии во разбирањето на ризикот од принос или трошоците за излез пред нивно доспевање; или

ѓ) други некомплексни финансиски инструменти кои ги исполнуваат следните

Raporti periodik për përshtatshmëri

Neni 104

Kur shoqëria e investimeve kryen shërbim të menaxhimit me portofol ose kur ka njoftuar klientin se do të kryejë vlerësime periodike të përshtatshmërisë, raporti periodik duhet të përmbajë deklaratë për atë se si një investim i caktuar u përgjigjet karakteristikave, qëllimeve dhe vetive të tjera të investitorit të vogël.

PJESA 7

ZBATIMI I URDHËRESAVE TË KLIENTËVE

Urdhërdhënës i kualifikuar

Neni 105

(1) Urdhërdhënës i kualifikuar paraqet një urdhërdhënës nga paragrafi 2 i këtij neni për llogari të së cilit ose me të cilin shoqëria e investimeve zbaton urdhëresa dhe/ose pranon dhe transferon urdhëresa dhe/ose tregton për llogari të vet dhe/ose zbaton aktivitete ndihmëse drejtpërdrejtë të ndërlidhura me ato transakcione.

(2) Urdhërdhënës i kualifikuar mund të jetë:

- 1) shoqëri e investimeve;
- 2) bankë (institucion kreditues);
- 3) shoqëri për sigurime;
- 4) shoqëri administruese e фондеве të investimeve për llogari të vet dhe për llogari të fondit të investimeve;
- 5) shoqëri administruese e фондеве pensioneale për llogari të vet dhe për llogari të fondit pensional;
- 6) institucione të tjera financiare të cilat i nënshtrohen detyrimit për fitimin e miratimit për punë sipas rregullave të posaçme dhe puna e të cilëve është e rregulluar me ligj;
- 7) qeveria kombëtare dhe organi publik i menaxhimit me borxh publik;
- 8) Banka Popullore e Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe banka të tjera qendrore;
- 9) Institucione mbikombëtare, përfshirë por pa u kufizuar në institucione siç janë Banka Botërore, Banka Qendrore Evropiane, Fondi Monetar Ndërkombëtar dhe të ngjajshme;

(3) Kur shoqëria e investimeve kryen shërbime dhe aktivitete nga paragrafi (1) i këtij neni, e njëjta nuk ka për obligim që t'u përmbahet rregullave të sjelljes afariste nga ky Ligj në raport me ato shërbime dhe aktivitete përveç në nenin 75 të këtij Ligji.

(4) Shoqëria e investimeve është e obliguar që në marrëdhënien afariste me urdhërdhënësin e kualifikuar të veprojnë në mënyrë profesionale dhe në përputhje me rregullat e profesionit, duke marrë parasysh natyrën dhe lëndën e punës së urdhërdhënësit të kualifikuar, me atë të komunikojë mënyrë

критериуми:

- не се опфатени со член 3 став 1 точка 14 подточка 4) на овој Закон;
- постојат зголемени можности тој финансиски инструмент да се продаде, откупи или на друг начин да се реализира по цени кои се јавно достапни на учесниците на пазарот и кои се или пазарни цени или цени кои се достапни или потврдени преку систем на вреднување кој е независен од издавачот;
- не вклучуваат никаква стварна или потенцијална обврска за клиентот која ги надминува трошоците на стекнување на инструментот;
- не содржат клаузула, услов или активирачки механизам кои би можеле темелно да ја изменат природата или ризикот на вложување или профилот на исплата, како што се вложувања кои содржат право на претворање на инструментот во друго вложување;
- не вклучуваат експлицитни или имплицитни излезни надоместоци кои го прават вложувањето неликвидно, иако технички постојат зголемени можности тој да се продаде, откупи или на друг начин да се реализира;
- јавно се достапни соодветно целосни информации за неговите карактеристики, кои се лесно разбирливи и му овозможуваат на просечен мал вложувач да донесе информирана одлука за склучување трансакција со наведениот инструмент.

(2) Известувањето од став (1) точка 2 на овој член може да се даде на соодветен образец во писмена форма.

(3) Пазарот од трета земја се смета за идентичен со регулираниот пазар, утврден согласно овој закон доколку се исполнети најмалку следните услови:

- 1) пазарот подлежи на одобрение за работа и континуиран ефикасен надзор;
- 2) пазарот има јасни и транспарентни правила во поглед на прием на хартии од вредност на тргување, кои се неограничено преносливи и со кои може да се тргува на правичен, уреден и ефективен начин;
- 3) издавачот на хартии од вредност подлежи на периодични и континуирани барања за известување, со што се обезбедува повисок степен на заштита на инвеститорите; и
- 4) транспарентноста и интегритетот на пазарот се

тë qartë, të ndershme dhe të drejtë.

Shkallë më e lartë e mbrojtjes së urdhërdhënësit të kualifikuar

Neni 106

(1) Urdhërdhënësi i kualifikuar nga neni 105 paragrafi (2) i këtij Ligji mundet të kërkojë nga shoqëria e investimeve status të një investitori profesional ose të vogël, në përputhje me këtë Ligj.

(2) Gjatë transaksioneve me një palë tjetër kontraktuese me seli në BE ose vend të tretë, shoqëria e investimeve e njeh statusin e një urdhërdhënësi të kualifikuar të palës tjetër kontraktuese vetëm nëse kjo është e përcaktuar me legjislacionin e atyre vendeve.

(3) Shoqëria e investimeve në rastin nga paragrafi (2) i këtij neni është e obliguar që nga pala tjetër kontraktuese të kërkojë shprehimisht konfirmim se pajtohet me statusin e saj e urdhërdhënësit të kualifikuar.

(4) Pëlqimi nga paragrafi (3) i këtij neni mund të jepet përgjithësisht për të gjitha transaksionet ose për çdo transaksion të veçuar.

Dhënie e shërbimeve përmes një shoqërie tjetër të investimeve

Neni 107

(1) Shoqëria investimeve e cila në bazë të një kontrate pranon udhëzime për zbatimin e shërbimeve të investimeve ose shërbimeve ndihmëse për llogari të një klienti nga një tjetër shoqëri e investimeve, mundet për zbatimin e tyre t'i konsiderojë të besueshme të dhënat të cilat i'a dorëzon shoqëria tjetër e investimeve, si dhe të gjitha rekomandimet dhe këshillat në lidhje me shërbimet ose transaksionet të cilat klienti i ka pranuar nga shoqëria tjetër e investimeve.

(2) Shoqëria e investimeve e cila transferon udhëzime është përgjegjëse për plotësinë dhe saktësinë e të dhënave të transferuara, si dhe për përshtatshmërinë e rekomandimeve ose këshillave nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Shoqëria e investimeve e cila pranon udhëzime ose urdhëresa të një klienti përmes shoqërie tjetër të investimeve është përgjegjëse për zbatimin e shërbimeve ose të transaksioneve në bazë të të dhënave dhe të rekomandimeve nga paragrafi (1) i këtij neni në përputhje me këtë Ligj.

Rregulla për veprim me urdhëresë të një klienti

Neni 108

(1) Shoqëria e investimeve e cila zbaton urdhëresa për llogari të një klienti në kuptim të këtij Ligji është e obliguar që të përcaktojë dhe zbatojë procedura dhe mekanizma të cilat mundësojnë zbatimin e saktë, në kohë dhe të përditësuar të urdhëresave të klientit në raport me urdhëresat e klientëve të tjerë ose interesat për tregtim të vet shoqërisë së investimeve.

обезбедуваат преку спречување на злоупотреба на пазарот за тргување врз основа на внатрешни информации и пазарна манипулација.

Извештај на клиентот за извршените услуги

Член 102

(1) Инвестициското друштво е должно на соодветен начин преку траен медиум да го известува клиентот за извршените услуги во роковите кои се определени со договорот од член 90 од овој закон.

(2) Извештајот од став (1) на овој член вклучува, во зависност од видот и сложеноста на финансиските инструменти и видот на услугата, периодична комуникација со клиентот и, доколку е применливо, трошоците поврзани со трансакцијата и услугата извршени за сметка на клиентот.

Изјава за соодветност на инвестициски совет

Член 103

(1) Кога инвестициското друштво извршува услуга на инвестициско советување за мал вложувач, истото е должно на клиентот пред извршување на препорачаната трансакција, на траен медиум да му обезбеди изјава за соодветност на инвестицискиот совет, со образложение на кој начин инвестицискиот совет ги исполнува инвестициските цели и другите карактеристики на малиот вложувач.

(2) Кога договорот за купување или продажба на финансиски инструменти е склучен преку средства за електронска комуникација, а доставувањето на изјава за соодветност не е возможна, истата може да се достави на траен медиум по склучување на трансакцијата, под услов клиентот да се согласил на подоцнежнo доставување на изјавата за соодветност и доколку друштвото однапред му дало можност да ја одложи трансакцијата со цел да ја прими изјавата за соодветност.

Периодичен извештај за соодветност

Член 104

Кога инвестициското друштво врши услуга управување со портфолио или кога го известил клиентот дека ќе извршува периодични проценки на соодветноста, периодичниот извештај мора да содржи ажурирана изјава за тоа како одредена инвестиција одговара на карактеристиките, целите и другите обележја на малиот вложувач.

ДЕЛ 7

ИЗВРШУВАЊЕ НА НАЛОЗИ НА КЛИЕНТИ

Квалификуван налогодавач

(2) Procedurat dhe mekanizmat nga paragrafi (1) i këtij neni duhet të mundësojnë zbatimin e urdhëresave në përputhje me kohën e pranimit të urdhëresës nga ana e shoqërisë së investimeve për urdhëresat të cilat sipas elementeve të urdhëresës janë komparative.

(3) Me qëllim të zbatimit të saktë dhe të përditësuar të urdhëresave të klientëve, shoqëria e investimeve është e obliguar që gjatë zbatimit të urdhëresës t'i përmbush kushtet e theksuara në këtë Ligj të cilat i referohen zbatimit, evidentimit dhe shpërndarjes së urdhëresës.

(4) Shoqëria e investimeve dhe personat relevant në shoqërinë e investimeve nuk duhet t'i abuzojnë të dhënat në lidhje me urdhëresat e pazbatuara të klientëve dhe janë të obliguara që të ndërmarrin masa për t'u parandaluar abuzimi i të dhënave të tilla nga ana e personave relevant.

Veprimi me urdhëresat e klientëve

Neni 109

(1) Shoqëria e investimeve gjatë zbatimit të urdhëresave të klientëve duhet t'i sigurojë kushtet në vijim:

a) urdhëresat të cilat i zbaton për llogari të klientit zbatohen pa prolongim dhe në kohë dhe saktësisht janë të evidentuara dhe të shpërndara;

b) i zbaton urdhëresat e klientëve të cilat kanë elemente të njëjta ose të ngjajshme dhe janë komparative, sipas rradhës së pranimit dhe pranimit të atyre urdhëresave dhe pa prolongim, përveç nëse karakteristikat e urdhëresës ose kushtet momentale të tregut nuk e lejojnë atë ose nëse interesat e klientëve imponojnë një zbatim ndryshe;

c) pa prolongim e informojnë investitorin e vogël për çfarëdo vështirësie të rëndësishme në raport me zbatimin e rregullt të urdhëresës në çastin kur shoqëria kupton për atë.

(2) Përderisa shoqëria e investimeve është përgjegjëse për të monitoruar ose organizuar shlyerjen e urdhëresës së realizuar, e njëjta duhet t'i ndërmerr të gjitha masat e arsyeshme me qëllim që të sigurohet se të gjitha instrumentet financiare ose asetet parash të klientit të pranuar për shlyerje të urdhëresës së zbatuar, në kohë dhe si duhet janë të dorëzuara në llogarinë e klientit përkatës.

Grupimi dhe shpërndarja e urdhëresave

Neni 110

(1) Shoqëria e investimeve nuk mundet të zbatojë urdhëresë të një klienti ose transakcion për llogari të vet përmes grupimit me urdhëresë të një klienti tjetër, përveç nëse janë të përmbushura kushtet në vijim:

a) grupimi i urdhëve nuk është në dëm të cilido klient, urdhri i të cilit do ishte i grupuar;

b) çdo klient, urdhri i së cilit do të ishte i grupuar është i njoftuar se efekti nga grupimi mund t'i shkaktojë dëm në raport me urdhrin e tij konkret dhe

c) ka përcaktuar dhe në mënyrë efektive zbatuar politikë të shpërndarjes të urdhëresave me të cilën

Член 105

(1) Квалификуван налогодавач претставува налогодавач од став 2 на овој член за чија сметка или со кого инвестициското друштво извршува налози и/или прима и пренесува налози и/или тргува за сопствена сметка и/или извршува помошни активности директно поврзани со тие трансакции.

(2) Квалификуван налогодавач може да биде:

- 1) инвестициско друштво;
- 2) банка (кредитна институција);
- 3) друштво за осигурување;
- 4) друштво за управување со инвестициски фондови за сопствена сметка и за сметка на инвестицискиот фонд;
- 5) друштво за управување со пензиски фондови за сопствена сметка и за сметка на пензискиот фонд;
- 6) други финансиски институции кои подлежат на обврска за добивање одобрение за работа според посебни прописи и чиешто работење е уредено со закон;
- 7) национална влада и јавен орган за управување со јавен долг;
- 8) Народната банка на Република Северна Македонија и други централни банки;
- 9) наднационални институции вклучувајќи но не ограничувајќи се на институции како што се Светска банка, Европска Централна банка, Меѓународен монетраен фонд и слични;

(3) Кога инвестициското друштво врши услуги и активности од став (1) на овој член, истото не е должно да се придржува до правилата за деловно однесување од овој закон во однос на тие услуги и активности освен на членот 75 од овој закон.

(4) Инвестициското друштво е должно во деловниот однос со квалификуваниот налогодавач да постапува професионално и во согласност со правилата на структурата, земајќи ја во предвид природата и предметот на работата на квалификуваниот налогодавач, со него да комуницира на јасен, чесен и фер начин.

Повисок степен на заштита на квалификуван налогодавач

Член 106

(1) Квалификуваниот налогодавач од член 105 став (2) од овој закон може од инвестициското друштво да побара статус на професионален или мал вложувач, во согласност со овој Закон.

(2) При трансакции со друга договорна страна со седиште во ЕУ или трета земја, инвестициското друштво признава статус на квалификуван налогодавач на другата договорна страна само доколку тоа е пропишано со законодавството на тие земји.

пërcaktohet mënyra e shpërndarjes proporcionale të urdhëresave dhe transaksioneve të grupuara, përfshirë edhe mënyrën në të cilën vëllimi dhe çmimi të theksuara në urdhëresat e përcaktojnë shpërndarjen dhe të vepruarit gjatë zbatimit të përkohshëm të urdhëresave të grupuara.

(2) Kur shoqëria e investimeve grupon urdhëresë me një ose më shumë urdhëresa të klientëve të tjerë dhe kur urdhëresa grupore është pjesërisht e realizuar, e njëjta është e obliguar që transaksionet e ndërlidhura t'i shpërndajë në përputhje me politikën e vet për shpërndarje të urdhëresave.

Grupimi dhe shpërndarja e transaksioneve për llogari të vet

Neni 111

(1) Shoqëritë të investimeve të cilat kanë grupuar urdhëresë për llogari të vet me një ose më shumë urdhëresa të klientëve, nuk mund të shpërndajnë transaksionet e realizuara të ndërlidhura në mënyrë e cila është e dëmshme për klientët.

(2) Kur shoqëria e investimeve grupon urdhëresë të një klienti me urdhëresë për llogari të vet dhe urdhëresa grupore është pjesërisht e zbatuar, e njëjta është e obliguar që t'i shpërndajë transaksionet e realizuara të ndërlidhura të klientit i cili ka prioritet në raport me shoqërinë.

(3) Me përjashtim të paragrafit (2) të këtij neni, përderisa shoqëria e investimeve mundet në mënyrë të bazuar të dëshmojë se nuk do të mund të zbatojë urdhëresën sipas kushteve më të volitshme ose fare nuk mund t'a zbatojë, mundet proporcionalisht t'a shpërndajë transaksionin për llogari të vet në përputhje me politikën e vet për shpërndarje të urdhëresave nga neni 110 paragrafi (1) pika (c) e këtij Ligji.

(4) Si pjesë e politikës së shpërndarjes së urdhëresave nga neni 110 paragrafi (1) pika (c) e këtij Ligji, shoqëria e investimeve është e obliguar që të vendos procedura me qëllim që të parandalojë rishpërndarjen e një urdhërese për llogari të vet e cila është zbatuar në kombinim me urdhëresa të klientit, në mënyrë që është e dëmshme për klientët.

Zbatimi i një urdhërese të kufizuar të klientit

Neni 112

(1) Urdhëresa e kufizuar në kuptim të këtij Ligji paraqet urdhëresë për blerje ose shitje të një sasi të caktuar të instrumenteve financiare me çmim të përmendur në urdhëresën.

(2) Përderisa urdhëresa e kufizuar e klientit për blerje ose shitje të aksioneve të cilat janë pranuar në një treg të rregulluar ose me të cilat tregtohet në vend për tregtim sipas kushteve të tregut nuk mundet menjëherë të zbatohet, shoqëria e investimeve është e obliguar që të ndërmerr masa për zbatimin më të shpejtë të mundur të asaj urdhërese, përveç nëse klienti shprehimisht nuk ka dhënë udhëzim tjetër.

(3) Инвестициското друштво во случајот од став (2) на овој член е должно од другата договорна страна да побара изрична потврда дека се согласува со нејзиниот статус на квалификуван налогодавач.

(4) Согласноста од став (3) на овој член може да биде дадена општо за сите трансакции или за секоја поединечна трансакција.

Давање услуги преку друго инвестициско друштво

Член 107

(1) Инвестициското друштво кое врз основа на договор прима инструкции за извршување на инвестициски услуги или помошни услуги за сметка на клиент од друго инвестициско друштво, може за нивно извршување да ги смета за веродостојни податоците кои му ги доставува другото инвестициско друштво, како и сите препораки и совети во врска со услугите или трансакциите кои клиентот ги примил од другото инвестициско друштво.

(2) Инвестициското друштво кое пренесува инструкции е одговорно за комплетноста и точноста на пренесените податоци, како и за соодветноста на препораките или советите од став (1) на овој член.

(3) Инвестициското друштво кое прима инструкции или налози на клиент преку друго инвестициско друштво е одговорно за извршувањето на услугите или на трансакциите врз основа на податоците и на препораките од став (1) на овој член во согласност со овој Закон.

Правила за постапување по налог на клиент

Член 108

(1) Инвестициско друштво кое извршува налози за сметка на клиент во смисла на овој Закон е должно да пропише и применува постапки и механизми кои овозможуваат навремено, ажурно и точно извршување на налозите на клиентот во однос на налозите на останатите клиенти или интересите за тргување на самото инвестициско друштво.

(2) Постапките и механизмите од став (1) на овој член мора да овозможат извршување на налозите во согласност со времето на прифаќање на налогот од страна на инвестициското друштво за налозите кои според елементите на налогот се споредливи.

(3) Со цел ажурирано и точно извршување на налозите на клиентите, инвестициското друштво е должно при извршување на налогот да ги исполнува условите наведени во овој закон кои се однесуваат на извршување, евидентирање и распределба на налогот.

(4) Инвестициското друштво и релевантните лица во инвестициското друштво не смеат да ги злоупотребуваат

(3) Detyrimi nga paragrafi (2) i këtij neni konsiderohet se është përmbushur me inkuadrimit e urdhëresës së kufizuar të klientit në sistemin e tregtimit në treg të rregulluar ose PSHT.

(4) Komisioni mund të lirojë shoqërinë e investimeve nga detyrimi për publikimin e inkuadrimit të urdhëresës së kufizuar të klientit në sistemin e tregtimit në treg të rregulluar ose PSHT përderisa e njëjta e tejkalon madhësinë e zakonshme për atë treg në përputhje me lirimet për instrumentet pronësore nga Kapitulli VI i këtij Ligji.

(5) Operatori i tregut e përcakton madhësinë e zakonshme të urdhrave së paku një herë në vit.

Zbatimi i urdhrimit në interesin më të mirë të klientit

Neni 113

(1) Shoqëria e investimeve është e obliguar që gjatë zbatimit të urdhëresave të klientëve t'i ndërmer të gjitha masat e domosdoshme për zbatimin e tyre në interesin më të mirë të klientëve, duke pasur parasysh çmimin, kostot, probabilitetin për zbatim dhe shlyerje, madhësinë dhe llojin e urdhrimit ose cilido faktor tjetër i cili është relevant për zbatimin e urdhrimit.

(2) Në rast kur klienti jep udhëzim konkret, shoqëria e investimeve është e obliguar që të zbatojë urdhëresën e klientit sipas udhëzimit të dhënë.

(3) Kur urdhëresa mund të zbatohet në më shumë vende të tregtimit sipas listës së vendeve të tregtimit në politikën e zbatimit të urdhëresave nga neni 116 paragrafi (9) pika b) e këtij Ligji, me qëllim të veprimit në interesin më të mirë të klientit, shoqëria e investimeve është e obliguar që të kryejë vlerësim dhe krahasim të rezultateve të cilat do arritenin me zbatimin e urdhëresës së klientit në secilën prej vendeve të mundshme të tregtimit, duke pasur parasysh edhe komisionet dhe kostot vetjake për zbatimin e urdhëresave në secilin prej atyre vendeve të tregtimit.

(4) Shoqëria e investimeve nuk mund të pranojë kurrfarë kompensime, skontime ose përfitim jomonetar për udhëzimin e urdhëresave të klientëve në një vend të caktuar të tregtimit ose vend për zbatim të urdhëresave.

Kriteret për zbatimin e urdhëresave në interesin më të mirë të klientit

Neni 114

(1) Gjatë zbatimit të urdhëresave të klientëve, shoqëria e investimeve duhet të merr parasysh kriteret në vijim për përcaktimin e rëndësisë të faktorëve nga neni 113 paragrafi (1) i këtij Ligji:

a) karakteristikat e klientit, përfshirë edhe kategorizimin e klientit si i vogël ose profesional;

b) karakteristikat e urdhëresës së klientit, përfshirë edhe nëse urdhëresa përfshin transaksione të financuara me letra me vlerë;

податоците во врска со неизвршените налози на клиентите и се должни да преземаат мерки за да се спречи злоупотреба на таквите податоци од страна на релевантните лица.

Постапување со налозите на клиентите

Член 109

(1) Инвестициското друштво при извршување на налозите на клиентите треба да ги обезбеди следните услови:

а) налозите кои ги извршува за сметка на клиентот се извршуваат без одлагање и навремено и точно се евидентирани и распределени;

б) ги извршува налозите на клиентите кои имаат исти или слични елементите и се споредливи, според редоследот на прием и прифаќање на тие налози и без одложување, освен доколку карактеристиките на налогот или моменталните услови на пазарот не го дозволуваат тоа или доколку интересите на клиентите налагаат поинакво извршување;

в) без одлагање го информира малиот вложувач за било каква значајна потешкотија во однос на уредното извршување на налогот во моментот кога друштвото дознава за неа.

(2) Доколку инвестициското друштво е одговорно да го надгледува или организира порамнувањето на реализираниот налог, истото мора да ги преземе сите разумни мерки со цел да осигура дека сите финансиски инструменти или парични средства на клиентот примени за порамнување на извршениот налог, навремено и уредно се доставени на сметката на соодветниот клиент.

Групирање и распределба на налози

Член 110

(1) Инвестициското друштво не смее да извршува налог на клиент или трансакција за сопствена сметка преку групирање со налог на друг клиент, освен доколку се исполнети следните услови:

а) групирањето на налозите не е на штета на било кој клиент чијшто налог би бил групиран;

б) секој клиент чијшто налог би бил групиран е известен дека ефектот од групирањето може да му наштети во однос на конкретниот негов налог и

в) има пропишано и ефективно применува политика за распределба на налози со која се определува начинот на пропорционална распределба на групираниите налози и трансакции, вклучувајќи го и начинот на кој обемот и цената наведени во налозите ја одредуваат распределбата и постапувањето при делумно извршување на групираниите налози.

(2) Кога инвестициското друштво групира налог со еден или повеќе налози на други клиенти и кога групниот налог е делумно реализиран, истото е должно поврзаните трансакции да ги распредели во согласност со својата политика за распределба на налози.

с) карактеристикат е instrumenteвоe finansiare të cilat janë lëndë e asaj urdhërese;

ç) карактеристикат е vendeve të tregtimit në të cilat do të realizohej urdhëresa.

(2) Konsiderohet se shoqëria e investimeve e ka përbushur detyrimin nga neni 113 paragrafi (1) i këtij Ligji për ndërmarrje të të gjitha masave të domosdoshme për zbatimin e urdhëresave në interesin më të mirë të klientit deri në atë shkallë në të cilën e zbaton urdhëresën ose karakteristikat e posaçme të urdhëresës duke respektuar udhëzimet e veçanta të klientit të cilat i referohen urdhëresës ose karakteristikave të posaçme të urdhëresës.

(3) Shoqëria e investimeve nuk mund t'i përcaktojë ose përllogaritë kompensimet e veta në mënyrë e cila i diskriminon vendet e tregtimit.

(4) Gjatë zbatimit të urdhëresave të klientëve ose sjelljes së një vendimi për tregtim me instrumente finansiare të cilat tregtohen jashtë vendeve të tregtimit, përfshirë produkte të pastandardizuara, shoqëria e investimeve e kontrollon vlerën e drejtë të çmimit të propozuar klientit, përmes grumbullimit të të dhënave të tregut të përdorura për vlerësim të çmimeve të produktit të tillë dhe sipas nevojës, përmes krahasimit me produkte të ngjajshme ose komparative.

Zbatimi i urdhëresave të investitorëve të vegjël

Neni 115

(1) Kur shoqëria e investimeve zbaton urdhëresa të një investitori të vogël, interesi më i mirë i klientit përcaktohet në raport me kostot totale të transaksionit.

(2) Kostot totale të transaksionit në kuptim të paragrafit (1) të këtij neni e përfshijnë çmimin e instrumentit financiar dhe të gjitha kostot drejtpërdrejtë të lidhura me zbatimin e urdhëresës, përfshirë kompensimin e vendit të tregtimit, kompensimin e përcaktimit dhe shlyerjes së transaksionit dhe të gjitha kompensimet tjera të cilat u paguhen personave të tretë që janë të kyçur në zbatimin e urdhëresave.

(3) Shoqëria e investimeve është e obliguar që investitorin e vogël t'a paralajmërojë për atë se në rast të udhëzimeve konkrete nga ana e klientit, shoqëria e investimeve e zbaton urdhëresën në përputhje me nenin 114 paragrafi (2) i këtij Ligji dhe se realizimi i urdhëresës së tillë nuk është në përputhje me politikën e tij të zbatimit të urdhëresave.

Politika e zbatimit të urdhëresave

Neni 116

(1) Shoqëria e investimeve është e obliguar që të vendos dhe zbatojë politikë të zbatimit të urdhëresave e cila i mundëson veprim në interesin më të mirë gjatë zbatimit të urdhëresës së

Групирање и распределба на трансакции за сопствена сметка

Член 111

(1) Инвестициските друштва кои што имаат групирано налог за сопствена сметка со еден или повеќе налози на клиенти, не смеат да ги распределат поврзаните реализирани трансакции на начин кој е штетен за клиентите.

(2) Кога инвестициското друштво групира налог на клиент со налог за сопствена сметка и групниот налог е делумно извршен, истото е должно да ги распредели поврзаните реализирани трансакции на клиентот кој има приоритет во однос на друштвото.

(3) По исклучок од став (2) на овој член, доколку инвестициското друштво може основано да докаже дека не би можело да го изврши налогот по поповолни услови или воопшто не може да го изврши, може пропорционално да ја распредели трансакцијата за сопствена сметка во согласност со својата политика за распределба на налози од член 110 став (1) точка (в) од овој закон.

(4) Како дел од политиката за распределба на налози од член 110 став (1) точка (в) од овој закон, инвестициското друштво е должно да воспостави процедури со цел да спречи прераспределба на налог за сопствена сметка кој е извршен во комбинација со налози на клиент, на начин кој што е штетен за клиентите.

Извршување лимитиран налог на клиент

Член 112

(1) Лимитиран налог во смисла на овој Закон претставува налог за купување или продавање на одредена количина на финансиски инструменти по цена наведена во налогот.

(2) Доколку лимитираниот налог на клиентот за купување или продавање акции кои се примени на регулиран пазар или со кои се тргува на место за тргување според условите на пазарот не може веднаш да се изврши, инвестициското друштво е должно да преземе мерки за најбрзо можно извршување на тој налог, освен доколку клиентот изречно не дал друга инструкција.

(3) Обврската од став (2) на овој член се смета дека е исполнета со внесување на лимитираниот налог на клиентот во системот за тргување на регулиран пазар или МПТ.

(4) Комисијата може да го ослободи инвестициското друштво од обврската за објавување на внесување на лимитираниот налог на клиентот во системот за тргување на регулиран пазар или МПТ доколку истиот ја надминува вообичаената големина за тој пазар согласно Ослободувањата за сопственичките инструменти од Глава VI на овој Закон.

një klienti në përputhje me nenin 113 të këtij Ligji.

(2) Politika e zbatimit të urdhëresave detyrimisht i përmban së paku elementet në vijim:

a) vlerësim të faktorëve të zbatimit të urdhëresave në interesin më të mirë të klientit nga neni 113 i këtij Ligji, të cilën e përcakton shoqëria e investimeve, në përputhje me kriteret e përmendura në nenin 101 të këtij Ligji ose për procesin përmes së cilit shoqëria e investimeve e vlerëson rëndësinë e atyre faktorëve;

b) listën e vendeve të tregtimit në të cilat shoqëria e investimeve duke i ndërmarrë të gjitha hapat e domosdoshme do të sigurojë zbatimin e urdhëresave të klientëve në interesin më të mirë të tyre, gjatë kësaj duke përkufizuar se cili vend i tregtimit do të përdoret për një klasë të caktuar të instrumenteve financiare, për urdhëresat të investitorëve të vegjël, për urdhëresat të investitorëve profesional dhe për transaksione të financuara me letra me vlerë;

c) listën e faktorëve të cilët përdoren për përcaktimin e vendit të tregtimit përfshirë edhe faktorët kualitativ siç janë: sisteme për shlyerje, sisteme për ndërprerje të tregtimit, aktivitete të parapara ose cilatdo elemente tjera relevante, si dhe rëndësinë e secilit prej faktorëve;

ç) në cilën mënyrë faktorët për zbatim siç janë çmimi, kostot, shpejtësia, probabiliteti i zbatimit dhe cilëtdo faktorë tjerë relevantë, merren parasysh gjatë veprimin në interesin më të mirë të klientit;

d) paralajmërimin e qartë se cilatdo udhëzime specifike nga klienti mund të parandalojnë shoqërinë e investimeve të ndërmerr masa të cilat janë të krijuara dhe të implementuara në kuadër të politikës së saj për zbatimin e urdhëresave me qëllim të arritjes së interesit më të mirë të mundur të klientit gjatë zbatimit të urdhëresave në raport me elementet e përfshira me ato udhëzime.

(3) Informacionet për politikën e zbatimit të urdhëresave duhet të adaptohen varësisht nga lloji i instrumenteve financiare dhe lloji i shërbimit financiar i cili jepet.

(4) Politika e zbatimit të urdhëresave i përfshin së paku ato vende të tregtimit të cilat shoqërisë së investimeve i mundësojnë bazë konsistente për të vepruar në interesin më të mirë të klientit gjatë zbatimit të urdhëresave të klientëve.

(5) Shoqëria e investimeve është e obliguar që klientit t'i sigurojë informacione përkatëse për politikën e zbatimit të urdhëresave në përputhje me paragrafin (3) të këtij neni, të cilat duhet të përmbajnë sqarim të qartë, mjaftueshëm të kuptueshëm në mënyrë të detajuar dhe të lehtë, për mënyrën e zbatimit të urdhëresave të klientit nga ana e shoqërisë së investimeve.

(6) Shoqëria e investimeve është e obliguar që përpara dhënies së shërbimit të fitojë pëlqim paraprak nga klienti për politikën

(5) Пазарниот оператор ја утврдува вообичаената големина на Налозите најмалку еднаш годишно.

Извршување на налог во најдобар интерес за клиентот

Член 113

(1) Инвестициското друштво е должно при извршувањето на Налозите на клиентите да ги преземе сите неопходни мерки за нивно извршување во најдобар интерес за клиентите, имајќи ги во предвид цената, трошоците, брзината, веројатноста за извршување и порамнување, големината и видот на Налогот или било кој друг фактор кој е релевантен за извршување на Налогот.

(2) Во случај кога клиентот дава конкретна инструкција, инвестициското друштво е должно да го изврши Налогот на клиентот според дадената инструкција.

(3) Кога Налогот може да се изврши на повеќе места за тргување според листата на местата за тргување во политиката за извршување на Налози од член 116 став (9) точка б) на овој Закон, а со цел постапување во најдобар интерес за клиентот, инвестициското друштво е должно да изврши проценка и споредба на резултатите што би се постигнале со извршување на Налогот на клиентот на секое од можните места за тргување, имајќи ги предвид и сопствените провизии и трошоци за извршување на Налози на секое од тие места за тргување.

(4) Инвестициското друштво не смее да прима никакви надоместоци, попусти или непарична корист за насочување на Налозите на клиентите на одредено место за тргување или место за извршување на Налозите.

Критериуми за извршување на Налози во најдобар интерес за клиентот

Член 114

(1) При извршување на Налозите на клиентите, инвестициското друштво треба да ги земе предвид следните критериуми за одредување на важноста на факторите од член 113 став (1) на овој Закон:

а) карактеристиките на клиентот, вклучувајќи ја и категоризацијата на клиентот како мал или професионален;

б) карактеристиките на Налогот на клиентот, вклучувајќи и дали Налогот вклучува трансакции финансирани со хартии од вредност;

в) карактеристиките на финансиските инструменти коишто се предмет на тој налог;

г) карактеристиките на местата за тргување на коишто би се реализирал Налогот.

(2) Се смета дека инвестициското друштво ја исполнило обврската од член 113 став (1) на овој Закон за преземање на сите неопходни мерки за извршување на Налозите во најдобар интерес на клиентот до степен до кој го извршува

е саж të zbatimit të urdhëresave.

(7) Shoqëria e investimeve është e obliguar, së paku një herë në vit ose gjatë një ndryshimi të rëndësishëm të kriterëve për zbatimin e urdhëresave të cilat ndikojnë në aftësinë e shoqërisë së investimeve që vazhdimisht t'i zbatojë urdhëresat në interesin më të mirë të klientit me përdorimin e vendeve të tregtimit të theksuara në politikën e saj të zbatimit të urdhëresave, të vlerësojë politikën e zbatimit të vendosur në përputhje me këtë nen, si dhe mekanizmat e tij për zbatim të urdhëresave.

(8) Ndryshim i rëndësishëm është ngjarje e cila mund të ketë ndikim mbi faktorët që ndikojnë në zbatimin e urdhëresave në interesin më të mirë të klientit, përfshirë çmimin, kostot, shpejtësinë, probabilitetin e zbatimit, shlyerjen, madhësinë dhe llojin e urdhëresës ose cilitdo faktor tjetër relevant për zbatimin e urdhëresës.

(9) Shoqëria e investimeve në faqen e vet të internetit e publikon listën e faktorëve të cilët përdoren për t'u përcaktuar vendi i zbatimit, si dhe listën e vendeve të tregtimit të urdhëresave.

(10) Përderisa shoqëria e investimeve i thërret klientët që të zgjedhin një vend të tregtimit, e njëjta është e obliguar që të sigurojë informacione të drejta dhe të qarta të cilat nuk sjellin në lajthitje, me qëllim që të parandalohet klienti për të zgjedhur një vend për tregtim, e jo një vend tjetër të tregtimit, ekskluzivisht duke u mbështetur në politikën e çmimeve që e zbaton shoqëria e investimeve.

(11) Shoqëria e investimeve është e obliguar që të pranojë vetëm pagesa nga persona të tretë të cilat janë në përputhje me nenin 80 të këtij Ligji dhe ka për obligim që t'i informojë klientët për të gjitha stimulimet të cilat shoqëria mund t'i pranojë nga vendet e tregtimit. Informacioni i përfshin të gjitha kompensimet që shoqëria i arkëton nga të gjitha palët tjera kontraktuese të përfshira në transaksionin dhe nëse kompensimet oscilojnë varësisht prej klientit, i njëjti duhet t'i theksojë edhe kompensimet maksimale ose fushëpërfshirjen e kompensimeve që mund të arkëtohen.

(12) Kur shoqëria e investimeve arkëton kompensime nga më shumë se një klient në transaksionin, në përputhje me nenin 80 të këtij Ligji, e njëjta ka për obligim që t'i informojë të gjithë klientët e saj për vlerën e çfarëdo stimulimeve monetare ose jomonetare të pranuar nga shoqëria.

Vlerësimi i rregullt dhe njoftimi i klientëve

Neni 117

(1) Shoqëria e investimeve është e obliguar që të monitorojë efikasitetin e mekanizmave të veta dhe politikën e zbatimit të urdhëresave të klientëve, me qëllim të përcaktimit dhe mënjanimin të mangësive të mundshme.

(2) Shoqëria e investimeve është e obliguar që të kryejë vlerësim të rregullt nëse vendet e tregtimit të përfshira në

налогот или посебните карактеристики на налогот почитувајќи ги посебните инструкции на клиентот кои се однесуваат на налогот или на посебните карактеристики на налогот.

(3) Инвестициското друштво не смее да ги утврди или пресмета своите надоместоци на начин кој ќе ги дискриминира местата на тргување.

(4) При извршување на налозите на клиентите или донесување на одлука за тргување со финансиски инструменти кои се тргуваат надвор од места за тргување, вклучувајќи нестандардизирани производи, инвестициското друштво ја проверува фер вредноста на цената предложена на клиентот, преку прибирање на пазарни податоци користени за проценка на цената на таквиот производ и по потреба, преку споредување со слични или споредливи производи.

Извршување на налози на мали вложувачи

Член 115

(1) Кога инвестициското друштво извршува налози на мал вложувач, најдобриот интерес за клиентот се утврдува во однос на вкупните трошоци на трансакцијата.

(2) Вкупните трошоци на трансакцијата во смисла на став (1) на овој член ја опфаќаат цената на финансискиот инструмент и сите трошоци директно поврзани со извршувањето на налогот, вклучувајќи го надоместокот на местото на тргување, надоместокот за утврдување и порамнување на трансакцијата и сите останати надоместоци кои се плаќаат на трети лица кои се вклучени во извршување на налозите.

(3) Инвестициското друштво е должно малиот вложувач да го предупреди за тоа дека во случај на конкретни инструкции од страна на клиентот, инвестициското друштво го извршува налогот во согласност со член 114 став (2) на овој закон и дека реализацијата на таквиот налог не е во согласност со неговата политика за извршување на налози.

Политика за извршување на налози

Член 116

(1) Инвестициското друштво е должно да воспостави и да применува политика за извршување на налози која му овозможува постапување во најдобар интерес при извршување на налог на клиент во согласност со член 113 на овој Закон.

(2) Политиката за извршување на налози задолжително ги содржи најмалку следните елементи:

а) проценка на факторите за извршување на налози

политикën e zbatimit të urdhëresave mundësojnë arritjen e interesit më të mirë të klientit ose nevojitet që të kryhen ndryshime në kontratat e tyre të zbatimit.

(3) Shoqëria e investimeve është e obliguar që t'i njoftojë klientët me të cilët ka marrëdhënie të vazhdueshme afariste për të gjitha ndryshimet e rëndësishme në mekanizmat e veta dhe politikat e zbatimit të urdhëresave të klientëve në mënyrë të përcaktuar në nenin 116 paragrafi (4) i këtij Ligji.

(4) Shoqëria e investimeve është e obliguar që në kërkesë të klientit t'i sigurojë të dhëna nga të cilat është e dukshme se urdhëresa është zbatuar në përputhje me politikën e zbatimit të urdhëresave.

PJESA 8

NDËRJMETËS TË TREGUT

Përfaqësues i lidhur

Neni 118

(1) Shoqëria e investimeve mund të emërojë një përfaqësues të lidhur i cili vepron në emër dhe për llogari të shoqërisë së investimeve.

(2) Përfaqësuesi i lidhur nga paragrafi (1) i këtij neni për llogari të shoqërisë së investimeve i kryen aktivitetet në vijim:

- 1) aktivitete promovuese lidhur me shërbimet e shoqërisë së investimeve;
- 2) ofron shërbime klientëve potencial të shoqërisë së investimeve;
- 3) pranon dhe transferon urdhëresa të klientëve ose klientëve potencial të shoqërisë së investimeve;
- 4) ofron instrumente financiare;
- 5) jep këshilla në lidhje me instrumentet financiare dhe shërbimet të cilat i ofron shoqëria e investimeve.

(3) Përfaqësuesi i lidhur nuk mund të mbajë dhe të disponojë me asete parash dhe/ose instrumente financiare të klientëve ose të klientëve potencial të shoqërisë së investimeve.

(4) Përfaqësuesi i lidhur mund t'i kryejë aktivitetet nga paragrafi (2) i këtij neni vetëm për një shoqëri të investimeve.

(5) Kur punët nga paragrafi 2 i këtij neni për llogari të një shoqërie të investimeve i kryejnë personat nga neni 6 i këtij Ligji, ata nuk konsiderohen si përfaqësues të lidhur, por për ata në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat nga neni 107 i këtij Ligji.

Detyrime të shoqërive të investimeve

Neni 119

(1) Shoqëria e investimeve është tërësisht dhe pakushtimisht përgjegjëse për punën e përfaqësuesit të lidhur.

во најдобар интерес на клиентот од член 113 од овој закон, која што ја определува инвестициското друштво, во согласност со критериумите наведени во член 101 од овој закон или за процесот преку кој инвестициското друштво ја оценува важноста на тие фактори;

б) листа на места за тргување на кои инвестициското друштво преземајќи ги сите неопходни чекори ќе обезбеди извршување на налозите на клиентите во нивен најдобар интерес, притоа дефинирајќи кое место за тргување ќе биде користено за одредена класа на финансиски инструменти, за налози на мали вложувачи, за налози на професионални вложувачи и за трансакции финансирани со хартии од вредност;

в) листа на фактори кои се користат за определување на местото за тргување вклучувајќи и квалитативни фактори како што се: системи за порамнување, системи за прекин на тргувањето, предвидени активности или било кои други релевантни елементи, како и важноста на секој од факторите;

г) на кој начин факторите за извршување како што се цена, трошоци, брзина, веројатност за извршување и било кои други релевантни фактори се земаат предвид при постапување во најдобар интерес за клиентот;

д) јасно предупредување дека било кои специфични инструкции од клиентот може да го спречат инвестициското друштво да преземе мерки коишто се креирани и имплементирани во рамки на неговата политика за извршување на налози со цел постигнување на најдобар можен интерес на клиентот при извршување на налозите во однос на елементите опфатени со тие инструкции.

(3) Информациите за политиката за извршување на налози мора да се прилагодат во зависност од видот на финансиски инструменти и видот на инвестициската услуга која се дава.

(4) Политиката за извршување на налози ги вклучува најмалку оние места за тргување кои на инвестициското друштво му овозможуваат на конзистентна основа да постапува во најдобар интерес на клиентот при извршувањето на налозите на клиентите.

(5) Инвестициското друштво е должно на клиентот да му обезбеди соодветни информации за политиката за извршување на налози во согласност со став (3) на овој член, кои треба да содржат јасно, доволно детално и лесно разбирливо објаснување за начинот на извршување на налозите на клиентот од страна на инвестициското друштво.

(6) Инвестициското друштво е должно пред давање на услугата да добие претходна согласност од клиентот за неговата политика за извршување на налози.

(7) Инвестициското друштво е должно, најмалку еднаш годишно или при значајна промена на критериумите за извршување на налози, кои влијаат на способноста на инвестициското друштво континуирано да ги извршува налозите во најдобар интерес на клиентот со користење на местата на тргување наведени во неговата политика за

(2) Shoqëria e investimeve përmbyll kontratë për angazhimin e përfaqësuesit të lidhur, në të cilën është theksuar detyrimi se përfaqësuesi i lidhur gjatë zbatimit të aktiviteteve të veta klientët dhe/ose klientëve potencial duhet t'i informojë se në çfarë cilësie paraqitet dhe cilën shoqëri të investimeve e përfaqëson.

(3) Kur shoqëria e investimeve do të emërojë një përfaqësues të lidhur, shoqëria është e obliguar që:

- 1) në kuadër të sistemit të kontrollit të brendshëm të sigurohet se përfaqësuesi i lidhur u përmbahet dispozitave nga ky Ligj gjatë kryerjes së aktiviteteve nga neni 118 paragrafi (2) i këtij Ligji;
- 2) të sigurohet se përfaqësuesi i lidhur përpara lidhjes së një marrëdhënie me klientin dhe/ose klientin potencial për kryerjen e aktiviteteve të përcaktuara me nenin 118 paragrafi (2) i këtij Ligji, në mënyrë të qartë dhe të njëtrajtshme e informon klientin se në çfarë cilësie dhe për llogari të cilës shoqëri të investimeve paraqitet dhe
- 3) të ndërmer masa përkatëse me qëllim të shmangjet mundësia që punët të cilat i kryen përfaqësuesi i lidhur, mirëpo në të cilat nuk zbatohet ky Ligj, negativisht të ndikojnë mbi punën e tij si përfaqësues i lidhur i shoqërisë së investimeve.

Kushte për emërimin e një përfaqësuesi të lidhur

Neni 120

(1) Përfaqësuesi i lidhur në përputhje me nenin 118 paragrafi (1) i këtij Ligji mund të jetë një person fizik ose juridik me seli në Republikën e Maqedonisë së Veriut i cili ka reputacion të mirë dhe njohje përkatëse të përgjithshme, afariste dhe profesionale të nevojshme për t'u mundësuar të gjitha të dhënat e nevojshme për shërbimet të cilat u ofrohen klientëve dhe/ose klientëve potencial.

(2) Personi fizik i përmbush kushtet nga paragrafi 1 i këtij neni për kryerjen e punëve nga neni 118 i këtij Ligji, përderisa i ka kualifikimet përkatëse nga neni 86 i këtij Ligji dhe nga Rregullorja nga neni 88 i këtij Ligji.

(3) Personi juridik i përmbush kushtet nga paragrafi 1 i këtij neni për kryerjen e punëve nga neni 118 i këtij Ligji, nëse personat fizik të cilët i kryejnë punët nga neni 118 paragrafi 2 i këtij Ligji i kanë kualifikimet përkatëse nga neni 86 i këtij Ligji dhe nga Rregullorja nga neni 88 i këtij Ligji.

(4) Për emërimin e përfaqësuesit të lidhur, shoqëria e investimeve është e obliguar që deri te Komisioni të parashtrijë kërkesë për fitimin e miratimit për punë një përfaqësuesi të lidhur. Me kërkesën për fitimin e miratimit për punë një përfaqësuesi të lidhur, parashtrihet edhe kërkesë për regjistrim në Regjistrin e përfaqësuesve të lidhur.

(5) Ndaj kërkesës nga paragrafi (4) i këtij neni, shoqëria e investimeve është e obliguar të dorëzojë prova për përmbushjen e kushteve nga ky nen dhe listë të personave fizik të cilët do i kryejnë aktivitetet nga neni 118 paragrafi (2) i këtij

извршување на налози, да ја проценува политиката за извршување воспоставена во согласност со овој член, како и неговите механизми за извршување налози.

(8) Значајна промена е настан што може да има влијание врз факторите кои влијаат на извршувањето на налозите во најдобар интерес на клиентот, вклучувајќи ги цената, трошоците, брзината, веројатноста за извршување, порамнувањето, големината и видот на налогот или било кој друг фактор релевантен за извршување на налогот

(9) Инвестициското друштво на својата интернет страница ја објавува листата на фактори кои се користат за да се определи местото на извршување, како и листата на местата на тргување на налозите.

(10) Доколку инвестициското друштво ги повикува клиентите да изберат место за тргување, истото е должно да обезбеди фер и јасни информации кои не доведуваат во заблуда, со цел да го спречат клиентот да избере едно место за тргување, наместо друго место за тргување, исклучиво потпирајќи се на ценовната политика која ја применува инвестициското друштво.

(11) Инвестициското друштво е должно единствено да прима плаќања од трети страни кои се во согласност со член 80 од овој закон и е должно да ги информира клиентите за сите стимулации коишто друштвото може да ги прима од местата за тргување. Информацијата ги вклучува сите надоместоци што друштвото ги наплаќа од сите други договорни страни вклучени во трансакцијата и доколку надоместоците варираат во зависност од клиентот, истата треба да ги потенцира и максималните надоместоци или опсегот на надоместоците што може да се наплатат.

(12) Кога инвестициското друштво наплаќа надоместоци од повеќе од еден клиент во трансакцијата, во согласност со член 80 од овој закон, истото е должно да ги информира неговите клиенти за вредноста на било какви парични или непарични стимулации примени од друштвото.

Редовна проценка и известување на клиентите

Член 117

(1) Инвестициското друштво е должно да ја следи ефикасноста на своите механизми и политиката за извршување на налози на клиенти, со цел утврдување и отстранување на можните недостатоци.

(2) Инвестициското друштво е должно да врши редовна проценка дали местата за тргување вклучени во политиката за извршување на налози овозможуваат постигнување на најдобар интерес за клиентот или е потребно да се извршат промени во нивните договори за извршување.

(3) Инвестициското друштво е должно да ги известува клиентите со кои има континуиран деловен однос за сите значајни промени во своите механизми и политики за извршување на налозите на клиентите на начин утврден во член 116 став (4) на овој Закон.

(4) Инвестициското друштво е должно на барање на клиентот да му обезбеди податоци од кои е видно дека

Ligji.

(6) Komisioni me Aktvendim vendos ndaj kërkesave të parashtruara nga paragrafi 4 i këtij neni brenda 30 ditësh pas kërkesave complete të parashtruara.

(7) Përderisa personi për të cilin është parashtruar kërkesë për fitimin e miratimit për punë të një përfaqësuesi të lidhur nuk i përmbush kushtet nga ky nen, Komisioni sjell Aktvendim për refuzimin e kërkesave nga paragrafi 4 i këtij neni.

(8) Komisioni me Rregullore më hollësisht do t'i përcakton kriteret për përmbushjen e kushteve nga ky nen, afatet dhe përmbajtjen e kërkesave nga paragrafi (4) i këtij neni dhe mënyrën e mbajtjes së Regjistrit të përfaqësuesve të lidhur nga neni 121 i këtij Ligji.

Regjistri i përfaqësuesve të lidhur

Neni 121

(1) Komisioni mban dhe rregullisht përditëson Regjistër të përfaqësuesve të lidhur në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe e publikon në faqen e vet të internetit.

(2) Regjistri i përfaqësuesve të lidhur nga paragrafi (1) i këtij neni është publik dhe i përmban së paku të dhënat në vijim:

1) emrin dhe mbiemrin, respektivisht emërtimin dhe selinë e përfaqësuesit të lidhur;

2) të dhëna për shoqërinë e investimeve për llogarinë e së cilës përfaqësuesi i lidhur kryen aktivitetet;

3) theksimin e aktiviteteve nga neni 118 i këtij Ligji të cilat përfaqësuesi i lidhur i kryen për llogari të shoqërisë së investimeve.

(3) Komisioni e regjistron përfaqësuesin e lidhur në Regjistrin nga paragrafi (2) i këtij neni, pas sjelljes së Aktvendimit për miratim të kërkesës për çfarë e njofton shoqërinë e investimeve.

(4) Përfaqësuesit e lidhur mund të fillojnë t'i kryejnë aktivitetet e veta në përputhje me këtë Ligj pas regjistrimit në Regjistrin nga paragrafi (2) i këtij neni.

(5) Shoqëria e investimeve është e obliguar që të njoftojë Komisionin për shkëputje të kontratës nga neni 119 paragrafi (2) i këtij Ligji.

Reklamimi i shoqërive investuese

Neni 122

(1) Shoqëria investuese mund të publikojë material reklamues në media elektronike dhe të shtypit për shërbimet dhe aktivitetet të cilat i kryen.

(2) Shoqëria investimeve nuk mund të publikojë material reklamues përmbajtja e së cilit gabueshëm i udhëzon investitorët në raport me të drejtat dhe rreziqet që rrjedhin nga instrumentet financiare ose inkuadrimi në transaksione me instrumente financiare.

(3) Shoqëria e investimeve është përgjegjëse për përmbajtjen

налогот е извршен во согласност со политиката за извршување на налози.

ДЕЛ 8

ПАЗАРНИ ПОСРЕДНИЦИ

Врзан застапник

Член 118

- (1) Инвестициското друштво може да именува врзан застапник кој дејствува во име и за сметка на инвестициското друштво.
- (2) Врзаниот застапник од став (1) на овој член за сметка на инвестициското друштво ги врши следниве активности:
  - 1) промотивни активности поврзани со услугите на инвестициското друштво;
  - 2) нуди услуги на потенцијалните клиенти на инвестициското друштво;
  - 3) прима и пренесува налози на клиенти или потенцијални клиенти на инвестициското друштво;
  - 4) нуди финансиски инструменти;
  - 5) дава совети во врска со финансиските инструменти и услуги што ги нуди инвестициското друштво.
- (3) Врзаниот застапник не смее да чува и да располага со парични средства и/или финансиски инструменти на клиентите или на потенцијалните клиенти на инвестициското друштво.
- (4) Врзаниот застапник може да ги извршува активностите од став (2) на овој член само за едно инвестициско друштво.
- (5) Кога работите од став 2 на овој член за сметка на едно инвестициско друштво ги извршуваат лицата од член 6 од овој закон, тие не се сметаат за врзани застапници, туку на нив на соодветен начин се применуваат од член 107 од овој закон.

Обврски на инвестициските друштва

Член 119

- (1) Инвестициското друштво е целосно и безусловно одговорно за работењето на врзаниот застапник.
- (2) Инвестициското друштво склучува договор за ангажирање на врзаниот застапник, во кој е наведена обврската дека врзаниот застапник при извршување на своите активности на клиентите и/или на потенцијалните клиенти мора да ги информира во кое својство настапува и кое инвестициско друштво го претставува.
- (3) Кога инвестициското друштво ќе назначи врзан

e materialit reklamues dhe të njëjtin ka për obligim që t'a ruajë në kuadër të evidencës së vet.

Кëshilltar i investimeve

Neni 123

- (1) Shërbime lidhur me këshillim të investimeve të klientëve mund të kryejnë vetëm këshilltarë të autorizuar të investimeve, të cilët kanë kaluar provimin profesional për kryerjen e këshillimit për investime.

Kërkesë për miratim për punë të një këshilltari të investimeve dhe mbajtja e Regjistrir

Neni 124

- (1) Kërkesë për lëshimin e miratimit për punë të një këshilltari të investimeve mund të parashtrijë person fizik i cili i përmbush kushtet në vijim:
  - të jetë i punësuar në shoqëri të investimeve, bankë (institucion kreditues), operator tregu, depozitar i autorizuar ose në një shoqëri administruese të фондеве;
  - ka kaluar provim profesional për kryerje të këshillimit për investime nga Komisioni;
  - ka së paku tre vite përvojë pune nga sfera e financave;
  - posedon reputacion të mirë.
- (2) Kërkesa nga paragrafi (1) i këtij neni detyrimisht përmban informacione dhe prova për:
  - 1) identitetin e parashtruesit të kërkesës;
  - 2) procedura penale dhe dënime të shqiptuara si dhe për kundërvajtje të shqiptuara, dënime ose ndalesa gjersa zgjasin pasojat juridike nga dënimi dhe
  - 3) kompensim të paguar për Komisionin.
- (3) Dokumenti me të cilin dëshmohet përmbushja e kushtit nga paragrafi (1) nënparagrafi 2 i këtij neni sigurohet nga evidenca e Komisionit.
- (4) Komisioni sjell Aktvendim për kërkesën nga paragrafi (1) i këtij neni brenda 30 ditësh nga dita e dorëzimit të kërkesës së plotë deri te Komisioni.
- (5) Komisioni lëshon miratim për punë një këshilltari të investimeve pas vërtetimit se janë përmbushur kushtet nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (6) Komisioni mund të refuzojë kërkesën për lëshimin e miratimit për punë të një këshilltari të investimeve përderisa vlerëson se ekzistojnë shkaqe të arsyeshme për atë në bazë të kriterëve nga paragrafi (1) i këtij neni ose përderisa në bazë të dokumentacionit të dorëzuar, Komisioni nuk mund të vërtetojë se janë përmbushur kushtet nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (7) Komisioni mban Regjistër të të gjithë këshilltarëve të investimeve, i cili është i qasshëm për publikun përmes faqes së tij të internetit.
- (8) Komisioni i përcakton formën dhe përmbajtjen e kërkesës dhe dokumentacionin e nevojshëm për fitimin e miratimit për

застапник, друштвото е должно:

- 1) во рамки на системот за внатрешна контрола да се осигура дека врзаниот застапник се придржува кон одредбите од овој закон при извршување на активностите од член 118 став (2) од овој закон;
- 2) да се осигура дека врзаниот застапник пред стапување во однос со клиентот и/или потенцијалниот клиент за извршување на активностите пропишани со член 118 став (2) од овој закон, на јасен и недвосмислен начин го информира клиентот во кое својство и за сметка на кое инвестициско друштво настапува и
- 3) да преземе соодветни мерки со цел да се избегне можноста работите кои врзаниот застапник ги извршува, а на кои не се применува овој закон, негативно да влијаат врз неговата работа како врзан застапник за инвестициското друштво.

Услови за назначување на врзан застапник

Член 120

(1) Врзан застапник согласно член 118 став (1) од овој закон може да биде физичко или правно лице со седиште во Република Северна Македонија кое има добра репутација и углед и соодветно општо, деловно и стручно познавање потребно да им ги овозможи сите потребни податоци за услугите кои се нудат на клиентите и/или на потенцијалните клиенти.

(2) Физичко лице ги исполнува условите од став 1 на овој член за извршување на работите од член 118 на овој Закон, доколку ги има соодветните квалификации од член 86 од овој закон и од Правилникот од член 88 од овој закон.

(3) Правно лице ги исполнува условите од став 1 на овој член за извршување на работите од член 118 на овој Закон, ако физичките лица кои ги извршуваат работите од член 118 став 2 од овој закон ги имаат соодветните квалификации од член 86 од овој закон и од Правилникот од член 88 од овој закон.

(4) За назначувањето на врзаниот застапник инвестициското друштво е должно до Комисијата да поднесе барање за добивање одобрение за работа на врзан застапник. Со барањето за добивање одобрение за работа на врзан застапник се поднесува и барање за запишување во регистарот на врзани застапници.

(5) Кон барањето од став (4) на овој член, инвестициското друштво е должно да достави докази за исполнување на условите на овој член и список на физички лица кои ќе ги извршуваат активностите од член 118 став (2) од овој закон.

(6) Комисијата со решение одлучува по поднесените барања од став 4 на овој член во рок од 30 дена по поднесени комплетни барања.

(7) Доколку лицето за кое е поднесено барање за добивање

punë të një këshilltari të investimeve.

Rinovimi i miratimit për punë një këshilltari të investimeve

Neni 125

(1) Këshilltari i investimeve është i obliguar të rinovojë miratimin për punë çdo vit të pestë.

(2) Me qëllim të vazhdimësisë në punën, këshilltari i investimeve parashtron kërkesë deri te Komisioni për rinovimin e miratimit për punë jo më vonë se dy muaj përpara skadimit të afatit nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Ndaj kërkesës nga paragrafi (2) i këtij neni parashtrihen informacionet dhe provat nga neni 124 paragrafi (2) i këtij Ligji.

(4) Komisioni është i obliguar që ndaj kërkesës për rinovim të miratimit për punë një këshilltari të investimeve të vendos brenda 30 ditësh nga dita e dorëzimit të kërkesës së plotë deri te Komisioni.

(5) Gjatë vendimmarrjes ndaj kërkesës për rinovim të miratimit për punë të një këshilltari të investimeve, Komisioni e vlerëson përmbushjen e kushteve nga neni 124 i këtij Ligji dhe sjelljen e parashtruesit të kërkesës.

(6) Komisioni mund të refuzojë kërkesën për rinovim të miratimit për punë të një këshilltari të investimeve përderisa vlerëson se ekzistojnë shkaqe të arsyeshme për atë në bazë të kriterëve nga neni 124 paragrafi (1) i këtij Ligji ose përderisa në bazë të dokumentacionit të dorëzuar, Komisioni nuk mund të vërtetojë se janë të përmbushura kushtet nga neni 124 paragrafi (1) i këtij Ligji.

(7) Komisioni me Rregullore e përcakton formën dhe përmbajtjen e kërkesës për rinovim të miratimit për punë të një këshilltari të investimeve, dokumentacionin e nevojshëm dhe procedurën e rinovimit të miratimit të lejes për punë një këshilltari të investimeve.

Brokerë të autorizuar

Neni 126

(1) Shërbimet e lidhura me zbatimin e urdhëresave të klientëve dhe informimin e klientëve për blerje ose shitje të letrave me vlerë që nuk paraqet këshillim të investimeve në shoqërinë e investimeve, mund t'i kryejnë vetëm brokerë të autorizuar (në tekstin e mëtejshëm: brokerë) të cilët kanë kaluar provimin për punë me letra me vlerë.

Kërkesë e miratimit për punë të një brokeri

Neni 127

(1) Kërkesë për lëshimin e një miratimi për punë të një brokeri mund të parashtrijë person fizik i cili i përmbush kushtet në vijim:

- të jetë i punësuar në një shoqëri të investimeve, bankë (institucion kreditues), operator tregu ose depozitar i autorizuar;

одобрение за работа на врзан застапник не ги исполнува условите на овој член, Комисијата носи решение за одбивање на барањата од став 4 на овој член.

(8) Комисијата со Правилник подетално ќе ги пропише критериумите за исполнување на условите на овој член, роковите и содржината на барањата од став (4) на овој член и начинот на водење на Регистарот на врзани застапници од член 121 од овој закон.

Регистар на врзани застапници

Член 121

(1) Комисијата води и редовно ажурира регистар на врзани застапници во Република Северна Македонија и го објавува на својата интернет страна.

(2) Регистарот на врзани застапници од став (1) на овој член е јавен и ги содржи најмалку следниве податоци:

1) име и презиме, односно назив и седиште на врзаниот застапник;

2) податоци за инвестициското друштво за чија сметка врзаниот застапник извршува активности;

3) наведување на активностите од член 118 од овој закон кои врзаниот застапник ги извршува за сметка на инвестициското друштво.

(3) Комисијата го запишува врзаниот застапник во регистарот од став (2) на овој член, по донесување на решението за одобрување на барањето за што го известува инвестициското друштво.

(4) Врзаните застапници може да почнат да ги извршуваат своите активности согласно овој Закон по уписот во регистарот од став (2) на овој член.

(5) Инвестициското друштво е должно да ја известува Комисијата за раскинување на договорот од член 119 став (2) од овој закон.

Рекламирање на инвестициски друштва

Член 122

(1) Инвестициско друштво може да објавува рекламен материјал во електронски и во печатени медиуми за услугите и активностите кои ги извршува.

(2) Инвестициското друштво не смее да објавува рекламен материјал чија содржина погрешно ги наведува инвеститорите во однос на правата и ризиците што произлегуваат од финансиските инструменти или впуштањето во трансакции со финансиски инструменти.

(3) Инвестициското друштво е одговорно за содржината на објавениот рекламен материјал и истиот е должно да го чува во рамки на својата евиденција.

- ka kaluar provimin profesional për punë me letra me vlerë nga Komisioni;
- posedon reputacion të mirë.

(2) Kërkesa nga paragrafi (1) i këtij neni detyrimisht përmban informacione dhe prova për:

- 1) identitetin e parashtruesit të kërkesës;
- 2) procedura penale dhe dënime të shqiptuara si dhe për kundërvajtje të shqiptuara, dënime ose ndalesa gjersa zgjasin pasojat juridike nga dënimi dhe
- 3) kompensim të paguar për Komisionin.

(3) Dokumenti për përmbushjen e kushtit nga paragrafi (1) nënparagrafi 2 i këtij neni sigurohet nga evidenca e Komisionit.

(4) Komisioni vendos për kërkesën nga paragrafi (1) i këtij neni brenda 30 ditësh nga dita e dorëzimit të kërkesës së plotë deri te Komisioni.

(5) Komisioni jep miratim për punë një brokeri pas vërtetimit se janë përmbushur kushtet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(6) Komisioni mund të refuzojë kërkesën për lëshimin e miratimit për punë të një brokeri përderisa vlerëson se ekzistojnë shkaqe të arsyeshme për atë në bazë të kritereve nga paragrafi (1) i këtij neni ose përderisa në bazë të dokumentacionit të dorëzuar, Komisioni nuk mund të vërtetojë se janë përmbushur kushtet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(7) Komisioni mban Regjistër të të gjithë brokerëve i cili është i qasshëm për publikun përmes faqes së tij të internetit.

(8) Komisioni i përcakton formën dhe përmbajtjen e kërkesës dhe dokumentacionin e nevojshëm për fitimin e lejes për punë të një brokeri.

Rinovim i miratimit për punë një brokeri

Neni 128

(1) Brokeri është i obliguar të rinovojë miratimin e vet çdo vit të pestë.

(2) Me qëllim të vazhdimësisë në punën, brokeri parashtron kërkesë deri te Komisioni për rinovimin e miratimit për punë jo më vonë se dy muaj përpara skadimit të afatit nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Ndaj kërkesës nga paragrafi (2) i këtij neni parashtrohen informacionet dhe provat nga neni 127 paragrafi (2) i këtij Ligji.

(4) Komisioni është i obliguar që ndaj kërkesës për rinovim të lejes për punë një brokeri të vendos brenda 30 ditësh nga dita e dorëzimit të kërkesës së plotë deri te Komisioni.

(5) Gjatë vendimmarrjes ndaj kërkesës për rinovim të lejes për punë të një brokeri, Komisioni e çmon përmbushjen e kushteve nga neni 127 i këtij Ligji dhe sjelljen e parashtruesit të

Инвестициски советник

Член 123

(1) Услуги поврзани со инвестициско советување на клиенти може да вршат само овластени инвестициски советници, кои имаат положено стручен испит за вршење на инвестициско советување.

Барање за одобрение за работење на инвестициски советник и водење на регистар

Член 124

(1) Барање за издавање на одобрение за работење на инвестициски советник може да поднесе физичко лице кое ги исполнува следниве услови:

- вработено е во инвестициско друштво, банка (кредитна институција), пазарен оператор, овластен депозитар или во друштво за управување со фондови;
- има положено стручен испит за вршење на инвестициско советување од Комисијата;
- има најмалку три години работно искуство од областа на финансиите;
- поседува добра репутација.

(2) Барањето од ставот (1) на овој член задолжително содржи информации и докази за:

- 1) идентитетот на подносителот на барањето;
- 2) кривични постапки и изречени казни како и за изречени прекршоци, казни или забрани додека траат правните последици од делата и
- 3) доказ за уплатен надомест за Комисијата.

(3) Документот со кој се докажува исполнетоста на условот од став(1) алинеја 2 на овој член се обезбедува од евиденцијата на Комисијата.

(4) Комисијата донесува решение за барањето од ставот (1) на овој член во рок од 30 дена од денот на доставување на комплетно барање до Комисијата.

(5) Комисијата издава одобрение за работење на инвестициски советник по утврдување дека се исполнети условите од ставот (1) на овој член.

(6) Комисијата може да го одбие барањето за издавање на одобрение за работење на инвестициски советник доколку оцени дека постојат оправдани причини за тоа врз основа на критериумите од став (1) на овој член или доколку врз основа на доставената документација, Комисијата не може да утврди дека се исполнети условите од став (1) на овој член.

(7) Комисијата води регистар за сите инвестициски советници кој е достапен за јавноста преку нејзината интернет страна.

(8) Комисијата ги пропишува формата и содржината на барањето и потребната документација за добивање на одобрение за работење на инвестициски советник.

Обновување на одобрението за работа на инвестициски

къркесës.

(6) Komisioni mund të refuzojë kърkесën për rinovim të miratimit për punë të një brokeri përderisa vlerëson se ekzistojnë shkaqe të arsyeshme për atë në bazë të kriterëve nga neni 127 paragrafi (1) i këtij Ligji ose përderisa në bazë të dokumentacionit të dorëzuar, Komisioni nuk mund të vërtetojë se janë të përmbushura kushtet nga neni 127 paragrafi (1) i këtij Ligji.

(7) Komisioni me Rregullore e përcakton formën dhe përmbajtjen e kърkесës për rinovim të miratimit për punë të një brokeri, dokumentacionin e nevojshëm dhe procedurën e rinovimit të miratimit të lejes për punë një brokeri.

NËNKAPITULLI 8

MBIKËQYRJE MBI ZBATIMIN E SHËRBIMEVE DHE AKTIVITETEVE TË INVESTIMEVE

Mbikëqyrja dhe qëllimet bazë të mbikëqyrjes

Neni 129

(1) Mbikëqyrjen mbi zbatimin dhe implementimin e këtij Kapitulli dhe aktet përkatëse nënligjore e zbaton Komisioni në mënyrë dhe në përputhje me dispozitat e këtij Nënkapitulli dhe Kapitulli XII të këtij Ligji.

(2) Subjekte të mbikëqyrjes në kuptim të këtij Nënkapitulli janë personat nga neni 442 nga ky ligj.

Lënda dhe fushëpërфshirja e mbikëqyrjes mbi shoqëritë e investimeve me seli në Republikën e Maqedonisë së Veriut

Neni 130

(1) Komisioni kryen mbikëqyrje mbi punën e përgjithshme të shoqërive të investimeve me seli në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

(2) Gjatë zbatimit të mbikëqyrjes mbi shoqëritë e investimeve, Komisioni në veçanti:

1) i kontrollon kushtet organizative, strategjitë, politikat dhe procedurat të cilat shoqëria e investimeve është e obliguar që t'i vendos dhe vazhdimisht t'i mirëmbajë në drejtim të harmonizimit të punës së vet me dispozitat e këtij Ligji dhe rregulla të tjera relevante;

2) kontrollon nëse shoqëria e investimeve gjatë zbatimit të shërbimeve dhe aktiviteteve të investimeve vepron në interesin më të mirë të klientëve dhe në

советник

Член 125

(1) Инвестициски советник е должен да го обновува одобрението за работа секоја петта година.

(2) Заради континуитет во работењето инвестициски советник поднесува барање до Комисијата за обновување на одобрението за работење најдоцна два месеца пред истекот на рокот од ставот (1) на овој член.

(3) Кон барањето од став (2) на овој член се приложуваат информациите и доказите од член 124 став (2) на овој закон.

(4) Комисијата е должна по барањето за обновување на одобрение за работење на инвестициски советник да одлучи во рок од 30 дена од денот на доставување на комплетно барање до Комисијата.

(5) При одлучување по барањето за обновување на одобрение за работење на инвестициски советник, Комисијата го цени исполнувањето на условите од член 124 на овој Закон и поведението на подносителот на барањето.

(6) Комисијата може да го одбие барањето за обновување на одобрението за работење на инвестициски советник доколку оцени дека постојат оправдани причини за тоа врз основа на критериумите од член 124 став (1) на овој Закон или доколку врз основа на доставената документација, Комисијата не може да утврди дека се исполнети условите од член 124 став (1) на овој Закон.

(7) Комисијата со правилник ја пропишува формата и содржината на барањето за обновување на одобрение за работење на инвестициски советник, потребната документација и постапката за обновување на одобрението за работење на инвестициски советник.

Овластени брокери

Член 126

(1) Услугите поврзани со извршувањето на Налозите на клиентите и информирањето на клиентите за купување или продавање на хартии од вредност кое не претставува инвестициски советување во инвестициско друштво можат да ги вршат само овластени брокери (во натамошниот текст: брокери) кои имаат положено испит за работење со хартии од вредност.

Барање на одобрение за работење на брокер

Член 127

(1) Барање за издавање на одобрение за работење на брокер може да поднесе физичко лице кое ги исполнува следниве услови:

- е вработено во инвестициско друштво, банка (кредитна институција), пазарен оператор или овластен депозитар;
- има положено стручен испит за работење со хартии од вредност од Комисијата;
- поседува добра репутација.

(2) Барањето од ставот (1) на овој член задолжително содржи

përputhje me rregullat e profesionit, siç është rregulluar në Nënkapitullin 7 e këtij Kapitulli;

3) duke marrë parasysh madhësinë, profilin e rrezikshmërisë dhe modelin afarist të shoqërisë së investimeve, deri në atë shkallë ku kjo është relevante dhe e nevojshme, i kontrollon aranzhmanet, strategjitë, procedurat dhe mekanizmat të cilat i zbatojnë shoqëritë e investimeve, dhe me qëllim të harmonizimit me dispozitat për menaxhim dhe mbulim të drejtë të rreziqeve i vlerëson, kur kjo është e zbatueshme:

- a) rreziqet nga neni 31 i këtij Ligji;
- b) ekspozimin gjeografik të shoqërisë së investimeve;
- c) modelin afarist të shoqërisë së investimeve;
- ç) rrezikun për siguri të shoqërive të investimeve dhe sistemet informative për t'u garantuar konfidencialiteti, integriteti dhe qasshmëria e procedurave të tyre, të dhënave dhe pronës;
- d) ekspozimi i shoqërisë së investimeve në rrezikun kamator i cili rezulton nga aktivitetet të cilat janë të evidentuara në librin e pozitave me të cilat nuk tregtohet;
- dh) sistemi i administrimit me shoqërinë e investimeve dhe aftësia e anëtarëve të organeve për t'i zbatuar detyrimet e tyre;
- e) kontrollon nëse shoqëria e investimeve i zbaton detyrimet për parandalimin e pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit.

(3) Në bazë të kontrollit dhe vlerësimit nga paragrafi 2 i këtij neni, Komisioni vërteton nëse shoqëria e investimeve punon në përputhje me këtë Ligj dhe rregullat tjera relevante, respektivisht nëse ka vendosur sistematizim përkatës organizativ, strategji, politika dhe procedura, sistem stabil të administrimit, asetet vetjake të cilat sigurojnë përbërje përkatëse të menaxhimit dhe mbulimit të rreziqeve në të cilat është e ekspozuar ose mund të jetë e ekspozuar gjatë punës së vet, si dhe të vepruarit e shoqërisë së investimeve në interesin më të mirë të klientëve gjatë kryerjes së shërbimeve të veta.

(4) Komisioni gjatë zbatimit të autorizimeve të veta mbikëqyrëse mbi shoqëritë e investimeve në përputhje me këtë Nënkapitull, do të shqyrtojë ndikimin e mundshëm të vendimeve të veta mbi stabilitetin e sistemit financiar në Republikën e Maqedonisë së Veriut, në veçanti në rrethana të jashtëzakonshme, në bazë të të dhënave në dispozicion për periudhën relevante.

(5) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes në përputhje me kompetencat e veta, Komisioni mund të kërkojë dorëzimin e të gjitha informacioneve të nevojshme për zbatimin e mbikëqyrjes mbi shoqëritë e investimeve, përfshirë edhe informacionet të cilat për nevojat e mbikëqyrjes dhe personat e ndërlidhur, nevojat statistikore, dorëzohen në interval të rregullt dhe në një formë të caktuar nga personat në vijim:

информации и докази за:

- 1) идентитетот на подносителот на барањето;
- 2) кривични постапки и изречени казни како и за изречени прекршоци, казни или забрани додека траат правните последици од осудата и
- 3) доказ за уплатен надомест за Комисијата.

(3) Документот за исполнетоста на условот од став (1) алинеја 2 на овој член се обезбедува од евиденцијата на Комисијата.

(4) Комисијата одлучува за барањето од ставот (1) на овој член во рок од 30 дена од денот на доставување на комплетно барање до Комисијата.

(5) Комисијата дава одобрение за работење на брокер по утврдување дека се исполнети условите од ставот (1) на овој член.

(6) Комисијата може да го одбие барањето за издавање на одобрение за работење на брокер доколку оцени дека постојат оправдани причини за тоа врз основа на критериумите од став (1) на овој член или доколку врз основа на доставената документација, Комисијата не може да утврди дека се исполнети условите од став (1) на овој член.

(7) Комисијата води регистар за сите брокери кој е достапен за јавноста преку нејзината интернет страна.

(8) Комисијата ја пропишува формата и содржината на барањето како и потребната документација за добивање на одобрение за работење на брокер.

Обновување на одобрение за работење на брокер

Член 128

(1) Брокерот е должен да го обновува своето одобрение секоја петта година.

(2) Заради континуитетот во работењето брокерот поднесува барање до Комисијата за обновување на одобрението за работење најдоцна два месеца пред истекот на рокот од ставот (1) на овој член.

(3) Кон барањето од став (2) на овој член се приложуваат информациите и доказите од член 127 став (2) на овој закон.

(4) Комисијата е должна по барањето за обновување на одобрение за работење на брокер да одлучи во рок од 30 дена од денот на доставување на комплетно барање до Комисијата.

(5) При одлучување по барањето за обновување на одобрението за работење на брокер, Комисијата го цени исполнувањето на условите од член 127 на овој Закон и поведението на подносителот на барањето.

(6) Комисијата може да го одбие барањето за обновување на одобрението за работење на брокер доколку оцени дека постојат оправдани причини за тоа врз основа на

- 1) shoqëritë e investimeve të cilat punojnë në Republikën e Maqedonisë së Veriut,
- 2) persona tek të cilët subjekti nga pika 1 e këtij paragrafi i ka transferuar funksionet ose aktivitetet e veta operative;
- 3) personat e punësuar në subjektet nga pika 1 dhe 2 e këtij paragrafi.

(6) Komisioni mund t'i zbatojë të gjitha aktivitetet e nevojshme mbikëqyrëse mbi personat nga paragrafi 5 i këtij neni, përfshirë:

- 1) të kërkojë dorëzimin e dokumentacionit nga personat nga paragrafi 5 i këtij neni;
- 2) t'i shqyrtojë librat afariste dhe evidencën e personave nga paragrafi 5 i këtij neni, si dhe të bëjë kopje ose të merr ekstrakte nga ato libra afariste dhe evidencë;
- 3) të fitojë sqarime me gojë ose me shkrim nga personat nga paragrafi 5 i këtij neni ose nga përfaqësuesit e tyre, respektivisht punonjësit;
- 4) të zbatojë bisedë me cilindo person tjetër relevant për nevojat e grumbullimit të informacioneve të cilat i referohen lëndës së mbikëqyrjes.

(7) Për qëllimet e mbikëqyrjes nga paragrafi 2 pika 3 e këtij neni, Komisioni do të merr parasysh rrethanën për atë nëse shoqëria e investimeve ka sigurim nga përgjegjësia profesionale.

(8) Komisioni i përcakton shpeshësinë dhe intensitetin e mbikëqyrjes dhe vlerësimit të kushteve nga paragrafi 2 i këtij neni, duke marrë parasysh madhësinë, natyrën, fushëpërfshirjen dhe ndërlikshmërinë e punëve të shoqërisë së investimeve dhe rëndësinë e saj sistemike, mirëpo gjatë kësaj duke marrë parasysh parimin e proporcionalitetit.

(9) Komisioni do të zbatojë kontroll dhe vlerësim të kushteve nga paragrafi 2 i këtij neni tek shoqëria e investimeve e cila i përmbush kushtet nga neni 46 i këtij Ligji, vetëm nëse vërteton se kjo është e nevojshme në përputhje me madhësinë, natyrën, fushëpërfshirjen dhe ndërlikshmërinë e punëve të shoqërisë së investimeve, gjatë së cilës veçanërisht do të merr parasysh zbatimin e dispozitave nga ky Ligj të cilat i referohen mbrojtjes së pronës të klientëve.

(10) Shoqëria e investimeve është e obliguar që Komisionit t'ia dorëzojë të gjitha informacionet e nevojshme për vlerësim të harmonizimit të shoqërisë me këtë ligj dhe me nenin 45 të këtij Ligji.

(11) Për qëllimet e mbikëqyrjes, shoqëria e investimeve është e obliguar që Komisionit t'i mundësojë qasje në rendin ditor, procesverbalin dhe dokumentacionin e ndërlihdur nga takimi i organeve të shoqërisë, aty ku është e zbatueshme, si dhe rezultatet nga notat e brendshme dhe të jashtme të suksesshmërisë së administratës.

Lënda dhe fushëpërfshirja e mbikëqyrjes mbi subjektet tjera të mbikëqyrjes me seli në Republikën e Maqedonisë

критериумите од член 127 став (1) на овој Закон или доколку врз основа на доставената документација, Комисијата не може да утврди дека се исполнети условите од член 127 став (1) на овој Закон.

(7) Комисијата со Правилник ја пропишува формата и содржината на барањето за обновување на одобрение за работење на брокер, потребната документација и постапката за обновување на одобрението за работење на брокер.

ПОДГЛАВА 8

НАДЗОР НАД ИЗВРШУВАЊЕТО НА ИНВЕСТИЦИСКИ УСЛУГИ И АКТИВНОСТИ

Надзор и основни цели на надзорот

Член 129

(1) Надзорот над примената и спроведувањето на оваа глава и соодветните подзаконски акти го спроведува Комисијата на начин и во согласност со одредбите од оваа подглава и Глава XII од овој закон.

(2) Субјекти на надзор во смисла на оваа подглава се лицата од член 442 од овој закон.

Предмет и опсег на надзор над инвестициските друштва со седиште во Република Северна Македонија

Член 130

(1) Комисијата врши надзор над целокупното работење на инвестициските друштва со седиште во Република Северна Македонија.

(2) При извршувањето на надзорот над инвестициските друштва, Комисијата особено:

1) ги проверува организациските услови, стратегии, политики и постапки кои инвестициското друштво е должно да ги воспостави и континуирано да ги одржува во насока на усогласување на своето работење со одредбите од овој закон и други релевантни прописи;

2) проверува дали инвестициското друштво при извршувањето на инвестициските услуги и активности постапува во најдобар интерес на клиентите и во согласност со правилата на професијата како што е уредено во Подглава 7 од оваа глава;

3) земајќи ги во предвид големината, профилот на ризичност и деловниот модел на

сè Veriut

Neni 131

(1) Komisioni zbaton mbikëqyrje mbi punën në vëllim i cili është i nevojshëm për kontrollimin e të vepruarit në përputhje me dispozitat e këtij Ligji dhe rregullat tjera relevante të subjekteve në vijim:

1) bankë (institucion kreditues) me seli në Republikën e Maqedonisë së Veriut në fushën e punës që i referohet shërbimeve dhe aktiviteteve të investimeve dhe punëve dhe detyrimeve të tjera të cilat bankat (institucionet kredituese) i kanë në përputhje me këtë Ligj;

2) shoqëri administruese të фондеве të hapura dhe të mbyllura të investimeve me seli në Republikën e Maqedonisë së Veriut në fushën e punës që i referohet shërbimeve dhe aktiviteteve të investimeve dhe punëve dhe detyrimeve të tjera të cilat shoqëria administruese e фондеве të hapura dhe të mbyllura të investimeve i kanë në përputhje me këtë Ligj.

(2) Komisioni pas mbikëqyrjes së zbatuar nga paragrafi 1 i këtij neni, mund që subjektit të mbikëqyrjes t'i shqiptojë një nga masat mbikëqyrëse nga neni 135 i këtij Ligji.

(3) Përderisa është e zbatueshme, për masat mbikëqyrëse nga paragrafi 2 i këtij neni, Komisioni e njofton organin kompetent përkatës të mbikëqyrjes.

Lënda dhe fushëpërfshirja e mbikëqyrjes mbi përfaqësuesit e lidhur

Neni 132

(1) Komisioni është kompetent për zbatimin e mbikëqyrjes mbi përfaqësuesin e lidhur të shoqërisë së investimeve i cili është i regjistruar në Regjistrin nga neni 121 i këtij Ligji, deri në shkallë dhe fushëpërfshirje si mbi shoqërinë e investimeve.

(2) Kur Komisioni zbaton mbikëqyrje mbi përfaqësuesin e lidhur të shoqërisë së investimeve, shoqëria e investimeve ose banka (institucioni kreditues) e cila e ka emëruar është e obliguar që Komisionit t'ia sigurojë të gjitha të dhënat dhe informacionet e nevojshme për mbikëqyrjen.

(3) Kur do të vërtetohet se përfaqësuesi i lidhur vepron në kundërshtim me këtë Ligj, Komisioni ndërmerr masa përkatëse mbikëqyrëse nga neni 135 i këtij ligji ndaj shoqërisë së investimeve e cila e ka autorizuar përfaqësuesin e lidhur, përfshirë edhe imponimin që të shkëput marrëdhënien kontraktuale me përfaqësuesin e lidhur.

Lënda dhe fushëpërfshirja e mbikëqyrjes mbi persona tjerë

Neni 133

(1) Komisioni kryen mbikëqyrje të personave për të cilët ekziston dyshim i arsyeshëm se në territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut, në kundërshtim me nenin 6 të këtij Ligji

инвестициското друштво, до степен до кој тоа е релевантно и потребно, ги проверува аранжманите, стратегиите, постапките и механизмите кои ги спроведуваат инвестициските друштва, и заради усогласување со одредбите за правилно управување и покривање на ризиците ги оценува, кога е тоа применливо:

а) ризиците од член 31 од овој закон;

б) географската изложеноста на инвестициското друштво;

в) деловниот модел на инвестициското друштво;

г) ризик за сигурност на инвестициските друштва и информациските системи за да се гарантира доверливост, интегритет и достапност на нивните постапки, податоци и имотот;

д) изложеноста на инвестициското друштво на каматниот ризик кој произлегува од активностите кои се евидентирани во книгата на позиции со кои не се тргува;

е) системот на управување со инвестициското друштво и способноста на членовите на органите да ги извршуваат своите обврски;

ж) проверува дали инвестициското друштво ги спроведува обврските за спречување перење пари и финансирање тероризам.

(3) Врз основа на проверката и оценката од став 2 на овој член, Комисијата утврдува дали инвестициското друштво работи во согласност со овој Закон и другите релевантни прописи, односно дали има воспоставено соодветна организациска поставеност, стратегии, политики и постапки, стабилен систем на управување, сопствените средства кои обезбедуваат соодветен состав на управување и покривање на ризиците на кои тоа е изложено или би можело да биде изложено во текот на своето работење, како и постапувањето на инвестициското друштво во најдобар интерес на клиентите при извршувањето на своите услуги.

(4) Комисијата при извршувањето на своите надзорни овластувања над инвестициските друштва согласно оваа Подглава, ќе го разгледа можното влијание на своите одлуки врз стабилноста на финансискиот систем во Република Северна Македонија, а посебно во вонредни околности, врз основа на расположливи податоци за релевантниот период.

(5) При вршењето на надзорот согласно своите надлежности Комисијата може да бара доставување на сите информации кои се потребни за спроведување на надзорот над инвестициските друштва, вклучително и информациите кои за потребите на надзорот и поврзаните лица статистички потреби се доставуваат во редовен временски интервал и во одредена форма од следниве лица:

- 1) инвестициски друштва кои работат во Република Северна Македонија,
- 2) лица на кои субјектот од точка 1 од овој став ги пренеле своите оперативни функции или активности;
- 3) вработените лица во субјектите од точка 1 и 2 на овој став.

и крeјнe шeрбимeт дe активитeтe e инвестимeвe нa нeнi 5 параграф 1 i кeтiј Лиги осe нeсe екзистон дyшим i аrsyeshem се крeјнe пунe тe cилат нe пeрпyтхje мe кeтe Лиги мунд т'и крeјнe вeтeм пeрфаqесyес i лидхур, пeрфширe еdhe personat тe cилeт i пeрдорин пeрjасhtимeт нa нeнi 4 i кeтiј Лиги.

(2) Me qellim тe vertetimit тe фактeвe дe рrethanave нa параграф 1 i кeтiј нeнi тe cилат јанe тe nevojshme пeр zbatim тe авторизимeвe тe вета, Komisioni i ndermerr тe gjitha активитeтe e nevojshme сиq eshte парaпарe мe нeнин 444 тe кeтiј Лиги.

(3) Kur do тe vartetoje се personat нa параграф 1 i кeтiј нeнi нe kundershimit мe ndalesen крeјнe шeрбимe дe активитeтe тe investimeve, нук i pëmbushin kushtet пeр zbatim тe përrjashtimeve нa нeнi 4 i кeтiј Лиги осe крeјнe пунe тe cилат мунд т'и крeјнe вeтeм нjе пeрфаqесyес i лидхур, пор нук eshte i regjistruar нe Regjistrin нa нeнi 121 i кeтiј Лиги, Komisioni mundet мe Aktvendim т'u imponojë pushim, respektivisht ndalesë тe kryerjes së atyre шeрбимeвe.

(4) Aktvendimin нa параграф 3 i кeтiј нeнi, Komisioni mundet publikisht т'a publikojë нe пeрпyтхje dispozitat нa Kapitulli XII нa ky Ligi.

Plani i mbikëqyrjes

Neni 134

(1) Në lidhje me mbikëqyrjen nga ky Nënkapitull, Kryetari i Komisioni sjell plan vjetor të mbikëqyrjes i cili përmban së paku si në vijim:

1) Caktimin e mënyrës në të cilën Komisioni do të zbatojë mbikëqyrjen dhe sistematizimin e resurseve të veta;

2) Emrat e shoqërive të investimeve për të cilat planifikohet mbikëqyrje e përforcuar dhe masat të cilat do të ndërmerren në përputhje me paragrafin 2 të këtij neni;

3) Plani i mbikëqyrjes së drejtpërdrejtë në hapësirat e shoqërisë.

(2) Kur në bazë të vlerësimeve dhe kontrollimeve nga neni 130 i këtij Ligji konsideron se është e nevojshme, Komisioni pa marrë parasysh planin e sjellur të mbikëqyrjes, mundet:

1) të rrit numrin ose shpeshësinë e mbikëqyrjes së drejtpërdrejtë në shoqëritë e investimeve, përfshirë edhe kontrollime shtesë ose të shpeshuara të planeve operative, strategjike ose afariste të shoqërive dhe mbikëqyrjeve tematike për monitorimin e rreziqeve specifike për të cilat me gjitha gjasat do të realizohen;

2) të vendos praninë e vazhdueshme të Komisionit në shoqërinë e investimeve.

(3) Gjatë vërtetimit të shpeshësisë dhe të intensitetit të zbatimit të mbikëqyrjes për një subjekt të veçuar të mbikëqyrjes, Komisioni udhëheqet nga parimi i proporcionalitetit, duke marrë parasysh madhësinë, ndikimin dhe rëndësinë e subjektit, i cili është lëndë e mbikëqyrjes, indikatorët për punën e tij, si dhe natyrën, llojin, fushëpërfshirjen dhe ndërlidhshmërinë e shërbimeve dhe aktiviteteve të cilat i kryen dhe shkallën e inovimit të

(6) Комисијата може да ги спроведе сите потребни надзорни активности над лицата од став 5 на овој член, вклучувајќи:

- 1) да бара доставување на документација од лицата од став 5 на овој член;
- 2) да ги прегледува деловните книги и евиденција на лицата од став 5 на овој член, како и да направи копии или да земе извадоци од тие деловни книги и евиденција;
- 3) да добие писмени или усни појаснувања од лицата од став 5 на овој член или од нивните претставници, односно вработени;
- 4) да спроведе разговор со било кое друго релевантно лице за потребите на прибирањето информации кои се однесуваат на предметот на надзор.

(7) За целите на надзорот од став 2 точка 3 на овој член, Комисијата ќе ја земе предвид околноста за тоа дали инвестициското друштво има осигурување од професионална одговорност.

(8) Комисијата ги определува зачестеноста и интензитетот на надзорот и оценување на условите од став 2 на овој член, земајќи ги предвид големината, природата, опсегот и сложеноста на работите на инвестициското друштво и неговото системско значење, а притоа земајќи го предвид начелото на пропорционалност.

(9) Комисијата ќе спроведе контрола и оценување на условите од став 2 на овој член кај инвестициско друштво кое ги исполнува условите член 46 од овој закон, само доколку утврди дека тоа е потребно согласно големината, природата, опсегот и сложеноста на работите на инвестициското друштво, при што посебно ќе ја земе предвид примената на одредбите од овој закон кои се однесуваат на заштитата на имотот на клиентите.

(10) Инвестициското друштво е должно на Комисијата да ѝ ги достави сите информации потребни за оценка на усогласеноста на друштвото со овој закон и со член 45 од овој закон.

(11) За целите на надзорот инвестициското друштво е должно на Комисијата да и овозможи пристап во дневниот ред, записникот и поврзаната документација од состанокот на органите на друштвото, ако е применливо, како и резултатите од интерните и екстерните оценки на успешноста на управата.

Предмет и опсег на надзор над останатите субјекти на надзор со седиште во Република Северна Македонија

Член 131

(1) Комисијата спроведува надзор над работењето во обем кој е потребен за проверка на постапување согласно одредбите од овој закон и другите релевантни прописи на следните субјекти:

produkteve dhe shërbimeve që u ofron klientëve.

Masa mbikëqyrëse të Komisionit

Neni 135

(1) Komisioni mundet me Aktvendim t'i shqiptojë shoqërisë së investimeve e cila është lëndë e mbikëqyrjes, në përputhje me këtë Ligj, një ose më shumë masa mbikëqyrëse, të cilat duke pasur parasysh rrethanat dhe në përputhje me nenin 455 të këtij Ligji, duhet të jenë efektive dhe proporcionale:

1) vërejtje, përfshirë vërejtje publike shoqërisë së investimeve, dhe përderisa është e përshtatshme, anëtarit të organit administrues ose anëtarit të organit mbikëqyrës;

2) mënjanim i parregullsive dhe paligjshmërive të vërtetuara;

3) ndalesë e përkohshme për kryerje të shërbimeve dhe/ose aktiviteteve, respektivisht e personit juridik ose fizik t'i ndalohet kryerja e aktiviteteve afariste;

4) ndalesë e përkohshme ose e përhershme e veprimit ose sjelljes në kundërshtim me këtë Ligj;

5) ndalesë e përkohshme për ruajtje dhe/ose dispozicion me instrumentet financiare dhe/ose asetet në para të klientëve;

6) revokim i miratimit për punë për gjitha ose shërbimeve ose aktiviteteve të veçuar në përputhje me neni 13 të këtij Ligji;

7) ndalesë e përkohshme për ushtrimin e funksioneve në shoqërinë e investimeve, anëtarit të organit të administrimit ose personi tjetër fizik i cili konsiderohet si person përgjegjës;

8) të pezullojë promovimin dhe shitjen e instrumenteve financiare, depozitave të strukturuar dhe produkteve të investimeve;

9) të kërkojë shkarkimin e një anëtarit të organit të administrimit dhe organit të mbikëqyrjes të shoqërisë së investimeve;

10) masa të tjera përkatëse me qëllim që shoqëria e investimeve të harmonizojë punën ose të vepruarit e saj me dispozitat e këtij Ligji dhe aktet nënligjore, përfshirë ngarkimin për marrjen e punëve ose pushim të kryerjes së punëve të cilat nuk janë në përputhje me këtë Ligj ose aktet nënligjore;

11) ngrirjen e asetëve në llogaritë e shoqërive të investimeve në bankë ose në ndonjë institucion tjetër brenda 15 ditësh.

(2) Komisioni mundet publikisht t'i publikojë masat e shqiptuara mbikëqyrëse nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Komisioni mundet pas sjelljes së Aktvendimit për shqiptimin e një mase mbikëqyrëse, të zbatojë rimbikëqyrje në përmasa të nevojshme për të vërtetuar nëse shoqëria e investimeve e cila është lëndë e mbikëqyrjes ka vepruar ose vepron në përputhje me masat e shqiptuara mbikëqyrëse.

(4) Komisioni mund të sjell masa të përkohshme nga paragrafi (1) i këtij neni për një periudhë e cila nuk mund të jetë më e gjatë se 18 muaj.

(5) Masat nga paragrafi 1 i këtij neni, Komisioni është i

1) банка (кредитна институција) со седиште во Република Северна Македонија во доменот на работењето кој се однесува на инвестициски услуги и активности и други работи и обврски кои банките (кредитните институции) ги имаат согласно овој закон;

2) друштво за управување со отворени и затворени инвестициски фондови со седиште во Република Северна Македонија во доменот на работењето кој се однесува на инвестициски услуги и активности и други работи и обврски кои друштво за управување со отворени и затворени инвестициски фондови ги имаат согласно овој закон.

(2) Комисијата по спроведениот надзор од став 1 на овој член на субјектот на надзор може да му изрече некоја од надзорните мерки од член 135 од овој закон.

(3) Доколку е применливо, за надзорните мерки од став 2 на овој член Комисијата го известува соодветниот надлежен надзорен орган.

Предмет и опсег на надзор над врзаниите застапници

Член 132

(1) Комисијата е надлежна за спроведување на надзорот над врзаниот застапник на инвестициското друштво кој е запишан во регистарот од член 121 од овој закон, до степен и опсег како над инвестициското друштво.

(2) Кога Комисијата спроведува надзор над врзаниот застапник на инвестициското друштво, инвестициското друштво или банката (кредитната институција) која го именува е должна на Комисијата да ѝ ги обезбеди сите податоци и информации потребни за надзорот.

(3) Кога ќе се утврди дека врзаниот застапник поастапува спротивно на овој закон, Комисијата преземе соодветни надзорни мерки од член 135 од овој закон спрема инвестициското друштво кое го овластило врзаниот застапник, вклучително и наложување да го раскине договориот однос со врзаниот застапник.

Предмет и опсег на надзор над други лица

Член 133

(1) Комисијата врши надзор над лицата за кои постои основано сомнение дека на територијата на Република Северна Македонија, спротивно на член 6 од овој закон ги вршат инвестициските услуги и активности од член 5 став 1 на овој закон или ако постои основано сомнение дека извршува работи кои согласно овој Закон смее да ги извршува само врзан застапник, вклучително и лицата кои ги користат исклучоците од член 4 од овој Закон.

(2) Со цел утврдување на фактите и околностите од став 1 на овој член кои се потребни за извршувањето на своите

авторизуар që t'i shqiptojë edhe në rast të vërtetimit të shkeljeve të dispozitave nga Ligji i Parandalimit të Pastrimit të Parave dhe Financim të Terrorizmit.

Vërejtje

Neni 136

(1) Komisioni mund t'i shqiptojë vërejtje me shkrim shoqërisë së investimeve, nëse gjatë mbikëqyrjes vërtetohen paligjshmëri dhe/ose parregullsi, natyra dhe vëllimi i të cilëve nuk kanë ndikim të rëndësishëm dhe pasoja në punën e shoqërisë së investimeve.

(2) Komisioni mund t'i shqiptojë vërejtje shoqërisë së investimeve edhe në rast kur gjatë mbikëqyrjes janë vërtetuar paligjshmëri dhe parregullsi për të cilat do të shqiptohet masa mbikëqyrëse mënjanim i parregullsive dhe paligjshmërive të vërtetuara, mirëpo të cilat shoqëria e investimeve i ka mënjanuar deri në sjelljen e Aktvendimit.

(3) Vërejtja mund të përmbajë edhe ngarkim për organin e administrimit të shoqërisë së investimeve për mënjanimin e parregullsive ose paligjshmërive të vërtetuara dhe afateve për veprim pas ngarkimit, si dhe dinamikën e njoftimit të Komisionit për masat dhe aktivitetet e ndërmarra.

(4) Përderisa shoqëria e investimeve nuk e mënjanon paligjshmërinë ose parregullsinë brenda afatit nga paragrafi (3) i këtij neni, Komisioni mund të shqiptojë masë mbikëqyrëse nga neni 135 për të cilën konsideron se është e përshtatshme.

Mënjanimi i paligjshmërive dhe/ose parregullsive

Neni 137

(1) Përderisa gjatë mbikëqyrjes vërtetohen paligjshmëri dhe/ose parregullsi të cilat duhet mënjanuar, Komisioni me Aktvendim do të ngarkojë shoqërinë e investimeve të ndërmerr masa për mënjanimin e paligjshmërive dhe të parregullsive dhe/ose, nëse kjo është e zbatueshme, do ta ngarkojë që të ndërpret të veprojnë në mënyrë e cila paraqet shkelje e dispozitave të këtij Ligji dhe/ose akteve nënligjore.

(2) Komisioni në Aktvendimin nga paragrafi (1) i këtij neni do të përcaktojë afat në të cilin shoqëria e investimeve është e obliguar t'i mënjanojë paligjshmëritë dhe/ose parregullsitë e vërtetuara dhe afat në të cilin është e obliguar të dorëzojë raport për masat e ndërmarra.

(3) Shoqëria e investimeve është e obliguar që në bashkangjitje të raportit për masat e ndërmarra nga paragrafi (2) i këtij neni të dorëzojë dokumentacion dhe prova të tjera me të cilat dëshmohet të vepruarit e shoqërisë së investimeve ndaj Aktvendimit nga paragrafi (1) i këtij neni.

(4) Përderisa raporti nga paragrafi (2) i këtij neni nuk është i plotë ose nga dokumentacioni i parashtruar dhe provave nuk mund të vërtetohet se shoqëria e investimeve ka vepruar në përputhje me Aktvendimin nga paragrafi (1) i këtij neni, Komisioni varësisht nga rrethanat, do ta ngarkojë që të plotësojë raportin në një afat të caktuar ose do t'i shqiptojë masë tjetër përkatëse në përputhje me paragrafin (6) të këtij neni.

овластувања, Комисијата ги презема сите потребни активности како што е предвидено со член 444 на овој закон.

(3) Кога ќе утврди дека лицата од став 1 на овој член спротивно на забраната вршат инвестициски услуги и активности, не ги исполнуваат условите за примена на исклучоците од член 4 на овој Закон или вршат работи кои смее да ги извршува само врзан застапник, а не е запишан во Регистарот од член 121 од овој закон, Комисијата може со решение да им наложи престанок, односно забрана за извршување на тие услуги.

(4) Решението од став 3 на овој член Комисијата може јавно да го објави согласно одредбите од Глава XII од овој закон.

План за надзор

Член 134

(1) Во врска со надзорот од оваа Подглава, Претседателот на Комисијата донесува годишен план за надзор кој го содржи најмалку следново:

- 1) Назначување на начинот на кој Комисијата ќе го извршува надзорот и распоредување на своите ресурси;
  - 2) Називите на инвестициските друштва за кои се планира засилен надзор и мерките кои ќе се преземат во согласност со став 2 на овој член;
  - 3) План за непосреден надзор во просториите на друштвото.
- (2) Кога врз основа на оценките и проверките од член 130 од овој Закон смета дека е потребно, Комисијата без оглед на донесениот план за надзор, може:
- 1) да го зголеми бројот или зачестеноста на непосредниот надзор во инвестициските друштва, вклучувајќи и дополнителни или зачестени проверки на оперативните, стратешките или на деловните планови на друштвата и тематски надзори за следење на специфичните ризици за кои е веројатно дека ќе се остварат;
  - 2) да воспостави континуирано присуство на Комисијата во инвестициското друштво.
  - (3) При утврдувањето на зачестеноста и на интензитетот на извршување на надзорот за поединечен субјект на надзор, Комисијата се раководи од начелото на пропорционалност, земајќи ги предвид големината, влијанието и значењето на субјектот кој е предмет на надзор, показателите за неговото работење, како и природата видот, опсегот и сложеноста на услугите и на активностите кои ги врши и степенот на иновација на производите и услуги кои ги нуди на клиентите.

Надзорни мерки на Комисијата

Член 135

(5) Комисиони mundet me Aktvendimin nga paragrafi (1) i këtij neni të ngarkojë shoqërinë e investimeve që ndaj raportit nga paragrafi (2) i këtij neni të dorëzojë edhe mendim nga një revizor i autorizuar, përderisa paligjshmëritë dhe/ose parregullsitë e vërtetuara u referohen mbajtjes së librave afarist dhe dokumentacionit tjetër afarist ose shkeljeve të tjera të rëndësishme të këtij Ligji dhe/ose akteve nënligjore.

(6) Komisioni mund t'i shqiptojë masa të tjera përkatëse nga neni 135 shoqërisë së investimeve përderisa shoqëria e investimeve nuk ka vepruar ndaj Aktvendimit nga paragrafi (1) i këtij neni në afatin e përcaktuar ose nëse nga raporti dhe/ose plotësimi i raportit nga paragrafi (2) i këtij neni nuk rezulton se paligjshmëritë dhe/ose parregullsitë janë mënjanuar.

(7) Përderisa Komisioni nga raporti nga paragrafi (3) i këtij neni, dokumentacioni i parashruar ndaj raportit dhe prova të tjera vërtetojë se shoqëria e investimeve ka vepruar ndaj Aktvendimit nga paragrafi (1) i këtij neni, në kërkesë të shoqërisë së investimeve do i lëshojë njoftim në të cilin do të vërtetojë të njëjtën.

Vendimmarrje për masat mbikëqyrëse

Neni 138

(1) Komisioni mund t'i shqiptojë masa të tjera përkatëse shoqërisë së investimeve nga neni 135 i këtij Ligji në të gjitha rastet kur e njëjta është e domosdoshme për sigurimin e një veprimi ligjor, përfshirë edhe rastet vijuese:

1) shoqëria e investimeve nuk ka vepruar ndaj Aktvendimit për mënjanimin e paligjshmërive dhe/ose parregullsive;

2) shoqëria e investimeve nuk ka vendosur, nuk ka zbatuar dhe rregullisht nuk i mirëmban kushtet organizative, teknike dhe kadrovike ose të tjera të punës të përcaktuara me këtë Ligj ose akt nënligjor me të cilin rregullohen ato kushte;

3) shoqëria e investimeve punon në kundërshtim me rregullat e sjelljes afariste nga ky Ligj ose përderisa Komisioni në procedurën e mbikëqyrjes ka vërtetuar se të vepruarit afarist e shoqërisë së investimeve nuk është në interesin më të mirë të klientit;

4) në të gjitha rastet tjera kur do të vërtetohet shkelje e dispozitave të këtij Ligji, akteve nënligjore dhe/ose rregullave relevante, ndërsa masa e tillë është e domosdoshme për ndërprerjen e shkeljes dhe sigurimin e respektimit të këtij Ligji dhe akteve nënligjore.

5) asetet vetjake të shoqërisë së investimeve shënojnë rënie nën minimumin e përcaktuar me këtë Ligj dhe aktet nënligjore.

(2) Me Aktvendimin për shqiptimin e masave mbikëqyrëse nga neni 135 i këtij Ligji, Komisioni përcakton afat për marrje të masave, respektivisht kohëzgjatje të të njëjtave dhe përderisa është e zbatueshme, kushtet nën të cilat masa pushon së zbatuari.

(3) Komisioni publikisht do të publikojë dispozitivin e Aktvendimit nga neni 135 i këtij Ligji në faqen e vet të internetit.

(1) Комисијата може со решение да му изрече на инвестициско друштво кое е предмет на надзор, во согласност со овој закон, една или повеќе надзорни мерки, кои со оглед на околностите и во согласност со член 455 на овој Закон мора да бидат ефективни и пропорционални:

1) опомена, вклучувајќи јавна опомена на инвестициско друштво, и доколку е соодветно, на член на органот на управување или член на органот на надзор;

2) отстранување на утврдени неправилности и незаконитости;

3) привремена забрана за извршување на услуги и/или активности, односно на правното или на физичкото лице да му се забрани извршување на деловни активности;

4) привремена или трајна забрана за дејствување или однесување во спротивност со овој Закон;

5) привремена забрана за чување и/или располагање со финансиските инструменти и/или паричните средства на клиентите;

6) одземање на одобрението за работа за сите или одделни услуги или активности во согласност со член 13 од овој Закон;

7) привремена забрана за извршување на функции во инвестициското друштво, на членот на органот на управување или друго физичко лице кое се смета за одговорно;

8) да суспендира промоција и продажба на финансиски инструменти, структурирани депозити и инвестициски производи;

9) да побара разрешување на член на орган на управување и орган на надзор на инвестициското друштво;

10) други соодветни мерки со цел инвестициското друштво да го усогласи своето работење или постапување со одредбите на овој Закон и подзаконските акти, вклучувајќи задолжување за преземање на работи или престанок на вршење на работи кои не се во согласност со овој Закон или подзаконските акти;

11) замрзнување на средствата на сметките на инвестициските друштва во банка или во друга институција во рок од 15 дена.

(2) Комисијата може јавно да ги објави изречените надзорни мерки од став (1) на овој член.

(3) Комисијата може по донесувањето на решението за изрекување на надзорна мерка да спроведе повторен надзор во обем потребен за утврдување дали инвестициското друштво кое е предмет на надзор постапило или постапува во согласност со изречените надзорни мерки.

(4) Комисијата може да донесе привремени мерки од став (1) на овој член за период кој не може да биде подолг од 18 месеци.

(5) Мерките од став 1 на овој член Комисијата е овластена да ги изрече и во случај на утврдување на прекршувања на одредбите од Законот за спречување перење пари и финансирање тероризам.

Опомена

Член 136

(1) Комисијата може да му изрече писмена опомена на

(4) Комисиони për sjelljen e Aktvendimit nga neni 135 i këtij Ligji do t'i njoftojë operatorët në vendet e tregtimit dhe depozitarin e autorizuar të cilët janë të obliguar në bazë të Aktvendimit të pamundësojnë përdorimin e të drejtave nga anëtarësia e shoqërisë së investimeve gjatë kohëzgjatjes së masës mbikëqyrëse.

(5) Komisioni pas vlerësimit për sjelljen e Aktvendimit nga neni 35 i këtij Ligji do t'i njoftojë institucionet kredituese (bankat) tek të cilat shoqëria ka hapur llogari dhe operatorin e sistemit për shlyerje, të cilët janë të obliguar që pas pranimit të Aktvendimit të Komisionit t'a pamundësojnë shoqërinë e investimeve të disponojë me asetet në para dhe/ose instrumentet financiare të klientëve.

Mbikëqyrje mbi politikën e pagesës së pagave dhe kompensimeve të tjera

Neni 139

(1) Komisioni grumbullon informacione të cilat shoqëria e investimeve është e obliguar t'i publikojë në përputhje me nenin 33 të këtij Ligji.

(2) Shoqëria e investimeve është e obliguar që t'i dorëzojë Komisionit informacione për numrin e personave fizik, pagat dhe kompensimet e të cilëve në vitin financiar janë ose tejkalojnë 3.000.000 denarë, përfshirë informacione për përgjegjësitë e tyre në vendin e punës, fushën relevante të të punuarit, elementet kryesore të pagave, bonuset, shpërblimet afatgjate dhe përfitimet pensionale.

(3) Shoqëria e investimeve është e obliguar që në kërkesë të Komisionit, të dorëzojë informacione për shumën totale të pagave dhe kompensimeve të tjera për të gjithë anëtarët e organit të administrimit dhe udhëheqësisë së lartë.

Rekomandime të organit të administrimit ndaj shoqërisë së investimeve

Neni 140

(1) Përderisa gjatë mbikëqyrjes, kontrollimit dhe vlerësimit të stabilitetit financiar dhe gjendjes së shoqërisë së investimeve, si dhe kontrollimit dhe vlerësimit të rreziqeve në të cilat është e ekspozuar ose mund të jetë e ekspozuar shoqëria e investimeve gjatë punës së saj, vërtetohen dobësi, mangësi dhe parregullsi në punën të cilat nuk kanë karakter të shkeljes së këtij Ligji ose akteve nënligjore që rrjedhin nga i njëjti, ose nëse ajo është e nevojshme me qëllim të përmirësimit të punës, stabilitetit dhe gjendjes financiare, si dhe uljes së rreziqeve në të cilat është e ekspozuar ose mund të jetë e ekspozuar shoqëria e investimeve në punën e saj, Komisioni do t'i lëshojë rekomandim organit të administrimit të shoqërisë së investimeve.

(2) Rekomandimi përmban rreziqe dhe probleme të rëndësishme të vërtetuara dhe të vlerësuara në të cilat është e ekspozuar ose mund të jetë e ekspozuar shoqëria e investimeve, respektivisht dobësi të vërtetuara, mangësi dhe parregullsi nga paragrafi (1) i këtij neni, si dhe udhëzime

инвестициското друштво, доколку при надзорот се утврдат незаконитости и/или неправилности, чии природа и обем немаат значајно влијание и последици на работењето на инвестициското друштво.

(2) Комисијата може да му изрече опомена на инвестициското друштво и во случај кога во текот на надзорот се утврдени незаконитости и неправилности за кои би се изрекла надзорна мерка отстранување на утврдени неправилности и незаконитости, а кои инвестициското друштво ги отстранило до донесување на решението.

(3) Опомената може да содржи и задолжување за органот на управување на инвестициското друштво за отстранување на утврдени незаконитости или неправилности и рокови за постапување по задолжувањето, како и динамика на известување на Комисијата за преземените мерки и активности.

(4) Доколку инвестициското друштво не ја отстрани незаконитоста или неправилноста во рокот од став (3) на овој член, Комисијата може да изрече надзорна мерка од член 135 за која смета дека е целисходна.

Отстранување на незаконитости и/или неправилности

Член 137

(1) Доколку при надзорот се утврдат незаконитости и/или неправилности кои е потребно да бидат отстранети, Комисијата со решение ќе го задолжи инвестициското друштво да преземе мерки за отстранување на незаконитостите и на неправилностите и/или, доколку тоа е применливо, ќе го задолжи да престане да постапува на начин кој претставува повреда на одредбите на овој Закон и/или подзаконските акти.

(2) Комисијата во решението од став (1) на овој член ќе определи рок во кој инвестициското друштво е должно да ги отстрани утврдените незаконитости и/или неправилности и рок во кој е должно да достави извештај за преземените мерки.

(3) Инвестициското друштво е должно во прилог на извештајот за преземени мерки од став (2) на овој член да достави документација и други докази со која се докажува постапувањето на инвестициското друштво по решението од став (1) на овој член.

(4) Доколку извештајот од став (2) на овој член не е целосен или од приложената документација и докази не може да се утврди дека инвестициското друштво постапило во согласност со решението од став (1) на овој член, Комисијата, во зависност од околностите, ќе го задолжи да го дополни извештајот во определен рок или ќе му изрече друга соодветна мерка согласно став (6) на овој член.

(5) Комисијата може со решението од став (1) на овој член да го задолжи инвестициското друштво кон извештајот од став (2) на овој член да достави и мислење на овластен ревизор, доколку утврдените незаконитости и/или неправилности се однесуваат на водење на деловните книги и другата деловна документација или на други битни повреди на овој Закон и/или подзаконските акти.

(6) Комисијата може да му изрече други соодветни надзорни

органит të administrimit me qëllim të mënjanimet të tyre, respektivisht përmirësimit të punës, stabilitetit dhe gjendjes financiare, dhe uljes së rreziqeve në të cilat është e ekspozuar ose mund të jetë e ekspozuar shoqëria e investimeve në punën e saj.

(3) Organi i administrimit i shoqërisë së investimeve është i obliguar që t'i dorëzojë Komisionit një plan, afate dhe dinamikë të të vepruraris ndaj rekomandimit të Komisionit.

NËNKAPITULLI 9

PUSHIM I FUNKSIONIMIT TË NJË SHOQËRIE TË INVESTIMEVE

Pjesa 1

PROCEDURA E LIKUIDIMIT

Likuidimi i shoqërisë së investimeve

Neni 141

(1) Gjatë revokimit të përhershëm të miratimit për punë shoqërisë së investimeve nga ana e Komisionit në rastet nga neni 13 paragrafi (1) pika 9 e këtij Ligji, zbatohet procedura e likuidimit në përputhje me dispozitat nga rregullat nga sfera e shoqërive tregtare.

(2) Në procedurën e likuidimit, asetet në para dhe instrumentet financiare të klientëve nuk hyjnë në pronën e shoqërisë së investimeve, respektivisht në masën likuiduese ose të falimentimit, dhe ato nuk mund të përdoren për shlyerjen e detyrimeve të shoqërisë së investimeve, e as nuk mund të jenë lëndë e arkëtimit të detyrueshëm dhe të ekzekutimit për llogari të shoqërisë së investimeve.

(3) Në pronën e shoqërisë së investimeve dhe në masën likuiduese nuk hyjnë aetet financiare të klientëve të dhëna shoqërisë së investimeve për blerje të instrumenteve financiare ose asetet financiare të klientëve të fituara nga shitja e instrumenteve financiare të cilat janë ruajtur në llogari të posaçme të hapura tek institucione të autorizuar.

(4) Nëse administruesi i likuidimit vërteton ekzistimin e arsyeve për hapjen e një procedure falimentuese, ka për obligim që pa prolongim të ndërpresë procedurën e likuidimit dhe të parashtrijë propozim për hapjen e një procedure të falimentimit shoqërisë së investimeve.

Pjesa 2

PROCEDURA E FALIMENTIMIT NDAJ SHOQËRISË SË INVESTIMEVE

Arsye për hapjen e procedurës së falimentimit

Neni 142

Procedura e falimentimit ndaj shoqërisë së investimeve mund të hapet përderisa:

1) Komisioni gjatë kryerjes së mbikëqyrjes konstaton se

мерки од член 135 на инвестициското друштво доколку инвестициското друштво не постапило по решението од став (1) на овој член во определениот рок или доколку од извештајот и/или дополнувањето на извештајот од став (2) на овој член не произлегува дека незаконитостите и/или неправилностите се отстранети.

(7) Доколку Комисијата од извештајот од став (3) на овој член, приложената документација кон извештајот и други докази утврди дека инвестициското друштво постапило по решението од став (1) на овој член, на барање на инвестициското друштво ќе му издаде известување во кое ќе го утврди истото.

Одлучување за надзорните мерки

Член 138

(1) Комисијата може да му изрече на инвестициското друштво соодветни надзорни мерки од член 135 на овој Закон во сите случаи кога истото е неопходно за обезбедување на законито постапување, вклучувајќи ги и следните случаи:

1) инвестициското друштво не постапило по решението за отстранување на незаконитости и/или неправилности;

2) инвестициското друштво не воспоставило, не спроведува и редовно не ги одржува организациските, технички и кадровски или други услови за работење пропишани со овој Закон или подзаконски акт со кој се уредуваат тие услови;

3) инвестициското друштво работи спротивно на правилата на деловно однесување од овој Закон или доколку Комисијата во постапката на надзор утврдила дека деловното постапување на инвестициското друштво не е во најдобар интерес на клиентот;

4) во сите други случаи кога ќе утврди прекршување на одредбите од овој закон, подзаконските акти и/или други релевантни прописи, а таквата мерка е неопходна за запирање на прекршувањето и обезбедување на почитувањето на овој закон и подзаконските акти.

5) Сопствените средства на инвестициското друштво паднат под минимумот пропишан со овој закон и подзаконските акти.

(2) Со решението за изрекување на надзорни мерки од член 135 од овој закон, Комисијата определува рок за преземање на мерките, односно времетраење на истите и доколку е применливо, условите под кои престанува мерката.

(3) Комисијата јавно ќе го објави диспозитивот на решението од член 135 од овој закон на својата интернет страна.

(4) Комисијата за донесувањето на решението од член 135 од овој закон ќе ги известат операторите на местата на тргување и овластениот депозитар кои се должни врз основа на решението да го оневозможат користењето на правата од членство на инвестициското друштво за времетраењето на надзорната мерка.

(5) Комисијата по проценка за донесувањето на решението

гјендја финансиаре е shoqërisë së investimeve nuk është përmirësuar;

2) likuiduesi në bazë të pretendimeve të kreditorit vërteton se prona e shoqërisë në likuidim nuk është e mjaftueshme për shlyerjen e detyrimeve ndaj të gjithë kreditorëve në tërësi së bashku me interesin dhe

3) shoqëria e investimeve është e paaftë për pagesë, respektivisht i paraprinë një paftësi e ardhshme për pagesë, si dhe në rast të stërnqarkimit me borxh të saj.

Propozim për hapje të procedurës së falimentimit

Neni 143

(1) Propozim për hapje të një procedure të falimentimit mund të parashtrijë Komisioni, kreditorët, shoqëria e investimeve, likuiduesi ose person tjetër i autorizuar me ligj.

(2) Në rast se propozimi për hapjen e procedurës së falimentimit është parashtruar nga Komisioni, Aktvendim për pëmbushjen e kushteve për hapje të një procedure të falimentimit sjell Komisioni.

(3) Komisioni parashtron propozim për hapje të procedurës së falimentimit deri te gjykata kompetente ditën e parë të rradhës pas sjelljes së Aktvendimit për pëmbushje të kushteve për hapje të procedurës së falimentimit. Ndaj propozimit parashtrohet Aktvendimi për pëmbushjen e kushteve për hapje të procedurës së falimentimit.

(4) Përderisa propozimi për hapje të procedurës së falimentimit e kanë parashtruar kreditorët, shoqëria e investimeve, likuiduesi ose person tjetër i autorizuar me ligj, gjykata dorëzon ekzemplar nga propozimi i parashtruar dhe të gjitha Aktvendimet tjera të sjellura në procedurën e falimentimit deri te Komisioni.

(5) Në procedurën e falimentimit, asetet në para dhe instrumentet financiare të klientëve nuk hyjnë në pronën e shoqërisë së investimeve, respektivisht në masën falimentuese, dhe ato nuk mund të përdoren për shlyerjen e detyrimeve të shoqërisë investuese, e as nuk mund të jenë lëndë e arkëtimit të detyrueshëm dhe të ekzekutimit për llogari të shoqërisë investuese.

Hapje e procedurës së falimentimit

Neni 144

(1) Në rast kur propozimi për hapje të një procedure të falimentimit është parashtruar nga ana e Komisionit, gjykata kompetente pa zbatimin e një procedure të përparshme sjell Aktvendim për hapjen e procedurës së falimentimit jo më vonë se brenda tetë ditësh pas pranimit të Aktvendimit për pëmbushje të kushteve për hapje të një procedure të falimentimit.

(2) Përderisa propozimi për hapje të procedurës së falimentimit është parashtruar nga një kreditor, gjykata kompetente do të sjell Aktvendim për zbatimin e një procedure të përparshme me qëllim të ekzaminimit të kushteve për hapjen e një procedure të falimentimit, me atë që para sjelljes së

од член 135 од овој закон ќе ги извести кредитните институции (банки) кај кои инвестициското друштво има отворено сметки и операторот на системот за порамнување, кои се должни по приемот на решението на Комисијата да оневозможат инвестициското друштво да располага со паричните средства и/или со финансиските инструменти на клиентите.

Надзор над политиката за исплата на плати и други надоместоци

Член 139

(1) Комисијата прибира информации кои инвестициското друштво е должно да ги објави согласно член 33 од овој закон.

(2) Инвестициското друштво е должно да ѝ достави на Комисијата информации за бројот на физички лица чии плати и надоместоци во финансиската година изнесуваат или надминуваат 3.000.000 денари, вклучувајќи информации за нивните одговорности на работното место, релевантното подрачје на работење, главните елементи на платите, бонусите, долгорочните награди и пензиските придобивки.

(3) Инвестициското друштво е должно на барање на Комисијата да достави информации за вкупниот износ на плати и други надоместоци за сите членови на органот на управување и високото раководство.

Препораки на органот на управување на инвестициското друштво

Член 140

(1) Доколку во текот на надзорот, проверката и проценката на финансиската стабилност и состојба на инвестициското друштво, како и проверката и проценката на ризиците на кои е изложено или би можело да биде изложено инвестициското друштво во своето работење, се утврдат слабости, недостатоци и неправилности во работењето кои немаат карактер на прекршување на овој закон или подзаконските акти кои од него произлегуваат или доколку тоа е потребно со цел подобрување на работењето, финансиската стабилност и состојба, како и намалување на ризиците на кои е изложено или би можело да биде изложено инвестициското друштво во своето работење, Комисијата ќе му издаде препорака на органот на управување на инвестициското друштво.

(2) Препораката содржи утврдени и проценети значајни ризици и проблеми на кои е изложено или може да биде изложено инвестициското друштво, односно утврдени слабости, недостатоци и неправилности од став (1) на овој член, како и насоки на органот на управување со цел нивно отстранување, односно подобрување на работењето, финансиската стабилност и состојбата и намалување на ризиците на кои е изложено или би можело да биде изложено инвестициското друштво во своето работење.

(3) Органот на управување на инвестициското друштво е должен да ѝ достави на Комисијата план, рокови и динамика

vendimit për hapje të procedurës së falimentimit do të kërkojë mendim nga Komisioni.

(3) Gjykata pa prolongim e dorëzon vendimin për hapje të një procedure të falimentimit ndaj shoqërisë së investimeve deri të Komisioni.

Zbatimi i dispozitave nga një ligj tjetër

Neni 145

(1) Gjatë zbatimit të procedurës së falimentimit ndaj shoqërisë së investimeve zbatohen dispozitat nga ligji me të cilin rregullohet procedura e falimentimit, përveç dispozitave të cilat i referohen planit të riorganizimit, menaxhimit personal nga debitori, lirimit nga detyrimet e mbetura, llojet e posaçme të procedurave të falimentimit për individë me status të tregtarit dhe falimentim ndërkombëtar.

(2) Të gjitha vendimet të cilat në përputhje me ligjin me të cilin rregullohet procedura e falimentimit i sjell bordi i kreditorëve dhe kuvendi i kreditorëve, ndërsa i referohen shitjes së pronës dhe monetarizimit të masës falimentuese, miratohen nga një gjykatës i falimentimit.

Ndarje e pronës së shoqërisë së investimeve

Neni 146

(1) Në pronën e shoqërisë së investimeve dhe në masën falimentuese nuk hyjnë asetet financiare të klientëve të dhëna shoqërisë së investimeve për blerje të instrumenteve financiare ose asetet financiare të klientëve të fituara nga shitja e instrumenteve financiare, të cilat janë mbajtur në llogari të posaçme të hapura tek institucione të autorizuar.

(2) Me shkaktimin e pasojave juridike nga hapja e një procedure të falimentimit, administratori i falimentimit ka për obligim që t'i mbyll këto llogari tek institucionet e autorizuar të cilat gjendjen në ato, t'ua kthejë klientëve.

(3) Dispozitat nga Ligji me të cilat rregullohet masa falimentuese për anulimin e veprimeve juridike të debitorëve të ndërmarra para hapjes së procedurës së falimentimit nuk do të zbatohen në raport me të drejtat dhe detyrimet e shoqërisë së investimeve në sistemin e shlyerjes së letrave me vlerë të cilat rrjedhin nga ose të cilat janë në lidhje me pjesëmarrjes së saj ose anëtarësi në depozitarin, përpara çastit të hapjes së procedurës së tillë të falimentimit.

(4) Urdhëresat për transfer dhe shlyerje konsiderohen ekzekutive dhe detyruese për palë të treta madje edhe në rast të një procedure të falimentimit ndaj shoqërisë së investimeve në sistem të shlyerjes së letrave me vlerë.

(5) Hapja e procedurës së falimentimit ndaj shoqërisë së

за постапување по препораката на Комисијата.

ПОДГЛАВА 9

ПРЕСТАНОК НА ИНВЕСТИЦИСКО ДРУШТВО

Дел 1

ПОСТАПКА ЗА ЛИКВИДАЦИЈА

Ликвидација на инвестициско друштво

Член 141

(1) При трајно одземање на одобреното за работа на инвестициското друштво од страна на Комисијата во случаите од член 13 став (1) точка 9 од овој Закон, се спроведува постапка за ликвидација во согласност со одредбите од прописите од областа на трговските друштва.

(2) Во постапката на ликвидација паричните средства и финансиските инструменти на клиентите не влегуваат во имотот на инвестициското друштво, односно во ликвидационата или стечајната маса, и тие не можат да се користат за намирување на обврските на инвестициското друштво, ниту пак можат да бидат предмет на присилна наплата и на извршување за сметка на инвестициското друштво.

(3) Во имотот на инвестициското друштво и во ликвидационата маса не влегуваат финансиските средства на клиентите дадени на инвестициското друштво за купување на финансиски инструменти или финансиски средства на клиентите добиени од продажба на финансиските инструменти кои се чувале на посебни сметки отворени кај овластени институции.

(4) Ако ликвидациониот управник утврди постоење причини за отворање на стечајна постапка, должен е без одлагање да ја запре постапката за ликвидација и да поднесе предлог за отворање на стечајна постапка на инвестициското друштво.

Дел 2

СТЕЧАЈНА ПОСТАПКА НАД ИНВЕСТИЦИСКО ДРУШТВО

Причини за отворање на стечајна постапка

Член 142

Стечајна постапка над инвестициско друштво може да се отвори доколку:

- 1) Комисијата при вршење на надзорот констатира дека финансиската состојба на инвестициското друштво не се подобрила;
- 2) ликвидаторот врз основа на пријавените побарувања на доверителите утврди дека имотот на друштвото во ликвидација не е доволен за намирување на обврските кон сите доверители во целост заедно со каматата и
- 3) инвестициското друштво е неспособно за плаќање,

investimeve në një sistem të shlyerjes së letrave me vlerë ose ndaj një pjesëmarrësi ose operator të një sistemi interoperabil nuk do të ndalojë përdorimin e letrave me vlerë cilat janë në dispozicion në llogari të posaçme për shlyerje të atij pjesëmarrësi ose në llogari pronësore tek depozitari i autorizuar për përmbushjen e detyrimeve të atij pjesëmarrësi në sistemin e shlyerjes së letrave me vlerë ose në një sistem interoperabil.

(6) Çdo sigurim ekzistues dhe i qasshëm i dhënë nga ana e shoqërisë së investimeve në lidhje me pjesëmarrjen ose me anëtarësinë e shoqërisë së investimeve në depozitarin e autorizuar, do të shfrytëzohet për përmbushjen e detyrimeve të shoqërisë së investimeve në depozitarin e autorizuar, përderisa hapet procedurë e falimentimit ndaj atij pjesëmarrësi ose ndaj personit të tretë i cili e ka dhënë sigurimin. Të drejtat e depozitarit ose të shoqërisë së investimeve në një sistem të shlyerjes të letrave me vlerë në raport me sigurimin e tillë në lidhje me sistemin e shlyerjes së letrave me vlerë ose të cilitdo sistemi interoperabil nuk do të jenë të cenuara me hapjen e procedurës së falimentimit ndaj:

a) shoqërisë së investimeve në sistem të shlyerjes së letrave me vlerë;

b) pjesëmarrësit në sistem interoperabil ose operatorit të sistemi interoperabil i cili nuk është pjesëmarrës ose

c) personit të tretë i cili ka siguruar pengun e letrave me vlerë dhe pengun i tillë mund të përdoret për përmbushjen e të drejtave të përmendura.

(7) Përderisa operatori i sistemi për shlyerje të letrave me vlerë ka dhënë sigurim një operatori tjetër të sistemi të shlyerjes së letrave me vlerë në lidhje me sistem interoperabil, të drejtat e atij operatori në sistem të shlyerjes së letrave me vlerë mbi atë sigurim nuk do të jenë të cenuara nga procedura e falimentimit ndaj operatorit tjetër të sistemi të shlyerjes së letrave me vlerë të cilit i është dhënë sigurimi .

(8) Paragrafet (4), (5) dhe (6) të këtij neni i referohen detyrimit të shoqërisë së investimeve i cili rrjedh nga urdhëresat për shlyerje të futura në sistemin e shlyerjes së letrave me vlerë përpara fillimit të procedurës së falimentimit ndaj shoqërisë së investimeve. Paragrafët (4), (5) dhe (6) e këtij neni poashtu i referohen detyrimet të shoqërisë së investimeve e cila rrjedh nga urdhëresat për shlyerje të futura në sistemin e shlyerjes së letrave me vlerë pas fillimit të procedurës së falimentimit ndaj shoqërisë së investimeve, përderisa të njëjtat janë futur të njëjtën ditë pune kur është hapur procedura e falimentimit, sipas orarit të shlyerjes të përkufizuar nga ana e sistemit për shlyerje, dhe vetëm nëse përmes sistemit për shlyerje mund të dëshmojë se, në çastin kur urdhëresa për shlyerje është bërë e parevokueshme, nuk ka ditur e as ka mund të dijë se është hapur procedura e falimentimit ndaj asaj shoqërie të investimeve. Kjo vlen edhe në rast të procedurës së paaftësisë pagueese mbi një pjesëmarrës ose operator të një sistemi interoperabil i cili nuk është pjesëmarrës.

односно му претстои идна неспособност за плаќање, како и во случај на негова презадолженост.

Предлог за отворање на стечајна постапка

Член 143

(1) Предлог за отворање на стечајна постапка може да поднесе Комисијата, доверителите, инвестициското друштво, ликвидаторот или друго лице овластено со закон.

(2) Во случај предлогот за отворање на стечајна постапка да е поднесен од Комисијата, решение за исполнување на условите за отворање на стечајна постапка донесува Комисијата.

(3) Комисијата поднесува предлог за отворање на стечајна постапка до надлежниот суд првиот работен ден по донесувањето на решението за исполнување на услови за отворање на стечајна постапка. Кон предлогот се приложува решението за исполнување на условите за отворање на стечајна постапка.

(4) Доколку предлогот за отворање на стечајна постапка го поднеле доверителите, инвестициското друштво, ликвидаторот или друго лице овластено со закон, судот доставува примерок од поднесениот предлог и сите други решенија донесени во стечајната постапка до Комисијата.

(5) Во стечајната постапка паричните средства и финансиските инструменти на клиентите не влегуваат во имотот на инвестициското друштво, односно во стечајната маса, и тие не можат да се користат за намирување на обврските на инвестициското друштво, ниту пак можат да бидат предмет на присилна наплата и на извршување за сметка на инвестициското друштво.

Отворање на стечајна постапка

Член 144

(1) Во случај кога предлогот за отворање на стечајна постапка е поднесен од страна на Комисијата, надлежниот суд без спроведување на претходна постапка донесува решение за отворање на стечајна постапка најдоцна во рок од осум дена по приемот на решението за исполнување на условите за отворање на стечајна постапка.

(2) Доколку предлогот за отворање на стечајна постапка е поднесен од доверител, надлежниот суд ќе донесе решение за спроведување на претходна постапка со цел испитување на условите за отворање на стечајна постапка, со тоа што пред донесувањето на одлуката за отворање на стечајна постапка ќе побара мислење од Комисијата.

(3) Судот без одлагање ја доставува одлуката за отворање на стечајна постапка над инвестициското друштво до Комисијата.

(9) Напја е процедурēs сē falimentimit ndaj shoqērisē sē investimeve nuk sjell deri te revokimi i transaksioneve me instrumente financiare tē pērmbyllura nē vende pēr tregtim, tē cilat deri nē çastin e hapjes sē procedurēs sē falimentimit nuk janē tē shlyera.

KAPITULLI III

FONDI I DĚMSHPĚRBLIMIT TĚ INVESTITORĚVE

Themelimi i Fondit tē Dēmshpērblimit tē Investitorēve

Neni 147

(1) Pēr dēmshpērblim tē investitorēve nē instrumentet financiare themelohet Fondi i Dēmshpērblimit tē Investitorēve (nē tekstin e mētejmē: Fondi).

(2) Fondin e formon dhe me tē administron depozitari i autorizuar i cili pēr kētē ka fituar miratim nga Komisioni (nē tekstin e mētejmē: operatori i Fondit).

(3) Operatori i Fondit e garanton pagesēn e dēmshpērblimeve tē klientēve tē anētarēve tē Fondit me parat e siguruara nē Fondin, nē pērputhje me rregullat vetjake, kushtet e pērcaktuara nē kētē Ligj dhe me aktet nēnligjore tē Komisionit.

(4) Me pērjashtim tē paragrafit (2) tē kētij neni, pērderisa nuk ka depozitar tē autorizuar me miratim nga Komisioni, operator i fondit mund tē jetē Komisioni.

Anētarēsia nē Fondin e Dēmshpērblimit tē Investitorēve

Neni 148

(1) Anētarēsia nē Fondin ēshtē e detyrueshme pēr shoqēritē nē vijim me seli tē regjistruar nē Republikēn e Maqedonisē sē Veriut:

1) shoqēri tē investimeve tē cilat janē tē autorizuar pēr menaxhim me asete nē para dhe/ose ruajtje dhe menaxhim tē instrumenteve financiare;

2) banka (institucione kredituese) tē cilat japin shērbime tē investimeve ose kryejnē aktivitete tē investimeve nē bazē tē miratimit pēr punē nē pērputhje me ligjin me tē cilin rregullohet themelimi dhe puna e bankave (institucione kredituese);

3) shoqēri administruese tē fondeve tē hapura dhe tē mbyllura tē investimeve tē cilat kryejnē punē tē menaxhimit me asete pēr llogari tē një klienti individual – pronar i portofolit (nē tekstin e mētejmē: anētarē tē Fondit).

(2) Detyrimi nga paragrafi (1) i kētij neni vlen edhe pēr filiale tē shoqērive tē huaja tē investimeve, banka (institucione kredituese) dhe shoqēri administruese tē fondeve tē investimeve nga vende tē huaja tē cilat kanë miratim pēr punē nga Komisioni.

Примена на одредби од друг закон

Член 145

(1) При спроведување на стечајна постапка над инвестициско друштво се применуваат одредбите од законот со кој што се уредува стечајната постапка, освен одредбите кои се однесуваат на планот за реорганизација, личното управување од должникот, ослободувањето од преостанатите обврски, посебните видови стечајни постапки за поединци со статус на трговец и меѓународен стечај.

(2) Сите одлуки кои согласно со законот со кој што се уредува стечајната постапка ги донесува одборот на доверители и собранието на доверители, а се однесуваат на продажбата на имотот и вприичување на стечајната маса, се одобруваат од стечаен судија.

Издојување од имотот на инвестициското друштво

Член 146

(1) Во имотот на инвестициското друштво и во стечајната маса не влегуваат финансиските средства на клиентите дадени на инвестициското друштво за купување на финансиски инструменти или финансиски средства на клиентите добиени од продажба на финансиските инструменти, кои се чувале на посебни сметки отворени кај овластени институции.

(2) Со настанување на правните последици од отворање на стечајната постапка, стечајниот управник е должен да ги затвори овие сметки кај овластените институции и финансиските средства кои се наоѓаат на нив да им ги врати на клиентите.

(3) Одредбите од Законот со кој се уредува стечаната постапка за поништување на правните дејствија на должниците преземени пред отворање на стечајната постапка нема да се применуваат во однос на правата и обврските на инвестициското друштво во системот на порамнување на хартии од вредност кои произлегуваат од или кои се поврзани со негово учество или членство во депозитарот, пред моментот на отворање на таквата стечајна постапка.

(4) Налозите за пренос и пребивање се сметаат за извршни и обврзувачки за трети страни дури и во случај на стечајна постапка над инвестициско друштво во систем на порамнување на хартии од вредност.

(5) Отворањето на стечајната постапка над инвестициско друштво во систем на порамнување на хартии од вредност или над учесник или оператор на интероперабилен систем нема да спречи користење на хартиите од вредност кои се на располагање на посебна сметка за порамнување на тој

Raste në të cilat kryhet dëshmëpërblimi i klientëve të anëtarëve të Fondit

Neni 149

(1) Dëshmëpërblimi i pretendimeve të klientëve të anëtarëve të Fondit të theksuara në nenin 150 të këtij Ligji, të cilat anëtari i Fondit nuk është në mundësi për t'i paguar dhe/ose kthyer klientëve kryhet nëse:

a) gjykata kompetente ka sjellur Aktvendim për hapjen e një procedure të falimentimit ndaj anëtarit të Fondit, ose

b) Komisioni vërteton se anëtari i Fondit nuk mund t'i përmbush detyrimet ndaj klientëve, respektivisht se ai nuk mund t'i zbatojë detyrimet monetare dhe/ose t'i kthejë instrumentet financiare që i ka ruajtur ose me të cilat ka menaxhuar për llogari të klientëve.

(2) Komisioni së afërmi e përcakton procedurën për vërtetimin e pamundësisë të përmbushjes së detyrimeve të anëtarit të fondit nga paragrafi (1) pika b) e këtij neni.

Pretendime të klientëve të një anëtari të Fondit

Neni 150

(1) Pretendimet e klientëve të një anëtari të Fondit i cili nuk është në mundësi t'i përmbush detyrimet e veta, por të cilat i nënshtrihen dëshmëpërblimit janë si në vijim:

a) asete parash të cilat anëtari i Fondit u ka borxh klientëve ose të cilat u takojnë klientëve, por që anëtari përkatës i Fondit i mban në emër të klientit në bazë të një kontrate paraprakisht të përmyllur në përputhje me këtë Ligj dhe Ligjin për Fondet Investuese dhe

b) instrumente financiare të cilat i takojnë klientit të një anëtari të Fondit që anëtari i Fondit i mban dhe/ose menaxhon për llogari të klientit, në bazë të një kontrate paraprakisht të përmyllur.

(2) Asetet e klientëve të një banke (institucion kreditues), të cilat janë të siguruara me Ligjin e Fondit për Sigurimin e Depozitave, nuk janë lëndë e dëshmëpërblimit të Fondit në përputhje me paragrafin (1) të këtij neni.

(3) Pretendimet e klientëve të anëtarëve të Fondit të cilat rezultojnë nga transaksionet për të cilat me aktgjykim fuqiptotë gjyqësor është vërtetuar se janë transaksione lidhur me pastrim të parave ose financim të terrorizmit nuk janë lëndë e dëshmëpërblimit të Fondit në përputhje me paragrafin (1) të këtij neni.

(4) Në rast të dyshimit se pretendimet e klientëve të anëtarëve të Fondit rezultojnë nga transaksione lidhur me pastrim të parave ose financim të terrorizmit, pagesa e pretendimeve të klientit nuk do të kryhet deri në plotfuqishmërinë e vendimit gjyqësor për lidhshmërinë e transaksionit për të cilin ka ngjarë pretendim me pastrim të parave ose financim të terrorizmit.

учесник или на сопственичка сметка кај овластениот депозитар за исполнување на обврските на тој учесник во системот на порамнување на хартии од вредност или во интероперабилен систем.

(6) Секое постојно и достапно обезбедување дадено од страна на инвестициско друштво во врска со учеството или со членството на инвестициско друштво во овластениот депозитар, ќе се искористи за исполнување на обврските на инвестициско друштво во овластениот депозитар, доколку се отвори стечајна постапка над тој учесник или над третото лице кое го дало обезбедувањето. Правата на депозитарот или на инвестициското друштво во систем на порамнување на хартии од вредност во однос на таквото обезбедување во врска со системот на порамнување на хартии од вредност или кој било интероперабилен систем нема да бидат загрозувани со отворањето на стечајната постапка над:

а) инвестициско друштво во систем на порамнување на хартиите од вредност;

б) учесник во интероперабилен систем или оператор на интероперабилен систем кој не е учесник или

в) трето лице кое го обезбедило залогот на хартии од вредност и таквиот залог може да се користи за исполнување на споменатите права.

(7) Доколку оператор на систем за порамнување на хартии од вредност дал обезбедување на друг оператор на систем за порамнување на хартии од вредност во врска со интероперабилен систем, правата на тој оператор на систем за порамнување на хартии од вредност врз тоа обезбедување нема да бидат загрозувани од стечајната постапка врз другиот оператор на систем за порамнување на хартии од вредност на кого е дадено обезбедувањето.

(8) Ставовите (4), (5) и (6) на овој член се однесуваат на обврската на инвестициското друштво која произлегува од налозите за порамнување внесени во системот на порамнување на хартии од вредност пред отпочнување на стечајната постапка над инвестициското друштво. Ставовите (4), (5) и (6) на овој член исто така се однесуваат на обврската на инвестициското друштво која произлегува од налозите за порамнување внесени во системот на порамнување на хартии од вредност по отпочнување на стечајната постапка над инвестициското друштво, доколку истите се внесени истиот работен ден кога е отворена стечајната постапка, а според распоредот на порамнување дефиниран од страна на системот за порамнување, и само доколку преку системот за порамнување може да се докаже дека, во моментот кога налогот за порамнување станал неотповиклив, не знаел ниту можел да знае дека е отворена стечајна постапка над тоа инвестициско друштво. Ова важи и во случај на постапка на инсолвентност над учесник или оператор на интероперабилен систем кој не е учесник.

(9) Отворањето на стечајна постапка над инвестициското друштво не доведува до отповикување на трансакциите со

(5) Шума е pretendimeve të siguruara të klientit tek një anëtar i Fondit do të përlloraget si shumë totale e pretendimeve të klientit nga paragrafi (1) i këtij neni, pavarësisht nëse anëtarin e Fondit i mban në një apo më shumë llogari, në bazë të një ose më shumë bazave kontraktuale, ose në lidhje me një ose më shumë shërbime të investimeve, deri në lartësinë e shumës së siguruar nga neni 152 i këtij Ligji. Në këtë shumë janë të përfshira edhe interesat e papaguara deri në ditën e hapjes së procedurës së falimentimit mbi anëtarin e Fondit ose deri në ditën e publikimit të Aktvendimit të Komisionit për të ngjarit e një rasti të dëmshpërblimit nga neni 155 paragrafi (2) i këtij Ligji.

(6) Operatori i Fondit nuk kryen dëmshpërblim në përputhje me nenin 152 paragrafi (1) i këtij Ligji klientëve në vijim të anëtarëve të Fondit:

1) bankë (institucion kreditues);

2) shoqëri e investimeve;

3) shoqëri administruese e фондеве dhe фонде të hapura alternative të investimeve;

4) shoqëri administruese e фондеве pensionale dhe фонде pensionale;

5) shoqëri për sigurime;

6) subjekte për investime të përbashkëta;

7) person juridik ose fizik i cili posedon më shumë se 5% të aksioneve me të drejtë vote të anëtarit të Fondit i cili nuk është në mundësi për t'i përmbushur detyrimet e veta;

8) shoqëri e cila është mbizotëruese ose e varur në raport me anëtarin e Fondit që nuk është në mundësi për t'i përmbushur detyrimet e veta;

9) anëtarë të bordit drejtues dhe mbikëqyrës, respektivisht të bordit të drejtorëve të anëtarit të Fondit që nuk është në mundësi për t'i përmbushur detyrimet veta, nëse ata persona janë pozitativ dhe theksuara ose të punësuar në anëtarin e Fondit në ditën e hapjes së procedurës së falimentimit ndaj anëtarit të Fondit, ose në ditën e publikimit të Aktvendimit të Komisionit për të ngjarit e një rasti të dëmshpërblimit, ose në ato pozita kanë qenë të punësuar gjatë vitit aktual ose paraprak financiar;

10) revizorë të ngarkuar për revizion të raporteve financiare një anëtar të Fondit, si dhe personat përgjegjës për mbajtjen e evidencës kontable të një anëtar të Fondit dhe hartimin e raporteve financiare;

11) anëtarë të një bordi drejtues dhe mbikëqyrës ose bordi të drejtorëve, si dhe persona të cilët në pronësi kanë 5% ose më shumë se 5% të aksioneve me të drejtë vote në shoqërinë e cila është shoqëri mbizotëruese ose e varur në raport me anëtarin e Fondit, si dhe personat të cilët janë përgjegjës për revizion të raporteve financiare të asaj shoqërie;

12) subjekte juridik të cilët kanë përmbyllur kontratë për ndërmjetësim me shoqëri administruese të фондеве të

финансиски инструменти склучени на места за тргување, а кои до моментот на отворање на стечајната постапка не се порамнети.

ГЛАВА III

ФОНД ЗА ОБЕСШТЕТУВАЊЕ НА ИНВЕСТИТОРИ

Основање на Фонд за обесштетување на инвеститори

Член 147

- (1) За обесштетување на инвеститори во финансиски инструменти се основа Фонд за обесштетување на инвеститори (во натамошниот текст: Фондот).
- (2) Фондот го формира и со него управува овластен депозитар кој за тоа добил одобрение од Комисијата (во натамошниот текст: оператор со Фондот).
- (3) Операторот со Фондот ја гарантира исплатата на обесштетувањата на клиентите на членките на Фондот со парите обезбедени во Фондот, а во согласност со сопствените правила, условите утврдени во овој закон и со подзаконските акти на Комисијата.
- (4) По исклучок од став (2) на овој член доколку нема овластен депозитар со одобрение од Комисијата, оператор со фондот може да биде Комисијата.

Членство во Фонд за обесштетување на инвеститори

Член 148

- (1) Членството во Фондот е задолжително за следниве друштва со регистрирано седиште во Република Северна Македонија:
  - 1) инвестициски друштва кои се овластени за управување со парични средства и/или чување и управување на финансиски инструменти;
  - 2) банки (кредитни институции) кои даваат инвестициски услуги или извршуваат инвестициски активности врз основа на одобрение за работа согласно законот со кој се уредува основањето и работењето на банките (кредитните институции);
  - 3) друштва за управување со отворени и затворени инвестициски фондови кои вршат работи на управување со средства за сметка на индивидуален клиент - сопственик на портфолио (во натамошниот текст: членки на Фондот).
- (2) Обврската од ставот (1) на овој член важи и за филијали на странски инвестициски друштва, банки (кредитни институции) и друштва за управување со инвестициски фондови од странски земји кои имаат одобрение за работа од Комисијата

hapura dhe të mbyllura të investimeve e cila nuk është në mundësi për t'i përmbushur detyrimet e veta, por të cilat në atë cilësi veprojnë në ditën e hapjes së procedurës së falimentimit ndaj shoqërisë administruese të фондеве të hapura dhe të mbyllura të investimeve, ose në ditën e publikimit të Aktvendimit të Komisionit për të ngjarit e një rasti për dëshmipërblim, ose në atë cilësi kanë vepruar në vitin aktual ose paraprak financiar;

- 13) partnerë bashkëshortor ose jobashkëshortor si dhe farefisë gjaku deri në nivel të dytë dhe në vije anësore deri në nivel të parë të personave nga pikat 9) deri 11) të këtij paragrafi; dhe
- 14) klientë të një anëtari të Fondit, mospërmbushja e detyrimeve të së cilit ndaj anëtarit të Fondit ka kontribuar për të ngjarit e një rasti të siguruar.

Pretendimet të cilat u referohen investimeve të përbashkëta

Neni 151

- (1) Pretendimet të cilat u referohen investimeve të përbashkëta në të cilat dy ose më shumë persona kanë të drejtë si anëtarë të një partneriteti afarist, shoqate ose grupacioni me natyrë të ngjajshme që nuk kanë status juridik, për nevojën të përllogaritet shuma e pretendimeve të siguruar në përputhje me këtë Kapitull, do të grumbullohen dhe do të konsiderohen si të rrjedhin nga investimi i një klienti.
- (2) Në rast kur klienti nuk ka të drejtë që në mënyrë të pakufizuar të disponojë me shumat ose letrat me vlerë, personi i cili ka të drejtë të pakufizuar të dispozicionit do të jetë i dëshmipërблыer, nën kusht që ai person të jetë ose të mund të identifikohet përpara ditës së publikimit të Aktvendimit nga neni 155 paragrafi (2) i këtij Ligji.
- (3) Nëse dy ose më shumë persona kanë të drejtë të pakufizuar të dispozicionit me asetet në para ose instrumentet financiare, gjatë përcaktimit të shumës deri te e cila sigurohen pretendimet e klientëve nga neni 152 i këtij Ligji, merret parasysh pjesëmarrja e secilit prej tyre e përcaktuar me kontratën e ndërsjellë për menaxhim me asetet në para dhe instrumentet financiare.
- (4) Dispozita nga paragrafi (3) i këtij neni nuk u referohet investimeve në fondet të investimeve.
- (5) Investim i përbashkët në kuptim të këtij neni është investim i cili zbatohet për llogari të dy ose më shumë personave ose mbi të cilën dy ose më shumë persona kanë të drejta të cilat mund të përdoren në bazë të nënshkrimit të një ose më shumë prej atyre personave.

Shuma deri në të cilën sigurohen pretendimet e klientëve

Neni 152

- (1) Pretendimet e klientëve të anëtarëve të Fondit

Случаи во кои се врши обесштетување на клиентите на членките на Фондот
Член 149

(1) Обесштетувањето на побарувањата на клиентите на членките на Фондот наведени во член 150 од овој Закон, кои членката на Фондот не е во можност да ги исплати и/или врати на клиентите се врши доколку:

а) надлежниот суд донел решение за отворање на стечајна постапка над членка на Фондот, или

б) Комисијата утврди дека членка на Фондот не може да ги исполни обврските спрема клиентите, односно дека таа не може да ги извршува паричните обврски и/или да ги врати финансиските инструменти, кои ги чувала или со кои управувала за сметка на клиентите.

(2) Комисијата поблиску ја пропишува постапката за утврдување на неможноста на исполнување на обврските на членка на фондот од ставот (1) точка б) на овој член.

Побарувања на клиентите на членка на Фондот
Член 150

(1) Побарувањата на клиентите на членка на Фондот која не е во можност да ги исполни своите обврски, а кои подлежат на обесштетување се следните:

а) парични средства кои членката на Фондот им ги должи на клиентите или кои им припаѓаат на клиентите, а кои соодветната членка на Фондот ги чува во име на клиентот врз основа на претходно склучен договор согласно со овој закон и со Законот за инвестициски фондови и

б) финансиски инструменти кои му припаѓаат на клиентот на членка на Фондот кои членката на Фондот ги чува и/или управува за сметка на клиентот, врз основа на претходно склучен договор.

(2) Средствата на клиентите на банка (кредитна институција), кои се осигурени со Законот за фондот за осигурување на депозити не се предмет на обесштетување на Фондот согласно со ставот (1) на овој член.

(3) Побарувањата на клиентите на членките на Фондот кои произлегуваат од трансакции за кои со правосилна судска пресуда е утврдено дека се трансакции поврзани со перење на пари или финансирање на тероризам не се предмет на обесштетување на Фондот согласно со ставот (1) на овој член.

(4) Во случај на сомневање дека побарувањата на клиентите на членките на Фондот произлегуваат од трансакции поврзани со перење пари или финансирање на тероризам, исплатата на побарувањата на клиентот нема да се изврши сè до правосилноста на судската одлука за поврзаноста на трансакцијата за која е настанато побарување со перење на пари или финансирање на тероризам.

dëshmshpërblehen në lartësi prej 1.230.000 denarëve.

(2) Të gjitha pretendimet e siguruara deri në shumën e përcaktuar në paragrafin (1) të këtij neni paguhen në tërësi.

(3) Në procedurën e dëshmshpërblimit të shumës së përcaktuar të pretendimeve nuk përllogaritet dhe nuk paguhet interesi nga dita e hapjes së procedurës së falimentimit ndaj një anëtari të Fondit ose nga dita e publikimit të Aktvendimit të Komisionit gjatë krijimit të rasteve nga neni 155 paragrafi (2) i këtij Ligji deri në ditën e pagesës së dëshmshpërblimit.

Rregullat e punës së Fondit

Neni 153

(1) Puna e Fondit rregullohet me rregulla të përcaktuara nga operatori i Fondit të cilat paraprakisht duhet të miratohen nga ana e Komisionit.

(2) Rregullat nga paragrafi (1) i këtij neni në veçanti përmbajnë:

- 1) mënyrën e menaxhimit me asetet e Fondit;
- 2) mënyrën dhe procedurën e arkëtimit të kompensimeve nga anëtarët e Fondit;
- 3) mënyrën dhe procedurën e dëshmshpërblimit;
- 4) procedurën e njoftimit publikut, në veçanti klientëve të anëtarit të Fondit i cili nuk është në mundësi për t'i përmbushur detyrimet e veta;
- 5) procedurën e largimit nga Fondi;
- 6) shumën e kompensimit për administrim me Fondin në përputhje me kostot reale për menaxhim me Fondin;
- 7) përmbajtjen e kërkesës për dëshmshpërblim të investitorëve në letra me vlerë dhe
- 8) procedurën e raportimit Komisionit për punën e Fondit.

Përcaktimi i shumës së pretendimeve të siguruara

Neni 154

(1) Operatori i Fondit, gjatë përcaktimit të shumës së pretendimeve të siguruara të secilit klient, veçanërisht të një anëtari të Fondit, është i obliguar që t'i përcaktojë pretendimet e klientit ndaj anëtarit të Fondit duke pasur parasysh të gjitha detyrimet ligjore dhe kontraktuale në lidhje me secilin pretendim veçanërisht, posaçërisht është i obliguar t'i llogarisë pretendimet dhe atë në ditën e hapjes së procedurës së falimentimit ose në ditën e publikimit të Aktvendimit të Komisionit nga neni 155 paragrafi (2) i këtij Ligji.

(2) Shuma e pretendimeve të siguruara të klientëve të anëtarit të Fondit përcaktohet në ditën e hapjes së procedurës së falimentimit ose në ditën e publikimit të Aktvendimit të Komisionit nga neni 155 paragrafi (2) i këtij Ligji.

(3) Vlera monetare e letrave me vlerë të cilat anëtari i Fondit është i obliguar që t'ia kthejë klientit përcaktohet në bazë të vlerës së tyre të tregut në ditën e hapjes së procedurës së

(5) Износот на осигурените побарувања на клиентот кај една членка на Фондот ќе се пресметува како вкупен износ на побарувањата на клиентот од ставот (1) на овој член, независно дали членката на Фондот ги чува на една или повеќе сметки, врз основа на една или повеќе договорни основи, или во врска со една или повеќе инвестициски услуги, до висината на осигурениот износ од член 152 на овој Закон. Во овој износ се вклучени и неисплатените камати до денот на отворање на стечајната постапка над членката на Фондот или до денот на објавување на решението на Комисијата за настанување на случај на обесштетување од член 155 став (2) на овој Закон.

(6) Операторот со Фондот не врши обесштетување согласно со член 152 став (1) од овој Закон на следниве клиенти на членките на Фондот:

- 1) банка (кредитна институција);
- 2) инвестициско друштво;
- 3) друштво за управување со фондови и отворени и алтернативни инвестициски фондови;
- 4) друштво за управување со пензиски фондови и пензиските фондови;
- 5) друштво за осигурување;
- 6) субјекти за заеднички вложувања;
- 7) правно или физичко лице кое поседува повеќе од 5% од акциите со право на глас на членката на Фондот која не е во можност да ги исполни своите обврски;
- 8) друштво кое е владејачко или зависно друштво во однос на членката на Фондот која не е во можност да ги исполни своите обврски;
- 9) членови на управен и надзорен одбор, односно на одбор на директори на членката на Фондот која не е во можност да ги исполни своите обврски, ако тие лица се на наведените позиции или вработени во членката на Фондот на денот на отворањето на стечајната постапка над членката на Фондот, или на денот на објавување на решението на Комисијата за настанување на случај за обесштетување, или на тие позиции биле вработени во тековната или претходната финансиска година;
- 10) ревизори задолжени за ревизија на финансиските извештаи на членка на Фондот, како и лицата одговорни за водење на сметководствената евиденција на членка на Фондот и изработка на финансиските извештаи;
- 11) членови на надзорен и управен одбор или одбор на директори, како и лица кои во сопственост имаат 5% или повеќе од 5% од акциите со право на глас во друштвото кое е владејачко или зависно друштво во однос на членката на Фондот, како и лицата кои се одговорни за ревизија на финансиските извештаи на тоа друштво;
- 12) правни субјекти кои имаат склучено договор за посредување со друштво за управување со отворени и затворени инвестициски фондови кое не е во можност да

falimentimit ose në ditën e publikimit të Aktvendimit të Komisionit nga neni 155 paragrafi (2) i këtij Ligji.

Ndodhia e një rasti të dëshmperblimit

Neni 155

(1) Në rast të ndodhisë së kushteve nga neni 149 paragrafi (1) pika a) e këtij Ligji, gjykata kompetente pa prolongim do të sjell dhe dorëzojë deri te Komisioni dhe operatori i Fondit Aktvendimin për hapje të një procedure të falimentimit ndaj anëtarit të Fondit.

(2) Në bazë të Aktvendimit të gjykatës kompetent nga paragrafi (1) i këtij neni, si në rast të ndodhisë së kushteve nga neni 149 paragrafi (1) pika b) e këtij Ligji, Komisioni sjell Aktvendim për ndodhi të rastit për dëshmperblim dhe pa prolongim e dorëzon deri te operatori i Fondit dhe anëtari i Fondit i cili nuk është në mundësi t'i përmbush detyrimet e veta.

(3) Aktvendimi i Komisionit nga paragrafi (2) i këtij neni botohet në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut" dhe në faqen e internetit të Komisionit.

Veprimi i operatorit të Fondit pas ndodhisë së rastit të dëshmperblimit

Neni 156

(1) Operatori i Fondit është i obliguar që pas pranimit të Aktvendimit të Komisionit nga neni 155 paragrafi (2) i këtij Ligji, të fillojë procedurë të dëshmperblimit klientëve të anëtarit të Fondit i cili nuk është në mundësi për t'i përmbushur detyrimet e veta dhe për atë do të njoftojë publikun në së paku dy gazeta ditore të cilat dalin në territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe në faqen e internetit të operatorit të Fondit.

(2) Brenda 30 ditësh nga dita e publikimit të Aktvendimit të Komisionit nga neni 155 paragrafi (2) i këtij Ligji, operatori i Fondit është i obliguar që në bashkëpunim me revizorin, respektivisht revizorin e autorizuar dhe përfaqësuesin e autorizuar të anëtarit të Fondit që nuk është në mundësi për t'i përmbushur detyrimet e veta, të përcaktojë shumën e pretendimeve të siguruar të klientëve të anëtarit të Fondit, me gjendjen në ditën e hapjes së procedurës së falimentimit ose në ditën e publikimit të Aktvendimit të Komisionit nga neni 155 paragrafi (2) i këtij Ligji, si dhe të përpilojë procesverbal.

(3) Procesverbalin nga paragrafi (2) i këtij neni, operatori i Fondit menjëherë e dorëzon deri te Komisioni.

(4) Operatori i Fondit është i obliguar, që në bazë të të dhënave për klientët e anëtarit të Fondit i cili nuk është në mundësi për t'i përmbushur detyrimet e veta, me shkrim do të njoftojë çdo klient se i njëjti ka detyrim për të parashtruar kërkesë për dëshmperblim nga fondi.

(5) Klienti i anëtarit të Fondit i cili nuk është në mundësi për t'i përmbushur detyrimet e veta, kërkesën për dëshmperblim mund t'a parashtrrojë në një afat jo më të gjatë se pesë muaj nga dita e botimit të Aktvendimit të Komisionit nga neni 155 paragrafi (2) i këtij Ligji në "Gazetën Zyrtare të Republikës së

ги исполни своите обврски, а кои во тоа својство дејствуваат на денот на отворањето на стечајната постапка над друштво за управување со отворени и затворени инвестициски фондови, или на денот на објавување на решението на Комисијата за настанување на случајот за обесштетување, или во тоа својство дејствувале во тековната или во претходната финансиска година;

- 13) брачни или вонбрачни другари како и роднини по крв во права линија до втор степен и во странична линија до прв степен на лицата од точките 9) до 11) на овој став; и
- 14) клиенти на членка на Фондот чие неисполнување на обврските кон членката на Фондот придонело за настанување на осигурениот настан.

Побарувања кои се однесуваат на заеднички вложувања

Член 151

(1) Побарувањата кои се однесуваат на заеднички вложувања на кои две или повеќе лица имаат право како членови на деловно партнерство, здружение или групација со слична природа кои немаат правен статус, за потребата да се пресмета износот на осигурени побарувања согласно со оваа глава, ќе се соберат и ќе се сметаат како да произлегуваат од вложување на еден клиент.

(2) Во случај кога клиентот нема право неограничено да располага со износите или хартиите од вредност, лицето кое има неограничено право на располагање ќе биде обесштетено, под услов тоа лице да е или да може да се идентификува пред денот на објавувањето на решението од член 155 став (2) на овој Закон.

(3) Ако две или повеќе лица имаат неограничено право на располагање со паричните средства или финансиските инструменти, при определувањето на износот до кој се осигуруваат побарувањата на клиентите од член 152 на овој Закон, се зема предвид учеството на секое од нив утврдено со меѓусебниот договор за управување со паричните средства и финансиските инструменти.

(4) Одредбата од ставот (3) на овој член не се однесува на вложувањата во инвестициски фондови.

(5) Заедничко вложување во смисла на овој член значи вложување кое се спроведува за сметка на две или повеќе лица или над кое две или повеќе лица имаат права кои можат да се користат врз основа на потпис на едно или повеќе од тие лица.

Износ до кој се осигуруваат побарувањата на клиентите

Член 152

(1) Побарувањата на клиентите на членките на Фондот се обесштетуваат во висина на 1.230.000 денари.

Македонисè sè Veriut”.

(6) Me përjashtim të paragrafit (5) të këtij neni kur klienti, si rezultat i arsyeve mbi të cilat nuk ka mundur të ndikojë, ka qenë i parandaluar të parashtrijë kërkesë për dëmshpërblim në afatin e theksuar në paragrafin (5) të këtij neni, mundet në mënyrë plotësuese të parashtrijë kërkesën për dëmshpërblim brenda një viti nga dita e botimit të Aktvendimit të Komisionit në “Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut”. Në atë rast, klienti është i obliguar që të parashtrijë prova të cilat e konfirmojnë parandalimin e tij për të parashtruar kërkesën brenda afatit të theksuar në paragrafin (5) të këtij neni.

(7) Klienti nga paragrafi (5) i këtij neni e humb të drejtën e pagesës së shumës së siguruar pas skadimit të afatit prej pesë vitesh nga dita e botimit të Aktvendimit të Komisionit nga neni 155 paragrafi (2) i këtij Ligji në “Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Detyrime të anëtarit të Fondit ndaj operatorit të Fondit

Neni 157

Anëtari i Fondit i cili nuk është në mundësi për t’i përmbushur detyrimet e veta ka për obligim që në kërkesë të operatorit të Fondit pa prolongim t’i dorëzojë:

- 1) listë të klientëve të anëtarit të Fondit të cilët kanë të drejtë të dëmshpërblimit, së bashku me evidencën e cila u referohet pretendimeve të klientëve të cilat janë të siguruar me këtë Ligj dhe
- 2) shumata të pretendimeve për të cilat klientët kanë të drejtë të dëmshpërblimit.

Pagesa e pretendimeve të siguruar klientëve

Neni 158

(1) Operatori i Fondit i paguan shumata e përcaktuara të pretendimeve të siguruar në llogaritë e klientëve të anëtarit të Fondit nga asetet e Fondit.

(2) Operatori i Fondit është i obliguar që klientëve të anëtarit të Fondit i cili nuk është në mundësi për t’i përmbushur detyrimet e veta, t’ua paguajë shumata e përcaktuara të pretendimeve të siguruar pa prolongim, por jo më vonë se 90 ditë nga dita e përcaktimit të të drejtave në pagesë të pretendimeve të siguruar, respektivisht nga dita e përcaktimit të shumës së të njëjtave, ose me përjashtim dhe në afat më të gjatë se 90 ditë në bazë të një Aktvendimi të veçantë të Komisionit.

(3) E drejta e pagesës së shumës së siguruar nga neni 152 i këtij Ligji nuk mund të transferohet, mirëpo mund të jetë lëndë e trashëgimisë.

Kthim i aseteve të siguruar të paguara

Neni 159

(1) Në ditën e pagesës së shumës së siguruar nga neni 152 i këtij Ligji, pretendimet e klientit ndaj anëtarit të Fondit zvogëlohen për shumën e paguar.

(2) Сите осигурени побарувања до износот пропишан во ставот (1) на овој член се исплатуваат во целост.

(3) Во постапката на обесштетување на утврдениот износ на побарувања не се пресметува и исплатува камата од денот на отворањето на стечајна постапка над членка на Фондот или од денот на објавувањето на решението на Комисијата при настанување на случаите од член 155 став (2) на овој закон до денот на исплатата на обесштетувањето.

Правила за работа на Фондот

Член 153

(1) Работењето на Фондот се уредува со правила пропишани од операторот со Фондот кои претходно треба да бидат одобрени од страна на Комисијата.

(2) Правилата од ставот (1) на овој член особено содржат:

- 1) начин на управување со средствата на Фондот;
- 2) начин и постапка на наплата на надоместоците од членките на Фондот;
- 3) начин и постапка на обесштетување;
- 4) постапка на известување на јавноста, а посебно на клиентите на членката на Фондот која не е во можност да ги исполни своите обврски;
- 5) постапката за истапување од Фондот;
- 6) износот на надоместокот за управување со Фондот согласно со реалните трошоци за управување со Фондот;
- 7) содржина на барањето за обесштетување на инвеститорите во хартии од вредност и
- 8) постапка на известување на Комисијата за работата на Фондот.

Утврдување на износот на осигурените побарувања

Член 154

(1) Операторот со Фондот, при утврдувањето на износот на осигурените побарувања на секој поединечен клиент на членка на Фондот е должен да ги утврди побарувањата на клиентот кон членката на Фондот имајќи ги предвид сите законски и договорни обврски во врска со секое поединечно побарување, а особено е должен да ги пресмета побарувањата и тоа на денот на отворањето на стечајната постапка или на денот на објавувањето на решението на Комисијата од член 155 став (2) на овој Закон.

(2) Износот на осигурените побарувања на клиентите на членката на Фондот се утврдува на денот на отворањето на стечајната постапка или на денот на објавувањето на решението на Комисијата од член 155 став (2) на овој Закон.

(3) Паричната вредност на хартиите од вредност кои членката на Фондот е должна да му ја врати на клиентот се утврдува врз основа на нивната пазарна вредност на денот на отворањето на стечајната постапка или на денот на објавувањето на решението на Комисијата од членот 155

(2) Fondi ka të drejtë të kthimit të asetëve të siguruara të paguara në procedurën e falimentimit ndaj anëtarit të Fondit i cili nuk është në mundësi për t'i përmbushur detyrimet e veta, në bazë të një fletëparaqitje më parë të dorëzuar deri te administratori i falimentimit i anëtarit të Fondit.

(3) Pretendimet e Fondit në bazë të pretendimeve të siguruara të paguara paguhen përpara pretendimeve të kreditorëve të tjerë.

(4) Fletëparaqitjen nga paragrafi (2) i këtij neni e parashtron operatori i Fondit në emër të Fondit.

Detyrim i anëtarëve të Fondit për përlloraritje dhe pagesë të kompensimeve

Neni 160

(1) Anëtarët e Fondit janë të obliguar që rregullisht t'i përlloraritën dhe paguajnë kompensimet ndaj Fondit.

(2) Me përjashtim të paragrafit (1) të këtij neni, në bazë të të një vendimi të Komisionit, anëtarit të Fondit i pushon, respektivisht i ulet detyrimi për pagesë të kompensimit ndaj Fondit në rast se:

- 1) për kohësisht ose përhershëm pushon të zbatojë ndonjë prej shërbimeve dhe aktivitetëve të përcaktuara në nenin 5 të këtij Ligji, respektivisht aktivitetin e menaxhimit me asetet për llogari të një klienti individual – pronar i portofolit nga Ligji për Fondet Investuese, ose
- 2) për kohësisht ose përhershëm do t'i revokohet miratimi për punë.

(3) Pas revokimit të miratimit për punë, dëshmipërblimi i pretendimeve të klientëve nga neni 162 i këtij Ligji do u referohet pretendimeve të cilat kanë rezultuar nga aktivitetet e kryera deri në revokimin e miratimit.

Kompensime të cilat i paguajnë anëtarët e Fondit

Neni 161

(1) Kompensimin të cilin e paguan anëtari i Fondit përbëhet nga kompensimi hyrës dhe i rregullt. Asetet e paguara në emër kompensime janë të pakthyeshme.

(2) Anëtarët e Fondit nga neni 160 i këtij Ligji janë të obliguar që brenda tetë ditësh nga dita e regjistrimit në Regjistrin Tregtar t'a paguajnë në Fondin kompensimin hyrës në shumë prej 307.500 denarë .

(3) Komisioni do të përcaktojë mënyrën dhe afatet për pagesë të kompensimit të rregullt, në bazë të llojit, vëllimit dhe rrezikshmërisë së aktivitetëve të cilat i kryen çdo anëtar i Fondit.

став (2) на овој Закон.

Настанување на случај за обесштетување

Член 155

(1) Во случај на настанување на условите од член 149 став (1) точка а) на овој закон, надлежниот суд без одлагање ќе го донесе и достави до Комисијата и до операторот на Фондот решението за отворање на стечајна постапка над членка на Фондот.

(2) Врз основа на решението на надлежниот суд од став (1) на овој член, како и во случај на настанување на условите од член 149 став (1) точка б) на овој закон, Комисијата донесува решение за настанување на случај за обесштетување и без одложување го доставува до операторот со Фондот и членката на Фондот која не е во можност да ги исполни своите обврски.

(3) Решението на Комисијата од став (2) на овој член се објавува во "Службен весник на Република Северна Македонија" и на интернет страницата на Комисијата.

Постапување на операторот со Фондот по настанување на случај за обесштетување

Член 156

(1) Операторот со Фондот е должен по примањето на решението на Комисијата од член 155 став (2) на овој Закон да започне постапка за обесштетување на клиентите на членката на Фондот која не е во можност да ги исполни своите обврски и за тоа ќе ја извести јавноста во најмалку два дневни весници кои излегуваат на територијата на Република Северна Македонија и на интернет страницата на операторот со Фондот.

(2) Во рок од 30 дена од денот на објавувањето на решението на Комисијата од член 155 став (2) на овој Закон, операторот со Фондот е должен во соработка со ревизорот, односно овластениот ревизор и овластениот застапник на членката на Фондот која не е во можност да ги исполни своите обврски, да го утврди износот на осигурените побарувања на клиентите на членката на Фондот, со состојба на денот на отворањето на стечајната постапка или на денот на објавувањето на решението на Комисијата од член 155 став (2) на овој Закон, како и да состави записник.

(3) Записникот од ставот (2) на овој член операторот со Фондот веднаш го доставува до Комисијата.

(4) Операторот со Фондот е должен, врз основа на податоците за клиентите на членката на Фондот која не е во можност да ги исполни своите обврски, писмено да го извести секој клиент дека истиот има обврска за поднесување барање за обесштетување од фондот.

(5) Клиентот на членката на Фондот која не е во можност да ги исполни своите обврски, барањето за обесштетување може да го поднесе во рок не подолг од пет месеци од денот на објавувањето на решението на Комисијата од член 155 став (2) на овој Закон во "Службен весник на Република

Pasoja nga mospërbushja e detyrimeve nga ana e një anëtari të Fondit

Neni 162

(1) Nëse anëtari i Fondit nuk i paguan kompensimet nga neni 161 i këtij Ligji në afatet e përcaktuara, operatori i Fondit përllëgarit interes ndëshkues për shumën e kompensimeve të papaguara.

(2) Kontroll mbi zbatimin e detyrimeve të anëtarëve të Fondit kryen operatori i Fondit.

(3) Për mospërbushjen ose përbushjen jo në kohë të detyrimeve të një anëtari të Fondit ndaj Fondit, operatori i Fondit është i obliguar që pa prolongim t'a njoftojë Komisionin.

(4) Komisioni ndaj anëtarit të Fondit i cili nuk i përbush detyrimet e veta ndaj Fondit do të ndërmer masa përkatëse në përputhje me nenin 135 të këtij Ligji.

(5) Klientët e anëtarit të Fondit nuk e humbin të drejtën e dëmshpërblimit deri në shumat e parapara në nenin 152 të këtij Ligji në rast të pamundësisë së anëtarit të Fondit në një periudhë të caktuar kohore t'i paguajë kompensimet nga neni 161 i këtij Ligji.

Mbajtja e librave afarist dhe raportimet deri te Komisioni dhe operatori i Fondit

Neni 163

Anëtar i Fondit është i obliguar që të organizojë punën e tij dhe t'i mbajë librat afarist dhe evidencën e cila u referohet pretendimeve të klientëve të siguruara në përputhje me këtë Ligj dhe të njëjtat t'i dorëzojë deri te Komisioni dhe operatori i Fondit.

Përdorimi dhe mbrojtja e të dhënave

Neni 164

(1) Operatori i Fondit ka për obligim që t'i ruajë si sekret afarist të dhënat për gjendjen e pretendimeve të veçuara të klientëve, si dhe të gjitha të dhënat tjera që do i fitojë gjatë zbatimit të autorizimeve dhe detyrimeve të veta, në përputhje me rregullat të cilat e rregullojnë mbrojtjen e të dhënave personale.

(2) Të dhënat nga paragrafi (1) i këtij neni të fituara gjatë kryerjes së autorizimeve të veta, operatori i Fondit mund t'i përdor ekskluzivisht vetëm për qëllim për të cilin janë dhënë dhe nuk mund t'i bëjë këto të dhëna të qasshme personave të tretë ose t'u mundësojë të njëjtat t'i kuptojnë ose shfrytëzojnë, përveç në rastet e përcaktuara me ligj.

(3) Dispozita nga paragrafi (2) i këtij neni u referohet edhe të gjithë personave fizik të cilët në cilësi të punonjësve ose në cilësi tjetër punojnë ose kanë punuar për operatorin e Fondit.

Asetet e Fondit

Северна Македонија".

(6) По исклучок од ставот (5) на овој член кога клиентот, како резултат на причини врз кои не можел да влијае, бил спречен да поднесе барање за обесштетување во рокот наведен во став (5) на овој член, може дополнително да го поднесе барањето за обесштетување во рок од една година од денот на објавувањето на решението на Комисијата во "Службен весник на Република Северна Македонија". Во тој случај клиентот е должен да поднесе докази кои ја потврдуваат неговата спреченост за поднесување на барањето во рокот наведен во став (5) на овој член.

(7) Клиентот од став (5) на овој член го губи правото на исплата на осигурениот износ по истекот на рокот од пет години од денот на објавувањето на решението на Комисијата од член 155 став (2) на овој Закон во "Службен весник на Република Северна Македонија".

Обврски на членката на Фондот кон операторот со Фондот

Член 157

Членката на Фондот која не е во можност да ги исполни своите обврски е должна на барање на операторот со Фондот без одлагање да му достави:

- 1) список на клиентите на членката на Фондот кои имаат право на обесштетување, заедно со евиденцијата која се однесува на побарувањата на клиентите кои се осигурени со овој закон и
- 2) износи на побарувања за кои клиентите имаат право на обесштетување.

Исплата на осигурените побарувања на клиентите

Член 158

(1) Операторот со Фондот утврдените износи на осигурените побарувања ги исплатува на сметките на клиентите на членката на Фондот од средствата на Фондот.

(2) Операторот со Фондот е должен на клиентите на членката на Фондот која не е во можност да ги исполни своите обврски да им ги исплати утврдените износи на осигурените побарувања без одлагање, а најдоцна во рок од 90 дена од денот на утврдувањето на правата на исплата на осигурените побарувања, односно од денот на утврдувањето на износот на истите, или по исклучок и во рок подолг од 90 дена врз основа на посебно решение на Комисијата.

(3) Правото на исплата на осигурениот износ од член 152 на овој закон не може да се пренесе, но може да биде предмет на наследување.

Поврат на исплатени осигурени средства

Член 159

(1) На денот на исплата на осигурениот износ од член 152 на овој Закон побарувањата на клиентот спрема членката на Фондот се намалуваат за исплатениот износ.

(2) Фондот има право на поврат на исплатените осигурени

Neni 165

(1) Компенсимет е paguara në Fondin dhe të ardhurat tjera nga paragrafi (2) i këtij neni të cilat i realizon operatori i Fondit mbahen në një llogari të posaçme të hapur tek Banka Popullore e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(2) Asetet e Fondit përbëhen nga:

- 1) kompensimet e anëtarëve të Fondit të paguara në përputhje me nenin 161 të këtij Ligji;
- 2) asetet e paguara në procedurë të falimentimit ndaj një anëtarit të Fondit;
- 3) të ardhura nga investimet të aseteve të lira të Fondit dhe
- 4) të ardhura të tjera.

(3) Operatori i Fondit i përdor asetet e Fondit për pagesë të pretendimeve të siguruara të klientëve dhe nuk mund të përdoren për qëllime të tjera, e as nuk mund të jenë lëndë e ekzekutimit kundër një anëtarit të Fondit, as kundër operatorit të Fondit.

(4) Asetet e Fondit mund të investohen në:

- 1) instrumente financiare, emetues i së cilave është Republika e Maqedonisë së Veriut, shtete anëtarë të Bashkimit Evropian, respektivisht shtete të OECD-së dhe bankat qendrore të atyre shteteve;
- 2) obligacione dhe letra me vlerë të tjera të borxhit për të cilat garanton Republika e Maqedonisë së Veriut, shtetet anëtare të Bashkimit Evropian, respektivisht shtetet anëtare të OECD-së; dhe
- 3) obligacione dhe letra me vlerë të tjera të borxhit, emetues i së cilave është njësi e vetëqeverisjes lokale e Republikës së Maqedonisë së Veriut, shtetet anëtare të Bashkimit Evropian, respektivisht shtetet anëtare të OECD-së.

(5) Operatori i Fondit mban evidencë dhe dorëzon deri te Komisioni raportim mujor për asetet me të cilat disponon.

(6) Komisioni së afërmi e përcakton formën dhe përmbajtjen e evidencës dhe raportimit nga paragrafi (5) i këtij neni.

Kompensim për administrim me Fondin

Neni 166

(1) Operatori i Fondit arkëton kompensim për administrim me Fondin.

(2) Kompensim për administrim me Fondin arkëtohet në mënyrë vjetore dhe në shumë të barabartë nga të gjithë anëtarët e Fondit.

(3) Asetet e grumbulluara në bazë të kompensimit për administrim me Fondin mund të përdoren për:

- 1) mbulim të kostove të cilat kanë ngjarë në procedurën e pagesës së shumave të siguruara;
- 2) mbulim të kostove të cilat kanë ngjarë në procedurën e pagesës së pretendimeve të operatorit të Fondit nga masa falimentuese e anëtarit të Fondit;

средства во стечајната постапка над членката на Фондот која не е во можност да ги исполни своите обврски, врз основа на претходно доставена пријава до стечајниот управник на членката на Фондот.

(3) Побарувањата на Фондот по основ на исплатени осигурени побарувања се исплаќаат пред побарувањата на останатите доверители.

(4) Пријавата од став (2) на овој член ја поднесува операторот со Фондот во име на Фондот.

Обврска на членките на Фондот за пресметување и уплата на надоместоци

Член 160

(1) Членките на Фондот се должни редовно да ги пресметуваат и уплатуваат надоместоците кон Фондот.

(2) По исклучок од став (1) на овој член, а врз основа на одлука на Комисијата, на членката на Фондот ѝ престанува, односно и се намалува обврската за уплатување на надоместокот кон Фондот во случај ако:

- 1) привремено или трајно престане да извршува некоја од услугите и активностите утврдени во член 5 на овој Закон, односно активноста на управување со средства за сметка на индивидуален клиент - сопственик на портфолио од Законот за инвестициски фондови, или
- 2) привремено или трајно ќе ѝ се одземе одобрението за работа.
- (3) По одземањето на одобрението за работа, обесштетувањето на побарувањата на клиентите од член 162 на овој Закон ќе се однесува на побарувањата кои произлегле од активности извршени до одземањето на одобрението.

Надоместоци кои ги уплаќаат членките на Фондот

Член 161

(1) Надоместокот кој го уплаќа членката на Фондот се состои од влезниот и од редовниот надоместок. Средствата уплатени на име надоместоци се неповратни.

(2) Членките на Фондот од членот 160 на овој Закон се должни во рок од осум дена од денот на запишувањето во трговскиот регистар да го уплатат во Фондот влезниот надоместок во износ од 307.500 денари.

(3) Комисијата ќе го пропише начинот и роковите за уплата на редовниот надоместок, врз основа на видот, обемот и ризичност на активностите кои ги извршува секоја членка на Фондот.

Последици од неисполнување на обврските од страна на членка на Фондот

Член 162

(1) Ако членката на Фондот не ги уплати надоместоците од

3) kosto të lidhura me investimet e aseteve të Fondit dhe

4) kosto të tjera nga puna e operatorit të Fondit të bëra në lidhje me sigurimin e aseteve të klientëve.

Informimi për Fondin e Dëshmperblimit të Investitorëve

Neni 167

(1) Anëtar i Fondit është i obliguar që në gjitha hapësirat në të cilat punon me klientë, në vende të dukshme dhe në mënyrë të kuptueshme të publikojë se asetet e klientëve janë të siguruar në Fondin e Dëshmperblimit të Investitorëve, në përputhje me këtë Ligj.

(2) Në kërkesë të klientit, anëtar i Fondit është i obliguar t'i jep informacione klientit në lidhje me kushtet nën të cilat dëshmperblehen pretendimet e klientëve nga Fondi i Dëshmperblimit të Investitorëve.

(3) Anëtarët e Fondit nuk mund të përdorin anëtarësinë në Fondin për reklamim të vet personal.

Veprimi i operatorit të Fondit në rast të mungesës së aseteve në Fondin

Neni 168

(1) Në rast se Fondi të mos disponojë me asete të mjaftueshme për dëshmperblim të klientëve të anëtarit të Fondit, i cili nuk është në mundësi për t'i përmbushur detyrimet e veta, operatori i Fondit do të sigurojë asete shtesë përmes:

- 1) huamarrjes në vend dhe jashtë vendit, gjatë së cilës për kthimin e aseteve të siguruar përmes huasë, së bashku mbajnë përgjegjësi të gjithë anëtarët e Fondit ose
  - 2) pagesa shtesë nga ana e anëtarëve të Fondit.
- (2) Komisioni do të përcaktojë lartësinë dhe mënyrën e pagesës së pagesave shtesë nga paragrafi (1) nën paragrafi 2 i këtij neni.

KAPITULLI IV

TREGU I RREGULLUAR DHE VENDE TË TJERA TË TREGTIMIT

NËNKAPITULLI 1

OPERATORI I TREGUT DHE TREGU I RREGULLUAR

Dispozita të përgjithshme

Neni 169

(1) Përmbyllja e transakcioneve me instrumente financiare kryhet në një treg të rregulluar, vende të tregtimit dhe jashtë

членот 161 на овој закон во пропишаните рокови, операторот со Фондот пресметува казнена камата за износот за неуплатените надоместоци.

(2) Контрола над извршување на обврските на членките на Фондот врши операторот со Фондот.

(3) За неисполнување или ненавремено исполнување на обврските на членка на Фондот спрема Фондот, операторот со Фондот е должен без одлагање да ја извести Комисијата.

(4) Комисијата кон членката на Фондот која не ги исполнува своите обврски кон Фондот ќе преземе соодветни мерки согласно со член 135 од овој Закон.

(5) Клиентите на членката на Фондот не го губат правото на обесштетување до износите предвидени во член 152 од овој закон во случај на неможност на членката на Фондот во одреден временски период да ги уплати надоместоците од член 161 на овој Закон.

Водење на деловни книги и известувања до Комисијата и операторот со Фондот

Член 163

Членка на Фондот е должна да ја организира својата работа и да ги води деловните книги и евиденцијата која се однесува на побарувањата на клиентите осигурени согласно со овој Закон и истите да ги доставува до Комисијата и операторот со Фондот.

Користење и заштита на податоци

Член 164

(1) Операторот со Фондот е должен да ги чува како деловна тајна податоците за состојбата на поединечните побарувања на клиентите, како и сите други податоци кои ќе ги добие при извршување на своите овластувања и обврски, согласно со прописите кои ја уредуваат заштитата на личните податоци.

(2) Податоците од ставот (1) на овој член добиени при вршењето на своите овластувања, операторот со Фондот може да ги користи, исклучиво само за целта за која се дадени и не смее овие податоци да ги направи достапни на трети лица или да им овозможи истите да ги дознаат или искористат, освен во случаите пропишани со закон.

(3) Одредбата од ставот (2) на овој член се однесува и на сите физички лица кои во својство на вработени или во друго својство работат или работеле за операторот со Фондот.

Средства на Фондот

Член 165

(1) Уплатените надоместоци во Фондот и останатите приходи од ставот (2) на овој член кои ги остварува операторот со Фондот се водат на посебна сметка отворена кај Народна банка на Република Северна Македонија.

(2) Средствата на Фондот се состојат од:

- 1) надоместоците на членките на Фондот уплатени согласно со членот 161 од овој Закон;

vendeve të tregtimit në përputhje me dispozitat e këtij Ligji.

(2) Është e ndaluar përmbyllja e transaksioneve në treg në kundërshtim me paragrafin 1 të këtij neni.

(3) Transaksionet e përmbyllura në treg me instrumente financiare në kundërshtim me paragrafin 1 të këtij neni janë të pavlefshme.

(4) Në bazë të miratimi për punë të Komisionit, me tregun e rregulluar në territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut administron vetëm një operator tregu.

(5) Operatori i tregut është i obliguar të sigurojë se tregu i rregulluar me të cilin administron i përmbush të gjitha kushtet e përcaktuara në këtë Kapitull.

(6) Operatori i tregut ka të drejtë t'i realizojë të gjitha të drejtat të cilat i referohen tregut të rregulluar me të cilin administron.

(7) Operatori i tregut është përgjegjës për kryerjen e të gjitha punëve lidhur me organizimin dhe punën e tregut të rregulluar.

(8) Operatori i tregut është i obliguar që punët nga neni 170 i këtij Ligji t'i zbatojë duke u udhëhequr nga parimet e mbrojtjes së interesit publik, stabilitetin e tregut të instrumenteve financiare dhe interesat e investitorëve.

Puna e operatorit të tregut

Neni 170

(1) Veprimtaria kryesore e operatorit të tregut është administrimi me treg të rregulluar, në bazë të miratimi të fituar për punë nga ana e Komisionit.

(2) Krahas administrimit me treg të rregulluar, operatori i tregut në bazë të miratimit nga Komisioni, mund t'i kryejë edhe veprimtaritë në vijim:

- 1) të administrojë me PSHT ose POT në përputhje me dispozitat nga Nënkapitulli 3 i këtij Kapitulli të këtij Ligji;
- 2) të kryejë shërbime të dorëzimit të të dhënave për tregtim në bazë të Kapitullit V të këtij Ligji;
- 3) të mbajë Regjistër zyrtar të informacioneve të rregulluara në mënyrë të përcaktuara me Ligjin mbi Prospektin dhe Detyrimet për Transparencë të Emetuesve të Letrave me Vlerë.

(3) Operatori i tregut parashtron kërkesë për zgjerimin e miratimit për punë për veprimtaritë nga paragrafi 2 i këtij neni.

(4) Kërkesa nga paragrafi (3) i këtij neni e parashtron organi i administrimit i tregut të operatorit.

(5) Komisioni vendos ndaj kërkesës nga paragrafi 3 i këtij neni brenda 60 ditësh nga parashtrimi i një kërkesë të plotë.

(6) Komisioni mund të refuzojë kërkesën nga paragrafi 3 përderisa vërteton se me të njëjtën mund të rrezikohet funksionimi i rregullt dhe i papenguar i tregjeve financiare ose të shkaktojë rrezik sistemik.

(7) Gjatë parashtrimit të kërkesës për shërbimin nga paragrafi 2 pika 2, operatori i tregut duhet t'i parashtrijë të gjitha të dhënat që janë të parapara me Rregulloren nga neni 233 paragrafi 7 i këtij Ligji.

(8) Komisioni do t'i lëshojë operatorit të tregut Aktvendim për

- 2) средствата наплатени во стечајна постапка над членка на Фондот;
  - 3) приходи од вложување на слободните средства на Фондот и
  - 4) други приходи.
- (3) Операторот со Фондот ги користи средствата на Фондот за исплата на осигурените побарувања на клиентите и не може да се користат за други намени, ниту можат да бидат предмет на извршување против членка на Фондот, ниту против операторот со Фондот.
- (4) Средства на Фондот може да се вложуваат во:
- 1) финансиски инструменти чиј издавач е Република Северна Македонија, држави членки на Европската унија, односно држави членки на ОЕЦД и централните банки на тие држави;
  - 2) обврзници и други должнички хартии од вредност за кои гарантира Република Северна Македонија, државите членки на Европската унија, односно државите членки на ОЕЦД; и
  - 3) обврзници и други должнички хартии од вредност чиј издавач е единица на локална самоуправа на Република Северна Македонија, држави членки на Европската унија, односно државите членки на ОЕЦД.
- (5) Операторот со Фондот води евиденција и доставува до Комисијата месечно известување за средствата со кои располага.
- (6) Комисијата поблиску ја пропишува формата и содржината на евиденцијата и известувањето од ставот (5) на овој член.

Надоместок за управување со Фондот

Член 166

- (1) Операторот со Фондот наплатува надоместок за управување со Фондот.
- (2) Надоместокот за управување со Фондот се наплатува годишно и во еднаков износ од сите членки на Фондот.
- (3) Средства собрани по основ на надоместок за управување со Фондот може да се користат за:
  - 1) покривање на трошоци кои настанале во постапката на исплата на осигурените износи;
  - 2) покривање на трошоци кои настанале во постапката на исплата на побарувањата на операторот со Фондот од стечајната маса на членка на Фондот;
  - 3) трошоци поврзани со вложувањата на средствата на Фондот и
  - 4) други трошоци од работењето на операторот со Фондот направени во врска со осигурувањето на средствата на клиентите.

Информирање за Фондот за обесштетување на инвеститори

дhëние të miratimit për kryerje të shërbimit nga paragrafi 1 i këtij neni përderisa janë përmbushur kushtet e këtij Ligji.

(9) Gjatë parashtrimit të kërkesës për shërbimin nga paragrafi 2 pika 3, operatori i tregut duhet t'i përmbush kërkesat në përputhje me Ligjin mbi Prospektin dhe Detyrimet për Transparencë të Emetuesve të Letrave me Vlerë.

(10) Operatori i tregut krahas veprimtarive nga paragrafi (1) dhe (2) i këtij neni mund të kryejë edhe veprimtari plotësuese, përderisa për atë paraprakisht e njofton Komisionin. Operatori i tregut mund të fillojë me zbatimin e veprimtarive plotësuese pas skadimit të 30 ditëve nga parashtrimi i njoftimit të plotë, vetëm nëse Komisioni më parë nuk sjell Aktvendim në përputhje me paragrafin (13) të këtij neni.

(11) Gjatë kryerjes së veprimtarive plotësuese nga paragrafi (10) i këtij neni të cilat nuk janë të lidhura me administrimin me një treg të rregulluar, operatori i tregut duhet të mbajë llogari që ato veprimtari plotësuese të mos cenojnë cilësinë dhe kontinuitetin e zbatimit të veprimtarive nga paragrafi (1) dhe (2) të këtij neni.

(12) Njoftimi nga paragrafi (10) i këtij neni duhet të përmbajë arsyetim se veprimtaria plotësuese të cilën operatori i tregut ka për qëllim t'a zbatojë, nuk do të cenojë cilësinë dhe kontinuitetin në zbatimin e veprimtarisë kryesore.

(13) Nëse në bazë të të dhënave dhe informacioneve të dorëzuara, Komisioni vërteton se nuk janë përmbushur kushtet nga paragrafi (11) i këtij neni, Komisioni do të sjell Aktvendim me të cilin e konstaton të njëjtën.

(14) Operatori i tregut nuk mund t'i zbatojë urdhëresat e klientëve duke përdor kapital personal ose të tregtojë për llogari të vet me kryqëzimin e urdhëresave në cilindo treg të të rregulluar me të cilin administron.

Kërkesë për fitimin e miratimit për punë të operatorit të tregut

Neni 171

(1) Komisioni i jep miratim për punë operatorit të tregut pas një kërkesë paraprakisht të dorëzuar.

(2) Ndaj kërkesës nga paragrafi (1) i këtij neni parashtrohet si në vijim:

1) statuti dhe aktet e brendshme, rregullat dhe procedurat e punës së operatorit të tregut të cilat rrjedhin nga ky Ligj;

2) të dhëna për çdo person i cili do të përvetësojë pjesëmarrje të kualifikuar dhe personat bashkëpunëtor të afërt me ata, si dhe të dhëna për çdo person i cili në një mënyrë tjetër mund të kryejë, drejtpërdrejtë ose tërthorazi kontroll ose ndikim të rëndësishëm mbi administrimin me operatorin e tregut si dhe prova se janë përmbushur kushtet për përvetësimin e një pjesëmarrjeje të kualifikuar nga neni 20 i këtij Ligji;

3) të dhëna për personat, të cilët do të jenë anëtarë të organit të administrimit dhe organit mbikëqyrës duke përfshirë të dhëna për kualifikimet, përvojën dhe reputacionin;

Член 167

(1) Членка на Фондот е должна во сите простории во кои работи со клиенти, на видливи места и на разбирлив начин да објави дека средствата на клиентите се осигурени во Фондот за обесштетување на инвеститори, согласно овој Закон.

(2) На барање на клиентот, членка на Фондот е должна да му даде информации на клиентот во врска со условите под кои се обесштетуваат побарувањата на клиентите од Фондот за обесштетување на инвеститори.

(3) Членките на Фондот не смеат да го користат членството во Фондот за свое сопствено рекламирање.

Постапување на операторот со Фондот во случај на недостиг на средства во Фондот

Член 168

(1) Во случај Фондот да не располага со доволно средства за обесштетување на клиентите на членката на Фондот која не е во можност да ги исполни своите обврски, операторот со Фондот ќе обезбеди дополнителни средства преку:

1) задолжување во земјата и странство, при што за враќањето на средствата обезбедени преку заемот заеднички одговараат сите членки на Фондот или

2) дополнителни уплати од страна на членките на Фондот.

(2) Комисијата ќе ги пропише висината и начинот на уплатување на дополнителните уплати од ставот (1) алинеја 2 на овој член.

ГЛАВА IV

РЕГУЛИРАН ПАЗАР И ДРУГИ МЕСТА ЗА ТРГУВАЊЕ

ПОДГЛАВА 1

ПАЗАРЕН ОПЕРАТОР И РЕГУЛИРАН ПАЗАР

Општи одредби

Член 169

(1) Склучувањето на трансакции со финансиски инструменти се врши на регулиран пазар, места за тргување и надвор од места за тргување согласно одредбите на овој Закон.

(2) Забрането е склучување трговски трансакции спротивно на став 1 на овој член.

(3) Склучените трговски трансакции со финансиски инструменти спротивно на став 1 на овој член се ништовни.

(4) Врз основа на одобрение за работа на Комисијата, со

4) të dhëna për kërkesat organizative në përputhje me nenin 185 të këtij Ligji;

5) të dhëna dhe përshkrim të hollësishëm të sistemit të tregtimit dhe programeve të funksionimit të operatorit të tregut nga të cilat Komisioni do të mund të vlerësojë nëse janë përmbushur kushtet nga ky Kapitull;

6) provë për pagesë të kapitalit fillestar nga neni 174 paragrafi 4 i këtij Ligji;

7) të dhëna për veprimtaritë të cilat operatori i tregut do i kryejë dhe për llojet e instrumenteve financiare me të cilat do tregtohet në tregun e rregulluar;

8) plan afarist për një periudhë prej tre vitesh dhe

9) provë për kompensim të paguar për Komisionin në përputhje me Tariforen nga neni 416 i këtij ligji.

(3) Kërkesë për fitimin e miratimit për punë parashtrajnë themeluesit, respektivisht organi i administrimit i shoqërisë tashmë të themeluar për të cilën kërkohet miratim për punë si operator i tregut.

(4) Komisioni me Rregullore së afërmi e përcakton formën dhe përmbajtjen e kërkesës për fitimin e miratimit për punë dhe dokumentacionin e nevojshëm që dorëzohet në bashkangjittje të kërkesës.

Dhënie e miratimit për punë një operatori të tregut

Neni 172

(1) Komisioni i jep miratim për punë operatorit të tregut vetëm nëse operatori i tregut dhe sistemet e tregut të rregulluar janë të harmonizuara me kërkesat dhe kushtet e theksuara në këtë Ligj dhe aktet nënligjore të sjellura në bazë të këtij Ligji.

(2) Komisioni sjell Aktvendim për dhënie të miratimit për punë një operatori të tregut brenda gjashtë muajsh nga dita e dorëzimit të kërkesës së plotë.

(3) Komision sjell Aktvendim për dhënie të miratimit për punë nëse vërteton se:

a) kërkesa dhe dokumentacioni i përcaktuar në nenin 171 të këtij Ligji dhe aktet nënligjore janë të plota dhe të përshtatshme;

b) janë përmbushur të gjitha kushtet nga ky Kapitull dhe aktet nënligjore;

c) të gjithë personat të cilët kanë pjesëmarrje të kualifikuar, përfshirë edhe bashkëpunëtorët e afërt me ata persona, si dhe çdo person i cili në një mënyrë tjetër mund të kryejë kontroll të drejtpërdrejtë ose të tërthortë ose ndjeshëm të ndikojë në administrimin me operatorin e tregut, i përmbushin kushtet nga neni 20 i këtij Ligji;

ç) anëtarët e organit të administrimit dhe të mbikëqyrjës kanë reputacion të mirë, posedojnë njohuri, shkathhtësi dhe përvojë dhe përkushtojnë kujdes të mjaftueshëm në zbatimin e detyrimeve të veta.

регулirаниот пазар на територијата на Република Северна Македонија управува само пазарен оператор.

(5) Пазарниот оператор е должен да обезбеди дека регулirаниот пазар со кој управува ги исполнува сите услови утврдени во оваа Глава.

(6) Пазарниот оператор има право да ги остварува сите права кои се однесуваат на регулirаниот пазар со кој тој управува.

(7) Пазарниот оператор е одговорен за извршување на сите работи поврзани со организацијата и работењето на регулirаниот пазар.

(8) Пазарниот оператор е должен работите од член 170 од овој закон да ги извршува водејќи се од начелата на заштита на јавниот интерес, стабилноста на пазарот на финансиски инструменти и интересите на инвеститорите.

Работење на пазарен оператор

Член 170

(1) Основна дејност на пазарниот оператор е управување со регулirан пазар, врз основа на добиено одобрение за работа од Комисијата.

(2) Покрај управувањето со регулirан пазар, пазарниот оператор врз основа на одобрение од Комисијата, може да ги врши и следните дејности:

- 1) да управува со МПТ или ОПТ согласно одредбите од Подглава 3 на оваа Глава од овој Закон;
- 2) да извршува услуги на доставување на податоци за тргување врз основа на Глава V од овој Закон;
- 3) да води официјален регистар на регулirани информации на начин пропишан со Законот за проспекти и обврски за транспарентност на издавачите на хартии од вредност.

(3) Пазарниот оператор поднесува барање за проширување на одобрението за работа за дејностите од став 2 на овој член.

(4) Барањето од став (3) на овој член го поднесува органот на управување на пазарниот оператор.

(5) Комисијата одлучува по барањето од став 3 на овој член во рок од 60 дена од поднесено комплетно барање.

(6) Комисијата може да го одбие барањето од став 3 доколку утврди дека со истото може да биде загрозувано уредното и непречено функционирање на финансиските пазари или пак да предизвика системски ризик.

(7) При поднесување на барање за услугата од став 2 точка 2 пазарниот оператор треба да ги приложи сите податоци кои се предвидени со Правилникот од член 233 став 7 од овој Закон.

(8) Комисијата на пазарниот оператор ќе му издаде решение за давање одобрение за извршување на услугата од став 1 на овој член доколку се исполнети условите од овој Закон.

(9) При поднесување на барање за услугата од став 2 точка 3 пазарниот оператор треба да ги исполни барањата согласно Законот за проспекти и обврски за транспарентност издавачите на хартии од вредност.

(4) Комисиони sjell Aktvendim për refuzim të kërkesës për fitimin e miratimit për punë një operatori të tregut kur do të vërtetojë se:

a) një ose më shumë kushte për dhënie të miratimit nga paragrafi 3 i këtij neni nuk janë përmbushur;

b) të dhënat në kërkesën janë të pasakta, sjellin në lajthitje ose mungojnë të dhëna të rëndësishme;

c) anëtarët e organeve të administrimit dhe të mbikëqyrjës nuk kanë reputacion mjaftueshëm të mirë, nuk posedojnë njohuri, shkathtësi dhe përvojë të mjaftueshme ose mund të paraqesin kërcënim për administrimin e mirë dhe të përgjegjshëm me operatorin e tregut;

ç) struktura pronësore e parashtruesit të kërkesës për fitimin e miratimit për punë përfshirë edhe bashkëpunëtorët e afërt me personat që posedojnë pjesëmarrje të kualifikuar, është e tillë që pamundëson të zbatohet mbikëqyrje efikase e operatorit të tregut.

(5) Gjatë vendimmarrjes ndaj kërkesës, Komisioni nuk do t'i merr parasysh nevojat ekonomike të tregut.

(6) Komisioni e informon ESMA-n për çdo miratim të lëshuar për punë operatori të tregut në përputhje me paragrafin (3) të këtij neni.

Revokimi i miratimit për punë operatorit të tregut

Neni 173

(1) Komisioni me Aktvendim e revokon miratimin për punë të lëshuar operatorit të tregut në rastet në vijim:

1) nëse operatori i tregut nuk fillon t'i kryejë punët për të cilat është dhënë miratimi në një periudhë prej 12 muajsh nga dita e dhënies së miratimit ose dorëzojë njoftim me shkrim se nuk ka për qëllim t'i kryejë punët për të cilat është dhënë miratimi;

2) nëse operatori i tregut pushon së kryeri punët për të cilat është dhënë miratimi për punë më gjatë se gjashtë muaj;

3) nëse miratimi për punë i operatorit të tregut është fituar në bazë të një dokumentacioni të pavërtetë dhe të pasaktë ose deklarate të rremë ose në ndonjë mënyrë tjetër joligjore;

4) nëse operatori i tregut nuk i përmbush më kushtet në bazë të së cilave është dhënë miratimi për punë;

5) nëse operatori i tregut seriozisht dhe sistematikisht i shkel dhe nuk i respekton dispozitat e këtij Ligji dhe aktet nënligjore të sjellura në bazë të këtij Ligji;

6) nëse operatori i tregut pamundëson në cilëdo mënyrë zbatimin e mbikëqyrjes ose nuk vepron në përputhje me Aktvendim të Komisionit me të cilin shqiptohen masa mbikëqyrëse ndaj operatorit të tregut në përputhje me këtë Ligj;

7) me ditën e sjelljes së vendimit për hapje të procedure të falimentimit.

(2) Komisioni me Aktvendim mund t'i imponojë operatorit të tregut të ndërpresë të jep shërbim të caktuar dhe veprimtari plotësuese ose t'i imponojë të administrojë me platformë deri në ditën e përmendur në Aktvendimin.

(10) Пазарниот оператор покрај дејностите од став (1) и (2) на овој член може да извршува и дополнителни дејности, доколку за тоа претходно ја извести Комисијата. Пазарниот оператор може да отпочне со извршување на дополнителни дејности по истекот на 30 дена од поднесено комплетно известување, само доколку Комисијата претходно не донесе решение согласно став (13) на овој член.

(11) При извршување на дополнителни дејности од став (10) на овој член кои не се поврзани со управување со регулиран пазар, пазарниот оператор мора да води сметка тие дополнителни дејности да не го загрозуваат квалитетот и континуитетот во извршување на дејностите од став (1) и (2) на овој член.

(12) Известувањето од став (10) на овој член, мора да содржи образложение дека дополнителната дејност која пазарниот оператор има намера да ја извршува, нема да го загрози квалитетот и континуитетот во извршување на основната дејност.

(13) Доколку врз основа на доставените податоци и информации, Комисијата утврди дека не се исполнети условите од став (11) на овој член, Комисијата ќе донесе решение со кое го констатира истото.

(14) Пазарниот оператор не смее да ги извршува налозите на клиентите користејќи сопствен капитал или да тргува за сопствена сметка со вкврстување на налози на било кој регулиран пазар со кој управува.

Барање за добивање на одобрение за работа на пазарниот оператор

Член 171

(1) Комисијата дава одобрение за работа на пазарниот оператор по претходно доставено барање.

(2) Кон барањето од став (1) на овој член се приложува следното:

- 1) статут и сите интерни акти правила и процедури за работењето на пазарниот оператор кои произлегуваат од овој закон;
- 2) податоци за секое лице кое ќе стекне квалификувано учество и лицата блиски соработници со нив, како и податоци за секое лице кое на друг начин може да врши, директно или индиректно контрола или значајно влијание над управувањето со пазарниот оператор како и докази дека се исполнети условите за стекнување на квалификувано учество од член 20 на овој закон ;
- 3) податоци за лицата, кои ќе бидат членови на органот на управување и органот на надзор, вклучувајќи податоци за квалификациите, искуството и репутацијата;
- 4) податоци за организациските барања во согласност со член 185 на овој Закон;
- 5) податоци и детален опис на системот за тргување и програмите за функционирање на пазарниот оператор од кои Комисијата ќе може да оцени дали се исполнети условите од оваа Глава;

(3) Комисиони mund t'i lejojë operatorit të tregut t'i vazhdojë aktivitetet edhe pas hyrjes në fuqi të Aktvendimit nga paragrafi 11) i këtij neni, respektivisht pas datës së përmendur në Aktvendimin nga paragrafi 2 i këtij neni gjersa Komisioni nuk lëshon miratim për punë një operatori tjetër të tregut/shoqërisë së investimeve të administrojë me tregun e rregulluar, respektivisht PSHT dhe POT.

(4) Aktvendimi nga paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij neni nuk ndikon në të drejtat dhe detyrimet e operatorit të tregut të cilat rrjedhin nga punë të përmbyllura juridike me persona të tretë.

(5) Komisioni e informon ESMA-n për çdo miratim të revokuar për punë operatorit të tregut në përputhje me paragrafin (3) të këtij neni.

Themelim i një operatori të tregut

Neni 174

(1) Operatori i tregut themelohet si një shoqëri aksionare me seli në Republikën e Maqedonisë së Veriut në përputhje me këtë Ligj dhe në përputhje me Ligjin për Shoqëritë Tregtare.

(2) Themelues, respektivisht aksionarë të operatorit të tregut mund të jenë persona vendor dhe të huaj, fizik dhe juridik.

(3) Organe të operatorit të tregut janë: bordi drejtues dhe bordi mbikëqyrës.

(4) Kapitali fillestar i operatorit të tregut është së paku 61.000.000 denarë dhe duhet të jetë në tërësi i paguar në para. Kapitali fillestar regjistrohet si principal themelor në Regjistrin Qendror.

(5) Shuma e aseteve vetjake në formë të përcaktuar me paragrafët (2), (3) dhe (4) të nenit 175 të këtij Ligji nuk mund të jetë më e vogël se shuma e kapitalit fillestar e përcaktuar nga paragrafi (4) i këtij neni dhe më e vogël se shuma e përcaktuara me paragrafin (1) të nenit 175 të këtij Ligji.

(6) Aksionet e operatorit të tregut mund të tregtohen në një vend të tregtimit me të cilin administron operatori i tregut vetëm nëse për atë operator të tregut paraprakisht e informon Komisionin.

(7) Komisioni mban dhe rregullisht përditëson Regjistër të operatorëve të tregut i cili është publikisht i publikuar në faqen e tij të internetit.

Shuma e aseteve vetjake e operatorit të tregut

Neni 175

(1) Operatori i tregut duhet të posedojë asete vetjake në shumë të barabartë ose më të madhe se një e gjysma e kostove të përgjithshme fikse nga viti paraprak. Komisioni me Aktvendim mund të zmadhojë shumën e aseteve vetjake për një përqindje të caktuar, por jo më të madhe se 25% në përputhje me paragrafin (8) të këtij neni, për një periudhë jo më të gjatë se një vit.

- 6) доказ за уплата на почетниот капитал од член 174 став 4 на овој Закон;
  - 7) податоци за дејностите кои пазарниот оператор ќе ги извршува и за видовите на финансиски инструменти со кои ќе се тргува на регулираниот пазар;
  - 8) деловен план за период од три години и
  - 9) доказ за уплатен надомест за Комисијата согласно Тарифникот од член 416 од овој закон.
- (3) Барање за добивање на одобрение за работа поднесуваат основачите односно органот на управување на веќе основано друштво за кое се бара одобрение за работа како пазарен оператор.
- (4) Комисијата со Правилник поблиску ги пропишува формата и содржината на барањето за добивање на одобрение за работа и потребната документација која се доставува во прилог на барањето.

Давање на одобрение за работа на пазарен оператор

Член 172

- (1) Комисијата дава одобрение за работа на пазарниот оператор само доколку пазарниот оператор и системите на регулираниот пазар се усогласени со барањата и условите наведени во овој Закон и подзаконските акти донесени врз основа на овој Закон.
- (2) Комисијата донесува решение за давање одобрение за работење на пазарен оператор во рок од шест месеци од денот на доставување на комплетното барање.
- (3) Комисијата донесува решение за давање одобрение за работа доколку утврди дека:
- а) барањето и документацијата утврдена во член 171 од овој закон и подзаконските акти се комплетни и соодветни;
  - б) исполнети се сите услови од оваа глава и подзаконските акти;
  - в) сите лица кои имаат квалификувано учество, вклучувајќи ги и блиските соработници со тие лица, како и секое лице кое на друг начин може да врши директно или индиректно контрола или значајно да влијае на управувањето со пазарниот оператор ги исполнуваат условите од член 20 од овој закон ;
  - г) членовите на органот на управување и на надзор имаат добра репутација, поседуваат знаења, вештини и искуство и посветуваат доволно внимание во извршувањето на своите обврски.
- (4) Комисијата донесува решение за одбивање на барањето за добивање одобрение за работење на пазарен оператор кога ќе утврди дека:
- а) еден или повеќе услови за давање на одобрение од став 3 на овој член не е исполнет;

(2) Shuma e asetëve vetjake duhet të mbahet në formë të asetëve lartë likuide të cilat kanë rrezik minimal kreditues dhe të tregut dhe të cilat mund të monetarizohen në një afat të shkurtë kohor pa kosto shtesë, të cilat do të mund të sjellin deri te ulja e shumës së asetëve vetjake nën shumën e përcaktuar në paragrafin (1) të këtij neni.

(3) Si shuma me likuiditet të lartë konsiderohen si në vijim:

- 1) depozitë parash në banka (institucione kredituese) në Republikën e Maqedonisë së Veriut;
- 2) obligacione dhe letra me vlerë të tjera të borxhit, si dhe letra me vlerë të transferueshme të cilat japin të drejtën e përvetësimit të obligacioneve të tilla, letra me vlerë të borxhit të emetuesve nga Republika e Maqedonisë së Veriut, ose letrave me vlerë të borxhit të emetuesve nga një shtet anëtar i BE-së ose OECD-së me rejting kreditues A- (dhe komparativ) ose më të lartë, të vërtetuar nga ana e së paku një agjencie të renomuar për rejting kreditues;
- 3) aksione për të cilat ekziston treg likuid, por të cilat nuk tregtohen në vende të tregtimit me të cilat administron operatori i tregut;
- 4) instrumente të tregut të parave të emetuesve nga Republika e Maqedonisë së Veriut ose shtet anëtar i BE-së ose OECD-së me rejting kreditues A- (dhe komparativ) ose më të lartë, të vërtetuar nga ana e së paku një agjencie të renomuar për rejting kreditues;
- 5) kuotë në fond të investimeve, i cili investon më shumë se 50% të asetëve me të cilat menaxhon në asete nga pika 1) dhe pika 4) e këtij paragrafi.

(4) Kostot e përgjithshme fikse fitohen kur nga shpenzimet totale pas shpërndarjes së fitimit aksionarëve, hiqen artikujt në vijim:

- 1) shpërblime për punonjësit, anëtarët e organit të administrimit dhe të mbikëqyrjes dhe bashkëpunëtorët, të cilat varen ekskluzivisht nga vendimi i operatorit të tregut;
  - 2) shpërndarje të tjera të fitimit ose shpërblime të tjera variabile të cilat varen ekskluzivisht nga vendimi i operatorit të tregut;
  - 3) shpenzime të njëhershme nga aktivitetete të jashtëzakonshme.
- (5) Operatori i tregut është i obliguar, së bashku me raportin e revizorit të miratuar në Kuvend të aksionarëve, deri te Komisioni t'i dorëzojë edhe informacionet nga paragrafet (1), (2) dhe (4) të këtij neni në formë të raportimit në përputhje me ligj brenda 15 ditësh nga dita e pranimit të raportit të revizorit, por jo më vonë se deri më 30 Prill në vitin aktual për vitin paraprak.
- (6) Në rast të uljes së asetëve vetjake nën shumën e përcaktuar me këtë Ligj, operatori i tregut duhet menjëherë dha pa vonesë të njoftojë Komisionin.
- (7) Operatori i tregut është i obliguar që të njoftojë Komisionin për çdo ndryshim të punës së tij i cili sjell deri te ndryshimi i shumës së përcaktuar të kostove të përgjithshme fikse prej 20% ose më shumë.

б) податоците во барањето се неточни, доведуваат во заблуда или недостасуваат важни податоци;

в) членовите на органите на управување и на надзор немаат доволно добра репутација, не поседуваат доволно знење, вештини и искуство или може да претставуваат закана за доброто и одговорно управување со пазарниот оператор;

г) сопственичката структура на подносителот на барањето за добивање одобрение за работење вклучувајќи ги и блиските соработници со лицата кои поседуваат квалификувано учество, е таква што оневозможува да се извршува ефикасен надзор на пазарниот оператор.

(5) При одлучување по барањето Комисијата нема да ги земе предвид економските потреби на пазарот.

(6) Комисијата ја информира ЕСМА за секое издадено одобрение за работа на пазарниот оператор согласно со став (3) на овој член

Одземање на одобрение за работа на пазарниот оператор

Член 173

(1) Комисијата со решение го одзема одобрението за работа издадено на пазарниот оператор во следниве случаи:

1) ако пазарниот оператор не започне да ги извршува работите за кои е дадено одобрение во период од 12 месеци од денот на давањето на одобрението или достави писмено известување дека нема намера да ги извршува работите за кои е дадено одобрение;

2) ако пазарниот оператор престане да ги извршува работите за кои е дадено одобрението за работа подолго од шест месеци;

3) ако одобрението за работа на пазарниот оператор е добиено врз основа на невинистинита и неточна документација или лажна изјава или на друг незаконски начин;

4) ако пазарниот оператор повеќе не ги исполнува условите врз основа на кои е дадено одобрението за работа;

5) ако пазарниот оператор сериозно и системски ги крши и не ги почитува одредбите на овој закон и подзаконските акти донесени врз основа на овој закон;

6) ако пазарниот оператор оневозможува на било кој начин спроведување на надзор или не постапува во согласност со решение на Комисијата со кое се изрекуваат надзорни мерки спрема пазарниот оператор во согласност со овој закон;

7) со денот на донесување на одлука за отварање на стечајна постапка.

(2) Комисијата со решение може да му наложи на пазарниот оператор да престане да дава одредена услуга и дополнителна дејност или да му наложи да управува со платформа до датумот наведен во решението.

(3) Комисијата може да му дозволи на пазарниот оператор да

(8) Шумѐн nga paragrafi (1) i këtij neni, Komisioni me Aktvendim mund t'a zmadhojë për një përqindje të caktuar, përkatëse me vlerësimin e ndryshimit të kostove të parapara të përgjithshme fikse të operatorit të tregut nga paragrafi (7) i këtij neni.

(9) Kërkesa për fitimin e miratimit për punë të operatorit të tregut duhet të përmbajë edhe mendim nga një revizor i autorizuar për vlerësim të shumës së kostove të përgjithshme fikse nga paragrafi (4) i këtij neni për vitin e parë të punës së operatorit të tregut.

(10) Kur mendimi i revizorit të autorizuar përmban kusht i cili negativisht mund të ndikojë në saktësinë e vlerësimit nga paragrafi (9) i këtij neni, Komisioni mundet me Aktvendim të ngarkojë operatorin e tregut, që shuma e asetëve vetjake gjatë fitimit të miratimit për punë të jetë e barabartë ose më e madhe nga shuma totale e kostove të parapara të përgjithshme fikse për vitin e parë të punës së operatorit të tregut në përputhje me paragrafin (9) të këtij neni.

PJESA 1

BORDI DREJTUES, BORDI MBIKËQYRËS DHE BARTËS TË FUNKSIONEVE KRYESORE NË OPERATORIN E TREGUT

Bordi drejtues i operatorit të tregut

Neni 176

(1) Organe të operatorit të tregut janë Kuvendi, Bordi mbikëqyrës dhe Bordi drejtues.

(2) Përbërja dhe përzgjedhja e anëtarëve të Bordit drejtues të operatorit të tregut si dhe administrimi me operatorin e tregut kryhet në përputhje me dispozitat e këtij Ligji dhe në përputhje me rregullat nga sfera shoqëritë tregtare.

(3) Bordi drejtues i operatorit të tregut duhet të ketë së paku tre anëtarë të cilët i udhëheqin punët dhe e përfaqësojnë operatorin e tregut.

(4) Një prej anëtarëve të bordit drejtues nga paragrafi (2) i këtij neni duhet të emërohet kryetar i Bordit drejtues të operatorit të tregut.

(5) Të gjithë anëtarët e bordit drejtues të operatorit të tregut, individualisht, respektivisht së bashku duhet të posedojnë njohuri profesionale, aftësi dhe përvojë të nevojshme për udhëheqje të pavarur dhe të mëvetshme të punëve të operatorit të tregut, në veçanti t'i kuptojnë aktivitetet e operatorit të tregut përfshirë edhe rreziqet kryesore të vendeve të tregtimit me të cilat administron operatori i tregut.

(6) Çdo anëtar i bordit drejtues të operatorit të tregut vepron

ги продолжи активностите и по стапување во сила на решението од став (1) на овој член односно по датумот наведен во решението од став 2 на овој член се додека Комисијата не издаде одобрение за работа на друг пазарен оператор/инвестициско друштво да управува со регулираниот пазар односно МПТ и ОПТ.

(4) Решението од став (1) и став (2) на овој член не влијае на прават и обврските на пазарниот оператор кои произлегуваат од склучени правни работи со трети лица.

(5) Комисијата ја информира ЕСМА за секое одземено одобрение за работа на пазарниот оператор согласно со став (3) на овој член.

Основање на пазарен оператор

Член 174

(1) Пазарниот оператор се основа како акционерско друштво со седиште во Република Северна Македонија согласно овој Закон и согласно Законот за трговските друштва.

(2) Основачи, односно акционери на пазарниот оператор може да бидат домашни и странски, физички и правни лица.

(3) Органи на пазарниот оператор се: управен одбор и надзорен одбор.

(4) Почетниот капитал на пазарниот оператор изнесува најмалку 61.000.000 денари и треба да биде во целост уплатен во пари. Почетниот капитал се запишува како основна главнина во Централен регистар.

(5) Износот на сопствените средства во облик пропишан со ставовите (2), (3) и (4) на член 175 од овој закон не смее да биде помал од износот на почетниот капитал пропишан од став (4) на овој член и помал од износот утврден со став (1) на член 175 од овој закон.

(6) Акциите на пазарниот оператор може да се тргуваат на место за тргување со кое управува пазарниот оператор само ако за тоа пазарниот оператор претходно ја извести Комисијата.

(7) Комисијата води и редовно ажурира регистар на пазарни оператори кој е јавно објавен на нејзината интернет страна.

Износ на сопствени средства на пазарниот оператор

Член 175

(1) Пазарниот оператор мора да поседува сопствени средства во износ еднаков или поголем од една половина од општите фиксни трошоци од претходната година. Комисијата со решение може да го зголеми износот на сопствените средства за одреден процент, но не поголем од 25%, согласно став (8) на овој член, за период не подолг од една година.

(2) Износот на сопствените средства мора да се одржува во форма на високо ликвидни средства кои имаат минимален кредитен и пазарен ризик и кои можат да се впаричат во краток временски рок без дополнителни трошоци, а кои би

ndershëm, ndërgjegjshëm dhe pavarur me qëllim që t'i vlerësojë në mënyrë efektive, riezaminojë dhe nëse është e nevojshme t'u kundërvihet vendimeve të udhëheqësisë së lartë të operatorit të tregut dhe të mbikëqyr dhe monitorojë procesin e sjelljes së vendimeve.

(7) Anëtar i bordit drejtues të operatorit të tregut mund të jetë person i cili në çdo çast përderisa e ushtron funksionin i përmbush kushtet në vijim:

1) të ketë reputacion të mirë, ku gjatë vlerësimit të përshtatshmërisë dhe reputacionit të mirë të anëtarëve të bordit drejtues, Komisioni ndër të tjera siguron të dhëna për aktgjykim fuqiptotë për vepër të kryer penale, të dhëna nga evidenca penale dhe të dhëna nga evidenca kundërvajtëse në Republikën e Maqedonisë së Veriut, në bazë të një kërkesë të arsyetuar në përputhje me Ligj,

2) të posedojë njohuri përkatëse profesionale, aftësi dhe përvojë të nevojshme për udhëheqjen e punëve të administrimit me tregun e rregulluar dhe vendeve të tregtimit me të cilat administron operatori i tregut;

3) në bazë të sjelljes së mëparshme pritet që me ndërgjegje dhe ndershmëri do të ushtrorë funksionin anëtar i bordit drejtues;

4) t'i përmbush kushtet për anëtar të bordit drejtues në përputhje me ligj;

5) të përkushtojë kohë të mjaftueshme për përmbushjen e detyrimeve të veta si anëtar i bordit drejtues të operatorit të tregut.

6) nuk është bashkëpunëtor i afërt me persona të cilët janë të dënuar për vepra penale që ndiqen me anë të detyrës zyrtare.

(8) Gjatë vendimmarrjes ndaj kërkesës për emërimin e një anëtari të bordit drejtues, Komisioni do të ketë parasysh pasojën juridike nga aktgjykimi, evidenca penale dhe rihabilitimi i anëtarëve të bordit drejtues.

(9) Së paku një anëtar i bordit drejtues duhet të jetë i punësuar në operatorin e tregut dhe t'i kryejë aktivitetet e veta me orar të plotë të punës.

(10) Operatori i tregut investon resurse përkatëse njerëzore dhe financiare të nevojshme për trajnim dhe aftësim të anëtarëve të bordit drejtues.

(11) Bordi drejtues i operatorit të tregut është i obliguar të përkufizojë, të kryejë mbikëqyrje dhe rregullisht të monitorojë dhe vlerësojë sistemin e administrimit, i cili siguron përmbushjen e kërkesave organizative të punës së një operatori të tregut të përcaktuara në nenin 185 të këtij Ligji, në mënyrë e cila e siguron integritetin e tregut.

(12) Bordi drejtues i operatorit të tregut sjell politikë të pagesës së pagave dhe kompensimeve të tjera për personat e punësuar në operatorin e tregut si dhe për të gjithë personat e angazhuar me kontratë nga ana e operatorit të tregut.

(13) Komisioni me Rregullore e përcakton procedurën e

можеле да доведат до намалување на износот на сопствени средства под износот утврден во став (1) на овој член.

(3) За високоликвидни средства се сметаат следните:

- 1) паричен депозит во банки (кредитни институции) во Република Северна Македонија;
- 2) обврзници и други должнички хартии од вредност, како и други преносливи хартии од вредност кои даваат право на стекнување на такви обврзници, должнички хартии од вредност на издавачи од Република Северна Македонија, или должнички хартии од вредност на издавачи од држава членка на ЕУ или ОЕЦД со кредитен рејтинг А- (и споредлив) или повисок, утврден од страна на барем една реномирана кредит рејтинг агенција;
- 3) акции за кои постои ликвиден пазар, а кои не се тргуваат на места за тргување со кои управува пазарниот оператор ;
- 4) инструменти на пазарот на пари на издавачи од Република Северна Македонија или држава членка на ЕУ или ОЕЦД со кредитен рејтинг А- (и споредлив) или повисок, утврден од страна на барем една реномирана кредит рејтинг агенција;
- 5) удел во инвестициски фонд, кој вложува повеќе од 50% од средствата со кои управува во средства од точка 1) и точка 4) на овој став.

(4) Општите фиксни трошоци се добиваат кога од вкупните расходи по распределба на добивката на акционерите, се одземаат следните ставки:

- 1) награди за вработените, членовите на органот на управување и на надзор и соработници, кои зависат исклучиво од одлуката на пазарниот оператор;
- 2) други распределби на добивката или други варијабилни награди кои зависат исклучиво од одлуката на пазарниот оператор;
- 3) еднократни расходи од вонредни активности.

(5) Пазарниот оператор е должен, заедно со ревизорскиот извештај усвоен од собрание на акционери, до Комисијата да ги достави и информациите од ставовите (1), (2) и (4) на овој член во облик на известување согласно закон во рок од 15 дена од денот на приемот на ревизорскиот извештај, а најдоцна до 30 април во тековната година за претходната година.

(6) Во случај на намалување на сопствените средства под износот утврден со овој закон, пазарниот оператор мора веднаш и без одлагање да ја известува Комисијата.

(7) Пазарниот оператор е должен да ја известува Комисијата за секоја промена во неговото работење која доведува до промена на утврдениот износ на општи фиксни трошоци од 20% или повеќе.

(8) Износот од став (1) на овој член, Комисијата со решение

dhënies së miratimit dhe dokumentacionit që parashtrohet me kërkesën për fitimin e miratimit për emërim të një anëtar i të bordit administrues të operatorit të tregut. Me Rregulloren përkufizohet nocioni posedim i përbashkët i njohurive përkatëse profesionale, aftësi dhe përvojë, të nevojshme për udhëheqjen e punëve të operatorit të tregut, përkufizohet nocioni për ndershmëri, ndërgjegjësi dhe pavarësi të anëtarëve të bordit administrues, përkufizohet nocioni resurse përkatëse njerëzore dhe financiare të nevojshme për trajnim dhe aftësim të anëtarëve të bordit drejtues dhe përkufizohen kriteret për posedimin e kohës së mjaftueshme për përmbushje të detyrimeve të bordit drejtues të operatorit të tregut.

Bordi mbikëqyrës

Neni 177

(1) Përbërja dhe përzgjedhja e anëtarëve të Bordit mbikëqyrës të operatorit të tregut si dhe kompetencave të tij kryhen në përputhje me dispozitat nga ky ligj dhe dispozitat nga sfera e shoqërive tregatë.

(2) Secili anëtar i Bordit mbikëqyrës vepron ndershëm, ndërgjegjshëm dhe pavarur me qëllim që t'i vlerësojë dhe ekzaminojë në mënyrë efektive vendimet e anëtarëve tjerë të bordit mbikëqyrës ose drejtues dhe të mbikëqyr dhe monitorojë procesin e sjelljes së vendimeve.

(3) Anëtarët e bordit mbikëqyrës të operatorit të tregut duhet individualisht, respektivisht së bashku të posedojnë njohuri profesionale, aftësi dhe përvojë të nevojshme për ushtrimin e pavarur dhe të mëvetshëm të mbikëqyrjes të punëve të operatorit të tregut, në veçanti t'i kuptojnë aktivitetet e operatorit të tregut dhe rreziqet kryesore të vendeve të tregtimit me të cilat administron operatori i tregut.

(4) Secili anëtar i bordit mbikëqyrës është i obliguar që të veprojë haptazi, ndershëm dhe pavarur me qëllim të vlerësimit efektiv, mbikëqyrjes dhe monitorimit të vendimeve të bordit drejtues.

(5) Anëtar i bordit mbikëqyrës të tregut të operatorit mund të jetë person i cili i përmbush kushtet në vijim:

1) të ketë reputacion të mirë, ku gjatë vlerësimit të përshtatshmërisë dhe reputacionit të mirë të anëtarëve të bordit mbikëqyrës, Komisioni ndër të tjera siguron të dhëna për aktgjykim fuqiptotë për vepër të kryer penale, të dhëna nga evidenca penale dhe të dhëna nga evidenca kundërvajtëse në Republikën e Maqedonisë së Veriut, në bazë të një kërkesë të arsyetuar në përputhje me ligj.

2) të posedojë njohuri përkatëse profesionale, aftësi dhe përvojë të nevojshme për përmbushjen e detyrimeve në kompetencë të tij;

3) t'i përmbush kushtet për anëtar të bordit mbikëqyrës në përputhje me ligj;

4) të përkushtojë kohë të mjaftueshme për përmbushjen e detyrimeve të veta si anëtar i bordit mbikëqyrës të operatorit të tregut.

може да го зголеми за одреден процент соодветен на проценката на промената на предвидените општи фиксни трошоци на пазарниот оператор од став (7) на овој член.

(9) Барањето за добивање на одобрение за работа на пазарниот оператор мора да содржи и мислење од овластен ревизор за проценка на износот на општите фиксни трошоци од став (4) на овој член за првата година од работењето на пазарниот оператор.

(10) Кога мислењето на овластениот ревизор содржи услов кој може негативно да влијае на точноста на проценката од став (9) на овој член, Комисијата може со решение да го задолжи пазарниот оператор износот на сопствените средства при добивањето на одобрение за работа да биде еднаков или поголем од вкупниот износ на предвидените општи фиксни трошоци за првата година од работењето на пазарниот оператор согласно став (9) на овој член.

ДЕЛ I

УПРАВЕН ОДБОР, НАДЗОРЕН ОДБОР И НОСИТЕЛИ НА КЛУЧНИ ФУНКЦИИ ВО ПАЗАРНИОТ ОПЕРАТОР

Управен одбор на пазарен оператор

Член 176

(1) Органи на пазарниот оператор се собранието, надзорниот одбор и управниот одбор.

(2) Составот и изборот на членовите на управниот одбор на пазарниот оператор како и управувањето со пазарниот оператор се врши согласно одредбите од овој закон и согласно прописите од областа на трговските друштва.

(3) Управниот одбор на пазарниот оператор мора да има најмалку три членови кои ги водат работите и го застапуваат пазарниот оператор.

(4) Еден од членовите на управниот одбор од став (2) на овој член мора да биде именуван за претседател на управниот одбор на пазарниот оператор.

(5) Сите членови на управниот одбор на пазарниот оператор, поединечно односно заедно мора да поседуваат стручно знаење, способност и искуство потребно за независно и самостојно водење на работите на пазарниот оператор, а особено да ги разберат активностите на пазарниот оператор вклучувајќи ги и клучните ризици на местата за тргување со кои управува пазарниот оператор.

(6) Секој член на управниот одбор на пазарниот оператор постапува чесно, совесно и независно со цел ефективно да ги проценува, преиспитува и доколку е потребно и да се

5) nuk është bashkëpunëtor i afërt me persona të cilët janë të dënuar për vepra penale që ndiqen me anë të detyrës zyrtare.

(6) Kompetencat e bordit mbikëqyrës të operatorit të tregut krahas kompetencave të përcaktuara medispozitat nga sfera e shoqërive tregatë, janë edhe si në vijim:

1) jep pëlqim politikës afariste të operatorit të tregut;

2) jep pëlqim qëllimeve strategjike të operatorit të tregut;

3) jep pëlqim planit afarist të operatorit të tregut;

4) jep pëlqim strategjive dhe politikave për ndërmarrje dhe menaxhim të rreziqeve, përfshirë edhe rreziqet të cilat rrjedhin nga rrethina makroekonomike në të cilën punon operatori i tregut;

5) jep pëlqim strategjive dhe procedurave për vlerësim të shumës së aseteve vetjake të operatorit të tregut;

6) jep pëlqim aktit të revizionit të brendshëm dhe të planit vjetor të punës së revizionit të brendshëm;

7) sjell vendime për çështje të tjera të përcaktuara me ligj ;

(7) Komisioni me Aktvendim vërteton se cili operator i tregut është i rëndësishëm duke pasur parasysh madhësinë, organizimin e brendshëm dhe natyrën dhe fushën e të vepruarit dhe ndërlidhshmërinë e aktiviteteve.

(8) Operatori i tregut nga paragrafi (7) i këtij neni është i obliguar që në kuadër të Bordit mbikëqyrës të themelohet Bord të emërimeve i cili do të kryejë aktivitetet në vijim:

1) i identifikon dhe rekomandon kandidatët të cilët do të emërohen për anëtarë të Bordit drejtues dhe mbikëqyrës të operatorit të tregut. Gjatë kësaj, Bordi i emërimeve e vlerëson njohurinë, shkathtësitë, aftësinë dhe përvojën e kandidatëve për Bord drejtues dhe mbikëqyrës. Bordi përgatit përshkrim të funksionit dhe kriterëve të cilat kandidatët duhet t'i përmbushin dhe jep vlerësim të kohës së pritur të nevojshme për ushtrimin e funksionit. Njëkohësisht, Bordi vendos për përqindjen e pjesëmarrjes së gjinisë më pak të përfaqësuar në Bordin drejtues dhe mbikëqyrës të operatorit të tregut dhe përpilon politikë se si të rrit numrin e gjinisë më pak të përfaqësuar në Bordin drejtues dhe mbikëqyrës me qëllim të arritjes së përqindjes së përcaktuar të pjesëmarrjes;

2) rregullisht, ndërsa së paku një herë në vit e vlerëson strukturën, madhësinë, përbërjen dhe suksesshmërinë e Bordit drejtues dhe mbikëqyrës dhe jep rekomandime Bordit drejtues dhe mbikëqyrës në lidhje me cilindo ndryshim;

3) rregullisht, ndërsa së paku një herë në vit e vlerëson njohurinë, shkathtësitë dhe përvojën, individualisht të secilit anëtar të Bordit drejtues dhe mbikëqyrës si tërësi

спротивстави на одлуките на високото раководство на пазарниот оператор и да го надгледува и следи процесот на донесување на одлуки.

(7) Член на управниот одбор на пазарниот оператор може да биде лице кое во секој момент додека ја извршува функцијата ги исполнува следниве услови:

- 1) да има добра репутација, при што при проценката на соодветноста и добрата репутација на членовите на управниот одбор, Комисијата меѓу другото прибавува податоци за правосилна пресуда за сторено кривично дело, податоци од казнената евиденција и податоци од прекршочната евиденција во Република Северна Македонија, врз основа на образложено барање согласно закон;
- 2) да поседува соодветни стручни знаења, способност и искуство потребно за водење на работите на управување со регулираниот пазар и местата за тргување со кои управува пазарниот оператор;
- 3) врз основа на претходното однесување се очекува дека совесно и чесно ќе ја извршува функцијата член на управниот одбор;
- 4) да ги исполнува условите за член на управниот одбор согласно закон;
- 5) ќе посветува доволно време за исполнување на своите обврски како член на управниот одбор на пазарниот оператор;
- 6) не е близок соработник со лица кои се осудени за кривични дела кои се гонат по службена должност.

(8) При одлучувањето по барањето за именување на член на управниот одбор, Комисијата ќе ги има предвид правната последица од пресудата, казнената евиденција и рехабилитацијата на членовите на управниот одбор.

(9) Најмалку еден член на управниот одбор мора да биде вработен во пазарниот оператор и да ги извршува своите активности со полно работно време.

(10) Пазарниот оператор вложува соодветни човечки и финансиски ресурси потребни за обука и оспособување на членовите на управниот одбор.

(11) Управниот одбор на пазарниот оператор е должен да го дефинира, да врши надзор и редовно да го следи и оценува системот на управување кој обезбедува исполнување на организациските барања за работа на пазарен оператор утврдени во член 185 од овој закон, на начин кој го обезбедува интегритетот на пазарот.

(12) Управниот одбор на пазарниот оператор донесува политика за исплата на плати и други надоместоци за вработените лица во пазарниот оператор како и за сите договорно ангажирани лица од страна на пазарниот оператор.

(13) Комисијата со Правилник ја пропишува постапката за давање на одобрение и документацијата која се поднесува со

дхе në përputhje me atë i njofton Bordin drejtues dhe mbikëqyrës të operatorit të tregut;

4) rregullisht e vlerëson politikën e Bordit drejtues dhe mbikëqyrës në raport me përzgjedhjen dhe emërimin e udhëheqësisë së lartë dhe jep rekomandime Bordit drejtues dhe mbikëqyrës.

(9) Anëtarët e Bordit nga paragrafi (8) i këtij neni emërohen nga rradhët e anëtarëve të Bordit mbikëqyrës. Bordi i emërimeve ka së paku tri anëtarë të cilët janë të zgjedhur nga Bordi mbikëqyrës, nga të cilët njëri është kryetar.

(10) Anëtarët e Bordit të emërimeve nuk mund të jenë në konflikt të interesave në raport me anëtarët tjerë të Bordit mbikëqyrës, anëtarët e Bordit drejtues, udhëheqësinë e lartë ose bartësit e funksioneve kryesore në operatorin e tregut.

(11) Gjatë zbatimit të detyrave të veta, Bordi i emërimeve deri në atë masë në të cilën është e mundur dhe përhershëm, duhet të sigurojë se procesi i sjelljes së vendimeve të Bordit drejtues dhe të Bordit mbikëqyrës nuk është nën ndikimin e një individi ose grupi të vogël të personave në mënyrë e cila do të dëmtonte interesat e operatorit të tregut në tërësi.

(12) Operatori i tregut i siguron të gjitha resurset e nevojshme të punës së Bordit të emërimeve. Gjatë zbatimit të detyrave të veta, Bordi mund të përdor edhe këshilla nga ekspertë të jashtëm.

(13) Operatori i tregut dhe Bordi i emërimeve janë të obliguar që gjatë zgjedhjes së anëtarëve të Bordit drejtues dhe mbikëqyrës të marrin parasysh përzgjedhje të gjerë të persona cilësor dhe të konkurrueshëm dhe të vendosin politikë me të cilën promovohet larmia e anëtarëve.

(14) Anëtarët e Bordit mbikëqyrës duhet të kenë qasje përkatëse në informacionet dhe dokumentet që nevojitet për mbikëqyrje dhe monitorim të vendimmarrjes së Bordit drejtues të operatorit të tregut në përputhje me këtë Ligj.

(15) Komisioni me Rregulloren nga neni 176 paragrafi (13) së afërmi i përcakton kushtet për përkufizimin e nocionit posedim i njohurive përkatëse profesionale, aftësi dhe përvojë të nevojshme për mbikëqyrje të punës së operatorit të tregut, përkufizimin e nocionit për ndershmëri, ndërgjegjësi dhe pavarësi të anëtarëve të Bordit mbikëqyrës dhe kriteret për posedimin e kohës së mjaftueshme për përmbushje të detyrimeve të Bordit mbikëqyrës të operatorit të tregut.

Zgjedhje, kompetenca dhe kufizime për zgjedhje në Bord drejtues dhe Bord mbikëqyrës të personave të tjerë juridik

Neni 178

(1) Anëtar i Bordit drejtues dhe i Bordit mbikëqyrës të operatorit të tregut mundet njëkohësisht të jetë anëtar i Bordi drejtues, Bordi mbikëqyrës, respektivisht të jetë anëtar ekzekutiv dhe joekzekutiv të Bordit të drejtorëve në një person tjetër juridik, kur këtë e mundësojnë rrethanat e veçura dhe natyra, fushëpërfshirja dhe ndërlikshmëria e aktiviteteve të

барањето за добивање на одобрение за именување на член на управниот одбор на пазарниот оператор. Со Правилникот се дефинира поимот заедничко поседување на соодветни стручни знаења, способност и искуство потребни за водење на работите на пазарниот оператор, се дефинира поимот за чесност, совесност и независност на членовите на управниот одбор, се дефинира поимот соодветни човечки и финансиски ресурси потребни за обука и оспособување на членовите на управниот одбор и се дефинираат критериумите за поседување на доволно време за исполнување на обврските на управниот одбор на пазарниот оператор.

Надзорен одбор

Член 177

(1) Составот и изборот на членовите на надзорниот одбор на пазарниот оператор како и неговите надлежности се вршат согласно одредбите од овој закон и прописите од областа на трговските друштва.

(2) Секој член на надзорниот одбор постапува чесно, совесно и независно со цел ефективно да ги проценува и преиспитува одлуките на другите членови на надзорниот или управниот одбор и да го надгледува и следи процесот на донесување на одлуки.

(3) Членовите на надзорниот одбор на пазарниот оператор мора поединечно односно заедно да поседуваат стручно знаење, способност и искуство потребно за независно и самостојно вршење на функцијата на надзор над работите на пазарниот оператор а особено да ги разберат активностите на пазарниот оператор и клучните ризици на местата за тргување со кој управува пазарниот оператор.

(4) Секој член на надзорниот одбор е должен да постапува отворено, чесно и независно со цел ефективна проценка, надзор и следење на одлуките на управниот одбор.

(5) Член на надзорниот одбор на пазарниот оператор може да биде лице кое ги исполнува следните услови:

1) да има добра репутација, при што при проценката на соодветноста и добрата репутација на членовите на надзорниот одбор, Комисијата меѓу другото прибавува податоци за правосилна пресуда за сторено кривично дело, податоци од казнената евиденција и податоци од прекршочната евиденција во Република Северна Македонија, врз основа на образложено барање согласно закон.

2) да поседува соодветни стручни знаења, способност и искуство потребно за исполнување на обврските од својата надлежност;

3) да ги исполнува условите за член на надзорен одбор согласно закон;

4) ќе посветува доволно време за исполнување на своите обврски како член на надзорен одбор на пазарниот оператор.

5) не е близок соработник со лица кои се осудени за кривични дела кои се гонат по службена должност.

(6) Надлежностите на надзорниот одбор на пазарниот

цилат и kryen si anëtar i Bordit drejtues, respektivisht Bordit mbikëqyrës të operatorit të tregut dhe në përputhje me kufizimet e parapara me ligj.

(2) Anëtar i Bordit drejtues dhe Bordit mbikëqyrës të operatorit të tregut, i cili me Aktvendim të Komisioni është i vërtetuar si i rëndësishëm në përputhje me nenin 177 paragrafi (7) i këtij ligji, nuk mundet njëkohësisht të ushtrojë më shumë funksione nga funksionet e parapara në një prej kombinimeve në vijim:

1) një funksion anëtar i Bordi drejtues ose anëtar ekzekutiv i Bordi të drejtorëve në një person juridik dhe dy funksione anëtar i Bordi mbikëqyrës, respektivisht anëtar joekzekutiv i Bordi të drejtorëve në dy persona juridik;

2) anëtar i Bordi mbikëqyrës ose anëtar joekzekutiv i Bordi të drejtorëve në katër persona juridik.

(3) Funksionet e anëtari të Bordi drejtues, Bordi mbikëqyrës, respektivisht anëtari ekzekutiv ose joekzekutiv të Bordi të drejtorëve në grup ose subjekte në të cilët operatori i tregut posedon pjesëmarrje të kualifikuar konsiderohet si një funksion.

(4) Komisioni mundet me Aktvendim t'i miratojë një anëtar të Bordit drejtues dhe të Bordit mbikëqyrës të ushtrojë edhe një funksion plotësues të anëtari të Bordi mbikëqyrës, respektivisht anëtari joekzekutiv të Bordi të drejtorëve.

Bartës të funksioneve kryesore

Neni 179

(1) Operatori i tregut është i obliguar që t'i përcaktojë bartësit e funksioneve kryesore, respektivisht personat të cilëve funksioni u mundëson të kanë ndikim të rëndësishëm mbi administrimin me tregun e rregulluar, mirëpo gjatë kësaj nuk janë anëtarë të Bordit drejtues ose të Bordit mbikëqyrës.

(2) Bordi drejtues i operatorit të tregut është i obliguar të miratojë politika të zgjedhjes dhe vlerësimit të përshtatshmërisë së bartësve të funksioneve kryesore.

(3) Përderisa operatori i tregut vlerëson se bartësi i funksioneve kryesore në operatorin e tregut nuk sjellet në mënyrë përkatëse, është i obliguar që të ndërmerr masa adekuate.

(4) Komisioni me Rregullore së afërmi e përcakton mënyrën e vlerësimit të përshtatshmërisë së bartësve të funksioneve kryesore nga paragrafi (2) i këtij neni.

Miratim për emërimin e anëtarëve të Bordi drejtues dhe mbikëqyrës

Neni 180

(1) Komisioni jep miratim për emërimin e anëtarëve të një Bordi drejtues dhe Bordi mbikëqyrës të operatorit të tregut në bazë të një kërkesë të parashtruar.

(2) Parashtrues i kërkesës nga paragrafi (1) i këtij neni është operatori i tregut, respektivisht themeluesit e operatorit të tregut.

(3) Me kërkesën nga paragrafi (1) i këtij neni, parashtrohet

оператор покрај надлежностите пропишани со прописите од областа на трговските друштва се и следните:

- 1) дава согласност на деловната политика на пазарниот оператор;
- 2) дава согласност на стратешките цели на пазарниот оператор;
- 3) дава согласност на деловниот план на пазарниот оператор;
- 4) дава согласност на стратегиите и политиките за преземање и управување со ризици вклучувајќи ги и ризиците кои произлегуваат од макроекономското опкружување во кое работи пазарниот оператор;
- 5) дава согласност на стратегиите и постапките за проценка на износот на сопствените средства на пазарниот оператор;
- 6) дава согласност на актот за внатрешна ревизија и на годишниот план за работа на внатрешната ревизија;
- 7) донесува одлуки за други прашања определени со овој закон.

(7) Комисијата со решение утврдува кој пазарен оператор е значаен имајќи ги во предвид големината, внатрешната организација и природата и полето на делување и сложеноста на активностите.

(8) Пазарниот оператор од став (7) на овој член е должен во рамките на надзорниот одбор да воспостави одбор за именување кој ги извршува следните активности:

- 1) ги идентификува и препорачува кандидатите кои ќе бидат именувани за членови на управен и надзорен одбор на пазарниот оператор. Притоа одборот за именување го оценува знаењето, вештините, способноста и искуството на кандидатите за управен и надзорен одбор. Одборот подготвува опис на функцијата и критериумите за именување кои кандидатите треба да ги исполнат и дава проценка на очекуваното време потребно за вршење на функцијата. Истовремено Одборот одлучува за процентот на учество на помалку застапениот пол во управниот и надзорниот одбор на пазарниот оператор и изготвува политика како да го зголеми бројот на помалку застапениот пол во управниот и надзорниот одбор со цел постигнување на утврдениот процент на учество;
- 2) редовно, а најмалку еднаш годишно ја оценува структурата, големината, составот и успешноста на управниот и надзорниот одбор и дава препораки на управниот и надзорниот одбор во врска со било каква промена;
- 3) редовно, а најмалку еднаш годишно го оценува знаењето, вештините и искуството поединечно на секој член на управниот и на надзорниот одбор како целина и

едне програми и пунës për periudhën për të cilën kërkohet fitimi i miratimit, i hartuar nga personat nga neni 176 i këtij Ligji.

(4) Mandati i personave nga paragrafi 1 i këtij neni nuk mund të jetë më i gjatë se 5 vite, por të njëjtit kanë të drejtë në rizgjedhje. Mandati i anëtarëve të një Bordi drejtues fillon të skadojë nga dita e emërimit të tyre nga ana e Bordit mbikëqyrës ose nga ana e themeluesve, ndërsa mandati i anëtarëve të Bordit mbikëqyrës fillon të skadojë me ditën e emërimit të tyre nga ana e Kuvendit ose nga ana e themeluesve gjatë themelimit në përputhje me ligj.

(5) Në rast kur kryetari i Bordit drejtues nuk është në mundësi të ushtrojë funksionin e vet, Bordi mbikëqyrës përcakton se cili prej anëtarëve të Bordit drejtues do të merr ushtrimin e funksionit deri në zgjedhjen/emërimin e një personi të ri.

(6) Komisioni jep miratim për emërimin e anëtarëve të një Bordi drejtues dhe Bordi mbikëqyrës të operatorit të tregut brenda 30 ditësh nga dita e dorëzimit të kërkesës së plotë nga paragrafi (1) i këtij neni.

(7) Përderisa kërkesa për fitimin e miratimit për emërim parashtrohet në kuadër të kërkesës për fitimin e miratimit për themelim të një operatori të tregut, vlejnjë afatet nga neni 172 i këtij Ligji.

(8) Komisioni e dorëzon Aktvendimin për dhënie ose refuzim të miratimit deri te parashtruesi i kërkesës.

(9) Miratimin për emërim, Komisioni mund t'a lëshojë për një mandat edhe më të shkurtë se ai i kërkuari.

(10) Operatori i tregut është i obliguar që të parashtrojë kërkesën për fitimin e miratimit nga paragrafi (1) i këtij neni deri te Komisioni së paku tre muaj përpara skadimit të mandatit të anëtarit të Bordit drejtues dhe Bordit mbikëqyrës.

(11) Operatori i tregut është i obliguar që të parashtrojë kërkesë të re për fitimin e miratimit për emërim deri te Komisioni jo më vonë se brenda 60 ditësh nga dita e pranimit të njoftimit për revokim, pushim ose refuzim të kërkesës për fitimin e miratimit për emërim, ose në situatë kur operatorin e tregut nuk e përmbush kushtin për numrin minimal të anëtarëve në përputhje me dispozitat e këtij Ligji.

(12) Parashtruesi i kërkesës nga paragrafi (2) i këtij neni është i obliguar që ndaj kërkesës të dorëzojë prova për përmbushjen e kushteve për emërim të një anëtari të Bordi drejtues, respektivisht mbikëqyrës në përputhje me nenin 176 dhe nenin 177 të këtij Ligji, Rregulloren nga neni 176 paragrafi (13), mendim i Bordit për emërim dhe provë për kompensim të paguar për Komisionin në përputhje me nenin 416 të këtij ligji.

(13) Në procedurën e vendimmarrjes ndaj kërkesës nga paragrafi (1) i këtij neni, Komisioni mund të kërkojë që kandidatët për anëtarë të Bordit drejtues të operatorit të tregut të paraqesin programin e punës nga paragrafi (3) i këtij neni

согласно тоа ги известува управниот и надзорниот одбор на пазарниот оператор;

4) редовно ја оценува политиката на управниот и надзорниот одбор во однос на избор и именување на високото раководство и дава препораки на управниот и надзорниот одбор.

(9) Членовите на одборот од став (8) на овој член се именуваат од редовите на членовите на надзорниот одбор. Одборот за именување има најмалку три члена кои се избрани од надзорниот одбор, од кои еден е претседател.

(10) Членовите на одборот за именување не смеат да бидат во судир со интереси во однос на останатите членови на надзорниот одбор, членовите на управниот одбор, високото раководство или носителите на клучните функции во пазарниот оператор.

(11) При извршување на своите должности, одборот за именување до онаа мера до која е возможно и трајно, треба да обезбеди дека процесот на донесување на одлуки на управниот одбор и на надзорниот одбор не е под влијание на поединец или мала група на лица на начин кој би наштетил на интересите на пазарниот оператор во целина.

(12) Пазарниот оператор ги обезбедува сите потребни ресурси за работа на одборот за именување. При извршување на своите должности, одборот може да користи и совети од надворешни експерти.

(13) Пазарниот оператор и одборот за именување се должни при изборот на членови на управниот и надзорниот одбор да земат предвид широк избор на квалитетни и компетентни лица и да воспостават политика со која се промовира разноликост на членовите.

(14) Членовите на надзорниот одбор мора да имаат соодветен пристап до информациите и документите кои се потребни за надзор и следење на одлучувањето на управниот одбор на пазарниот оператор согласно овој закон.

(15) Комисијата со Правилникот од член 176 став (13) поблиску ги пропишува условите за дефинирање на поимот поседување на соодветни стручни познавања, способност и искуство потребни за надзор над работењето на пазарниот оператор, дефинирање на поимот за чесност, совесност и независност на членовите на надзорниот одбори критериумите за поседување на доволно време за исполнување на обврските на надзорниот одбор на пазарниот оператор.

Избор, надлежности и ограничувања за избор во управен одбор и надзорен одбор на други правни лица

Член 178

(1) Член на управниот одбор и на надзорниот одбор на пазарниот оператор може истовремено да биде член на управен одбор, надзорен одбор односно да биде извршен и неизвршен член на одборот на директори во друго правно

nga aspekti i detyrave të tyre në shoqërinë.

(14) Komisioni vendos për kërkesën për fitimin e miratimit për emërim të një anëtar i të Bordi drejtues, respektivisht mbikëqyrës nga paragrafi (1) i këtij neni në bazë të:

- 1) dokumentacionit nga paragrafi (12) i këtij neni;
- 2) programin e punës nga paragrafi (3) i këtij neni dhe
- 3) të dhënat dhe informacionet tjera me të cilat disponon Komisioni.

(15) Komisioni me Aktvendim do të refuzojë kërkesën për fitimin e miratimit për emërim të një anëtar i të Bordi drejtues, respektivisht mbikëqyrës përderisa:

- 1) vërtetohet se kandidati nuk i përmbush kushtet nga neni 176 dhe neni 177 i këtij Ligji dhe aktet nënligjore të sjellura në bazë të këtij Ligji ose
- 2) të dhënat nga paragrafi (14) i këtij neni udhëzojnë në faktin se personi për të cilin është parashtruar kërkesë për fitimin e miratimit për emërim të një anëtar i të Bordi drejtues, respektivisht mbikëqyrës nuk është i përshtatshëm për të ushtruar atë funksion ose
- 3) Komisioni disponon me arsye objektive dhe të dëshmuara për shkak të së cilave mund të supozohet se aktivitetet ose punët të cilat kandidati i kryen ose i ka kryer paraqesin kërcënim për administrim me tregun e rregulluar me kujdes të një nikoqiri, respektivisht ekonomisti të mirë ose
- 4) përderisa në kërkesën janë të theksuara të dhëna të pasakta, të pavërteta ose të cilat mund të sjellin në lajthitje.

Revokimi i miratimit për emërim të një anëtar i të Bordi drejtues, respektivisht mbikëqyrës

Neni 181

(1) Komisioni me Aktvendim e revokon miratimin për emërim të një anëtar i të Bordi drejtues, respektivisht mbikëqyrës të operatorit të tregut përderisa:

- 1) anëtar i një Bordi drejtues, respektivisht mbikëqyrës pushon së përmbushuri kushtet e përcaktuara në nenin 176 dhe nenin 177 të këtij Ligji;
- 2) anëtarit të Bordit drejtues, respektivisht mbikëqyrës i është shqiptuar masë për herë të tretë brenda pesë vitesh, për shkeljen e dispozitave të këtij Ligji ose rregullave të tjera relevante të sjellura në bazë të këtij Ligji;
- 3) miratimi është lëshuar në bazë të të dhënave të pavërteta dhe të pasakta ose fakteve të paraqitura në mënyrë të pavërtetë të cilat janë të rëndësishme për ushtrimin e funksionit anëtar i Bordit drejtues, respektivisht mbikëqyrës të operatorit të tregut;
- 4) anëtar i një Bordi drejtues, respektivisht mbikëqyrës i operatorit të tregut nuk ka vepruar në mënyrë dhe në afate të përcaktuara me Aktvendim të sjellur nga Komisioni për mënjanimin e parregullive dhe paligjshmërive të vërtetuara;
- 5) nëse anëtar i një Bordi drejtues, respektivisht mbikëqyrës i operatorit të tregut nuk siguron përmbushjen e kërkesave organizative për një operator tregu në përputhje me këtë Ligj;

лице, кога тоа го овозможуваат поединечните околности и природата, опфатот и сложеноста на активностите кои ги извршува како член на управниот одбор, односно надзорниот одбор на пазарниот оператор и во согласност со ограничувањата предвидени со закон.

(2) Член на управниот одбор и на надзорниот одбор на пазарниот оператор, кој со решение на Комисијата е утврден за значаен согласно член 177 став (7) од овој закон не смее истовремено да извршува повеќе функции од функциите предвидени во една од следните комбинации:

- 1) една функција член на управен одбор или извршен член на одбор на директори во едно правно лице и две функции член на надзорен одбор односно неизвршен член на одбор на директори во две правни лица;
  - 2) член на надзорен одбор или неизвршен член на одбор на директори во четири правни лица.
- (3) Функциите на член на управен одбор, надзорен одбор односно извршен или неизвршен член на одбор на директори во група или субјекти во кои пазарниот оператор поседува квалификувано учество се сметаат како една функција.
- (4) Комисијата може со решение да му одобри на член на управниот одбор и на надзорниот одбор, да извршува уште една дополнителна функција на член на надзорен одбор, односно неизвршен член на одбор на директори.

Носители на клучни функции

Член 179

- (1) Пазарниот оператор е должен да ги определи носителите на клучните функции, односно лицата на кои функцијата им овозможува да имаат значајно влијание врз управувањето со регулираниот пазар, а притоа не се членови на управниот одбор или на надзорниот одбор.
- (2) Управниот одбор на пазарниот оператор е должен да усвои политики за избор и проценка на соодветноста на носителите на клучни функции.
- (3) Доколку пазарниот оператор процени дека носител на клучни функции во пазарниот оператор не се однесува соодветно, должен е да преземе адекватни мерки.
- (4) Комисијата со Правилник поблиску го пропишува начинот на проценување на соодветноста на носителите на клучни функции од став (2) на овој член.

Одобрение за именување на членови на управен и надзорен одбор

Член 180

- (1) Комисијата дава одобрение за именување на членовите на управен одбор и надзорен одбор на пазарниот оператор врз основа на поднесено барање.
- (2) Подносител на барањето од став (1) на овој член е пазарниот оператор, односно основачите на пазарниот

6) вѐртетоhet se tek anëtari i një Bordi drejtues, respektivisht mbikëqyrës i operatorit të tregut ekziston konflikt i interesave për shkak të së cilave nuk mund t'i përmbush detyrimet dhe detyrat e veta me kujdesin e një profesionisti të mirë;

7) anëtari i një Bordi drejtues, respektivisht mbikëqyrës i operatorit të tregut vazhdimisht nuk i përmbush detyrimet për përcaktim dhe vlerësim të efikasitetit të politikës, masave ose procedurave të brendshme lidhur me shkallën e harmonizimit të operatorit të tregut me dispozitat e këtij Ligji ose detyrimet për ndërmarrje të masave përkatëse me qëllim të mënjanimet të mangësive, respektivisht parregullsive në punën e operatorit të tregut;

8) kandidati të cilit i është dhënë miratim për emërimin e një anëtari të Bordi drejtues, respektivisht mbikëqyrës nuk hyn në detyrë brenda gjashtë muajsh nga dita e dhënies së miratimit;

9) anëtarit të një Bordi drejtues, respektivisht mbikëqyrës i pushon mandati për të cilin është dhënë miratimi, me ditën e pushimit të mandatit;

10) anëtarit të një Bordi drejtues, respektivisht mbikëqyrës i pushon kontrata për rregullimin e marrëdhënieve ndërmjet anëtarit të organit të administrimit dhe operatorit të tregut me ditën e ndërprerjes ose skadimit të së njëjtës.

(2) Në rastet nga pika (2) deri te pika (7) nga paragrafi 1 i këtij neni, Komisioni me Aktvendimin përcakton periudhë në të cilën personi cilit i është revokuar miratimi për emërim nuk mund të parashtrijë kërkesë të re për fitimin e miratimit për emërim të anëtarit të një Bordi drejtues, respektivisht mbikëqyrës të një operatori të tregut.

(3) Përderisa Komisioni sjell Aktvendim për revokim të miratimit për emërim të një anëtari të Bordi drejtues, respektivisht mbikëqyrës të operatorit të tregut, Bordi mbikëqyrës, respektivisht kuvendi i operatorit të tregut pa prolongim do të sjell vendim për revokimin e anëtarit të një Bordi drejtues, respektivisht mbikëqyrës.

(4) Komisioni mund të kërkojë shkarkimin e një anëtari të Bordi drejtues, respektivisht mbikëqyrës të operatorit të tregut, përderisa i njëjti me të vepruarit e tij e cenon të punuarit e sigurt dhe stabil të operatorit të tregut.

Përvetësim i pjesëmarrjes së kualifikuar në operatorin e tregut

Neni 182

(1) Mbajtësve dhe ndërrimit të mbajtësve të një pjesëmarrjeje të kualifikuar në operatorin e tregut, zbatohen dispozitat nga nenet 16 deri në nenin 25 të këtij ligji.

(2) Operatori i tregut është i obliguar që deri te Komisioni të dorëzojë të dhëna për strukturën e tij pronësore, në veçanti të dhëna për mbajtësit e pjesëmarrjes së kualifikuar, të dhëna për identitetin dhe kuotën pronësore të personave të cilët kanë

оператор.

(3) Со барањето од став (1) на овој член, се поднесува и програма за работа за периодот за кој се бара добивање одобрение, изработена од лицата од член 176 на овој Закон.

(4) Мандатот на лицата од став 1 на овој член не може да биде подолг од 5 години, а истите имаат право на реизбор. Мандатот на членовите на управен одбор тече од денот на нивното именување од страна на надзорниот одбор или од страна на основачите, а мандатот на членовите на надзорен одбор започнува да тече со денот на нивното именување од страна на собранието или од страна на основачите при основање согласно закон.

(5) Во случај кога претседателот на управниот одбор не е во можност да ја извршува својата функција, надзорниот одбор одредува кој од членовите на управниот одбор ќе го преземе извршувањето на функцијата до избор/именување на нов.

(6) Комисијата дава одобрение за именување на членови на управен одбор и надзорен одбор на пазарниот оператор во рок од 30 дена од денот на доставување на комплетното барање од став (1) на овој член.

(7) Доколку барањето за добивање одобрение за именување се поднесува во рамки на барањето за добивање на одобрение за основање на пазарен оператор важат роковите од член 172 од овој Закон.

(8) Комисијата решението за давање или одбивње на одобрение го доставува до подносителот на барањето.

(9) Одобрението за именување Комисијата може да го издаде и за мандат пократок од бариот.

(10) Пазарниот оператор е должен да го поднесе барањето за добивање одобрение од став (1) на овој член до Комисијата најмалку три месеци пред истекот на мандатот на членот на управен одбор и надзорен одбор.

(11) Пазарниот оператор е должен да поднесе ново барање за добивање одобрение за именување до Комисијата најдоцна во рок од 60 дена од денот на приемот на известувањето за одземање, престанок или одбивање на барањето за добивање одобрението за именување, или во ситуација кога пазарниот оператор не го исполнува условот за минимален број на членови согласно одредбите од овој закон.

(12) Подносителот на барањето од став (2) на овој член е должен кон барањето да достави докази за исполнување на условите за именување на член на управен односно надзорен одбор согласно член 176 и член 177 од овој закон, Правилникот од член 176 став (13), мислење на одборот за именување и доказ за уплатен надомест за Комисијата согласно член 416 од овој закон.

(13) Во постапка на одлучување по барањето од став (1) на овој член, Комисијата може да побара кандидатите за членови на управниот одбор на пазарниот оператор да ја претстават програмата за работа од став (3) на овој член од

mundësi të kryejnë ndikim të rëndësishëm mbi administrimin e tregut të rregulluar, si dhe të dhëna për personat tjerë të cilët drejtpërdrejtë ose tërthorazi mund të kanë ndikim të rëndësishëm mbi administrimin e tregut të rregulluar.

(3) Operatori i tregut është i obliguar që deri te Komisioni të dorëzojë të dhëna për të gjitha ndryshimet në strukturën pronësore të cilat mund të sjellin deri te ndërrimi i personave që kanë pjesëmarrje të kualifikuar.

(4) Operatori i tregut është i obliguar që të dhënat nga paragrafi (2) dhe (3) i këtij neni t'i publikojë në faqen e vet të internetit.

Detyrimi për fitimin e miratimit të operatorit të tregut për ndryshime statusore dhe përvetësim të kuotës në person tjetër juridik

Neni 183

(1) Operatori i tregut mund të zbatojë ndryshime statusore ose të përvetësojë kuotë e cila është, respektivisht tejkalon 25% të drejtave totale në votë ose principalin themelor në person tjetër juridik vetëm në bazë të miratimit nga Komisioni.

(2) Komisioni ndaj kërkesës për fitimin e miratimit vendos brenda 60 ditësh nga dita e kompletimit të kërkesës së parashtruar.

(3) Kërkesa për fitimin e miratimit nga paragrafi (2) i këtij neni duhet të përmbajë arsyetim se punët të cilat operatori i tregut ka për qëllim t'i ndërmer, nuk do të rrezikojnë cilësinë dhe kontinuitetin e zbatimit të veprimtarisë bazë të operatorit të tregut.

(4) Për kërkesën për fitimin e miratimit nga paragrafi (2) i këtij neni Komisioni sjell Aktvendim.

(5) Nëse operatori i tregut zbaton ndryshime statusore ose përvetëson kuotë nga paragrafi 1 i këtij neni pa miratim të Komisionit, Komisioni me Aktvendim do t'i imponojë operatorit të tregut që të tjetërsojë kuotën e përvetësuar në afat i cili nuk mund të jetë më i shkurtë se tre muaj e as më i gjatë se nëntë muaj nga sjellja e Aktvendimit nga ana e Komisionit.

Detyrime të raportimit nga puna e rregullt e operatorit të tregut

Neni 184

(1) Operatori i tregut është i obliguar që menjëherë dha pa vonesë të njoftojë Komisionin për ndryshime në përbërjen e Bordit drejtues dhe mbikëqyrës, si dhe për të gjitha ndryshimet e rëndësishme të kushteve dhe kriterëve në përputhje me të cilat është dhënë miratimi për punë.

(2) Operatori i tregut është i obliguar t'i dorëzojë të gjitha të dhënat dhe informacionet që janë të nevojshme për t'u konfirmuar nëse janë të përmbushura kushtet të cilat u referohen Bordit drejtues dhe mbikëqyrës në përputhje me nenet 176, 177 dhe 178 të këtij Ligji, si dhe për të gjitha ndryshimet e rëndësishme në lidhje me zbatimin e kërkesave të përcaktuara në nenet 176, 177 dhe 178 të këtij Ligji.

(3) Operatori i tregut është i obliguar të sigurojë revizion të

аспект на нивните должности во друштвото.

(14) Комисијата одлучува за барањето за добивање одобрение за именување на член на управен односно надзорен одбор од став (1) на овој член врз основа на:

- 1) документацијата од став (12) на овој член;
- 2) програмата за работа од став (3) на овој член и
- 3) останати податоци и информации со кои располага Комисијата.

(15) Комисијата со решение ќе го одбие барањето за добивање одобрение за именување на член на управен односно надзорен одбор доколку:

- 1) утврди дека кандидатот не ги исполнува условите од член 176 и член 177 на овој Закон и подзаконските акти донесени врз основа на овој закон или
- 2) податоците од став (14) на овој член упатуваат на тоа дека лицето за кое што е поднесено барање за добивање одобрение за именување за член на управен односно надзорен одбор не е соодветно да ја извршува таа функција или
- 3) Комисијата располага со објективни и докажани причини заради кои може да се претпостави дека активностите или работите кои кандидатот ги извршува или ги извршувал претставуваат закана за управувањето со регулираниот пазар со внимание на добар домаќин односно добар стопанственик или
- 4) доколку во барањето се наведени неточни, невистинити или податоци кои можат да доведат до заблуда.

Одземање на одобрението за именување на член на управен односно надзорен одбор

Член 181

(1) Комисијата со решение го одзема одобрението за именување за член управен односно надзорен одбор на пазарниот оператор доколку:

- 1) членот на управен односно надзорен одбор престане да ги исполнува условите пропишани во член 176 и член 177 од овој Закон;
- 2) на членот на управен односно надзорен одбор му е изречена мерка по трет пат во рок од пет години, за кршење на одредбите на овој Закон или други релевантни прописи донесени врз основа на овој закон;
- 3) одобрението е издадено врз основа на невистинити и неточни податоци или невистинито прикажани факти кои се важни за извршување на функцијата член на управен односно надзорен одбор на пазарниот оператор;
- 4) членот на управен односно надзорен одбор на пазарниот оператор не поставил на начин и во рокови утврдени во решение донесено од Комисијата за отстранување на утврдени неправилности и незаконитости;
- 5) ако членот на управен односно надзорен одбор на пазарниот оператор не обезбеди исполнување на

raporteve financiare të përpiluara në përputhje me standardet ndërkombëtare të raportimit financiar të botuara në “Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut” në përputhje me standardet ndërkombëtare të revizionit, nga ana e një revizori.

(4) Operatori i tregut është i obliguar të dorëzojë raportet nga paragrafi 3 i këtij neni deri te Komisioni së bashku me raportin e revizorit brenda 15 ditësh nga dita e pranimit të raportit të revizorit, por jo më vonë se deri më 30 Prill në vitin aktual për vitin paraprak.

(5) Operatori i tregut deri te Komisioni i dorëzon raportet financiare gjysmëvjetore (bilanci i gjendjes, bilanci i suksesit, raporti për fluksin e parave të gatshme dhe raporte për ndryshimet në kapitalin) deri më 31 Gusht të vitit aktual.

(6) Komisioni mund të kërkojë nga revizori, respektivisht revizori i autorizuar i cili ka kryer revizion të raporteve financiare vjetore të operatorit të tregut, sqarime shtesë në lidhje me revizionin e kryer dhe raportin e revizorit.

(7) Revizor i njëjtë, respektivisht revizor i autorizuar mund të kryejë irradhazi jo më shumë se shtatë revizione të raporteve financiare vjetore të operatorit të tregut. Revizori, respektivisht revizori i autorizuar nuk mundet në katër vitet e ardhshme të kryejë revizion të raporteve financiare vjetore, respektivisht të raporteve të konsoliduara financiare vjetore të operatorit të tregut.

(8) Në rast të shkëputjes së kontratës për kryerje të revizionit, operatori i tregut dhe revizori janë të obliguar që brenda 15 dite të njoftojnë Komisionin për arsyet e shkëputjes së kontratës, ndërkaq secila palë duhet të prononcohet për pretendimet për shkëputjen palës tjetër kontraktuale.

(9) Revizori, respektivisht revizori i autorizuar i operatorit të tregut nuk mundet një vit para fillimit të revizionit, drejtpërdrejtë ose tërthorazi të kryejë çfarëdo shërbime tjera për operatorin e tregut.

(10) Tek operatori i tregut zbatohen dispozitat përkatëse nga neni 306 i këtij Ligji.

(11) Operatori i tregut është i obliguar që deri te Komisioni të parashtrijë raporte të cilat përmbajnë të dhëna për transaksionet me instrumente financiare të realizuara në tregun e rregulluar me të cilin administron, si dhe për të gjitha urdhëresat e futura në sistemin e tregtimit të tregut të rregulluar me të cilin administron operatori i tregut, pavarësisht detyrimeve të përcaktuara nga neni 239 deri në nenin 247 të këtij Ligji.

(12) Operatori i tregut është i obliguar që në kërkesë të Komisionit t'i vendos në dispozicion të dhënat nga libri i urdhëresave ose Komisionit t'i mundësojë qasje në librin e urdhëresave.

(13) Operatori i tregut është i obliguar që pa kompensim shtesë t'i publikojë të dhënat për cilësinë e zbatimit të transaksioneve me instrumentet financiare të cilat përmbajnë informacione për çmimin, shpejtësinë, kostot dhe probabilitetin e zbatimit të urdhëresave për secilin instrument financiar veçanërisht. Këto

организациските барања за пазарен оператор согласно овој закон;

6) се утврди дека кај членот на управен односно надзорен одбор на пазарниот оператор постои судир на интереси поради кои не може да ги исполнува своите обврски и должности со внимание на добар стручњак;

7) членот на управен односно надзорен одбор на пазарниот оператор континуирано не ги исполнува обврските за утврдување и проценка на ефикасноста на политиката, мерките или интерните процедури поврзани со степенот за усогласеност на пазарниот оператор со одредбите од овој закон или обврските за преземање на соодветни мерки со цел отстранување на недостатоците односно неправилностите во работењето на пазарниот оператор;

8) кандидатот на кој му е дадено одобрение за именување на член на управен односно надзорен одбор не стапи на должност во рок од шест месеци од денот на давање на одобрението;

9) на членот на управен односно надзорен одбор му престане мандатот за кој е дадено одобрението, со денот на престанок на мандатот;

10) на членот на управен односно надзорен одбор му престане договорот за уредување на односите меѓу член на органот на управување и пазарниот оператор со денот на прекилот или истекот на истиот.

(2) Во случаите од точка (2) до точка (7) од став 1 на овој член Комисијата со решението утврдува период во кој лицето на кое му е одземено одобрението за именување не смее да поднесе ново барање за добивање одобрение за именување на член на управен односно надзорен одбор на пазарен оператор.

(3) Доколку Комисијата донесе решение за одземање на одобрението за именување на член на управен односно надзорен одбор на пазарниот оператор, надзорниот одбор односно собранието на пазарниот оператор без одлагање ќе донесе одлука за отповикување на членот на управен односно надзорен одбор.

(4) Комисијата може да побара разрешување на член на управен односно надзорен одбор на пазарниот оператор доколку истиот со своето делување го загрозува сигурното и стабилното работење на пазарниот оператор.

Стекнување на квалификувано учество во пазарен оператор

Член 182

(1) На имателите и на промената на имателите на квалификувано учество во пазарниот оператор, се применуваат одредбите од членовите 16 до член 25 од овој закон.

тë dhëna, operatori i tregut i publikon së paku një herë në vit.

(14) Operatori i tregut është i obliguar që menjëherë të njoftojë Komisionin për çdo ndërprerje të sistemit informatiko-komunikativ të operatorit të tregut që mund të ketë ndikim të rëndësishëm negativ. Gjatë vlerësimit të ndikimit negativ të ndërprerjes, operatori i tregut i merr parasysh numrin e përdoruesve në të cilët ka ndikuar ndërprerja, kohëzgjatja e ndërprerjes, shpërndarësia në një zonë të caktuar dhe rrethana të tjera.

(15) Operatori i tregut dorëzoon raporte mujore për punën deri te Komisioni në afat dhe mënyrë të përcaktuar nga ana e Komisionit.

(16) Komisioni e përcakton përmbajtjen dhe strukturën e raporteve financiare gjysmëvjetore dhe raporteve financiare vjetore, raporteve mujore të operatorit të tregut dhe mënyrën e dorëzimit deri te Komisioni, si dhe fushëpërfshirjen dhe përmbajtjen e revizionit, respektivisht të raportit të revizionit të operatorit të tregut.

Kërkesa organizative

Neni 185

(1) Operatori i tregut është i obliguar, duke marrë parasysh llojin, vëllimin dhe ndërlikshmërinë e punës:

- 1) të vendos, zbatojë, mirëmbajë dhe rregullisht t'i përditësojë, vlerësojë dhe monitorojë procedurat e vendimmarrjes dhe strukturën organizative në të cilat në mënyrë të qartë dhe të dokumentuar përcaktohen hierarkia e raportimit dhe ndarja e funksioneve dhe kompetencave;
- 2) të vendos, zbatojë, mirëmbajë dhe rregullisht t'i përditësojë, vlerësojë dhe monitorojë procedurat me të cilat sigurohet se personat relevant janë të njoftuar me të gjitha dispozitat të cilat duhet t'i respektojnë për një zbatim të duhur të detyrave dhe përgjegjësi të veta;
- 3) të vendos, zbatojë dhe mirëmbajë mekanizma të kontrollit të brendshëm, qëllimi i të cilave është të sigurojnë harmonizim me vendimet dhe procedurat në të gjitha nivelet në operatorin e tregut;
- 4) të punësojë persona me njohuri dhe shkathtësi profesionale të cilat janë të nevojshme për zbatimin e detyrimeve të caktuara dhe detyrave të punës;
- 5) të vendos, zbatojë dhe mirëmbajë sistem efikas të raportimit të brendshëm dhe ndarjes së informacioneve në të gjitha nivelet relevante në operatorin e tregut;
- 6) të mirëmbajë evidencë përkatëse dhe të rregullt të punës së vet dhe organizim të brendshëm;
- 7) të vendos sistem me të cilin do të sigurojë se ushtrimi i më shumë funksioneve nga ana e personave relevant nuk do t'i parandalojë ata persona të ushtrojnë cilëndo nga ato funksione në një mënyrë të rregullt, të ndershme dhe profesionale;
- 8) të vendos, dokumentojë dhe rregullisht të zbatojë masa dhe procedura përkatëse të mbikëqyrjes dhe mbrojtjes së

(2) Пазарниот оператор е должен до Комисијата да достави податоци за неговата сопственичка структура, а особено податоци за имателите на квалификувано учество, податоци за идентитетот и сопственичкиот удел на лицата кои имаат можност да вршат значајно влијание врз управувањето на регулираниот пазар, како и податоци за останатите лица коишто директно или индиректно може да имаат значајно влијание врз управувањето на регулираниот пазар.

(3) Пазарниот оператор е должен до Комисијата да достави податоци за сите промени во сопственичката структура кои може да доведат до промена на лицата кои имаат квалификувано учество.

(4) Пазарниот оператор е должен податоците од став (2) и (3) на овој член да ги објави на својата интернет страна.

Обврска за добивање одобрение на пазарниот оператор за статусни промени и стекнување удел во друго правно лице

Член 183

(1) Пазарниот оператор може да спроведе статусни промени или да стекне удел кој изнесува односно надминува 25% од вкупните права на глас или основната главнина во друго правно лице само врз основа на одобрение од Комисијата.

(2) Комисијата по барањето за добивање одобрение одлучува во рок од 60 дена од денот на комплетирање на поднесеното барањето.

(3) Барањето за добивање одобрение од став (2) на овој член, мора да содржи образложение дека работите кои пазарниот оператор има намера да ги презема, нема да го загрозат квалитетот и континуитетот на извршување на основната дејност на пазарниот оператор.

(4) За барањето за добивање одобрение од став (2) на овој член Комисијата донесува решение.

(5) Ако пазарниот оператор спроведе статусни промени или стекне удел од став 1 на овој член без одобрение од Комисијата, Комисијата со решение ќе му наложи на пазарниот оператор да го отуѓи стекнатиот удел во рок кој не може да биде пократок од три месеци ниту подолг од девет месеци од донесување на решението од страна на Комисијата.

Обврски за известување од редовното работење на пазарниот оператор

Член 184

(1) Пазарниот оператор е должен веднаш и без одлагање да ја известува Комисијата за промени во составот на управниот и надзорниот одбор, како и за сите значајни промени на условите и критериумите согласно кои е дадено одобрението за работа.

(2) Пазарниот оператор е должен да ги достави сите податоци и информации кои се потребни за да се утврди дали се исполнети условите кои се однесуваат на управниот и надзорниот одбор согласно членовите 176, 177 и 178 на овој Закон, како и за сите значајни промени во врска со начинот

системит информатик dhe sistemit të përpunimit elektronik të të dhënave;

9) të disponojë, në momentin e fitimit të miratimit për punë dhe në bazë të vazhdueshme, me resurse të mjaftueshme financiare me qëllim që të sigurohet funksionimi i drejtë i tregut të rregulluar, duke pasur parasysh natyrën dhe vëllimin e transaksioneve të përmbyllura në tregun e rregulluar dhe nivelin dhe shkallën e rreziqeve në të cilat i njëjti është i ekspozuar;

10) të vendos dhe zbatojë masa dhe procedura për identifikimin e qartë dhe administrimin me ndikimin potencialisht negativ mbi punën e tregut të rregulluar me të cilin administron ose në të gjithë personat që marrin pjesë në tregtimin në tregun e rregulluar, por ndikimi negativ i cili krijohet në bazë të konfliktit të interesave ndërmjet interesave të operatorit të tregut, aksionarëve të tij, anëtarëve, emetuesve dhe interesit publik për një funksionim të drejtë dhe ligjor të tregut të rregulluar;

11) të vendos dhe zbatojë mekanizma dhe procedura me të cilat sigurohet funksionimi i drejtë, i pandërprerë dhe efikas i sistemit të tregutit, përfshirë edhe vendosjen e masave efikase dhe efektive të sigurisë për menaxhim me rreziqet nga çrregullimi eventual i funksionimit të sistemit;

12) të vendos dhe zbatojë rregulla dhe procedura transparente dhe jodiskrecionale të cilat mundësojnë tregtim të drejtë dhe të rregullt dhe përcaktojnë kritere objektive për zbatim efikas të urdhëresave;

13) të vendos dhe zbatojë mekanizma të cilat e lehtësojnë shlyerjen efikase dhe në kohë të transaksioneve të realizuara të përmbyllura në tregun e rregulluar.

(2) Operatori i tregut është i obliguar që me vendosjen e sistemeve dhe procedurave përkatëse të sigurojë punën e pandërprerë dhe të rregullt të tregut të rregulluar me të cilin administron.

(3) Operatori i tregut është i obliguar që të krijojë funksion të revizionit të brendshëm, i cili do të kryejë kontrollim dhe mbikëqyrje të efikasitetit, besueshmërisë dhe sigurisë të sistemeve dhe procedurave të operatorit të tregut, përfshirë edhe sistemin e kontrollit të brendshëm dhe sistemin e menaxhimit me rreziqe.

(4) Revizioni i brendshëm nga paragrafi 3 i këtij neni ka për obligim që së paku një herë në vit të sjell mendim të pavarur profesional për efikasitetin, besueshmërinë dhe sigurinë e sistemeve dhe procedurave të operatorit të tregut.

(5) Organi i administrimit i operatorit të tregut është i obliguar të merr parasysh mendimin e revizionit të brendshëm nga paragrafi 4 i këtij neni gjatë sjelljes së vendimeve afariste.

(6) Komisioni me Rregullore e përcakton mënyrën e punës dhe kërkesat organizative të operatorit të tregut.

Menaxhimi me rreziqe

Neni 186

(1) Menaxhimi me rreziqe përfshin përcaktimin, matjen ose

на извршување на барањата пропишани во членовите 176, 177 и 178 на овој Закон .

(3) Пазарниот оператор е должен да обезбеди ревизија на финансиските извештаи изготвени во согласност со меѓународните стандарди за финансиско известување објавени во „Службен весник на Република Северна Македонија“ во согласност со меѓународните стандарди за ревизија, од страна на ревизор.

(4) Пазарниот оператор е должен да ги достави извештаите од став 3 на овој член до Комисијата заедно со ревизорскиот извештај во рок од 15 дена од денот на приемот на ревизорскиот извештај, а најдоцна до 30 април тековната година за претходната година.

(5) Пазарниот оператор до Комисијата ги доставува полугодишните финансиски извештаи (биланс на состојба, биланс на успех, извештај за готовинскиот тек и извештаи за промените на капиталот) до 31 август во тековната година.

(6) Комисијата може да побара од ревизорот, односно овластениот ревизор кој извршил ревизија на годишните финансиски извештаи на пазарниот оператор дополнителни образложенија во врска со извршената ревизија и ревизорскиот извештај.

(7) Ист ревизор, односно овластен ревизор може да изврши редоследно највеќе седум ревизии на годишните финансиски извештаи на пазарниот оператор. Ревизорот, односно овластениот ревизор не смее во наредните четири години да врши ревизија на годишните финансиски извештаи односно годишните консолидирани финансиски извештаи на пазарниот оператор.

(8) Во случај на раскинување на договорот за извршување на ревизија, пазарниот оператор и ревизорот се должни во рок од 15 дена да ја известат Комисијата за причините за раскинување на договорот, а секоја од страните треба да се произнесе за наводите за раскинувањето на другата договорна страна

(9) Ревизорот, односно овластениот ревизор на пазарниот оператор не може една година пред започнувањето на ревизијата, директно или индиректно да врши било какви други услуги за пазарниот оператор.

(10) На пазарен оператор соодветно се применуваат одредбите од член 306 од овој Закон.

(11) Пазарниот оператор е должен до Комисијата да поднесува извештаи кои содржат податоци за трансакциите со финансиски инструменти реализирани на регулираниот пазар со кој управува, како и за сите внесени налози во системот за тргување на регулираниот пазар со кој управува пазарниот оператор, независно од обврските утврдени од член 239 до член 247 на овој Закон.

(12) Пазарниот оператор е должен на барање на Комисијата да и ги стави на располагање податоците од книгата на налози или на Комисијата да и овозможи пристап до книгата на налози.

(13) Пазарниот оператор е должен без дополнителен надомест да ги објави податоците за квалитетот на

влерësimin, menaxhimin dhe kontrollin e rrezikut, përfshirë edhe raportim personave përgjegjës për rreziqet në të cilat operatori i tregut është i ekspozuar ose mund të jetë i ekspozuar gjatë zbatimit të veprimtarisë së vet.

(2) Operatori i tregut është i obliguar të vendos dhe zbatojë një sistem gjithëpërfshirës dhe efikas të menaxhimit me rreziqe në përputhje me llojin, përfshirjen dhe ndërlikshmërinë e aktiviteteve të veta, që së paku duhet të përfshijë:

- 1) strategji, politika, procedura dhe masa të menaxhimit me rreziqet;
- 2) teknika të matjes së rrezikut;
- 3) ndarësi të përgjegjësive në lidhje me menaxhimin me rreziqet.

(3) Operatori i tregut është i obliguar të përcaktojë, zbatojë, dokumentojë dhe rregullisht t'i përditësojë strategjitë dhe politikat përkatëse, efikase dhe gjithëpërfshirëse të menaxhimit me rreziqet, me qëllim të vërtetimit të rrezikut lidhur me të punuarit, proceset e punës dhe sistemet me të cilat menaxhon, ndikimin e rreziqeve të veçura në profilin e tërësishtëm të rrezikut të operatorit të tregut dhe vërtetimin e shkallës së pranueshme të rrezikut.

(4) Operatori i tregut është i obliguar në bazë të strategjisë dhe politikës së menaxhimit me rreziqet dhe shkallën e vërtetuar të pranueshme të rrezikut, të miratojë procedura efikase, teknika të matjes dhe masa të menaxhimit me rreziqet.

(5) Operatori i tregut është i obliguar të vendos, zbatojë dhe rregullisht t'i përditësojë, vlerësojë dhe monitorojë politikat përkatëse, masat dhe procedurat, qëllimi i të cilëve është zbulimi dhe ulja e çdo rreziku të vërtetuar.

(6) Operatori i tregut është i obliguar të monitorojë, vlerësojë, riekzaminojë dhe përditësojë përshtatshmërinë, gjithëpërfshirjen dhe efikasitetin e strategjive, politikave, procedurave të sjellura të menaxhimit me rreziqet dhe teknikat e matjes së rrezikut, si dhe përshtatshmërinë dhe efikasitetin e masave të parapara për mënjanimin e mangësive në strategjitë, politikat dhe procedurat e menaxhimit me rreziqet.

(7) Operatori i tregut është i obliguar që në kërkesë të Komisionit menjëherë t'ia dorëzojë strategjitë dhe politikat e miratuara të menaxhimit me rreziqet.

(8) Bordi drejtues i operatorit të tregut merr pjesë në procesin e menaxhimit me rreziqet dhe është përgjegjës për implementimin dhe monitorimin e tij, ndërsa të gjithë punonjësit në operatorin e tregut marrin pjesë në zbatimin e sistemit të menaxhimit me rreziqet.

(9) Në rast të rrezikimit më serioz të sistemit të menaxhimit me rreziqet, operatori i tregut është i obliguar që pa prolongim të njoftojë Komisionin.

извршување на трансакциите со финансиските инструменти кои содржат информации за цената, брзината, трошоците и веројатноста за извршување на налозите за секој поединечен финансиски инструмент. Овие податоци пазарниот оператор ги објавува најмалку еднаш годишно.

(14) Пазарниот оператор е должен веднаш да ја извести Комисијата за секој прекин на информациско-комуникацискиот систем на пазарниот оператор кој може да има значајно негативно влијание. При проценка на негативно влијание на прекилот, пазарниот оператор ги зема предвид бројот на корисниците на кои влијаел прекилот, времетраењето на прекилот, распространетоста на одредено подрачје и други околности.

(15) Пазарниот оператор доставува месечни извештаи за работењето до Комисијата во рок и на начин пропишан од страна на Комисијата.

(16) Комисијата ја пропишува содржината и структурата на полугодишните финансиски извештаи и годишните финансиски извештаи, месечните извештаи на пазарниот оператор начинот на доставување до Комисијата, како и опсегот и содржината на ревизијата односно на ревизорскиот извештај на пазарниот оператор.

Организациски барања

Член 185

(1) Пазарниот оператор е должен, земајќи ги предвид видот, обемот и сложеноста на работењето:

- 1) да воспостави, спроведува, одржува и редовно да ги ажурира, проценува и следи постапките на одлучување и организациската структура во кои на јасен и документиран начин се утврдуваат хиерархијата на известување и доделување на функции и надлежности;
- 2) да воспостави, спроведува, одржува и редовно да ги ажурира, проценува и следи постапките со кои се обезбедува дека релевантните лица се запознаени со сите одредби кои мора да ги почитуваат за правилно извршување на своите должности и одговорности;
- 3) да воспостави, спроведува и одржува механизми за внатрешна контрола, чија цел е да обезбедат усогласеност со одлуките и постапките на сите нивоа во пазарниот оператор;
- 4) да вработува лица со стручни познавања и вештини кои се потребни за извршување на доделените обврски и работни задачи;
- 5) да воспостави, спроведува и одржува ефикасен систем за внатрешно известување и споделување на информации на сите релевантни нивоа во пазарниот оператор;
- 6) да одржува соодветна и уредна евиденција за своето работење и внатрешната организација;
- 7) да воспостави систем со кој ќе обезбеди дека

RREZISTSHMËRIA E SISTEMIT TË TREGTIMIT, SISTEMI I NDËRPERJES SË TREGTIMIT

Rrezistshmëria e sistemit dhe kapaciteti i sistemit të tregtimit

Neni 187

(1) Operatori i tregut është i obliguar të vendos, testojë dhe zbatojë sisteme, procedura dhe mekanizma efikase të punës me të cilat sigurohet:

- 1) rrezistshmëri e sistemit të tregtimit;
- 2) kapacitet të mjaftueshëm të sistemit të tregtimit për përpunim të një numri të madh të urdhëresave dhe vëllim të mesazheve dhe
- 3) tregtim i rregullt në kushte të një çrregullimi serioz të tregut.

(2) Operatori i tregut duhet të vendos dhe zbatojë mekanizma për sigurimin e kontinuitetit të punës afariste në rast të ndërprerjes së sistemeve të tregtimit.

(3) Komisioni së afërmi i rregullon kërkesat për rezistencë dhe kapacitet të sistemeve të operatorit të tregut nga paragrafi (1) pikat 1 dhe 2 të këtij neni.

Sistemi i ndërprerjes së tregtimit

Neni 188

(1) Operatori i tregut duhet të vendos dhe zbatojë sisteme, procedura dhe mekanizma efikase për refuzimin e urdhëresave të cilat i tejkalojnë pragjet paraprakisht të përcaktuara të vëllimit të tregtimit dhe të çmimeve, ose për refuzimin e urdhëresave të cilat janë qartë të gabueshme, respektivisht qartë në mënyrë thelbësore devijojnë nga kushtet aktuale të tregut.

(2) Procedurat nga paragrafi (1) i këtij neni janë të përcaktuara në rregullat e tregut të rregulluar nga neni 192 i këtij Ligji.

(3) Operatori i tregut ka të drejtë që perkohësisht t'a ndërpret, respektivisht kufizojë tregtimin me një instrument të caktuar financiar përderisa ekziston lëvizje e konsiderueshme e çmimit të instrumentit financiar në tregun e rregulluar me të cilin administron ose në treg të ndërlidhur me atë.

(4) Operatori i tregut është i obliguar që me rregullat e tregut të rregulluar nga neni 192 i këtij Ligji t'i përcaktojë procedurat dhe t'i caktojë parametrat për ndërprerje të tregtimit, duke pasur parasysh karakteristikat e instrumenteve financiare, llojin e modelit të tregut dhe llojet e përdoruesve të sistemit, gjatë së cilës të njëjtat do të jenë të mjaftueshme për t'u shmangur çrregullime të rëndësishme në tregtimin e rregulluar.

(5) Në raste të jashtëzakonshme, nën rrethanat nga paragrafi (3) i këtij neni dhe në përputhje me kushtet e përcaktuara me

извршувањето на повеќе функции од страна на релевантни лица нема да ги спречи тие лица да ја извршуваат било која од тие функции на правилен, чесен и на професионален начин;

- 8) да воспостави, документаира и редовно применува соодветни мерки и постапки за надзор и заштита на информацискиот систем и системот за електронска обработка на податоци;
- 9) да располага, во моментот на добивање на одобрението за работа и на континуирана основа, со доволно финансиски ресурси со цел да обезбеди уредно функционирање на регулираниот пазар, имајќи ја во предвид природата и обемот на склучените трансакции на регулираниот пазар и нивото и степенот на ризици на кои истиот е изложен;
- 10) да воспостави и применува мерки и постапки за јасно идентификување и управување со потенцијалното негативно влијание врз работењето на регулираниот пазар со кој управува или на сите лица кои учествуваат во тргувањето на регулираниот пазар, а кое негативно влијание настанува врз основа на судирот на интереси помеѓу интересите на пазарниот оператор, неговите акционери, членките, издавачите и јавниот интерес за правилно и законито функционирање на регулираниот пазар;
- 11) да воспостави и применува механизми и постапки со кои се обезбедува правилно, непрекинато и ефикасно функционирање на системот за тргување вклучувајќи и воспоставување на ефикасни и делотворни сигурносни мерки за управување со ризиците од евентуално нарушување на функционирањето на системот;
- 12) да воспостави и применува транспарентни и недискрециони правила и постапки кои овозможуваат фер и уредно тргување и утврдуваат објективни критериуми за ефикасно извршување на Налозите;
- 13) да воспостави и применува механизми кои го олеснуваат ефикасното и навременото порамнување на реализираните трансакции склучени на регулираниот пазар.

(2) Пазарниот оператор е должен со воспоставување на соодветни системи и постапки да обезбеди непрекинато и редовно работење на регулираниот пазар со кој управува.

(3) Пазарниот оператор е должен да воспостави функција на внатрешна ревизија, која ќе врши проверка и надзор на ефикасноста, доверливоста и сигурноста над системите и постапките на пазарниот оператор, вклучително и системот за внатрешна контрола и системот за управување со ризици.

(4) Внатрешната ревизија од став 3 на овој член е должна најмалку еднаш годишно да донесе независно стручно мислење за ефикасноста, доверливоста и безбедноста над системите и постапките на пазарниот оператор.

(5) Органот на управување на пазарниот оператор е должен да го земе предвид мислењето на внатрешната ревизија од став 4 на овој член при донесувањето на деловните одлуки.

(6) Комисијата со Правилник го пропишува начинот на работа и организациските барања за пазарниот оператор.

Регулатите на тргување на роговено од нени 192 и кетј Лиги, оператори на тргување моуд те анулојте осе ревидојте трансакционин.

(6) Не раст кур оператори на тргување и цили администрон ме трег те роговено, те еште и рендесисхем пер ликвидитетин е нје инструмент на тргување финансиар, е ндрпрет трегтимин ме атэ инструмент финансиар, мирепо гјатэ кесаж ме атэ инструмент финансиар треготет не венде те трегтимит не штете тјера анетаре те BE-се, оператори на тргување те дует кетэ системе дхе процедура те вендосура ме те цилат до те сигурохет нјофтими не кохе и органево компетенте не штетет тјера анетаре те BE-се, ме қеллим те ато те координојне пергјигјен не нивел те нје нумер и трегјево дхе те перкактојне несе еште е перштатшме те ндрпритет трегтими ме атэ инструмент финансиар едхе не вендет тјера те трегтимит, гјерса нук вазхдон трегтими не трегун ку филлимист ка те нэ и ндрпрерэ трегтими.

Мбајтја е ликвидитет на тргување те роговено

Нени 189

(1) Оператори на тргување еште и облигуар те пермбылл контраата ме шкрим ме те гјитха шоқеритэ е инвестимево те цилат збатојне стратегинэ е кријесве те трегун не трегун е роговено.

(2) Варесистхга натјра дхе нга веллими на трегтимит не трегун е роговено, оператори на тргување дует те кријојте нје план и цили до те сигуројте нумер те мјафтешхем те шоқериве те инвестимево те маррин тејесе не контраата нга параграф на кетј нени, ме те цилин шоқеритэ е инвестимево до те тејене те куштэзуара те публикојне оферта те дetyрешме сипас чмимево те конкурруешме, ме қеллим те сигуримит те ликвидитет не трегун е базэ се роговено дхе те парашкуешме.

(3) Контраата ме шкрим нга параграф на (1) и кетј нени дует те пермбайне се палу:

1) дetyриве те шоқерисэ се инвестимево те цилат и реферохен мбештетјесе се ликвидитет дхе пердериса еште е невојшме, те гјитха дetyривет тјера те рједхин нга плани, те текусуара не параграф на (2) те кетј нени;

2) те гјитха стимулимет не куптим те сконтимево дхе лехтэсимве тјера, те цилат оператори на тргување и'а теј шоқерисэ се инвестимево не мёныре те те мундэсохет ликвидитет не базэ те роговено дхе те парашкуешме дхе несе еште е невојшме, те гјитха те дрејтат тјера те цилат рједхин нга контраата нга параграф на кетј нени.

(4) Оператори на тргување еште и облигуар те крјејте мбикёқрјете дхе те сигуројте пермбашјен е дetyривево те цилат рједхин нга контраата нга ана е шоқериве те инвестимево.

(5) Оператори на тргување еште и облигуар те те информојте Комисиин пер пермбайтјен е контраатэ ме шкрим дхе не керкесе те Комисиин т'и дорэзојте те гјитха информационет тјера те тејанэ те невојшме не мёныре те Комисиин те вёртетохет не

Управување со ризици

Член 186

(1) Управувањето со ризици опфаќа утврдување, мерење или оценување, управување и контрола на ризикот, вклучувајќи и известување на одговорните лица за ризиците на кои пазарниот оператор е изложен или би можел да биде изложен при извршување на својата дејност.

(2) Пазарниот оператор е должен да воспостави и применува сеопфатен и ефикасен систем на управување со ризици во согласност со видот, опфатот и сложеноста на своите активности, кој мора да вклучува најмалку:

- 1) стратегии, политики, постапки и мерки за управување со ризиците;
- 2) техники за мерење на ризикот;
- 3) поделба на одговорностите во врска со управување со ризиците.

(3) Пазарниот оператор е должен да пропише, применува, документира и редовно да ажурира соодветни, ефикасни и сеопфатни стратегии и политики за управување со ризиците, со цел утврдување на ризикот поврзан со работењето, работните процеси и системите со кои управува, влијанието на поединечни ризици на целокупниот ризичен профил на пазарниот оператор и утврдување на прифатливиот степен на ризик.

(4) Пазарниот оператор е должен врз основа на стратегијата и политиката за управување со ризиците и утврдениот прифатлив степен на ризик, да усвои ефикасни постапки, техники за мерење и мерки за управување со ризиците.

(5) Пазарниот оператор е должен да воспостави, спроведува и редовно да ги ажурира, проценува и следи соодветните политики, мерки и постапки чија цел е откривање и намалување на секој утврден ризик.

(6) Пазарниот оператор е должен да ја следи, оценува, преиспитува и ажурира соодветноста, сеопфатноста и ефикасноста на донесените стратегии, политики, постапки за управување со ризиците и техниките за мерење на ризикот, како и соодветноста и ефикасноста на предвидените мерки за отстранување на недостатоците во стратегиите, политиките, и постапките за управување со ризиците.

(7) Пазарниот оператор е должен на барање на Комисијата веднаш да ги достави усвоените стратегии и политики за управување со ризиците.

(8) Управниот одбор на пазарниот оператор учествува во процесот на управување со ризиците и е одговорен за негово имплементирање и следење, додека сите вработени во пазарниот оператор учествуваат во спроведување на системот на управување со ризиците.

(9) Во случај на посериозно загрозување на системот на

тë vepruarit e operatorit të tregut në përputhje me detyrimet e theksuara në paragrafin (3) dhe (4) të këtij neni.

(6) Komisioni me Rregullore së afërmi e përcakton mënyrën e përmbylljes së kontratës dhe përmbajtjen e saj.

Korrigjimi i çmimeve

Neni 190

(1) Operatori i tregut është i obliguar të sjell rregulla për korrigjim të çmimeve në raport me instrumente financiare të përcaktuara me këtë Ligj, si dhe instrumente financiare të theksuara në aktet nënligjore, të sjellura nga ana e Komisionit.

(2) Rregullat e korrigjimit të çmimeve të theksuara në paragrafi (1) të këtij neni duhet:

- 1) të jenë të adaptuara ashtu që do të pasqyrojnë likuiditetin e instrumentit financiar në tregje të ndryshme dhe do të mbështesin diferencën mesatare ndërmjet çmimit të blerjes dhe të shitjes, duke pasur parasysh qëllimin të arriten çmime arsyeshëm stabile pa kufizime të panevojshme me të cilat në mënyrë plotësuese zvogëlohet shtrirja e çmimeve;
- 2) të jenë të përshtatura në mënyrë përkatëse për çdo instrument financiar.
- (3) Komisioni do të përcaktojë mënyrën e vërtetimit të korrigjimit minimal të çmimeve, respektivisht rregullave për korrigjim të çmimeve, respektivisht rregullat e korrigjimit të çmimeve në përputhje me kushtet nga paragrafi (2) i këtij neni, si dhe ndryshimet e një regjimi të caktuar të korrigjimeve të çmimeve.

Sinkronizimi i kohës afariste

Neni 191

(1) Tregu i rregulluar dhe të gjitha vendet e tregtimit dhe anëtarët e tyre janë të obliguar të sinkronizojnë kohën afariste të punës në të cilën janë të evidentuara data dhe koha e të gjitha ngjarjeve për të cilat raportojnë.

(2) Komisioni me Rregullore do të përcaktojë nivelin e saktësisë në përputhje me të cilin duhet të sinkronizohet koha afariste e punës së tregut të rregulluar, dhe të gjitha vendet e tregtimit dhe anëtarët e tyre.

Rregulla të operatorit të tregut dhe tregut të rregulluar

Neni 192

(1) Operatori i tregut është i obliguar të sjell dhe të zbatojë rregulla me të cilat rregullohen organizimi dhe kushtet e përgjithshme të punës së operatorit të tregut dhe punës së tregut të rregulluar me të cilin administron.

(2) Rregullat nga paragrafi 1 të cilat i referohen tregut të rregulluar, në veçanti duhet përmbajnë:

- 1) dispozita për pranim, pezullim dhe përjashtim nga anëtarësia;
- 2) dispozita për llojet dhe mënyrat e tregtimit, sistemet e përcaktimit dhe shlyerjes të cilat anëtarët mund t'i përdorin për shlyeje të transaksioneve të realizuara;

управување со ризиците, пазарниот оператор е должен без одлагање да ја извести Комисијата.

Дел 2

ОТПОРНОСТ НА СИСТЕМОТ ЗА ТРГУВАЊЕ, СИСТЕМ ЗА ПРЕКИН НА ТРГУВАЊЕТО

Отпорност на системот и капацитет на системот за тргување

Член 187

(1) Пазарниот оператор е должен да воспостави, тестира и применува ефикасни системи, постапки и механизми на работа со кои се обезбедува:

- 1) отпорност на системот за тргување;
- 2) доволен капацитет на системот за тргување за обработка на голем број на налози и обем на пораки и
- 3) уредно тргување во услови на сериозно пазарно нарушување.

(2) Пазарниот оператор треба да воспостави и применува механизми за обезбедување на континуитет на деловното работење во случај на прекин на системите за тргување.

(3) Комисијата поблиску ги уредува барањата за отпорност и капацитет на системите на пазарниот оператор од став (1) точки 1 и 2 на овој член.

Систем за прекин на тргувањето

Член 188

(1) Пазарниот оператор треба да воспостави и применува ефикасни системи, постапки и механизми за одбивање на налози кои ги надминуваат однапред утврдените прагови на обем на тргување и на цени или пак за одбивање на налози кои се очигледно погрешни, односно очигледно суштествено отстапуваат од тековните пазарни услови.

(2) Постапките од став (1) на овој член се пропишани во правилата на регулираниот пазар од член 192 на овој Закон.

(3) Пазарниот оператор има право времено да го прекине односно ограничи тргувањето со определен финансиски инструмент доколку постои значајно движење на цената на финансискиот инструмент на регулираниот пазар со кој управува или на поврзан со него пазар.

(4) Пазарниот оператор е должен со правилата на регулираниот пазар од член 192 на овој Закон да ги пропише постапките и да ги утврди параметрите за прекин на тргувањето, имајќи ги предвид карактеристиките на финансиските инструменти, видот на пазарниот модел и видовите на корисници на системот, при што истите ќе бидат доволни за да се избегнат значајни нарушувања во уредното

- 3) dispozita për vendndodhje sekondare të sistemit;
- 4) dispozita në lidhje me publikimin e të dhënave për tregtimin;
- 5) dispozita për instrumentet financiare me të cilat mund të tregtohet në tregun e rregulluar, përfshirë dispozita për pranim për tregtim të instrumenteve financiare dhe ndërprerje e përkohshme e tregtimit ose përjashtim nga tregtimi; dhe
- 6) dispozita tjera të cilat rrjedhin nga ky ligj në lidhje me vendet për tregtim.

(3) Operatori i tregut është i obliguar të parashtrijë kërkesë deri te Komisioni për fitimin e miratimit të rregullave nga paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij neni, si dhe të gjitha ndryshimeve dhe plotësimeve të tyre.

(4) Komisioni vendos ndaj kërkesës nga paragrafi (3) i këtij neni brenda 30 ditësh nga dita e kompletimit të kërkesës.

(5) Përderisa në bazë të të dhënave dhe informacioneve të dorëzuara, Komisioni vërtetoi se rregullat nga paragrafi (1) dhe (2) i këtij neni nuk janë në përputhje me dispozitat e këtij Ligji, Komisioni do të sjell Aktvendim me të cilin do të refuzojë kërkesën nga paragrafi (3) i këtij neni.

(6) Operatori i tregut është i obliguar që përpara dorëzimit të kërkesës nga paragrafi (3) i këtij neni të bëjë këshillim publik për përmbajtjen e rregullave me të gjitha palët e interesuara, në faqen e internetit.

(7) Aktet nga paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij neni, operatori i tregut duhet t'i publikojë në faqen e vet të internetit së paku 7 ditë përpara fillimit të zbatimit të tyre.

Kompensime për shërbimet në tregun e rregulluar

Neni 193

(1) Operatori i tregut është i obliguar që të sjell tarifore në të cilën do t'i përcaktojë kompensimet dhe skontimet për shërbimet në tregun e rregulluar me të cilin administron, në mënyrë transparente, korrekte dhe jodiskriminuese, duke marrë parasysh kushtet e tregut.

(2) Kompensimet për shërbimet në tregun e rregulluar nuk duhet të nxitin futje, ndryshim ose tërheqje të urdhëresave ose realizim të transaksioneve në mënyrë e cila sjell deri te abuzimi i tregut ose te çrregullimi i gjendjeve të tregut.

(3) Operatori i tregut është i obliguar të përcaktojë detyrime për krijuesit e tregut për aksione të veçuara ose portofol të caktuar të aksioneve në zëvendësim për skontimet të cilat u janë dhënë, në përputhje me kontratën nga neni 189 i këtij Ligji.

(4) Operatori i tregut mund t'a përshtat lartësinë e kompensimeve për shërbimet e tregut të rregulluar varësisht nga lloji i instrumentit financiar.

тргување.

(5) Во исклучителни случаи, под околностите од став (3) на овој член и во согласност со условите определени во правилата на регулираниот пазар од член 192 на овој Закон, пазарниот оператор може да ја поништи или ревидира трансакцијата.

(6) Во случај кога пазарниот оператор кој управува со регулиран пазар, кој е значаен за ликвидноста на одреден финансиски инструмент, го запре тргувањето со тој финансиски инструмент, а притоа со тој финансиски инструмент се тргува на места за тргување во други држави членки на ЕУ, пазарниот оператор мора да има воспоставено системи и постапки со кои ќе се обезбеди навремено известување на надлежните органи во другите држави членки на ЕУ, со цел тие да го координираат одговорот на ниво на повеќе пазари и да утврдат дали е соодветно да се прекине тргувањето со тој финансиски инструмент и на другите места за тргување, сè додека не продолжи тргувањето на пазарот каде првично било запрено тргувањето.

Одржување на ликвидност на регулираниот пазар

Член 189

(1) Пазарниот оператор е должен да склучи писмени договори со сите инвестициски друштва кои спроведуваат стратегија на поддржувачи на пазар на регулираниот пазар.

(2) Во зависност од природата и од обемот на тргување на регулираниот пазар пазарниот оператор мора да воспостави план кој ќе обезбеди доволен број на инвестициски друштва да учествуваат во договорите од став 1 на овој член, со кој инвестициските друштва ќе бидат условени да објавуваат задолжителни понуди по конкурентски цени, заради обезбедување на ликвидност на пазарот на редовна и предвидлива основа.

(3) Писмените договори од став (1) на овој член треба да содржат најмалку:

- 1) обврски на инвестициското друштво кои се однесуваат на поддржување на ликвидноста и доколку е потребно, сите други обврски кои произлегуваат од планот наведени во ставот (2) на овој член;
- 2) сите стимулации во смисла на попусти и други олеснувања, кои пазарниот оператор му ги дава на инвестициското друштво како би се овозможила ликвидност на редовна и предвидлива основа и доколку е потребно, сите други права кои произлегуваат од договорот од став 1 на овој член.

(5) Operatori i tregut mund të përshtat lartësinë e kompensimit për urdhëresat e tërhequra duke pasur parasysh në ndërkohë periudhën kohore në të cilën urdhëresat ka qenë e futur dhe në mënyrë përkatëse e tërhequr nga sistemi.

(6) Operatori i tregut mund të përcaktojë kompensim më të lartë për urdhëresat të cilat janë futur në sistemin e tregtimit dhe menjëherë pastaj të tërhequra në raport me kompensimin për urdhëresat që janë realizuar, si dhe lartësi më të madhe të kompensimit për anëtarë që kanë proporcion më të lartë të urdhëresave të tërhequra në raport me urdhëresat e realizuara.

(7) Operatori i tregut është i obliguar të parashtrijë kërkesë deri te Komisioni për fitimin e miratimit të tarifores për përcaktimin e kompensimeve për shërbimet në tregun e rregulluar dhe të gjitha ndryshimet dhe plotësimet e tyre.

(8) Komisioni vendos ndaj kërkesës nga paragrafi (7) i këtij neni brenda 30 ditësh nga dita e kompletimit të kërkesës.

(9) Përderisa në bazë të të dhënave dhe informacioneve të dorëzuara, Komisioni vërteton se nuk janë përmbushur kushtet nga paragrafi (1) dhe (2) i këtij neni, Komisioni do të sjell Aktvendim me të cilin do të refuzojë kërkesën nga paragrafi 7 i këtij neni.

(10) Përpara parashtrimin të kërkesës për fitimin e miratimit të tarifores, operatori i tregut është i obliguar që të zbatojë këshillim publik me të gjitha palët e interesuara.

Pjesa 3

RRÉGULLA TË TREGJEVE TË RREGULLUARA NË LIDHJE ME PRANIMN DHE QASJEN NË TREGUN E RREGULLUAR DHE PRANI NË TREGTIM

Anëtarë të tregut të rregulluar

Neni 194

(1) Operatori i tregut mundet si anëtar i tregut të rregulluar të pranojë:

- 1) shoqëri të investimeve që ka fituar miratim për punë nga Komisioni ose bankë (institucion kreditues) me miratim paraprak nga ana e Komisionit ose leje për punë nga Banka Popullore;
- 2) shoqëri të investimeve ose bankë (institucion kreditues) të cilat kanë fituar miratim për punë nga ana e organit kompetent të një shteti anëtar i BE-së;
- 3) shoqëri të investimeve ose bankë (institucion kreditues) nga një shtet i tretë të cilët kanë fituar miratim për punë nga ana e organit përkatës kompetent në shtetin e tretë dhe përmbushin kushte të cilat janë të njëjta ose të ngjajshme me kushtet e përcaktuara me këtë Ligj dhe merregullat nga sfera e bankimit.

(2) Anëtari nga paragrafi (1) duhet t'i përmbush kushtet në vijim:

- 1) kanë reputacion të mirë;
- 2) kanë njohuri, aftësi dhe përvojë të mjaftueshme për

(4) Пазарниот оператор е должен да врши надзор и да обезбеди исполнување на обврските кои произлегуваат од договорот од страна на инвестициските друштва.

(5) Пазарниот оператор е должен да ја информира Комисијата за содржината на писмениот договор и на барање на Комисијата да ги достави сите други информации кои се потребни Комисијата да се увери во постапувањето на пазарниот оператор согласно обврските наведени во став (3) и (4) на овој член.

(6) Комисијата со Правилник поблиску го пропишува начинот на склучување на договорот и неговата содржината.

Корекција на цени

Член 190

(1) Пазарниот оператор е должен да донесе правила за корекција на цени во однос на финансиски инструменти определени со овој Закон, како и финансиски инструменти наведени во подзаконските акти донесени од страна на Комисијата.

(2) Правилата за корекција на цените наведени во ставот (1) на овој член треба:

1) да бидат прилагодени така што ќе ја одразуваат ликвидноста на финансискиот инструмент на различни пазари и ќе ја одржуваат просечната разлика помеѓу куповната и продажната цена, имајќи ја предвид намерата да се постигнат разумно стабилни цени без непотребни ограничувања со кои дополнително се намалува распонот на цените;

2) да бидат соодветно прилагодени за секој финансиски инструмент.

(3) Комисијата ќе го пропише начинот на утврдување на минималната корекција на цени односно правилата за корекција на цени во согласност со условите од став (2) на овој член, како и измените на одреден режим на корекција на цени.

Синхронизација на деловното време

Член 191

(1) Регулираниот пазар и сите места за тргување и нивните членки се должни да го синхронизираат деловното време за работење во кое се евидентираат датумот и времето на сите настани за кои известуваат.

(2) Комисијата со Правилник ќе го утврди нивото на точност согласно кое треба да се синхронизира деловното време за работење на регулираниот пазар, и сите места за тргување и нивните членки.

Правила на пазарниот оператор и регулираниот пазар

Член 192

(1) Пазарниот оператор е должен да донесе и да применува правила со кои се уредуваат организацијата и општите

трегтим;

3) të kanë, kur kjo është e zbatueshme, sistematizim përkatës organizativ, varësisht nga shërbimet dhe aktivitetet që i kryejnë;

4) kanë asete të mjaftueshme financiare për shërbimet dhe aktivitetet të cilat duhet t'i kryejnë në tregun e rregulluar, duke pasur parasysh edhe detyrimet e tjera financiare që i ka përcaktuar operatori i tregut në mënyrë që do të garantohej shlyerja e transaksioneve tregtare.

(3) Operatori i tregut është i obliguar së paku një herë në vit deri te Komisioni të dorëzojë listë të përditësuar të anëtarëve të tregut të rregulluar me të cilin ai administron.

Pranim dhe qasje në tregun e rregulluar

Neni 195

(1) Operatori i tregut është i obliguar që me aktet nga paragrafi 2 i nenit 192 në bazë të kriterëve objektive të vendos, mirëmbajë dhe zbatojë rregulla transparente dhe jodiskriminuese për pranimin në anëtarësi dhe qasjen në tregun e rregulluar.

(2) Rregullat nga paragrafi (1) i këtij neni duhet të përmbajnë detyrime për anëtarët që rrjedhin nga:

1) vendosja dhe administrimi me tregun e rregulluar;

2) rregullat në lidhje me transaksionet të cilat ndodhin në tregun e rregulluar;

3) standarde profesionale të cilat i respektojnë punonjësit në shoqëritë e investimeve ose bankat (institucionet kredituese);

4) rregulla dhe procedura për përcaktimin dhe shlyerjen e transaksioneve të përmbyllura në tregun e rregulluar.

(3) Anëtarët e tregut të rregulluar janë të obliguar t'i respektojnë rregullat e operatorit të tregut nga neni 192 dhe të mos ndërmarrin aktivitete në kuadër të punës së tyre të cilat do të çrregullonin reputacionin e tregut të rregulluar.

(4) Anëtarët e tregut të rregulluar janë të obliguar që të veprojnë me kujdes të një profesionisti të mirë në përputhje me nenin 192 të këtij Ligji dhe të shmangin në punën e tyre aktivitete të cilat mund t'i shkaktojnë dëm reputacionit të tregut të rregulluar.

(5) Gjatë zbatimit të transaksioneve në tregun e rregulluar, anëtarët janë të obliguar që t'i zbatojnë dispozitat nga nenet 73 deri 94, nga 96 deri 104 dhe nga 108 deri 117 të këtij Ligji, përveç për transaksionet e përmbyllura ndërmjet anëtarëve.

Mbikëqyrje e harmonizimit me rregullat e tregut të rregulluar dhe detyrimet tjera ligjore

Neni 196

услови за работење на пазарниот оператор и работењето на регулираниот пазар со кој управува.

(2) Правилата од став 1 кои се однесуваат на регулираниот пазар мора особено да содржат:

- 1) одредби за примање, суспендирање и исклучување од членство;
- 2) одредби за видовите и начините на тргување, системите за утврдување и порамнување кои членките може да ги користат за порамнување на реализираните трансакции;
- 3) одредби за секундарна локација на системот;
- 4) одредби во врска со објавување на податоци за тргувањето;
- 5) одредби за финансиските инструменти со кои може да се тргува на регулираниот пазар, вклучувајќи одредби за прием за тргување на финансиски инструменти и привремен прекин на тргување или исклучување од тргување; и
- 6) други одредби кои произлегуваат од овој закон во врска со местата за тргување.

(3) Пазарниот оператор е должен да поднесе барање до Комисијата за добивање на одобрение на правилата од став (1) и став (2) на овој член, како и сите нивни измени и дополнувања.

(4) Комисијата одлучува по барањето од став (3) на овој член во рок од 30 дена од денот на комплетирање на барањето.

(5) Доколку врз основа на доставените податоци и информации, Комисијата утврди дека правилата од став (1) и (2) на овој член не се во согласност со одредбите од овој закон, Комисијата ќе донесе решение со кое ќе го одбие барањето од став (3) на овој член.

(6) Пазарниот оператор е должен пред доставување на барањето од став (3) на овој член да направи јавно советување за содржината на правилата со сите заинтересирани страни интернет страница.

(7) Актите од став (1) и став (2) на овој член пазарниот оператор е должен да ги објави на својата интернет страница најмалку 7 дена пред почетокот на нивната примена.

Надоместоци за услугите на регулираниот пазар

Член 193

(1) Пазарниот оператор е должен да донесе тарифник во кој ќе ги утврди надоместоците и попустите за услугите на регулираниот пазар со кој управува, на транспарентен, коректен и недискриминирачки начин, земајќи ги предвид пазарните услови.

(1) Operatori i tregut është i obliguar të vendos dhe zbatojë masa dhe procedura efikase dhe të disponojë me resurset e domosdoshme të nevojshme për zbatimin e mbikëqyrjes së harmonizimit me rregullat e tregut të rregulluar dhe detyrimet tjera ligjore, nga ana e anëtarëve të tij.

(2) Operatori i tregut është i obliguar të kryejë mbikëqyrje të urdhëresave dhe transakcioneve, përfshirë edhe të urdhëresave të tërhequra, si dhe të transakcioneve të anuluar të cilat i zbatojnë anëtarët në tregun e rregulluar me të cilin administron operatori i tregut, me qëllim të zbulimit të:

- 1) shkeljes së rregullave të tregut të rregulluar;
- 2) kushte dhe gjendje të trazuar të tregut për tregtim;
- 3) procedura të cilat udhëzojnë në abuzim të tregut në përputhje me këtë Ligj;
- 4) trazim i sistemeve të tregtimit të lidhura me një instrument të caktuar financiar.

(3) Operatori i tregut është i obliguar që menjëherë dha pa vonesë të njoftojë Komisionin për çdo shkelje të rëndësishme të akteve të tyre, trazime të kushteve dhe gjendjeve të tregut për tregtim ose procedura që udhëzojnë në abuzimin e ose trazime të sistemeve të tregtimit lidhur me instrument të caktuar financiar. Me njoftimin, detyrimisht operatori i tregut i dorëzon të gjitha dokumentet dhe të dhënat e nevojshme të cilat i referohen shkeljes së kryer.

(4) Operatori i tregut është i obliguar që menjëherë dha pa vonesë t'i dorëzojë deri te Komisioni të gjitha të dhënat dhe informacionet e nevojshme për abuzimin e tregut, si dhe tërësisht të bashkëpunojë me Komisionin dhe me të gjitha organet kompetente gjatë hetimit në lidhje me abuzimet e tregut.

(5) Komisioni me Rregullore do t'i përcaktojë rrethanat kur është i detyrueshëm dorëzimi i informacioneve nga paragrafi 3 i këtij neni.

Tregtimi në tregun e rregulluar

Neni 197

(1) Tregtimi në tregun e rregulluar duhet të zbatohet në bazë të parimeve të efikasitetit, përditësimit, paanshmërisë dhe barazisë së të gjithë anëtarëve.

(2) Operatori i tregut është i obliguar të zgjedh një sistem të tregtimit në tregun e rregulluar me të cilin administron, duke u mbështetur në parimet e:

- 1) efikasitetit;
- 2) ekonomizimit;
- 3) funksionalitetit dhe
- 4) mbrojtje të investitorëve.

(3) Krahas parimeve nga paragrafi (1) i këtij neni, zgjedhja e sistemit të tregtimit dhe mënyrës së tregtimit do të varet nga edhe nga vëllimi i tregtimit dhe llojet e instrumenteve financiare me të cilat tregtohet në tregun e rregulluar.

(4) Operatori i tregut në raste të jashtëzakonshme mund të sjell

(2) Надоместоците за услугите на регулираниот пазар не смеат да поттикнат внесување, промена или повлекување на налозите или реализација на трансакциите на начин кој доведува до злоупотреба на пазарот или до нарушување на пазарните состојби.

(3) Пазарниот оператор е должен да утврди обврски за поддржувачите на пазарот за поединечни акции или одредено портфолио на акции во замена за попустите кои им се дадени, во согласност со договорот од 189 на овој Закон.

(4) Пазарниот оператор може ја прилагодува висината на надоместоците за услугите на регулираниот пазар во зависност од видот на финансискиот инструмент.

(5) Пазарниот оператор може да ја прилагодува висината на надоместокот за повлечените налози притоа имајќи го предвид временскиот период во кој налогот бил внесен и соодветно повлечен во системот.

(6) Пазарниот оператор може да утврдува повисок надоместок за налози кои се внесени во системот за тргување и веднаш потоа повлечени во однос на надоместокот за налозите кои се реализирани, како и поголема висина на надоместок за членки кои имаат повисок сооднос на повлечени налози во однос на реализирани налози.

(7) Пазарниот оператор е должен да поднесе барање до Комисијата за добивање на одобрение на тарифникот за утврдување на надоместоците за услугите на регулираниот пазар и сите нивни измени и дополнувања.

(8) Комисијата одлучува по барањето од став (7) на овој член во рок од 30 дена од денот на комплетирање на барањето.

(9) Доколку врз основа на доставените податоци и информации, Комисијата утврди дека не се исполнети условите од став (1) и (2) на овој член, Комисијата ќе донесе решение со кое ќе го одбие барањето од став 7 на овој член.

(10) Пред поднесување на барањето за добивање одобрение на тарифникот, пазарниот оператор е должен да спроведе јавно советување со сите заинтересирани страни.

Дел 3

ПРАВИЛА НА РЕГУЛИРАНИТЕ ПАЗАРИ ВО ВРСКА СО ПРИЕМОТ И ПРИСТАПОТ ДО РЕГУЛИРАНИОТ ПАЗАР И ПРИЕМОТ НА ТРГУВАЊЕ

Членки на регулираниот пазар

Член 194

(1) Пазарниот оператор може како членка на регулираниот пазар да прифати:

- 1) инвестициско друштво кое има добиено одобрение за работа од Комисијата или банка (кредитна институција) со претходно одобрение од страна на Комисијата и дозвола за работа од Народната банка;
- 2) инвестициско друштво или банка (кредитна

вendum me të cilin do të përcaktojë kohë të fillimit ose përfundimit të tregtimit ndryshe nga koha e përcaktuar me aktet e tregut të rregulluar kur për shkak të rrethanave të caktuara të rëndësishme nuk mund të garantohet tregtimi rregullt.

(5) Për vendimin nga paragrafi (4) i këtij neni, operatori i tregut është i obliguar që menjëherë dha pa vonesë të njoftojë Komisionin.

NËNKAPITULLI 2

INSTRUMENTE FINANCIARE ME TË CILAT TREGTOHET NË TREG TË RREGULLUAR

Segmente të tregut të rregulluar

Neni 198

(1) Operatori i tregut administron me tregun e rregulluar i cili përbëhet nga: treg zyrtar dhe treg i rregullt. Operatori i tregut mundet me rregullat e veta të përcaktojë edhe segmente të tjera të tregut të rregulluar për të cilat do të përcaktojë kushte të tjera në lidhje me pranim në tregtim dhe mbrojtje të investitorëve, ndryshe nga kushtet e përcaktuara në nenin 199 dhe 202 të këtij Ligji.

(2) Në tregun e rregullt mund të pranohen për tregtim letra me vlerë të cilat i përmbushin kushtet e parapara në nenin 199 të këtij Ligji dhe instrumente tjera financiare përderisa janë përmbushur kushtet nga neni 199 i këtij Ligji të cilat u referohen instrumenteve financiare.

(3) Në treg zyrtar mund të pranohen në tregtim letra me vlerë të cilat i përmbushin kushtet e parapara në nenin 202 të këtij Ligji.

(4) Emetuesit e instrumenteve financiare të pranuar në tregtim në një treg të rregulluar duhet të sigurojnë shënim identifikimi (ISIN) për çdo instrument financiar.

Kushte për pranim për tregtim në treg të rregulluar

Neni 199

(1) Në tregun e rregulluar mund të pranohen për tregtim instrumente financiare në përputhje me rregullat e operatorit të tregut nga neni 192 i këtij Ligji.

(2) Me rregullat nga paragrafi (1) i këtij neni, duhet të sigurohet se me instrumentet financiare të pranuar për tregtim në tregun e rregulluar tregtohet në një mënyrë të drejtë, të rregullt dhe efikase, ndërsa në rast të pranimit të letrave me vlerë të transferueshme, se të njëjtat janë në mënyrë të pakufizuar të transferueshme.

(3) Në rast të instrumenteve derivative financiare, rregullat nga paragrafi (1) i këtij neni, duhet të përcaktohen kërkesa përkatëse për strukturën dhe përmbajtjen e instrumenteve derivative financiare të cilat do të mundësojnë formimin

- институција) кои имаат добиено одобрение за работа од страна на надлежниот орган на држава членка на ЕУ;
- 3) инвестициско друштво или банка (кредитна институција) од трета држава кои имаат добиено одобрение за работа од страна на соодветниот надлежен орган во третата држава и исполнуваат услови кои се исти или слични со условите пропишани со овој закон и со прописите од областа на банкарството.
- (2) Членката од став (1) треба да ги исполнува следните услови:
- 1) имаат добра репутација;
  - 2) имаат доволно стручно знаење, способност и искуство за тргување;
  - 3) да имаат, кога тоа е применливо соодветна организациска поставеност, во зависност од услугите и активностите кои ги вршат;
  - 4) имаат доволно финансиски средства за услугите и активностите кои треба да ги извршуваат на регулираниот пазар, имајќи ги предвид и другите финансиски обврски кои ги утврдил пазарниот оператор како би се гарантирало порамнување на трговските трансакции.
- (3) Пазарниот оператор е должен најмалку еднаш годишно до Комисијата да доставува ажурирана листа на членки на регулираниот пазар со кој тој управува.

Прием и пристап до регулираниот пазар

Член 195

- (1) Пазарниот оператор е должен со актите од став 2 на членот 192 врз основа на објективни критериуми да воспостави, одржува и спроведува транспарентни и недискриминирачки правила за приемот во членство и пристапот до регулираниот пазар.
- (2) Правилата од став (1) на овој член, треба да содржат обврски за членките кои произлегуваат од:
- 1) поставеноста и управувањето со регулираниот пазар;
  - 2) правилата во врска со трансакциите коишто се склучуваат на регулираниот пазар;
  - 3) професионални стандарди кои ги почитуваат вработените во инвестициските друштва или банките (кредитните институции);
  - 4) правила и процедури за утврдување и порамнување на трансакциите склучени на регулираниот пазар.
- (3) Членките на регулираниот пазар се должни да ги почитуваат правилата на пазарниот оператор од член 192 и да не преземаат активности во рамките на своето работење кои би го нарушиле угледот на регулираниот пазар.

објектив të çmimit të tyre, si dhe për përmbushjen e kushteve përkatëse dhe efikase për shlyerje.

(4) Letrat me vlerë të cilat janë të pranuar në tregtim në tregun e rregullt duhet t'i përmbushin kushtet vijuese:

- 1) letrat me vlerë për të cilat është parashtruar kërkesë për pranim në tregtim duhet të jenë të emetuara në përputhje me rregullat të cilat e rregullojnë emetimin e letrave me vlerë dhe të jenë në mënyrë të pakufizuar të transferueshme, si dhe të jenë të emetuara në formë të dematerializuara;
  - 2) forma juridike e emetuesit të letrave me vlerë është në përputhje me rregullat nga sfera e shoqërive tregtare ose shtetin në të cilin emetuesi ka seli të vet;
  - 3) së paku 2% e letrave me vlerë nga gjinia e njëjtë për të cilat është parashtruar kërkesë për pranim në tregtim, janë të shpërndara në publikun.
- (5) Operatori i tregut duhet të vendos mekanizma për kontrollim nëse emetuesit e letrave me vlerë të transferueshme të cilat janë të pranuar në tregtim në tregun e rregulluar i respektojnë dispozitat nga Ligji mbi Prospektin dhe Detyrimet për Transparencë të Emetuesve të Letrave me Vlerë në raport me detyrimet fillestare, të vazhdueshme ose të përkohshme për shpalosjen e informacioneve dhe të dhënave.
- (6) Operatori i tregut duhet t'u mundësojë anëtarëve të vet qasje në informacionet dhe të dhënat të cilat publikisht shpalosen në përputhje me paragrafin (5) të këtij neni.
- (7) Komisioni me Rregullore së afërmi i përcakton kriteret të cilat duhet të merren parasysh që të vërtetohet se janë përmbushur kushtet për pranim në tregtim në segmentet e ndryshme të tregut të rregulluar me të cilat administron operatori i tregut.

Vendim për pranim ose refuzim për pranim për tregtim në treg të rregulluar

Neni 200

- (1) Operatori i tregut vendos për pranimin e instrumenteve financiare për tregtim në tregun e rregulluar.
- (2) Kërkesën për pranim për tregtim në tregun e rregulluar deri te operatori i tregut e parashtron emetuesi, ose person i autorizuar nga ai.
- (3) Operatori i tregut është i obliguar që në rregullat e veta të përcaktojë se kur konsiderohet e kompletuar kërkesa për pranim për tregtim në treg të rregulluar.
- (4) Operatori i tregut është i obliguar që brenda 30 ditësh të sjell vendim në lidhje me kërkesën e parashtruar për pranim për tregtim në tregun e rregulluar, ndërsa në raste të caktuara afati për sjelljen e këtij vendimi mund të jetë 60 ditë.
- (5) Operatori i tregut sjell vendim për pranim për tregtim në tregun e rregulluar përderisa instrumenti financiar dhe emetuesi i përmbushin kushtet e përcaktuara me nenin 209 të këtij Ligji.
- (6) Operatori i tregut mund të refuzojë kërkesën për pranim të

(4) Членките на регулираниот пазар се должни да постапуваат со внимание на добар стручњак во согласност со член 192 од овој Закон и да избегнуваат во своето работење активности кои би можеле да предизвикаат штета на угледот на регулираниот пазар.

(5) При извршување на трансакции на регулираниот пазар, членките се должни да ги применуваат одредбите од членовите 73 до 94, од 96 до 104 и од 108 до 117 на овој Закон, освен за трансакции склучени помеѓу членките.

Надзор на усогласеноста со правилата на регулираниот пазар и другите законски обврски

Член 196

(1) Пазарниот оператор е должен да воспостави и применува ефикасни мерки и постапки и да располага со неопходните ресурси потребни за спроведување на надзор на усогласеноста со правила на регулираниот пазар и другите законски обврски од страна на неговите членки.

(2) Пазарниот оператор е должен да врши надзор на налозите и трансакциите вклучително и на повлечените налози, како и на откажаните трансакции кои ги извршуваат членките на регулираниот пазар со кој управува пазарниот оператор, со цел откривање на:

- 1) прекршување на правилата на регулираниот пазар;
- 2) нарушени пазарни услови и состојби за тргување;
- 3) постапки кои укажуваат на злоупотреба на пазарот согласно овој закон;
- 4) нарушување на системите за тргување поврзани со одреден финансиски инструмент.

(3) Пазарниот оператор е должен веднаш и без одлагање да ја извести Комисијата за секое значајно прекршување на неговите акти, нарушување на пазарните услови и состојби за тргување или постапки кои укажуваат на злоупотреба на пазарот или нарушувања на системите за тргување поврзани со одреден финансиски инструмент. Со известувањето задолжително пазарниот оператор ги доставува сите потребни документи и податоци кои се однесуваат на сторената повреда.

(4) Пазарниот оператор е должен веднаш и без одлагање да ги достави до Комисијата сите потребни податоци и информации за злоупотреба на пазарот, како и целосно да соработува со Комисијата и со сите надлежни органи во текот на истрагата во врска со пазарните злоупотреби.

(5) Комисијата со Правилник ќе ги пропише околностите кога е задолжително доставување на информацијата од став 3 на овој член.

Тргување на регулираниот пазар

Член 197

(1) Тргувањето на регулираниот пазар мора да се извршува врз основа на начелата на ефикасност, ажурност,

нј инструмент финансијар пѐр тргтим нѐ трегун е ррегугулар, нѐсе еметуеси:

1) нук и пѐрмбугу куштет нга паруграфет (2) дхе (3) и кѐтиј нени;

2) нук и пѐрмбугу куштет пѐр праним нѐ тргтим тѐ нени 199 тѐ кѐтиј Лиги;

3) тѐ дхѐнат пѐр инструменти финансијар ме тѐ цилат диспонуи оператори и тргугу бѐјнѐ ме диге се праними пѐр тргтим до тѐ исште нѐ дѐм тѐ интересаве тѐ инвеститорѐве.

(7) Оператори и тргугу ѐсштѐ и облигугар кѐ тѐ нѐјтофјѐ Комисионин пѐр кѐдо кѐркесѐ пѐр праним тѐ нѐј инструменти финансијар пѐр тргтим нѐ трг тѐ ррегугулар, си дхе пѐр вендиимин е вет пѐр праним, респективисшт рефугзим тѐ кѐркесѐс пѐр праним тѐ инструменти финансијар пѐр тргтим.

(8) Оператори и тргугу ѐсштѐ и облигугар кѐ нѐ фаген е вет тѐ интернетит т'и публикојѐ тѐ гжитха тѐ дхѐнат пѐр пранимин е инструменти финансијаре пѐр тргтим нѐ трегун е ррегугулар.

(9) Оператори и тргугу ѐсштѐ и облигугар тѐ вендос дхе зботојѐ маса пѐр контроллим тѐ ррегугу тѐ хармонизимит тѐ инструменти финансијар дхе еметуесит ме куштет нга нени 199 и кѐтиј Лиги.

Праним пѐр тргтим и леграве ме влерѐ нѐ нѐј трг тѐтѐр тѐ ррегугулар па пѐлқим тѐ еметуесит

Нени 201

(1) Легра т ме влерѐ тѐ трансферугешме тѐ цилат јанѐ тѐ пранугара пѐр тргтим нѐ трг тѐ ррегугулар, мунд тѐ јенѐ тѐ пранугара пѐр тргтим едхе нѐ тргје тѐ тѐра ррегугулара, па пѐлқимин е еметуесит дхе нѐ пѐрпугтје ме диспугитат релеванте нга Лиги мби Проспектин дхе Дегугримет пѐр Транспаренцѐ тѐ Еметуесуге тѐ Леграве ме Влерѐ .

(2) Оператори и тргугу бренда 3 дитѐш е информон еметуесин пѐр фактин се легра т е тиг ме влерѐ тргтохен нѐ трегун е ррегугулар ме тѐ цилин аи администрун.

(3) Еметуеси нук ка дегугриме пѐр тѐ дорѐзугар информационе дхе тѐ дхѐна дрегугпѐрдрегугтѐ дериг те оператори и тргугу и цили и ка пранугар легра т ме влерѐ тѐ еметуесит пѐр тргтим, па пѐлқимин е тиг.

(4) Оператори и тргугу ѐсштѐ и облигугар кѐ кур до пранојѐ нѐ тргтим легра т ме влерѐ нѐ пѐрпугтје ме параграфин 1 е кѐтиј нени ѐсштѐ и облигугар кѐ па пролонгим тѐ нѐјтофјѐ Комисионин дхе публикун.

Кугште тѐ пѐргжитшме пѐр праним тѐ леграве ме влерѐ тѐ трансферугешме пѐр тргтим нѐ трг тѐ ррегугулар

Нени 202

(1) Легра т ме влерѐ пѐр тѐ цилат кѐркухет праним пѐр тргтим нѐ трегун зугртар крахас куштете тѐ пѐрцактуара нѐ нени 199 тѐ кѐтиј Лиги духет т'и пѐрмбугшин едхе куштет вигуге, дхе атѐ:

- 1) пѐр аксионет дхе пѐр еметуесит е аксигонеуге, куштет е пѐрцактуара нѐ нени 204, 205 дхе 206 тѐ кѐтиј Лиги;
- 2) пѐр легра т ме влерѐ тѐ борхит дхе пѐр еметуесит е

непристрасност и еднаквост на сите членки .

(2) Пазарниот оператор е должен да избере систем за тргување на регулираниот пазар со кој управува, придржувајќи се од начелата на:

- 1) ефикасност;
- 2) економичност;
- 3) функционалност и
- 4) заштита на инвеститорите.

(3) Покрај начелата од став (1) на овој член, изборот на системот за тргување и начинот на тргување ќе зависи и од обемот на тргување и видовите на финансиски инструменти со кои се тргува на регулираниот пазар.

(4) Пазарниот оператор во исклучителни случаи може да донесе одлука со која ќе определи време на започнување или завршување на тргувањето различно од времето утврдено со актите на регулираниот пазар кога поради одредени значајни околности неможе да се гарантира уредно тргување.

(5) За одлуката од став (4) на овој член, пазарниот оператор е должен веднаш и без одлагање да ја извести Комисијата.

ПОДГЛАВА 2

ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ СО КОИ СЕ ТРГУВА НА РЕГУЛИРАН ПАЗАР

Сегменти на регулираниот пазар

Член 198

(1) Пазарниот оператор управува со регулираниот пазар кој се состои од: официјален пазар и редовен пазар. Пазарниот оператор може со своите правила да определи и други сегменти на регулираниот пазар за кои ќе пропише други услови во врска со прием на тргување и заштита на инвеститорите различни од условите пропишани во член 199 и 202 на овој Закон.

(2) На редовниот пазар може да бидат примени на тргување хартии од вредност кои ги исполнуваат условите предвидени во член 199 од овој Закон и други финансиски инструменти доколку се исполнети условите од член 199 на овој Закон кои се однесуваат на финансиски инструменти.

(3) На официјален пазар може да бидат примени на тргување хартиите од вредност кои ги исполнуваат условите предвидени во член 202 на овој Закон.

(4) Издавачите на финансиски инструменти примени на тргување на регулиран пазар мора да обезбедат идентификациска ознака (ИСИН) за секој финансиски инструмент.

Услови за прием на тргување на редовен пазар

Член 199

letrave me vlerë të borxhit, kushtet e përcaktuara në nenet 207, 208 dhe 209 të këtij Ligji;

- 3) për vërtetimet për letra me vlerë të huaja, përderisa:
  - emetuesi i aksioneve në bazë të së cilave janë lëshuar vërtetimet për letra me vlerë të huaja, i përmbush kushtet e përcaktuara në nenin 204 të këtij Ligji;
  - vërtetimet për letra me vlerë të huaja i përmbushin kushtet nga neni 205 i këtij Ligji;
  - emetuesi i vërtetimeve për letra me vlerë të huaja e garanton mbrojtjen e investitorëve.

Sjellja e vendimit për praninë për tregtim në treg zyrtar

Neni 203

(1) Operatori i tregut vendos për praninë e letrave me vlerë për tregtim në tregun zyrtar.

(2) Kërkesën për praninë për tregtim në një treg zyrtar deri te operatori i tregut e parashtron emetuesi, ose person i autorizuar nga ana e tij.

(3) Operatori i tregut është i obliguar që në rregullat e veta të përcaktojë se kur kërkesa për praninë për tregtim në tregun zyrtar konsiderohet e plotë.

(4) Operatori i tregut është i obliguar që në afat deri në 60 ditë të sjell vendim në lidhje me kërkesën e parashtruar për praninë për tregtim në tregun zyrtar.

(5) Operatori i tregut sjell vendim për praninë për tregtim në tregun zyrtar përderisa letrat me vlerë i përmbushin të gjitha kushtet e përcaktuara me nenin 202.

(6) Operatori i tregut mund të refuzojë kërkesën për praninë të letrave me vlerë për tregtim në tregun zyrtar, përderisa:

- 1) letrat me vlerë dhe/ose emetuesi nuk i përmbushin kushtet nga paragrafet (2) dhe (3) i këtij neni;
- 2) nuk janë të përmbushura kushtet për praninë për tregtim nga neni 202 i këtij Ligji ose
- 3) të dhënat për emetuesin e letrave me vlerë me të cilat disponon operatori i tregut bëjnë me dije se praninë në tregtim do të ishte në dëm të interesave të investitorëve.

(7) Operatori i tregut mund të përcaktojë kushte shtesë për praninë për tregtim në tregun zyrtar përderisa kjo është me rëndësi për mbrojtjen e interesave të investitorëve.

(8) Operatori i tregut me rregullat nga neni 192 i këtij ligji është i obliguar që menjëherë dha pa vonesë të njoftojë Komisionin për çdo kërkesë për praninë të letrave me vlerë për tregtim në tregun zyrtar, si dhe për vendimin e vet për praninë, respektivisht refuzim të kërkesës për praninë të letrave me vlerë për tregtim.

(1) На редовниот пазар може да се примат за тргување финансиски инструменти во согласност со правилата на пазарниот оператор од член 192 на овој Закон.

(2) Со правилата од став (1) на овој член, мора да се обезбеди дека со финансиските инструменти примени за тргување на редовниот пазар се тргува на правичен, уреден и ефикасен начин, а во случај на прием на преносливи хартии од вредност дека истите се неограничено преносливи.

(3) Во случај на деривативни финансиски инструменти, правилата од ставот (1) на овој член, треба да пропишат соодветни барања за структурата и содржината на деривативните финансиски инструменти коишто ќе овозможат објективно формирање на нивната цена, како и за исполнување на соодветни и ефикасни услови за порамнување.

(4) Хартиите од вредност кои се примени на тргување на редовниот пазар мора да ги исполнуваат следните услови:

- 1) хартиите од вредност за кои е поднесено барање за прием на тргување мора да бидат издадени во согласност со прописите кои го уредуваат издавањето на хартиите од вредност и да се неограничено преносливи, како и да бидат издадени во нематеријализирана форма;
- 2) правната форма на издавачот на хартиите од вредност е во согласност со прописите од областа на трговските друштва или државата во која издавачот има свое седиште;
- 3) најмалку 2% од хартиите од вредност од ист род за кои е поднесено барање за прием на тргување, се распространети во јавноста.

(5) Пазарниот оператор треба да воспостави механизми за проверка дали издавачите на преносливи хартии од вредност кои се примени на тргување на редовниот пазар ги почитуваат одредбите од Законот за проспекти и обврски за транспарентност на издавачите на хартии од вредност во однос на почетните, постојаните или повремени обврски за обелоденување на информации и податоци.

(6) Пазарниот оператор мора да им овозможи на своите членки пристап до информациите и податоците кои јавно се обелоденуваат согласно став (5) на овој член.

(7) Комисијата со Правилник поблиску ги пропишува критериумите кои треба да се земаат во предвид за да се утврди дека се исполнети условите за прием на тргување на различните сегменти на регулираниот пазар со кој управува пазарниот оператор.

Одлука за прием или одбивање за прием на тргување на редовен пазар

Член 200

(1) Пазарниот оператор одлучува за приемот на финансиските инструменти за тргување на редовниот пазар.

(9) Operatori i tregut është i obliguar që në faqen e vet të internetit t'i publikojë të gjitha të dhënat për pranimin e letrave me vlerë në tregun zyrtar.

Kushte të cilat duhet t'i përmbushin emetuesit për aksionet e të cilëve është parashtruar kërkesë për pranim për tregtim në treg zyrtar

Neni 204

(1) Emetuesi për aksionet e të cilit kërkohet pranim në treg zyrtar duhet t'i përmbush kushtet në vijim:

- 1) të jetë i themeluar dhe të punojë në përputhje me ligjet relevante dhe aktet nënligjore në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe në shtetin në të cilin emetuesi ka seli të vet;
- 2) kapitalizimi i pritur i tregut i aksioneve për të cilat kërkohet pranim për tregtim të jetë së paku 61.000.000 denarë në kundërvlerë në denarë, mirëpo nëse kapitalizimi i pritur i tregut nuk mund të përcaktohet, kapitali dhe rezervat e shoqërisë, përfshirë fitimin ose humbjen, nga viti paraprak, nuk mund të jenë më pak se 61.000.000 denarë;
- 3) të ketë publikuar, respektivisht parashtruar, raporte të reviduara financiare vjetore së paku për dy vitet e fundit përpara parashtrimit të kërkesës për pranim në tregtim në treg zyrtar.

(2) Operatori i tregut mund të miratojë pranim në tregtim në tregun zyrtar edhe pa përmbushje të kushteve nga paragrafi (1) i këtij neni, përderisa vlerëson se do të ketë interes të mjaftueshëm për aksionet për të cilat kërkohet pranim për tregtim.

(3) Kushtet e përcaktuara në paragrafin (1) dhe (2) të këtij neni nuk do të zbatohen gjatë pranimit për tregtim në treg zyrtar të emetimit të ri të aksioneve nga gjini e njëjtë si ato të cilat tashmë janë pranuar për tregtim.

Kushte të cilat duhet t'i përmbushin aksionet për të cilat kërkohet pranim për tregtim në treg zyrtar

Neni 205

(1) Aksionet do të pranohen për tregtim në një treg zyrtar përderisa i përmbushin kushtet në vijim:

- 1) të jenë të emetuara në përputhje me ligjet relevante dhe aktet nënligjore në Republikën e Maqedonisë së Veriut ose aktet relevante ligjore dhe nënligjore në shtetin në të cilin janë emetuar;
- 2) të jenë tërësisht të paguara dhe në mënyrë të pakufizuar të transferueshme dhe të emetuara në formë të dematerializuar.

(2) Барањето за прием на тргување на редовниот пазар до пазарниот оператор го поднесува издавачот или од него овластено лице.

(3) Пазарниот оператор е должен во своите правила да утврди кога барањето за прием на тргување на редовен пазар се смета за комплетно.

(4) Пазарниот оператор е должен во рок од 30 дена да донесе одлука во врска со поднесеното барање за прием на тргување на редовниот пазар, а во определени случаи рокот за донесување на оваа одлука може да биде од 60 дена.

(5) Пазарниот оператор донесува одлука за прием на тргување на редовниот пазар доколку финансискиот инструмент и издавачот ги исполнуваат условите утврдени со член 209 на овој Закон.

(6) Пазарниот оператор може да го одбие барањето за прием на финансиски инструмент за тргување на редовниот пазар, доколку издавачот:

- 1) не ги исполнува условите од ставовите (2) и (3) на овој член;
- 2) не ги исполнува условите за прием на тргување од член 199 на овој закон;
- 3) податоците за финансискиот инструмент со кои располага пазарниот оператор укажуваат дека приемот на тргување би бил на штета на интересите на инвеститорите.

(7) Пазарниот оператор е должен да ја извести Комисијата за секое барање за прием на финансиски инструмент за тргување на редовен пазар, како и за својата одлука за прием односно одбивање на барањето за прием на финансискиот инструмент за тргување.

(8) Пазарниот оператор е должен на својата интернет страна да ги објавува сите податоци за приемот на финансиските инструменти за тргување на редовниот пазар.

(9) Пазарниот оператор е должен да воспостави и примени мерки за редовна проверка на усогласеноста на финансискиот инструмент и издавачот со условите од член 199 на овој Закон.

Прием за тргување на хартии од вредност на друг регулиран пазар без согласност на издавачот

Член 201

(1) Преносливите хартии од вредност кои се примени на тргување на регулиран пазар, може да бидат примени на тргување и на други регулирани пазари, без согласност на издавачот и во согласност со релевантните одредби од Законот за проспекти и обврски за транспарентност на издавачите на хартии од вредност .

(2) Пазарниот оператор во рок од 3 дена го информира издавачот за фактот дека неговите хартии од вредност се тргуваат на регулираниот пазар со кој тој управува.

(3) Издавачот нема обврски да доставува информации и

(2) Пërderisa pranimi për tregtim i paraprin një ofertë publike, pranimi i parë për tregtim mund të realizohet vetëm pas përfundimit të periudhës së regjistrimit dhe pagesës së ofertës publike.

(3) Përpara pranimi për tregtim, numër i mjaftueshëm i aksioneve duhet të jetë i shpërndarë në publik.

(4) Përderisa aksionet distribuohen në publik përmes tregut të rregulluar, pranimi për tregtim në tregun zyrtar mund të miratohet edhe pa pëmbushjen e kushtit nga paragrafi (3) i këtij neni vetëm nëse operatori i tregut konsideron se në periudhë të shkurtë kohore numër i mjaftueshëm i aksioneve do të jenë të shpërndara në publik.

(5) Përderisa kërkesa për pranim në tregtim i referohet një emetimi të ri të aksioneve nga gjini e njëjtë, atëherë operatori i tregut e kryen vlerësimin për shpërndarësi të aksioneve në publik në raport me numrin total të aksioneve të emetuara nga ajo gjini, por jo vetëm në raport me numrin shtesë të aksioneve që do të emetohen me emetimin e ri.

(6) Për nevojat e këtij neni, do të konsiderohet se ka shpërndarësi të mjaftueshme të aksioneve në publik nëse:

- 1) së paku 20% e aksioneve nga një gjini e njëjtë për të cilat është parashtruar kërkesë për pranim në tregtim, janë shpërndarë në publik ose
- 2) duke pasur parasysh numrin e madh të aksioneve të së njëjtës gjini dhe shkalla e shpërndarësisë së tyre në publik, tregu mundet normalisht të funksionojë edhe pse nuk është pëmbushur kushti nga pika 1) e këtij paragrafi.

(7) Kërkesa për pranim për tregtim në një treg zyrtar duhet t'i përfshijë të gjitha aksionet nga e njëjta gjini të cilat tashmë janë emetuar.

(8) Aksionet e një emetuesi nga oferta e re publike të cilat janë të gjinisë së njëjtë si dhe aksionet me të cilat tashmë tregtohet në tregun zyrtar, pranohen për tregtim me automatizëm menjëherë pas emetimit të tyre, respektivisht në çastin kur do të jenë në mënyrë të pakufizuar të transferueshme.

Kushte të posaçme në raport me emetues nga shtet anëtar i BE-së ose vend i tretë

Neni 206

(1) Operatori i tregut mund të miratojë kërkesën për pranim për tregtim në tregje të rregulluara të instrumenteve financiare nga një emetues, instrumentet financiare të së cilit janë pranuar për tregtim në treg të rregulluar në shtet anëtar të BE-së ose të vendeve të treta, përderisa numër i mjaftueshëm i instrumenteve financiare për të cilat kërkohet pranim për tregtim janë të shpërndara në publik.

(2) Instrumentet financiare të emetuesit me seli në shtet anëtar të BE-së ose vend të tretë, të cilat nuk janë të pranuar për tregtim në treg të rregulluar në vendin me seli të emetuesit, duhet të pranohen për tregtim në treg të rregulluar në RMV, nëse operatori i tregut vlerëson se arsyet për shkak të së cilave

податоци директно до пазарниот оператор кој ги примил хартиите од вредност на издавачот на тргување, без негова согласност.

(4) Пазарниот оператор е должен кога ќе прими на тргување хартии од вредност согласно став 1 на овој член е должен без одлагање да ја извести Комисијата и јавноста.

Општи услови за прием на преносливите хартии од вредност за тргување на официјален пазар

Член 202

(1) Хартиите од вредност за кои се бара прием за тргување на официјалниот пазар покрај условите утврдени во член 199 на овој Закон мора да ги исполнат и следниве услови и тоа:

- 1) за акциите и за издавачите на акциите условите утврдени во членовите 204, 205 и 206 од овој Закон;
- 2) за должничките хартии од вредност и за издавачите на должничките хартии од вредност утврдени во членовите 207, 208 и 209 од овој Закон;
- 3) за потврдите за странски хартии од вредност доколку:
  - издавачот на акциите врз основа на кои се издадени потврдите за странски хартии од вредност, ги исполнува условите утврдени во член 204 на овој Закон;
  - потврдите за странски хартии од вредност ги исполнуваат условите од член 205 на овој Закон;
  - издавачот на потврдите за странски хартии од вредност ја гарантира заштитата на инвеститорите.

Донесување на одлука за прием на тргување на официјален пазар

Член 203

(1) Пазарниот оператор одлучува за приемот на хартиите од вредност за тргување на официјалниот пазар.

(2) Барањето за прием на тргување на официјален пазар до пазарниот оператор го поднесува издавачот или од него овластено лице.

(3) Пазарниот оператор е должен во своите правила да утврди кога барањето за прием на тргување на официјалниот пазар се смета за комплетно.

(4) Пазарниот оператор е должен во рок до 60 дена да донесе одлука во врска со поднесеното барање за прием на тргување на официјален пазар.

(5) Пазарниот оператор донесува одлука за прием на тргување на официјален пазар доколку хартиите од вредност ги исполнуваат сите услови утврдени со член 202.

(6) Пазарниот оператор може да го одбие барањето за прием на хартиите од вредност за тргување на официјален пазар, доколку:

instrumentet financiare nuk janë pranuar për tregtim në vendin ku është selia e emetuesit nuk janë të lidhura me mbrojtjen e investitorëve ose abuzim të tregut.

Kushte të cilat duhet t'i përmbushin emetuesit e letrave me vlerë të borxhit për pranim për tregtim në treg zyrtar

Neni 207

Që një letër me vlerë e borxhit të pranohet për tregtim në treg zyrtar, duhet që emetuesi i letrës me vlerë në fjalë të jetë i themeluar në Republikën e Maqedonisë së Veriut ose të jetë person juridik i huaj dhe të punojë në përputhje me ligjet relevante dhe aktet nënligjore në Republikën e Maqedonisë së Veriut ose në shtetin në të cilin ka seli.

Kushte të cilat duhet t'i përmbushin letrat me vlerë të borxhit për të cilat kërkohet pranim për tregtim në treg zyrtar

Neni 208

(1) Letrat me vlerë të borxhit për të cilat kërkohet pranim për tregtim në treg zyrtar duhet të përmbushin kushtet në vijim:

- 1) të jenë të emetuara në përputhje me rregullat për emetim të letrave me vlerë në Republikën e Maqedonisë së Veriut ose aktet relevante ligjore dhe nënligjore në shtetin në të cilin janë emetuar;
- 2) të jenë në mënyrë të pakufizuar të transferueshme dhe të jenë të emetuara në formë të dematerializuar.

(2) Përderisa pranimi për tregtim i paraprin ofertë publike, pranimi fillestar mund të realizohet vetëm pas përfundimit të periudhës së regjistrimit dhe pagesës së ofertës publike.

(3) Dispozita nga paragrafi (2) i këtij neni nuk zbatohet në rast të emetimeve të ardhshme të letrave me vlerë të borxhit për të cilat nuk është përcaktuar data në të cilën përfundon periudha për regjistrim të letrave me vlerë në fjalë.

(4) Kërkesa për pranim në tregtim duhet t'u referohet të gjitha letrave me vlerë të borxhit.

(5) Shuma nominale e emimit të letrave me vlerë të borxhit për të cilat është parashtruar kërkesa për pranim për tregtim në një treg të rregulluar nuk mund të jetë më e vogël se 12.000.000 denarë.

(6) Letrat me vlerë të borxhit të konvertueshme dhe letrat me vlerë të borxhit me garantues mund të pranohen për tregtim në treg zyrtar vetëm nëse:

- 1) u referohen aksioneve të cilat tashmë janë pranuar për tregtim në një treg të njëjtë të rregulluar; ose

- 1) хартиите од вредност и/или издавачот не ги исполнуваат условите од ставовите (2) и (3) на овој член;
- 2) не се исполнети условите за прием на тргување од член 202 на овој Закон или
- 3) податоците за издавачот на хартиите од вредност со кои располага пазарниот оператор укажуваат дека приемот на тргување би бил на штета на интересите на инвеститорите.

(7) Пазарниот оператор со правилата од член 192 од овој закон може да утврди дополнителни услови за прием на тргување на официјалниот пазар доколку тоа е од значење за заштитата на интересите на инвеститорите.

(8) Пазарниот оператор е должен веднаш и без одлагање да ја извести Комисијата за секое барање за прием на хартии од вредност на тргување на официјален пазар, како и за својата одлука за прием, односно одбивање на барањето за прием на хартиите од вредност за тргување.

(9) Пазарниот оператор е должен на својата интернет страна да ги објавува сите податоци за приемот на хартиите од вредност за тргување на официјалниот пазар.

Услови кои треба да ги исполнат издавачите за чии акции е поднесено барање за прием за тргување на официјален пазар

Член 204

(1) Издавачот за чии акции се бара прием на тргување на официјален пазар, треба да ги исполнува следниве услови:

- 1) да е основан и да работи согласно релевантните закони и подзаконски акти во Република Северна Македонија и во државата во која издавачот има свое седиште;
- 2) очекуваната пазарна капитализација на акциите за кои се бара прием за тргување да изнесува најмалку 61.000.000 денари во денарска противвредност, а ако очекуваната пазарна капитализација не може да се утврди, капиталот и резервите на друштво, вклучително добивката или загубата, од претходната година, не можат да изнесуваат помалку од 61.000.000 денари;
- 3) да има објавено, односно поднесено, ревидирани годишни финансиски извештаи најмалку за последните две години пред поднесување на барањето за прием на тргување на официјален пазар.

(2) Пазарниот оператор може да одобри прием на тргување на официјалниот пазар и без исполнување на условите од став (1) на овој член, доколку оцени дека ќе има доволен интерес за акциите за кои се бара прием за тргување.

(3) Условите утврдени во став (1) и (2) на овој член нема да се применуваат при прием на тргување на официјален пазар на нова емисија на акции од ист род како оние кои се веќе примени на тргување.

- 2) u referohen aksioneve të cilat tashmë janë pranuar për tregtim në një treg tjetër të rregulluar; ose
- 3) janë pranuar për tregtim njëkohësisht me aksionet në të cilat referohen.

(7) Operatori i tregut do t'i pranojë për tregtim në treg zyrtar letrat me vlerë të borxhit nga paragrafi (6) i këtij neni vetëm nëse vërteton se pronarëve të tyre u janë në dispozicion të gjitha të dhënat dhe informacionet që u janë të nevojshme për vlerësim të vlerës së aksioneve cilave letrat me vlerë të borxhit të theksuara u referohen.

Kushte të posaçme për pranim për tregtim të letrave me vlerë të borxhit të emetuara nga ana e shtetit, njësisive të vetëqeverisjes lokale ose një trup publik ndërkombëtar

Neni 209

(1) Letrat me vlerë të borxhit të emetuara nga ana e Ministrisë së Financave, njësisive të vetëqeverisjes lokale ose trup publik ndërkombëtar, mund të pranohen për tregtim në tregun zyrtar nëse përmbushen kushtet në vijim:

- 1) letrat me vlerë të borxhit duhet të jenë në mënyrë të pakufizuar të transferueshme;
- 2) përderisa pranimit për tregtim i paraprin ofertë publike, pranimi i parë për tregtim mund të realizohet vetëm pas përfundimit të periudhës për regjistrim dhe pagesë gjatë ofertës publike;
- 3) kërkesa për pranim për tregtim u referohet të gjitha letrave me vlerë të borxhit.

(2) Dispozita nga paragrafi (1) i këtij neni nuk zbatohet në rast të emetimeve të ardhshme të letrave me vlerë të borxhit tek të cilat nuk është përcaktuar data në të cilën përfundon periudha për regjistrim të letrave me vlerë në fjalë.

(3) Tregtimi sekondar i letrave me vlerë të borxhit në Republikën e Maqedonisë së Veriut të emetuara nga Ministria e Financave, njësisive të vetëqeverisjes lokale, kryhet në treg të rregulluar, platformë shumëpalëshe të tregtimit ose platformë të organizuar të tregtimit, të cilat kanë fituar miratim nga ana e Komisionit.

Ndërprerje e përkohshme dhe përjashtim i instrumenteve financiare nga tregtimi në tregun e rregulluar

Neni 210

(1) Pa marrë parasysh të drejtën e Komisionit të kërkojë ndërprerje, respektivisht përjashtim të një instrumenti financiar nga tregtimi në përputhje me nenin 228 paragrafi 10, operatori i tregut mundet pa prolongim përkohësisht të

Услови кои треба да ги исполнат акциите за кои се бара прием за тргување на официјален пазар

Член 205

(1) Акциите ќе бидат примени на тргување на официјален пазар доколку ги исполнат следниве услови:

- 1) да се издадени во согласност со релевантните закони и подзаконски акти во Република Северна Македонија или релевантните законски и подзаконски акти во државата во која биле издадени;
- 2) да бидат целосно уплатени и неограничено преносливи и издадени во нематеријализирана форма.

(2) Доколку на приемот на тргување му претходи јавна понуда, првиот прием на тргување може да се реализира само по завршување на периодот на упис и уплата на јавната понуда.

(3) Пред приемот на тргување, доволен број на акции треба да биде распространет во јавноста.

(4) Доколку акциите се дистрибуираат во јавноста преку регулираниот пазар, приемот на тргување на официјалниот пазар може да се одобри и без исполнување на условот од став (3) на овој член само доколку пазарниот оператор смета дека во краток временски период доволен број на акции ќе бидат распространети во јавноста.

(5) Доколку барањето за прием на тргување се однесува на нова емисија на акции од ист род, тогаш пазарниот оператор проценката за распространетост на акциите во јавноста ја прави во однос на вкупниот број на издадени акции од тој род, а не само во однос на дополнителниот број на акции кои ќе бидат издадени со новата емисија.

(6) За потребите на овој член, ќе се смета дека има доволна распространетост на акциите во јавноста доколку :

- 1) најмалку 20% од акциите од ист род за кои е поднесено барање за прием на тргување, се распространети во јавноста или
- 2) со оглед на големиот број на издадени акции од ист род и степенот на нивната распространетост во јавноста пазарот може нормално да функционира иако не е исполнет условот од точка 1) од овој став.

(7) Барањето за прием на тргување на официјален пазар мора да ги опфати сите акции од ист род кои се веќе издадени.

(8) Акциите на издавач од новата јавна понуда кои се од ист род како и акциите со кои веќе се тргува на официјалниот пазар, се примаат на тргување по автоматизам веднаш по нивното издавање односно во моментот кога ќе станат неограничено преносливи.

Посебни услови во однос на издавач од држава членка на ЕУ или од трета земја

Член 206

ндерпрет, respektivisht përjashtojë nga tregtimi një instrument të caktuar financiar përderisa ai nuk është më i harmonizuar me rregullat e tregut të rregulluar, përveç nëse ndërprerja, respektivisht përjashtimi nga tregtimi mund të shkaktojë dëm të konsiderueshëm interesave të investitorëve ose të funksionimit të rregullt të tregut.

(2) Operatori i tregut i cili do të ndërpret, respektivisht përjashtojë nga tregtimi një instrument financiar, duhet të ndërpret, respektivisht të përjashtojë nga tregtimi edhe instrumentet financiare derivative të cilat u referohen, respektivisht janë të lidhura me atë instrument konkret financiar kur kjo është e nevojshme për t'u realizuar qëllimi i ndërprerjes, respektivisht përjashtimit nga tregtimi i instrumentit financiar bazë.

(3) Në rastet nga paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij neni, operatori i tregut është i obliguar që menjëherë:

- 1) publikisht të publikojë në faqen e vet të internetit vendimin për ndërprerje, respektivisht përjashtim të instrumentit financiar dhe të gjitha instrumenteve financiare derivative të lidhura me atë; dhe
- 2) të informojë Komisionin për vendimin e vet.

(4) Komisioni është i obliguar, pas pranimit të njoftimit nga paragrafi (3) i këtij neni, të kërkojë nga tregje tjera të rregulluara, PSHT dhe POT në të cilat tregtohen instrumentet financiare, respektivisht instrumentet financiare derivative që i referohen, respektivisht janë të lidhura me atë instrument konkret financiar, menjëherë të ndërpresin, respektivisht t'a përjashtojnë nga tregtimi instrumentin konkret financiar në fjalë, respektivisht instrumentin financiar derivativ, përderisa arsyet për ndërprerjen, respektivisht përjashtimin janë të lidhura me:

- a) dyshim për abuzim të tregut;
- b) ofertë për marrje në kontroll;
- c) mosshpalosje e informacioneve të brendshme për emetuesin, respektivisht instrumentin financiar, me çfarë shkelen dispozitat nga Kapitulli X i këtij Ligji;

(5) Me përjashtim të paragrafit (4) të këtij neni, Komisioni mund të mos parashtrojë kërkesë për ndërprerje të përkohshme, nëse ndërprerja, respektivisht përjashtimi nga tregtimi do të shkaktonte dëm të konsiderueshëm interesave të investitorëve ose funksionimit të rregullt të tregut.

(6) Komisioni menjëherë publikon dhe e njofton ESMA-n dhe organet kompetente të vendeve anëtare për çdo ndërprerje ose përjashtim nga tregtimi, përfshirë edhe arsyetim për të vepruarit në përputhje me paragrafin (5) të këtij neni.

(7) Përderisa Komisioni pranon udhëzim nga një organ kompetent i një vendi tjetër anëtar për vendim të sjellur për ndërprerje, respektivisht përjashtim nga tregtimi i një instrumenti të caktuar financiar, respektivisht instrumenti financiar derivativ i cili është i lidhur me instrumentin e tillë financiar, Komisioni poashtu e ndërpre, respektivisht e përjashton instrumentin e tillë financiar dhe instrumentin financiar derivativ i lidhur me instrumentin e tillë financiar, përderisa ndërprerja, respektivisht përjashtimi janë të lidhura me një dyshim për abuzim të tregut, ofertë për marrje në kontroll, respektivisht mosshpalosje e informacioneve të

(1) Пазарниот оператор може да го одобри барањето за прием на тргување на регулирани пазари на финансиски инструменти од издавач чии финансиски инструменти се примени на тргување на регулиран пазар во држава членка на ЕУ или трети земји, доколку доволен број на финансиски инструменти за кои се бара прием на тргување се распространети во јавноста.

(2) Финансиските инструменти на издавачот со седиште во држава членка на ЕУ или трета земја, кои не се примени на тргување на регулиран пазар во земјата седиште на издавачот, можат да бидат примени на тргување на регулиран пазар во РСМ, доколку пазарниот оператор оцени дека причините поради кои финансиските инструменти не се примени на тргување во земјата каде е седиштето на издавачот не се поврзани со заштита на инвеститорите или злоупотреба на пазарот.

Услови кои треба да ги исполнуваат издавачите на должнички хартии за прием на тргување на официјален пазар

Член 207

За една должничка хартија од вредност да биде примена на тргување на официјален пазар, потребно е издавачот на таа должничка хартија од вредност да биде основан во Република Северна Македонија или да е странско правно лице и да работи согласно релевантните закони и подзаконски акти во Република Северна Македонија или во државата каде има седиште.

Услови кои треба да ги исполнат должничките хартии од вредност за кои се бара прием на тргување на официјален пазар

Член 208

(1) Должничките хартии од вредност за кои се бара прием на тргување на официјален пазар треба да ги исполнат следниве услови:

- 1) да се издадени во согласност со прописите за издавање на хартии од вредност во Република Северна Македонија или релевантните законски и подзаконски акти во државата во која биле издадени;
- 2) да бидат неограничено преносливи и да бидат издадени во дематеријализирана форма.

(2) Доколку на приемот на тргување му претходи јавна понуда, првиот прием на тргување може да се реализира само по завршување на периодот на упис и уплата на јавната понуда.

(3) Одредбата од став (2) на овој член не се применува во

брендshme për emetuesin, respektivisht instrumentin financiar, me çfarë shkelen dispozitat nga Kapitulli X i këtij Ligji. Komisioni mund të mos veprojë në përputhje me njoftimin e pranuar nga një organ kompetent i shteti tjetër anëtar, nëse vlerëson se ndërprerja, respektivisht përjashtimi nga tregtimi do të mund të shkaktojë dëm të konsiderueshëm interesave të investitorëve ose funksionimit të rregullt të tregut.

(8) Dispozitat nga ky nen në mënyrë përkatëse zbatohen edhe në rast kur vendimi për ndërprerje të tregtimit me një instrument financiar, respektivisht instrument financiar derivativ i cili i referohet, respektivisht është i lidhur me atë instrument konkret financiar është i anuluar nga ana e operatorit të tregut.

(9) Komisioni me Rregullore do të përcaktojë rastet në të cilat ndërlidhshmëria ndërmjet një instrumenti financiar derivativ dhe instrumentit bazë financiar, udhëzon në faktin se edhe instrumenti financiar derivativ poashtu duhet të ndërpritet, respektivisht përjashtohet nga tregtimi me qëllim që të arritet synimi i ndërprerjes, respektivisht përjashtimit nga tregtimi i instrumentit bazë financiar.

Vendim për tërheqje të letrave me vlerë nga tregtimi në tregun e rregulluar

Neni 211

(1) Kuvendi i aksionarëve të shoqërive aksionare me seli në Republikën e Maqedonisë së Veriut, letrat me vlerë të së cilave janë të pranuar për tregtim në tregun e rregulluar në Republikën e Maqedonisë së Veriut ose shtet tjetër, mund të sjell vendim për tërheqje të letrave me vlerë nga tregtimi në tregun e rregulluar.

(2) Propozimi nga paragrafi (1) i këtij neni publikohet së paku gjashtë muaj përpara mbajtjes së Kuvendit të aksionarëve në të cilin vendoset për tërheqjen. Dita e mbajtjes së kuvendit të aksionarëve përcaktohet dhe publikohet me propozim vendimin dhe e njëjta nuk mund të ndryshojë.

(3) Vendimi nga paragrafi (1) konsiderohet si i sjellur përderisa në mënyrë kumulative janë të përbushura kushtet në vijim:

- shoqëria aksionare të ketë më pak se 500 aksionarë; dhe
- vendimi për tërheqje të letrave me vlerë nga tregtimi është sjellur me shumicë prej të paktën 95% të aksioneve me të drejtë vote nga numri total i aksioneve të emetuara; dhe
- vendimi përmban deklaratë të parevokueshme me të cilën shoqëria merr përsipër detyrimin që nga të gjithë aksionarët të cilët janë kundër vendimit të tillë, t'i blejë aksionet me çmimin e drejtë, jo më vonë se brenda tre muajsh nga dita e sjelljes së vendimit.

(4) Vendimi për tërheqje të letrave me vlerë nga tregtimi në një treg të rregulluar detyrimisht përmban të dhëna për emetuesin, selinë, letrat me vlerë dhe të dhëna të tjera të cilat janë të domosdoshme për zbatimin e vendimit.

случај на наредни емисии на должнички хартии од вредност кај кои не е утврден датумот на кој завршува периодот за упис на тие хартии од вредност.

(4) Барањето за прием на тргување мора да се однесува на сите должнички хартии од вредност .

(5) Номиналниот износ на емисијата на должничките хартии од вредност за кои е поднесено барање за прием на тргување на регулиран пазар не може да биде помал од 12.000.000 денари.

(6) Конвертибилни должнички хартии од вредност и должнички хартии од вредност со варианти можат да бидат примени на тргување на официјален пазар само доколку:

- 1) се однесуваат на акции кои веќе се примени на тргување на ист регулиран пазар; или
- 2) се однесуваат на акции кои веќе се примени на тргување на некој друг регулиран пазар; или
- 3) се примаат на тргување истовремено со акциите на кои се однесуваат.

(7) Пазарниот оператор ќе ги прими на тргување на официјален пазар должничките хартии од вредност од став (6) на овој член, само доколку утврди дека на нивните сопственици им се на располагање сите податоци и информации кои им се потребни за проценка на вредноста на акциите на кои наведените должнички хартии од вредност се однесуваат.

Посебни услови за прием на тргување на должничките хартии од вредност издадени од страна на државата, единиците на локалната самоуправа или јавно меѓународно тело

Член 209

(1) Должничките хартии од вредност издадени од страна на Министерство за финансии, единиците на локалната самоуправа или јавно меѓународно тело, може да бидат примени за тргување на официјалниот пазар, доколку се исполнат следниве услови:

- 1) должничките хартии од вредност треба да бидат неограничено преносливи;
- 2) доколку на приемот за тргување му претходи јавна понуда, првиот прием за тргување може да се реализира само по завршување на периодот на упис и уплата во текот на јавната понуда;
- 3) барањето за прием на тргување се однесува на сите должнички хартии од вредност.

(2) Одредбата од став (1) на овој член не се применува во случај на наредни емисии на должнички хартии од вредност кај кои не е утврден датумот на кој завршува периодот за

(5) Акционарët të cilët kanë votuar kundër vendimit nga paragrafi 1, mund të kërkojnë nga shoqëria që t'u blejë aksionet me çmim të drejtë, me parashtrim të një kërkesë jo më vonë se brenda tri muajsh nga dita e sjelljes së vendimit për tërheqje të letrave me vlerë. Shoqëria nuk është e obliguar që të veprjë ndaj kërkesës së aksionarëve të cilët kanë parashtruar kërkesë pas skadimit të afatit të përcaktuar.

(6) Pas sjelljes së vendimit për tërheqje nga tregtimi në tregun e rregulluar, shoqëria pa prolongim e njofton operatorin e tregut për tërheqjen me dorëzimin e vendimit të sjellur. Operatori i tregut është i obliguar që brenda një dite nga pranimi i vendimit për tërheqje të sjell vendim për përjashtim të letrës me vlerë konkrete nga tregtimi në tregun e rregulluar me të cilin ai administron.

(7) Si çmim i drejtë konsiderohet çmimi mesatar i aksionit i realizuar në tregun e rregulluar, përlogaritur si mesatare e ponderuar e të gjitha çmimeve të realizuara në tregun e rregulluar në tre muajt e fundit para ditës së publikimit të thirrjes për mbajtje të Kuvendit të aksionarëve. Përderisa me aksionet është tregtuar në më pak se një e treta e ditëve për tregtim në tre muajt e fundit, atëherë çmimi i drejtë përcaktohet me vlerësim të vlerës së drejtë të aksioneve i reviduar nga një revizor i autorizuar i pavarur.

(8) Vlera e drejtë e aksioneve vlerësohet në ditën e publikimit të thirrjes për mbajtje të Kuvendit të aksionarëve.

(9) Çmimi i drejtë dhe vlerësimi i vlerës së drejtë të letrave me vlerë të cilin e ka reviduar revizor i autorizuar i pavarur, nëse është e zbatueshme, emetuesi duhet në tërësi t'i bëjë të qasshme të gjithë aksionarëve dhe t'i publikojë në publik pesë ditë përpara mbajtjes së Kuvendit të aksionarëve në të cilin vendoset për tërheqje të letrave me vlerë nga tregtimi në treg të rregulluar.

Sisteme për përcaktimin dhe shlyerjen e transaksioneve me letra me vlerë

Neni 212

(1) Operatori i tregut përmyll kontrata me sisteme për përcaktim dhe/ose shlyerje të cilat kanë fituar miratim nga Komisioni me qëllim të përcaktimit dhe/ose shlyerjes së një pjese, respektivisht të të gjitha transaksioneve të përmyllura nga ana e pjesëmarrësve në tregun në kuadër të sistemeve të tij.

(2) Për qëllime të zbatimit të mbikëqyrjes, Komisioni bashkëpunon me organet mbikëqyrëse kompetente për kryerjen e mbikëqyrjes mbi sistemet për përcaktim dhe/ose shlyerje nga paragrafi 1 i këtij neni.

Regjistri i tregjeve të rregulluara

Neni 213

(1) Komisioni në faqen e vet të internetit mban Regjistër të tregjeve të rregulluara të cilët kanë fituar miratim për punë.

упис на тие хартии од вредност.

(3) Секундарното тргување на должничките хартии од вредност во Република Северна Македонија издадени од страна на Министерство за финансии, единиците на локална самоуправа се врши на регулиран пазар, мултилатерална платформа за тргување или организирана платформа за тргување, кои имаат добиено одобрение од страна на Комисијата.

Привремен прекин и исклучување на финансиските инструменти од тргување на регулираниот пазар

Член 210

(1) Без оглед на правото на Комисијата да побара прекин односно исклучување на финансиски инструмент од тргување согласно член 228 став 10, пазарниот оператор може без одлагање привремено да прекине односно исклучи од тргување одреден финансиски инструмент доколку тој повеќе не е усогласен со правилата на регулираниот пазар, освен ако прекиноот односно исклучувањето од тргување може да предизвика значајна штета на интересите на инвеститорите или на уредното функционирање на пазарот.

(2) Пазарниот оператор кој ќе прекине односно исклучи од тргување финансиски инструмент, потребно е да ги прекине односно исклучи од тргување и деривативните финансиски инструменти кои се однесуваат односно се поврзани со тој конкретен финансиски инструмент кога тоа е потребно за да се оствари целта на прекиноот односно исклучувањето од тргување на основниот финансиски инструмент.

(3) Во случаите од став (1) и став (2) на овој член, пазарниот оператор е должен веднаш:

- 1) јавно да ја објави на својата интернет страна одлуката за прекин односно исклучување на финансискиот инструмент и сите поврзани со него деривативни финансиски инструменти; и
- 2) да ја информира Комисијата за својата одлука.

(4) Комисијата е должна, по приемот на известувањето од став (3) на овој член, да побара од другите регулирани пазари, МПТ и ОПТ на кои се тргуваат финансиските инструменти односно деривативните финансиски инструменти кои се однесуваат односно се поврзани со тој конкретен финансиски инструмент, веднаш да го прекинат односно да го исклучат од тргување тој конкретен финансиски инструмент односно деривативен финансиски инструмент, доколку причините за прекиноот односно исклучувањето се поврзани со:

- а) сомнение за злоупотреба на пазарот;
- б) понуда за преземање;
- в) необелоденувањето на внатрешни информации за издавачот односно финансискиот инструмент, со што се прекршуваат одредбите од Глава X на овој Закон;

(2) Комисиони е дорëзон listën e theksuar në paragrafin (1) të këtij neni deri te vendet tjera anëtare dhe deri te ESMA, si dhe të gjitha ndryshimet e saj.

Akte të përgjithshme të operatorit të tregut

Neni 214

(1) Aktet e përgjithshme të operatorit të tregut janë statuti, rregullat, procedurat e punës dhe tariforja.

(2) Komisioni me Aktvendim jep miratim akteve të përgjithshme nga paragrafi 1 i këtij neni dhe ndryshimeve dhe plotësimeve të tyre në bazë të një kërkesë të parashtruar.

Komisioni vendos ndaj kërkesës së parashtruar brenda 30 ditësh nga dita e pranimit të kërkesës së plotë.

(3) Rregullat dhe procedurat e punës së afërmi e rregullojnë punën e operatorit të tregut, në veçanti:

- 1) Kushtet për anëtarësi të shoqërive të investimeve në një treg të rregulluar;
- 2) Kushtet për pranim të instrumenteve financiare për tregtim në treg të rregulluar, përjashtimin nga tregtimi dhe ndalesën e përkohshme për tregtim me instrumente financiare;
- 3) Kushtet për tregtim me instrumente financiare të cilat janë të përfshira për tregtim në treg të rregulluar;
- 4) Mbikëqytje mbi tregtimin me instrumentet financiare të cilat janë të përfshira për tregtim në treg të rregulluar me qëllim që të parandalohet dhe zbulohet mosveprimi sipas rregullave të tregut të rregulluar, dispozitat e këtij Ligji ose aktet e Komisionit, posaçërisht mosveprimin sipas dispozitave nga Kapitulli X i këtij Ligji i cili e rregullon abuzimin e tregut.
- 5) Procedurat për inicimin e procedurave disiplinore kundër shoqërive të investimeve dhe personave fizik të autorizuar të punësuar në shoqëritë e investimeve të cilët veprojnë në kundërshtim me aktet e përgjithshme, dispozitat e këtij Ligji dhe aktet e Komisionit.
- 6) Procedurat për zgjidhjen e kontesteve ndërmjet shoqërive të investimeve të cilat janë anëtare të tregut të rregulluar, në lidhje me transaksionet me instrumente financiare të cilat janë të përfshira për tregtim në tregun e rregulluar.

(4) Operatori i tregut arkëton kompensime për shërbimet dhe punët të cilat i kryen deri në shumën maksimale të përcaktuar në tariforen e operatorit të tregut e cila është e miratuar nga Komisioni.

(5) Komisioni me Rregullore më hollësisht e përcakton përmbajtjen e tarifores së operatorit të tregut nga paragrafi 4 i këtij neni.

Detyrimi për ruajtje të një sekreti afarist i operatorit të

(5) По исклучок од став (4) на овој член, Комисијата може да не поднесе барање за привремен прекин доколку прекино односно исклучувањето од тргување би можело да предизвика значителна штета на интересите на инвеститорите или уредното функционирање на пазарот.

(6) Комисијата веднаш објавува и ја известува ЕСМА и надлежните органи на земјите членки за секој прекин или исклучување од тргување, вклучително и образложение за постапување согласно став (5) на овој член.

(7) Доколку Комисијата добие известување од надлежен орган на друга земја членка, за донесена одлука за прекин односно исклучување од тргување на одреден финансиски инструмент односно деривативен финансиски инструмент кој е поврзан со таквиот финансиски инструмент, Комисијата исто така го прекинува односно исклучува таквиот финансиски инструмент и деривативниот финансиски инструмент поврзан со таквиот финансиски инструмент, доколку прекино односно исклучувањето се поврзани со сомнение за злоупотреба на пазарот, понуда за преземање, односно необелоденувањето на внатрешни информации за издавачот односно финансискиот инструмент, со што се прекршуваат одредбите од Глава X од овој Закон. Комисијата може да не постапи согласно добиеното известување од надлежен орган на друга држава членка доколку цени дека прекино односно исклучувањето од тргување би можело да предизвика значителна штета на интересите на инвеститорите или уредното функционирање на пазарот.

(8) Одредбите на овој член соодветно се применуваат и во случај кога одлуката за прекин на тргувањето со финансиски инструмент односно деривативен финансиски инструмент кој се однесува односно е поврзан со тој конкретен финансиски инструмент е укината од страна на пазарниот оператор.

(9) Комисијата со Правилник ќе ги утврди случаите во кои поврзаноста помеѓу деривативен финансиски инструмент и основниот финансиски инструмент, укажува на тоа дека и деривативниот финансиски инструмент исто така треба да се прекине односно исклучи од тргување, со цел да се постигне целта на прекино односно исклучувањето од тргување на основниот финансиски инструмент.

Одлука за повлекување на хартиите од вредност од тргување на регулираниот пазар

Член 211

(1) Собранието на акционери на акционерските друштва со седиште во Република Северна Македонија, чии хартии од вредност се примени за тргување на регулираниот пазар во Република Северна Македонија или друга држава, може да донесе одлука за повлекување на хартиите од вредност од тргување на регулираниот пазар.

(2) Предлогот од став (1) на овој член се објавува најмалку

тregut dhe shoqërisë së investimeve

Neni 215

(1) Operatori i tregut dhe shoqëria e investimeve e cila administron me PSHT dhe POT i ruajnë të gjitha të dhënat dhe informacionet sekrete për çdo person juridik, respektivisht fizik, të fituara gjatë punës, në përputhje me Ligjin.

(2) Me përjashtim të paragrafit (1) e këtij neni, me kërkesë të Komisionit, operatori i tregut dhe shoqëria e investimeve e cila administron me PSHT dhe POT kanë detyrim për të dorëzuar të dhënat dhe informacionet e theksuara në paragrafin (1) të këtij neni.

NËNKAPITULLI 3

PLATFORMA SHUMËPALËSHE E TREGTIMIT DHE PLATFORMA E ORGANIZUAR E TREGTIMIT

Dispozita të përgjithshme

Neni 216

(1) Me Platformën shumëpalëshe të tregtimit ose me Platformën e organizuar të tregtimit mund të administrojë një shoqëri e investimeve ose operator i tregut (në tekstin e mëtejshëm: operatori i PSHT-së ose i POT-së), i cili ka fituar miratim nga Komisioni.

(2) PSHT dhe POT duhet të kanë vazhdimisht së paku tre anëtarë aktivë të cilët ndërmjet veti bashkëpunojnë gjatë formimit të çmimeve.

(3) Operatori i PSHT-së ose i POT-së është i obliguar që të vendos sisteme efikase, masa dhe procedura me qëllim që të veprojnë në përputhje me dispozitat nga nenet 187 dhe 188 të këtij Ligji.

(4) Operatori i PSHT-së ose i POT-së është i obliguar që të vendos mekanizma për identifikimin e qartë dhe menaxhimin me pasojat e mundshme negative mbi punën e PSHT-së dhe POT-së, të anëtarëve të PSHT-së dhe POT-së ose të pronarëve, të cilat rrjedhin nga konflikti i tyre i ndërsjell i interesave.

(5) Operatori i PSHT-së ose i POT-së është i obliguar që të respektojë dispozitat nga neni 184 i këtij Ligji.

(6) Në tregtimin në PSHT dhe POT në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat nga neni 193 i këtij Ligji.

(7) Komision mundet në kërkesë të operatorit të PSHT-së dhe POT-së me Aktvendim të lirojë nga detyrimi për transparencë para dhe pas tregtimit, në përputhje me dispozitat nga neni 240 dhe neni 242 i këtij Ligji.

Instrumentet financiare me të cilat tregtohet në PMT dhe POT

Neni 217

(1) Operatori i PSHT-së ose i POT-së është i obliguar që të sigurojë të dhëna mjaftueshëm të qasshme publikisht ose të sigurojë qasje në ato të dhëna, me qëllim që investitorët të

шест месеци пред одржување на Собранието на акционерите на кое се одлучува за повлекувањето. Денот на одржување на собранието на акционери се утврдува и објавува со предлог одлуката и истиот не може да се менува.

(3) Одлуката од став (1) се смета за донесена доколку кумулативно се исполнети следните услови:

- акционерското друштво да има помалку од 500 акционери; и
- одлуката за повлекување на хартии од вредност од тргување е донесена со мнозинство од најмалку 95% од акциите со право на глас од вкупниот број на издадени акции; и
- одлуката содржи неотповиклива изјава со која друштвото се обврзува од сите акционери кои се против таквата одлука да ги откупи акциите по правична цена, најкасно во рок од три месеци од денот на донесување на одлуката.

(4) Одлуката за повлекување на хартиите од вредност од тргување на регулиран пазар задолжително содржи податоци за издавачот, седиштето, хартиите од вредност и други податоци кои се неопходни за спроведување на одлуката.

(5) Акционерите кои гласале против одлуката од став 1, може да побараат од друштвото да им ги откупи акциите по правична цена, со поднесување на барање најкасно во рок од три месеци од денот на донесување на одлуката за повлекување на хартиите од вредност. Друштвото не е должно да постапи по барањето на акционерите кои поднеле барање по истек на утврдениот рок.

(6) По донесување на одлуката за повлекување од тргување на регулираниот пазар, друштвото без одлагање го известува пазарниот оператор за повлекувањето со доставување на донесената одлука. Пазарниот оператор е должен во рок од еден ден од приемот на одлуката за повлекување да донесе одлука за исклучување на конкретната хартија од вредност од тргување на регулираниот пазар со кој тој управува.

(7) Како правична цена се смета просечната цена на акцијата остварена на регулираниот пазар, пресметана како пондериран просек на сите цени остварени на регулираниот пазар во последните три месеци пред денот на објавувањето на повикот за одржување на Собранието на акционери. Доколку со акциите се тргувало во помалку од една третина денови за тргување во последните три месеци, тогаш правичната цена се утврдува со проценка за фер вредност на акциите ревидирана од независен овластен ревизор.

(8) Фер вредност на акциите се проценува на денот на објавување на повикот за одржување на Собранието на акционери.

(9) Правичната цена и проценката за фер вредност на хартиите од вредност која ја ревидирал независен овластен ревизор, ако е применливо, издавачот мора во целост да ги направи достапни на сите акционери и да ги објави во јавност пет дена пред одржување на собранието на акционери на кое

mund të sjellin vendime të investimit, duke pasur parasysh llojin e instrumenteve me të cilat tregtohet.

(2) Të dhënat nga paragrafi (1) i këtij neni duhet të jenë të qasshme në çastin e pranimit në tregtim, si dhe gjatë tërë periudhës së tregtimit të instrumentit financiar në PSHT, respektivisht POT.

(3) Instrumentet financiare të pranuar për tregtim në PSHT dhe POT duhet t'i përmbushin kërkesat nga neni 199.

(4) Kur me letra me vlerë të transferueshme të pranuar në tregtim në një treg të rregulluar tregtohet edhe në PSHT ose POT pa pëlqimin e emetuesit, emetuesi nuk ka për detyrë publikimin e të dhënave ndaj PSHT ose POT në fjalë.

(5) Emetuesit e instrumenteve financiare të pranuar në tregtim në PSHT ose në POT duhet të kenë shënim identifikimi (ISIN) për secilin instrument financiar.

Rregullat e PSHT-së dhe POT-së

Neni 218

(1) Operatori i PSHT-së dhe OPT-së është i obliguar që të përcaktojë dhe të zbatojë rregulla dhe procedura transparente dhe jodiskriminuese të cilat mundësojnë tregtimin e rregullt dhe të papenguar, të cilat së paku përmbajnë:

- 1) dispozita për pranim në anëtarësi, pezullim dhe përjashtim nga anëtarësia në PSHT, përderisa është e zbatueshme dhe POT;
- 2) dispozita për mënyrën e tregtimit, përfshirë edhe dispozita për sistemin e përcaktimit dhe shlyerjes të cilat anëtarët mund t'i përdorin për shlyerje të transaksioneve të zbatuara;
- 3) dispozita në lidhje me publikimin e të dhënave për tregtim;
- 4) dispozita për llojet e instrumenteve financiare me të cilat mund të tregtohet në kuadër të sistemeve të PSHT-së dhe POT-së, përfshirë dispozita për pranim në tregtim të instrumenteve financiare, si dhe dispozita për ndërprerje të përkohshme dhe përjashtim të përhershëm nga tregtimi, përderisa është e zbatueshme në bazë të një Aktvendimi të Komisionit.

(2) Rregullat nga paragrafi (1) i këtij neni duhet të jenë publikisht të publikuara.

Mbikëqyrje e harmonizimit me rregullat e PSHT-së dhe POT-së

Neni 219

(1) Operatori i PSHT-së ose POT-së është i obliguar që të vendos dhe zbatojë masa efikase dhe procedura të cilat mundësojnë zbatimin e mbikëqyrjes mbi harmonizimin me rregullat e PSHT-së dhe POT-së nga ana e anëtarëve të tyre.

(2) Operatori i PSHT-së ose POT-së është i obliguar që rregullisht të kryejë mbikëqyrje të të gjitha aktiviteteve lidhur me urdhëresat e futura në sistemin e tregtimit, përfshirë edhe

се одлучува за повлекување на хартиите од вредност од тргување на регулиран пазар.

Системи за утврдување и порамнување на трансакции со хартии од вредност

Член 212

(1) Пазарниот оператор склучува договори со системи за утврдување и/или порамнување кои имаат добиено одобрение од Комисијата со цел утврдување и/или порамнување на дел односно на сите трансакции склучени од страна на учесниците на пазарот во рамките на неговите системи.

(2) За цели на спроведување на надзор, Комисијата соработува со надзорните органи надлежни за вршење на надзор над системите за утврдување и/или порамнување од став 1 на овој член.

Регистар на регулирани пазари

Член 213

(1) Комисијата на својата интернет страна води регистар на регулирани пазари кои имаат добиено одобрение за работа.

(2) Комисијата го доставува списокот наведен во ставот (1) на овој член до другите земји членки и до ЕСМА, како и сите негови промени.

Општи акти на пазарниот оператор

Член 214

(1) Општи акти на пазарниот оператор се статут, правила, процедури за работење и тарифник.

(2) Комисијата со решение дава одобрение на општите акти од став 1 на овој член и нивните измени и дополнувања врз основа на поднесено барање.

Комисијата одлучува по поднесеното барање во рок од 30 дена од денот на приемот на комплетно барање.

(3) Правилата и процедурите за работење поблиску го уредуваат работењето на пазарниот оператор, а особено:

- 1) Условите за членство на инвестициските друштва на регулиран пазар;
- 2) Условите за прием на финансиските инструменти за тргување на регулиран пазар, исклучувањето од тргување и привремената забрана за тргување со финансиски инструменти;
- 3) Услови за тргување со финансиски инструменти кои се вклучени за тргување на регулиран пазар;
- 4) Надзор над тргувањето со финансиските инструменти кои се вклучени за тргување на регулиран пазар со цел да се спречи и открие непостапување по правилата на регулираниот пазар, одредбите од овој Закон или актите на Комисијата, а особено непостапување по одредбите од Глава X на овој закон која ја регулира злоупотребата на пазарот.

urdhëresat e tërhequra, si dhe transaksionet e kryera nga ana e anëtarëve të PSHT-së ose POT-së me qëllim të zbulimit të mosrespektimit të mundshëm të rregullave nga paragrafi (1) i këtij neni, kushteve të përkeqësuar të tregtimit, të vepruarit i cili mund të bën me dije për një abuzim të tregut në bazë të dispozitave nga Kapitulli X i këtij Ligji ose përkeqësimeve në sistemet e tregtimit lidhur me një instrument të caktuar financiar.

(3) Operatori i PSHT-së ose POT-së është i obliguar që të angazhojë kapacitete përkatëse njerëzore dhe të mjeteve me qëllim që të sigurohet zbatim efikas i aktiviteteve nga paragrafi (2) i këtij neni.

(4) Operatori i PMT-së ose POT-së është i obliguar që menjëherë dha pa vonesë të njoftojë Komisionin për çdo shkelje të rëndësishme të rregullave të tij, përkeqësim të kushteve të tregtimit ose të vepruarit i cili mund të bën me dije për një abuzim të tregut në bazë të dispozitave nga Kapitulli X i këtij Ligji ose përkeqësimeve në sistemet e tregtimit lidhur me një instrument të caktuar financiar.

(5) Operatori i PMT-së ose POT-së është i obliguar që menjëherë dha pa vonesë t'i dorëzojë deri te Komisioni dhe deri te të gjitha organet kompetente të gjitha të dhënat dhe informacionet e nevojshme për abuzim të tregut, si dhe në tërësi të bashkëpunojë me Komisionin dhe organet gjatë hetimit dhe mbikëqyrje në lidhje me abuzimet e tregut.

(6) Komisioni për të gjitha veprimet në kundërshtim me paragrafin (4) të këtij neni e njofton ESMA-n dhe organet rregullatore kompetente të shteteve-anëtare.

(7) Përpara dorëzimit të njoftimit nga paragrafi (6) i këtij neni në lidhje me një sjellje e cila është e ndaluar në përputhje me Kapitullin X të këtij Ligji, Komisioni duhet të ketë dyshim të arsyeshëm se abuzimi i tillë zbatohet ose tashmë është zbatuar.

Kërkesë për fitimin e miratimit për administrim me

PSHT dhe POT

Neni 220

(1) Shoqëria e investimeve ose operatori i tregut të cilët kanë për qëllim të administrojnë me PSHT dhe POT janë të obliguar të parashtrojnë kërkesë drejtuar Komisionit për fitimin e miratimit për administrim me PSHT dhe POT.

(2) Ndaj kërkesës nga paragrafi (1) i këtij neni, krahas provave për përmbushjen e kërkesave nga neni 221 dhe 222 i këtij Ligji, shoqëria e investimeve ose operatori i tregut janë të obliguar që t'i dorëzojnë edhe të dhënat vijuese për:

- 1) sistemin e tregtimit;
- 2) qasjen në sistemin e tregtimit;
- 3) përshkrim të hollësishëm të funksionimit të PSHT-së ose POT-së, përfshirë çfarëdo lidhshmërie me një treg të rregulluar, PSHT ose POT në pronësi të një operatori të njëjtë së bashku me investime të anëtarëve të tyre;
- 4) instrumente financiare me të cilat do të tregtohet në PSHT ose POT;
- 5) qasshmëri e të dhënave për ofertën dhe kërkesën e instrumenteve financiare me të cilat do të tregtohet në PSHT ose POT dhe
- 6) mekanizmin dhe mënyrën e shlyerjes së transaksioneve.

- 5) Процедури за покренување на дисциплински постапки против инвестициските друштва и овластените физички лица вработени во инвестициските друштва кои постапуваат спротивно на општите акти, одредбите на овој Закон и актите на Комисијата.
- 6) Процедури за решавање на споровите меѓу инвестициските друштва кои се членки на регулираниот пазар, а во врска со трансакциите со финансиски инструменти кои се вклучени за тргување на регулираниот пазар.
- (4) Пазарниот оператор наплатува надоместоци за услугите и работите кои ги врши до максималниот износ пропишан во тарифникот на пазарниот оператор кој е одобрен од Комисијата.
- (5) Комисијата со Правилник подетално ја утврдува содржината на тарифникот на пазарниот оператор од став 4 на овој член.

Обврска за чување на деловна тајна на пазарен оператор и инвестициско друштво

Член 215

- (1) Пазарниот оператор и инвестициското друштво кое управува со МПТ и ОПТ ги чуваат сите доверливи податоци и информации за секое правно лице односно физичко лице, добиени во текот на работењето, во согласност со Законот.
- (2) По исклучок од ставот (1) на овој член, по барање на Комисијата, пазарниот оператор и инвестициското друштво кое управува со МПТ и ОПТ имаат обврска да ги достават податоците и информациите наведени во ставот (1) на овој член.

ПОДГЛАВА 3

МУЛТИЛАТЕРАЛНА ПЛАТФОРМА ЗА ТРГУВАЊЕ И ОРГАНИЗИРАНА ПЛАТФОРМА ЗА ТРГУВАЊЕ

Општи одредби

Член 216

- (1) Со Мултилатерална платформа за тргување или со Организирана платформа за тргување може да управува инвестициско друштво или пазарен оператор (во понатамошниот текст: оператор на МПТ или на ОПТ), кој има добиено одобрение од Комисијата.
- (2) МПТ и ОПТ треба да имаат најмалку три постојано активни членки кои меѓусебно соработуваат при формирање на цените.
- (3) Операторот на МПТ или на ОПТ е должен да воспостави

(3) Ndaj kërkesës nga paragrafi (2) i këtij neni, shoqëria e investimeve ose operatori i tregut të cilët kanë për qëllim të administrojnë me PSHT ose POT janë të obliguar t'i dorëzojnë edhe Rregullat e PSHT-së, respektivisht POT-së nga neni 218 i këtij Ligji.

(4) Komisioni jep miratim për administrim me PSHT ose POT brenda 90 ditësh nga dita e dorëzimit të kërkesës së plotë nga paragrafi (1) i këtij neni.

(5) Komisioni mban dhe rregullisht përditëson Regjistër të PSHT ose POT i cili është publikisht i publikuar në faqen e tij të internetit.

(6) Përderisa kërkesa për fitimin e miratimit për administrim me PSHT ose POT parashtrohet në kohë të njëjtë me kërkesën për fitimin e miratimit për themelim të një shoqërie të investimeve ose operator tregu, vlejné afatet nga neni 11, respektivisht 172 i këtij Ligji.

(7) Operatori i PSHT-së dhe POT-së është i obliguar që a prolongim deri te Komisioni të dorëzojë informacion përderisa ngjan çfarëdo ndryshimi i të dhënave nga paragrafët (2) dhe (3) të këtij neni.

(8) Komisioni e njofton ESMA-n për çdo miratim për administrim me PSHT ose POT të lëshuar një shoqërie të investimeve ose operatori të tregut.

(9) Komisioni është i obliguar që në kërkesë të ESMA-s t'ia sigurojë të dhënat nga paragrafi (2) i këtij neni.

(10) Komisioni me Rregullore së afërmi do të rregullojë përmbajtjen dhe përshkrimin e të dhënave dhe dokumentacionit nga paragrafi (2) i këtij neni.

Kërkesa të posaçme për PSHT

Neni 221

(1) Operatori i PSHT-së është i obliguar që të përcaktojë dhe të zbatojë rregulla jodiskrecionale për zbatimin e urdhëresave në sistemin e tregtimit.

(2) Operatori i PSHT-së është i obliguar që gjatë sigurimit të qasjes për tregtim në PSHT në mënyrë përkatëse t'i zbatojë dispozitat nga neni 194 dhe neni 195 paragrafi 3 i këtij Ligji.

(3) Operatori i PSHT-së është i obliguar:

1) t'i identifikojë rreziqet, në mënyrë përkatëse të menaxhojë me të njëjtat dhe të zbatojë masa për zbutjen e të gjitha rreziqeve të rëndësishme në përputhje me nenin 186 të këtij Ligji;

2) të përcaktojë masa për përmbylljen e pandërprerë dhe në kohë të transaksioneve të zbatuara në kuadër të sistemeve; dhe

3) në çastin e dhënies së miratimit për punë vazhdimisht të ketë asete të mjaftueshme financiare për funksionimin e rregullt të sistemit, në mënyrë përkatëse me llojin dhe vëllimin e transaksioneve të përmbyllura, si dhe nivelin dhe shkallën e rreziqeve në të cilat është i ekspozuar.

(4) Shoqëria e investimeve ose operatori i tregut i cili administron me PSHT nuk mund të zbatojë urdhëresa të

ефикасни системи, мерки и постапки со цел да постапува во согласност со одредбите од членовите 187 и 188 од овој Закон.

(4) Операторот на МПТ или на ОПТ е должен да воспостави механизми за јасно идентификување и управување на можните негативни последици врз работењето на МПТ и ОПТ, на членките на МПТ и ОПТ или на сопственици, кои произлегуваат од нивниот меѓусебен судир на интереси.

(5) Операторот на МПТ или на ОПТ е должен да ги почитува одредбите од член 184 на овој Закон.

(6) На тргувањето на МПТ и ОПТ на соодветен начин се применуваат одредбите од член 193 од овој Закон.

(7) Комисијата може на барање на операторот на МПТ и ОПТ со решение да го ослободи од обврската за транспарентност пред и по тргувањето, согласно одредбите од член 240 и член 242 од овој Закон.

Финансиски инструменти со кои се тргува на МПТ и ОПТ

Член 217

(1) Операторот на МПТ и ОПТ е должен да обезбеди доволно јавно достапни податоци или да обезбеди пристап до тие податоци, со цел инвеститорите да можат да донесуваат инвестициски одлуки, имајќи ги предвид видот на инструментите со кои се тргува.

(2) Податоците од став (1) на овој член мораат да бидат достапни во моментот на прием на тргување, како и во текот на целиот период на тргување на финансискиот инструмент на МПТ, односно ОПТ.

(3) Финансиските инструменти примени на тргување на МПТ и ОПТ мораат да ги исполнуваат барањата од член 199.

(4) Кога со преносливите хартии од вредност примени на тргување на регулиран пазар, се тргува и на МПТ или ОПТ без согласност на издавачот, издавачот нема обврска за објавување на податоци спрема таа МПТ или ОПТ.

(5) Издавачите на финансиски инструменти примени на тргување на МПТ или на ОПТ мора да обезбедат идентификациска ознака (ИСИН) за секој финансиски инструмент.

Правила на МПТ и ОПТ

Член 218

(1) Операторот на МПТ и ОПТ е должен да пропише и да применува транспарентни и недискриминаторни правила и постапки кои овозможуваат правилно и непречено тргување, а кои најмалку содржат:

1) одредби за прием во членство, суспендирање и

кlientëve duke përdor kapital vetjak ose të tregtojnë për llogari të vet me kryqëzim të urdhëresave.

(5) Kur shoqëria e investimeve ose operatori i tregut i cili administron me PSHT realizon transaksione në PSHT për llogari të klientëve të vet, në mënyrë përkatëse zbatohet neni 205 paragrafi (5) i këtij Ligji.

Kërkesa të posaçme të POT-së

Neni 222

(1) Operatori i POT-së duhet të vendos mekanizma për parandalimin e zbatimit të urdhëresave të klientit me përdorimin e kapitalit vetjak.

(2) Operatori i POT-së nuk mund të lidh atë POT me POT tjetër, në mënyrë që do të mundësojë ndërveprim (lidhje) të urdhëresave në POT-të e ndryshme.

(3) Operatori i POT-së mund të tregtojë për llogari të vet me kryqëzimin e urdhëresave të një klienti me obligacione, produkte të strukturuar financiare, kuota emetuese dhe derivative të caktuara pas një pëlqimi paraprak të klientit.

(4) Operatori i POT-së mund të angazhojë shoqëri të investimeve e cila do jetë krijues i tregut të POT-së në bazë të pavarur, përderisa e njëjta nuk është ngushtë e lidhur me operatorin e POT-së.

(5) Operatori i POT-së mund të tregtojë në emër të vet dhe për llogari të vet pa kryqëzim të urdhëresave vetëm me letra me vlerë shtetërore të borxhit për të cilat nuk ekziston treg likuidues.

(6) Operatori i POT-së mund të sigurojë zbatimin e urdhëresave në POT në bazë diskrecionale.

(7) Operatori i POT-së mund të përdor të drejtën diskrecionale nga paragrafi (6) i këtij neni vetëm nëse është i përmbushur së paku një prej rasteve në vijim:

1) kur vendos për dhënie ose tërheqje të urdhëresave në POT-në me të cilën administron dhe

2) kur do të vendos të mos realizojë urdhëresën e klientit me urdhëresat në dispozicion në atë kohë, nën kusht që të respektohen kushtet dhe udhëzimet e klientit dhe detyrimet nga neni 113 dhe 114 i këtij Ligji.

(8) Operatori i POT-së mundet në sistemin në të cilin kryhet lidhja (të përputhurit) e urdhëresave të klientëve të vendos nëse, kur dhe sa urdhëresa, dy ose më shumë, do të lidh (përputh) në kuadër të sistemit.

(9) Në përputhje me dispozitat e këtij neni, por pa qenë në kundërshtim me paragrafin (5) të këtij neni, operatori i OPT-së në kuadër të sistemit në të cilin realizohen transaksionet me letra me vlerë jopronësore, mund të lehtësojë dakordimin ndërmjet klientëve me qëllim që interesat e tyre të cilat potencialisht përputhen, të lidhen në transaksion.

(10) Gjatë zbatimit të negociatave nga paragrafi (9) i këtij neni, operatori i POT-së është i obliguar që të veprojë në përputhje me dispozitat nga ky nen, dhe t'i respektojë detyrimet e përcaktuara me dispozitat nga neni 113 dhe 114 i këtij Ligji.

(11) Shoqëria e investimeve ose operatori i tregut janë të

- исклучување од членство на МПТ, доколку е применливо и ОПТ;
- 2) одредби за начинот на тргување, вклучувајќи и одредби за системот за утврдување и порамнување кои членовите можат да го користат за порамнување на извршените трансакции;
  - 3) одредби во врска со објавување на податоците за тргување;
  - 4) одредби за видовите на финансиски инструменти со кои може да се тргува во рамки на системот на МПТ или ОПТ вклучувајќи одредби за прием на тргување на финансиските инструменти, како и одредби за привремен прекин и трајно исклучување од тргување, доколку е применливо врз основа на решение од Комисијата.
- (2) Правилата од став (1) на овој член мора да бидат јавно објавени.

Надзор на усогласеноста со правилата на МПТ и ОПТ

Член 219

- (1) Операторот на МПТ или ОПТ е должен да воспостави и применува ефикасни мерки и постапки кои овозможуваат спроведување надзор над усогласеноста со правилата на МПТ и ОПТ од страна на нивните членки.
- (2) Операторот на МПТ или ОПТ е должен редовно да врши надзор на сите активности поврзани со налозите внесени во системот за тргување, вклучувајќи ги и повлечените налози, како и трансакциите извршени од страна на членките на МПТ или ОПТ со цел откривање на можно непочитување на правилата од став (1) на овој член, нарушени услови за тргување, постапување кое укажува на злоупотреба на пазарот врз основа на одредбите од Глава X на овој Закон или нарушувања во системите за тргување поврзани со одреден финансиски инструмент.
- (3) Операторот на МПТ или ОПТ е должен да ангажира соодветни човечки капацитети и средства со цел да обезбеди ефикасно извршување на активностите од став (2) на овој член.
- (4) Операторот на МПТ или ОПТ е должен веднаш и без одлагање да ја извести Комисијата за секое значајно прекршување на неговите правила, нарушување на условите за тргување или постапување кое може да укаже на злоупотреба на пазарот врз основа на одредбите од Глава X на овој Закон или нарушувања во системите за тргување поврзани со одреден финансиски инструмент.
- (5) Операторот на МПТ и ОПТ е должен веднаш и без одлагање да ги достави до Комисијата и до сите надлежни органи сите потребни податоци и информации за злоупотреба на пазарот, како и целосно да соработува со Комисијата и органите во текот на истрагата и надзорот во врска со пазарните злоупотреби.
- (6) Комисијата за сите постапувања спротивни на став (4) на овој член ја известува ЕСМА и надлежните регулаторни органи на Земјите – членки.
- (7) Пред доставување на известувањето од став (6) на овој член во врска со однесување кое е забрането согласно Глава

obliguar që së bashku me kërkesën për fitimin e miratimit për administrim me POT, deri te Komisioni të dorëzojnë edhe arsyetim të hollësishëm përse sistemi i tregtimit nuk korrespondon me një treg të rregulluar dhe PSHT dhe nuk mund të punojë si një prej tyre, si do zbatojë të drejtën diskrecionale nga paragrafi (7) i këtij neni, në veçanti në rast të tërheqjes së urdhëresës, si dhe kur lidhen (përputhen) dy ose më shumë urdhëresa të klientëve në kuadër të POT-së dhe informacion për mënyrën e tregtimit për llogari të vet me kryqëzim të urdhëresave.

(12) Operatori i POT-së duhet pa prolongim të njoftojë Komisionin për çdo ndryshim të rëndësishëm të të dhënave nga paragrafi (11) i këtij neni.

(13) Në transaksionet e përmbyllura në POT zbatohen nenet nga Kapitulli II Nënkapitulli 7 i këtij Ligji.

(14) Komisioni së afërmi i përcakton kushtet për shlyerje të derivativave me të cilat mund të tregtohet në përputhje me paragrafin (3) të këtij neni në POT, si dhe kushtet në përputhje me të cilat do të konsiderohet se një treg nuk është likuid për qëllimet e tregtimit nga paragrafi (5) i këtij neni.

NËNKAPITULLI 4

TREGU NË RITJE I NDËRMARRJEVE TË VOGLA DHE TË MESME

Dispozita të përgjithshme

Neni 223

(1) Ndërmarrje të vogla dhe të mesme për qëllimet e këtij Ligji janë:

- 1) emetuesit të cilët në tre vitet e mëparshme kalendarike në fund të vitit kanë pasur kapitalizim mesatar të tregut më të vogël se 15.000.000 denarë;
- 2) emetuesit, aksionet e të cilëve kanë qenë të pranuar për tregtim për një periudhë më të vogël se tre vite, kapitalizimi i tregut i të cilëve është më i vogël se 15.000.000 denarë, përllogaritur në një prej mënyrave vijuese:
  - a) çmimi i fundit i tregtimit në vitin e parë të tregtimit, përderisa aksionet kanë qenë të pranuar për tregtim për më shumë se një vit, por më pak se dy vite, dhe
  - b) çmimi i fundit i tregtimit në ditën e parë të tregtimit, përderisa aksionet kanë qenë të pranuar për tregtim për më pak se një vit dhe
  - c) mesatarja e çmimit të fundit të tregtimit të aksionit në secilën prej dy viteve të para të tregtimit, përderisa aksionet kanë qenë të pranuar për tregtim më shumë se dy vite, por më pak se tre vite.
- 3) emetuesit me instrumentet financiare pronësore të të cilëve nuk tregtohet në asnjë vend të tregtimit, të cilët në përputhje me raportet e tyre financiare vjetore ose raportet e konsoliduara financiare vjetore përmbushin së paku dy prej kushteve në vijim:

X на овој Закон, Комисијата мора да има основано сомнение дека таква злоупотреба се извршува или е веќе извршена.

Барање за добивање одобрение за управување со МПТ и ОПТ

Член 220

(1) Инвестициското друштво или пазарниот оператор кои имаат намера да управуваат со МПТ и ОПТ должни се да поднесат барање до Комисијата за добивање на одобрение за управување со МПТ и ОПТ.

(2) Кон барањето од став (1) на овој член, покрај доказите за исполнување на барањата од член 221 и 222 од овој Закон, инвестициското друштво или пазарниот оператор се должни да ги достават и следните податоци за:

- 1) системот за тргување;
- 2) пристапот до системот за тргување;
- 3) детален опис на функционирањето на МПТ или ОПТ, вклучувајќи каква било поврзаност со регулиран пазар, МПТ или ОПТ во сопственост на ист оператор заедно со попис на нивните членки;
- 4) финансиски инструменти со кои ќе се тргува на МПТ или ОПТ;
- 5) достапност на податоците за понудата и побарувачката на финансиските инструменти со кои ќе се тргува на МПТ или ОПТ и
- 6) механизмот и начинот на порамнување на трансакциите.

(3) Кон барањето од став (2) на овој член, инвестициското друштво или пазарниот оператор кои имаат намера да управуваат со МПТ или ОПТ се должни да ги достават и Правилата на МПТ, односно ОПТ од член 218 од овој Закон.

(4) Комисијата дава одобрение за управување со МПТ или ОПТ во рок од 90 дена од денот на доставување на комплетното барање од став (1) на овој член.

(5) Комисијата води и редовно ажурира регистар на МПТ и ОПТ кој е јавно објавен на нејзината интернет страна.

(6) Доколку барањето за добивање на одобрение за управување со МПТ или ОПТ се поднесува во исто време со барањето за добивање на одобрение за основање на инвестициско друштво или пазарен оператор, важат роковите од член 11, односно членот 172 од овој Закон.

(7) Операторот на МПТ и ОПТ е должен без одложување до Комисијата да достави информација доколку настане било каква промена на податоците од ставовите (2) и (3) на овој член.

(8) Комисијата ја известува ЕСМА за секое одобрение за управување со МПТ или ОПТ издадено на инвестициско друштво или пазарен оператор.

(9) Комисијата е должна на барање на ЕСМА да и ги обезбеди податоците од став (2) на овој член.

(10) Комисијата со Правилник поблиску ќе ја уреди содржината и описот на податоците и документацијата од

a) numri mesatar i punonjësve gjatë vitit afarist nuk tejkalon 100;

b) vlera mesatare e aktivës totale në bilancin e gjendjes në dy vitet e fundit nuk tejkalon 600.000.000 denarë;

c) të ardhurat vjetore nuk tejkalojnë 550.000.000 denarë.

Tregu në rritje i ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme

Neni 224

(1) Operatori i PSHT-së mund të regjistrojë PSHT-në si treg i ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme nëse i përmbush kushtet nga paragrafi 4 i këtij neni.

(2) Operatori PSHT-së është i obliguar të parashtrorë kërkesë për fitimin e miratimit deri te Komisioni i regjistrimit të PSHT-së si treg i ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme.

(3) Komisioni me Aktvendim do të jep miratim për regjistrim të PSHT-së si treg i ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme nëse në bazë të të dhënave të përmbajtura në kërkesën nga paragrafi 2 i këtij neni dhe dokumentet e parashtruara vërteton se janë përmbushur kushtet e cekura në paragrafin 4 e këtij neni.

(4) Operatori i PSHT-së i cili ka për qëllim të regjistrojë PSHT si treg i ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme është i obliguar të përcaktojë, vendos dhe zbatojë rregulla, sisteme dhe procedura të qarta me të cilat krahas kërkesave nga neni 218 i këtij Ligji do të sigurojë se janë përmbushur edhe kushtet vijuese:

- 1) së paku 50% e emetuesve, instrumentet financiare të së cilëve mund të tregtohen në PSHT janë ndërmarrje të vogla dhe të mesme në çastin kur është sjellur Aktvendimi i Komisionit për regjistrim të PSHT-së si treg në rritje i ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme si dhe në çdo vit kalendarik të rradhës më 31 Dhjetor;
- 2) ka përcaktuar kritere objektive dhe transparente për kyçje të instrumenteve financiare për tregtim në tregun;
- 3) gjatë inkuadrimit të parë të instrumentit financiar në tregtim në PSHT janë të publikuara informacione të mjaftueshme në bazë të së cilave investitorëve do u mundësohet të sjellin një vendim të informuar për investim në atë instrument financiar, përmes Prospektit në përputhje me Ligjin mbi Prospektin dhe Detyrimet për Transparencë të Emetuesve të Letrave me Vlerë ose instrument tjetër përkatës i përcaktuar në paragrafin 5 e këtij neni, ka qenë përmes një dokumenti përkatës për pranin në tregtim që duhet të jetë në përputhje me paragrafin 5 e këtij neni;
- 4) emetuesi i instrumenteve financiare të cilat janë të pranuar në tregtim në PSHT vetëm ose përmes një personi tjetër, në emër të emetuesit publikon raporte financiare dhe raporte të reviduara vjetore;
- 5) emetuesi i instrumenteve financiare, personat të cilët kryejnë funksione udhëheqëse në emetuesin, si dhe personat e lidhur me ata i përmbushin kushtet e përcaktuara me Kapitullin X të këtij Ligji;

став (2) на овој член.

Посебни барања за МПТ

Член 221

(1) Операторот на МПТ е должен да пропише и да применува недискрециони правила за извршување на налозите во системот за тргување.

(2) Операторот на МПТ е должен при обезбедување на пристап за тргување на МПТ на соодветен начин да ги применува одредбите од член 194 и член 195 став 3 од овој Закон.

(3) Операторот на МПТ е должен:

- 1) да ги идентификува ризиците, соодветно да управува со истите и да применува мерки за ублажување на сите значајни ризици согласно член 186 на овој Закон;
- 2) да утврди мерки за непречено и навремено склучување на трансакции извршени во рамките на системите; и
- 3) во моментот на давање на одобрението за работа и континуирано да има доволно финансиски средства за правилно функционирање на системот, соодветно на видот и обемот на склучените трансакции, како и нивото и степенот на ризиците на кои е изложен.

(4) Инвестициското друштво или пазарниот оператор кој управува со МПТ не смее да извршува налози на клиенти користејќи сопствен капитал или да тргува за сопствена сметка со вкрстување на налози.

(5) Кога инвестициското друштво или пазарниот оператор кој управува со МПТ реализира трансакции на МПТ за сметка на своите клиенти, соодветно се применува член 205 став (5) од овој Закон.

Посебни барања за ОПТ

Член 222

(1) Операторот на ОПТ мора да воспостави механизми за спречување на извршување на налозите на клиентот со користење на сопствен капитал.

(2) Операторот на ОПТ не смее да ја поврзува таа ОПТ со друга ОПТ, на начин што ќе овозможи интеракција (поврзување) на налозите на различните ОПТ-а.

(3) Операторот на ОПТ може да тргува за сопствена сметка со вкрстување на налози на клиент со обврзници, структурирани финансиски производи, емисиони квоти и одредени деривативи по претходна согласност на клиентот.

(4) Операторот на ОПТ може да ангажира инвестициско друштво кое ќе биде подржувач на пазарот на ОПТ на независна основа, доколку истото не е тесно поврзано со операторот на ОПТ.

(5) Операторот на ОПТ може да тргува во свое име и за сопствена сметка без вкрстување на налози само со државни должнички хартии од вредност за кои не постои ликвиден пазар.

(6) Операторот на ОПТ може да обезбеди извршување на налозите на ОПТ на дискрециона основа.

(7) Операторот на ОПТ може да го користи дискреционото право од став (6) на овој член само ако е исполнет барем еден од следните случаи:

6) документet të cilat u referohen emetuesve, instrumentet financiare të të cilëve janë pranuar në tregtim në PSHT, mbahen dhe i janë të qasshme publikut;

7) janë vendosur sisteme funksionale të kontrollit me qëllim të parandalimit dhe zbulimit të abuzimit të tregut në PSHT, në përputhje me këtë Ligj.

(5) Shoqëria e investimeve ose operatori i tregut është i obliguar që në rregullat nga paragrafi 4 të përcaktojë përmbajtjen minimale të dokumentit për pranim në tregtim nga paragrafi 4 pika 3 e këtij neni. Për përmbajtjen e dokumentit mban përgjegjësi emetuesi dhe ai duhet të përmbajë deklaratë se dokumenti në fjalë është i kontrolluar dhe i miratuar dhe nga cili person është kryer kontrolli dhe miratimi. Dokumenti për pranim në tregtim duhet t'u jep investitorëve informacione të mjaftueshme në bazë të së cilave investitorët në mënyrë të informuar do të mund të vlerësojnë gjendjen financiare të emetuesit dhe të drejtat të cilat rrjedhin nga instrumentet financiare. Operatori i PSHT-së është i obliguar të sigurojë plotshmëri, përpikshmëri dhe kuptueshmëri të dokumentit për pranim në tregtim.

(6) Operatori i tregut, cilit Komisioni i ka dhënë miratim për regjistrim në PSHT si treg i i ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme zbatohen dispozitat e këtij Ligji dhe rregullat tjera të cilat i referohen një operatori të PSHT-së dhe PSHT-së, përveç nëse me këto dispozita nuk është ndryshe e rregulluar. Përmbushja e kushteve nga paragrafi 4 nuk i përjashton kushtet e parapara në dispozitat tjera të cilat PSHT-ja duhet t'i përmbush në përputhje me këtë Ligj, a të cilat i referohen PSHT-së.

(7) Shoqëria e investimeve ose operatori i tregut i cili administron me PSHT, krahas kushteve nga paragrafi (4) i këtij neni, mund të përcaktojë kushte shtesë të cilat u referohen emetuesve.

(8) Komisioni mban Regjistrin e PSHT-ve si treg në rritje i ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme.

Regjistrimi dhe fshirja nga Regjistri i PSHT-ve si treg në rritje i ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme

Neni 225

(1) Komisioni do fshijë nga Regjistri PSHT-së si treg në rritje i ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme në cilindo prej rasteve në vijim:

- a) në kërkesë të operatorit të PSHT-së;
- b) nëse vërtetohet se pjesëmarrja procentuale e ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme në numrin total të emetuesve, instrumentet financiare të së cilëve tregtohen në PSHT, përcaktuar në përputhje me nenin 244 paragrafi (4) pika 1 është më e vogël se 50% gjatë tre viteve të njëpasnjëshme;
- c) nëse vërteton se PSHT-ja si treg në rritje i ndërmarrjeve të

- 1) кога одлучува за давање или повлекување на налози во ОПТ со кој управува и
- 2) кога ќе одлучи да не го реализира налогот на клиентот со расположивите налози во тоа време, под услов да се почитуваат условите и инструкциите на клиентот и обврските од член 113 и 114 на овој Закон.

(8) Операторот на ОПТ може во системот во кој се врши поврзувањето (мечирање) на налозите на клиентите да одлучи дали, кога и колку налози, два или повеќе, ќе поврзе (мечира) во рамки на системот.

(9) Во согласност со одредбите на овој член, а без да е во спротивност со став (5) на овој член, операторот со ОПТ во рамки на системот во кој се реализираат трансакции со несопственички хартии од вредност може да ги олесни договарањето помеѓу клиентите со цел нивните интересите кои потенцијално се совпаѓаат да се спојат во трансакција.

(10) При посредување на преговорите од став (9) на овој член, операторот на ОПТ е должен да постапува согласно одредбите на овој член, и да ги почитува обврските пропишани со одредбите од член 113 и 114 од овој Закон.

(11) Инвестициското друштво или пазарниот оператор се должни заедно со барањето за добивање на одобрение за управување со ОПТ до Комисијата да достават и детално образложение зошто системот за тргување не одговара на регулиран пазар и МПТ и не може да работи како еден од нив, како ќе го применува дискреционото право од став (7) на овој член, особено во случај на повлекување на налогот како и кога се поврзуваат (мечираат) два или повеќе налози на клиенти во рамки на ОПТ и информација за начинот на тргување за своја сметка со вкрстување на налози.

(12) Операторот со ОПТ мора без одложување да ја извести Комисијата за секоја значајна измена на податоците од став (11) на овој член.

(13) На трансакциите склучени на ОПТ се применуваат членовите од Глава II Подглава 7 од овој Закон.

(14) Комисијата поблиску ги пропишува условите за порамнување на деривативите со кои може да се тргува согласно став (3) на овој член на ОПТ, како и условите согласно кои ќе се смета дека еден пазар не е ликвиден за целите на тргување од став (5) на овој член.

ПОДГЛАВА 4

РАСТЕЧКИ ПАЗАР ЗА МАЛИ И СРЕДНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА

Општи одредби

Член 223

(1) Мали и средни претпријатија за целите на овој закон, се:

- 1) издавачите кои во претходните три календарски години на крајот на годината имале просечна пазарна капитализација помала од 15.000.000 денари;
- 2) издавачи чии акции биле примени за тргување за период

вогла dhe të mesme nuk i përmbush më kushtet nga neni 224 paragrafi 4 i këtij Ligji.

(2) Për çdo fshirje të PSHT-së si treg në rritje për ndërmarrje të vogla dhe të mesme nga Regjistri nga paragrafi (8) neni (përparshëm) i këtij Ligji, Komisioni është i obliguar që të njoftojë ESMA-n menjëherë, por jo më vonë se tre ditë pune nga data e fshirjes nga Regjistri.

Pranimi i instrumenteve financiare për tregtim në tregje të tjera në rritje për ndërmarrje të vogla dhe të mesme

Neni 226

(1) Në rast kur instrumenti financiar i emetuesit i pranuar për tregtim në një PSHT e cila është e regjistruar si treg në rritje i ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme në Republikën e Maqedonisë së Veriut ose në një vend anëtar i BE-së, instrumenti i tillë financiar mundet poashtu të jetë i pranuar për tregtim në PSHT tjetër të regjistruar si treg në rritje i ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme, vetëm me pëlqim paraprak të emetuesit.

(2) Në rastin nga paragrafi 1 i këtij neni, emetuesi nuk i nënshtrohet detyrimit për shpalsje të informacioneve në raport me PSHT-në tjetër të regjistruar si treg në rritje për ndërmarrje të vogla dhe të mesme.

NËNKAPITULLI 5

MBIKËQYRJE E OPERATORIT TË TREGUT

Neni 227

(1) Mbikëqyrje mbi zbatimin e dispozitave të këtij Ligji, Komisioni kryen në mënyrë dhe në përputhje me Kapitullin XII të këtij Ligji.

(2) Subjektë të cilët janë nën mbikëqyrje të Komisionit janë operatori i tregut nga neni 169 i këtij Ligji dhe subjektët nga neni 216 i këtij Ligji të cilët administrojnë me vend për tregtim dhe anëtarët e organeve të tyre administruese dhe mbikëqyrëse.

(3) Komisioni është kompetent për mbikëqyrje mbi subjektët nga paragrafi 2 i këtij neni në vëllim i cili është i nevojshëm për t'u vërtetuar se subjektët punojnë në përputhje me dispozitat e këtij Ligji ose rregulla të tjera relevante.

(4) Gjatë zbatimit të mbikëqyrjes, Komisioni posaçërisht i kontrollon kërkesat organizative, strategjitë, politikat dhe procedurat të cilat subjekti i mbikëqyrjes është i obliguar t'i vendos dhe vazhdimisht t'i zbatojë me qëllim të harmonizimit të punës së vet me dispozitat e këtij Ligji dhe rregullat tjera me të cilat rregullohet puna e operatorit të tregut.

(5) Gjatë kontrollimit nga paragrafi 4 i këtij neni, Komisioni

помал од три години, а чија пазарна капитализација е помала од 15.000.000 денари пресметана на еден од следните начини:

а) последна цена на тргување во првата година од тргувањето, доколку акциите биле примени за тргување за повеќе од една година, но помалку од две години и

б) последна цена на тргување во првиот ден на тргувањето, доколку акциите биле примени за тргување за помалку од една година и

в) просекот на последната цена на тргување на акцијата во секоја од првите две години од тргувањето, доколку акциите биле примени за тргување повеќе од две години но помалку од три години.

3) издавачи со чии сопственички финансиски инструменти не се тргува на ниту едно место за тргување, а кои согласно нивните годишни финансиски извештаи или консолидирани финансиски извештаи исполнуваат барем два од следните услови:

а) просечниот број на вработени во текот на деловната година не надминува 100;

б) просечна вредност на вкупната актива во билансот на состојба во последните две години не надминува 600.000.000 денари;

в) годишниот приход не надминува 550.000.000 денари.

Растечки пазар на мали и средни претпријатија

Член 224

(1) Оператор на МПТ може да регистрира МПТ како пазар на мали и средни претпријатија ако ги исполнува условите од став 4 на овој член.

(2) Оператор на МПТ е должен да поднесе барање за добивање на одобрение до Комисијата за регистрација на МПТ како пазар на мали и средни претпријатија.

(3) Комисијата со решение ќе даде одобрение за регистрација на МПТ како пазар на мали и средни претпријатија ако врз основа на податоците содржани во барањето од став 2 на овој член и приложените документи утврди дека се исполнети условите наведени во став 4 на овој член.

(4) Оператор на МПТ кој има намера да регистрира МПТ како пазар на мали и средни претпријатија должен е да пропише, воспостави и примени јасни правила, системи и постапки со кои покрај барањата од член 218 на овој Закон ќе обезбеди дека се исполнети и следните услови:

- 1) најмалку 50% од издавачите чии финансиски инструменти можат да се тргуваат на МПТ се мали или средни претпријатија во моментот кога е донесено решението на Комисијата за регистрација на МПТ како растечки пазар на мали и средни претпријатија како и во секоја наредна календарска година на 31 декември;
- 2) има утврдено објективни и транспарентни критериуми за вклучување на финансиски инструменти за тргување

вртетон се субјектот канџ вџдосје пѣркатѣсе стратегѣке, стратегѣ, политика dhe procedura.

(6) Komisioni nѣ bazѣ tѣ mbikѣqyrjes mund tѣ shqiptojѣ masa tѣ tjera tѣ mbikѣqyrjes nga neni 228 i kѣtij Ligji.

(7) Komisioni ѣsh tѣ i autorizuar pѣr mbikѣqyrje mbi subjektѣt pѣr tѣ cilѣt ekziston dyshim i arsyeshѣm se administrojnѣ me nѣj vend tregtimi nѣ kundѣrshtim me nenin 11 paragrafi 1 dhe nenin 216 paragrafi 1 i kѣtij Ligji.

(9) Pѣrderisa Komisioni vѣrteton se subjektѣt nga paragrafi (7) i kѣtij neni administrohen me nѣj vend tregtimi pa miratimin e Komisionit, Komisioni mundet me Aktvendim t'ia ndalojѣ tѣ kryejѣ atѣ veprimtari.

(10) Aktvendimin nga paragrafi 9 e kѣtij neni, Komisioni mund t'a publikojѣ nѣ pѣrputhje me nenin 468 tѣ kѣtij Ligji.

(11) Komisioni ѣsh tѣ i autorizuar qѣ kur ѣsh tѣ e nevojshme pѣr qѣllime tѣ mbikѣqyrjes t'i kѣrkojѣ tѣ gjitha raportet dhe tѣ dhѣnat si dhe librat afarist dhe dokumentacionin afarist nga personat nѣ vijim:

- 1) Persona tѣ cilѣt janѣ ngushtѣ tѣ lidhur me operatorin e tregut;
- 2) Persona cilѣve operatori i tregut u ka transferuar procese tѣ caktuara tѣ rѣndѣsishme afatiste;
- 3) Mbjtѣsi i pjesѣmarrѣsjes sѣ kualifikuar nѣ operatorin e tregut.

Masa tѣ mbikѣqyrjes

Neni 228

(1) Komisioni nѣ pѣrputhje me kѣtѣ Ligj, subjektit nѣn mbikѣqyrje nga neni 227 paragrafi (2) nga ky Ligj mund t'i lѣshojѣ:

- 1) Rekomandim;
- 2) Aktvendim pѣr vѣrejtje (pѣrfshirѣ edhe vѣrejtje publike);
- 3) Aktvendim pѣr mѣnjanimin tѣ parregullsive dhe joligjshmѣrive tѣ vѣrtetuara;
- 4) Aktvendim pѣr ndalesѣ tѣ pѣrkohshme pѣr zbatimin e veprimtarive dhe aktiviteteve tѣ caktuara, respektivisht nѣj personi fizik ose juridik, ndalesѣ pѣr ushtrimin e veprimtarisѣ;
- 5) Aktvendim pѣr revokim tѣ plotѣ ose tѣ pjesshѣm tѣ miratimit pѣr punѣ;
- 6) Aktvendim pѣr zbatimin e revizionit tѣ brendshѣm nga ana e nѣj revizori nѣ lidhje me pjesѣn e cila i referohet kryerjes sѣ shѣrbimeve pѣr dorѣzimin e tѣ dhѣnave, nѣ kosto tѣ personit cilit i ѣsh tѣ shqiptuar masa;
- 7) Masa tѣ tjera proporcionale, tѣ cilat janѣ tѣ nevojshme pѣr harmonizimin e punѣs sѣ subjektit me dispozitat e kѣtij Ligji, aktet nѣnligjore tѣ sjellura nѣ bazѣ tѣ kѣtij Ligji dhe rregulla tѣ tjera relevante;

(2) Pѣr nevojat e zbatimit tѣ revizionit nga paragrafi 1 pika 6 e kѣtij neni, nѣ mѣnyrѣ pѣrkatѣse zbatohen dispozitat nga neni 55 i kѣtij Ligji.

(3) Komisioni mund tѣ zbatojѣ rimbikѣqyrje tѣ subjektit me qѣllim tѣ vѣrtetojѣ nѣse subjektѣt i mbikѣqyrjes ka vepruar ose vepron nѣ pѣrputhje me masat e shqiptuara nga paragrafi (1) i

- на пазарот;
- 3) при првото вклучување на финансискиот инструмент во тргување на МПТ објавни се доволно информации врз основа на кои на инвеститорите ќе им се овозможи да донесат информирана одлука за вложување во тој финансиски инструмент, преку проспектоот согласно закон за проспекти и обврски за транспарентност за издавачи на хартии од вредност или друг соодветен документ утврден во став 5 на овој член, било преку соодветен документ за прием во тргување кој мора да е согласно став 5 на овој член;
  - 4) издавачот на финансиските инструменти кои се примени на тргување на МПТ сами или преку друго лице во име на издавачот објавува финансиски извештаи и ревидирани годишни извештаи;
  - 5) издавачот на финансиските инструменти, лицата кои вршат раководни функции во издавачот, како и со нив поврзаните лица ги исполнуваат условите утврдени со Глава X на овој Закон;
  - 6) документите кои се однесуваат на издавачите чии финансиски инструменти се примени на тргување на МПТ се чуваат и се достапни за јавноста ;
  - 7) се воспоставени функционални системи за контрола со цел спречување и откривање на злоупотреба на пазарот на МПТ, во согласност со овој закон.
- (5) Инвестициското друштво или пазарниот оператор должен е во правилата од став 4 да ја утврди минималната содржина на документот за прием на тргување од став 4 точка 3 на овој член. За содржината на документот одговара издавачот и тој мора да содржи изјава дека тој документ е проверен и одобрен и од кого е извршена проверката и одобрувањето. Документот за прием на тргување мора на инвеститорите да им даде доволно информации на основа на кои инвеститорите ќе можат информирано да ја проценат финансиската состојба на издавачот и правата кои произлегуваат од финансиските инструменти. Операторот на МПТ е должен да обезбеди потполност, доследност и разбирливост на документот за прием на тргување.
- (6) На пазарниот оператор на кој Комисијата му дала одобрение за регистрација на МПТ како пазар на мали и средни претпријатија се применуваат одредбите од овој Закон и другите прописи кои се однесуваат на оператор со МПТ и МПТ, освен ако со овие одредби не е регулирано поинаку. Исполнувањето на условите од став 4 не ги исклучува условите предвидени во другите одредби кои МПТ треба да ги исполнува во согласност со овој Закон, а кои се однесуваат на МПТ.
- (7) Инвестициското друштво или пазарниот оператор што управува со МПТ, покрај условите од ставот (4) на овој член, може да определи дополнителни услови што се однесуваат на издавачите.
- (8) Комисијата води Регистар на МПТ како растечки пазар на

кѐтиј нени.

(4) Нѐ масат mbikѐqyrѐse nga paragrafi 1 pikat 2 dhe 3 tѐ kѐtij neni nѐ mѐnyrѐ pѐrkatѐse zbatohen dispozitat nga neni 136 dhe neni 137 i kѐtij Ligji.

(5) Komisioni mund t'i shqiptojѐ masat mbikѐqyrѐse nga paragrafi 1 i kѐtij neni nѐ tѐ gjitha rastet kur ѐshtѐ e nevojshme pѐr vendosjen e nѐj veprimi ligjor duke pѐrfshirѐ rastet nѐ vijim:

- 1) Subjekti nuk ka vepruar ndaj Aktvendimit tѐ Komisionit me tѐ cilin ѐshtѐ shqiptuar masѐ nga paragrafi 1 pika 3 e kѐtij neni;
- 2) Subjekti i mbikѐqyrjes nuk ka vendosur, nuk zbaton dhe mѐnyrѐ tѐ rregullt nuk i mirѐmban kushtet organizative, teknike ose kushtet tѐ tjera tѐ punѐs tѐ pѐrcaktuara me kѐtѐ Ligj ose aktet nѐnligjore tѐ sjellura nѐ bazѐ tѐ kѐtij Ligji;
- 3) Nѐse kapitali fillestar i operatorit tѐ tregut, respektivisht shuma e aseteve vetjake bie nѐn minimumin e pѐrcaktuar ligjor;
- 4) Nѐ tѐ gjitha rastet tjera kur do vѐrtetohet veprim nѐ kundѐrshtim me dispozitat e kѐtij Ligji ose rregulla tѐ tjera relevante, ndѐrkaq masѐ e tillѐ ѐshtѐ e nevojshme qѐ tѐ shmanget tѐ veprurit e tillѐ dhe tѐ sigurohet se do vendoset respektimi i kѐtij Ligji dhe i rregullave tѐ tjera relevante;

(5) Pѐrderisa gjen zbatim, nѐ Aktvendimin e Komisionit, me tѐ cilin shqiptohet masa mbikѐqyrѐse nga paragrafi 1 i kѐtij neni, Komisioni pѐrcakton afat pѐr marrje tѐ masave, respektivisht kohѐzgjatje tѐ masave dhe nѐse ѐshtѐ e zbatueshme nѐn cilat kushte masa pushon sѐ zbatuari.

(6) Komisioni mundet organit administrues tѐ subjektit nga neni 227 paragrafi 2 i kѐtij Ligji t'i lѐshojѐ rekomandim nѐ pjesѐn e punѐs e cila i referohet administrimit me vend tѐ tregtimit, gjatѐ sѐ cilѐs nѐ mѐnyrѐ pѐrkatѐse zbatohet dispozita nga neni 140 i kѐtij Ligji.

(7) Komisioni mundet me Aktvendim t'i imponojѐ operatorit tѐ tregut, operatorit tѐ PSHT-sѐ dhe operatorit tѐ POT-sѐ qѐ pѐrkohѐsisht tѐ ndѐrpret tregtimin ose tѐ ѕkyq, pѐrderisa gjen zbatim, nѐj instrument tѐ caktuar financiar nga vendi i tregtimit ose instrumente financiare dhe me tѐ tѐ lidhura derivative financiare, nѐse kjo ѐshtѐ e nevojshme pѐr qѐllime tѐ mbrojtjes sѐ investitorѐve ose pѐr shkak tѐ tregtimit tѐ rregullt dhe tѐ drejtѐ tѐ vendit tѐ tregtimit.

(8) Ndѐrprerja e pѐrkohshme nga paragrafi (7) i kѐtij neni pushon me pѐrfundimin e afatit tѐ theksuar nѐ Aktvendimin nga paragrafi (7) i kѐtij neni ose me dorѐzimin e nѐj prove nga e cila Komisioni do mund tѐ vѐrtetojѐ pushimin e kushteve pѐr shkak tѐ sѐ cilave e ka shqiptuar masѐn.

(9) Komisioni mundet me Aktvendim t'i imponojѐ operatorit tѐ tregut, operatorit tѐ PSHT-sѐ dhe operatorit tѐ POT-sѐ qѐ pѐrkohѐsisht tѐ ndѐrpret tregtimin ose t'a ѕkyq, pѐrderisa ѐshtѐ e zbatueshme, nѐj instrument i caktuar financiar nga vendi i tregtimit, nѐse pѐr kѐtѐ ekzistojnѐ shkaqe tѐ arsyeshme, a pѐr qѐllime tѐ mbrojtjes sѐ investitorѐve ose pѐr shkak tѐ tregtimit tѐ rregullt dhe tѐ drejtѐ nѐ vendin e tregtimit kur kjo nuk mund tѐ zbatohet nѐ pѐrputhje me parimet e efikasitetit, pѐrditѐsimit,

мали и средни претпријатија.

Регистрирање и бришење од регистарот на МПТ како растечки пазар на мали и средни претпријатија

Член 225

(1) Комисијата ќе ја избрише од регистарот МПТ како растечки пазар на мали и средни претпријатија во било кој од следниве случаи:

а) на барање на операторот со МПТ;

б) доколку утврди дека процентуалното учество на малите и средни претпријатија во вкупниот број на издавачи чии финансиски инструменти се тргуваат на МПТ, утврден согласно член 224 став (4) точка 1 е помало од 50% во текот на три последователни години;

в) доколку утврди дека МПТ како растечки пазар на мали и средни претпријатија повеќе не ги исполнува условите од член 224 став 4 од овој Закон.

(2) За секое бришење на МПТ како растечки пазар за мали и средни претпријатија од Регистарот од став (8) член (претходен) од овој Закон, Комисијата е должна да ја извести ЕСМА веднаш, но не подоцна од три работни дена од датумот на бришење од регистарот.

Прием на финансиски инструменти на тргување на други растечки пазари за мали и средни претпријатија

Член 226

(1) Во случај кога финансискиот инструмент на издавачот е примен за тргување на една МПТ која е регистрирана како растечки пазар на мали и средни претпријатија во Република Северна Македонија или во земја членка на ЕУ, таквиот финансиски инструмент може исто така да биде примен за тргување на друга МПТ регистрирана како растечки пазар на мали и средни претпријатија, само со претходна согласност на издавачот.

(2) Во случајот од став 1 на овој член издавачот не подлежи на обврската за обелоденување на информациите во однос на другиот МПТ регистриран како растечки пазар за мали и средни претпријатија.

ПОДГЛАВА 5

НАДЗОР НАД ПАЗАРНИОТ ОПЕРАТОР

Член 227

(1) Надзор над применувањето на одредбите од овој закон

паанשמëрисë dhe barazisë së të gjithë pjesëmarrësve.
(10) Ndërprerjes së përkohshme nga paragrafi (9) i këtij neni në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat nga paragrafi (7) dhe (8) i këtij neni.

KAPITULLI V

SHËRBIME PËR DORËZIMIN E TË DHËNAVE

Shërbime për dorëzimin e të dhënave

Neni 229

(1) Shërbime për dorëzim të të dhënave mund të kryejë një person juridik i cili ka sisteme teknike, pajisje dhe persona të kualifikuar për dhënie të shërbimeve për dorëzim të të dhënave.

(2) Shërbimet për dorëzimin e të dhënave kryhen përmes një:

a) Mekanizmi të autorizuar për publikimin e të dhënave (në tekstin e mëtejshëm: MAP);

b) Ofrues i të dhënave të konsoliduara për tregtimin (në tekstin e mëtejshëm: ODK);

c) Mekanizmi të autorizuar të raportimit (në tekstin e mëtejshëm: MAR).

Ofrues të shërbimeve për dorëzimin e të dhënave

Neni 230

(1) Shërbime për dorëzimin e të dhënave si veprimtari bazë në Republikën e Maqedonisë së Veriut mund të kryejnë:

1) ofrues i shërbimit për dorëzimin e të dhënave i cili ka fituar miratim për punë nga Komisioni;

2) ofrues i shërbimit për dorëzim të të dhënave nga një shtet tjetër, i cili ka fituar miratim për punë nga organi kompetent rregullator i shtetit amë anëtar i BE-së;

(2) Me përjashtim nga paragrafi (1) i këtij neni, shërbim për dorëzim të të dhënave në Republikën e Maqedonisë së Veriut mund të japin personat në vijim të cilët për kryerjen e këtij shërbimi kanë fituar miratim për punë nga Komisioni:

1) shoqëri e investimeve;

2) bankë (institucion kreditues);

3) operator i tregut;

4) shoqëri e investimeve nga shtet tjetër anëtar i BE-së i cili administron me PSHT ose POT dhe e cila për kryerjen e shërbimit për dorëzim të të dhënave ka fituar miratim për punë nga një organ kompetent rregullator i vendit amë anëtar;

5) bankë (institucion kreditues) nga një shtet tjetër anëtar i BE-së e cila administron me PSHT ose POT dhe e cila për kryerjen e shërbimit për dorëzim të të dhënave ka fituar miratim për punë nga organi kompetent rregullator i shtetit amë anëtar;

6) operator i tregut nga shtet tjetër anëtar i BE-së i cili administron me një treg të rregulluar që për kryerjen e

Комисијата врши на начин и во согласност со Глава XII од овој закон.

(2) Субјекти кои се под надзор на Комисијата се пазарниот оператор од член 169 од овој закон и субјектите од член 216 од овој закон кои управуваат со место на тргување и членовите на нивните органи за управување и за надзор.

(3) Комисијата е надлежна за надзор над субјектите од став 2 на овој член во обем кој е потребен за да се утврди дали субјектите работат во согласност со одредбите на овој закон или други релевантни прописи.

(4) При спроведување на надзорот, Комисијата особено ги проверува организациските барања, стратегиите, политиките и постапките кои субјектот на надзор е должен да ги воспостави и континуирано да ги применува со цел да го усогласи работењето со одредбите на овој Закон и другите прописи со кои се уредува работењето на пазарниот оператор.

(5) При проверката од став (4) на овој член, Комисијата утврдува дали субјектите имаат соодветна организациска поставеност, стратегии, политики и постапки.

(6) Комисијата врз основа на надзорот може да изрече надзорни мерки од член 228 од овој закон.

(7) Комисијата е овластена за надзор над субјектите за кои постои основано сомневање дека управуваат со место на тргување спротивно на член 11 став (1) и член 216 став (1) од овој закон.

(8) Со цел спроведување на надзорот од став (7) и утврдување на состојбата, Комисијата може да ги преземе сите потребни мерки согласно член 455 од овој закон.

(9) Доколку Комисијата утврди дека субјектот од став (7) на овој член управува со место за тргување без одобрение на Комисијата, Комисијата може со решение да му забрани да ја врши на дејноста.

(10) Решението од став 9 на овој член Комисијата може јавно да го објави во согласност со член 468 од овој Закон.

(11) Комисијата е овластена кога е потребно за цели на надзорот да ги побара сите извештаи и податоци како и деловни книги и деловна документација од следните лица:

- 1) Лица кои се тесно поврзани со пазарниот оператор;
- 2) Лица на кои пазарниот оператор им пренел одредени значајни деловни процеси;
- 3) Имателот на квалификувано учество во пазарниот оператор.

Надзорни мерки

Член 228

(1) Комисијата во согласност со овој закон, на субјектот под надзор од член 227 став (2) од овој закон може да му издаде:

- 1) Препорака;
- 2) Решение за опомена (вклучувајќи и јавна опомена);
- 3) Решение за отстранување на утврдени неправилности и

shërbimit për dorëzim të të dhënave ka fituar miratim për punë nga organi kompetent rregullator i shtetit амë anëtar;

Themelimi i ofruesit të shërbimeve për dorëzimin e të dhënave

Neni 231

(1) Ofruesi i shërbimit për dorëzimin e të dhënave i cili është me seli në Republikën e Maqedonsë së Veriut mund të themelohet si shoqëri me përgjegjësi të kufizuar ose shoqëri aksionare në përputhje me Ligjin për Shoqëritë Tregtare.

(2) Kapitali fillestar i ofruesit të shërbimit të raportimit për të dhëna është:

- 1) së paku 1.500.000 denarë në ditën e themelimit përderisa i kryen shërbimet e një mekanizmi të autorizuar të publikimit (MAP) ose një mekanizmi të autorizuar të raportimit (MAR);
- 2) së paku 3.000.000 denarë në ditën e themelimit nëse i kryen shërbimet e ofruesit të të dhënave konsoliduara (ODK).

(3) Kapitali fillestar i ofruesit të shërbimeve për dorëzimin e të dhënave i cili i kryen të gjitha shërbimet nga neni 229 i këtij Ligji, është së paku 3.000.000 denarë në ditën e themelimit.

Dhënia e miratimit për punë ofruesve të shërbimeve për dorëzimin e të dhënave

Neni 232

(1) Ofruesi i shërbimeve për dorëzimin e të dhënave mund të kryejë një ose më shumë shërbime për dorëzimin e të dhënave në përputhje me nenin 229 e këtij Ligji për të cilat ka fituar miratim për punë në përputhje me këtë Ligji.

(2) Në bazë të një kërkesë të parashtruar, përderisa janë të përmbushura kushtet e parapara në këtë Kapitull të Ligjit, Komisioni lëshon miratim për punë për ofrimin e një ose më shumë shërbimeve për dorëzimin e të dhënave në përputhje me nenin 229 e këtij Ligji.

(3) Me përjashtim të paragrafit (1) të këtij neni, shoqëria e investimeve, respektivisht operatori i tregut i cili adminstron me një vend të tregtimit pas një kërkesë të parashtruar deri te Komisioni mund të jep edhe shërbime për dorëzimin e të dhënave si MAP, ODK apo MAR, përderisa i përmbush kushtet e përcaktuara në këtë Kapitull të Ligjit.

(4) Në miratimin për punë të fituar nga ana e Komisionit do përfshihet edhe ofrimi i shërbimit për dorëzimin e të dhënave nga paragrafi (3) i këtij neni.

(5) Komisioni i regjistron në Regjistër të gjithë ofruesit e shërbimeve për dorëzimin e të dhënave për tregtimin duke theksuar shërbimet për dorëzim të të dhënave për tregtimin të cilat i japin.

(6) Komisioni mban dhe rregullisht përditëson regjistër të ofruesve të shërbimeve për dorëzimin e të dhënave i cili është

- незаконитости;
- 4) Решение за привремена забрана за извршување на одредени дејности и активности односно на физичко или правно лице забрана за вршење на дејност;
  - 5) Решение за целосно или делумно одземање на одобрението за работење;
  - 6) Решение за спроведување на надворешна ревизија од страна на ревизор во врска со делот кој се однесува на вршење на услугите за доставување на податоци, на трошок на лицето на кого му е мерката изречена;
  - 7) Други сразмерни мерки, кои се потребни за усогласување на работењето на субјектот со одредбите од овој закон, подзаконските акти донесени врз овој закон и други релевантни прописи;
- (2) За потребите на спроведување на ревизијата од став 1 точка б на овој член соодветно се применуваат одредбите од член 55 од овој закон.
- (3) Комисијата може да спроведе повторен надзор на субјектот со цел да утврди дали субјектот на надзор постапил или постапува во согласност со изречените мерки од став (1) на овој член.
- (4) На надзорните мерки од став (1) точки 2 и 3 на овој член на соодветен начин се применуваат одредбите од член 136 и член 137 од овој закон.
- (5) Комисијата може да ги изрече надзорните мерки од став 1 на овој член во сите случаи кога е потребно за воспоставување на законско постапување вклучувајќи ги следните случаи:
- 1) Субјектот не постапил по решение на Комисијата со кое е изречена мерка од став 1 точка 3 на овој член;
  - 2) Субјектот на надзорот не воспоставил, не спроведува и редовно не ги одржува организациските, техничките или другите услови за работење пропишани со овој Закон или подзаконските акти донесени врз основа на овој Закон;
  - 3) Ако почетниот капитал на пазарниот оператор, односно износот на сопствени средства падне под законски пропишаниот минимум;
  - 4) Во сите други случаи кога ќе утврди постапување спротивно на одредбите од овој Закон или други релевантни прописи, а таква мерка е потребна за да се одбегне такво постапување и да се осигура дека ќе се воспостави почитување на овој Закон и на другите релевантни прописи;
- (5) Ако е применливо, во решението на Комисијата, со кое се изрекува надзорна мерка од став 1 на овој член, Комисијата одредува рок за преземање на мерки односно времетраење на мерките и ако е применливо под кои услови мерката престанува.
- (6) Комисијата може на органот на управување на субјектот од член 227 став 2 на овој Закон да издаде препорака во делот на работењето кој се однесува на управување со место на тргување, при кое на соодветен начин се применува одредбата од член 140 од овој Закон.

i shpallur publikisht në faqen e tij të internetit.

(7) Përderisa miratimi nga paragrafi (1) i këtij neni është revokuar ose ka pushuar në përputhje me nenin 234 të këtij Ligji, e njëjta do jetë e publikuar së paku 5 vite në publik në Regjistër të cilin e mban Komisioni në faqen e vet të internetit.

(8) Komisioni e informon ESMA-n për çdo miratim të dhënë, respektivisht revokuar për punë një ofruesi të shërbimit për dorëzimin e të dhënave.

Kërkesë për lëshimin e miratimit për punë një ofruesi të shërbimeve për dorëzimin e të dhënave

Neni 233

(1) Komisioni lëshon miratim për punë një ofruesi të shërbimeve për dorëzimin e të dhënave pas një kërkesë paraprakisht të dorëzuar.

(2) Ndaj kërkesës nga paragrafi (1) i këtij neni dorëzohen:

- 1) të dhëna për formën juridike të shoqërisë, pronësisë së shoqërisë dhe kapitalin fillestar;
- 2) prova për përmbushjen e kërkesave organizative;
- 3) plan afarist për dy vitet e ardhshme;
- 4) informacione për anëtarët e organit të administrimit dhe mbikëqyrës;
- 5) veprimtaritë të cilat ofruesi i shërbimit për dorëzimin e të dhënave ka për qëllim t'i kryejë; dhe
- 6) provë për kompensim të paguar për Komisionin.

(3) Kërkesë për lëshimin e një miratimi për punë parashatrojnë themeluesit, respektivisht organi i administrimit i shoqërisë e cila kërkon miratim për punë për kryerjen e shërbimit për dorëzimin e të dhënave.

(4) Komisioni sjell Aktvendim për miratim ose refuzim të kërkesës nga paragrafi (1) i këtij neni brenda gjashtë muajsh nga dita e dorëzimit të kërkesës së plotë. Aktvendimi për miratim ose refuzim të kërkesës është përfundimtar dhe kundër të njëjtit mund të inicohet kontest administrativ brenda 30 ditësh nga dita e pranimit.

(5) Ofruesi i shërbimit për dorëzimin e të dhënave mund të kërkojë zgjerimin e miratimit për punë për kryerjen e shërbimeve nga neni 229 i këtij Ligji.

(6) Në zgjerimin e miratimit për punë në mënyrë përkatëse zbaohen dispozitat nga ky Kapitull të cilat i referohen fitimit të miratimit fillestar për punë.

(7) Komisioni me Rregullore së afërmi i përcakton formën dhe përmbajtjen e kërkesës për lëshimin e një miratimi për punë dhe dokumentacionin e nevojshëm i cili dorëzohet në bashkangjitje të kërkesës.

(7) Комисијата може со решение да му наложи на пазарниот оператор, операторот со МПТ и операторот со ОПТ привремено да го прекине тргувањето или да го исклучи, доколку е применливо, одреден финансиски инструмент од местото на тргување или финансиски инструменти и со него поврзан финансиски деривативи, ако е тоа потребно за цели на заштита на инвеститори или заради редовно и правилно тргување на местото на тргување.

(8) Привремениот прекин од став (7) на овој член престанува со истекот на рокот наведен во решението од став (7) на овој член или со доставување на доказ од кој Комисијата ќе може да утврди престанок на условите поради кои ја изрекла мерката.

(9) Комисијата може со решение да му наложи на пазарниот оператор, операторот со МПТ и операторот со ОПТ привремено да го прекине тргувањето или да исклучи, доколку е применливо одреден финансиски инструмент од местото на тргување, ако за тоа постојат оправдани причини, а за цели на заштита на инвеститорите или заради редовно и правилно тргување на местото на тргување кога тоа не може да се извршува согласно начелата на ефикасност, ажурност, непристрасност и еднаквост на сите учесници.

(10) На привремениот прекин од став (9) на овој член на соодветен начин се применуваат одредбите од став (7) и (8) на овој член.

ГЛАВА V

УСЛУГИ ЗА ДОСТАВУВАЊЕ НА ПОДАТОЦИ

Услуги за доставување за податоци

Член 229

(1) Услуги за доставување на податоци може да врши правно лице кое има технички системи, опрема и квалификувани лица за давање на услугите за доставување на податоци.

(2) Услугите за доставување на податоци се вршат преку:

- a) Овластен механизам за објавување на податоци (во понатамошниот текст: ОМО);
- б) Давател на консолидирани податоци за тргувањето (во понатамошниот текст: ДКП);
- в) Овластен механизам за известување (во понатамошниот текст: ОМИ).

Даватели на услуги за доставување на податоци

Член 230

(1) Услуги за доставување на податоци како основна дејност во Република Северна Македонија може да извршуваат:

- 1) давател на услуга за доставување на податоци кој има добиено одобрение за работа од Комисијата;
  - 2) давател на услуга за доставување на податоци од друга држава, кој има добиено одобрение за работа од надлежниот регулаторен орган на матичната држава членка на ЕУ;
- (2) По исклучок на став (1) на овој член, услуга за

Revokimi dhe pushimi i miratimit për punë

Neni 234

(1) Komisioni mundet me Aktvendim të revokojë miratimin e dhënë ofruesit të shërbimeve për dorëzimin e të dhënave nëse:

- a) nuk fillon me punë brenda 12 muajsh nga fitimi i miratimit për punë ose me shkrim e njofton Komisioni se heq dorë nga miratimi për punë;
- b) nuk i kryen punët për të cilat ka fituar miratim për punë më të gjatë se gjashtë muaj;
- c) miratimin për punë e ka fituar në bazë të të dhënave të pasakta, dokumenteve të falsifikuara, deklarate të rrejshme ose në një mënyrë tjetër joligjore;
- ç) nuk i përmbush më kushtet për punë në bazë të së cilave Komisioni i ka lëshuar miratimin për punë;
- d) seriozisht dhe sistematikisht i shkel dispozitat nga ky Ligj, respektivisht aktet nënligjore të sjellura në bazë të këtij Ligji; dh) pamundëson në çfarëdo mënyrë zbatimin e kontrollit ose nuk vepron në përputhje me Aktvendim të Komisionit.

(2) Miratimi për punë i dhënë ofruesit për dorëzimin e të dhënave pushon me sjelljen e një Aktvendimi të Komisionit, dhe atë:

- 1) me ditën e sjelljes së një vendimi për hapje të procedure të falimentim ose
- 2) me ditën e hapjes së procedure të likuidimit.

(3) Aktvendimi nga paragrafi (1) dhe (2) i këtij neni është përfundimtar dhe kundër të njëjtit mund të inicohet kontest administrativ brenda 30 ditësh nga dita e pranimit.

Anëtarë të organit të administrimit të ofruesit të shërbimeve për dorëzimin e të dhënave

Neni 235

(1) Anëtar i organit të administrimit të ofruesit të shërbimeve për dorëzimin e të dhënave mund të jetë person i cili pas një kërkesë paraprakisht të parashtruar ka fituar miratim nga Komisioni dhe i cili në çdo çast përderisa ka ushtruar funksionin i përmbush kushtet vijuese:

- 1) ka reputacion të mirë;
- 2) zotëron dituri profesionale, aftësi dhe përvojë përkatëse të nevojshme për administrimin me ofruesin e shërbimeve për dorëzimin e të dhënave;
- 3) me ndërgjegje dhe nder do ushtrojë funksionin anëtar i organit të administrimit i ofruesit të shërbimeve për dorëzimin e të dhënave që vlerësohet në bazë të një sjelljeje të mëparshme;
- 4) i përmbush kushtet për anëtar të një organi të administrimit në përputhje me Ligjin për Shoqëritë Tregtare;
- 5) mund të përkushtojë kohë të mjaftueshme për përmbushjen e detyrimeve të veta një anëtar i organit të administrimit të ofruesit të shërbimeve për dorëzimin e të dhënave.

(2) Anëtarët e organit të administrimit individualisht dhe së

доставување на податоци во Република Северна Македонија може да даваат следните лица кои за извршување на оваа услуга имаат добиено одобрение за работа од Комисијата:

- 1) инвестициско друштво;
- 2) банка (кредитна институција);
- 3) пазарен оператор;
- 4) инвестициско друштво од друга држава членка на ЕУ кое управува со МПТ или ОПТ и кое за извршување на услугата за доставување на податоци има добиено одобрение за работа од надлежен регулаторен орган на матичната држава членка;
- 5) банка (кредитна институција) од друга држава членка на ЕУ која управува со МПТ или ОПТ и која за извршување на услугата за доставување на податоци има добиено одобрение за работа од надлежниот регулаторен орган на матичната држава членка;
- 6) пазарен оператор од друга држава членка на ЕУ кој управува со регулиран пазар кој за извршување на услугата за доставување на податоци има добиено одобрение за работа од надлежниот регулаторен орган на матичната држава членка;

Основање на давател на услуги за доставување на податоци

Член 231

(1) Давателот на услуга за доставување на податоци кое е со седиште во Република Северна Македонија може да се основа како друштво со ограничена одговорност или акционерско друштво согласно со Законот за трговските друштва.

(2) Почетниот капитал на давателот на услуга на известување за податоци изнесува:

- 1) најмалку 1.500.000 денари на денот на основањето доколку ги извршува услугите на овластен механизам за објавување (ОМО) или овластен механизам за известување (ОМИ);
- 2) најмалку 3.000.000 денари на денот на основањето доколку ги извршува услугите на давател на консолидирани податоци (ДКП).

(3) Почетниот капитал на давателот на услуги за доставување на податоци кој ги врши сите услуги од член 229 од овој Закон, изнесува најмалку 3.000.000 денари на денот на основањето.

Давање на одобрение за работа на даватели на услуги за доставување на податоци

Член 232

(1) Давателот на услугите за доставување на податоци, може да извршува една или повеќе услуги за доставување на податоци согласно член 229 од овој Закон за кои има добиено одобрение за работа согласно овој Закон.

(2) Врз основа на поднесено барање, а доколку се исполнети условите предвидени во оваа Глава од Законот, Комисијата

bashku duhet të kenë dituri profesionale, aftësi dhe përvojë të nevojshme për një udhëheqje të pavarur dhe të mëvetshme të punëve të ofruesit të shërbimeve për dorëzimin e të dhënave.

(3) Çdo anëtar i organit të administrimit është i obliguar të veprojnë ndershëm, ndërgjegjshëm dhe pavarur me qëllim që në mënyrë përkatëse t'i vlerësojë dhe nëse është e nevojshme t'u kundërvihet vendimeve të udhëheqësisë së lartë, si dhe të kontrollojë dhe monitorojë sjelljen e atyre vendimeve.

(4) Në rast kur operatori i tregut kërkon miratim për kryerjen e shërbimeve si MAP, ODK ose MAR dhe gjatë kësaj anëtarët e organit të administrimit të MAP, ODK ose MAR janë të njëjtiti si edhe anëtarët e organit të administrimit të operatorit të tregut, konsiderohet se ata persona i përmbushin kushtet nga paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij neni.

(5) Ofruesi i shërbimeve për dorëzimin e të dhënave është i obliguar që nga Komisioni të kërkojë miratim për të gjitha ndryshimet e anëtarëve të organit të administrimit duke parashtruar dokumentacion për përmbushjen e kushteve të këtij neni.

(6) Organi i administrimit i ofruesit të shërbimeve për dorëzimin e të dhënave i përcakton dhe kryen mbikëqyrje mbi zbatimin e parimeve të administrimit të cilat sigurojnë administrim efektiv dhe prudent me shoqërinë, përfshirë edhe shpërndarjen e detyrimeve dhe parandalimin e konfliktit të interesave, në mënyrë e cila e avancojnë integritetin e tregut dhe i mbron interesat e klientëve.

(7) Komisioni sjell Aktvendim për miratim për emërimin e një anëtari të organi të administrimit brenda 30 ditësh nga dita e dorëzimit të kërkesës së plotë nga paragrafi (1) i këtij neni. Aktvendimi është përfundimtar dhe kundër të njëjtiti mund të inicohet kontest administrativ brenda 30 ditësh nga dita e pranimit.

(8) Përderisa kërkesa për emërim të një anëtari të organi të administrimit parashtrohet në kohë të njëjtiti me kërkesën për themelimin e një ofruesi të shërbimeve të raportimit për të dhëna vlejné afatet nga neni 233 i këtij Ligji.

(9) Komisioni me Aktvendim do refuzojë kërkesën për lëshimin e miratimit për anëtar të organit të administrimit të ofruesit të shërbimeve për dorëzimin e të dhënave dhe në rast nëse:

- 1) konsideron se personi ose personat të cilët në mënyrë efektive do udhëheqin punët e ofruesit të shërbimeve për dorëzimin e të dhënave nuk kanë reputacion mjaft të mirë;
  - 2) disponon me arsye objektive dhe të argumentuara për shkak të së cilave mund të supozohet se ndryshimet e organit të administrimit të ofruesit të shërbimeve paraqesin kërcënim për administrimin e tij transparent dhe prudent, si dhe për interesat e klientëve të tij dhe integritetit të tregut.
- (10) Aktvendimi nga paragrafi (9) i këtij neni është përfundimtar dhe kundër të njëjtiti mund të inicohet kontest

издава одобрение за работа за давање на една или повеќе услуги за доставување на податоци согласно член 229 од овој Закон.

(3) По исклучок од ставот (1) на овој член, инвестициско друштво односно пазарен оператор кој управува со место за тргување по поднесено барање до Комисијата може да дава и услуги за доставување на податоци како ОМО, ДКП или ОМИ, доколку ги исполнува условите утврдени во оваа Глава од Законот.

(4) Во одобрението за работа добиено од страна на Комисијата ќе биде вклучено и давањето на услугата за доставување на податоци од став (3) на овој член.

(5) Комисијата ги запишува во регистар сите даватели на услуги за доставување на податоци за тргувањето со наведување на услугите за доставување на податоци за тргувањето кои ги даваат.

(6) Комисијата води и редовно ажурира регистар на даватели на услуги за доставување на податоци кој е јавно објавен на нејзината интернет страна.

(7) Доколку одобрението од став (1) на овој член е одземено или престанало согласно член 234 од овој Закон, истото ќе биде објавено најмалку 5 години во јавност во регистар кој го води Комисијата на својата интернет страна.

(8) Комисијата ја информира ЕСМА за секое дадено односно одземено одобрение за работа на давател на услугата за доставување на податоци.

Барање за издавање на одобрение за работа на давател на услуги за доставување на податоци

Член 233

(1) Комисијата издава одобрение за работа на давател на услуги за доставување на податоци по претходно доставено барање.

(2) Кон барањето од став (1) на овој член се доставуваат:

- 1) податоци за правната форма на друштвото, сопственоста на друштвото и почетниот капитал;
- 2) докази за исполнување на организациски барања;
- 3) деловен план за следните две години;
- 4) информации за членовите на органот на управување и на надзор;
- 5) дејностите кои давателот на услугата за доставување на податоци има намера да ги извршува; и
- 6) доказ за уплатен надомест за Комисијата.

(3) Барање за издавање на одобрение за работа поднесуваат основачите односно органот на управување на друштвото кое бара одобрение за работа за извршување на услуга за доставување на податоци.

(4) Комисијата донесува решение за одобрување или одбивање на барањето од став (1) на овој член во рок од шест месеци од денот на доставување на комплетното барање.

administrativ brenda 30 dtësh nga dita e pranimit.

Kërkesa organizative për mekanizëm të autorizuar për publikimin e të dhënave (MAP)

Neni 236

(1) Mekanizmi i autorizuar i publikimit të të dhënave duhet të miratojë politika adekuate dhe të vendos mekanizma përkatëse për publikimin e të dhënave nga nenet 243 dhe 245 i këtij Ligji, më së afërmi në kohën reale nën kushte të arsyeshme komerciale. Këto të dhëna bëhen falas të disponueshme publikut jo më vonë se 15 minuta pas publikimit të tyre nga ana e MAP.

(2) Mekanizmi i autorizuar i publikimit të të dhënave, në mënyrë efikase dhe me përpikshmëri i publikon të dhënat nga paragrafi (1) i këtij neni në mënyrën e cila siguron akses të shpejtë në të dhënat, në bazë jodiskriminuese dhe në formë e cila e lehtëson konsolidimin e atyre të dhënave me të dhëna të ngjajshme nga burime të tjera.

(3) Të dhënat nga paragrafi (1) i këtij neni së paku duhet të përfshijnë informacionet në vijim:

- a) shënim identifikimi të instrumentit financiar;
- b) çmimin sipas së cilët është përmyllur transaksioni;
- c) sasia e instrumenteve të tregtuara financiare;
- ç) kohën e transaksionit;
- d) kohën kur transaksioni është paraqitur në sistemin për tregtim;
- dh) shënim të vendit të tregtimit në të cilin është realizuar transaksioni dhe
- e) nëse transaksioni ka qenë lëndë e kushteve të posaçme, përderisa të tilla ekzistojnë.

(4) Mekanizmi i autorizuar i publikimit të të dhënave miraton dhe mirëmban masa përkatëse administrative për parandalimin e konfliktit të interesave me klientët e vet. MAP i cili në të njëjtën kohë është operator tregu, shoqëri e investimeve ose bankë (institucion kreditues), vepron në një mënyrë jodiskriminuese me të gjitha informacionet e grumbulluara gjatë së cilës miraton edhe zbaton mekanizma përkatëse për ndarjen e veprimtarive të ndryshme të cilat i ushtron.

(5) Mekanizmi i autorizuar i publikimit të të dhënave është i obliguar:

a) të vendos mekanizma përkatëse të sigurisë:

- 1) të cilat e garantojnë sigurinë e transferimit të të dhënave;
- 2) e ulin rrezikun nga pasaktësia e të dhënave dhe aksesin i joautorizuar në të dhënat në nivelin më të ulët të mundur dhe
- 3) e parandalojnë shpërndarjen (lëshimin) e të dhënave

Решението за одобрување или одбивање на барањето е конечно и против истото може да се поведе управен спор во рок од 30 дена од денот на приемот.

(5) Давател на услуга за доставување на податоци може да побара проширување на одобрението за работа за вршење на услугите од член 229 од овој Закон.

(6) На проширувањето на одобрението за работа соодветно се применуваат одредбите од оваа Глава кои се однесуваат на добивањето на првичното одобрение за работа.

(7) Комисијата со Правилник поблиску ги пропишува формата и содржината на барањето за издавање на одобрение за работа и потребната документација која се доставува во прилог на барањето.

Одземање и престанување на одобрението за работа

Член 234

(1) Комисијата може со решение да го одземе одобрението дадено на давателот на услуги за доставување на податоци доколку:

- а) не започне со работа во рок од 12 месеци од добивањето на одобрението за работа или писмено да ја извести Комисијата дека го откажува одобрението за работа;
- б) не ги извршува работите за кои има добиено одобрение за работа подолго од шест месеци;
- в) одобрението за работа го добило врз основа на неточни податоци, фалсификувани документи, лажна изјава или на друг незаконски начин;
- г) повеќе не ги исполнува условите за работа врз основа на кои Комисијата му го издала одобрението за работа;
- д) сериозно и систематски ги прекршува одредбите од овој закон односно подзаконските акти донесени врз основа на овој Закон;
- ѓ) оневозможува на било кој начин спроведување на контрола или не постапува во согласност со решение на Комисијата

(2) Одобрението за работа дадено на давателот на услуги за доставување на податоци престанува со донесување на решение на Комисијата и тоа:

- 1) со денот на донесување на одлука за отварање на стечајна постапка или
- 2) со денот на отварање на постапка за ликвидација.

(3) Решението од став (1) и (2) на овој член е конечно и против истото може да се поведе управен спор во рок од 30 дена од денот на приемот.

Членови на органот на управување на давателот на услуги за доставување на податоци

Член 235

para publikimit të tyre.

b) siguron resurse përkatëse dhe ka vendosur mekanizma të sigurisë për ofrimin dhe mirëmbajtjen e papenguar të shërbimeve të veta në çdo kohë dhe

c) ka vendosur sistem i cili në mënyrë përkatëse:

- 1) kontrollon nëse raportet për tregtim janë të plota;
- 2) vërteton lëshime ose gabime të dukshme dhe
- 3) kërkon ridorëzim të raporteve të saktë dhe të plota.

(6) Komisioni me Rregullore së afërmi i rregullon:

- 1) mënyrën në të cilin MAP mund t'i përmbush detyrimet në kuptim të të dhënave nga paragrafi (1) i këtij neni;
- 2) çfarë paraqet kushte të arsyeshme komerciale për publikimin e të dhënave nga paragrafi (1) i këtij neni;
- 3) formatet e përbashkëta, standardet e të dhënave dhe sistemet teknike me të cilat mundësohet konsolidim i të dhënave nga paragrafi (2) i këtij neni;
- 4) përmbajtjen e informacioneve të publikuara në përputhje me paragrafin (2) e këtij neni, përfshirë të gjitha informacionet nga paragrafi (3) i këtij neni i cili mundëson publikimin e informacioneve të cilat kërkohen me këtë nen dhe
- 5) kushtet konkrete organizative nga paragrafet (4) dhe (5) të këtij neni.

Kërkesat organizative për një ofrues të të dhënave të konsoliduara të tregtimit (ODK) Neni 237

(1) Ofruesi i të dhënave të konsoliduara të tregtimit (ODK) duhet të miratojë politika adekuate dhe të vendos mekanizma përkatës të grumbullimit të të dhënave të shpallura publikisht, konsolidimin e tyre në një fluks të përhershëm elektronik të të dhënave dhe shpërndarjen e tyre në publik, më afër kohës reale, nën kushte të arsyeshme komerciale. Këto të dhëna i janë të disponueshme publikut falas, jo më vonë se 15 minuta pas publikimit të tyre nga ana e ODK.

(2) ODK në mënyrë efikase dhe me përpikshmëri i publikon të dhënat në mënyrë e cila siguron akses të shpejtë në të dhënat, në bazë jodiskriminuese dhe në një format të aksesshëm dhe të zbatueshëm nga ana e subjektëve të tregut.

(3) Të dhënat nga paragrafi (1) i këtij neni duhet t'i përfshijnë së paku informacionet në vijim:

- a) shënimin identifikues të instrumentit financiar;
- b) çmimin me të cilin është përmyllur transaksioni;
- c) sasinë e instrumenteve të tregtuara financiare;
- ç) kohën e transaksionit;

(1) Член на органот на управување на давателот на услуги за доставување на податоци може да биде лице кое по претходно поднесено барање има добиено одобрение од Комисијата и кое во секој момент додека ја извршува функцијата ги исполнува следните услови:

- 1) има добра репутација;
- 2) поседува соодветни стручни знаења, способност и искуство потребни за управување со давателот на услуги за доставување на податоци;
- 3) совесно и чесно ќе ја извршува функцијата член на органот на управување на давателот на услуги за доставување на податоци што се цени врз основа на претходното однесување ;
- 4) ги исполнува условите за член на орган на управување согласно Законот за трговските друштва;
- 5) може да посвети доволно време за исполнување на своите обврски на член на органот на управување на давателот на услуги за доставување на податоци.

(2) Членовите на органот на управување поединечно и заедно мора да имаат стручно знаење, способност и искуство потребно за независно и самостојно водење на работите на давателот на услуги за доставување на податоци.

(3) Секој член на органот на управување е должен да постапува чесно, совесно и независно со цел соодветно да ги процени и доколку е потребно да се спротивстави на одлуките на високото раководство, како и да го контролира и следи донесувањето на тие одлуки.

(4) Во случај кога пазарниот оператор бара одобрение за извршување на услуги како ОМО, ДКП или ОМИ и притоа членовите на органот на управување на ОМО, ДКП или ОМИ се исти како и членовите на органот на управување на пазарниот оператор, се смета дека тие лица ги исполнуваат условите од став (1) и став (2) на овој член.

(5) Давателот на услуги за доставување на податоци е должен од Комисијата да бара одобрение за сите промени на членовите на органот на управување со приложување на документација за исполнување на условите на овој член.

(6) Органот на управување на давателот на услуги за доставување на податоци ги утврдува и врши надзор над спроведувањето на принципите за управување кои обезбедуваат ефективно и прудентно управување со друштвото, вклучително и распределба на обврски и спречување на конфликтите на интереси, на начин кој го унапредува интегритетот на пазарот и ги заштитува интересите на клиентите.

(7) Комисијата донесува решение за одобрение за именување на член на орган на управување во рок од 30 дена од денот на доставување на комплетното барање од став (1) на овој член. Решението е конечно и против истото може да се поведе управен спор во рок од 30 дена од денот на приемот.

(8) Доколку барањето за именување на член на орган на

d) kohën kur transaksioni është paraqitur;
dh) shënim të vendit të tregtimit në të cilin është realizuar transaksioni;

e) nëse transaksioni ka qenë lëndë e kushteve të posaçme, përderisa ekzistojnë të tilla dhe

ë) nëse për t'u publikuar të dhënat nga neni 239 paragrafi (1) është miratuar lirim në përputhje me nenin 240, duhet të vëhet mbishkrim i cili do bëjë me dije për bazën e të liruuarit.

(4) ODK duhet të sigurojë se të dhënat e fituara janë të konsoliduara nga të gjitha tregjet e rregulluara, PSHT, POT dhe MAP për të gjitha instrumentet financiare të cilat Komisioni do t'i përcaktojë me një akt nënligjor.

(5) ODK miraton dhe zbaton masa përkatëse administrative për parandalimin e konfliktit të interesave me klientët e vet. Operatori i tregut ose mekanizëm i autorizuar i publikimit i cili në të njëjtën kohë është ODK, vepron në mënyrë jodiskriminuese me të gjitha informacionet e grumbulluara gjatë së cilës miraton dhe zbaton mekanizma përkatëse të ndarjes së veprimtarive të ndryshme të cilat i ushtron.

(6) ODK vendos mekanizma përkatës të sigurisë të cilat e garantojnë sigurinë e transferimit të të dhënave, e ulin rrezikun e pasaktësisë së të dhënave dhe aksesin e paautorizuar në të njëjtat.

(7) ODK siguron resurse përkatëse dhe ka vendosur mekanizma sigurie për ofrimin dhe mirëmbajtjen e papenguar të shërbimeve të veta në çdo kohë.

(8) Komisioni me Rregullore i përcakton kërkesat organizative dhe kushtet tjera nga paragrafi 5, 6 dhe 7 i këtij neni.

Kërkesat organizative të Mekanizmi të autorizuar të raportimit (MAR)

Neni 238

(1) Mekanizmi i autorizuar i raportimit (MAR) duhet të miratojë politika adekuate dhe të vendos mekanizma përkatës për dorëzimin e të dhënave nga ana e shoqërive të investimeve drejtuar Komisionit menjëherë, por jo më vonë se deri në fund të ditës së ardhshme të punës pas ditës kur është realizuar transaksioni.

(2) MAR sjell dhe mirëmban masa përkatëse administrative për parandalimin e konfliktit të interesave me klientët e vet. MAR i cili në të njëjtën kohë është operator tregu, shoqëri e investimeve ose bankë (institucion kreditues) vepron në mënyrë jodiskriminuese me të gjitha informacionet e grumbulluara, gjatë së cilës sjell edhe zbaton mekanizma përkatës për ndarjen e veprimtarive të ndryshme të cilat i ushtron.

(3) MAR vendos mekanizma përkatës të sigurisë, të cilat e garantojnë sigurinë e transferimit të të dhënave, e ulin rrezikun

управување се поднесува во исто време со барањето за основање на давател на услуги на известување за податоци важат роковите од член 233 од овој закон.

(9) Комисијата со решение ќе го одбие барањето за издавање на одобрение за член на органот на управување на давателот на услуги за доставување на податоци и во случај доколку:

- 1) смета дека лицето или лицата кои ефективно ќе ги водат работите на давателот на услуги за доставување на податоци немаат доволно добра репутација;
- 2) располага со објективни и аргументирани причини заради кои може да се претпостави дека измените на органот на управување на давателот на услуги претставуваат закана за неговото транспарентно и прудентно управување, како и за интересите на неговите клиенти и интегритетот на пазарот.

(10) Решението од ставот (9) на овој член е конечно и против истото може да се поведе управен спор во рок од 30 дена од денот на приемот.

Организациски барања за овластен механизам за објавување на податоци (ОМО)

Член 236

(1) Овластениот механизам за објавување на податоци треба да усвои адекватни политики и да воспостави соодветни механизми за објавување на податоците од членовите 243 и 245 од овој закон, најблиску до реалното време под разумни комерцијални услови. Овие податоци стануваат бесплатно достапни на јавноста најдоцна 15 минути по нивното објавување од страна на ОМО.

(2) Овластениот механизам за објавување на податоци, ефикасно и доследно ги објавува податоците од став (1) на овој член на начин кој обезбедува брз пристап до податоците, на недискриминаторска основа и во форма која ја олеснува консолидацијата на тие податоци со слични податоци од други извори.

(3) Податоците од став (1) на овој член мора најмалку да ги вклучуваат следниве информации:

- а) идентификациска ознака на финансискиот инструмент;
- б) цената по која е склучена трансакцијата;
- в) количина на истргувани финансиски инструменти;
- г) времето на трансакцијата;
- д) времето кога трансакцијата е пријавена во системот за тргување ;
- ѓ) ознака на местото за тргување на кое е реализирана трансакцијата и
- е) дали трансакцијата била предмет на посебни услови,

e pasaktësisë së të dhënave, aksesin e joautorizuar në të dhënat, me çfarë parandalohet shpaloшja e informacioneve dhe sigurohet konfidencialiteti i tyre në çdo kohë. MAR siguron resurse përkatëse dhe ka vendosur mekanizma sigurie për ofrimin dhe mirëmbajtjen e papenguar të shërbimeve të veta në çdo kohë.

(4) MAR vendos mekanizma të cilat do i mundësojnë të kontrollojë nëse raportet e tregtimit janë të plota, të vërtetojë lëshime të caktuara dhe gabime të dukshme nga ana e shoqërive të investimeve ose bankave (institucione kredituese) dhe nëse ndodhin gabime të këтilla, respektivisht lëshime, t'i dorëzojnë hollësisht për lëshimet ose gabimet deri te shoqëritë e investimeve ose bankat (institucionet kredituese) dhe të kërkojnë ridorëzim të raporteve të sakta dhe të plota.

(5) MAR vendos mekanizma të cilat do i mundësojnë t'i vërtetojë lëshimet ose gabimet e veta dhe të njëjtat t'i korrigojë dhe përsëri t'i dorëzojë raportet e sakta dhe të plota deri te Komisioni dhe organet tjera kompetente.

KAPITULLI VI

TRANSPARENCA E VENDEVE TË TREGTIMIT

Detyrime të transparencës para tregtimit në vendet e tregtimit për aksione, vërtetime për letra me vlerë të huaja, ETF (fonde me të cilat tregtohet në bursë), certifikate dhe instrumente të tjera të ngjajshme (instrumente pronësie)

Neni 239

(1) Operatorët e tregut dhe shoqëritë e investimeve të cilat administrojnë me vende të tregtimit i publikojnë çmimet aktuale të blerjes dhe shitjes, si dhe thellësinë e tregut sipas atyre çmimeve të cilat janë të publikuara në sistemin e tyre, a u referohen aksioneve, vërtetimeve për letra me vlerë të huaja, ETF (fonde me të cilat tregtohet në vende të tregtimit), certifikate dhe instrumente të tjera të ngjajshme. Ky detyrim poashtu i referohet edhe një interesi të shprehur, që paraqet mesazh ndërmjet anëtarëve në sistemin e tregtimit në lidhje me ekzistimin e interesit për tregtim që i përmban të gjitha informacionet e nevojshme për përmbyllje të kontratës së tregtimit.

(2) Operatorët e tregut dhe shoqëritë e investimeve të cilat administrojnë me vende të tregtimit janë të obliguara që informacionet nga paragrafi (1) i këtij neni t'i bëjnë publikisht të disponueshme, vazhdimisht në kohën e zakonshme të tregtimit.

(3) Detyrimet e transparencës nga paragrafet (1) dhe (2) të këtij neni u përshtaten llojeve të ndryshme të sistemeve të tregtimit, përfshirë sistemet e bazuara në urdhëresa, sistemet hibride si dhe sistemet të cilat bazohen në tregtimin periodik me ankandë.

(4) Operatorët e tregut dhe shoqëritë investuese të cilat administrojnë me vende të tregtimit u mundësojnë ofruesve të

доколку такви постојат.

(4) Овластениот механизам за објавување на податоци усвојува и одржува соодветни административни мерки за спречување на конфликти на интереси со своите клиенти. ОМО кој во исто време е пазарен оператор, инвестициско друштво или банка (кредитна институција), постапува на недискриминаторски начин со сите собрани информации при што усвојува и применува соодветни механизми за разграничување на различните дејности кои ги извршува.

(5) Овластениот механизам за објавување на податоци е должен:

а) да воспостави соодветни механизми за безбедност:

- 1) кои ја гарантираат безбедноста на пренесувањето на податоците;
- 2) го намалуваат ризикот од неточност на податоците и неовластениот пристап до податоците на најниско можно ниво и
- 3) го спречуваат обелоденувањето (протекувањето) на податоците пред нивното објавување.

б) обезбедува соодветни ресурси и има воспоставено безбедносни механизми за непречено давање и одржување на своите услуги во секое време и

в) има воспоставено систем кој соодветно:

- 1) проверува дали извештаите за тргување се целосни;
- 2) утврдува пропусти или очигледни грешки и
- 3) бара повторно доставување на точни и целосни извештаи.

(6) Комисијата со правилник поблиску ги уредува:

1) начинот на кој ОМО може да ги исполнува обврските во поглед на податоците од ставот (1) на овој член;

2) што претставува разумни комерцијални услови за објавување на податоците од ставот (1) на овој член;

3) заедничките формати, стандарди на податоци и технички системи со кои се овозможува консолидација на податоците од ставот (2) на овој член;

4) содржината на информациите објавени во согласност со ставот (2) на овој член, вклучувајќи ги сите информации од ставот (3) на овој член на начин кој овозможува објавување на информации кои се бараат со овој член и

5) конкретните организациски услови од ставовите (4) и (5) на овој член.

Организациски барања за давател на консолидирани податоци за тргувањето (ДКП)

Член 237

(1) Давателот на консолидирани податоци за тргувањето (ДКП) треба да усвои адекватни политики и да воспостави соодветни механизми за собирање на јавно објавените податоци, нивно консолидирање во еден постојан електронски тек на податоци и нивно обелоденување во

shërbimeve për dorëzimin e të dhënave qasje në informacionet nga paragrafi (1) dhe (2) i këtij neni me kushte të arsyeshme, komerciale dhe jodiskriminuese, të cilat shoqëritë investuese janë të obliguara t'i publikojnë, a u referohen instrumenteve financiare të cekura në paragrafin (1).

Lirime për instrumentet pronësore

Neni 240

(1) Komisioni mundet t'i lirojë operatorët e tregut dhe shoqëritë e investimeve të cilat administrojnë me vende të tregtimit nga detyrimi që t'i publikojnë informacionet e theksuara në nenin 239 paragrafi (1) dhe (2) i këtij Ligji.

(2) Komisioni mundet me vetëiniciativë ose në kërkesë të një organi tjetër kompetent të tërheq lirimin që ka dhënë nga paragrafi (1) i këtij neni, në rast kur urdhrat e tejkalojnë madhësinë e zakonshme për atë operator të tregut, respektivisht përderisa çmimi është jashtë nga limitet e përcaktuara çmimore të përcaktuara nga ana e operatorit të tregut.

(3) Komisioni me Rregullore më hollësisht do përcaktojë mënyrën e lirimit nga paragrafi (1) dhe tërheqjen e lirimit nga paragrafi (2) i këtij neni për instrumentet pronësore dhe standardet teknike në lidhje me lirim.

Detyrime të transparencës para tregtimit në vendet e tregtimit për obligacione, produkte të strukturuar financiare, kuota emetuese dhe instrumente financiare derivative

Neni 241

(1) Operatorët e tregut dhe shoqëritë e investimeve të cilat administrojnë me vende të tregtimit dhe publikojnë oferta aktuale të çmimeve për blerje dhe shitje si dhe thellësinë e tregut për ato çmime të cilat janë të publikuara në sistemin e tyre, ndërkaq u referohen obligacioneve, produkteve të strukturuar financiare, kuotave emetuese dhe instrumenteve financiare derivative (instrumente jopronësie), me të cilat tregtohet në ato vende të tregtimit. Ky detyrim poashtu i referohet edhe interesit të shprehur, që paraqet mesazh në mesin e anëtarëve në sistemin e tregtimit në lidhje me ekzistimin e interesit për tregtim që i përmban të gjitha informacionet e nevojshme për përmbyllje të një kontrate tregtimi.

(2) Operatorët e tregut dhe shoqëritë e investimeve të cilat administrojnë me vende të tregtimit janë të obliguara që informacionet nga paragrafi (1) i këtij neni t'i bëjnë publikisht të disponueshme, vazhdimisht në kohën e zakonshme të tregtimit.

(3) Detyrimet për transparencë nga paragrafet (1) dhe (2) të këtij neni u përshtaten llojeve të ndryshme të sistemeve të tregtimit, përfshirë sisteme të bazuara në urdhra dhe sisteme të bazuara në çmime, sisteme hibride, si dhe sisteme të cilat

јавност, најблиску до реалното време, под разумни комерцијални услови. Овие податоци се бесплатно достапни на јавноста најдоцна 15 минути по нивното објавување од страна на ДКП.

(2) ДКП ефикасно и доследно ги објавува податоците на начин кој обезбедува брз пристап до податоците, на недискриминаторска основа и во формат достапен и применлив од страна на субјектите на пазарот.

(3) Податоците од став (1) на овој член мора најмалку да ги вклучуваат следниве информации:

а) идентификациска ознака на финансискиот инструмент;

б) цената по која е склучена трансакцијата;

в) количина на истргувани финансиски инструменти;

г) времето на трансакцијата;

д) времето кога трансакцијата е пријавена;

ѓ) ознака на местото за тргување на кое е реализирана трансакцијата;

е) дали трансакцијата била предмет на посебни услови, доколку такви постојат и

ж) доколку за обврската да се објават податоците од член 239 став (1) е одобрено ослободување согласно член 240, треба да се стави ознака која ќе укаже на основот за ослободување.

(4) ДКП треба да обезбеди дека добиените податоци се консолидирани од сите регулирани пазари, МПТ, ОПТ и ОМО и за сите финансиски инструменти кои Комисијата ќе ги утврди со подзаконски акт.

(5) ДКП усвојува и применува соодветни административни мерки за спречување на судир на интереси со своите клиенти. Пазарен оператор или овластен механизам за објавување кој во исто време е ДКП постапува на недискриминаторски начин со сите собрани информации при што усвојува и применува соодветни механизми за разграничување на различните дејности кои ги извршува.

(6) ДКП воспоставува соодветни механизми за безбедност, кои ја гарантираат безбедноста на пренесување на податоците, го намалуваат ризикот од неточност на податоците и неовластениот пристап до истите.

(7) ДКП обезбедува соодветни ресурси и има воспоставено безбедносни механизми за непречено давање и одржување на своите услуги во секое време.

(8) Комисијата со Правилник ги утврдува организациските барања и другите услови од ставовите 5, 6 и 7 на овој член.

Организациски барања за овластен механизам за известување (ОМИ)

Член 238

bazohen në tregtim periodik me ankandë.

(4) Operatorët e tregut dhe shoqëritë e investimeve të cilat administrojnë me vende të tregtimit u mundësojnë ofruesve të shërbimeve akses në informacionet nga paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij neni sipas kushteve të arsyeshme, komerciale dhe jodiskriminuese, të cilat shoqëritë e investimeve janë të obliguara t'i publikojnë, ndërkaq u referohen instrumenteve financiare të përmendura në paragrafin (1) të këtij neni.

(5) Operatorët e tregut dhe shoqëritë e investimeve të cilat administrojnë me vende të tregtimit, përderisa është i miratuar lirimi në përputhje me nenin 242 të këtij Ligji, janë të obliguar që publikisht t'a publikojnë së paku ofertën indikative për blerje dhe për shitje para tregtimit, si dhe thellësinë e tregut për ato çmime të cilat janë të publikuara në sistemin e tyre, ndërkaq u referohen obligacioneve, produkteve të strukturuar financiare, kuotave emetuese dhe instrumenteve financiare derivative me të cilat tregtohet në ato vende të tregtimit.

(6) Operatorët e tregut dhe shoqëritë e investimeve të cilat administrojnë me vende të tregtimit i bëjnë të disponueshme publikut informacionet nga paragrafi (5) i këtij neni përmes mjeteve përkatëse elektronike, në bazë të rregullt dhe gjatë kohës së zakonshme të tregtimit, me çfarë sigurohet se informacionet jepen sipas kushteve të arsyeshme komerciale dhe në bazë jodiskriminuese.

Lirimet për instrumentet jopronësore

Neni 242

(1) Komisioni mund t'i lirojë operatorët e tregut dhe shoqëritë e investimeve të cilat administrojnë me vende të tregtimit nga detyrimi që t'i publikojnë informacionet e theksuara në nenin 241 paragrafi (1) dhe (2) i këtij Ligji.

(2) Komisioni mundet me vetiniciativë ose me kërkesë të një organi tjetër kompetent të tërheq lirimin që ka dhënë nga paragrafi (1) i këtij neni, në rast kur urdhrat e tejkalojnë madhësinë e zakonshme për atë treg, respektivisht përderisa çmimi është jashtë nga limitet e vendosura çmimore të përcaktuara nga ana e operatorit të tregut .

(3) Komisioni me Rregullore më hollësisht do përcaktojë mënyrën e lirimit nga paragrafi (1) dhe tërheqjen e lirimit nga paragrafi (2) i këtij neni për instrumentet jopronësore dhe standardet teknike në lidhje me lirimin.

Detyrime të transparencës pas tregtimit në vendet e tregtimit në raport me aksione, vërtetime për letra me vlerë të huaja, ETF, certifikate dhe instrumente të tjera të ngjajshme financiare

Neni 243

(1) Operatorët e tregut dhe shoqëritë e investimeve të cilat administrojnë me vende të tregtimit janë të obliguar që t'i publikojnë çmimin, vëllimin dhe kohën e transaksioneve të realizuara në raport me aksione, vërtetime për letra me vlerë të

(1) Овластен механизам за известување (ОМИ) треба да усвои адекватни политики и да воспостави соодветни механизми за доставување на податоците од страна на инвестициските друштва до Комисијата веднаш, но не подоцна до крајот на наредниот работен ден по денот кога се реализирала трансакцијата.

(2) ОМИ донесува и одржува соодветни административни мерки за спречување на судир на интереси со своите клиенти. ARM кој во исто време е пазарен оператор, инвестициско друштво или банка (кредитна институција) постапува на недискриминаторски начин со сите собрани информации при што донесува и применува соодветни механизми за разграничување на различните дејности кои ги извршува.

(3) ОМИ воспоставува соодветни механизми за безбедност, кои ја гарантираат безбедноста на пренесување на податоците, го намалуваат ризикот од неточност на податоците, неовластениот пристап до податоците, со што се спречува обелоденувањето на информациите и се обезбедува нивната доверливост во секое време. ОМИ обезбедува соодветни ресурси и има воспоставено безбедносни механизми за непречено давање и одржување на своите услуги во секое време.

(4) ОМИ воспоставува механизми кои ќе му овозможат да провери дали извештаите за тргувањето се целосни, да утврди одредени пропусти и очигледни грешки од страна на инвестициските друштва или банки (кредитни институции) и доколку настанат вакви грешки односно пропусти да ги достават деталите за пропустите или грешките до инвестициските друштва или банките (кредитни институции) и да побараат повторно доставување на точни и целосни извештаи.

(5) ОМИ воспоставува механизми кои ќе му овозможат да ги утврди своите пропусти или грешки и истите да ги корегира и повторно да ги достави точните и целосните извештаи до Комисијата и други надлежни органи.

ГЛАВА VI

ТРАНСПАРЕНТНОСТ НА МЕСТАТА ЗА ТРГУВАЊЕ

Обврски за транспарентност пред тргување на местата за тргување за акции, потврди за странски хартии од вредност, ЕТФ (фондови со кои се тргува на берза), сертификати и други слични финансиски инструменти (сопственички инструменти)

Член 239

(1) Пазарните оператори и инвестициските друштва кои управуваат со места за тргување ги објавуваат актуелните куповни и продажни цени како и пазарната длабочина по тие цени кои се објавени во нивниот систем а се однесуваат за

huaja, ETF, сертификате dhe instrumente të tjera të ngjashme financiare të tregtuara në atë vend të tregtimit.

(2) Operatorët e tregut dhe shoqëritë e investimeve të cilat administrojnë me vende të tregtimit janë të obliguar që t'i publikojnë informacionet në përputhje me paragrafin (1) të këtij neni, teknikisht sa më afër që është e mundur kohës reale.

(3) Operatorët e tregut dhe shoqëritë e investimeve të cilat administrojnë me vende të tregtimit u mundësojnë akses në informacionet nga paragrafi (1) dhe (2) i këtij neni sipas kushteve të arsyeshme, komerciale dhe jodiskriminuese ofruesve të shërbimeve për dorëzimin e të dhënave dhe shoqërive të investimeve të cilat kanë detyrim për të publikuar të dhënat në raport me aksione, vërtetime për letra me vlerë të huaja, ETF, сертификате dhe instrumente të tjera të ngjashme financiare, në përputhje me nenin 248 të këtij Ligji.

Miratim për publikim të prolonguar

Neni 244

(1) Komisioni mund me akt të ju miratojë operatorëve të tregut dhe shoqërive të investimeve të cilat administrojnë me vende të tregtimit që në mënyrë të prolonguar t'i publikojnë hollësitë për transaksionet në bazë të llojit ose vëllimit të tyre, në veçanti kur të njëjtat janë më të mëdha se vëllimi i zakonshëm i tregut të aksioneve, vërtetime për letra me vlerë të huaja, ETF, сертификате dhe instrumente të tjera të ngjashme financiare.

(2) Operatorët e tregut dhe shoqëritë e investimeve të cilat administrojnë me vende të tregtimit janë të obliguar që të fitojnë miratim paraprak nga Komisioni për prolongimin e propozuar të publikimit, si dhe për atë që në mënyrë të qartë dhe të jodykuptimtë t'i informojnë anëtarët e tyre dhe publikun.

(3) Komisioni me Rregullore më hollësisht do përcaktojë:

a) hollësitë për transaksionet të cilat shoqëritë e investimeve, si dhe operatorët e tregut dhe shoqëritë e investimeve që administrojnë me vende të tregtimit duhet t'i bëjnë publikisht të disponueshme për secilën klasë të instrumenteve financiare në përputhje me nenin 243, paragrafi (1) i këtij Ligji, përfshirë edhe karakteristikat e transaksioneve të publikuara në përputhje me nenin 243, paragrafi (1) i këtij neni.

b) kufizimi kohor i cili do konsiderohet se është në përputhje me detyrimin për publikim sa më afër që është e mundur kohës reale, përfshirë edhe rastet kur tregtimi kryhet jashtë kohës të zakonshme të punës së tregtimit;

c) mënyrën e lëshimit të miratimit shoqërive të investimeve, operatorëve të tregut dhe shoqërive të investimeve të cilat administrojnë me vende të tregtimit në mënyrë të prolonguar t'i publikojnë hollësitë për transaksionet për secilën klasë të instrumenteve financiare në përputhje me paragrafin (1) e këtij neni;

ç) kriteret të cilat duhet të zbatohen për sjelljen

акции, потврди за странски хартии од вредност, ЕТФ (фондови со кои се тргува на места на тргување), сертификати и други слични финансиски инструменти, со кои се тргува на тие места за тргување. Оваа обврска исто така се однесува и на искажан интерес, што претставува порака помеѓу членките во системот за тргување во врска со постоење на интерес за тргување која ги содржи сите потребни информации за склучување на договор за тргување.

(2) Пазарните оператори и инвестициските друштва кои управуваат со места за тргување, се должни информациите од став (1) на овој член да ги направат јавно достапни, континуирано во вообичаеното време за тргување.

(3) Обврските за транспарентност од ставовите (1) и (2) на овој член се прилагодуваат на различните видови на системи на тргување, вклучувајќи ги системите засновани на налози и системите засновани на цени, хибридни системи како и системите кои се базираат на периодично аукциско тргување.

(4) Пазарните оператори и инвестициските друштва кои управуваат со места за тргување им овозможуваат на даватели на услуги за доставување на податоци пристап до информациите од став (1) и (2) на овој член по разумни, комерцијални и недискриминаторски услови, кои инвестициските друштва се должни да ги објавуваат, а се однесуваат на финансиските инструменти наведени во ставот (1).

Ослободувања за сопственички инструменти

Член 240

(1) Комисијата може да ги ослободи пазарните оператори и инвестициските друштва кои управуваат со места за тргување, од обврската да ги објавуваат информациите наведени во член 239, став (1) и (2) од овој закон.

(2) Комисијата може самоиницијативно или на барање на друг надлежен орган да го повлече ослободувањето од ставот (1) на овој член, во случај кога налозите ја надминуваат вообичаената големина за тој пазар односно доколку цената е надвор од поставените ценовни лимити утврдени од страна на пазарниот оператор.

(3) Комисијата со Правилник подетално ќе го пропише начинот на ослободување од став (1) и повлекување на ослободување од став (2) на овој член за сопственичките инструменти и техничките стандарди во врска со ослободувањето.

Обврски за транспарентност пред тргување на местата за тргување за обврзници, структурирани финансиски производи, емисиони квоти и деривативни финансиски инструменти

Член 241

(1) Пазарните оператори и инвестициските друштва кои управуваат со места за тргување ги објавуваат актуелните

e një vendimi për atë se për cilat transaksione është i lejuar publikimi i vonuar, duke pasur parasysh vëllimin dhe llojin e tyre, përfshirë edhe profilin e likuiditetit të aksioneve, vërtetimeve për letra me vlerë të huaja, ETF, certifikateve dhe instrumenteve të tjera të ngjajshme financiare.

Detyrime të transparencës pas tregtimit për vendet e tregtimit, në raport me obligacione, produkte të strukturuaruara financiare, kuota emetuese, respektivisht derivative

Neni 245

(1) Operatorët e tregut dhe shoqëritë e investimeve të cilat administrojnë me vende të tregtimit janë të obliguar që t'i publikojnë çmimin, vëllimin dhe kohën e transaksioneve të realizuara në raport me obligacione, produkte të strukturuaruara financiare, kuota emetuese, respektivisht derivative me të cilat tregtohet në vende të tregtimit.

(2) Operatorët e tregut dhe shoqëritë e investimeve të cilat administrojnë me vende të tregtimit janë të obliguar që t'i publikojnë informacionet në përputhje me paragrafin (1) të këtij neni, teknikisht sa më afër që është e mundur më afër kohës reale.

(3) Operatorët e tregut dhe shoqëritë e investimeve të cilat administrojnë me vende të tregtimit u mundësojnë akses në informacionet nga paragrafi (1) dhe (2) i këtij neni sipas kushteve të arsyeshme, komerciale dhe jodiskriminuese ofruesve të shërbimeve për dorëzimin e të dhënave dhe shoqërive të investimeve të cilat kanë detyrim për të publikuar të dhënat për obligacione, produkte të strukturuaruara financiare, kuota emetuese, respektivisht derivative me të cilat tregtohet në vende të tregtimit, në përputhje me nenin 249 të këtij Ligji.

Miratim për publikim të prolonguar

Neni 246

(1) Komisioni mundet t'i autorizojë operatorët e tregut dhe shoqëritë e investimeve të cilat administrojnë me vende të tregtimit që në mënyrë të prolonguar t'i publikojnë hollësitë për transaksionet në bazë të llojit ose vëllimit të transaksionit.

(2) Komisioni mund të miratojë publikimin e prolonguar në raport me transaksionet të cilat:

a) janë të mëdha sipas vëllimit në krahasim me vëllimin e zakonshëm të tregut për obligacionet përkatëse, produktet e strukturuaruara financiare, kuotat emetuese, respektivisht derivative të tregtuara në vendin e tregtimit;

b) janë të lidhura me obligacione, produkte të strukturuaruara financiare, kuota emetuese, respektivisht derivative të tregtuara në vendin e tregtimit për të cilat nuk ka treg likuid;

понуди на цени за купување и продажба како и пазарната длабочина по тие цени кои се објавени во нивниот систем, а се однесуваат за обврзници, структурирани финансиски производи, емисиони квоти и деривативни финансиски инструменти (несопственички инструменти), со кои се тргува на тие места за тргување. Оваа обврска исто така се однесува и на искажан интерес, што претставува порака помеѓу членките во системот за тргување во врска со постепено на интерес за тргување која ги содржи сите потребни информации за склучување на договор за тргување.

(2) Пазарните оператори и инвестициските друштва кои управуваат со места за тргување, се должни информациите од став (1) на овој член да ги направат јавно достапни, континуирано во вообичаеното време за тргување.

(3) Обврските за транспарентност од ставовите (1) и (2) на овој член се прилагодуваат на различните видови на системи на тргување, вклучувајќи системи засновани на налози и системи засновани на цени, хибридни системи, како и системи кои се базираат на периодично аукциско тргување.

(4) Пазарните оператори и инвестициските друштва кои управуваат со места за тргување им овозможуваат на давателите на услуги пристап до информациите од став (1) и став (2) на овој член по разумни, комерцијални и недискриминаторски услови, кои инвестициските друштва се должни да ги објавуваат, а се однесуваат на финансиските инструменти наведени во ставот (1) на овој член.

(5) Пазарните оператори и инвестициските друштва кои управуваат со места за тргување, доколку е одобрено ослободување во согласност со членот 242 од овој закон, се должни јавно да ја објават најмалку индикативната понуда за купување и за продажба пред тргување, како и пазарната длабочина по тие цени кои се објавени во нивниот систем, а се однесуваат за обврзници, структурирани финансиски производи, емисиони квоти и деривативни финансиски инструменти, со кои се тргува на тие места за тргување.

(6) Пазарните оператори и инвестициските друштва кои управуваат со места за тргување ги прават достапни на јавноста, информациите од ставот (5) на овој член преку соодветни електронски средства, на редовна основа и за време на вообичаеното работно време за тргување, со што се обезбедува дека информациите се даваат по разумни комерцијални услови и на недискриминаторска основа.

Ослободувања за несопственички инструменти

Член 242

(1) Комисијата може да ги ослободи пазарните оператори и инвестициските друштва кои управуваат со места за тргување, од обврската да ги објавуваат информациите наведени во член 241 став (1) и став (2) од овој закон.

(2) Комисијата може самоиницијативно или на барање на

c) janë më të mëdha se madhësia karakteristike për obligacionet përkatëse, produktet e strukturuar financiare, kuotat emetuese, respektivisht derivivat e tregtuara në vendin e tregtimit, me çfarë ofruesit e likuiditetit janë të ekspozuar rrezikut të tejmasë gjatë së cilës merret parasysh nëse subjektët e tregut janë investues të vegjël ose profesional dhe publikut.

(3) Operatorët e tregut dhe shoqëritë e investimeve të cilat administrojnë me vende të tregtimit janë të obliguar që të fitojnë miratim paraprak nga Komisioni për vonesën e propozuar të publikimit, si dhe për atë në mënyrë të qartë dhe të jodykuptimtë t'i njoftojnë anëtarët e tyre dhe publikun.

(4) Komisioni në bazë të mbikëqyrjes së zbatuar mbi një ose më shumë vende të tregtimit ku tregtohet me klasë të obligacioneve, produkteve të strukturuar financiare, kuota emetuese ose derivative, mundet, përderisa likuiditeti i klasës në fjalë bie nën pragun e përcaktuar paraprakisht, përkohësisht t'i pezullojë detyrimet e përmendura në nenin 245 të këtij Ligji dhe të publikojë njoftim për pezullimin e tillë në faqen e vet të internetit. Pragu i përcaktuar përkufizohet me ndihmën e kritereve të caktuara në aktin nënligjor nga paragrafi (9) i këtij neni.

(5) Pezullimi i përkohshëm i përmendur në paragrafin (4) të këtij neni ka vlefshmëri për një periudhë i cili nuk tejkalon tre muaj nga dita e publikimit në faqen e internetit të Komisionit. Komisioni mund të vazhdojë pezullimin e tillë për një periudhë shtesë jo më të gjatë se tre muaj, përderisa arsyet për pezullimin e përkohshëm janë ende të zbatueshme.

(6) Përderisa Komisioni nuk e rinovon pezullimin e përkohshëm pas periudhës tremujore nga paragrafi (5) i këtij neni, atëherë e njëjta automatikisht përfundon.

(7) Komisioni me qëllim që të miratojë publikimin e prolonguar nga paragrafi (3) i këtij neni, mund:

a) të kërkojë publikimin e hollësive të kufizuara për transaksionin ose hollësitë për disa prej transaksioneve në formë agregate ose kombinim të dy transaksioneve paraprake gjatë periudhës së prolongimit;

b) të lejojë të mos publikohet vëllimi i transaksioneve të veçura gjatë periudhës së vazhduar të prolongimit;

c) në lidhje me instrumentet jopronësie të cilat nuk janë instrumente shtetërore të borxhit, të lejojë publikimin e disa transaksioneve në formë agregate gjatë periudhës së vazhduar të prolongimit;

ç) në lidhje me instrumente shtetërore të borxhit, të lejojë publikimin e disa transaksioneve në formë agregate gjatë periudhe të pacaktuar kohore.

(8) Në lidhje me instrumentet shtetërore të borxhit, mundësitë e dhëna në pikat (b) dhe (ç) të paragrafit (7) të këtij neni mund të përdoren ndarasi ose njëpasnjë, me çfarë pasi që do

друг надлежен орган да го повлече ослободувањето од ставот (1) на овој член, во случај наложите ја надминаваат вообичаената големина за тој пазар односно доколку цената е надвор од поставените ценовни лимити утврдени од страна на пазарниот оператор.

(3) Комисијата со Правилник подетално ќе го пропише начинот на ослободување од став (1) и повлекување на ослободување од став (2) на овој член за несопственичките инструменти и техничките стандарди во врска со ослободувањето.

Обврски за транспарентност по тргување за местата за тргување, во однос на акции, потврди за странски хартии од вредност, ЕТФ, сертификати и други слични финансиски инструменти

Член 243

(1) Пазарните оператори и инвестициските друштва кои управуваат со места за тргување се должни да ги објавуваат цената, обемот и времето на реализирани трансакции во однос на акции, потврди за странски хартии од вредност, ЕТФ, сертификати и други слични финансиски инструменти тргувани на тоа место за тргување.

(2) Пазарните оператори и инвестициските друштва кои управуваат со места за тргување се должни да ги објавуваат информациите во согласност со ставот (1) на овој член колку што е технички возможно поблиску до реалното време.

(3) Пазарните оператори и инвестициските друштва кои управуваат со места за тргување им овозможуваат пристап до информациите од став (1) и (2) на овој член по разумни, комерцијални и недискриминаторски услови на давателите на услуги за доставување на податоци и на инвестициските друштва кои што имаат обврска за објавување на податоците во однос на акции, потврди за странски хартии од вредност, ЕТФ, сертификати и други слични финансиски инструменти, а согласно член 248 од овој Закон.

Одобрение за одложено објавување

Член 244

(1) Комисијата може со акт да им одобри на пазарните оператори и инвестициските друштва кои управуваат со места за тргување одложено да ги објавуваат деталите за трансакциите врз основа на нивниот вид или обем, особено кога истите се поголеми од вообичаениот обем на пазарот за акции, потврди за странски хартии од вредност, ЕТФ, сертификати и други слични финансиски инструменти.

(2) Пазарните оператори и инвестициските друштва кои управуваат со места за тргување се должни да добијат претходно одобрување од Комисијата за предложеното одложување на објавувањето, како и за тоа на јасен и недвосмислен начин да ги известат нивните членки и

пërfundojë periudha e vazhduar për të cilën është prolonguar publikimi i vëllimit të transaksionit, i njëjti më pas mund të publikohet në formë agregate. Për të gjitha instrumentet tjera financiare, kur do përfundojë periudha për të cilën është prolonguar publikimi, duhet të publikohen edhe hollësitë tjera të transaksionit, respektivisht të gjitha hollësitë për të gjitha transaksionet veçuar.

(9) Komisioni me Rregullore më hollësisht i rregullon:

a) Hollësitë për transaksionet të cilat shoqëritë e investimeve, si dhe operatorët e tregut dhe shoqëritë e investimeve të cilat administrojnë me vende të tregtimit duhet t'i bëjnë të disponueshme publikut për çdo klasë të instrumenteve financiare në përputhje me nenin 245, paragrafi (1) i këtij Ligji, përfshirë këtu edhe identifikatorët për llojet e ndryshme të transaksioneve të publikuara në përputhje me nenin 245, paragrafi (1) dhe nenin 248 paragrafi (2) i këtij Ligji, duke bërë ndarje ndërmjet atyre të varura nga faktorët kryesisht të lidhur me vlerësimin e vlerës së instrumentit financiar dhe ato të varura nga faktorë të tjerë;

b) kufizimi kohor i cili do konsiderohet se është në përputhje me detyrimin për publikim sa më të afërt në kohë reale, përfshirë edhe rastet kur tregtia kryhet jashtë kohës së zakonshme të punës së tregtimit;

c) kushtet për autorizim të shoqërive të investimeve, operatorëve të tregut dhe shoqërive të investimeve të cilat administrojnë me vende të tregtimit që në mënyrë të prolonguar t'i publikojnë hollësitë për transaksionet për çdo klasë të instrumenteve financiare në përputhje me paragrafin (1) të këtij neni dhe nenin 248 të këtij Ligji

ç) kriteret të cilat duhet të zbatohen për përcaktimin e vëllimit dhe tipit të transaksionit për të cilin lejohet, në përputhje me paragrafet (6) dhe (7) të këtij neni, publikim i prolonguar, respektivisht publikim i informacioneve të kufizuara për transaksionin, respektivisht publikim i hollësive për disa transaksione së bashku, respektivisht mospublikim i vëllimit të transaksionit duke theksuar konkretisht faktin se është e lejuar periudhë më e gjatë e prolongimit të një instrumenti të caktuar financiar varësisht nga likuiditeti i tyre.

Detyrim për akses të të dhënave para dhe pas tregtimit veçanarisht dhe nën kushte të arsyeshme komerciale

Neni 247

(1) Operatorët e tregut dhe shoqëritë e investimeve të cilat administrojnë me vende të tregtimit, informacionet e publikuara në përputhje me nenet 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245 dhe 246 të këtij Ligji, i bëjnë të disponueshme publikut ashtu që veçanarisht i japin të dhënat për transparencë para tregtimit dhe të dhënat pas tregtimit.

(2) Operatorët e tregut dhe shoqëritë e investimeve të cilat administrojnë me vende të tregtimit i bëjnë të disponueshme publikut informacionet e parapara në paragrafin (1) të këtij

јавноста.

(3) Комисијата со Правилник подетално ќе ги утврди:

а) деталите за трансакциите кои инвестициските друштва, како и пазарните оператори и инвестициските друштва кои управуваат со места за тргување треба да ги направат јавно достапни за секоја класа на финансиски инструменти во согласност со членот 243 , став (1) од овој закон, вклучувајќи ги и карактеристиките на трансакциите објавени согласно членот 243 , став (1) на овој член;

б) временското ограничување кое ќе се смета дека е во согласност со обврската за објавување што е можно поблиску до реалното време, вклучувајќи ги и случаите кога тргувањето се врши надвор од вообичаеното работно време на тргување;

в) начинот на издавање одобрение на инвестициските друштва, пазарните оператори и инвестициските друштва кои управуваат со места за тргување одложено да ги објавуваат деталите за трансакциите за секоја класа на финансиски инструменти во согласност со ставот (1) на овој член;

г) критериумите кои треба да се применат за донесување на одлука за тоа за кои трансакции е дозволено одложено објавување, имајќи го предвид нивниот обем и вид, вклучувајќи го и профилот на ликвидност на акциите, потврдите за странски хартии од вредност, ЕТФ, сертификатите и другите слични финансиски инструменти, .

Обврски за транспарентност по тргување за местата за тргување, во однос на обврзници, структурирани финансиски производи, емисиони квоти односно

деривативи

Член 245

(1) Пазарните оператори и инвестициските друштва кои управуваат со места за тргување се должни да ги објавуваат цената, обемот и времето на извршените трансакции во однос на обврзници, структурирани финансиски производи, емисиони квоти односно деривативи со кои се тргува на места за тргување.

(2) Пазарните оператори и инвестициските друштва кои управуваат со места за тргување се должни да ги објавуваат информациите во согласност со ставот (1) на овој член колку што е технички возможно поблиску до реалното време.

(3) Пазарните оператори и инвестициските друштва кои управуваат со места за тргување им овозможуваат пристап до информациите од став (1) и (2) на овој член по разумни, комерцијални и недискриминаторски услови на давателите на услуги за доставување на податоци и на инвестициските друштва кои што имаат обврска за објавување на податоците за обврзници, структурирани финансиски производи, емисиони квоти односно деривативи со кои се тргува на места за тргување, а согласно член 249 од овој закон.

neni, nën kushte të arsyeshme komerciale dhe jodiskriminuese. Informacionet e këtilla i vendosin falas në dispozicion, 15 minuta pas publikimit të tyre fillestar.

(3) Komisioni me Rregullore më hollësisht i rregullon:

- a) kushtet e sigurimit të të dhënave për transparencë para tregtimit dhe pas tregtimit, përfshirë këtu edhe nivelin e shpërbërjes së të dhënave të cilat duhet të jenë të disponueshme për publikun në përputhje me paragrafin (1) të këtij neni;
- b) kriteret e përcaktimit të kushteve të arsyeshme komerciale për mundësimin e aksesit së këtyre informacioneve publikut, në përputhje me paragrafin (2) të këtij neni.

KAPITULLI VII

TRANSPARENCA E SHOQËRIVE TË INVESTIMEVE

Shpalesje pas tregtimit nga ana e shoqërive të investimeve, në raport me aksione, vërtetime për letra me vlerë të huaja, ETF, certifikata dhe instrumente të tjera të ngjajshme financiare

Neni 248

(1) Shoqëritë e investimeve të cilat tregtojnë jashtë vendit të tregtimit për llogari të vet ose kur në emër të klientëve përmbyllin transaksione me aksione, vërtetime për letra me vlerë të huaja, ETF, certifikata dhe instrumente të tjera të ngjajshme financiare të cilat tregtohen në vend të tregtimit, e publikojnë vëllimin dhe çmimin e transaksioneve të tilla si dhe kohën kur transaksionet janë përmbyllur përmes MAP.

(2) Informacionet të cilat publikohen në përputhje me paragrafin (1) të këtij neni dhe afatet kohore në të cilat publikohen këto informacione janë në përputhje me kushtet e parapara në nenin 243 të këtij Ligji.

(3) Në rast të një publikimi të miratuar të prolonguar për kategori të caktuara të transaksioneve me aksione, vërtetime për letra me vlerë të huaja, ETF, certifikata dhe instrumente të tjera të ngjajshme financiare të tregtuara në vendin e tregtimit në përputhje me nenin 244 të këtij Ligji, mundësia e tillë poashtu u referohet edhe transaksioneve të zbatuara jashtë vendeve të tregtimit.

(4) Komisioni me Rregullore më hollësisht rregullon si në vijim:

a) karakteristikat e llojeve të ndryshme të transaksioneve të publikuara në kuptim të këtij neni, duke bërë ndarje ndërmjet atyre që varen nga faktorët kryesisht të lidhur me vlerësimin e vlerës së instrumentit financiar dhe atyre që varen nga faktorë të tjerë;

b) zbatimi i detyrimeve të parapara në paragrafin (1) të këtij neni në raport me transaksionet të cilat përfshijnë përdorimin e instrumenteve përkatëse financiare si garancë, kreditimi, respektivisht qëllime të tjera ku shkëmbimi

Одобрение за одложено објавување

Член 246

(1) Комисијата може да ги овласти пазарните оператори и инвестициските друштва кои управуваат со места за тргување одложено да ги објавуваат деталите на трансакциите врз основа на видот или обемот на трансакцијата.

(2) Комисијата може да го одобри одложеното објавување во однос на трансакциите кои:

а) се големи по обем во споредба со вообичаениот обем на пазарот за соодветните обврзници, структурирани финансиски производи, емисиони квоти односно деривативи тргувани на местото за тргување;

б) се поврзани со обврзници, структурирани финансиски производи, емисиони квоти односно деривативи тргувани на местото за тргување, за кои нема ликвиден пазар;

в) се поголеми од големината карактеристична за соодветните обврзници, структурирани финансиски производи, емисиони квоти односно деривативи тргувани на местото за тргување, со што давателите на ликвидност се изложени на прекумерен ризик при што се зема во предвид дали субјектите на пазарот се мали или професионални вложувачи и на јавноста.

(3) Пазарните оператори и инвестициските друштва кои управуваат со места за тргување се должни да добијат претходно одобрување од Комисијата за предложеното одложување на објавувањето, како и за тоа на јасен и недвосмислен начин да ги известат нивните членки и јавноста.

(4) Комисијата врз основа на извршен надзор над едно или повеќе места за тргување каде се тргува со класа на обврзници, структурирани финансиски производи, емисиони квоти или деривативи, може, доколку ликвидноста на таа класа падне под претходно утврдениот праг, привремено да ги суспендира обврските наведени во членот 245 од овој закон и да објави известување за таквото суспендирање на својата интернет страница. Утврдениот праг се дефинира со помош на критериумите утврдени во подзаконскиот акт од став (9) на овој член.

(5) Привремената суспензија наведена во ставот (4) на овој член има важност за период кој не надминува три месеци од денот на објавувањето на интернет страницата на Комисијата. Комисијата може да ја продолжи таквата суспензија за дополнителен период не подолг од три месеци, доколку причините за привремено суспендирање сè уште се

i instrumenteve financiare varet nga faktorë të tjerë, a jo vetëm nga vlerësimi i vlerës aktuale të tregut të instrumentit financiar;

c) ana e transaksionit e cila duhet t'a publikojë transaksionin në përputhje me paragrafin (1) të këtij neni, përderisa të dy anët e transaksionit janë shoqëri të investimeve.

Shpалosje pas tregtimit nga ana e shoqërive të investimeve, në raport me obligacionet, produktet e strukturuarra financiare, kuotat emetuese dhe derivativat

Neni 249

(1) Shoqëritë e investimeve të cilat tregtojnë jashtë vendit të tregtimit dhe kur për llogari të vet ose në emër të klientëve përmyllin transaksione me obligacione, produkte të strukturuarra financiare, kuota emetuese dhe derivative të tregtuara në vendin e tregtimit, e publikojnë, përmes MAP, vëllimin dhe çmimin e transaksioneve të tilla si dhe kohën kur transaksionet janë përmyllur, me atë që çdo transaksion publikohet menjëherë përmes MAP.

(2) Informacionet të cilat publikohen me paragrafin (1) të këtij neni dhe afatet kohore në të cilat publikohen këto informacione, janë në përputhje me kushtet e parapara në nenin 245 të këtij Ligji dhe rregullat nënligjore të sjellura në bazë të këtij Ligji.

(3) Komisioni mundet:

a) t'u miratojë shoqërive të investimeve publikim të prolonguar; ose

b) të kërkojë publikimin e informacioneve të kufizuara për transaksionin, respektivisht informacione për disa transaksione në formë agregate ose një kombinim nga dy transaksionet paraprake, gjatë kohës së prolongimit; ose

c) të lejojë të mos publikohet vëllimi i transaksioneve të veçuar gjatë periudhës së vazhduar të prolongimit; ose

ç) në rast të instrumenteve jopronësie të cilat nuk janë instrumente shtetërore të borxhit, të lejojë publikimin e disa transaksioneve në formë agregate gjatë periudhës së pacaktuar kohore, dhe mundet përkohësisht të pezullojë detyrimet e theksuara në paragrafin (1) të këtij neni nën kushtet e njëjta si ato të parapara në nenin 246 të këtij ligji.

(4) Në rast të një publikimi të miratuar të prolonguar, respektivisht publikim të informacioneve të kufizuara ose hollësive në formë agregate ose cilido kombinim i dy transaksioneve paraprake, respektivisht mospublikimi i vëllimit për kategori të caktuara të transaksioneve me obligacione, produkte të strukturuarra financiare, kuota emetuese dhe derivativa të tregtuara në vendin e tregtimit,

применливи.

(6) Доколку Комисијата не го обнови привременото суспендирање по тримесечниот период од ставот (5) на овој член, тогаш истото автоматски истекува.

(7) Комисијата со цел да го одобри одложеното објавување од став (3) на овој член може:

а) да побара објавување на ограничените детали за трансакцијата или деталите за неколку за трансакции во агрегирана форма или пак било комбинација од претходните две, за време на периодот на одложување;

б) да дозволи да не се објави обемот на поединечни трансакции за време на продолжениот период на одложување;

в) во врска со несопственичките инструменти, а кои не се државни должнички инструменти, да дозволи објавување на неколку трансакции во агрегирана форма за време на продолжениот период на одложување;

г) во врска со државни должнички инструменти, да дозволи објавување на неколку трансакции во агрегирана форма за неодреден временски период.

(8) Во врска со државните должнички инструменти, можностите дадени во точките (б) и (г) од став (7) на овој член можат да се употребат одвоено или едноподруго, со што откако ќе истече продолжениот период за кој е одложено објавувањето на обемот на трансакцијата, истиот потоа може да се објави во агрегирана форма. За сите останати финансиски инструменти, кога ќе истече периодот за кој е одложено објавувањето, потребно е да се објават и преостанатите детали на трансакцијата односно сите поединости за сите трансакции поединечно .

(9) Комисијата со Правилник подетално ги уредува:

а) деталите за трансакциите кои инвестициските друштва, како и пазарните оператори и инвестициските друштва кои управуваат со места за тргување треба да ги направат достапни на јавноста за секоја класа на финансиски инструменти во согласност со член 245, став (1) од овој закон, вклучувајќи ги тука и идентификаторите за различните видови на трансакции објавени согласно членот 245, став (1) и членот 248, став (1) од овој закон, разграничувајќи помеѓу оние зависни од фактори главно поврзани со проценката на вредноста на финансискиот инструмент и оние зависни од други фактори;

б) временското ограничување кое ќе се смета дека е во согласност со обврската за објавување што е можно поблиску до реалното време, вклучувајќи ги и случаите кога трговијата се врши надвор од вообичаеното работно време на тргување;

в) условите за овластување на инвестициските друштва, пазарните оператори и инвестициските друштва кои управуваат со места за тргување одложено да ги објавуваат деталите на трансакциите за секоја класа финансиски инструменти во согласност со ставот (1) на овој член и членот 248 од овој закон;

нè базè тè nenit 246 тè кèтиј Ligji mundësia e tillè poashtu u referohet edhe transaksioneve тè zbatuara jashtë vendeve тè tregtimit.

(5) Komisioni me Rregullore më hollësisht do përcaktojë punët vijuese në raport me publikimin e informacioneve në përputhje me nenin 236 të këtij Ligji:

a) identifikatorët për llojet e ndryshme të transaksioneve të publikuara në përputhje me këtë nen, duke bërë ndarje ndërmjet atyre të varura nga faktorë kryesisht të lidhur me vlerësimin e vlerës së instrumentit financiar dhe atyre që varen nga faktorë të tjerë;

b) zbatimin i detyrimeve për publikim nga paragrafi (1) të këtij neni në raport me transaksionet të cilat përfshijnë përdorimin e instrumenteve përkatëse financiare si garancë, kreditim, respektivisht qëllime të tjera ku shkëmbimi i instrumenteve financiare varet nga faktorë të tjerë, a jo vetëm nga vlerësimi i vlerës aktuale të tregut të instrumentit financiar;

c) ana e transaksionit e cila duhet të publikojë transaksionin në përputhje me paragrafin (1) të këtij neni, përderisa të dy anët e transaksionit janë shoqëri të investimeve.

KAPITULLI VIII **SISTEME TË REGJISTRIMIT, PËRCAKTIMIT DHE** **SHLYERJES**

Nënkapitulli I

Dispozita të përgjithshme

Neni 250

(1) Dispozitat e këtij Kapitulli zbatohen në përfundimësinë e shlyerjes së sistemeve të shlyerjes së urdhrave për transfer dhe pasojat nga procedurat e paaftësisë paguese së pjesëmarrësve në sistemet, të së drejtave dhe detyrimeve që rrjedhin nga pjesëmarrja ose janë në lidhje me pjesëmarrjen në sistemin, si dhe të drejtave të pranuesit të instrumentit për sigurim në rast të një procedure të paaftësisë paguese të ofruesit të instrumentit për sigurim.

(2) Ky Kapitull zbatohet në të gjitha sistemet të cilat i plotësojnë kriteret nga neni 252 i këtij Ligji, në të gjithë pjesëmarrësit dhe të gjithë pjesëmarrësit indirekt në ato sisteme, si dhe në të gjitha instrumentet e sigurimit të cilat janë të siguruar për shkak të pjesëmarrjes në ato sisteme ose për shkak të të vepruarit të Bankës Popullore në rolin e Bankës Qendrore.

(3) Ky Kapitull u referohet edhe të gjitha instrumenteve për sigurim, të siguruar në lidhje me aktivitetet e Bankës Qendrore Evropiane, Bankat Qendrore të shteteve-anëtare të Bashkimit Evropian si Banka Qendrore të vendeve të treta dhe të gjitha subjekteve të tjera ndërkombëtare në përputhje me ligjet me të cilat rregullohet sigurimi financiar.

г) критериумите кои треба да се применат за утврдување на обемот и типот на трансакцијата за која се дозволува, согласно ставовите (6) и (7) на овој член, одложено објавување односно објавување на ограничени информации за трансакцијата односно објавување на детали за неколку трансакции заедно односно необјавување на обемот на трансакција со конкретно наведување на тоа дека е дозволен подолг период на одложување за одредени финансиски инструменти во зависност од нивната ликвидност.

Обврска за достапност на податоци пред тргување и по тргување посебно и под разумни комерцијални услови
Член 247

(1) Пазарните оператори и инвестициските друштва кои управуваат со места за тргување, информациите објавени во согласност со членовите 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245 и 246 на овој закон, ги прават достапни на јавноста така што посебно ги даваат податоците за транспарентност пред тргување и податоците по тргување.

(2) Пазарните оператори и инвестициските друштва кои управуваат со места за тргување ги прават достапни на јавноста информациите предвидени во ставот (1) на овој член, под разумни комерцијални и недискриминаторски услови. Таквите информации ги ставаат на располагање бесплатно, 15 минути по нивното првично објавување.

(3) Комисијата со Правилник подетално ги уредува:

а) условите за обезбедување на податоците за транспарентност пред тргување и по тргување, вклучувајќи го тука и нивото на расчленување на податоците кои треба да бидат достапни на јавноста во согласност со ставот (1) на овој член;

б) критериумите за утврдување на разумни комерцијални услови за овозможување на достапност на овие информации на јавноста, согласно ставот (2) на овој член.

ГЛАВА VII
ТРАНСПАРЕНТНОСТ ЗА ИНВЕСТИСКИ
ДРУШТВА

Обелоденување по тргување од страна на инвестициските друштва, во однос на акции, потврди за странски хартии од вредност, ЕТФ, сертификати и други слични финансиски инструменти

Член 248

(1) Инвестициските друштва кои тргуваат надвор од местото за тргување за сопствена сметка или кога во име на клиентите, склучуваат трансакции со акции, потврди за странски хартии од вредност, ЕТФ, сертификати и други слични финансиски инструменти кои се тргуваат на место за тргување, го објавуваат, обемот и цената на таквите трансакции како и времето кога трансакциите се склучени,

Sisteme të zbatimit të urdhrave për transfer

Neni 251

(1) Sisteme përmes së cilave zbatohen urdhrat për transfer të instrumenteve financiare janë sisteme të shlyerjes së instrumenteve financiare, përmes së cilave mund të zbatohen edhe urdhrat për transfer të asetëve në para nga ana e një pale qendrore ose tjetër kontraktuese.

(2) Urdhër për transfer të instrumenteve financiare në kuptim të paragrafit (1) të këtij neni është çdo udhëzim i pjesëmarrësit për transfer të një instrumenti financiar ose të drejte në instrument financiar me regjistrim në llogari në Regjistra ose në mënyrë tjetër përkatëse.

Kushte për sistemet e zbatimit të urdhrave për transfer

Neni 252

(1) Sistemet nga neni 251 paragrafi (1) i këtij Ligji janë sisteme të cilat i përmbushin kushtet në vijim:

- 1) kanë së paku tre pjesëmarrës, që nuk përfshin operatorin e sistemit, agjentin për shlyerje, palën tjetër qendrore kontraktuese, shtëpi kliringe ose pjesëmarrësin indirekt;
- 2) kanë rregulla të përbashkëta dhe procedura të standardizuara për përllogaritje (dhe/ose shlyerje) pavarësisht nëse përllogaritja kryhet përmes palës së tjetër qendrore kontraktuese ose nuk zbatohet përmes së njëjtës, dhe/ose për zbatimin e urdhrave për transfer;
- 3) në rregullat e sistemit qartë është i përcaktuar çasti i pranimit dhe çasti i jorevokimit i urdhrave për transfer;
- 4) janë të themeluara në përputhje me Ligj ose punojnë në bazë të një miratimi për punë i lëshuar nga organ kompetent rregullator në bazë të një ligji të posaçëm, në përputhje me kontratë të përmyllur me pjesëmarrës nga të cilët së paku njëri ka seli në Republikën e Maqedonisë së Veriut;
- 5) punojnë me instrumente financiare ose letra me vlerë të jomaterializuara, respektivisht në denarë ose nëse me një ligj të posaçëm ndryshe nuk është e përcaktuar në euro ose valutë tjetër ose në më shumë valuta të cilat në sistemin konvertohen nga njëra në tjetër dhe
- 6) për sistemin Komisioni ka sjellur miratim për punë.

(2) Sistemet interoperabile janë dy ose më shumë sisteme, operatorët e të cilëve kanë përmyllur kontrata ndërmjet vetë cilat pjesëmarrësve në sistemet u mundësojnë urdhrave për transfer të futur në një sistem të zbatohet në sistem tjetër.

(3) Operator i sistemit është person juridik i cili është përgjegjës për punën e sistemit. Operatori i sistemit mund të veprojë edhe si agjent i shlyerjes, palë tjetër qendrore kontraktuale ose shtëpi kliringu.

Pjesëmarrësit në sistem

Neni 253

преку ОМО.

(2) Информациите кои се објавуваат во согласност со ставот (1) на овој член и временските рокови во кои се објавуваат овие информации, се во согласност со условите предвидени во членот 243 од овој закон.

(3) Во случај на одобрено одложено објавување за одредени категории на трансакции со акции, потврди за странски хартии од вредност, ЕТФ, сертификати и други слични финансиски инструменти тргувани на местото за тргување согласно членот 244 од овој закон, таквата можност исто така се однесува и на трансакциите спроведени надвор од местата за тргување.

(4) Комисијата со Правилник подетално го уредува следното:

а) карактеристиките на различните видови на трансакции објавени согласно овој член, разграничувајќи помеѓу оние зависни од фактори главно поврзани со проценката на вредноста на финансискиот инструмент и оние зависни од други фактори;

б) примената на обврските предвидени во ставот (1) на овој член во однос на трансакциите кои вклучуваат користење на соодветните финансиски инструменти како гаранција, кредитирање односно други цели каде размената на финансиските инструменти зависи од други фактори, а не само од проценката на тековната пазарна вредност на финансискиот инструмент;

в) страната на трансакцијата која треба да ја објави трансакцијата во согласност со ставот (1) на овој член, доколку двете страни на трансакцијата се инвестициски друштва.

Обелоденување по тргување од страна на инвестициските друштва, во однос на обврзници, структурирани финансиски производи, емисиони квоти и деривативи

Член 249

(1) Инвестициските друштва кои тргуваат надвор од местото за тргување и кога за своја сметка или кога во име на клиентите, склучуваат трансакции со обврзници, структурирани финансиски производи, емисиони квоти и деривативи тргувани на местото за тргување, го објавуваат, преку ОМО, обемот и цената на таквите трансакции како и времето кога трансакциите се склучени, со тоа што секоја трансакција се објавува веднаш преку ОМО.

(2) Информациите кои се објавуваат во согласност со ставот (1) на овој член и временските рокови во кои се објавуваат овие информации, се во согласност со условите предвидени во членот 245 од овој закон и подзаконските прописи донесени врз основа на овој

(1) Pjesëmarrës në sistem mund të jetë institucion, agjent i shlyerjes, palë tjetër qendrore kontraktuale, shtëpi kliringu ose operator i sistemit. Një pjesëmarrës mund të veprojë në sistem si palë tjetër qendrore kontraktuale, agjent i shlyerjes ose shtëpi kliringu dhe mund të administrojë me disa ose me të gjitha ato funksione në përputhje me rregullat e atij sistemi.

(2) Pjesëmarrës indirekt mund të jetë institucion, agjent i shlyerjes, palë tjetër qendrore kontraktuale, shtëpi kliringu ose operator i sistemit që është në marrëdhënie kontraktuale me pjesëmarrës në sistemin në të cilin zbatohen urdhrat për transfer dhe që i mundëson pjesëmarrësit indirekt të zbatojë urdhra për transfer përmes sistemit nën kusht që ai pjesëmarrës indirekt t'i jetë i njohur personit që është operator i sistemit.

(3) Institucion në kuptim të paragrafit (1) të këtij neni janë subjektet në vijim të cilat marrin pjesë në sistem dhe që janë përgjegjëse për përmbushjen e detyrimeve financiare që rezultojnë nga urdhrat për transfer në atë sistem:

- 1) Shoqëri e investimeve e themeluar në Republikën e Maqedonisë së Veriut në përputhje me dispozitat e këtij Ligji;
- 2) Bankë e cila kryen shërbime dhe aktivitete të investimeve në përputhje me dispozitat e këtij Ligji;
- 3) Bankë e cila kryen aktivitete në përputhje merregullat nga sfera e bankimit;
- 4) Organe dhe trupa shtetëror me autorizime publike në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe persona juridik për detyrimet e të cilëve garanton Republika e Maqedonisë së Veriut, njësitë e vetëqeverisjes lokale dhe organe të tjera shtetërore cilëve u janë transferuar autorizime publike,
- 5) Shoqëri e investimeve dhe banka (institucione kredituese) të cilat kanë seli jashtë Republikës së Maqedonisë së Veriut, të cilat kryejnë shërbime të investimeve dhe aktivitete përkatëse me ato të përcaktuara me nenin 5 të këtij Ligji.

(4) Agjent i shlyerjes është person juridik i cili për institucionet dhe/ose palët tjetër qendrore kontraktuale që marrin pjesë në sistem, hap llogari për shlyerje përmes së cilave zbatohen urdhrat për transfer në sistem dhe varësisht nga situatat u miraton kredi atyre pjesëmarrësve për qëllimet e shlyerjes.

(5) Shtëpi kliringu është person juridik i cili është përgjegjës për përllogaritjen e pozitive neto të pjesëmarrësve në sistem pagesor ose pjesëmarrësve në sistemin e shlyerjes së letrave me vlerë, që mund të veprojë edhe si palë qendrore kontraktuale dhe/ose agjent i shlyerjes.

(6) Institucionet nga paragrafi (3) i këtij neni janë të obliguara që në kërkesë të secilit person me interes juridik t'i sigurojnë informacione për sistemet e veta në të cilat ai institucion merr pjesë, si dhe rregullat bazë me të cilat rregullohet puna e atyre sistemeve.

закон.

(3) Комисијата може:

а) да им одобри на инвестициските друштва одложено објавување или

б) да побара објавување на ограничени информации за трансакцијата, односно информации за неколку трансакции во агрегирана форма или пак комбинација од претходните две, за време на периодот на одложување, или

в) да дозволи да не се објави обемот на поединечни трансакции за време на продолжениот период на одложување, или

г) во случај на несопственичките инструменти кои не се државни должнички инструменти, да дозволи објавување на неколку трансакции во агрегирана форма за неодреден временски период, и може привремено да ги суспендира обврските наведени во ставот (1) на овој член под истите услови како оние предвидени во членот 246 од овој закон.

(4) Во случај на одобрено одложено објавување односно објавување на ограничени информации или детали во агрегирана форма или било која комбинација од претходните две, односно необјавување на обемот за одредени категории на трансакции со обврзници, структурирани финансиски производи, емисиони квоти и деривативи тргувани на местото за тргување, врз основа на член 246 од овој Закон таквата можност исто така се однесува и на трансакциите спроведени надвор од местата за тргување.

(5) Комисијата со Правилник подетално ќе ги уреди следниве работи во однос на објавувањето на информациите согласно членот 236 на овој Закон:

а) идентификаторите за различните видови на трансакции објавени согласно овој член, разграничувајќи помеѓу оние зависни од фактори главно поврзани со проценката на вредноста на финансискиот инструмент и оние зависни од други фактори;

б) примената на обврските за објавување од ставот (1) на овој член во однос на трансакциите кои вклучуваат користење на соодветните финансиски инструменти како гаранција, кредитирање односно други цели каде размената на финансиските инструменти зависи од други фактори, а не само од проценката на тековната пазарна вредност на финансискиот инструмент;

в) страната во трансакцијата која треба да ја објави трансакцијата во согласност со ставот (1) на овој член, доколку двете страни во трансакцијата се инвестициски друштва.

Kompetenca

Neni 254

(1) Komisioni sjell Aktvendim për përmbushjen e kushteve nga neni 252 paragrafi (1) pikat 1), 2), 3), 4) dhe 5) i këtij Ligji.

(2) Operatori me sistemin është i obliguar që Komisionit t'i dorëzojë të gjitha të dhënat për pjesëmarrësit dhe pjesëmarrësit indirekt, si dhe menjëherë dhe pa vonesë t'a njoftojë për çdo ndryshim të një pjesëmarrësi dhe pjesëmarrësi indirekt në sistem.

Pranim dhe jorevokim i urdhrave për transfer

Neni 255

(1) Me rregullat e çdo sistemi përcaktohet çasti në të cilin urdhri për transfer, pa dallim se a është dhënë nga pjesëmarrës në sistem ose është dhënë përmes një pale të tretë, konsiderohet e pranuar në sistem.

(2) Çasti i jorevokimit i urdhrat për transfer e shënon çastin i cili është i përcaktuar me rregullat e sistemit nga i cili as pjesëmarrësi, e as pala e tretë nuk mund të revokojnë të njëjtën.

(3) Rregullat e sistemit i cili është interoperabil me sisteme tjera, në raport me çastin e pranimat në sistemin dhe çastin e jorevokueshmërisë duhet të jenë në pjesën më të madhe të harmonizuara me rregullat e sistemeve të tjera interoperabile. Në çastin e pranimat në sistemin dhe çastin e jorevokueshmërisë të cilat janë të rregulluara me rregullat e sistemit në fjalë nuk ndikojnë rregullat e të gjitha sistemeve të përfshira interoperabile, përveç nëse kjo shprehimisht nuk është e përcaktuar me rregullat e atyre sistemeve të cilat marrin pjesë në sistemet interoperabile.

Paaftësia paguese

Neni 256

(1) Në kuptim të këtij Kapitulli, paaftësia paguese është procedurë falimentuese ose çfarëdo mase e cila është e paraparë me ligj në Republikën e Maqedonisë së Veriut, në cilindo vend anëtar të BE-së ose vend të tretë, a që i referohet pushimit, riorganizimit të pjesëmarrësit (sanim ose zgjidhje), a përfshin ndalesë të përkohshme ose të përhershme ose kufizim të pagesave ose transferit të instrumenteve financiare.

(2) Përlllogaritje (netting) paraqet transformimin e pretendimeve dhe detyrimeve të cilat rrjedhin nga urdhrat për transfer të cilat pjesëmarrësi ose pjesëmarrësit u lëshojnë ose i fitojnë nga një ose më shumë pjesëmarrës tjerë, në një pretendim neto ose një detyrim neto që mund ose të pretendohet ose të detyrohet.

(3) Llogaria për shlyerje është llogari në Bankën Popullore (Bankë Qendrore), agjent për shlyerje ose palë tjetër qendrore

Подглава I

Општи одредби

Член 250

(1) Одредбите од оваа Глава се применуваат на конечната на порамнувањето во системите за порамнување на налози за пренос и последиците од постапките на инсолвентност на учесниците во системите, на правата и обврските кои произлегуваат од учеството или се во врска со учеството во системот, како и правата на примателот на инструментот за обезбедување во случај на постапка на инсолвентност на давателот на инструментот за обезбедување.

(2) Оваа глава се применува на сите системи кои ги задоволуваат критериумите од член 252 од овој закон, на сите учесници и сите индиректни учесници во тие системи, како и на сите инструменти за обезбедување кои се обезбедени заради учество во тие системи или заради делувањето на Народна банка во улога на централна банка.

(3) Оваа глава се однесува и на сите инструменти за обезбедување обезбедени во врска со активностите на Европската централна банка, централните банки на државите-членки на Европската Унија како централни банки на трети земји и сите други меѓународни субјекти согласно законите со кои се регулира финансиското обезбедување.

Системи за извршување на налозите за пренос

Член 251

(1) Системи преку кои се извршуваат налозите за пренос на финансиски инструменти се системи за порамнување на финансиски инструменти, преку кои може да се извршуваат и налозите за пренос на парични средства од страна на централна друга договорна страна

(2) Налог за пренос на финансиски инструменти во смисла на став (1) на овој член е секоја инструкција на учесникот за пренос на финансиски инструмент или право на финансиски инструмент со упис на сметка во регистри или на друг соодветен начин.

Услови за системи за извршување на налозите за пренос

Член 252

(1) Системите од член 251 став (1) од овој закон се системи кои ги исполнуваат следниве услови:

- 1) имаат најмалку три учесници, кои не ги вклучува операторот на системот, агентот за порамнување, централната друга договорна страна, клириншка куќа или индиректниот учесник ;
- 2) имаат заеднички правила и стандардизирани постапки за пресметка (и/или порамнување) независно дали пресметката се извршува преку централната друга договорна страна или не се извршува преку истата, и/или за извршување на налозите за пренос;
- 3) во правилата на системот јасно е утврден моментот

контрактuale, e cila përdoret për evidencë të aseteve në para ose instrumentet financiare dhe për shlyerje të transaksioneve ndërmjet pjesëmarrësve në sistemin.

(4) Instrumenti i sigurimit paraqet sigurim financiar, përveç parave të thata, në përputhje me rregullat nga sigurimi financiar.

(5) Ditë pune është periudha kohore e përcaktuar me rregullat e sistemit që i përfshin të gjitha ndodhitë gjatë një cikli të punës të sistemit përfshirë shlyerjen gjatë ditës dhe natës.

Procedura për shkak të paaftësisë paguese të pjesëmarrësit dhe çasti i hapjes së procedurës

Neni 257

(1) Çasti i hapjes së procedurës për shkak të paaftësisë paguese së pjesëmarrësit është çasti (dita dhe ora) e sjelljes së Aktvendimit të gjykatës kompetente për përcaktimin e masave për sigurim ose për hapje të një procedure të falimentimit mbi pjesëmarrësin, si dhe të vendimit relevant të një trupi tjetër kompetent në Republikën e Maqedonisë së Veriut, në cilindo vend anëtar të BE-së ose vend të tretë.

(2) Hapja e procedurës për shkak të paaftësisë paguese e një pjesëmarrësi në sistemin nuk ka veprim retroaktiv në të drejtat dhe detyrimet e pjesëmarrësit në sistemin të cilat rezultojnë nga pjesëmarrja e tij në sistemin ose janë në lidhje me pjesëmarrjen e tij në sistemin përpara çastit të hapjes së procedurës për shkak të paaftësisë paguese, e as në të drejtat dhe detyrimet e pjesëmarrësit në sistemet interoperabile ose në operatorët me sisteme interoperabile të cilët nuk janë pjesëmarrës.

Urdhra për transfer dhe përlogaritje në rast të hapjes së një procedure për shkak të paaftësisë paguese të pjesëmarrësit

Neni 258

(1) Në rast të hapjes së një procedure për shkak të paaftësisë paguese të pjesëmarrësi në sistem ose në sistem tjetër interoperabil ose operatori me sistem interoperabil i cili nuk është pjesëmarrës, urdhrat për transfer dhe përlogaritje janë juridikisht valide dhe prodhojnë efekt juridik ndaj personave të tretë përderisa të njëjtat janë pranuar në sistemin në përputhje me rregullat e të njëjtit përpara çastit të hapjes së procedurës për shkak të paaftësisë paguese.

(2) Me përjashtim të paragrafit (1) të këtij neni, urdhrat për transfer të cilat kanë qenë të pranuar në sistemin pas çastit të hapjes së procedurës për shkak të paaftësisë paguese të pjesëmarrësit dhe kanë qenë të kryera gjatë ditës së punës të përcaktuar në rregullat e sistemit në fjalë, respektivisht paaftësia paguese ka ngjarë atë ditë, urdhrat për transfer janë fuqiplota dhe prodhojnë efekt juridik ndaj personave të tretë vetëm nëse operatori i sistemit mund të dëshmojë se në kohën kur ato urdhra janë bërë të jorevokueshme, nuk ka ditur e as se ka pasur të domosdoshme të dijë për hapjen e procedurës për shkak të paaftësisë paguese.

на прифаќање и моментот на неотповикливост на налозите за пренос;

- 4) основани се согласно закон или работат врз основа на одобрение за работа издадено од надлежен регулаторен орган врз основа на посебен закон, согласно договор склучен со учесници од кои барем еден има седиште во Република Северна Македонија;
- 5) работат со финансиски инструменти или нематеријализирани хартии од вредност, односно во денари или ако со посебен закон не е поинаку пропишано во евра и во друга валута или во повеќе валути кои во системот се конвертираат една во друга и
- 6) за системот Комисијата има донесено одобрение за работа.

(2) Интероперабилни системи се два или повеќе системи, чии оператори имаат меѓу себе склучено договори кои на учесниците во системите им овозможуваат налог за пренос внесен во еден систем да се изврши во друг систем.

(3) Оператор на систем е правно лице кое е одговорно за работата на системот. Операторот на системот може да делува и како агент за порамнување, централна друга договорна страна или клириншка куќа.

Учесници во системот

Член 253

(1) Учесник во системот може да биде институција, агент за порамнување, централна друга договорна страна, клириншка куќа или оператор на системот. Еден учесник може во системот да делува како централна друга договорна страна, агент за порамнување или клириншка куќа и може да управува со некои или со сите тие функции во согласност со правилата на тој систем.

(2) Индиректен учесник може да биде институција, агент за порамнување, централна друга договорна страна, клириншка куќа или оператор на системот кое е во договорен однос со учесник во системот во кој се извршуваат налозите за пренос и кој му овозможува на индиректниот учесник да спроведува налози за пренос преку системот под услов тој индиректен учесник да му е познат на лицето кое е оператор на системот.

(3) Институција во смисла на став (1) на овој член се следните субјекти кои учествуваат во системот и кои се одговорни за исполнување на финансиските обврски кои произлегуваат од налозите за пренос во тој систем:

- 1) Инвестициско друштво основано во Република Северна Македонија согласно одредбите од овој Закон;
- 2) Банка која врши инвестициски услуги и активности согласно одредбите од овој закон;

(3) Asnjë ligj ose rregull e lidhur me anulim/shkëputje të kontratave dhe/ose transaksioneve të cilat janë përmbyllur para çastit të hapjes së procedurës për shkak të paaftësisë paguese në përputhje me ligj, nuk mund të sjell deri te anulimi i përlllogaritjes.

(4) Në rast të hapjes së në procedure për shkak të paaftësisë paguese të një pjesëmarrësi në sistem ose të një operatori të sistemi tjetër interoperabil, asetet në para në dispozicion ose instrumentet financiare në llogarinë për shlyerje të atij pjesëmarrësi mund të shfrytëzohen për përmbushjen e detyrimeve të tij në sistemin ose në sistem tjetër interoperabil të ditës së punës kur është hapur procedura për shkak të paaftësisë paguese.

Njoftim për hapje të procedurës për shkak të paaftësisë paguese të një pjesëmarrësi

Neni 259

(1) Gjykata, respektivisht trup tjetër kompetent, menjëherë, respektivisht pa vonesë e njofton Komisionin për çastin e hapjes së procedurës për shkak të paaftësisë paguese të një pjesëmarrësi.

(2) Njoftimin nga paragrafi (1) i këtij neni, Komisioni pa vonesë e procedon deri te operatori i sistemit për të cilin pjesëmarrës referohet njoftimi.

(3) Komisioni e procedon njoftimin për hapje të procedurës për shkak të paaftësisë paguese të një pjesëmarrësi e cila është pranuar nga trup kompetent në shtetin anëtar të Bashkimit Evropian ose nga vend i tretë deri te operatori i sistemit për pjesëmarrësin e të cilit referohet njoftimi.

Nënkapitulli 2

Të drejta të pranuesit të instrumentit për sigurim

Të drejta të pranuesit të instrumentit për sigurim në rast të një procedure për shkak të paaftësisë paguese të ofruesit të instrumentit për sigurim

Neni 260

(1) Në të drejtat e operatorit të sistemit ose të pjesëmarrësit të cilat rrjedhin nga instrumentet për sigurim dhe të cilat janë të përvetësuara në lidhje me punën e sistemit ose sistemi tjetër interoperabil, si dhe të drejtave të Bankës Popullore që rrjedhin nga instrumentet për sigurim të cilat i ka përvetësuar, nuk ndikon procedura për paaftësi paguese në:

a) pjesëmarrësin (në sistemin ose sistem tjetër interoperabil);

b) operatorin e sistemit interoperabil i cili nuk është pjesëmarrës;

c) pala tjetër kontraktuese e Bankës Popullore ose

ç) cildo person i tretë që ka dhënë instrument për sigurim.

(2) Instrumenti i këtyllë për sigurim mund të përdoret për

- 3) Банка која врши активности согласно прописите од областан на банкарството;
  - 4)
  - 5) Државни органи и тела со јавни овластувања во Република Северна Македонија и правни лица за чии обврски гарантира Република Северна Македонија, единици на локалната самоуправа и други државни органи на кои им се пренесени јавни овластувања,
  - 6) Инвестициски друштва и банки (кредитни институции) кои имаат седиште надвор од Република Северна Македонија, а кои вршат инвестициски услуги и активности соодветни на оние пропишани со член 5 од овој закон.
- (4) Агент за порамнување е правно лице кое за институциите и/или на централната друга договорна страна кои учествуваат во системот отвара сметки за порамнување преку кои се извршуваат налозите за пренос во системот и зависно од ситуациите им одобрува кредит на тие учесници за целите на порамнувањето.
- (5) Клириншка куќа е правно лице одговорно за пресметување на нето позициите на учесниците во платен систем или учесниците во системот за порамнување на хартии од вредност, кое може да дејствува и како централна договорна страна и/или агент за порамнување.
- (6) Институциите од став (3) на овој член се должни на барање на секое лице со правен интерес да му обезбедат информации за своите системи во кои таа институција учествува, како и за основните правила со кои се уредува работењето на тие системи.

Надлежност

Член 254

- (1) Комисијата носи решение за исполнување на условите од член 252 став 1 точки 1), 2), 3), 4) и 5) од овој закон.
- (2) Операторот со системот е должен на Комисијата да и ги достави сите податоци за учесниците и индиректните учесници, како и веднаш и без одлагање да ја извести за секоја промена на учесник и индиректен учесник во системот.

Прифаќање и неотповикливост на налозите за пренос

Член 255

- (1) Со правилата на секој систем се утврдува моментот во кој налогот за пренос, без разлика дали е даден од учесник во системот или е даден преку трета страна, се смета за прифатен во системот.
- (2) Моментот на неотповикливост на налогот за пренос го

realizimin e atyre të drejtave.

(3) Në të drejtat e Bankës Qendrore Evropiane, Bankat Qendrore të shteteve-anëtare si Banka Qendrore dhe të gjitha subjektet tjera ndërkombëtare në përputhje me rregullat nga sfera e sigurimit financiar, që rrjedhin nga instrumentet për sigurim që i kanë përvetësuar, në mënyrë përkatëse zbatohet paragrafi (1) i këtij neni.

Zbatimi i së drejtës

Neni 261

(1) Kur instrumentet financiare ose të drejtat e instrumenteve financiare janë dhënë si instrument për sigurim të pjesëmarrësve, operatorit të sistemit dhe/ose Bankës Popullore, a të drejtat e tyre mbi instrumentet financiare ose të drejtat e cilëtdo personave të tjerë të cilët ndërmarrin veprime për llogari të tyre janë ligjërisht të regjistruara në Regjistër, në llogari ose në depozitar të autorizuar, zbatohet ligji i vendit në të cilin gjendet regjistri, llogaria ose depozitari i autorizuar.

(2) Kur instrumentet financiare ose të drejtat e instrumenteve financiare të dhëna si instrument për siguri Bankës Qendrore Evropiane, Bankave Qendrore të shteteve-anëtare si Banka Qendrore dhe të gjitha subjektet tjera ndërkombëtare në përputhje me ligjin me të cilin rregullohet sigurimi financiar, a të drejtat e tyre mbi instrumentet financiare ose të drejtat të cilëtdo person tjetër i cili ndërmerr veprime për llogari të tyre janë ligjërisht të futura/evidentura në Regjistër në llogari në Depozitarin e autorizuar të një vendi-anëtar, në të drejtat e tij zbatohet e drejta e vendit-anëtar ku gjendet regjistri, llogaria ose depozitari i autorizuar.

Regjistri i sistemeve

Neni 262

(1) Komisioni në faqen e vet të internetit mban Regjistër të sistemeve nga neni 251 e këtij ligji në të cilat zbatohen dispozitat e këtij Kapitulli.

(2) Regjistri nga paragrafi (1) i këtij neni i përmban së paku të dhënat në vijim:

- 1) Emërtimin / emrin e sistemit;
- 2) Emërtimin dhe selinë e operatorit të sistemit;
- 3) Lista e pjesëmarrësve dhe pjesëmarrësve indirekt të sistemit.

Nënkapitulli 3

Letra me vlerë të jomaterializuara dhe instrumente të tjera financiare

означува моментот кој е пропишан со правилата на системот од кој ниту учесникот, ниту третата страна не можат да го отповикаат истиот.

(3) Правилата на системот кој е интероперабилен со други системи, во однос на моментот на прифаќање во системот и моментот за неотповикливост мора да бидат во најголема мера усогласени со правилата на другите интероперабилни системи. На моментот на прифаќање во системот и моментот за неотповикливост кои се уредени со правилата на тој систем не влијаат правилата на сите вклучени интероперабилни системи, освен ако тоа изрично не е пропишано со правилата на тие системи кои учествуваат во интероперабилните системи.

Инсолвентност

Член 256

(1) Во смисла на оваа Глава инсолвентност е стечајна постапка или било која мерка која е предвидена со закон во Република Северна Македонија, во било која земја членка на ЕУ или трета земја, а која се однесува на престанок, реорганизација на учесникот (санација или решавање), а вклучува времена или трајна забрана или ограничување на плаќањата или преносот на финансиските инструменти.

(2) Пресметка (netting) претставува претворање на побарувањата и обврските што произлегуваат од налози за пренос кои учесникот или учесниците ги издаваат на или ги добиваат од еден или повеќе други учесници, во едно нето побарување или една нето обврска што може или да се побарува или да се должи.

(3) Сметка за порамнување е сметка во Народната Банка (централна банка), агент за порамнување или централна друга договорна страна која се употребува за евиденција на паричните средства или финансиските инструменти и за порамнување на трансакциите помеѓу учесниците во системот.

(4) Инструмент за обезбедување претставува финансиско обезбедување, освен готовина, согласно прописите од областа на финансиското обезбедување.

(5) Работен ден е временски период утврден со правилата на системот кој ги опфаќа сите случувања во текот на еден работен циклус на системот вклучувајќи порамнување во текот на денот и ноќта.

Постапка поради инсолвентност на учесникот и момент на отварање на постапката

Член 257

(1) Момент на отварање на постапката поради инсолвентност на учесникот е моментот (ден и час) на донесување на решението на надлежниот суд за определување на мерки за обезбедување или за отварање на стечајна постапка над учесникот, како и на релевантна одлука на друго надлежно

Regjistri i letrave me vlerë të jomaterializuara

Neni 263

(1) Тë drejtat të cilat rrjedhin nga letrat me vlerë të jomaterializuara, zotëruesit e atyre të drejtave, si dhe të drejtat e personave të tretë mbi ato letra me vlerë regjistrohen në regjistrin e letrave me vlerë të jomaterializuara.

(2) Me regjistrin e letrave me vlerë të jomaterializuara nga paragrafi (1) i këtij neni administron person juridik i cili është depozitar i autorizuar.

Regjistri i instrumenteve financiare

Neni 264

(1) Regjistri i instrumenteve financiare paraqet regjistrim i centralizuar i instrumenteve financiare të jomaterializuara, të cilat nuk janë letra me vlerë të jomaterializuara nga neni 263 i këtij Ligji, a në të cilin regjistrohen të dhënat për zotëruesit e të njëjtave.

(2) Me regjistrin e instrumenteve financiare administron institucion (operator) në përputhje me dispozitat e këtij Ligji (në tekstin e mëtejme: operatori i regjistrin të instrumenteve financiare). Në operatorin e regjistrin të instrumenteve financiare në mënyrë përkatëse zbatohen edhe dispozitat e këtij Ligji, të cilat i referohen operatorit të regjistrin për letra me vlerë të jomaterializuara.

Neni 265

(1) Dispozitat e këtij Ligji të cilat i referohen depozitarit të autorizuar në mënyrë përkatëse i referohen edhe operatorit të regjistrin të instrumenteve financiare.

(2) Dispozitat e këtij Ligji që u referohen aktiviteteteve të ruajtjes, përcaktimit dhe shlyerjes së letrave me vlerë të jomaterializuara në mënyrë përkatëse zbatohen instrumentet tjera financiare të jomaterializuara.

Letra me vlerë të dematerializuara

Neni 266

(1) Letër me vlerë e dematerializuar paraqet regjistër elektronik i evidentuar në llogari të zotëruesit ligjor të letrave me vlerë, në sistemin elektronik të regjistrin për letra me vlerë të jomaterializuara, për të cilën emetuesi merr përsipër detyrimin që t'i përmbush detyrimet e përmbajtura në atë letër me vlerë të jomaterializuar.

(2) Të gjitha letrat me vlerë emetohen vetëm si letra me vlerë të jomaterializuara.

(3) Letrat me vlerë të jomaterializuara të emetuara nga një emetues regjistrohen vetëm në një regjistër të letrave me vlerë të jomaterializuara.

(4) Detyrimet të cilat rrjedhin nga letrat me vlerë të jomaterializuara të së njëjtës gjini dhe klasë të cilat në

тело во Република Северна Македонија, во било која земја членка на ЕУ или трета земја.

(2) Отварањето на постапката поради инсолвентност на учесник во системот нема ретроактивно дејство на правата и обврските на учесникот во системот кои произлегуваат од неговото учество во системот или се во врска со неговото учество во системот пред моментот на отварање на постапката поради инсолвентност, ниту на правата и обврските на учесникот во интероперабилните системи или на операторите со интероперабилните системи кои не се учесници.

Налози за пренос и пресметка во случај на отварање на постапка поради инсолвентност на учесник

Член 258

(1) Во случај на отварање на постапка поради инсолвентност на учесник во системот или во друг интероперабилен систем или на операторот со интероперабилен систем кој не е учесник, налозите за пренос и пресметка се правно валидни и произведуваат правно дејство спрема трети лица доколку истите се прифатени во системот во согласност со правилата на истиот пред моментот на отварање на постапката поради инсолвентност.

(2) По исклучок од став (1) на овој член, налозите за пренос кои биле прифатени во системот по моментот на отварање на постапката поради инсолвентност на учесникот и биле извршени во текот на работниот ден утврден во правилата на тој систем, односно инсолвентноста настанала тој ден, налозите за пренос се полноважни и произведуваат правно дејство спрема трети лица само доколку операторот на системот може да докаже дека во времето кога тие налози станале неотповикливи, не знаел ниту морал да знае за отварањето на постапката поради инсолвентност.

(3) Ниту еден закон или пропис поврзан со откажување/раскинување на договори и/или трансакции кои се склучени пред моментот на отварање на постапката заради инсолвентност согласно закон, не може да доведе до поништување на пресметката.

(4) Во случај на отварање на постапка поради инсолвентност на учесник во системот или на оператор на друг интероперабилен систем, расположливите парични средства или финансиските инструменти на сметката за порамнување на тој учесник може да се искористат за исполнување на неговите обврски во системот или во друг интероперабилен систем на работниот ден кога е отворена постапката поради инсолвентност.

Известување за отварање на постапка поради инсолвентност на учесник

Член 259

(1) Судот, односно друго надлежно тело веднаш, односно без одлагање ја известува Комисијата за моментот на отварање на постапката поради инсолвентност на учесник.

(2) Известувањето од став (1) на овој член Комисијата без одлагање го проследува до операторот на системот за чиј

qarkullimin juridik janë të zëvendësueshme pa kufizim, dhe përmbushen me përmbushjen e detyrimit për cilëndo prej atyre letrave me vlerë të jomaterializuara, ashtu që kreditori nuk mund të kërkojë që ato detyrime të jenë të përmbushura nga individualisht të përcaktuara letra me vlerë të jomaterializuara.

Llogaria e letrave me vlerë të jomaterializuara

Neni 267

(1) Në llogaritë e letrave me vlerë të jomaterializuara mbahen të dhëna për llojin, gjininë, sasinë, emetuesin, të drejtat e letrave me vlerë dhe zotëruesit e atyre të drejtave, kufizimi i të drejtave, si dhe historiku i regjistrimeve të letrave me vlerë të jomaterializuara.

(2) Llogaria e letrave me vlerë të jomaterializuara mund të titullohen në emër të pronarit fundor – llogaria pronësore. Dy ose më shumë persona mund të jenë bashkëpronarë të letrave me vlerë të jomaterializuara të cilat evidentohen në llogarinë bashkëpronare, në përputhje me rregullat e depozitarit të autorizuar.

(3) Me përjashtim të paragrafit (2) të këtij neni, llogaria e letrave me vlerë të jomaterializuara mundet:

- 1) Të titullojë në shoqëri të investimeve, respektivisht bankë (institucion kredituese) e cila jep shërbime nga neni 5 paragrafi (2) pika a) e këtij Ligji, ndërkaq të jetë për llogari të pronarit fundor – llogari kujdestarore ose të mbahet si llogari përmbledhëse; ose
- 2) Të jetë e hapur si llogari e kufizuar; ose
- 3) Të jetë e hapur si llogari për mbajtjen e portofolit; ose
- 4) Të jetë e hapur si llogari përfaqësuese.

(4) Llogaria përfaqësuese e letrave me vlerë hapet në bazë të rregullave të cilat e rregullojnë çështjen e një përfaqësuesi ligjor ose në bazë të një prokure të verifikuar me të cilën zotëruesi i letrave me vlerë i'a beson menaxhimin dhe disponimin me letrat me vlerë të tij dhe realizimin e të drejtave nga ato letra me vlerë një personi të tretë - përfaqësues.

(5) Në letrat me vlerë në llogaritë nga paragrafi (3) i këtij neni zbatohen dispozitat nga neni 282 i këtij Ligji.

(6) Depozitari i autorizuar mundet me rregullat e veta të përcaktojë edhe lloje të tjera të llogarive të letrave me vlerë të jomaterializuara.

Regjistrimi i letrave me vlerë

Neni 268

(1) Të gjitha letrat me vlerë të jomaterializuara përveç bonove të thesarit, të emetuara në Republikën e Maqedonisë së Veriut regjistrohen në një depozitar të autorizuar si regjistër elektronik.

учесник се однесува известувањето.

(3) Комисијата го проследува известувањето за отварање на постапката поради инсолвентност на учесник кое е примено од надлежно тело во држава членка на Европската Унија или од трета земја до операторот на системот за чиј учесник се однесува известувањето.

Подглава 2

Права на примателот на инструментот за обезбедување

Права на примателот на инструментот за обезбедување во случај на постапка поради инсолвентност на давателот на инструментот за обезбедување

Член 260

(1) На правата на операторот на системот или на учесникот кои произлегуваат од инструментите за обезбедување и кои се стекнати во врска со работењето на системот или друг интероперабилен систем, како и на правата на Народната банка кои произлегуваат од инструментите за обезбедување кои ги прибавила, не влијае постапката за инсолвентност на:

- а) учесникот (во системот или друг интероперабилен систем);
- б) операторот на интероперабилниот систем кој не е учесник;
- в) другата договорна страна на Народната банка или
- г) било кое трето лице кое има дадено инструмент за обезбедување.

(2) Ваквиот инструмент за обезбедување може да се користи за остварување на тие права.

(3) На правата на Европската централна банка, централните банки на државите-членки како централни банки и сите други меѓународни субјекти согласно приписите ид областа на финансиското обезбедување кои произлегуваат од инструментите за обезбедување кои ги прибавиле, на соодветен начин се применува став (1) на овој член.

Примена на правото

Член 261

(1) Кога финансиските инструменти или правата на финансиски инструменти се дадени како инструмент за обезбедување на учесниците, операторот на системот и/или Народната банка, а нивните права врз финансиски инструменти или правата на кои било други лица кои преземаат дејствија за нивна сметка законски се запишани во регистар, на сметка или во овластен депозитар, се применува законот на земјата во која се наоѓа регистарот, сметката или овластениот депозитар.

(2) Кога финансиските инструменти или правата на финансиски инструменти дадени како инструмент за обезбедување на Европската централна банка, централните

(2) Emetuesi është i obliguar që t'i dorëzojë aksionet për regjistrim në depozitarin e autorizuar brenda tre ditë pune nga dita e regjistrimit të principalit themelor në Regjistrin Tregtar, ndërsaq letrat me vlerë të tjera në afat të përcaktuar në aktin për emetim.

(3) Emetuesi nuk mund të disponojë me asetet e e depozituara në llogarinë e posaçme në përputhje me Ligjin mbi Prospektin dhe Detyrimet për Transparencë të Emetuesve të letrave me vlerë të reja të emetuara deri në ditën e regjistrimit të letrave me vlerë të jomaterializuara në depozitarin e autorizuar.

(4) Bonot e thesarit regjistrohen në Bankën Popullore.

Saktësia e të dhënave në Depozitarin e autorizuar

Neni 269

(1) Emetuesi është tërësisht përgjegjës për saktësinë e të dhënave për letrat me vlerë të jomaterializuara të cilat do dorëzohen deri te depozitari i autorizuar për regjistrim.

(2) Depozitari i autorizuar është tërësisht përgjegjës për saktësinë e të dhënave për letrat me vlerë të jomaterializuara nga çasti i dorëzimit të tyre deri te depozitari për regjistrim.

Të drejtat e letrave me vlerë

Neni 270

(1) Pretendimet, respektivisht të drejtat nga letrat me vlerë të jomaterializuara u takojnë zotëruesve të tyre ligjor.

(2) Zotërues ligjor i letrave me vlerë (në tekstin e mëtejme: zotëruesit) është personi në emër të së cilit titullohet llogaria e letrave me vlerë në depozitarin e autorizuar ku mbahen letrat me vlerë të jomaterializuara, përveç nëse regjistrimi i letrave me vlerë të jomaterializuara është kryer në dobi të tij pa urdhër të emetuesit, zotëruesit të përparshëm ose çfarëdo baze juridike.

(3) Me përjashtim të paragrafit (2) të këtij neni, personi i cili vepron me qëllim të mirë dhe në dobi të së cilit janë të regjistruara letrat me vlerë të jomaterializuara në depozitarin e autorizuar konsiderohet zotërues ligjor dhe i përvetëson të gjitha të drejtat nga letrat me vlerë të jomaterializuara dhe kur regjistrimi në dobi të tij është kryer pa urdhër të emetuesit, zotëruesit të përparshëm ose pa bazë tjetër juridike.

(4) Konsiderohet se përvetësimi është kryer me qëllim të mirë edhe nëse letra me vlerë e jomaterializuar është regjistruar në dobi të një personi individual në bazë të një transakcioni të realizuar në vend të tregtimit ose në treg OTC.

(5) Përjashtim nga dispozitat nga paragrafi (2) i këtij neni janë rastet e parapara në nenin 267 paragrafi (3), pika 1, pika 3 dhe pika 4 e këtij Ligji, kur zotërues ligjor është person për llogari të së cilit mbahen ose menaxhohen letrat me vlerë të jomaterializuara.

банки на државите-членки како централни банки и сите други меѓународни субјекти согласно законот со кој се уредува финансиското обезбедување, а нивните права врз финансиски инструменти или правата на кое било друго лице кое презема дејствија за нивна сметка се законски внесени/евидентирани во регистар на сметка или во овластениот депозитар на земја-членка, на нејзините права се применува правото на земјата-членка каде што се наоѓа регистарот, сметката или овластениот депозитар.

Регистар на системи

Член 262

(1) Комисијата на својата интернет страна води регистар на системите од член 251 од овој закон на кои се применуваат одредбите од оваа глава.

(2) Регистарот од став (1) на овој член ги содржи најмалку следните податоци:

- 1) Назив /име на системот;
- 2) Назив и седиште на операторот со системот;
- 3) Листа на учесници и индиректни учесници на системот.

Подглава 3

Нематеријализирани хартии од вредност и други финансиски инструменти

Регистар за нематеријализирани хартии од вредност

Член 263

(1) Правата кои произлегуваат од нематеријализираните хартии од вредност, имателите на тие права, како и правата на трети лица над тие хартии од вредност се запишуваат во регистар за нематеријализирани хартии од вредност.

(2) Со регистар за нематеријализирани хартии од вредност од став (1) на овој член управува правно лице кое е овластен депозитар.

Регистар на финансиски инструменти

Член 264

(1) Регистарот на финансиски инструменти претставува централизиран уписник на нематеријализирани финансиски инструменти, кои не се нематеријализирани хартии од вредност од член 263 од овој Закон, а во кој се запишуваат податоците за имателите на истите.

(2) Со регистарот на финансиски инструменти управува институција (оператор) во согласност со одредбите од овој Закон (во понатамошниот текст: оператор на регистарот на финансиски инструменти). На операторот на регистарот на

(6) Екстрактот и гјендјес сè ллогарисè сè letrave me vlerè që i dorëzohet zotëruesit të letrave me vlerè konsiderohet si provë për të drejtën e pronësisë së letrave me vlerè në datën dhe në kohën kur është lëshuar ekstrakti.

(7) Kufizimet e të drejtave në pronësi dhe ndryshimet e të drejtave në pronësi të letrave me vlerè mund të rrjedhin vetëm nga akti i emetimit, kolaterali, një vendim fuqiplotë gjyqësor, akt i Bankës Popullore, Komisionit, Drejtorisë së të Ardhurave Publike ose organi tjetër kompetent në përputhje me ligj.

Elemente të letrës me vlerè të jomaterializuar

Neni 271

(1) Letra me vlerè e jomaterializuar duhet sè paku t'i përmbajë elementet në vijim:

- 1) Emërtimin, selinë dhe numrin unik amë (numrin e identifikimit) të emetuesit;
- 2) Datën e emetimit;
- 3) Llojin e letrës me vlerè (për shembull, aksione, obligacione, bono shtetërore);
- 4) Gjininë dhe klasën e letrave me vlerè (për shembull aksione të preferuara ose të zakonshme);
- 5) Identitetin e zotëruesve të letrave me vlerè (për persona fizik vendor: emri, adresa dhe numri unik amë i qytetarit; për persona fizik të huaj: emri, shtetësia dhe numri i pasaportës; për të gjithë personat juridik: emërtimi, adresa dhe selia e regjistruar e personit në fjalë dhe numri unik amë i subjektit (NUAS) i ndarë nga ana e Regjistratit Qendror të Republikës së Maqedonisë së Veriut ose Regjistratit përkatës nga vendi nga i cili vjen;
- 6) Sasia e letrave me vlerè e zotëruesit;
- 7) Vlera nominale e letrave me vlerè;
- 8) Në rast të obligacioneve, certifikateve për depozitë, bono shtetërore, bono të thesarit dhe bono komerciale: a) lartësia e normës së interesit, b) mënyra e përlllogaritjes së interesit, c) afati i pagesës dhe ç) afati i maturimit;
- 9) Në rast të aksioneve të preferuara, përparësi e realizimit të së drejtës në: dividend, administrim dhe/ose procedura për likuidim;
- 10) Data e regjistrimit të letrës me vlerè në depozitar.
- 11) Përderisa emetuesi ka të drejtë të blerjes së parakohshme:
  - të dhëna për vlerën blerëse për të cilën mund të realizohet e drejta në fjalë ose mënyra e përcaktimit të vlerës blerëse,
  - të dhëna për mënyrën e realizimit të së drejtës në

финансиски инструменти на соодветен начин се применуваат и одредбите од овој Закон, кои се однесуваат на операторот на регистар за нематеријализирани хартии од вредност.

Член 265

(1) Одредбите од овој Закон кои се однесуваат на овластениот депозитар на соодветен начин се однесуваат и на оператор на регистарот на финансиски инструменти.

(2) Одредбите од овој Закон кои се однесуваат на активностите на чување, утврдување и порамнување на нематеријализираните хартии од вредност на соодветен начин се применуваат на останатите нематеријализирани финансиски инструменти.

Нематеријализирани хартии од вредност

Член 266

(1) Нематеријализирана хартија од вредност претставува електронски запис евидентиран на сметка на законскиот имател на хартии од вредност, во електронскиот систем на регистарот за нематеријализирани хартии од вредност, за која издавачот се обврзува да ги исполни обврските содржани во таа нематеријализирана хартија од вредност.

(2) Сите хартии од вредност се издаваат единствено како нематеријализирани хартии од вредност.

(3) Нематеријализираните хартии од вредност издадени од еден издавач се регистрираат само во еден регистар на нематеријализирани хартии од вредност.

(4) Обврските кои произлегуваат од нематеријализираните хартии од вредност од ист род и класа кои во правниот промет се заменливи без ограничување, и се исполнуваат со исполнување на обврска за било која од тие нематеријализирани хартии од вредност, на начин што доверителот не може да бара тие обврски да бидат исполнети од поединечно определени нематеријализирани хартии од вредност.

Сметка на нематеријализирани хартии од вредност

Член 267

(1) На сметките на нематеријализираните хартии од вредност се водат податоци за видот, родот, количината, издавачот, правата на хартиите од вредност и носителите на тие права, ограничување на правата, како и историја на уписи на нематеријализираните хартии од вредност.

(2) Сметката на нематеријализираните хартии од вредност може да гласи на име на крајниот сопственик – сопственичка сметка. Две или повеќе лица можат да бидат сосопственици на нематеријализираните хартии од вредност кои се евидентираат на сосопственичка сметка, согласно правилата на овластениот депозитар.

(3) По исклучок од став (2) на овој член сметката на нематеријализираните хартии од вредност може:

1) Да гласи на инвестициско друштво односно банка

фјалë,

– kushte të tjera të mundshme për realizimin e së drejtës në fjalë,

– të dhëna për ditën për të cilën lidhet e drejta për pagesë të një pjese nga principalin ose interesi.

12) dhe të drejta të tjera të cilat rrjedhin nga letra me vlerë e jomaterializuar

(2) Letrat me vlerë të jomaterializuara të cilat zotëruesit i japin të drejtën e zëvendësimit me letër me vlerë tjetër krahas të dhënave të theksuara në paragrafin (1) të këtij neni, kur kjo gjë zbatim duhet t'i posedojë edhe informacionet e rëndësishme në vijim me qëllim që të regjistrohen në depozitarin e autorizuar:

1) Përmbajtjen e të drejtave të letrës me vlerë për të cilën është i mundur zëvendësim;

2) Raportin e zëvendësimit për të cilin është i mundur zëvendësimi;

3) Të dhëna për mënyrën e realizimit të së drejtës në zëvendësim;

4) Afatin e realizimit të së drejtës në zëvendësim, nëse e njëjta është e lidhur me afat,

5) Kushte të tjera të mundura për realizimin e së drejtës në zëvendësim.

(3) Të drejtat që rrjedhin nga letrat me vlerë të jomaterializuara, të cilat dallohen nga ato të përshkruara në paragrafet (1) dhe (2) të këtij neni, emetuesit janë të obliguar që të regjistrojnë përmbajtjen e saktë e atyre të drejtave në depozitarin e autorizuar.

Përvetësimi i letrave me vlerë të jomaterializuara

Neni 272

(1) Letrat me vlerë të jomaterializuara dhe të drejtat të cilat rrjedhin nga ato përvetësohen në çastin e regjistrimit të llogarisë së letrave me vlerë të jomaterializuara të përvetësuesit ose personit nga neni 267 paragrafi (2), (3) dhe (4) i këtij Ligji i cili i mban letrat me vlerë të jomaterializuara për llogari të përvetësuesit, përveç nëse çasti i përvetësimit nuk është ndryshe i përcaktuar me rregulla të posaçme.

(2) Letrat me vlerë të jomaterializuara dhe të drejtat të cilat rrjedhin nga ato përvetësohen në bazë të një pune të realizuar juridike me transfer të letrave me vlerë të jomaterializuara nga llogaria e shitësit në llogarinë e letrave me vlerë të jomaterializuara të blerësit.

(3) Letrat me vlerë të jomaterializuara dhe të drejtat të cilat rrjedhin nga ato përvetësohen edhe në bazë të një kontrate për dhuratë, realizim i një kontrate për kolateral, vendim gjyqësor, vendim i Bankës Popullore në procedurë të zgjidhjes së një banke, investime në letra me vlerë si investim jomonetar gjatë themelimit ose rritjes së principalit themelor në shoqëri

(кредитна институција) која дава услуги од член 5 став (2) точка а) од овој закон, а да биде за сметка на крајниот сопственик – старателска сметка или да се води како збирна сметка или

- 2) Да биде отворена како ограничена сметка, или
- 3) Да биде отворена како сметка за водење портфолио, или
- 4) Да биде отворена како застапничка сметка.

(4) Застапничката сметка на хартии од вредност се отвора врз основа на прописите кои го регулираат прашањето за законски застапник или врз основа на заверено полномошно со кое сопственикот на хартиите од вредност го доверува управувањето и располагањето со своите хартии од вредност и остварувањето на правата од тие хартии од вредност, на трето лице – застапник.

(5) На хартиите од вредност на сметките од став (3) на овој член се применуваат одредбите од член 282 од овој закон.

(6) Овластениот депозитар може во своите правила да пропише и други видови на сметки на нематеријализирани хартии од вредност.

Регистрирање на хартии од вредност

Член 268

(1) Сите нематеријализирани хартии од вредност, освен благајничките записи издадени во Република Северна Македонија се регистрираат во овластен депозитар како електронски запис.

(2) Издавачот е должен да ги предаде акциите за регистрирање во овластениот депозитар во рок од три работни дена од денот на уписот на основната главнина во трговскиот регистар, а другите хартии од вредност во рок утврден во актот за издавање.

(3) Издавачот не може да располага со средствата депонирани на специјалната сметка согласно Законот за проспекти и обврски за транспарентност на издавачите за новоиздадени хартии од вредност до денот на регистрирање на нематеријализираните хартии од вредност во овластениот депозитар.

(4) Благајничките записи се регистрираат во Народна Банка.

Точност на податоците во овластениот депозитар

Член 269

(1) Издавачот е целосно одговорен за точноста на податоците за нематеријализираните хартии од вредност кои се доставуваат до овластениот депозитар за регистрирање.

(2) Овластениот депозитар е целосно одговорен за точноста на податоците за нематеријализираните хартии од вредност од моментот на нивното доставување до депозитарот за регистрирање.

tregtare dhe ndryshime statusore në përputhje me Ligjin për Shoqëritë Tregtare, shpërndarjen e letrave me vlerë pas përfundimit të procedurave për falimentim dhe likuidim, devijim i letrave me vlerë gjatë jetës, me anë të trashëgimisë ose në bazë të një ligji në të cilin është i paraparë transferi i pronësisë së letrave me vlerë.

(4) Dispozitat e këtij neni në mënyrë përkatëse zbatohen edhe në shitjen e letrave me vlerë të jomaterializuara.

E drejta e kolateralit në letrat me vlerë të jomaterializuara

Neni 273

(1) E drejta e kolateralit e letrave me vlerë të jomaterializuara evidentohet në bazë të një pune të realizuar juridike në përputhje me Ligjin e Regjistrimit të së Drejtës së Kolateralit në llogarinë e letrave me vlerë të jomaterializuara ose në bazë të një vendimi gjyqësor, vendimi të një organi kompetent ose në bazë të ligjit.

(2) Në letrat me vlerë të jomaterializuara, kreditori kolateral i cili në përputhje me dispozitat e një ligji të posaçëm është i autorizuar për shlyerje, çdoherë i është e lejuar që të shlyejë pretendimin me kolateralin e siguruar në një procedurë jashtëgjyqësore, përveç në rast të arkëtimit të detyrueshëm.

(3) E drejta e kolateralit e letrave me vlerë të jomaterializuara pushon me vlefshmëri në çastin e fshirjes së tij, pa marrë parasysh bazën juridike të pushimit.

Transferi i letrave me vlerë të jomaterializuara

Neni 274

(1) Transferi i letrave me vlerë të jomaterializuara nga llogaria e shitësit në llogarinë e blerësit, në bazë të transakcioneve të përmbyllura në një treg të rregullar, në PSHT, POT dhe OTC treg me ndërmjetësimin e një shoqërie të investimeve ose bankë (institucion kreditues), zbatohet përmes sistemit për përcaktim dhe shlyerje.

(2) Transferi i letrave me vlerë të jomaterializuara dhe transferi i drejtave nga letrat me vlerë të jomaterializuara në bazë të një pune të realizuar juridike nga neni 272 paragrafi 3 i këtij Ligji përcaktohet si transfer jotregtar.

Aksesi i të dhënave nga depozitari i autorizuar

Neni 275

(1) Zotëruesi i një letre me vlerë mund të ketë akses në listën e personave fizik dhe juridik të cilët zotërojnë aksione tek emetuesi i letrës me vlerë pas një kërkesë paraprakisht të dorëzuar deri te depozitari dhe pagesë të kompensimit të nevojshëm të përcaktuar në tarifën e depozitarit.

(2) Të dhëna të fituara në përputhje me këtë nen përdoren ekskluzivisht për realizimin e të drejtave të aksionarëve.

(3) Zotëruesi i letrave me vlerë i cili përvetëson të dhëna nga

Права на хартиите од вредност

Член 270

(1) Побарувањата, односно правата од нематеријализираните хартии од вредност припаѓаат на нивните законски иматели.

(2) Законски имател на хартии од вредност (во понатамошниот текст: иматели) е лицето на чие име гласи сметката на хартиите од вредност во овластениот депозитар каде се водат нематеријализираните хартии од вредност, освен доколку уписот на нематеријализираните хартии од вредност е извршен во негова корист без налог на издавачот, претходниот имател или без било каква правна основа.

(3) По исклучок од став (2) на овој член, лицето кое постапува со добра намера и во чија корист се запишани нематеријализираните хартии од вредност во овластениот депозитар се смета за законски имател и ги стекнува сите права од нематеријализираните хартии од вредност и кога уписот во негова корист е извршен без налог на издавачот, претходниот имател или без друга правна основа.

(4) Се смета дека стекнувањето е извршено со добра намера и доколку нематеријализираната хартија од вредност е запишана во корист на поединечно лице врз основа на реализирана трансакција на места на тргување или на ОТП пазар.

(5) Исклучок од одредбите од став (2) на овој член се случаите превидени во член 267 став (3), точки 1, точка 3 и точка 4 од овој Закон, кога законски имател е лице за чија сметка се чуваат или се управуваат нематеријализираните хартии од вредност.

(6) Изводот од состојбата на сметката на хартии од вредност што му се доставува на сопственикот на хартиите од вредност се смета за доказ за правото на сопственост на хартиите од вредност на датумот и во времето кога е издаден изводот.

(7) Ограничувањата на правата на сопственост и промените на правата на сопственост на хартиите од вредност можат да произлезат единствено од актот на издавање, залог, правосилна судска одлука, акт на Народната банка, Комисијата Управата за јавни приходи или на друг надлежен орган согласно со закон.

Елементи на нематеријализираната хартија од вредност

Член 271

(1) Нематеријализираната хартија од вредност мора да ги содржи најмалку следниве елементи:

- 1) назив, седиште и единствен матичен број (идентификациски број) на издавачот;
- 2) датум на издавање;

параграфи (1) и кетј нени нук мунд т'и трансферојџе дхе т'и бџџе тџ диспонуешме тџ нџџтат персонаве тџ тџрџ.

(4) Мџнџра е реализимит тџ сџ дрејтџс нџ аксес нџа параграфџ (1) и кетј нени ррегullohet ме ррегullat е пунџс сџ депозитарит тџ авторизуар.

(5) Emetuesi i letrave me vlerџ тџ jomaterializuara ka тџ дрејтџ нџ пикџқасје нџ тџ дхџнат нџа нени 267 параграфџ (1) i кетј Ligji пџр тџ cilat ai paraqitet si emetues, si dhe тџ zotџruesve тџ letrave me vlerџ нџ fjalџ.

(6) Чдо zotџruesi тџ letrave me vlerџ тџ jomaterializuara, depozitari i autorizuar, ме кџркесџ тџ тџ, duhet т'и mundџsoјџ pикџқасје нџ тџ дхџнат нџа параграфџ (1) i кетј нени.

(7) Komisioni ka тџ дрејтџ нџ пикџқасје тџ pakufizuar pa kompensim нџ тџ дхџнат нџа нени 267 i кетј Ligji, si dhe нџ gjitha тџ дхџнат тџра dhe нџ dokumentacionin e plotџ i cili mbahet нџ depozitarin e autorizuar.

(8) Nџ bazџ тџ кџркесџс, тџ дрејтџ нџ пикџқасје нџ тџ дхџнат dhe dokumentacionin qџ mbahen нџ depozitarin e autorizuar канџ organet legislative dhe administrative, noterџт, пџрмbaruesit dhe subjektџ тџ тџрџ ме autorizime publike тџ пџрcaktuara ме ligj, нџ kuadџр тџ kompetencave тџ tyre тџ parapara ме ligje тџ posaqme.

(9) Depozitari i autorizuar ka detyrim пџр т' ruajtur тџ дхџнат e veta si sekret afarist, пџрвеч нџ rastet тџ cilat janџ тџ пџрcaktuara ме dispozitat e кетј Ligji.

(10) Nџ grumbullimin, пџрpunimin dhe пџрдorimin e тџ дхџнаве personale пџр zotџruesit e llogarisџ сџ letrave me vlerџ ме тџ cilat disponon depozitari i autorizuar zbatohen dispozitat нџа ррегullat нџа sfera e mbroјtjes сџ тџ дхџнаве personale, пџрвеч нџ rastet qџ janџ тџ ррегulluara ме dispozitat e кетј Ligji.

Detyrime тџ raportimit

Neni 276

(1) Depozitari i autorizuar џштџ i obliguar qџ нџ мџнџрџе дхе вџллим тџ пџрcaktuar ме ррегullat e veta т'и njoftoјџ:

- 1) Emetuesit e letrave me vlerџ тџ jomaterializuara пџр letrat me vlerџ тџ jomaterializuara тџ cilat i канџ emetuar, si dhe пџр zotџruesit e atyre letrave me vlerџ тџ jomaterializuara.
- 2) Zotџruesit e letrave me vlerџ тџ jomaterializuara пџр gjendjen dhe ndryshimet e llogarive тџ tyre тџ letrave me vlerџ тџ jomaterializuara.
- 3) Anџtarџт e depozitarit пџр punџт e ndџrmarra ме letrat me vlerџ тџ jomaterializuara пџр llogari тџ vet ose пџр llogari тџ urdhџrdhџnџsve.

(2) Njoftimet нџа параграфџ 1 pikat 1 dhe 2 тџ кетј нени, depozitari i autorizuar i dorџzon нџ кџркесџ тџ emetuesve dhe zotџruesve тџ letrave me vlerџ тџ jomaterializuara pas pagesџs сџ kompensimit нџ пџрputhје ме tarifoјren e depozitarit нџа

- 3) вид на хартијата од вредност (на пример акции, обврзници, државни записи);
  - 4) род и класа на хартии од вредност (на пример приоритетни или обични акции);
  - 5) идентитет на сопствениците на хартии од вредност (за домашни физички лица: име, адреса и единствен матичен број на граѓанинот; за странски физички лица: име, државјанство и број на пасош; за сите правни лица: име, адреса и регистрирано седиште на тоа лице и единствен матичен број на субјектот (ЕМБС) доделен од страна на Централниот регистар на Република Северна Македонија или соодветен регистар од земјата од каде доаѓа;
  - 6) количина на хартии од вредност на имателот;
  - 7) номинална вредност на хартиите од вредност;
  - 8) во случај на обврзници, сертификати за депозит, државни записи, благјанички записи и комерцијални записи: а) висината на каматната стапка, б) начинот на пресметување на каматата, в) рокот на плаќање и г) рокот на достасување;
  - 9) во случај на приоритетни акции, првенство на остварување на право на: дивиденди, управување и/или постапки за ликвидација;
  - 10) датум на запишување на хартијата од вредност во депозитарот.
  - 11) доколку издавачот има право на предвремен откуп:
    - податоци за откупната вредност за која може да го оствари тоа право или начинот на одредување на откупната вредност,
    - податоци за начинот на остварување на тоа право,
    - други можни услови за остварување на тоа право,
    - податоци за денот за кој се врзува правото за исплата на дел од главницата или каматата.
  - 12) и други права кои произлегуваат од нематеријализираната хартија од вредност
- (2) Нематеријализираните хартии од вредност кои на имателот му даваат право на замена за друга хартија од вредност покрај податоците наведени во став (1) на овој член, кога тоа е применливо мора да ги поседува и следните битни информации со цел да бидат запишани во овластениот депозитар:
- 1) Содржина на правата на хартијата од вредност за која е можна замена;
  - 2) Односот на замена за која е можна замената;
  - 3) Податоци за начинот на остварување на правото на замена;
  - 4) Рок на остварување на правото на замена, доколку истото е врзано со рок,
  - 5) Други можни услови за остварување на правото на

neni 312 nga ky Ligj.

(3) Depozitari i autorizuar dorëzon raportime mujore për punën deri te Komisioni në afat dhe mënyrë të përcaktuar nga ana e Komisionit.

Përcaktimi dhe shlyerja e letrave me vlerë të jomaterializuara

Neni 277

(1) Përcaktimi është një proces në disa faza i cili përbëhet nga krahasimi i të dhënave pas përmbylljes së një pune juridike me letra me vlerë të jomaterializuara, përcaktim i afateve për shlyerje të atyre punëve juridike, si dhe përlllogaritje e detyrimeve për shlyerje e cila zbatohet me ose pa ndërmjetësim të një pale tjetër qendrore kontraktuese.

(2) Shlyerja e shënon procesin e ndërmjetësimit dhe kontrollin e transferit të letrave me vlerë të jomaterializuara dhe/ose pagesë në lidhje me punët juridike me letrat me vlerë.

(3) Kur procesi i përcaktimit kryhet me ndërmjetësim të një pale tjetër qendrore kontraktuese, në procesin e përcaktimit të shlyerjes nuk zbatohen dispozitat nga neni 287 deri 328 të këtij Ligji.

(4) Komisioni me Rregullore do përcaktojë kushtet dhe mënyrën e punës, respektivisht procesin e përcaktimit dhe shlyerjes që do duhet t'i vendos pala tjetër qendrore kontraktuese.

(5) Risia, në kuptim të përcaktimit/shlyerjes e cila zbatohet me ndërmjetësimin e palës tjetër qendrore kontraktuese nga paragrafi 3 i këtij neni, e shënon procedurën në të cilën marrëdhënia kontraktuale ndërmjet blerësit dhe shitësit në transaksionin që përcaktohet/shlyhet zëvendësohet me dy marrëdhënie të reja kontraktuale me të cilat pala tjetër qendrore kontraktuese bëhet blerës i shitësit fillestar dhe shitës i blerësit fillestar, ku marrëdhënia fillestare kontraktuale ndërmjet blerësit fillestar dhe shitësit fillestar pushon me vlefshmëri. Në risinë, në kuptim të fjalisë së përparshme, nuk zbatohen dispozitat për risi nga rregullat e sferës së marrëdhënieve obligative.

(6) Përderisa pala tjetër qendrore kontraktuese nga paragrafi 3 i këtij neni e zbaton risinë e theksuar në paragrafin 5 të këtij neni, e njëjta është e obliguar që në rregullat e veta t'a përcaktojë çastin në të cilin ndodh risia, respektivisht çastin kur transaksioni i ri konsiderohet i pranuar dhe përfundimtar në sistemin me të cilin ajo administron, në kuptim të dispozitave të Nënkapitullit 1 të këtij Kapitulli me të cilën rregullohet përfundimësia e shlyerjes së instrumenteve financiare.

(7) Dispozitat nga paragrafi (6) i këtij neni në mënyrë përkatëse zbatohen edhe në rast kur pala tjetër qendrore kontraktuese nga paragrafi 3 i këtij neni nuk kryen përcaktimin me zbatimin e risisë.

Sistemi i përcaktimit dhe/ose shlyerjes

Neni 278

замена.

(3) Правата кои прилегуваат од нематеријализираните хартии од вредност, а кои се разликуваат од оние опишани во ставовите (1) и (2) на овој член, издавачите се должни да ја запишат точната содржина на тие права во овластениот депозитар. .

Стекнување на нематеријализирани хартии од вредност

Член 272

(1) Нематеријализираните хартии од вредност и правата кои произлегуваат од нив се стекнуваат во моментот на упис на сметката на нематеријализираните хартии од вредност на стекнувачот или на лицето од член 267 став (2), (3) и (4) од овој Закон кое ги чува нематеријализираните хартии од вредност за сметка на стекнувачот, освен ако моментот на стекнување не е поинаку утврден со посебни прописи.

(2) Нематеријализираните хартии од вредност и правата кои произлегуваат од нив се стекнуваат врз основа на остварена правна работа со пренос на нематеријализираните хартии од вредност од сметка на продавачот на сметка на нематеријализираните хартии од вредност на купувачот.

(3) Нематеријализираните хартии од вредност и правата кои произлегуваат од нив се стекнуваат и врз основа на договор за подарок, реализација на договор за залог, судска одлука, одлука на Народна банка во постапка на решавање на банка, вложувања на хартии од вредност како непаричен влог при основање или зголемување на основната главнина во трговски друштва и статусни промени согласно Законот за трговски друштва, распределба на хартии од вредност по завршување на постапки за стечај и ликвидација, отстапување на хартии од вредност за време на живот, по пат на наследство или пак врз основа на закон во кој е предвидена обврска за пренос на сопственост на хартии од вредност.

(4) Одредбите на овој член на соодветен начин се применуваат и на продавање на нематеријализираните хартии од вредност.

Заложно право на нематеријализирани хартии од вредност

Член 273

(1) Заложно право на нематеријализирани хартии од вредност се евидентира врз основа на остварена правна работа во согласност со Закон со упис на заложното право на сметката на нематеријализирани хартии од вредност или врз основа на судска одлука, одлука на надлежен орган или врз основа на закон.

(2) На нематеријализираните хартии од вредност, заложниот доверител кој во согласност со одредбите на посебен закон е овластен за намирување, секогаш му е дозволено да го намира побарувањето со обезбедениот залог во вонсудска

(1) Системи për përcaktim është sistem i cili:

1) e udhëheq ose me të administron palë tjetër qendrore kontraktuese e themeluar në përputhje me legjislacionin e Bashkimit Evropian që e rregullon punën e palëve qendrore kontraktuese dhe repozitarëve tregtar, e cila ka fituar miratim për punë nga Komisioni dhe nga organ tjetër përkatës kompetent i një vendi anëtar të Bashkimit Evropian, a që është e pranuar nga ESMA.

2) e udhëheq ose me të cilin administron depozitar i autorizuar ose person tjetër juridik i cili ka miratim përkatës për punë nga Komisioni, që nuk ofron shërbim si palë tjetër qendrore kontraktuese në përputhje me dispozitat nga pika 1 e këtij paragrafi (në tekstin e mëtejshëm: Operatori i sistemit të përcaktimit).

(2) Sistemin e përcaktimit e udhëheq ose me të njëjtin administron depozitar i autorizuar ose person tjetër juridik që ka fituar miratim përkatës për punë nga Komisioni (në tekstin e mëtejshëm: Operatori i sistemit të shlyerjes).

(3) Sistemi i përcaktimit dhe/ose shlyerjes nga paragrafi (1) dhe (2) i këtij neni duhet t'i përmbush kushtet në vijim:

1) të mundësojë përcaktimin dhe/ose shlyerjen e punëve juridike me instrumente financiare të cilat janë të përmbyllura në treg të rregulluar, PSHT, POT ose në OTC treg, a me ndërmjetësim të anëtarëve pjesëmarrës në sistemin, në kuadër të rregullave paraprakisht të vërtetuara dhe përcaktuara të sistemit në fjalë;

2) të kanë marrëdhënie të rregulluara juridike ndërmjet anëtarëve pjesëmarrës të tyre, si dhe ndërmjet anëtarëve pjesëmarrës dhe operatorit të sistemit, me të cilat janë të përcaktuara të drejtat dhe detyrimet e tyre të ndërsjella në lidhje me përcaktimin dhe/ose shlyerjen e punëve me instrumente financiare.

(4) Përveç kushteve nga paragrafet (1), (2) dhe (3) i këtij neni, sistemi i përcaktimit dhe/ose shlyerjes duhet t'i përmbush edhe kushtet që janë të përcaktuara në dispozitat e Nënkapitullit 1 të këtij Kapitulli me të cilin rregullohet përfundimësia e shlyerjes së instrumenteve financiare.

(5) Operatorët e sistemeve nga paragrafi (1) i këtij neni për sistemet me të cilët administrojnë janë të obliguar që në punën e tyre t'i zbatojnë standardet dhe parimet e pranuar ndërkombëtarisht për infrastrukturë të tregut.

Neni 279

(1) Inicimi i një procedure për shkak të paafësisë paguese, , si dhe marrje e masave të tjera juridike kundër një pjesëmarrësi të sistemit për përcaktim dhe/ose shlyerje ose kundër personave të tjerë juridik të cilët përmbyllin transaksione në një treg të rregulluar, PSHT, POT dhe OTC treg, masa juridike të cilat janë pasojë e atyre procedurave ose nga masat për ndalesë ose pushim të përmbushjes së detyrimeve nga ana e anëtarëve të përmendur ose personat tjerë juridik ose pasojë e kufizimeve të dispozicionit të tyre të lirë me pronën, përfshirë edhe ndalesat e përkohshme të përmendura në këtë Ligj ose ligjin

постапка, освен во случај на присилна наплата.

(3) Заложното право на нематеријализираните хартии од вредност престанува да важи во моментот на неговото бришење, без оглед на правниот основ за престанок.

Пренос на нематеријализирани хартии од вредност

Член 274

(1) Преносот на нематеријализирани хартии од вредност од сметка на продавачот на сметка на купувачот, врз основа на склучени трансакции на регулиран пазар, на МПТ, ОПТ и ОТЦ пазар со посредство на инвестициско друштво или банка (кредитна институција), се спроведува преку системот за утврдување и порамнување.

(2) Преносот на нематеријализирани хартии од вредност и пренос на правата од нематеријализираните хартии од вредност врз основа на остварена правна работа од член 272 став 3 од овој Закон се спроведува како нетрговски пренос.

Достапност на податоците од овластениот депозитар

Член 275

(1) Имател на хартија од вредност може да има пристап до списокот на физички и правни лица кои поседуваат акции кај издавачот на хартијата од вредност по претходно барање доставено до депозитарот и плаќање на потребниот надоместок утврден во тарифата на депозитарот.

(2) Податоците добиени согласно со овој член се користат исклучиво за остварување на правата на акционерите.

(3) Имателот на хартиите од вредност кој стекнува податоци од ставот (1) на овој член не смее да ги пренесува и да ги прави достапни истите на други лица.

(4) Начинот на остварување на правото на пристап од ставот (1) на овој член се уредува со правилата за работа на овластениот депозитар.

(5) Издавачот на нематеријализирани хартии од вредност има право на увид во податоците од член 267 став (1) од овој закон за кои тој се јавува како издавач, како и на имателите на тие хартии од вредност.

(6) На секој имател на нематеријализирани хартии од вредност овластениот депозитар на негово барање треба да му овозможи увид во податоците од став (1) на овој член.

(7) Комисијата има право на неограничен увид без надомест во податоците од член 267 од овој Закон, како и на сите останати податоци и на целосната документација која се води во овластениот депозитар.

(8) Врз основа на барање право на увид во податоците и во документацијата која се води во овластениот депозитар имаат правосудните и управните органи, нотари, извршители и други субјекти со јавни овластувања утврден со закон, а во

me të cilin rregullohet zgjidhja, respektivisht sanimi i bankave (institucioneve kredituese), a të cilat zbatohen në rast të hapjes së një procedure të falimentimit të bankave (institucioneve kredituese), nuk do prodhojnë pasoja juridike ndaj aseteteve monetare të cilat gjenden në llogari të posaçme monetare për qëllim të caktuar të hapura tek operatori i sistemit pagesor, madje edhe kur procedura e tillë është inicuar ose është inicuar procedurë e likuidimit ose nëse janë ndërmarr masa të tjera juridike para se të kryhet shlyerje e transaksionit.

(2) Llogaritë monetare për qëllim të caktuar të cilat janë të hapura tek operatori i sistemit pagesor nga paragrafi (1) i këtij neni hapen ekskluzivisht vetëm nëse janë të rregulluara dhe reciprocikisht të harmonizuara me rregullat e punës së sistemit pagesor dhe sistemit për përcaktimin dhe/ose shlyerjes së instrumenteve financiare në mënyrë të përcaktuar me Nënkapitullin 1 të këtij Kapitulli. Asetet në llogaritë monetare për qëllim të caktuar mund të shfrytëzohen ekskluzivisht për kryerjen e transaksioneve monetare lidhur me detyrimet të cilat rrjedhin nga detyrimet për shlyerje të urdhrave që janë pranuar në sistemin për përcaktim dhe/ose shlyerje të instrumenteve financiare.

(3) Inicimi i një procedure për shkak të paaftësisë paguese mbi të falimentimit, sanimit ose procedure të likuidimit të subjektet nga paragrafi (1) i këtij neni, si dhe martjen e masave të tjera juridike të cilat janë pasojë e atyre procedurave ose nga masat për ndalesë ose pushim të pëmbushjes së detyrimeve nga ana e anëtarëve të përmendur ose personat tjerë juridik ose pasojë e kufizimeve të dispozicionit të tyre të lirë me pronën, përfshirë edhe ndalesat e përkohshme të cekura në këtë Ligj ose ligjin me të cilin rregullohet zgjidhja, respektivisht sanimi i bankave (institucioneve kredituese), a të cilat zbatohen në rast të hapjes së një procedure të falimentimit të bankave (institucioneve kredituese), nuk do prodhojnë pasoja juridike ndaj pranuesit të sigurimit financiar i cili është nga ana e pjesëmarrësve në sistemin e përcaktimit dhe/ose shlyerjes ose personat tjerë të cilët përmbyllin transaksione në një treg të rregulluar, PSHT, POT dhe OTC treg, a përderisa me ligj është e rregulluar se transaksionet e tilla i nënshtrohen detyrimet për përcaktim në ndërmjetësim të operatorit të sistemit për përcaktim dhe/ose shlyerje i transferuar një pjesëmarrësi tjetër ose operatori të sistemit të përcaktimit dhe/ose shlyerjes (pranues i sigurimit financiar) dhe mbi të cilin në dobi të një pjesëmarrësi tjetër ose operatori të sistemit të përcaktimit dhe/ose shlyerjes është bazuar e drejtë e posaçme e kolateralit në kuptim të ligjit me të cilin rregullohet sigurimi financiar, nën kushte të caktuara nga ana e operatorit të sistemit të përcaktimit dhe/ose shlyerjes.

(4) Pasojat juridike të cilat rrjedhin nga pranimi i urdhrimit në sistemin për përcaktim dhe/ose shlyerje si dhe rezultatin e përlllogaritjes (Netting) ngjajnë dhe janë juridikisht komparative dhe detyrimore për palë të treta nëse urdhri është futur në sistemin e përcaktimit dhe/ose shlyerjen përpara çastit të hapjes së procedurës së falimentimit nga ana e gjykatës, respektivisht përpara inicimit të procedurës së zgjidhjes

рамки на нивните надлежности предвидени со посебните закони..

(9) Овластениот депозитар има обврска да ги чува своите податоци како деловна тајна, освен во случаите кои се пропишани со одредбите од овој закон.

(10) На прибирањето, обработката и користењето на личните податоци за имателите на сметка за хартии од вредност со кои располага овластениот депозитар се применуваат одредбите од прописите од областа на заштитата на личните податоци, освен во случаите кои се уредени со одредбите од овој закон.

Обврски за известување

Член 276

(1) Овластениот депозитар е должен на начин и во обем пропишан со своите правила да ги известува:

- 1) Издавачите на нематеријализирани хартии од вредност за нематеријализираните хартии од вредност кои ги имаат издадено, како и за имателите на тие нематеријализирани хартии од вредност.
- 2) Имателите на нематеријализирани хартии од вредност за состојбата и промените на нивните сметки на нематеријализирани хартии од вредност.
- 3) Членките на депозитарот за презмените работи со нематеријализирани хартии од вредност за своја сметка или за сметка на налогодавачите.

(2) Известувањата од ставот 1 точки 1 и 2 на овој член, овластениот депозитар ги доставува на барање на издавачите и имателите на нематеријализирани хартии од вредност по уплата на надомест согласно тарифникот на депозитарот од член 312 од овој закон.

(3) Овластениот депозитар доставува месечни известувања за работењето до Комисијата во рок и на начин пропишан од страна на Комисијата.

Утврдување и порамнување на нематеријализирани

хартии од вредност

Член 277

(1) Утврдување е повеќефазен процес којшто се состои од споредување на податоците по склучување на правна работа со нематеријализирани хартии од вредност, утврдување на рокови за подмирување на тие правни работи, како и пресметка на обврските за порамнување која се спроведува со или без посредство на централна друга договорна страна.

(2) Порамнувањето го означува процесот на посредување и контрола на преносот на нематеријализирани хартиите од вредност и/или плаќање во врска со правните работи со хартиите од вредност.

(3) Кога процесот на утврдување се врши со посредство на централна друга договорна страна, на процесот на утврдување и порамнување не се применуваат одредбите од

(sanimit) ose likuidimit të subjektëve nga paragrafi 1 i këtij neni. Nocioni palë e tretë nuk i referohet Bankës Popullore.

(5) Me përjashtim të paragrafit (4) të këtij neni, urdhrat për transfer të cilat janë futur në sistemin e përcaktimit dhe/ose shlyerjes pas çastit të hapjes së një procedure për shkak të paaftësisë paguese mbi një pjesëmarrës në sistemin e përcaktimit dhe/ose shlyerjes ose në sistem interoperabil dhe janë kryer në ditë pune të përcaktuar me rregullat e sistemit të përcaktimit dhe/ose shlyerjes, a në të cilin është hapur procedura e falimentimit, konsiderohen juridikisht detyrimore dhe nuk mund të kontestohen nga palë të treta vetëm nëse operatori i sistemit të përcaktimit dhe/ose shlyerjes mund të dëshmojë se në kohën në të cilën urdhrat për transfer janë bërë të jorevokueshme nuk ka ditur, e as ka mund të dijë për hapjen e një procedure të falimentimit.

(6) Mbrojtja e zbatimit të urdhrave nga paragrafi (4) i këtij neni nuk zbatohet në urdhrat të cilat janë të pranuar në sistemin për përcaktim, a janë në mënyrë shtesë të anuluar në përputhje me rregullat e sistemit të përcaktimit.

Neni 280

(1) Aseti i cili është dhënë si sigurim financiar një operatori të sistemi pagesor ose operatori të sistemit të përcaktimit dhe/ose shlyerjes së instrumentit financiar ose të pjesëmarrësit në sistemin e përcaktimit dhe/ose shlyerjes, nuk hyn në masën e falimentimit të:

- pjesëmarrësi në sistemin i cili ka dhënë instrumentin për sigurim financiar; ose
- pjesëmarrësi në sistemin i cili ka përmyllur kontrata për interoperabilitet me atë sistem në kuptim të dispozitave nga Nënkapitulli 1 i këtij Kapitulli me të cilin rregullohet përfundimësia e shlyerjes së instrumenteve financiare dhe rregullat me të cilat rregullohet përfundimësia e shlyerjes në sistemet pagesore, a e cila e ka dhënë instrumentin për sigurim financiar; ose
- operatori i sistemit me të cilin ai sistem ka përmyllur kontrata për interoperabilitet në kuptim të dispozitave nga Nënkapitulli 1 i këtij Kapitulli me të cilin rregullohet përfundimësia e shlyerjes së instrumenteve financiare dhe rregullat me të cilat rregullohet përfundimësia e shlyerjes në sistemet pagesore, që nuk është pjesëmarrës; ose
- cilido person tjetër që ka dhënë instrument për sigurim financiar në rast të paaftësisë paguese të njërit prej subjekteve të sipërpërmendur.

(2) Nhapja e procedurës për shkak të paaftësisë paguese

член 287 до член 328 од овој Закон.

(4) Комисијата со Правилник ќе ги пропише условите и начинот на работа односно процесот на утврдување и порамнување кои ќе треба да го воспостави централната друга договорна страна.

(5) Новација, во смисла на утврдување/порамнување кое се спроведува со посредство на централната друга договорна страна од став (3) на овој член, ја означува постапката во која договорниот однос помеѓу купувачот и продавачот во трансакцијата која се утврдува/порамнува се заменува со два нови договорни односи во кои централната друга договорна страна станува купувач на првобитниот продавач и продавач на првобитниот купувач, при што првичниот договорен однос помеѓу првобитниот купувач и продавач престанува да важи. На новацијата, во смисла на претходната реченица, не се применуваат одредбите за новација од прописите од областа на облигационите односи.

(6) Доколку централната друга договорна страна од став (3) на овој член ја применува новацијата наведена во став (5) на овој член, истата е должна во своите правила да го одреди моментот во кој настанува новацијата, односно моментот кога новираната трансакција се смета за прифатена и конечна во системот со кој таа управува, во смисла на одредбите од Подглава 1 на оваа Глава со која се уредува конечноста на порамнувањето на финансиски инструменти.

(7) Одредбите од став (6) на овој член соодветно о се применуваат и во случај кога централната друга договорна страна од став (3) на овој член не го врши утврдувањето со примена на новација.

Систем за утврдување и/или порамнување

Член 278

(1) Системот за утврдување е систем кој:

- 1) го води или со него управува централна друга договорна страна основана согласно законодавството на Европската Унија кое го уредува работењето на централните други договорни страни и трговски репозитари, а која има добиено одобрение за работа од Комисијата и од друг соодветен надзорен орган на земја членка на Европската Унија, а кое е признаено од ЕСМА.
- 2) го води или со кого управува овластен депозитар или друго правно лице кое има соодветно одобрение за работа од Комисијата, а која не нуди услуга како централна друга договорна страна во согласност со одредбите од точка 1 од овој став (во понатамошниот текст: Оператор на системот за утврдување).
- (2) Системот за порамнување го води или со истиот управува овластен депозитар или друго правно лице кое има добиено соодветна одобрение за работа од Комисијата (во понатамошниот текст: оператор на системот за порамнување).
- (3) Системот за утврдување и/или порамнување од став (1) и

тë një pjesëmarrësi në sistem pagesor ose sistemin e përcaktimit dhe/ose shlyerjes të instrumenteve financiare nuk do parandalojë përdorimin e:

- 1) asete parash dhe instrumente financiare në kuptim të këtij Ligji, të depozituara dhe të regjistruara në llogarinë e pjesëmarrësit të cilat nuk janë të ngarkuara me të drejta reale në dobi të personave të tretë;
- 2) instrumente financiare në llogari të subjektit në falimentim, të regjistruara si sigurim financiar për kredi, të siguruara në sistemin pagesor ose sistemin e përcaktimit të instrumenteve financiare nëse kredia e tillë, në përputhje me kontratën për kredi, mund të pagohet me qëllim të përmbushjes së detyrimeve të subjektit në falimentim që rezultojnë nga urdhri për përcaktim, të futura në sistemin jo më vonë se në ditën e punës të sistemit që ka filluar në datën kur është hapur falimentimi (dita e punës e sistemit është cikël i zbatimit të urdhrin të përkufizuar në rregullat operative të sistemit pagesor ose sistemit të përcaktimit dhe/ose shlyerjes së instrumenteve financiare gjatë së cilës kryhet përcaktimi dhe/ose shlyerja, si dhe veprimet tjera të ndërlidhura, a ajo ditë mund të përfundojë edhe ditën e rradhës kalendarike).

Neni 281

- (1) Instrumentet financiare dhe asetet në para të pjesëmarrësve në sistemin e përcaktimit nga neni 278 paragrafi (1) i këtij Ligji mbi të cilët është bazuar sigurimi financiar në dobi të operatorit të sistemit të përcaktimit dhe/ose shlyerjes në përputhje me rregullat nga sfera e sigurisë financiare nuk hyjnë në pronën, e as në masën e falimentimit ose likuidimit të operatorit të sistemit të përcaktimit dhe/ose shlyerjes, e as nuk mundet të njëjtat të jenë lëndë e përmbarimit në një procedurë kundër operatorit të përcaktimit dhe/ose shlyerjes.
- (2) Asetet në para në llogari të operatorit të sistemit të përcaktimit dhe/ose shlyerjes të hapura në sistemin pagesor të Bankës Popullore mbi të cilat është i bazuar sigurimi financiar nuk mund të jenë lëndë e përmbarimit në një procedurë kundër operatorit të përcaktimit dhe/ose shlyerjes.
- (3) Dispozitat nga paragrafi 1 i këtij neni nuk zbatohen përderisa me kontratën për sigurim financiar vjen deri te transferi i instrumentit të sigurimit financiar në kuptim të ligjit me të cilin është i rregulluar sigurimi financiar, i operatorit të sistemit të përcaktimit dhe/ose shlyerjes, që nuk e përjashton të drejtën e pjesëmarrësit në sistemin e përcaktimit nga neni 278 paragrafi (1) i këtij Ligji dhe klientët e pjesëmarrësit në sistemin nga neni 278 paragrafi (1) i këtij Ligji t'i zbatojnë dispozitat për një ndërprerje të parakohshme të detyrimeve në

(2) на овој член треба да ги исполнува следниве услови:

- 1) да овозможи утврдување и/или порамнување на правните работи со финансиски инструменти кои се склучени на регулиран пазар, на МПТ, ОПТ или на ОТЦ пазар, а со посредство на членки учесници во системот, во рамки на однапред утврдени и пропишани правила на тој систем;
- 2) да имаат уредени правни односи помеѓу своите членки учесници, како и помеѓу членките учесници и операторот на системот, со кои се утврдени нивните меѓусебни права и обврски во врска со утврдување и/или порамнување на работите со финансиски инструменти.

(4) Освен условите од ставовите (1), (2) и (3) на овој член, системот за утврдување и/или порамнување мора да ги исполни и условите кои се утврдени во одредбите од Подглава 1 на оваа Глава со која се уредува конечноста на порамнувањето на финансиски инструменти.

(5) Операторите на системите од став (1) на овој член за системите со кои управуваат се должни во своето работење да ги применуваат меѓународно прифатените стандарди и принципи за пазарна инфраструктура.

Член 279

(1) Покренување на постапка поради инсолвентност, како и преземање на други правни мерки против учесник на системот за утврдување и/или порамнување или против други правни лица кои склучуваат трансакции на регулиран пазар, МПТ, ОПТ и ОТЦ пазар, кои правни мерки се последица од тие постапки или од мерките за забрана или престанувањето на исполнување на обврските од страна на наведените членки или другите правни лица или последица од ограничувањето на нивното слободно располагање со имотот, вклучувајќи ги и привремените забрани наведени во овој Закон или законот со кој се уредува решавањето, односно санацијата на банките (кредитните институции), а кои се применуваат во случај на отворање на постапка за стечај на банки (кредитни институции), нема да произведуваат правни последици спрема паричните средства кои се наоѓаат на посебни наменски парични сметки отворени кај операторот на платниот систем, дури и доколку таква постапка е покрената или е покрената постапка за ликвидација или доколку се преземени други правни мерки пред да биде извршено порамнување на трансакцијата.

(2) Наменските парични сметки кои се отворени кај операторот на платниот систем од став (1) на овој член се отвораат исклучиво доколку се уредени и заемно усогласени со правилата за работа на платниот систем и системот за утврдување и/или порамнување на финансиските инструменти на начин утврден со Подглава 1 на оваа Глава. Средствата на наменските парични сметки можат да се искористат исклучиво за вршење на парични трансакции поврзани со обврските кои произлегуваат од обврските за порамнување на Налозите кои се прифатени во системот за

kuptim të ligjit me të cilin është i rregulluar sigurimi financiar.

(4) Operatori i sistemit të përcaktimit dhe/ose shlyerjes është i autorizuar që të disponojë me instrumentet e sigurimit financiar nga paragrafet (1), (2) dhe (3) të këtij neni në përputhje me rregullat e sistemit të përcaktimit dhe dispozitat nga ligji me të cilin rregullohet sigurimi financiar, si dhe me dispozitat e operatorit të sistemit të përcaktimit dhe/ose shlyerjes.

Neni 282

Në rast kur kundër pjesëmarrësit në sistemin e përcaktimit dhe/ose shlyerjes është iniciuar procedurë për shkak të paaftësisë paguese nga neni 278 paragrafi 1 pika 1 e këtij Ligji, administratori i falimentimit i pjesëmarrësit në sistemin e përcaktimit dhe/ose shlyerjes nuk është i autorizuar që t'i përgënjeshtrojë ose kontestojë procedurat për transfer të asetëve dhe pozitave të klientëve tek pjesëmarrësi në sistemin për shlyerje mbi të cilin është iniciuar procedurë e falimentimit ose tjetër procedurë për paaftësi paguese, të cilat janë iniciuar në vendin ku sistemin nga neni 278 i këtij Ligji ka fituar miratim për punë.

Përcaktimi dhe shlyerja e transaksioneve me letra me vlerë të përmblyllura në treg të rregullt, PSHT dhe POT në Republikën e Maqedonisë së Veriut

Neni 283

(1) Përcaktimi dhe shlyerja e transaksioneve me letra me vlerë të përmblyllura në treg të rregullt, PSHT dhe POT në Republikën e Maqedonisë së Veriut me letra me vlerë të jomaterializuara të cilat janë të regjistruara në regjistër të letrave me vlerë të jomaterializuara duhet të kryhet përmes sistemit të shlyerjes dhe/ose përcaktimit të cilin do e zgjedh operatori i tregut, respektivisht operatori i PSHT-së dhe POT-së me qëllim të shlyerjes dhe/ose përcaktimit të transaksioneve individuale ose të gjitha të përmblyllura në tregun e rregulluar, PSHT ose POT.

(2) Për zgjedhje të sistemit nga paragrafi 1 i këtij neni, operatori i tregut, respektivisht operatori i PSHT-së ose POT-së duhet të fitojë miratim nga Komisioni.

(3) Komisioni mund të refuzojë të jep miratim nga paragrafi 2 i këtij neni përderisa nuk janë të përmbushura kushtet teknike për një funksionim të papenguar dhe të rregullt të tregjeve financiare.

(4) Komisioni me Rregullore më hollësisht i përcakton mënyrën për zgjedhje të sistemit nga paragrafi 1 i këtij neni.

(5) Gjatë mbikëqyrjes së një sistemi të shlyerjes dhe/ose përcaktimit, Komisioni bashkëpunon me organet mbikëqyrëse kompetente për kryerjen e mbikëqyrjes mbi sistemet për përcaktim dhe/ose shlyerje nga paragrafi 1 i këtij neni.

Shlyerja dhe përcaktimi i transaksioneve me instrumente të tjera financiare të përmblyllura në treg të rregulluar PSHT dhe/ose POT në

утврдување и/или порамнување на финансиски инструменти.

(3) Покренување на постапка поради инсолвентност над субјектите од став (1) на овој член, како и преземање на други правни мерки, кои се последица од тие постапки или од мерките за забрана или престанувањето на исполнување на обврските од страна на наведените членки или другите правни лица или последица од ограничувањето на нивното слободно располагање со имотот, вклучувајќи ги и привремените забрани наведени во овој закон или законот со кој се уредува решавањето, односно санацијата на банките (кредитните институции), а кои се применуваат во случај на отворање на постапка за стечај на банки (кредитни институции), нема да произведуваат правни последици спрема примателот на финансиското обезбедување кој е од страна на учесниците во системот за утврдување и/или порамнување или другите правни лица кои склучуваат трансакции на регулиран пазар, МПТ, ОПТ и ОТЦ пазар, а доколку со закон е уредено дека таквите трансакции подлежат на обврска за утврдување со посредство на операторот на системот за утврдување и/или порамнување пренесен на друг учесник или оператор на системот за утврдување и/или порамнување (примател на финансиското обезбедување) и над кој во корист на друг учесник или оператор на системот за утврдување и/или порамнување е засновано посебно заложно право во смисла на законот со кој се уредува финансиското обезбедување, под услови определени од страна на операторот на системот за утврдување и/или порамнување.

(4) Правните последици кои произлегуваат од прифаќањето на налогот во системот за утврдување и/или порамнување како и резултатот на пресметката (Netting) настануваат и се правно спроведливи и обрзувачки за трети страни ако налогот е внесен во системот за утврдување и/или порамнување пред моментот на отворање на стечајната постапка од страна на судот односно пред покренување на постапка за решавање (санација) или ликвидација на субјектите од став 1 на овој член. Поимот трета страна не се однесува на Народната банка.

(5) По исклучок од ставот (4) на овој член, налозите за пренос кои се внесени во системот за утврдување и/или порамнување по моментот на отворање на постапка поради инсолвентност над учесник во системот за утврдување и/или порамнување или во интероперабилен систем и се извршени во работен ден утврден со правилата на системот за утврдување и/или порамнување, а во кој е отворена стечајната постапка, се сметаат за правно обрзувачки и не можат да бидат оспорени од трети страни само ако операторот на системот за утврдување и/или порамнување може да докаже дека во времето во кое налозите за пренос станале неотповикливи не знаел, ниту можел да знае за

Republikën e Maqedonisë së Veriut

Neni 284

Operatori i tregut, operatori i PSHT-së dhe/ose POT-së është i obliguar të mundësojë shlyerje dhe përcaktim të transaksioneve në përputhje me nenin 283 të këtij Ligji me instrumente të tjera financiare, përveç letrave me vlerë, të realizuara në treg të rregullt, respektivisht PSHT dhe/ose POT me të cilin administron, të përmbyll kontratë përkatëse me operatorin e sistemit të shlyerjes dhe/ose përcaktimit të marrëdhënieve në përputhje me nenin 283 të këtij Ligji.

E drejta e anëtarit të operatorit në treg të rregulluar, respektivisht operatorit të PSHT-së dhe/ose POT-së të zgjedh sistem tjetër të shlyerjes dhe/ose përcaktimit

Neni 285

- (1) Operatori i një tregu të rregulluar, respektivisht operatori i PSHT-së dhe/ose POT-së është i obliguar që në kërkesë të anëtarëve të vet t'u mundësojë shlyerje dhe/ose përcaktim të detyrimeve të tyre të cilat rrjedhin nga transaksionet e përmbyllura në tregun e rregulluar, respektivisht PSHT dhe/ose POT, përmes një sistemi tjetër të shlyerjes dhe/ose përcaktimit, ndryshe nga ai të cilin e ka zgjedhur operatori i një tregu të rregulluar, respektivisht operatori i PSHT-së dhe/ose POT-së përdërisa janë të përmbushura kushtet në vijim:
  - 1) nëse ndërmjet sistemit të shlyerjes dhe/ose përcaktimit të cilin e ka zgjedhur operatori i një tregu të rregulluar, respektivisht operatori i PSHT-së në përputhje me nenin 283 dhe 284 të këtij Ligji dhe sistemit të cilin e ka zgjedhur anëtari i operatorit të një tregu të rregulluar, respektivisht operatori i PSHT-së dhe/ose POT-së, ekziston lidhshmëri përkatëse e cila siguron shlyerje dhe përcaktim efikas dhe ekonomik të transaksioneve të përmbyllura dhe
  - 2) nëse Komisioni, pas një kërkesë paraprake, i ka lëshuar anëtarit të operatorit të tregut të rregulluar, respektivisht operatorit të PSHT-së dhe/ose POT-së miratim për shlyerje dhe/ose përcaktim përmes sistemit të cilin e ka zgjedhur.
- (2) Komisioni mund të refuzojë kërkesën për dhënie të miratimit nga paragrafi (1) pika 2 të këtij neni nëse kërkesat teknike të shlyerjes dhe/ose përcaktimit përmes sistemit të cilin e ka zgjedhur anëtari nga paragrafi (1) i këtij neni nuk mundësojnë funksionimin e rregullt të tregut financiar.
- (3) Komisioni me Rregullore do të përcaktojë mënyrën e përmbushjes së kërkesave teknike nga paragrafi 2 i këtij neni.
- (4) Operatori i sistemit të përcaktimit dhe/ose shlyerjes mund t'a refuzojë të kryejë shërbimin e kërkuar nga paragrafi 1 i këtij neni.
- (5) Komisioni gjatë mbikëqyrjes mbi sistemin e përcaktimit dhe/ose shlyerjes të cilin e ka zgjedhur anëtari i operatorit të një tregu të rregulluar, respektivisht operatorit të PMT-së ose

отворањето на стечајната постапка.

(6) Заштитата на извршување на налозите од став (4) на овој член не се применува на налозите кои се прифатени во системот за утврдување, а се дополнително откажани во согласност со правилата на системот за утврдување.

Член 280

(1) Средството кое е дадено за финансиско обезбедување на оператор на платен систем или на оператор на системот за утврдување и/или порамнување на финансискиот инструмент или на учесникот во системот за утврдување и/или порамнување, не влегува во стечајната маса на:

- учесник во системот кој го дал инструментот за финансиско обезбедување или
- учесник во системот која има склучено договори за интероперабилност со тој систем во смисла на одредбите од Подглава 1 на оваа Глава со која се уредува конечноста на порамнувањето на финансиски инструменти и прописите со кои се уредува конечноста на порамнувањето во платните системи, а која го дала инструментот за финансиско обезбедување или
- операторот на системот со кој тој систем има склучено договори за интероперабилност во смисла на одредбите од Подглава 1 на оваа Глава со која се уредува конечноста на порамнувањето на финансиски инструменти и прописите со кои се уредува конечноста на порамнувањето во платните системи, кој не е учесник или
- било кое друго лице кое дало инструмент за финансиско обезбедување во случај на инсолвентност на некој од горенаведените субјекти.

(2) Отварањето на постапка поради инсолвентност на учесник во платен систем или системот за утврдување и/или порамнување на финансиски инструменти нема да го спречи користењето на:

- 1) парични средства и финансиски инструменти во смисла на овој закон, депонирани и регистрирани на сметката на учесникот кои не се оптоварени со стварни права во корист на трети лица;
- 2) финансиски инструменти на сметка на субјектот во стечај регистрирани како финансиско обезбедување за кредит, обезбедени на платниот систем или системот за утврдување на финансиски инструменти доколку таквиот кредит, во согласност со договорот за кредит, може да се исплати заради исполнување на обврските на субјектот во

POT-së, bashkëpunon me organe tjera mbikëqyrëse kompetente për kryerjen e mbikëqyrjes mbi sistemet e përcaktimit dhe/ose shlyerjes.

Neni 286

Komisioni me Rregullore i përcakton:

- 1) kërkesat e hollësishme organizative dhe kushtet të cilat duhet të përmbushen për të mbajtur regjistrat e letrave me vlerë të jomaterializuara dhe instrumentet financiare, si dhe operatorëve të sistemeve të përcaktimit dhe/ose shlyerjes;
- 2) mënyrën e shlyerjes dhe përcaktimit të transakcioneve me letra me vlerë dhe instrumente të tjera financiare.

Depozitari i autorizuar

Nënkapitulli 4

Dispozita të përgjithshme

Neni 287

(1) Depozitar i autorizuar themelohet si një shoqëri aksionare me seli në Republikën e Maqedonisë së Veriut në përputhje me dispozitat me të cilat rregullohet themelimi dhe puna e shoqërive tregtare, përveç nëse me këtë Ligj nuk është ndryshe e rregulluar.

(2) Organe të një depozitari të autorizuar janë kuvendi, bordi drejtues dhe mbikëqyrës.

Funksiione dhe shërbime të cilat i ushtron një depozitar i autorizuar

Neni 288

(1) Depozitari i autorizuar i ushtron funksionet kryesore në vijim:

- 1) e mban regjistrin e letrave me vlerë të jomaterializuara;
- 2) e mban regjistrin e instrumenteve financiare;
- 3) operator i sistemit të përcaktimit dhe/ose shlyerjes nga neni 278 paragrafi 1 pika 2 dhe paragrafi 2 i këtij Ligji të transakcioneve të përmbyllura në tregun e rregulluar dhe në PSHT, POT ose jashtë tregut të rregulluar dhe PSHT dhe POT (OTC treg);
- 4) operator i fondit të dëmshpërblimit të investitorëve në përputhje me dispozitat e nenit 147 të këtij Ligji.
- 5) organizon sistemin e listimeve të ofertës dhe kërkesës

стечај кои произлегуваат од налози за утврдување внесени во системот најдоцна во работниот ден на системот што започнал на датумот кога е отворен стечајот (работен ден на системот е циклус на извршување на налогот дефиниран во оперативните правила на платниот систем или системот за утврдување и/или порамнување на финансиски инструменти при што се врши утврдувањето и/или порамнувањето, како и другите поврзани дејствија, а тој ден може да заврши и наредниот календарски ден).

Член 281

(1) Финансиските инструменти и паричните средства на учесниците во системот за утврдување од член 278 став (1) од овој закон над кои е засновано финансиско обезбедување во корист на операторот на системот за утврдување и/или порамнување во согласност со прописите од областа на финансиско обезбедување не влегуваат во имотот, ниту во ликвидационата или стечајната маса на операторот на системот за утврдување и/или порамнување, ниту истите можат да бидат предмет на извршување во постапка против операторот на системот за утврдување и/или порамнување.

(2) Паричните средства на сметка на операторот на системот за утврдување и/или порамнување отворени во платниот систем на Народната банка над кои е засновано финансиско обезбедување не можат да бидат предмет на извршување во постапка против операторот на системот за утврдување и/или порамнување.

(3) Одредбите од став (1) на овој член не се применуваат доколку со договорот за финансиско обезбедување доаѓа до пренос на инструментот на финансиското обезбедување, во смисла на законот со кој е уредено финансиското обезбедување, на операторот на системот за утврдување и/или порамнување, што не го исклучува правото на учесникот во системот за утврдување од член 278 став (1) од овој закон и клиентите на учесникот во системот од член 278 став (1) од овој Закон да ги применуваат одредбите за предвремен престанок на обврски во смисла на законот со кој е уредено финансиското обезбедување.

(4) Операторот на системот за утврдување и/или порамнување е овластен да располага со инструментите за финансиско обезбедување од ставовите (1), (2) и (3) на овој член во согласност со правилата на системот за утврдување и одредбите од законот со кој се уредува финансиско обезбедување, како и со одредбите на операторот на системот за утврдување и/или порамнување.

Член 282

Во случај кога против учесникот во системот за

сè letrave me vlerë shtetërore, instrumenteve financiare derivative si dhe për transaksionet e financuara me letra me vlerë (OTC transaksione) për të gjithë pjesëmarrësit e OTC tregut.

(2) Depozitar i autorizuar mund të ofrojë edhe shërbime të tjera ndihmëse, a të cilat kontribuojnë për rritjen e sigurisë, efikasitetit dhe transparencës së tregjeve të letrave me vlerë, të cilat përfshijnë, a nuk janë të kufizuara në:

- organizimin e një mekanizmi të huazimit të letrave me vlerë, si agjent ndërmjet pjesëmarrësve në sistemin e përcaktimit/shlyerjes;

- shërbime të administrimit me sigurim financiar, si agjent ndërmjet pjesëmarrësve në sistemin e përcaktimit/shlyerjes;

- kryerjen e shërbimeve lidhur me veprimet korporative të emetuesve të letrave me vlerë të jomaterializuara, përlllogaritje dhe mbajtje të tatimeve dhe shërbimeve të votimit në cilësi të një autorizuari me prokurë në kuvend të aksionarëve;

- përcaktimin e mbishkrimeve unike të identifikimit të instrumenteve financiare të cilat janë të regjistruara në regjistrin e letrave me vlerë të jomaterializuara dhe regjistrin e instrumenteve financiare me të cilat administron depozitari i autorizuar;

- përcaktimin e renditjes dhe përpunimit të urdhrave, arkëtim dhe përlllogaritje të kompensimeve dhe njoftimeve për të njëjtat;

- lidhshmëri me depozitarë tjerë të autorizuar, mundësimin e mbajtjes dhe menaxhimit me llogaritë për letrat me vlerë në lidhje me shërbimin e shlyerjes, administrimit me sigurimin financiar dhe shërbime të tjera ndihmëse;

- mundëson informacione, të dhëna dhe statistikë organeve shtetërore dhe organeve të cilat procedojnë të dhëna statistikore;

- aktivitete në lidhje me marrje në kontroll të shoqërive aksionare;

- pagesë dhe rendimente tjera nga letrat me vlerë jomateriale dhe instrumente tjera financiare;

- shitje dhe mirëmbajtje e programeve kompjuterike të cilat zhvillohen për kryerjen e shërbimeve nga nënparagrafi 1 deri te nënparagrafi 6 i këtij paragrafi dhe punë të tjera të lidhura me ato;

- dhe aktivitete të tjera të parapara me ligj.

(3) Depozitari i autorizuar është i obliguar që për ushtrimin e funksioneve dhe shërbimeve nga paragrafet 1 dhe 2 i këtij neni të fitojë miratim për punë nga Komisioni.

(4) Mbajtja e Regjistrin të letrave me vlerë të jomaterializuara nënkupton zbatimin e regjistrimeve në vijim në Regjistrin:

утврдување/или порамнување е поведена постапка поради инсолвентност од член 278 став (1) точка 1 на овој закон, стечајниот управник на учесникот во системот за утврдување и/или порамнување не е овластен да ги побива или оспорува постапките за пренос на средства и позициите на клиентите кај учесникот во системот за порамнување над која е поведена стечајна или друга постапка за инсолвентност, а кои се поведени во земјата во која системот од член 278 на овој закон има добиено одобрение за работа.

Утврдување и порамнување на трансакции со хартии од вредност склучени на регулиран пазар, МПТ и ОПТ во Република Северна Македонија

Член 283

(1) Утврдување и порамнување на трансакции со хартии од вредност склучени на регулиран пазар, МПТ или ОПТ во Република Северна Македонија со нематеријализирани хартии од вредност кои се регистрирани во регистар за нематеријализирани хартии од вредност мора да се врши преку системот за порамнување и/или утврдување кој ќе го избере пазарниот оператор, односно операторот на МПТ и ОПТ со цел порамнување и/или утврдување на поединечни или сите трансакции склучени на регулираниот пазар, МПТ или ОПТ.

(2) За избор на системот од став (1) на овој член пазарниот оператор односно операторот на МПТ или ОПТ мора да добие одобрение од Комисијата.

(3) Комисијата може да одбие да даде одобрение од став (2) на овој член доколку не се исполнети техничките услови за непречено и редовно функционирање на финансиските пазари.

(4) Комисијата со Правилник детално ги пропишува начинот за избор на системот од став (1) на овој член.

(5) При надзорот на систем за порамнување и/или утврдување, Комисијата соработува со надзорните органи надлежни за вршење на надзор над системите за утврдување и/или порамнување од став (1) на овој член.

Порамнување и утврдување на трансакции со други финансиски инструменти склучени на регулиран пазар МПТ и/или ОПТ во Република Северна Македонија

Член 284

Пазарниот оператор, операторот на МПТ и/или ОПТ е должен да овозможи порамнување и утврдување на трансакции согласно член 283 од овој закон со други финансиски инструменти, освен хартии од вредност, реализирани на регулиран пазар односно МПТ и/или ОПТ со кој управува, да склучи соодветен договор со операторот на системот за порамнување и/или утврдување за уредување на односите во согласност со член 283 од овој закон.

- 1) Регистrim në lidhje me emetimin, pushimin e ekzistimit ose zëvendësim të letrave me vlerë të jomaterializuara;
  - 2) Regjistrim në lidhje me transferin e letrave me vlerë të jomaterialiuara nga një llogari në tjetër;
  - 3) Regjistrim lidhur me regjistrimin, ndryshimin ose fshirjen e të drejtave personave të tretë të letrave me vlerë të jomaterializuara dhe çështje të tjera juridike të cilat u referohen letrave me vlerë të jomaterializuara.
- (5) Depozitari i autorizuar nuk mund të ushtrojë asnjë funksion tjetër përveç atyre nga paragrafet 1 dhe 2 i këtij neni.
  - (6) Funksionet dhe shërbimet nga paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij neni, depozitari i autorizuar i ushtron nën kushte të arsyeshme komerciale në përputhje me parimin e barabarësisë së të gjitha palëve.
  - (7) Komisioni me Rregullore e përcakton sistemin e listimeve të ofertës dhe kërkesës së letrave me vlerë shtetërore, instrumenteve financiare derivative si dhe për transaksionet e financuara me letra me vlerë (OTC transaksione) nga paragrafi 1 pika 5 e këtij neni.

Ndalesë e ushtrimit të veprimtarisë si depozitar i autorizuar ose regjistër pa miratim

Neni 289

Asnjë person nuk mund të themelojë, punojë ose të pohojë se ofron shërbime ose të ushtrojë funksione të një depozitari të autorizuar ose regjistri, pa dallim nëse ato instrumente financiare janë pranuar në tregtim në cilindo treg të rregulluar, pa fituar paraprakisht miratim nga Komisioni.

Kapitali fillestar

Neni 290

- (1) Kapitali fillestar i Depozitarit të autorizuar duhet të jetë të paktën 61.000.000 denarë. Kapitali fillestar në Regjistrin Qendror regjistrohet si principal themelor.
- (2) Kapitali fillestar nga paragrafi 1 i këtij neni duhet të tërësi të pagohet në para.

Politika e investimeve në asete në para dhe instrumente financiare

Neni 291

- (1) Depozitari i autorizuar mund t'i ruajë asetet e veta në banka qendrore, në banka (institucione kredituese) me miratim për punë në përputhje me dispozitat nga sfera e funksionimit të bankave (institucione kredituese) ose në depozitarë të cilët kanë miratim për punë nga një organ tjetër kompetent.
- (2) Depozitari mund të investojë vetëm në:
  - a) depozite në para;
  - b) instrumente financiare me likuiditet të lartë me rrezik

Право на членката на операторот на регулиран пазар односно операторот на МПТ и/или ОПТ да избере друг систем за порамнување и/или утврдување

Член 285

(1) Операторот на регулиран пазар односно операторот на МПТ и/или ОПТ е должен на барање на своите членки да им овозможи порамнување и/или утврдување на нивните обврски кои произлегуваат од трансакции склучени на регулираниот пазар односно МПТ и/или ОПТ, преку друг систем за порамнување и/или утврдување различен од оној кој го избрал операторот на регулиран пазар односно операторот на МПТ и/или ОПТ доколку се исполнети следниве услови:

1) доколку помеѓу системот за порамнување и/или утврдување кој го избрал операторот на регулиран пазар односно операторот на МПТ во согласност со членовите 283 и 284 од овој закон и системот кој го избрала членката на операторот на регулиран пазар односно операторот на МПТ и/или ОПТ, постои соодветна поврзаност која обезбедува ефикасно и економично порамнување и утврдување на склучените трансакции и

2) доколку Комисијата, по претходно барање, на членката на операторот на регулиран пазар односно операторот на МПТ и/или ОПТ, и издала одобрение за порамнување и/или утврдување преку системот кој го избрала.

(2) Комисијата може да го одбие барањето за давање одобрение од став (1) точка 2 на овој член доколку техничките барања за порамнување и/или утврдување преку системот кој го избрала членката од став (1) на овој член не овозможуваат уредно функционирање на финансискиот пазар.

(3) Комисијата со Правилник ќе го пропише начинот на исполнување на техничките барања од став (2) на овој член.

(4) Операторот на системот за утврдување и/или порамнување може да одбие да ја извршува бараната услуга од став (1) на овој член.

(5) Комисијата при надзорот над системот за утврдување и/или порамнување кој го избрала членката на операторот на регулиран пазар односно операторот на МПТ и ОПТ, соработува со други надзорни органи надлежни за вршење на надзор над системите за утврдување и/или порамнување.

Член 286

Комисијата со Правилник пропишува:

minimal kreditues ose të tregut.

(3) Depozitari është i obliguar që të sigurojë shpërndarje të drejtë të asetëve në para dhe instrumenteve financiare gjatë investimit të tyre në banka (institucione kredituese) me miratim përkatës për punë ose në depozitarë të cilët kanë miratim përkatës për punë.

(4) Depozitari i autorizuar duhet të jetë në mundësi t'i likuidojë, respektivisht shet instrumentet financiare pa vonesë dhe me humbje minimale.

(5) Asetet e depozitarit të cilat nuk do jenë të investuara në përputhje me paragrafet 2 dhe 3 të këtij neni nuk do merren parasysh gjatë përlllogaritjes së kërkesave kapitale në përputhje me nenin 292 të këtij Ligji.

(6) Komisioni me Rregullore do përcaktojë instrumentet financiare të cilat mund të jenë me likuiditet të lartë, si dhe kohëzgjatjen e shitjes së tyre me qëllim që të përmbushen kushtet nga paragrafi (3) i këtij neni.

Kërkesa kapitale

Neni 292

(1) Kapitali, fitimi i mbajtur dhe rezervat e depozitarit të autorizuar duhet të jenë proporcionale me rreziqet të cilat rrjedhin nga aktivitetet e depozitarit të autorizuar dhe duhet të jenë të mjaftueshme me qëllim që të sigurojnë:

- se depozitari i autorizuar është në mënyrë përkatëse i mbrojtur nga rreziqet të cilat rrjedhin nga puna e tij siç janë rreziku operativ, rreziku juridik, politika e investimit dhe rreziku i biznesit me qëllim që depozitari i autorizuar të mundet papenguar t'i sigurojë shërbimet e veta;

- likuidim i rregullt ose ristrukturim i proceseve të depozitarit të autorizuar në kuadër të një kornize përkatëse kohore prej së paku gjashtë muaj sipas skenareve të ndryshme për rrezistueshmëri në stres.

(2) Depozitari i autorizuar sjell një plan me të cilin së afërmi i përcakton:

- mënyrën e grumbullimit të kapitalit shtesë në rast që kapitali i depozitarit të autorizuar të jetë afër deri te ose nën kërkesat e përcaktuara nga paragrafi (1) i këtij neni;

- mënyrën në të cilën do zbatohet likuidim i rregullt ose ristrukturim i proceseve dhe shërbimeve të veta në rast se depozitari i autorizuar të mos jetë në mundësi të grumbullojë kapital të ri.

(3) Aktin nga paragrafi (2) i këtij neni e miraton organi administrues i depozitarit të autorizuar.

(4) Depozitari është i obliguar të parashtrijë kërkesë për miratimin e planit dhe të gjitha ndryshimeve dhe plotësimeve të tij deri te Komisioni, i cili të njëjtat i miraton brenda 30 ditësh nga dita e kompletimit të kërkesës.

(5) Komisioni, përderisa konsideron se plani i propozuar nuk është përkatës, mund t'i imponojë depozitarit të autorizuar të përcaktojë masa shtesë ose të bëjë korrigjime në planin nga

- 1) детални организациски барања и услови кои мора да бидат исполнети за водење на регистрите на нематеријализирани хартии од вредност и финансиски инструменти, како и операторите на системите за утврдување и/или порамнување;
- 2) начинот за порамнување и утврдување на трансакциите со хартии од вредност и други финансиски инструменти.

Овластен депозитар

Подглава 4

Општи одредби

Член 287

(1) Овластен депозитар се основа како акционерско друштво со седиште во Република Северна Македонија во согласност со одредбите со кои се уредува основањето и работењето на трговските друштва, освен ако со овој Закон поинаку не е уредено.

(2) Органи на овластен депозитар се собрание, управен и надзорен одбор.

Функции и услуги кои ги извршува овластен депозитар

Член 288

(1) Овластен депозитар ги извршува следните главни функции:

- 1) го води регистарот на нематеријализирани хартии од вредност;
  - 2) го води регистарот на финансиски инструменти;
  - 3) оператор на системот за утврдување и/или порамнување од член 278 став (1) точка 2 и став (2) од овој закон на трансакциите склучени во/на регулираниот пазар и на МПТ, ОПТ или надвор од регулираниот пазар и МПТ и ОПТ (ОТЦ пазар);
  - 4) оператор на фонд за обесштетување на инвеститори во согласност со одредбите од член 147 од овој закон;
  - 5) организира систем за котации на понуда и побарувачка на државни хартии од вредност, финансиски деривативни инструменти како и за трансакции финансирани со хартии од вредност (ОТЦ трансакции) за сите учесници на ОТЦ пазарот.
- (2) Овластен депозитар може да нуди и други помошни

параграфи (2) i këtij neni.

Organe të Depozitarit të autorizuar

Neni 293

Në organet e depozitarit të autorizuar zbatohen dispozitat e nenet 176, 177, 178, 179, 180 dhe 181 të këtij Ligji.

Zotërues të pjesëmarrjes së kualifikuar në depozitar të autorizuar

Neni 294

(1) Mbi zotëruesit dhe ndërrimin e zotëruesve të pjesëmarrjes së kualifikuar në depozitarin e autorizuar, lidhshmërinë e afërt, pasojat juridike nga përvetësimi i pjesëmarrjes së kualifikuar pa miratim të Komisionit, si dhe masat të cilat i ndërmerr Komisioni, zbatohen dispozitat nga nenet 16 deri 25 të këtij Ligji.

(2) Në depozitarin e autorizuar zbatohen dispozitat nga neni 182 paragrafet (2), (3) dhe (4) i këtij Ligji.

Kërkesa organizative për punë të depozitarit të autorizuar dhe administrim të sistemit të shlyerjes dhe/ose përcaktimit

Neni 295

(1) Në kërkesat organizative të depozitarit të autorizuar zbatohen dispozitat nga neni 185 i këtij Ligji.

(2) Depozitari i autorizuar është i obliguar të përcaktojë dhe zbatojë masa dhe procedura përkatëse për vërtetimin e një konflikti të interesave ndërmjet depozitarit të autorizuar, anëtarëve të organit administrues dhe aksionarëve dhe interesave të depozitarit të autorizuar me qëllim që me rregull t'i kryejë shërbimet për mbajtjen e regjistrave, shërbimet për administrim me sistemin e shlyerjes dhe/ose përcaktimit të transaksioneve dhe shërbime të tjera, gjatë kësaj duke u udhëhequr nga parimi i barazisë së të gjitha palëve.

(3) Depozitari i autorizuar është i obliguar që të përcaktojë dhe zbatojë masa dhe procedura përkatëse për parandalimin dhe menaxhimin me konfliktin e interesave, që përfshin marrjen e të gjitha hapave të arsyeshme me qëllim të parandalimit të interesave të kundërta me ato nga paragrafi (2) i këtij neni, jovolitshëm të ndikojnë në shlyerjen dhe përcaktimin e sigurtë, të rregullt dhe efikas të transaksioneve me letra me vlerë, përfshirë edhe masa dhe procedura lidhur me raportin nga neni 309 paragrafi (2) dhe paragrafi (3) i këtij Ligji.

(4) Për politikat dhe procedurat e përcaktuara në neni 185 të këtij Ligji, të theksuara në në paragrafin (1) i këtij neni, depozitari i informon të punësuarit.

(5) Depozitari i autorizuar vendos mekanizma me të cilat të punësuarit në depozitarin të cilët janë në konflikt të përhershëm me interesa do lihen jashtë procedurave të

услуги, а кои придонесуваат за зголемување на сигурноста, ефикасноста и транспарентноста на пазарите на хартии од вредност, кои вклучуваат, а не се ограничени на:

- организирање на механизам за позајмување на хартии од вредност, како агент помеѓу учесниците во системот за утврдување /порамнување;

- услуги на управување со финансиско обезбедување, како агент помеѓу учесниците во системот за утврдување/ порамнување;

- вршење услуги поврзани со корпоративните дејствија на издавачите на нематеријализирани хартии од вредност, пресметка и задржување даноци и услуги на гласање во својство на полномошник на собрание на акционери;

- одредување единствени идентификациски ознаки на финансиските инструменти кои се запишани во регистарот на нематеријализирани хартии од вредност и регистарот на финансиски инструменти со кои управува овластениот депозитар;

- одредување на редоследот и обработката на налозите, наплата и пресметка на надоместоците и известување за истото;

- поврзување со други овластени депозитари, овозможување на водење и управување со сметките за хартии од вредност во врска со услугата на порамнување, управување со финансиско обезбедување и други помошни услуги;

- овозможува информации, податоци и статистика на државни органи и органи кои водат статистички податоци;

- активности во врска со преземање на акционерски друштва;

- исплата и други приноси од нематеријалните хартии од вредност и други финансиски инструменти;

- продажба и одржување на компјутерски програми кои се развиваат за извршување на услугите од алинеја 1 до алинеја 6 од овој став и други работи поврзани со нив;

- и други активности предвидени со закон.

(3) Овластениот депозитар е должен за извршување на функциите и услугите од ставовите (1) и (2) на овој член да добие одобрение за работа од Комисијата.

(4) Водењето на регистарот на нематеријализирани хартии од вредност подразбира извршување на следните уписи во регистарот:

1) Упис во врска со издавањето, престанок на

vendimmarrjes dhe nuk do fitojnë informacione relevante për çështjet në të cilat ndikon konflikti i përhershëm i interesave.

Menaxhimi me rreziqe

Neni 296

Depozitari i autorizuar duhet të vendos kornizë përkatëse të menaxhimit me rreziqet me qëllim që të mundësojë menaxhim gjithëpërfshirës të rreziqeve juridike, operative, afariste dhe të tjera të drejtëpërdrejta dhe të tërthorta, përfshirë edhe masa për uljen e mashtrimeve dhe dëmeve eventuale të cilat mund të ndodhin gjatë punës.

Rreziku juridik

Neni 297

- (1) Depozitari i autorizuar për çdo sistem të përcaktimit dhe/ose shlyerjes me të cilin menaxhon dhe për të gjitha shërbimet që i ofron duhet t'i posedojë rregullat, procedurat dhe kontratat të cilat janë të qarta të jodykuptimita.
- (2) Rregullat, procedurat dhe kontratat të cilat i përmyll depozitari i autorizuar duhet të jenë komparative në të gjitha legjislacionet në vendet ku i njëjti i ushtron veprimtaritë e veta, përfshirë edhe rastet kur mbi ndonjë prej pjesëmarrësve do hapet procedurë për shkak të paaftësisë paguese.

Rreziku nga puna afariste

Neni 298

Depozitari i autorizuar duhet të ketë sistem gjithëpërfshirës të administrimit dhe kontrollit të punës së vet, si dhe IT vegla përkatëse me qëllim që të monitorohen dhe menaxhohen rreziqet të cilat rezultojnë nga puna afariste e Depozitarit, përfshirë edhe humbje nga zbatimi i keq i strategjive afariste, flukseve të parave dhe kostove operative.

Rreziku operativ

Neni 299

- (1) Depozitari i autorizuar është i obliguar t'i identifikojë burimet e brendshme dhe të jashtme të një rreziku operativ me qëllim që të minimizohet ndikimi i tyre përmes përdorimit të IT veglave përkatëse, kontrolleve dhe procedurave për secilin sistem për përcaktim dhe/ose shlyerje me të cilin administron.
- (2) Depozitari i autorizuar duhet të mirëmbajë vegla përkatëse informatike të cilat posedojnë kapacitet të përshtatshëm dhe me të cilat do mundësohet nivel i lartë i sigurisë dhe besueshmërisë operative. Veglat

постојење или замена на нематеријализираните хартии од вредност;

- 2) Упис во врска со преносот на нематеријализираните хартии од вредност од една на друга сметка;
  - 3) Упис поврзан со уписот, промената или бришање на права на трети лица на нематеријализираните хартии од вредност и други правни прашања кои се однесуваат на нематеријализираните хартии од вредност.
- (5) Овластениот депозитар не смее да извршува ниту една друга функција освен оние од ставовите (1) и (2) на овој член.
- (6) Функциите и услугите од став (1) и став (2) на овој член овластениот депозитар ги извршува под разумни комерцијални услови во согласност со начелото на еднаквост на сите страни.
- (7) Комисијата со Правилник го пропишува системот за котации на понуда и побарувачка на државни хартии од вредност, финансиски деривативни инструменти како и за трансакции финансирани со хартии од вредност (ОТЦ трансакции) од став (1) точка 5 на овој член.

Забрана за вршење дејност како овластен депозитар или регистар без одобрение

Член 289

Ниту едно лице не смее да основа, да работи или да тврди дека нуди услуги или да извршува функции на овластен депозитар или регистар, без разлика дали тие финансиски инструменти се примени на тргување на било кој регулиран пазар, без претходно да добие одобрение од Комисијата.

Почетен капитал

Член 290

(1) Почетниот капитал на овластениот депозитар мора да изнесува најмалку 61.000.000 денари. Почетниот капитал во Централниот регистар се запишува како основна главнина.

(2) Почетниот капитал од став (1) на овој член мора во целост да биде уплатен во пари.

Политика на вложувања во парични средства и финансиски инструменти

Член 291

- (1) Овластениот депозитар може да ги чува своите средства во централни банки, во банки (кредитни институции) со одобрение за работа согласно прописите од областа на работењето на банките (кредитни институции) или во депозитари кои имаат одобрение за работа од друг надлежен орган.
- (2) Депозитарот може да вложува единствено во:
  - а) парични депозити;
  - б) високоликвидни финансиски инструменти со минимален кредитен или пазарен ризик.
- (3) Депозитарот е должен да обезбеди правична распределба

информатике duhet të jenë përkatëse për ndërlikueshmërinë, larminë dhe llojeve të shërbimeve të cilat i ofron depozitari i autorizuar me qëllim që të sigurohet nivel i lartë i sigurisë, si dhe integritet dhe besueshmëri e informacioneve që mbahen në depozitar.

- (3) Depozitari i autorizuar për shërbimet të cilat i ofron, si dhe për çdo sistem për përcaktimin dhe/ose shlyerjen me të cilin administron, duhet të vendos, implementojë dhe mirëmbajë plan përkatës për funksionimin e vazhdueshëm (Business continuity plan) dhe plan të rikuperimit nga ndikimet e dëmshme (disaster recovery plan) me qëllim që të sigurohet kryerja e papenguar e shërbimeve të veta dhe rikuperimin në kohë të duhur në rast të ngjarjeve të cilat paraqesin rrezik të rëndësishëm për ndërprerje të operacioneve të cilat i kryen depozitari.
- (4) Planet nga paragrafi (3) i këtij neni duhet të përmbajë procedura të rikuperimit të të gjitha transaksioneve dhe pozitave të pjesëmarrësve në çastin e ndërprerjes me qëllim që t'u mundësohet anëtarëve të Depozitarit të autorizuar t'i vazhdojnë aktivitetet e veta me një siguri se do vie deri te shlyerja e transaksioneve të realizuara në datën e paraparë. Planet poashtu duhet të përfshijë edhe masa me të cilat do mundësohet që IT sistemet kritike të mundën shpejtë pas ngjarjes së ndërprerjes t'i vazhdojnë operacionet e veta që përfshin themelimin e një vendndodhjeje sekondare për përpunim e cila do ketë resurse të veta, funksionalitete, kapacitete dhe mekanizma përkatëse kadrovike për të mbështetur funksionimin e Depozitarit.
- (5) Depozitari i autorizuar planifikon dhe zbaton programe për testimin e përmbushjes së detyrimeve nga paragrafet (1), (2), (3), dhe (4) i këtij neni.
- (6) Depozitari i autorizuar i identifikon, monitoron dhe menaxhon rreziqet të cilat anëtarët kryesorë në sistemin e përcaktimit dhe/ose shlyerjes me të cilin administron, të gjithë pjesëmarrësit dhe ofruesit e shërbimeve në sistemin, Depozitarë tjerë të autorizuar, si dhe infrastrukturën e plotë të tregut, mund t'i shkaktojnë mbi operacionet e tij. Në kërkesë të Komisionit, depozitari i autorizuar i dorëzon të gjitha të dhënat për rreziqet e vërtetuara.
- (7) Komisioni së afërmi i përcakton standardet teknike për caktimin e rreziqeve operative tek paragrafet nga (1) deri në paragrafin (6) të këtij neni, metodat e testimin, sanimit ose minimizimit të atyre rreziqeve, përfshirë edhe politikën e funksionimit të vazhdueshëm, plane të rikuperimit nga ndikime të dëmshme dhe metoda për vlerësimin e tyre.

Parandalimi i pastrimit të parave dhe financimi i terrorizmit

Neni 300

- (1) Depozitari i autorizuar është i obliguar të veprojë në përputhje me rregullat për parandalimin e pastrimit të parave

на паричните средства и финансиските инструменти при нивното вложување во банки (кредитни институции) со соодветно одобрение за работа или во депозитари кои имаат соодветно одобрение за работа.

- (4) Овластениот депозитар мора да биде во можност да ги ликвидира односно продаде финансиските инструменти без одлагање и со минимални загуби.
- (5) Средствата на депозитарот кои нема да бидат инвестирани согласно ставовите (2) и (3) на овој член нема да бидат земени предвид при пресметката за капитални барања согласно член 292 од овој закон.
- (6) Комисијата со Правилник ќе ги пропише финансиските инструменти кои можат да бидат високоликвидни, како и времетраењето на нивната продажба со цел да се исполнат условите од став (3) на овој член.

Капитални барања

Член 292

(1) Капиталот, задржаната добивка и резервите на овластениот депозитар треба да бидат пропорционални на ризиците кои произлегуваат од активностите на овластениот депозитар и треба да бидат доволни со цел да обезбедат:

- дека овластениот депозитар е соодветно заштитен од ризиците кои произлегуваат од неговото работење, како што се оперативниот ризик, правниот ризик, политиката на вложување и бизнис ризикот со цел овластениот депозитар да може непречено да ги обезбедува своите услуги;
-уредна ликвидација или реструктуирање на процесите на овластениот депозитар во рамки на соодветна временска рамка од најмалку шест месеци по различни сценарија за отпорност на стрес.

(2) Овластениот депозитар донесува план со кој поблиску ги пропишува:

- начинот на прибирање на дополнителен капитал во случај капиталот на овластениот депозитар да е блиску до или под пропишаните барања од став (1) на овој член;

- начинот на кој ќе се спроведе уредна ликвидација или реструктуирање на своите процеси и услуги во случај овластениот депозитар да не биде во можност да прибере нов капитал.

(3) Актот од ставот (2) на овој член го одобрува органот на управување на овластениот депозитар.

(4) Депозитарот е должен да поднесе барање за одобрување на планот и сите негови измени и дополнувања до Комисијата која истите ги одобрува во рок од 30 дена од денот на комплетирање на барањето.

(5) Комисијата, доколку смета дека предложениот план не е соодветен, може да му наложи на овластениот депозитар да пропише дополнителни мерки или пак да направи корекции во планот од став (2) на овој член.

Органи на овластениот депозитар

дhe финансирење на тероризмот.

(2) Në rast të mosveprimit në përputhje me paragrafin (1) e këtij neni, Komisioni mund t'i shqiptojë masat mbikëqyrëse nga neni 300 i këtij Ligji.

Procedura të komunikimit me anëtarët/pjesëmarrësit dhe infrastrukturën tjetër të tregut

Neni 301

Depozitari i autorizuar është i obliguar që në procedurën e komunikimit me pjesëmarrësit/anëtarët e sistemit të përcaktimit dhe/ose shlyerjes me të cilin administron, si dhe me infrastrukturën e përgjithshme të tregut me të cilën lidhet, të përdor procedura dhe standarde ndërkombëtare të hapura të komunikimit për transfer të mesazheve dhe të dhënave referente me qëllim që të lehtësohet evidentimi, pagesa dhe shlyerja efikase.

Sistemi i regjistrimit të letrave me vlerë të jomaterializuara

Neni 302

(1) Sistemi i regjistrimit të letrave me vlerë të jomaterializuara përbëhet nga sistem kompjuterik dhe përmbledhje e procedurave të cilat mundësojnë:

1) Mbajtje të regjistrimit të letrave me vlerë të jomaterializuara;

2) Mbështetje për kryerjen e punëve dhe shërbimeve të tjera nga neni 288 i këtij Ligji.

(2) Depozitari i autorizuar është i obliguar të përcaktojë dhe zbatojë masa dhe procedura me të cilat do sigurojë funksionimin e drejtë, të pandërprerë dhe efikas të sistemit të regjistrimit të letrave me vlerë të jomaterializuara, si dhe të zbatojë masa përkatëse dhe efektive të sigurisë për çrregullime eventuale në sistemin.

(3) Sistemi nga paragrafi (1) i këtij neni duhet të jetë i tillë që me siguri të mund të kontrollohet në dobi dhe në barrë të së cilës llogari është kryer regjistrim individual.

(4) Depozitari i autorizuar është i obliguar t'i ndërmerr të gjitha masat e nevojshme për t'u siguruar zbatimi i pandërprerë dhe i rregullt i punëve të veta, duke përdorur sisteme përkatëse, mjete dhe procedura që janë proporcionale në llojin dhe fushështirjen e shërbimeve dhe punëve që i kryen.

(5) Komisioni me Rregullore hollësisht i përcakton kushtet që duhet t'i përmbush sistemi i Regjistrimit të letrave me vlerë të jomaterializuara.

Ruajtja dhe magazimi i të dhënave

Neni 303

Depozitari i autorizuar është i obliguar t'i mbrojë të dhënat me të cilat disponon nga një përdorim i joautorizuar, ndryshim dhe humbje dhe në vend të sigurtë t'i ruajë dokumentet origjinale, në bazë të së cilave janë kryer regjistrimet, së paku 10 vite. Të dhënat të cilat janë ruajtur

Член 293

На органите на овластениот депозитар се применуваат одредбите на членовите 176, 177, 178, 179, 180 и 181 од овој закон.

Иматели на квалификувано учество во овластен депозитар

Член 294

- (1) Над имателите и промената на имателите на квалификувано учество во овластениот депозитар, блиската поврзаност, правните последици од стекнување на квалификувано учество без одобрение од Комисијата, како и мерките кои ги презема Комисијата, се применуваат одредбите од членовите 16 до 25 од овој закон.
- (2) На овластениот депозитар се применуваат одредбите од член 182 ставови (2), (3) и (4) од овој закон.

Организациски барања за работа на овластениот депозитар и управување на систем за порамнување и/или утврдување

Член 295

- (1) На организациските барања на овластениот депозитар се применуваат одредбите од член 185 од овој закон.
- (2) Овластениот депозитар е должен да пропише и применува соодветни мерки и постапки за утврдување на судир на интереси помеѓу интересите на овластениот депозитар, членовите на органите на управување и акционерите и интересите на овластениот депозитар со цел уредно да ги извршува услугите за водење на регистрите, услугите за управување со системот на порамнување и/или утврдување на трансакции други услуги, притоа водејќи се од начелото на еднаквост на сите страни.
- (3) Овластениот депозитар е должен да пропише и применува соодветни мерки и постапки за спречување и управување со судирот на интереси, што вклучува преземање на сите разумни чекори со цел спречување спротивните интереси на оние од став (2) на овој член неповолно да влијаат на сигурното, уредното и ефикасно порамнување и утврдување на трансакциите со хартии од вредност, вклучително и мерки и постапки поврзани со извештајот од член 309 став (2) и став (3) од овој закон.
- (4) За донесените политики и процедури пропишани во член 185 од овој закон, а наведени во став (1) на овој член, депозитарот ги информира вработените.
- (5) Овластениот депозитар воспоставува механизми со кои вработените во депозитарот кои се во транс судир на интереси ќе бидат изземени од постапките на одлучување и нема да добиваат релевантни информации за прашањата на кои влијае трајниот судир на интереси.

нë një media elektronike ruhen përhershëm.

Neni 304

(1) Depozitari i autorizuar, në lidhje me shlyerjen dhe përcaktimin e transaksioneve në tregun e rregulluar, PSHT, POT ose jashtë tregut të rregulluar PSHT dhe POT, dhe gjatë kryerjes së punëve të tjera me letra me vlerë ose pagesë të detyrimeve që rezultojnë nga letra me vlerë, nuk mundet për llogari të kapitalit të vet të kreditojë një anëtar të sistemit të shlyerjes dhe/ose përcaktimit, emetues ose persona të tjerë ose të kryejë punë të tjera me të cilat do ndërmerret rrezikun kreditues të palës tjetër.

Depozitari i autorizuar është i obliguar të krijojë funksionin e revizionit të brendshëm të ngarkuar për kontrollim dhe mbikëqyrje të efikasitetit, besueshmërisë dhe sigurisë së të gjitha sistemeve dhe procedurave të Depozitarit të autorizuar, përfshirë edhe sistemin e kontrollit të brendshëm dhe sistemin e menaxhimit me rreziqe.

(2) Revizioni i brendshëm sipas nevojës, a së paku në një periudhë prej dy vitesh është i obliguar që të jep mendim të pavarur profesional për efikasitetin, besueshmërinë dhe sigurinë e sistemeve dhe procedurave nga paragrafi (2) i këtij neni.

(3) Organi administrues i depozitarit të autorizuar është i obliguar që mendimin nga paragrafi (3) i këtij neni t'a merr parasysh gjatë sjelljes së vendimeve afariste.

Detyrime të raportimit të depozitarit të autorizuar

Neni 305

(1) Depozitari i autorizuar është i obliguar që pa vonesë të njoftojë Komisionin për të gjitha ndryshimet e zotëruesve të pjesëmarrjes së kualifikuar dhe të anëtarëve të organit administrues nga nenet 293 dhe 294 të këtij Ligji, si dhe për të gjitha ndryshimet e të dhënave nga kërkesa për lëshimin e një miratimi për punë.

(2) Depozitari i autorizuar është i obliguar të sigurojë revizion të raporteve financiare të hartuara në përputhje me standardet ndërkombëtare të raportimit financiar të publikuara në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut" në përputhje me standardet ndërkombëtare të revizionit, nga ana e një revizori.

(3) Depozitari i autorizuar është i obliguar t'i dorëzojë raportet nga paragrafi (2) i këtij neni deri te Komisioni së bashku me raportin e revizorit brenda 15 ditësh nga dita e pranimit të raportit të revizorit, a jo më vonë se deri më 30 Prill në vitin aktual për vitin paraprak.

(4) Depozitari i autorizuar është i obliguar që deri te Komisioni të dorëzojë raporte financiare gjysmëvjetore (bilanc i gjendjes, bilanc i suksesit, raport i fluksit të parave të thata dhe raporte për ndryshimet e kapitalit) deri më 31 Gusht të vitit aktual.

(5) Komisioni mundet nga revizori, respektivisht revizori i autorizuar i cili ka kryer revizion të raporteve financiare vjetore të depozitarit të autorizuar të kërkojë arsyetime shtesë në lidhje me revizionin e kryer dhe raportin e revizorit.

(6) Revizori i njëjtë, respektivisht revizori i autorizuar

Управување со ризици

Член 296

Овластениот депозитар треба да воспостави соодветна рамка за управување со ризици со цел да овозможи сеопфатно управување со правниот, оперативниот, деловниот и останатите директни и индиректни ризици, вклучувајќи и мерки за намалување на евентуалните измами и штети кои можат да настанат при работењето.

Правен ризик

Член 297

- (1) Овластениот депозитар за секој систем за утврдување и/или порамнување со кој управува и за сите услуги кои ги нуди треба да поседува правила, процедури и договори кои се јасни и недвосмислени.
- (2) Правилата, процедурите и договорите кои ги склучува овластениот депозитар треба да се спроведливи во сите законодавства во земјите каде истиот ги извршува своите дејности, вклучувајќи ги и случаите кога над некој од учесниците ќе биде отворена постапка поради инсолвентност.

Ризик од деловното работење

Член 298

Овластениот депозитар треба да има сеопфатен систем за управување и контрола на своето работење, како и соодветни ИТ алатки со цел да се мониторираат и управуваат ризиците кои произлегуваат од деловното работење на депозитарот, вклучувајќи и загуби од лошо спроведување на деловните стратегии, паричните текови и оперативните трошоци.

Оперативен ризик

Член 299

- (1) Овластениот депозитар е должен да ги идентификува внатрешните и надворешните извори на оперативен ризик со цел да го минимизира нивното влијание преку употреба на соодветни ИТ алатки, контроли и процедури за секој систем за утврдување и/или порамнување со кој управува.
- (2) Овластениот депозитар треба да одржува соодветни информатички алатки кои поседуваат соодветен капацитет и со кои ќе овозможи високо ниво на сигурност и оперативна доверливост. Информатичките алатки треба да бидат соодветни на комплексноста, разновидноста и видовите на услугите кои ги нуди овластениот депозитар со цел да се обезбеди високо ниво на сигурност, како и интегритет и доверливост на информациите кои се чуваат во

mund të kryejë jo më shumë se shtatë revizione të njëpasnjëshme të raporteve financiare vjetore të depozitarit të autorizuar. Revizori, respektivisht revizori i autorizuar nuk mund të kryejë në katër vitet e ardhshme revizion të raporteve financiare vjetore të depozitarit të autorizuar.

(7) Në rast të shkëputjes së kontratës për zbatim të revizionit, depozitari i autorizuar dhe revizori janë të obliguar që brenda 15 ditësh të njoftojnë Komisionin për arsyet për shkëputje të kontratës, a secila prej palëve duhet të prononcohet për pretendimet për shkëputjen të palës tjetër kontraktuale.

(8) Revizori, respektivisht revizori i autorizuar i Depozitarit të autorizuar nuk mundet një vit para fillimit të revizionit, drejtëpërdrejtë ose tërthorazi të kryejë çfarëdo shërbime tjera për depozitarin e autorizuar.

(9) Komisioni me Rregullore do përcaktojë përmbajtjen, strukturën e raporteve financiare vjetore dhe gjysmëvjetore të depozitarit të autorizuar, mënyrën dhe afatin e dorëzimit të tyre deri te Komisioni, si dhe fushëpërfshirjen dhe përmbajtjen e revizionit, respektivisht të procedurave të revizionit dhe raporteve të revizorit për revizionin e kryer të depozitarit të autorizuar.

Hudhja poshtë ose refuzimi i raporteve financiare vjetore

Neni 306

- (1) Përderisa revizori, respektivisht revizori i autorizuar ka kryer revizion ligjor të raporteve financiare vjetore të depozitarit të autorizuar në kundërshtim me nenin 305 paragrafi 6 i këtij Ligji, Komisioni do hudh poshtë raportin financiar vjetor të depozitarit të autorizuar, respektivisht raportet e konsoliduara financiare vjetore për atë vit.
- (2) Përderisa Komisioni vërteton se raportet financiare vjetore dhe raportet e konsoliduara financiare vjetore për punën e depozitarit të autorizuar janë të përpiluara në kundërshtim me Ligjin për Shoqëritë Tregtare dhe standardet ndërkombëtare kontable të përkthyer dhe të publikuara në Republikën e Maqedonisë së Veriut, ose të njëjtat nuk japin pasqyrë të besueshme dhe të drejtë të gjendjes financiare dhe punën afariste të depozitarit të autorizuar, a për të cilat në raportin e revizorit, revizori i autorizuar ka shprehur mendim pozitiv ose mendim me rezervë, Komisioni do refuzojë raportin financiar vjetor, respektivisht raportet e konsoliduara financiare vjetore të depozitarit të autorizuar.
- (3) Në rastet nga paragrafi (1) dhe (2) të këtij neni, depozitari i autorizuar është i obliguar që përsëri të hartojë raporte financiare vjetore, respektivisht raporte të konsoliduara financiare vjetore dhe të zbatojë revizion vjetor të atyre raporteve, respektivisht të hartojë raport të revizionit në të cilin janë të përfshira raportet relevante financiare, dhe të njëjtat t'i dorëzojë deri te

депозитарот.

- (3) Овластениот депозитар за услугите кои ги нуди како и за секој систем за утврдување и/или порамнување со кој управува, треба да воспостави имплементира и одржува соодветен план за континуирано работење (Business continuity plan) и план за опоравување од штетни влијанија (disaster recovery plan) со цел да обезбеди непречено вршење на своите услуги и навремено опоравување во случај на настани кои преставуваат значаен ризик за прекин на операциите кои ги извршува депозитарот.
- (4) Плановите од став (3) на овој член треба да содржат процедури за опоравување на сите трансакции и позиции на учесниците во моментот на прекилот со цел да се овозможи на членките на овластениот депозитар да ги продолжат своите активности со сигурност дека ќе дојде до порамнување на реализираните трансакции на предвидениот датум. Плановите исто така треба да вклучуваат и мерки со кои ќе се овозможи критичните ИТ системи да можат брзо по настанување на прекилот да ги продолжат своите операции што вклучува основање на секундарна локација за обработка која ќе има доволно ресурси, функционалности, капацитети и соодветни кадровски механизми за да поддржи непречено функционирање на депозитарот.
- (5) Овластениот депозитар планира и спроведува програми за тестирање на исполнувањето на обврските од ставовите (1), (2), (3) и (4) на овој член.
- (6) Овластениот депозитар ги идентификува, следи и управува со ризиците кои клучните членки во системот за утврдување и/или порамнување со кој управува, сите учесници и даватели на услуги во системот, други овластени депозитари, како и целокупната пазарна инфраструктура можат да ги предизвикаат врз неговите операции. На барање на Комисијата, овластениот депозитар ги доставува сите податоци за утврдените ризици.
- (7) Комисијата поблиску ги пропишува техничките стандарди за одредување на оперативните ризици од ставовите од (1) до став (6) на овој член, методите за тестирање, санирање или минимизирање на тие ризици, вклучувајќи и политика за континуирано работење, планови за опоравување од штетни влијанија и методи за нивна проценка.

Спречување перење пари и финансирање на тероризам

Член 300

- (1) Овластениот депозитар е должен да постапува согласно со прописите за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.
- (2) Во случај на непостапување согласно став (1) на овој член, Комисијата може да ги изрече надзорните мерки од

Komisioni në një afat të cilin Komisioni e ka përcaktuar me Aktvendim të posaçëm. Revizionin e ri nuk mund t'a hartojë revizori, respektivisht revizori i autorizuar i cili ka dhënë mendim për raportet financiare vjetore, respektivisht raportet e konsoliduara financiare vjetore të depozitarit të autorizuar të cilat janë refuzuar, respektivisht hedhur poshtë nga ana e Komisionit.

- (4) Për hudhjen poshtë nga paragrafi 1 i këtij neni, respektivisht për refuzimin nga paragrafi 2 i këtij neni, Komisioni menjëherë do njoftojë Këshillin e Avancimit dhe Mbikëqyrjes të Revizionit dhe Institution e Revizorëve të Autorizuar, me arsyetim për hudhjen poshtë, respektivisht refuzimin.
- (5) Përderisa Këshilli i Avancimit dhe Mbikëqyrjes të Revizionit ose Instituti i Revizorëve të Autorizuar në kuadër të kompetencave të veta për kryerjen e mbikëqyrjes vërtetojnë se raportet e revizorit nuk i përmbush kushtet e përcaktuara në ligjet të cilat i rregullojnë standardet revizore, Komisioni mund t'i refuzojë ose hudh poshtë raportet financiare vjetore, respektivisht raportet e konsoliduara financiare vjetore të depozitarit të autorizuar cilëve u referohet raportet e revizorit.
- (6) Depozitari i autorizuar nuk mund t'i publikojë raportet financiare vjetore, respektivisht raportet e konsoliduara financiare vjetore të cilat janë refuzuar, respektivisht hedhur poshtë, respektivisht është i obliguar që të sigurojë se raportet financiare vjetore, përkatësisht raportet e konsoliduara financiare vjetore të cilat janë refuzuar, respektivisht të hedhura poshtë nuk do publikohen në mënyrë publike. Përderisa raportet financiare vjetore, respektivisht raportet e konsoliduara financiare vjetore të Depozitarit të autorizuar të cilat janë refuzuar, respektivisht hedhur poshtë, janë dorëzuar më për publikimin e tyre publik, depozitari i autorizuar është i obliguar që menjëherë të prolongojë publikimin e të njëjtave, respektivisht t'i arsyetojë shkaqet për refuzimin, respektivisht hudhjen poshtë të raporteve të veta financiare vjetore, respektivisht raporteve të konsoliduara financiare vjetore dhe të njëjtën e publikon në faqen e vet të internetit.
- (7) Komisioni me Rregullore së afërmi i përcakton arsyet për refuzimin e raporteve financiare vjetore, respektivisht raporteve të konsoliduara financiare vjetore të depozitarit të autorizuar.

Njoftim për shlyerje të brendshme

Neni 307

- (1) Depozitari i autorizuar është i obliguar që në tremuaj të njoftojë Komisionin për vëllimin dhe vlerën e transfereve jotregtare me letra me vlerë të cilat depozitari i autorizuar në mënyrë interne i shlyen jashtë sistemit të

член 330 од овој закон.

Процедури за комуникација со членките/учесниците и останатата пазарна инфраструктура

Член 301

Овластениот депозитар е должен во постапката на комуникација со учесниците/членките во системот за утврдување и/или порамнување со кој управува, како и со целокупната пазарна инфраструктура со која се поврзува да користи меѓународни отворени комуникациски постапки и стандарди за пренос на пораки и референтни податоци со цел да се олесни ефикасното евидентирање, плаќање и порамнување.

Систем на регистарот за нематеријализирани хартии од вредност

Член 302

(1) Системот на регистарот на нематеријализирани хартии од вредност се состои од компјутерски систем и збир на постапки кои овозможуваат:

- 1) Водење на регистарот на нематеријализирани хартии од вредност;
- 2) Поддршка за извршување на други работи и услуги од член 288 од овој закон.

(2) Овластениот депозитар е должен да пропише и применува мерки и постапки со кои ќе осигура исправно, непрекинато и ефикасно функционирање на системот на регистарот на нематеријализирани хартии од вредност, како и да применува соодветни и ефективни мерки на сигурност за евентуални нарушувања во системот.

(3) Системот од став (1) на овој член мора да биде таков за да може со сигурност да се провери во корист и на товар на која сметка е извршен поединечен упис.

(4) Овластениот депозитар е должен да ги преземе сите мерки кои се потребни за да се обезбеди непрекинато и редовно извршување на своите работи, користејќи соодветни системи, средства и постапки кои се пропорционални на видот и опсегот на услуги и работи кои ги извршува.

(5) Комисијата со Правилник детално ги пропишува условите кои мора да ги исполнува системот на регистарот на нематеријализирани хартии од вредност.

Чување и складирање на податоци

Член 303

Овластениот депозитар е должен да ги заштити податоците со кои располага од неовластено користење, измена и губење и на сигурно место да ги чува оригиналните документи, врз основа на кои се извршени

пërcaktimit dhe/ose shlyerjes.

(2) Depozitari i autorizuar me rregulla do përcaktojë edhe transfere të tjera jotregtare, procedurën dhe mënyrën në të cilën ato zbatohen gjatë shlyerjes së brendshme.

(3) Komisioni me Rregullore do përcaktojë përmbajtjen, strukturën, afatin dhe mënyrën e njoftimit nga paragrafi (1) i këtij neni.

Neni 308

(1) Në palën tjetër qendrore kontraktuese e cila ka fituar miratim për punë nga Komisioni në përputhje me nenin 278 paragrafi (1) pika 1 nga ky Ligj, në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat nga neni 305 i këtij Ligji.

(2) Pala tjetër qendrore kontraktuese e cila ka fituar miratim për punë nga Komisioni në përputhje me nenin 278 paragrafi (1) pika 1 nga ky Ligj është e obliguar që në tremuaj deri te Komisioni të dorëzojë raporte për punën e vet dhe për indikatorët financiar të palës tjetër qendrore kontraktuese.

(3) Komisioni me Rregullore do përcaktojëformën, përmbajtjen dhe afatet për dorëzim të raporteve nga paragrafet (1) dhe (2) i këtij neni.

Neni 309

(1) Depozitari i autorizuar është i obliguar t'i ruajë si sekret të gjitha të dhënat për emetuesit, pronarët, anëtarët, ose cilindo person tjetër, pa marrë parasysh se si ka arritur deri te ato të dhëna. Depozitari i autorizuar është i obliguar që me një akt të brendshëm t'i përcaktojë të dhënat të cilat konsiderohen si sekret afarist, si dhe mënyrën e përdorimit të atyre të dhënavë, përveç kur është ndryshe e rregulluar me këtë ose Ligj tjetër.

(2) Depozitari i autorizuar ka autorizim që të dhënat për emetuesit, pronarët, anëtarët ose personat tjerë, t'i shkëmbejë me Bankën Popullore për nevojat e statistikës zyrtare. Banka Popullore është e obliguar që të dhënat e pranuarat t'i ruajë si sekret në përputhje me dispozitat e këtij Ligji.

(3) Bordi drejtues i depozitarit të autorizuar është i obliguar që një herë në muaj deri te Komisioni të dorëzojë raport për përvetësimin dhe tjetërsimin e instrumenteve financiare nga ana e anëtarëve të bordit drejtues dhe mbikëqyrës dhe të punonjësve në depozitarin.

(4) Dispozita nga paragrafi (3) i këtij neni i referohet edhe përvetësimit edhe tjetërsimit të instrumenteve financiare nga ana e një partneri bashkëshortor ose jashtëbashkëshortor, fëmijë, fëmijë i birësuar, prind birësues dhe person tjetër i cili me anëtarin e bordit drejtues, respektivisht mbikëqyrës ose punonjës in në depozitarin jeton në bashkësi, si dhe në përvetësimin dhe tjetërsimin nga ana e një personi juridik në të cilin këta persona kanë kuotë në shumicë.

(5) Anëtarët e organit administrues dhe mbikëqyrës dhe punonjësit në depozitar nuk mund të jenë anëtarë të një bordi

уписите најмалку 10 години. Податоците кои се зачувани на електронски медиум се чуваат трајно.

Член 304

(1) Овластениот депозитар, во врска со порамнувањето и утврдувањето на трансакциите на регулираниот пазар, МПТ, ОПТ или надвор од регулираниот пазар МПТ и ОПТ, и при извршување на други работи со хартии од вредност или исплата на обврски кои произлегуваат од хартии од вредност, не смее за сметка на сопствениот капитал да кредитира член на системот за порамнување и/или утврдување, издавач или други лица или да извршува други работи со кои ќе го преземе кредитниот ризик на другата страна.

(2) Овластениот депозитар е должен да воспостави функција на внатрешна ревизија задолжена за проверка и надзор на ефикасноста, доверливоста и сигурноста на сите системи и постапки на овластениот депозитар, вклучително и системот на внатрешна контрола и системот на управување со ризици.

(3) Внатрешната ревизија по потреба, а најмалку во период од две години е должна да даде независно стручно мислење за ефикасноста, доверливоста и безбедноста на системите и постапките од став (2) на овој член.

(4) Органот на управување на овластениот депозитар е должен мислењето од став (3) на овој член да го земе предвид при донесувањето на деловните одлуки.

Обврски за известување на овластениот депозитар

Член 305

(1) Овластениот депозитар е должен без одлагање да ја извести Комисијата за сите промени наемателите на квалификувано учество и на членовите на органите на управување од членовите 293 и 294 од овој закон, како и за сите промени на податоците од барањето за издавање на одобрение за работа.

(2) Овластениот депозитар е должен да обезбеди ревизија на финансиските извештаи изготвени во согласност со меѓународните стандарди за финансиско известување објавени во „Службен весник на Република Северна Македонија“ во согласност со меѓународните стандарди за ревизија, од страна на ревизор.

(3) Овластениот депозитар е должен да ги достави извештаите од став (2) на овој член до Комисијата заедно со ревизорскиот извештај во рок од 15 дена од денот на приемот на ревизорскиот извештај, а најдоцна до 30 април тековната година за претходната година.

(4) Овластениот депозитар е должен до Комисијата да достави полугодишни финансиски извештаи (биланс на состојба, биланс на успех, извештај за готовинскиот тек и извештај за промените на капиталот) до 31 август во тековната година.

(5) Комисијата може од ревизорот, односно овластениот ревизор кој извршил ревизија на годишните финансиски извештаи на овластениот депозитар да побара дополнителни образложенија во врска со извршената ревизија и ревизорскиот извештај.

drejtues, respektivisht mbkëqyrës ose bordi të drejtorëve në shoqëri të investimeve.

Publikim i të dhënave për letra me vlerë të jomaterializuara

Neni 310

(1) Депозитари i autorizuar është i obliguar që në faqen e vet të publikojë dhe në bazë ditore t'i rinovojë të dhënat për:

a) emetimin, zëvendësimin dhe fshirjen e letrave me vlerë të jomaterializura në regjistrin e letrave me vlerë të jomaterializuara;

b) të gjitha letrat me vlerë të jomaterializura të regjistruara në regjistrin e letrave me vlerë të jomaterializuara;

c) aktivitetet korporative të cilat kryhen përmes depozitarit të autorizuar;

ç) identitetin e zotëruesve të dhjetë llogarive të para në të cilat evidentohen sasia më e madhe e cilësdo letër me vlerë dhe të dhënat për sasinë e letrave me vlerë në ato llogari (në indikatorë absolutë dhe relativë).

(2) Komisioni me Rregullore së afërmi i përcakton të dhënat nga paragrafi (1) i këtij neni.

Statuti, Rregullat dhe Udhëzimet

Neni 311

(1) Депозитари është i obliguar që të sjell: statut, rregulla (në tekstin e mëtejme: Rregullat e depozitarit) dhe të sjell dhe zbatojë masa (Udhëzime të depozitarit) me të cilat duhet hollësisht të përcaktohet mënyra e kryerjes së punëve nga neni 288 i këtij Ligji, a në veçanti:

1) dispozita për anëtarët;

2) dispozita për mbajtjen e regjistrave për letrat me vlerë të jomaterializuara dhe instrumenteve financiare;

3) dispozita për shlyerje dhe përcaktim dhe transfere jotregtare;

4) dispozita për pranim dhe jorevokueshmëri të urdhrin për transfer në përputhje me dispozitat e Ligjit;

5) dispozita për procedurat në lidhje me rezervimin e aksioneve që janë të lidhura me ofertë për marrje në kontroll në përputhje me dispozitat nga ligji me të cilat rregullohen kushtet dhe procedurat për marrje në kontroll të shoqërive aksionare;

6) dispozita për depozitim e letrave me vlerë të emetuesve nga një shtet tjetër;

7) dispozita për inicimin e procedurave disiplinore kundër anëtarëve/pjesëmarrësve dhe personave të punësuar në të njëjtit të cilët veprojnë në kundërshtim me dispozitat e këtij Ligji;

8) procedura për zgjidhjen e kontesteve;

9) dispozita për formimin e fondit garantues dhe përdorimin e aseteve nga fondit garantues;

(2) Депозитари i autorizuar është i obliguar që të parashtrijë kërkesë drejtuar Komisionit për fitimin e

- (6) Истиот ревизор, односно овластен ревизор може да изврши најмногу седум последователни ревизии на годишните финансиски извештаи на овластениот депозитар. Ревизорот, односно овластениот ревизор не смее во наредните четири години да врши ревизија на годишните финансиски извештаи на овластениот депозитар.
- (7) Во случај на раскинување на договорот за извршување на ревизија, овластениот депозитар и ревизорот се должни во рок од 15 дена да ја известат Комисијата за причините за раскинување на договорот, а секоја од страните треба да се произнесе за наводите за раскинувањето на другата договорна страна.
- (8) Ревизорот, односно овластениот ревизор на овластениот депозитар не може една година пред започнувањето на ревизијата, директно или индиректно да врши било какви други услуги за овластениот депозитар.
- (9) Комисијата со Правилник ќе ја пропише содржината, структурата на годишните и полугодишните финансиски извештаи на овластениот депозитар, начинот и рокот на нивното доставување до Комисијата, како и опфатот и содржината на ревизијата односно на ревизорските постапки и ревизорските извештаи за извршена ревизија на овластениот депозитар.

Отфрлање или одбивање на годишните финансиски извештаи

Член 306

- (1) Доколку ревизорот, односно овластениот ревизор извршил законска ревизија на годишните финансиски извештаи на овластениот депозитар спротивно на член 305 став (6) од овој закон, Комисијата ќе го отфрли годишниот финансиски извештај на овластениот депозитар, односно годишните консолидирани финансиски извештаи за таа година.
- (2) Доколку Комисијата утврди дека годишните финансиски извештаи и годишните консолидирани финансиски извештаи за работењето на овластениот депозитар се изготвени спротивно на Законот за трговските друштва и меѓународните сметководствени стандарди преведени и објавени во Република Северна Македонија, или пак истите не даваат веродостоен и фер приказ за финансиската состојба и деловното работење на овластениот депозитар, а за кои во ревизорскиот извештај овластениот ревизор изразил позитивно мислење или мислење со резерва, Комисијата ќе го одбие годишниот финансиски извештај, односно годишните консолидирани финансиски извештаи на овластениот депозитар.
- (3) Во случаите од став (1) и (2) на овој член, овластениот депозитар е должен повторно да изготви годишни финансиски извештаи односно годишни

- miratimit të rregullave nga paragrafi (1) i këtij neni, statutit të depozitarit të autorizuar, si dhe të gjitha ndryshimeve dhe plotësimeve të tyre.
- (3) Komisioni vendos ndaj kërkesës nga paragrafi (2) i këtij neni brenda 30 ditësh nga dita e kompletimit të kërkesës.
- (4) Përderisa në bazë të të dhënave dhe informacioneve të dorëzuara, Komisioni vërteton se rregullat nga paragrafi (1) i këtij neni dhe statuti nuk janë në përputhje me dispozitat nga ky Ligj, Komisioni do sjell Aktvendim për refuzimin e kërkesës për fitimin e miratimit.
- (5) Depozitari i autorizuar është i obliguar që para dorëzimit të kërkesës nga paragrafi (2) i këtij neni të bëjë këshillim publik për përmbajtjen e rregullave me të gjitha palët e interesuara përmes faqes së tij të internetit.
- (6) Aktet e miratuara nga paragrafi (1) i këtij neni, depozitari është i obliguar që t'i publikojë në faqen e vet të internetit dhe për sjelljen ose ndryshimin e të njëjtave t'i njoftojë anëtarët e vet së paku shtatë ditë para fillimit të zbatimit të tyre.
- (7) Aktet e miratuara nga paragrafi (1) i këtij neni janë të detyrueshme për anëtarët e Depozitarit të autorizuar.

Kompensim për shërbimet e depozitarit të autorizuar

Neni 312

- (1) Për shërbimet e Depozitarit pagohet kompensim në përputhje me Tariforen të cilën e përcakton depozitari i autorizuar.
- (2) Depozitari i autorizuar është i obliguar që të sjell Tariforen nga paragrafi (1) i këtij neni duke u udhëhequr nga pozita e barabartë e të gjithë përdoruesve të shërbimeve të tij dhe sipas kushteve të arsyeshme komerciale.
- (3) Depozitari i autorizuar është i obliguar të parashtrojë kërkesë drejtuar Komisionit për fitimin e miratimit të Tarifores së shërbimeve dhe të gjitha ndryshimeve dhe plotësimeve të saj.
- (4) Komisioni vendos ndaj kërkesës nga paragrafi (3) i këtij neni brenda 30 ditësh nga dita e kompletimit të kërkesës.
- (5) Përderisa në bazë të të dhënave dhe informacioneve të dorëzuara, Komisioni vërteton se nuk janë të përmbushura kushtet nga paragrafi (1) dhe (2) i këtij neni, Komisioni do sjell Aktvendim me të cilin do e refuzojë kërkesën nga paragrafi 3 i këtij neni.
- (6) Përpara parashtrimin të kërkesës për fitimin e miratimit të aktit për përcaktimin e kompensimeve për shërbimet e depozitarit të autorizuar, depozitari është i obliguar që të zbatojë këshillim publik me të gjitha palët e interesuara përmes faqes së tij të internetit.
- (7) Depozitari i autorizuar është i obliguar që Tariforen e

консолидирани финансиски извештаи и да спроведе законска ревизија на тие извештаи, односно да изготви ревизорски извештај во кој се вклучени релевантните финансиски извештаи, и истите да ги достави до Комисијата во рок кој Комисијата го утврдила со посебно решение. Новата ревизија не може да ја изработи ревизорот, односно овластениот ревизор кој дал мислење за годишните финансиски извештаи односно годишните консолидирани финансиски извештаи на овластениот депозитар кои се одбиени, односно отфрлени од страна на Комисијата.

- (4) За отфрлањето од став (1) на овој член, односно за одбивањето од став (2) на овој член, Комисијата веднаш ќе ги извести Советот за унапредување и надзор на ревизијата и Институтот на овластени ревизори, со образложение за причините за отфрлањето, односно одбивањето.
- (5) Доколку Советот за унапредување и надзор на ревизијата или Институтот на овластени ревизори во рамки на своите надлежности за вршење надзор утврдат дека ревизорскиот извештај не ги исполнува условите утврдени во законите кои ги регулираат ревизорските стандарди, Комисијата може да ги одбие или отфрли годишните финансиски извештаи, односно годишните консолидирани финансиски извештаи на овластениот депозитар на кои се однесува ревизорскиот извештај.
- (6) Овластениот депозитар не смее да ги објави годишните финансиски извештаи односно годишните консолидирани финансиски извештаи кои се одбиени, односно отфрлени, односно е должен да обезбеди дека годишните финансиски извештаи односно годишните консолидирани финансиски извештаи кои се одбиени, односно отфрлени нема да бидат јавно објавени. Доколку годишните финансиски извештаи односно годишните консолидирани финансиски извештаи на овластениот депозитар кои се одбиени, односно отфрлени, веќе се доставени за нивно јавно објавување, овластениот депозитар е должен веднаш да го одложи објавувањето на истите, односно да ги образложи причините за одбивањето, односно отфрлањето на своите годишни финансиски извештаи односно годишните консолидирани финансиски извештаи и истото го објави на својата интернет страна.
- (7) Комисијата со Правилник поблиску ги утврдува причините за одбивање на годишните финансиски извештаи односно годишните консолидирани финансиски извештаи на овластениот депозитар.

Известување за интерно порамнување

Член 307

miratuar t'a publikojë në faqen e vet të internetit dhe për sjelljen, ndryshimin ose plotësimin e tij t'i njoftojë përdoruesit e shërbimeve të depozitarit përmes faqes së vet të internetit së paku shtatë ditë para fillimit të zbatimit të tij.

Neni 313

Depozitari i autorizuar duhet të ketë rregulla transparente për veprim ndaj ankesave nga anëtarët/pjesëmarrësit dhe nga përdoruesit tjerë të shërbimeve të tij.

Përfundimësia e transaksioneve dhe shlyerja e aseteve në para

Neni 314

- (1) Depozitari i autorizuar për çdo sistem të përcaktimit dhe/ose shlyerjes me të cilin administron, do e përkufizojë çastin e futjes dhe jorevokueshmërisë së urdhrave në sistemin në fjalë për përcaktim dhe/ose shlyerje në përputhje me këtë Ligj.
- (2) Depozitari i autorizuar publikisht do i publikojë rregullat me të cilat rregullohet përfundimësia e transaksioneve me letra me vlerë dhe asetet në para për secilin sistem të përcaktimit dhe/ose shlyerjes me të cilin administron.
- (3) Depozitari i autorizuar do i ndërmerr të gjitha masat e arsyeshme në përputhje me rregullat nga paragrafi (2) i këtij neni me qëllim që të sigurohet arritja e përfundimësisë së transferit të letrave me vlerë dhe aseteve në para në kohë reale ose gjatë ditës, por jo më vonë se deri në fund të ditës së punës në datën e paraparë të shlyerjes.
- (4) Të gjitha transaksionet me letra me vlerë për të cilat janë paguar asete parash përmes pjesëmarrësve të drejtëpërdrejtë në një sistem të përcaktimit dhe/ose shlyerjes me të cilin administron depozitari i autorizuar dhe ato të cilat janë të shlyerja në sistemin në fjalë, shlyhen sipas parimit dorëzim kundrejtë pagesës.
- (5) Depozitari i autorizuar i shlyen pagesat në para të thata për transaksionet në sistemin e përcaktimit dhe/ose shlyerjes me të cilin administron përmes një llogarie të hapur në Bankën Popullore.

Dhënia dhe revokimi i miratimit për punë

Dhënia e miratimit për punë Depozitarit

Neni 315

- (1) Kërkesë për lëshimin e një miratimi për punë parashtrajnë themeluesit e depozitarit të autorizuar.
- (2) Kërkesë për lëshimin e një miratimi për punë të

- (1) Овластениот депозитар е должен квартално да ја извести Комисијата за обемот и вредноста на нетрговските преноси со хартии од вредност кои овластениот депозитар интерно ги порамнува надвор од системот за утврдување и/или порамнување.
- (2) Овластениот депозитар со правила ќе пропише и други нетрговски преноси, постапката и начинот на кој што тие се спроведуваат при интерно порамнување.
- (3) Комисијата со Правилник ќе ја пропише содржината, структурата, рокот и начинот на известувањето од став (1) на овој член.

Член 308

(1) На централната друга договорна страна која има добиено одобрение за работа од Комисијата согласно член 278 став (1) точка 1 од овој закон на соодветен начин се применуваат одредбите од член 305 од овој закон.

(2) Централната друга договорна страна која има добиено одобрение за работа од Комисијата согласно член 278 став 1 точка 1 од овој закон е должна квартално до Комисијата да доставува извештаи за своето работење и за финансиските показатели на централната друга договорна страна.

(3) Комисијата со Правилник ќе ја пропише формата, содржината и роковите за достава на извештаите од ставовите (1) и (2) на овој член.

Член 309

(1) Овластениот депозитар е должен да ги чува како тајна сите податоци за издавачите, сопствениците, членките, или било кое друго лице, без оглед на тоа како дошол до тие податоци. Овластениот депозитар е должен со интересен акт да ги пропише податоците кои се сметаат за деловна тајна, како и начинот на користењето на тие податоци, освен кога е поинаку регулирано со овој или друг закон.

(2) Овластениот депозитар е овластен податоците за издавачите, сопственици, членките или другите лица, да ги разменува со Народна банка за потребите на службена статистика. Народна банка е должна примените податоци да ги чува како тајна во согласност со одредбите од овој закон.

(3) Управниот одбор на овластениот депозитар е должен еднаш месечно до Комисијата да достави извештај за стекнувањето и отуѓувањето финансиски инструменти од страна на членовите на управниот и надзорниот одбор и на вработените во депозитарот.

(4) Одредбата од став (3) на овој член се однесува и на стекнување и отуѓување на финансиски инструменти од страна на брачен или вонбрачен другар, дете, посвоеник, посвоител, родител и друго лице кое со членот на управниот односно надзорниот одбор или вработениот во депозитарот живее во заедница, како и на стекнување и отуѓување од страна на правно лице во кое овие лица имаат мнозински удел.

(5) Членовите на органот на управување и на надзор и

ushtrimit të funksioneve dhe shërbimeve nga neni 288 i këtij Ligji, mund të kërkojë një shoqëri aksionare tashmë e themeluar, ku kërkesë për miratim për punë parashtron organi administrues i shoqërisë.

- (3) Shoqëria nga paragrafi (2) i këtij neni duhet të fitojë miratim për punë përmes regjistrimit të ndryshimit të veprimtarisë në Regjistrin Qendror.
- (4) Në kërkesën për lëshimin e një miratimi nga paragrafi (1) dhe (2) i këtij neni, krahas funksioneve nga neni 288 paragrafi (1) i këtij Ligji duhet të caktohet se cilin shërbim nga neni 288 paragrafi (2) të këtij Ligji, depozitari i autorizuar ka për qëllim t'a kryejë dhe për cilat lloje të instrumenteve financiare.
- (5) Depozitari i autorizuar është i obliguar, që përpara fillimit të administrimit me sistemin e shlyerjes dhe/ose përcaktimit të transakcioneve me instrumente financiare të cilat nuk përmbahen në miratimin tashmë të lëshuar për punë, të kërkojë nga Komisioni zgjerimin e miratimit për punë.
- (6) Përmbajtjen e kërkesës për lëshimin e një miratimi për punë dhe zgjerimin e miratimit për punë dhe dokumentacionin e nevojshëm që dorëzohet ndaj kërkesës, Komisioni e përcakton me Rregullore.

Vendimmarrje e Komisionit në lidhje me miratimin për punë

Neni 316

- (1) Komisioni njëkohësisht mund të vendos për:
  - a) Kërkesë të depozitarit të autorizuar për lëshimin e një miratimi për punë për ushtrimin e veprimtarive nga neni 288 i këtij Ligji;
  - b) Kërkesë për lëshimin e një miratimi për përvetësim të pjesëmarrjes së kualifikuar në depozitar;
  - c) Kërkesë për lëshimin e miratimit një anëtar i të organit administrues dhe të organit të mbikëqyrjes të depozitarit.
- (2) Komisioni sjell Aktvendim për dhënie të miratimit për punë një depozitari të autorizuar brenda gjashtë muajsh nga dita e dorëzimit të kërkesës së plotë.
- (3) Komisioni do jep miratim për punë depozitarit të autorizuar për ushtrimin e veprimtarive nga neni 288 i këtij Ligji nëse janë përmbushur kushtet në vijim:
  - 1) nëse është themeluar në përputhje me nenin 287 të këtij Ligji;
  - 2) nëse kapitali fillestar i plotëson kushtet nga neni 290 i këtij Ligji;
  - 3) nëse anëtarët e organit administrues dhe mbikëqyrës i përmbushin kushtet nga neni 293 i këtij Ligji;
  - 4) nëse janë të përmbushura kushtet nga neni 294 i këtij Ligji;

вработените во депозитарот не смеат да бидат членови на управен, односно надзорен одбор или одбор на директори во инвестициско друштво.

Објава на податоци за нематеријализирани хартии од вредност

Член 310

(1) Овластениот депозитар е должен на својата интернет страница да објави и дневно да ги обновува податоците за:

а) издавањето, замената и бришењето на нематеријализираните хартии од вредност во регистарот на нематеријализирани хартии од вредност;

б) сите нематеријализирани хартии од вредност запишани во регистарот на нематеријализирани хартии од вредност;

в) корпоративни активности кои се вршат преку овластениот депозитар;

г) идентитетот на имателите на први десет сметки на кои се евидентирани најголемата количина на било која хартија од вредност и податоци за количината на хартиите од вредност на тие сметки (во апсолутни и релативни показатели).

(2) Комисијата со Правилник поблиску ги пропишува податоците од став (1) на овој член.

Статут, Правила и Упатства

Член 311

(1) Депозитарот е должен да донесе статут, правила (во понатамошниот текст: Правила на депозитарот) и да донесе и спроведе мерки (Упатства на депозитарот) со кои мора детално да се одреди начинот на извршување на работите од член 288 од овој Закон, а посебно:

- 1) одредби за членките;
- 2) одредби за водењето на регистрите за нематеријализирани хартии од вредност и финансиски инструменти;
- 3) одредби за порамнување и утврдување и нетрговски преноси;
- 4) одредби за прифаќање и неотповикливост на налогот за пренос во согласност со одредбите од законот;
- 5) одредби за постапките во врска со резервација на акциите кои се поврзани со понуда за преземање во согласност со одредбите од законот со кои се уредуваат условите и постапките за преземање на акционерски друштва;
- 6) одредби за депонирање на хартии од вредност на издавачи од друга држава;
- 7) одредби за покренување на дисциплински постапки против членките/учесници и лица вработени во истите кои постапуваат спротивно

5) nëse i përmbush detyrimet nga neni 295 deri 299 të këtij Ligji;

6) nëse i përmbush kushtet për operator të fondit të dëmshpërblimit të investitorëve nga Kapitulli III i këtij Ligji;

7) nëse sistemi i shlyerjes, respektivisht përcaktimit me të cilin depozitari ka për qëllim të administrojë i përmbush kushtet nga neni 278 i këtij Ligji dhe aktet nënligjore përkatëse.

(4) Në miratimin për punë nga paragrafi (3) i këtij neni duhet të theksohen llojet e instrumenteve financiare cilave u referohet miratimi për punë.

(5) Miratimi për punë lëshohet në kohë të pacaktuar, nuk mund t'i transferohet një personi tjetër dhe nuk i referohet pasuesit juridik të depozitarit të autorizuar.

(6) Depozitari i autorizuar ka për obligim që t'i përmbush kushtet nën të cilat është lëshuar miratimi për punë.

(7) Komisioni sjell Aktvendim për refuzim të kërkesës për lëshimin e miratimit për punë një depozitari të autorizuar kur do vërtetojë se:

a) së paku një prej kushteve për lëshimin e miratimit nga paragrafi (3) i këtij neni nuk është i përmbushur;

b) të dhënat në kërkesën janë të pasakta, sjellin në çorientim ose mungojnë të dhëna të rëndësishme;

c) anëtarët e organit të administrimit dhe të organit të mbikëqyrjes nuk kanë reputacion mjaftueshëm të mirë, nuk zotërojnë dituri, shkathtësi dhe përvojë të mjaftueshme ose mund të paraqesin kërcënim për administrimin e mirë dhe të përgjegjshëm me depozitarin e autorizuar;

ç) struktura pronësore e parashtresit të kërkesës për lëshimin e një miratimi për punë, përfshirë edhe bashkëpunëtorët e afërt me personat që zotërojnë pjesëmarrje të kualifikuar, pamundëson zbatimin e mbikëqyrjes efikase e depozitarit të autorizuar.

Zgjerimi i miratimit për punë dhe transfer të aktiviteteve personave të tretë

Neni 317

(1) Pas lëshimit të miratimit për punë nga neni 316 i këtij Ligji, nëse depozitari i autorizuar ka për qëllim të ushtrojë funksione kryesore tjera dhe/ose shërbime ndihmëse ose të tranferojë ushtrimin e funksioneve kryesore ose shërbimeve ndihmëse personave të tretë duhet të fitojë miratim nga Komisioni.

(2) Kërkesa nga paragrafi (1) i këtij neni u referohet:

- funksioneve kryesore tjera të cilat nuk janë të përfshira me miratimin parimor për punë;
- shërbime ndihmëse të cilat nuk janë të përfshira me miratimin parimor për punë;
- administrim me sistem tjetër të përcaktimit dhe/ose shlyerjes;

- на одредбите од овој Закон;
- 8) процедури за решавање на спорови;
  - 9) одредби за формирање на гарантниот фонд и користење на средствата од гарантниот фонд;
- (2) Овластениот депозитар е должен да поднесе барање до Комисијата за добивање на одобрение на правилата од став (1) на овој член, статутот на овластениот депозитар, како и сите нивни измени и дополнувања.
  - (3) Комисијата одлучува по барањето од став (2) на овој член во рок од 30 дена од денот на комплетирање на барањето.
  - (4) Доколку врз основа на доставените податоци и информации, Комисијата утврди дека правилата од став (1) на овој член и статутот не се во согласност со одредбите од овој закон, Комисијата ќе донесе решение за одбивање на барањето за добивање одобрение.
  - (5) Овластениот депозитар е должен пред доставување на барањето од став (2) на овој член да направи јавно советување за содржината на правилата со сите заинтересирани страни преку неговата интернет страница.
  - (6) Одобрените акти од став (1) на овој член депозитарот е должен да ги објави на својата интернет страница и за донесувањето или измената на истите да ги извести своите членки најмалку седум дена пред почеток на нивната примена.
  - (7) Одобрените акти од став (1) на овој член се обврзувачки за членките на овластениот депозитар.

Надоместок за услугите на овластениот депозитар

Член 312

- (1) За услугите на депозитарот се плаќа надоместок согласно тарифникот кој го утврдува овластениот депозитар.
- (2) Овластениот депозитар е должен да го донесе тарифникот од став (1) на овој член водејќи се од еднаквата положба на сите корисници на неговите услуги и по разумни комерцијални услови.
- (3) Овластениот депозитар е должен да поднесе барање до Комисијата за добивање на одобрение на тарифник за услугите и сите негови измени и дополнувања.
- (4) Комисијата одлучува по барањето од став (3) на овој член во рок од 30 дена од денот на комплетирање на барањето.
- (5) Доколку врз основа на доставените податоци и информации, Комисијата утврди дека не се исполнети условите од став (1) и (2) на овој член, Комисијата ќе донесе решение со кое ќе го одбие барањето од став (3) на овој член.
- (6) Пред поднесување на барањето за добивање одобрение на актот за утврдување на надоместоците за услугите на овластениот депозитар, депозитарот

- пërcaktimin dhe/ose shlyerjen e tërësishme ose të pjesshme në anën e parave të thata të sistemit të përcaktimit dhe/ose shlyerjes me të cilin administron në librat e një agjenti tjetër për përcaktim dhe/ose shlyerje;
  - vendosjen e një lidhshmërie interoperabile me depozitar tjetër të autorizuar.
- (3) Dispozitat nga nenet 316 dhe 331 të këtij Ligji në mënyrë përkatëse zbatohen edhe në zgjerimin e miratimit për punë, si dhe transferit të aktiviteteteve personave të tretë.
  - (4) Kërkesën nga paragrafi 1 e parashtron organi i administrimit i depozitarit të autorizuar.
  - (5) Komisioni vendos ndaj kërkesës nga paragrafi (1) i këtij neni brenda 60 ditësh nga kërkesa e plotë e parashtruar.
  - (6) Gjatë të vepruarit ndaj kërkesës nga paragrafi (1) i këtij neni, a nëse është parashtruar kërkesë për vendosjen e një lidhshmërie interoperabile me një depozitar tjetër, Komisioni sipas nevojës mund të bashkëpunojë me organ kompetent rregullator në vendin ku i njëjti është i licencuar.
  - (7) Komisioni mund të refuzojë kërkesën nga paragrafi (1) nëse vërteton se me të njëjtën mund të rrezikohet funksionimi i rregullt dhe i papenguar i tregjeve financiare ose të shkaktojë rrezik sistemik.
  - (8) Nëse lidhshmëria me një depozitar të huaj është e ndërprerë, depozitari i autorizuar menjëherë e njofton Komisionit për këtë.

Transferi i aktiviteteteve personave të tretë

Neni 318

- (1) Kur Depozitari i autorizuar e transferon ushtrimin e funksioneve kryesore ose shërbimeve ndihmëse personave të tretë, i njëjti nuk mund të:
  - 1) rrezikon rezervimin dhe zbatimin e shlyerjes dhe/ose përcaktimit në mënyrë të përcaktuar me këtë Ligj dhe rregullat e sjellura në bazë të këtij Ligji, ose
  - 2) i ndryshon kushtet nën të cilat është lëshuar miratimi për punë Depozitarit të autorizuar, ose
  - 3) i ndryshon kushtet nën të cilat depozitari i autorizuar i mban regjistrat dhe administron me sistemin e shlyerjes dhe/ose përcaktimit, ose
  - 4) i pamundëson aktivitetet mbikëqyrëse të Komisioni ose kontrollit të cilin e kryen depozitari i autorizuar në lidhje me menaxhimin e rrezikut të cilat rrjedhin nga puna e tij, ose
  - 5) e pamundëson aksesin e drejtëpërdrejtë në informacionet nga ana e depozitarit të autorizuar, ose
  - 6) e pamundëson depozitarin e autorizuar të vlerësojë cilësinë e shërbimeve të cilat i jep personi i tretë, si dhe përshtatshmërinë organizative dhe kapitale të personit të tretë.
- (2) Kur Depozitari i autorizuar e transferon ushtrimin e

е должен да спроведе јавно советување со сите заинтересирани страни преку неговата интернет страна.

- (7) Овластениот депозитар е должен одобриениот тарифник да го објави на својата интернет страна и за неговото донесување, изменување или дополнување да ги извести корисниците на услугите на депозитарот преку својата интернет страна најмалку седум дена пред почеток на неговата примена.

Член 313

Овластениот депозитар треба да има транспарентни правила за постапување по жалби и по поплаки од членките/учесниците и од останатите корисници на неговите услуги.

Конечност на трансакциите и порамнување на паричните средства

Член 314

- (1) Овластениот депозитар за секој систем за утврдување и/или порамнување со кој управува ќе го дефинира моментот на внес и на неотповикливост на налозите во тој систем за утврдување и/или порамнување согласно овој Закон.
- (2) Овластениот депозитар јавно ќе ги објави правилата со кои се регулира конечноста на трансакциите со хартии од вредност и парични средства за секој систем за утврдување и/или порамнување со кој управува.
- (3) Овластениот депозитар ќе ги преземе сите разумни мерки согласно правилата од став (2) на овој член со цел да се обезбеди постигнување на конечност на преносот на хартии од вредност и парични средства во реално време или во текот на денот, но најдоцна до крајот на работниот ден на предвидениот датум на порамнување.
- (4) Сите трансакции со хартии од вредност за кои се уплатени парични средства помеѓу директните учесници во систем за утврдување и/или порамнување со кој управува овластениот депозитар и оние кои се порамнети во тој систем се порамнуваат по принципот испорака наспроти плаќање.
- (5) Овластениот депозитар ги порамнува готовинските плаќања за трансакциите во системот за утврдување и/или порамнување со кој управува преку сметка отворена во Народната банка.

Давање и одземање на одобрение за работа

функциите kryesore ose të shërbimeve ndihmëse personave të tretë të cilat janë të rëndësishme për punën e tij, është i obliguar:

- 1) që ato shërbime t'i kyç në sistemin e kontrollit të brendshëm;
- 2) që organin e administrimit të depozitarit të autorizuar rregullisht të riekzaminojë kryerjen e shërbimeve nga ana e personave të tretë.

Анëтарë të депозитарит të авторизуар

Ллоје të анëтарëve

Нени 319

(1) Анëтарë të Депозитарит të авторизуар mund të jenë persona të cilët janë анëтарë të тегут të rregulluar, PSHT dhe POT, shoqëri administruese të фондеве të hapura dhe të mbyllura të investimeve, emetuesit e letrave me vlerë të jomaterializuara dhe persona të тјерë të cilët i përmbushin kushtet për анëтарësi.

(2) Анëтарë të депозитарит janë:

A) анëтарë, пëрдорues të shërbimeve për ruajtje (анëтарë të regjistrit);

B) анëтарë, pjesëmarrës në sistemin e përcaktimit dhe/ose shlyerjes (анëтарë pjesëmarrës);

(3) Анëтар i Regjistrit është анëтар të cilit депозитари i autorizuar i mundëson пëрдорimin e sistemit informatik për mbajtjen e llogarive të letrave me vlerë të jomaterializuara, në mënyrë dhe në procedurë të parapara me rregullat e депозитарит të autorizuar nga neni 311 paragrafi 1 i këtij Ligji;

(4) Анëтар pjesëmarrës është анëтар i cili i пëрдор sistemet e përcaktimit dhe/ose shlyerjes të transaksioneve të realizuara në një тегут të rregulluar, PSHT, POT dhe jashtë një тегут të rregulluar, PSHT dhe POT.

(5) Депозитари i autorizuar është i obliguar që të sjell rregulla transparente për анëтарësi të cilat bazohen në kriteret të vetme dhe objektive, a në veçanti rregulla për praninë në анëтарësi, pushim të анëтарësisë, kushte për анëтарësi si dhe të drejtat dhe detyrimet e анëтарëve.

(6) Депозитари i autorizuar me rregullat e veta mund të пërcaktojë edhe ллоје të тјера të анëтарësisë përveç atyre nga paragrafi 2 i këtij neni.

(7) Депозитари i autorizuar është i obliguar që deri te Komisioni të dorëzojë njoftime për çdo анëтар të ri ose për pushim të анëтарësisë, me shtojcë listë të пëрдитësuар të të gjithë анëтарëve menjëherë dhe pa vonesë.

Мбикëqyrje e Депозитарит të авторизуар mbi анëтарët

Нени 320

- (1) Депозитари i autorizuar është i obliguar që të пërcaktojë dhe збатожë масат dhe procedurat me të cilat do kryejë мбикëqyrje mbi пëрmbushjen e kushteve për анëтарësi nga ana e анëтарëve.
- (2) Депозитари i autorizuar është i obliguar që deri te

Давање одобрение за работа на депозитарот

Член 315

- (1) Барање за издавање на одобрение за работа поднесуваат основачите на овластениот депозитар.
- (2) Барање за издавање одобрение за работа за извршување на функциите и услугите од член 288 на овој закон, може да побара и веќе основано акционерско друштво, при што барање за одобрение за работа поднесува органот на управување на друштвото.
- (3) Друштвото од став (2) на овој член мора да добие одобрение за работа пред уписот на промената на дејноста во централен регистар.
- (4) Во барањето за издавање на одобрение од став (1) и (2) на овој член покрај функциите од член 288 став (1) на овој закон мора да биде назначено која услуга од член 288 став (2) на овој закон овластениот депозитар има намера да ја врши и за кои видови на финансиски инструменти.
- (5) Овластениот депозитар е должен, пред почеток на управување со системот за порамнување и/или утврдување на трансакции со финансиски инструменти кои не се содржани во веќе издаденото одобрение за работа, да побара од Комисијата проширување на одобрението за работа.
- (6) Содржината на барањето за издавање на одобрение за работа и проширување на одобрението за работа и потребната документација која се доставува кон барањето, Комисијата ја пропишува со Правилник.

Одлучување на Комисијата во врска со одобрението за работа

Член 316

- (1) Комисијата може истовремено да одлучува за:
  - а) Барање на овластениот депозитар за издавање одобрение за работа за извршување на дејностите од член 288 од овој закон;
  - б) Барање за издавање на одобрение за стекнување квалификувано учество во депозитарот;
  - в) Барање за издавање одобрение на член на органот на управување и на органот на надзор на депозитарот.
- (2) Комисијата донесува решение за давање одобрение за работење на овластен депозитар во рок од шест месеци од денот на доставување на комплетното барање.
- (3) Комисијата ќе даде одобрение за работа на овластениот депозитар за извршување на дејностите од член 288 на овој закон ако се исполнети следните услови:
  - 1) ако е основан согласно член 287 од овој закон;
  - 2) ако почетниот капитал ги задоволува условите од член 290 на овој закон;
  - 3) ако членовите на органот на управување и на надзор ги исполнуваат условите од член 293 на овој

Komisioni, operatori i tregut dhe/ose operatori i PSHT— së dhe POT-së pa vonesë të dorëzohjê njoftim për çdo mospërbushje të detyrimeve të anëtarëve që marrin pjesë në përcaktimin dhe/ose shlyerjen e transaksioneve në një treg të rregulluar dhe/ose PSHT dhe POT që rezulton me pezullim të anëtarit në fjalë dhe për çdo shkelje më të rëndë të rregullave të depozitarit nga ana e anëtarëve.

Prona e anëtarëve

Neni 321

Instrumentet financiare dhe asetet në para të klientëve dhe anëtarëve të depozitarit nuk hyjnë në pronën, e as në masën falimentuese ose likuiduese të depozitarit dhe nuk mund të jenë lëndë e procedurës së arkëtimit të detyrueshëm dhe procedurë të ekzekutimit që zbatohet ndaj depozitarit.

Zbatimi i dispozitave

Neni 322

Në pikëvështrim të procedurës së paaftësisë paguese të anëtarit/pjesëmarrësit dhe pasojave juridike nga paaftësia paguese, zbatohen dispozat e këtij Kapitulli, Nënkapitulli 1 i këtij Ligji me të cilin rregullohet përfundimësia e shlyerjes së instrumenteve financiare dhe me rregullat me të cilat rregullohet përfundimësia e shlyerjes në sistemet pagesore.

Fondi garantues

Neni 323

- (1) Depozitari i autorizuar formon fond garantues.
- (2) Fondin garantues e përbëjnë pagesat e obligueshme të anëtarëve të depozitarit të cilët i përdorin shërbimet e shlyerjes dhe/ose përcaktimit të transaksioneve.
- (3) Asetet e fondit garantues përdoren vetëm për shlyerjen e detyrimeve të anëtarëve të depozitarit, kur nuk ka asete të mjaftueshme parash për shlyerje të transaksioneve tregtare me letra me vlerë.
- (4) Depozitari me rregulla e rregullon mënyrën dhe lartësinë e pagesave nga paragrafi (2) i këtij neni dhe përdorimin e aseteve nga fondi garantues.

Regjistrimi i konfirmimit për letra me vlerë të depozituara si letër me vlerë e jomaterializuar

Neni 324

- (1) Konfirmimi për letra me vlerë të depozituara regjistrohет si letër me vlerë e jomaterializuar.
- (2) Për regjistrimin e konfirmimit për letra me vlerë të depozituara duhet të përmbushen kushtet në vijim:
  - 1) Letra me vlerë bazë është:
    - e emetuar si letër me vlerë e jomaterializuar e regjistruar në regjistrin përkatës të letrave me vlerë të jomaterializuara ose
    - në llogari përmbledhëse në atë depozitar të

закон;

4) ако се исполнети условите од член 294 на овој закон;

5) ако ги исполнува обврските од член 295 до член 299 на овој закон;

6) ако ги исполнува условите за оператор на фондот за обесштетување на инвеститори од Глава III на овој закон;

7) ако системот на порамнување односно утврдување со кој депозитарот има намера да управува ги исполнува условите од член 278 на овој закон и соодветните подзаконски акти.

(4) Во одобрението за работа од став (3) на овој член треба да бидат наведени видовите на финансиски инструменти на кои се однесува одобрението за работа.

(5) Одобрението за работа се издава на неопределено време, не може да се пренесе на друго лице и не се однесува на правниот следбеник на овластениот депозитар.

(6) Овластениот депозитар е должен да ги исполнува условите под кои е издадено одобрението за работа.

(7) Комисијата донесува решение за одбивање на барањето за издавање одобрение за работење на овластен депозитар кога ќе утврди дека:

а) најмалку еден од условите за издавање на одобрение од став (3) на овој член не е исполнет;

б) податоците во барањето се неточни, доведуваат во заблуда или недостасуваат важни податоци;

в) членовите на органот на управување и органот на надзор немаат доволно добра репутација, не поседуваат доволно знаење, вештини и искуство или може да претставуваат закана за доброто и одговорно управување со овластениот депозитар;

г) сопственичката структура на подносителот на барањето за издавање одобрение за работа, вклучувајќи ги и блиските соработници со лицата кои поседуваат квалификувано учество, оневозможува извршување ефикасен надзор на овластениот депозитар.

Проширување на одобрението за работа и пренос на активности на трети лица

Член 317

(1) По издавање на одобрението за работа од член 316 од овој закон, доколку овластениот депозитар има намера да извршува други главни функции и/или помошни услуги или пак да го пренесе извршувањето на главните функции или на помошните услуги на трети лица мора да добие одобрение од Комисијата.

(2) Барањето од став (1) на овој член се однесува на:

- други главни функции кои не се опфатени со иницијалното одобрение за работа;

- помошни услуги кои не се опфатени со иницијалното одобрение за работа;

авторизуар.

2) Emetuesi i konfirmimeve për letra me vlerë të depozituara duhet të sigurojë provë se mbi letrat me vlerë nga pika 1 e këtij paragrafi është regjistruar ndalesë e dispozicionit.

(3) Depozitari i autorizuar është i obliguar të kontrollojë përmeshjen e kushteve nga paragrafi (2) i këtij neni duhet t'i regjistrojë letrat me vlerë të depozituara.

Kushte për lidhje të Depozitarit të autorizuar

Lidhje e Depozitarëve

Neni 325

(1) Depozitari i autorizuar me seli në Republikën e Maqedonisë së Veriut mund të lidhet me një depozitar tjetër i cili ka fituar leje përkatëse për punë nga organ kompetent rregullator.

(2) Përpara se të vendoset lidhja ndërmjet depozitarëve nga paragrafi (1) i këtij neni, por edhe pas vendosjes së lidhjes dhe gjatë tërë kohëzgjatjes së lidhjes, të gjithë depozitarët e autorizuar do i identifikojnë, vlerësojnë dhe menaxhojnë të gjitha burimet potenciale të rreziqeve që krijohen nga lidhja, a u referohen depozitarëve, por edhe për anëtarët e depozitarëve. Për rreziqet e krijuara, depozitarët e lidhur do ndërmarrin masa përkatëse me qëllim që të njëjtat të zvogëlohen.

(3) Depozitari i autorizuar tërthorazi mund të lidhet me një depozitar tjetër përmes një ndërmjetësi i cili do i identifikojë, vlerësojë dhe menaxhojë burimet shtesë të rrezikut të cilat krijohen nga lidhja e tërthortë ose nga ndërmjetësi. Për rreziqet e krijuara, depozitarët e lidhur do ndërmarrin masa përkatëse me qëllim që të njëjtat të zvogëlohen.

(4) Depozitari i autorizuar i cili ka për qëllim të lidhet me një depozitar tjetër në përputhje me paragrafin (1) dhe paragrafin (3) të këtij neni, parashtron kërkesë për fitimin e miratimit për lidhje deri te Komisioni në përputhje me dispozitat nga neni 317 i këtij Ligji.

(5) Depozitarët të cilët kanë qëllim për t'u lidhur dhe për atë duhet të përmbyllin kontratë përkatëse me të cilën do përcaktohen të drejtat dhe detyrimet nga lidhja dhe kur është e nevojshme të drejtat dhe detyrimet e anëtarëve që do rezultojnë nga lidhja. Në kontratën në mënyrë përkatëse do theksohet edhe legjislacioni i cili është kompetent për çdo aspekt të lidhjes.

(6) Depozitarët e lidhur duhet të kenë procedura gjithëpërfshirëse për harmonizim me qëllim që të sigurojnë saktësi të evidencave të veta.

(7) Lidhja ndërmjet depozitarëve do mundësojë përcaktimi dhe shlyerja të jetë në bazë të dorëzimit kundrejt pagesës së transakcioneve ndërmjet anëtarëve të depozitarëve të lidhur.

- управување со друг систем за утврдување и/или порамнување;
  - утврдување и/или порамнување целосно или делумно на готовинската страна на системот за утврдување и/или порамнување со кој управува во книгите на друг агент за утврдување и/или порамнување;
  - воспоставување на интероперабилно поврзување со друг овластен депозитар.
- (3) Одредбите од членовите 316 и 331 од овој закон соодветно се применуваат и на проширување на одобрението за работа, како и на пренесувањето на активности на трети лица.
  - (4) Барањето од став 1 го поднесува органот на управување на овластениот депозитар.
  - (5) Комисијата одлучува по барањето од став (1) на овој член во рок од 60 дена од поднесено комплетно барање.
  - (6) При постапување по барањето од став (1) на овој член, а доколку е поднесено барање за воспоставување на интероперабилно поврзување со друг депозитар, Комисијата по потреба може да соработува со надлежен регулаторен орган во земјата каде истиот е лиценциран.
  - (7) Комисијата може да го одбие барањето од став (1) доколку утврди дека со истото може да биде загорозено уредното и непречено функционирање на финансиските пазари или пак да предизвика системски ризик.
  - (8) Доколку поврзувањето со странски депозитар е прекинато овластениот депозитар веднаш за тоа ја известува Комисијата.

Пренос на активности на трети лица

Член 318

(1) Кога овластениот депозитар го пренесува извршувањето на главните функции или на помошните услуги на трети лица, тоа не смее да:

- 1) го загрозува резервирањето и спроведувањето на порамнувањето и/или утврдување на начин пропишан со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, или
- 2) ги промени условите под кои е издадено одобрението за работа на овластениот депозитар, или
- 3) ги промени условите под кои овластениот депозитар ги води регистрите и управува со системот за порамнување и/или утврдување, или
- 4) ги оневозможи надзорните активности на Комисијата или контролата која ја врши овластениот депозитар во врска со управување на ризиците кои потекнуваат од неговото работење, или
- 5) го оневозможи директниот пристап до информациите од страна на овластениот депозитар, или
- 6) го оневозможи овластениот депозитар да го

- (8) Системи interoperabil i përcaktimit dhe/ose shlyerjes së letrave me vlerë dhe depozitarët të cilët përdorin infrastrukturë të përbashkët për shlyerje vendosin çaste identike të:
  - futjes së urdhrave në sistem;
  - jorevokueshmëri të udhrave për transfer.
- (9) Sistemet e shlyerjes dhe depozitarët nga paragrafi (8) i këtij neni duhet të përdorin rregulla identike për çastin e përfundimësisë së transferit të letrave me vlerë dhe para tij.
- (10) Komisioni me Rregullore e përcakton procedurën e lëshimit të miratimit nga paragrafi (3) dhe paragrafi (4) i këtij neni, përmbajtjen e kontratës nga paragrafi (5) i këtij neni dhe procedurat për harmonizim nga paragrafi (6) i këtij neni.

Lidhja standarde

Neni 326

Depozitari i autorizuar mund të bëhet anëtar i një depozitari tjetër dhe të vendos lidhje standarde me atë depozitar në përputhje me dispozitat nga neni 317 i këtij Ligji pa u bërë anëtar.

Lidhja e përshtatur

Neni 327

- (1) Depozitari i autorizuar mund të kërkojë nga një depozitar tjetër të vendos lidhje të përshtatur me depozitarin tjetër.
- (2) Lidhja nga paragrafi (1) i këtij neni nuk mund të refuzohet nëse disa nga depozitarët për shkak të lidhjes do humbin pjesëmarrjen në treg.

Kërkesë për lidhje

Neni 328

- (1) Depozitari i autorizuar parashtron kërkesë për fitimin e miratimit për anëtarësi në një depozitar tjetër në përputhje me nenet 326 dhe 327 të këtij Ligji.
- (2) Komisioni mund të refuzojë kërkesën nga paragrafi (2) i këtij neni nëse vërtetohet se anëtarësia e depozitarit të autorizuar do cenojë funksionimin e rregullt të tregjeve financiare ose do shkaktonte rrezik sistemik.
- (3) Komisioni me Rregullore e përcakton procedurën për lëshimin e miratimit nga paragrafi (2) i këtij neni dhe së afërmi i përcakton arsyet për refuzim të dhënies së miratimit nga paragrafi (3) i këtij neni.
- (4) Gjatë të vepruarit ndaj kërkesës nga paragrafi (1) i këtij neni, Komisioni sipas nevojës mund të bashkëpunojë me një organ kompetent rregullator në vendin ku depozitari i autorizuar është i licencuar.

проценува квалитетот на услугите кои ги дава третото лице, како и организационата и капиталната адекватност на третото лице.

(2) Кога овластениот депозитар го пренесува извршувањето на главните функции или на помошните услуги на трети лица кои се значајни за неговото работење, должно е:

- 1) тие услуги да ги вклучи во системот на внатрешна контрола;
- 2) органот на управување на овластениот депозитар редовно да го преиспитува извршувањето на услугите од страна на третите лица.

Членки на овластениот депозитар

Видови членки

Член 319

(1) Членки на овластениот депозитар може да бидат лица кои се членки на регулираниот пазар, МПТ и ОПТ, друштва за управување со отворени и затворени инвестициски фондови, издавачите на нематеријализираните хартии од вредност и други лица кои ги исполнуваат условите за членство.

(2) Членки на депозитарот се:

А) членки корисници на услугите за чување (членки на регистарот);

Б) членки учесници во системот за утврдување и/или порамнување (членки учесници);

(3) Членка на регистарот е членка на која овластениот депозитар ѝ овозможува употреба на информатичкиот систем за водење на сметките на нематеријализираните хартии од вредност, на начин и во постапка предвидени со правилата на Овластениот депозитар од член 311 став (1) од овој Закон

(4) Членка учесник е членка која ги користи системите за утврдување и/или порамнување на трансакции реализирани на регулиран пазар, МПТ, ОПТ и надвор од регулиран пазар и МПТ и ОПТ.

(5) Овластениот депозитар е должен да донесе транспарентни правила за членство кои се темелат на единствени и објективни критериуми, а особено правила за примање во членство, престанок на членство, услови за членство, како и правата и обврските на членки.

(6) Овластениот депозитар може со своите правила да пропише и други видови членство освен оние од став (2) на овој член.

(7) Овластениот депозитар е должен до Комисијата да доставува известувања за секоја нова членка или за престанок на членство, со прилог ажуриран список на сите членки веднаш и без одлагање.

Надзор на овластениот депозитар врз членките

Мбикëqyrje mbi depozitarin e autorizuar

Kompetenca e Komisionit

Neni 329

(1) Komisioni është kompetent për mbikëqyrje mbi depozitarin e autorizuar në raport me të gjitha veprimtaritë dhe punët që depozitari i ushtron. Në zbatimin e mbikëqyrjes në depozitarin në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat për mbikëqyrje nga nenet 455 deri 468 të këtij Ligji.

(2) Për nevojat e mbikëqyrjes, Komisioni mund të kërkojë njoftime dhe të dhëna nga personat në vijim dhe të kryejë mbikëqyrje mbi punën e tyre:

a) persona të cilët janë në lidhje të ngushtë me depozitarin;

b) persona cilëve depozitari u ka transferuar zbatimin e aktiviteteteve të caktuara;

c) mbajtësit e pjesëmarrjes së kualifikuar në depozitar.

(3) Për qëllime të mbikëqyrjes nga paragrafi (1) i këtij neni, Komisioni bashkëpunon me Bankën Popullore e cila kryen mbikëqyrje mbi zbatimin e shlyerjes së anës monetare të transaksioneve nga sistemi i përcaktimit ose shlyerjes së letrave me vlerë me të cilin administron depozitari i autorizuar.

Neni 330

(1) Komisioni kryen mbikëqyrje mbi Depozitarin e autorizuar dhe mbi palën tjetër kontraktuale me:

1) grumbullimin e dokumentacionit dhe kontrollimit të informacioneve dhe njoftimeve të cilat depozitari i autorizuar ose person tjetër duhet t'i dorëzojnë në përputhje me dispozitat e këtij ose Ligji tjetër;

2) kryerje të mbikëqyrjes së punës së depozitarit dhe personave nga neni 329 paragrafi 2 i këtij Ligji;

3) shqiptimin e masave mbikëqyrëse.

(2) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes nga paragrafi 1 i këtij neni, Komisioni veçanërisht:

- i kontrollon kërkesat organizative, strategjinë, politikat, procedurat dhe masat të cilat depozitari i autorizuar dhe pala tjetër qendrore kontraktuese i kanë vendosur me qëllim që të harmonizojnë punën e vet me dispozitat e këtij Ligji dhe

- e kontrollon dhe vlerëson stabilitetin financiar dhe gjendjen e depozitarit të autorizuar edhe mbi palën tjetër kontraktuese, rreziqet në të cilat janë të ekspozuar ose mund të jenë të ekspozuar gjatë punës së vet si dhe rreziqet të cilat depozitari i autorizuar dhe pala tjetër kontraktuese mund t'i kenë mbi stabilitetin financiar duke pasur parasysh karakteristikat, fushështirjen dhe ndërlikueshmërinë e punës së vet.

- e kontrollon zbatimin e standardeve ndërkombëtare në punën e depozitarit të autorizuar dhe të palës tjetër

Член 320

(1) Овластениот депозитар е должен да пропише и примени мерки и постапки со кои ќе врши надзор над исполнувањето на условите за членство од страна на членките.

(2) Овластениот депозитар е должен до Комисијата, пазарниот оператор и/или операторот на МПТ и ОПТ без одлагање да достави известување за секое неисполнување на обврските на членките кои учествуваат во утврдување и/или порамнување на трансакциите на регулиран пазар и/или МПТ и ОПТ кое резултира со суспендирање на таа членка и за секое потешко прекршување на правилата на депозитарот од страна на членките.

Имот на членките

Член 321

Финансиските инструменти и паричните средства на клиентите и членките на депозитарот не влегуваат во имотот, ниту во стечајната или ликвидационата маса на депозитарот и не можат да бидат предмет на постапка на присилна наплата и постапка на извршување која се спроведува спрема депозитарот.

Примена на одредби

Член 322

Во поглед на постапката за инсолвентност на членката/учесник и правните последици од инсолвентноста, се применуваат одредбите од оваа Глава Подглава 1 од овој закон со која се уредува конечноста на порамнувањето на финансиски инструменти и со прописите со кој се уредува конечноста на порамнувањето во платните системи.

Гарантен фонд

Член 323

(1) Овластениот депозитар формира гарантен фонд.
(2) Гарантниот фонд го сочинуваат задолжителните уплати на членките на депозитарот кои ги користат услугите на порамнување и/или утврдување на трансакции.

(3) Средствата на гарантниот фонд се користат единствено за намиравање на обврските на членките на депозитарот, кога нема доволно парични средства за порамнување на трговските трансакции со хартии од вредност.

(4) Депозитарот со правила го уредува начинот и висината на уплатите од ставот (2) на овој член и користењето на средствата од гарантниот фонд.

Регистрирање на потврда за депонирани хартии од вредност како нематеријализирана хартија од вредност

Член 324

(1) Потврда за депонирани хартии од вредност се регистрира како нематеријализирана хартија од вредност.

(2) За регистрирање на потврдата за депонирани хартии од вредност треба да бидат исполнети следните услови:

1) Основната хартија од вредност да е:

kontraktuese.

(3) Komisioni mund t'iu shqiptojë depozitarit dhe palës tjetër kontraktuese, si dhe anëtarëve të organeve të tyre administruese dhe organeve të mbikëqyrjes, masat mbikëqyrëse në vijim:

- 1) rekomandim;
- 2) vërejtje, përfshirë edhe vërejtje publike;
- 3) t'i imponojë mënjanimin e joligjshmërive dhe parregullsive të vërtetuara që mund të përfshijë kërkesë për ndryshim ose plotësim të rregullave të depozitarit;
- 4) ndalesë e përkohshme për ushtrimin e funksioneve/shërbimeve të caktuara, respektivisht një personi fizik ose juridik ndalesë së ushtrimit të veprimtarisë;
- 5) revokim të plotë ose të pjesshëm të miratimit për punë,
- 6) masa tjera proporcionale, të cilat janë të nevojshme për harmonizim të punës së subjektit me dispozitat e këtij Ligji, aktet nënligjore të sjellura mbi këtë Ligj dhe rregulla tjera relevante.

(4) Komisioni në rast të revokimit të plotë ose të pjesshëm të miratimit për punë, mund t'i lejojë depozitarit të autorizuar t'i vazhdojë aktivitetet gjersa Komisioni nuk i lëshon miratim për punë një personi tjetër juridik.

(5) Revokimi i miratimit për punë i depozitarit të autorizuar nuk ndikon në të drejtat dhe detyrimet e depozitarit të autorizuar të cilat rezultojnë nga punë të përmbyllura juridike me persona të tretë.

Revokimi i miratimit për punë

Neni 331

(1) Komisioni e revokon miratimin për punë Depozitarit të autorizuar nëse:

a) pushon së përmbushuri kushtet nën të cilat miratimi është lëshuar;

b) seriozisht dhe sistematikisht i shkel dispozitat e këtij Ligji dhe Rregulloret e sjellura në bazë të këtij Ligji;

c) miratimi është lëshuar në bazë të të dhënave të jovërteta;

ç) nuk vepron në përputhje me Aktvendimin e Komisionit për mënjanimin e parregullsive dhe joligjshmërive nga neni 330 i këtij Ligji;

d) nuk fillon t'i ushtrorë veprimtaritë për të cilat ka fituar miratim brenda një viti nga dita e lëshimit të miratimit për punë;

dh) nuk i ushtron veprimtaritë për të cilat është lëshuar miratimi për punë më gjatë se 6 muaj;

e) në kërkesë të depozitarit të autorizuar, në çastin e dorëzimit të Aktvendimit për revokimin e miratimit për punë nga ana e Komisionit;

ë) në ditën e hapjes së procedurës së falimentimit, respektivisht procedurës së likuidimit.

(2) Depozitari i autorizuar cilit Komisioni me Aktvendim

- издадена како нематеријализирана хартија од вредност запишана во соодветен регистар на нематеријализирани хартии од вредност или
- на збирна сметка во тој овластен депозитар.

2) Издавачот на потврдите за депонирани хартии од вредност треба да обезбеди доказ дека над хартиите од вредност од точка 1 од овој став е запишана забрана за располагање.

- (3) Овластениот депозитар е должен да го провери исполнувањето на условите од став (2) на овој член пред да ги регистрира депонираните хартии од вредност.

Услови за поврзување на овластениот депозитар

Поврзување на депозитари

Член 325

- (1) Овластениот депозитар со седиште во Република Северна Македонија може да се поврзе со друг депозитар кој има добиено соодветна дозвола за работа од надлежен регулаторен орган.
- (2) Пред да се воспостави поврзување помеѓу депозитарите од став (1) на овој член но и по воставување на поврзувањето и во текот на целото времетраење на поврзувањето, сите овластени депозитари ќе ги идентификуваат, проценуваат и управуваат сите потенцијални извори на ризик кои настануваат од поврзување, а се однесуваат на депозитарите, но и за членките на депозитарите. За настанатите ризици поврзаните депозитари ќе преземаат соодветни мерки со цел истите да ги намалат.
- (3) Овластениот депозитар може да се поврзе со друг депозитар индиректно преку посредник кој ќе ги идентификува, проценува и управува дополнителните извори на ризик кои настануваат од индиректното поврзување или од посредникот. За настанатите ризици поврзаните депозитари ќе преземаат соодветни мерки со цел истите да ги намалат истите.
- (4) Овластениот депозитар кој има намера да се поврзе со друг депозитар согласно став (1) и став (3) на овој член поднесува барање за добивање одобрение за поврзување до Комисијата согласно одредбите од член 317 од овој закон.
- (5) Депозитарите кои имаат намера да се поврзат за тоа треба да склучат соодветен договор со кој ќе се пропишат правата и обврските од поврзувањето и кога е потребно правата и обврските на членките кои ќе произлезат од поврзувањето. Во договорот соодветно ќе биде наведено и законодавството кое е надлежно за секој аспект од поврзувањето.
- (6) Поврзаните депозитари треба да имаат сеопфатни процедури за усогласување со цел да обезбеди точност на своите евиденции.
- (7) Поврзувањето помеѓу депозитарите ќе овозможи утврдувањето и порамнувањето да биде на основа на

i'a ka revokuar miratimin për punë dhe të gjithë personave të lidhur me të, nuk mund të parashtrijnë kërkesë të re për fitimin e miratimit për punë brenda 12 muajsh nga dita e revokimit.

Neni 332

Dispozitat nga nenet 329 deri 331 të këtij Ligji zbatohen në mbikëqyrje mbi operatorin e regjistrit të instrumenteve financiare dhe operatorin e sistemit të përcaktimit dhe/ose shlyerjes kur punët e administrimit me regjistrin dhe sistemit të përcaktimit dhe/ose shlyerjes nuk i kryen një depozitar i autorizuar.

KAPITULLI IX

SANIM I NJË DEPOZITARI TË AUTORIZUAR

Zbatimi i dispozitave

Neni 333

- (1) Dispozitat nga ky Kapitull u referohen depozitarëve të autorizuar, nga Kapitulli VIII i këtij Ligji.
- (2) Në procedurën e falimentimit mbi një depozitar të autorizuar me seli në Republikën e Maqedonisë së Veriut zbatohen dispozitat nga rregullat nga sfera e paaftësisë paguese (falimentimi), përveç nëse me këtë Ligj nuk është ndryshe e përcaktuar.

NËNKAPITULLI I

Rikuperimi i depozitarit të autorizuar

Plani i rikuperimit

Neni 334

- (1) Me qëllim të sigurimit të vazhdimësisë së funksioneve kryesore, depozitari i autorizuar harton plan të rikuperimit.
- (2) Depozitari i autorizuar kryen kontrollim dhe përditësim të planit të rikuperimit një herë në vit, si dhe pas çdo ndryshimi të situatës afariste ose financiare të depozitarit të autorizuar ose të strukturës juridike dhe organizative të depozitarit të autorizuar ose anëtarëve të grupit, pjesë e të cilit është depozitari i autorizuar, për të cilin hartohet plan i rikuperimit, a i cili ndryshim ndjeshëm mund të ndikojë në vetë planin e rikuperimit ose të krijojë nevojë për ndryshimin e tij.
- (3) Plani i rikuperimit të depozitarit të autorizuar i përmban së paku elementet në vijim:
- 1) Përmbledhje të planit i cili mundëson pasqyrë të planit dhe implementimit të tij;

испорака наспроти плаќање на трансакциите помеѓу членките на поврзаните депозитари.

- (8) Интероперабилниот систем за утврдување и/или порамнување на хартии од вредност и депозитарите кои користат заедничка инфраструктура за порамнување воспоставуваат идентични моменти на:
  - внес на налозите во системот;
  - неотповикливост на налозите за пренос.
- (9) Системите за порамнување и депозитарите од став (8) на овој член треба да користат идентични правила за моментот на коне ност за преносот на хартии од вредност и пари.
- (10) Комисијата со Правилник ја пропишува постапката за издавање одобрение од став (4) на овој член, содржината на договорот од став (5) на овој член и процедурите за усогласување од став (6) на овој член.

Стандардно поврзување

Член 326

Овластениот депозитар може да стане член на друг депозитар и да воспостави стандардно поврзување со тој депозитар во согласност со одредбите од член 317 од овој закон.

Прилагодено поврзување

Член 327

- (1) Овластениот депозитар може да побара од друг депозитар да воспостави прилагодено поврзување со другиот депозитар без да стане членка.
- (2) Поврзувањето од став (1) на овој член не може да биде одбиено доколку некои од депозитарите поради поврзувањето би изгубиле пазарно учество.

Барање за поврзување

Член 328

- (1) Овластениот депозитар поднесува барање за добивање одобрение за членство во друг депозитар согласно членовите 326 и 327 од овој закон.
- (2) Комисијата може да го одбие барањето од став (2) на овој член доколку утврди дека членството на овластениот депозитар ќе го загрози уредното функционирање на финансиските пазари или би предизвикало системски ризик.
- (3) Комисијата со Правилник ја пропишува постапката за издавање одобрение од став (2) на овој член и поблиску ги пропишува причините за одбивање на давање одобрение од став (3) на овој член.
- (4) При постапување по барањето од став (1) на овој

2) Identifikim të operacioneve kryesore të depozitarit të autorizuar, stres skenare dhe ngjarje për shkak të së cilave aktivizohet plani i rikuperimit dhe përshkrim i veglave të rikuperimit që do përdoren nga ana e depozitarit të autorizuar;

3) Informacion rreth vlerësimit të ndikimit të planit të rikuperimit të palëve të interesit në të cilat ky plan mund të ndikojë;

4) Vlerësim nga ana e depozitarit të autorizuar në zbatueshmërinë e planit të rikuperimit i cili i merr parasysh kufizimet e mundshme juridike në përputhje me ligj.

(4) Depozitari i autorizuar e dorëzon planin e rikuperimit dhe çdo ndryshim të planit deri te Komisioni në shqyrtim.

(5) Komisioni e shqyrton planin e rikuperimit brenda gjashtë muajsh dhe gjatë kësaj i merr parasysh strukturën e kapitalit dhe strukturën e investimeve të depozitarit të autorizuar.

(6) Përderisa gjatë shqyrtimit të planit të rikuperimit të depozitarit të autorizuar, Komisioni vlerëson se masat e parapara në planin nuk janë të mjaftueshme për sigurimin e funksioneve kryesore të depozitarit të autorizuar, mund t'i imponojë depozitarit që brenda dy muajsh të bëjë ndryshime të planit të rikuperimit.

(7) Përpara se t'i imponojë Depozitarit dorëzimin e një plani të ndryshuar të rikuperimit, Komisioni duhet t'i mundësojë depozitarit të jep arsyetim për masat e propozuara në planin.

(8) Përderisa depozitari i autorizuar nuk i bën ndryshimet nga paragrafi (3) i këtij neni brenda afatit të përcaktuar ose përderisa masat në planin e ndryshuar nuk janë të mjaftueshme për sigurimin e funksioneve kryesore të depozitarit të autorizuar, Komisioni mund t'i imponojë depozitarit:

a. të zvogëlojë profilin e rrezikut të depozitarit të autorizuar;

b. të mundësojë masa në kohë për mbikapitalizim;

c. të riezkaminojë politikën afariste të financimit të depozitarit të autorizuar;

ç. të bëjë ndryshime në politikën afariste të financimit me qëllim që të sigurojë kontinuitetin në kryerjen e funksioneve jetike;

d. të kryejë ndryshime në strukturën administrative të depozitarit të autorizuar.

(9) Komisioni me Rregullore së afërmi e përcakton përmbajtjen e planit të rikuperimit.

Kushte dhe masa për intervenim të hershëm

Neni 335

- (1) Komisioni mund t'i imponojë depozitarit të autorizuar pavarësisht masave mbikëqyrëse në përputhje me nenin 330 të këtij ligji të cilat i shqipton në përputhje me këtë Ligj, masë të interventimit të hershëm nga ky nen, nëse përmbushet cilido prej

член, Комисијата по потреба може да соработува со надлежен регулаторен орган во земјата каде овластениот депозитар е лиценциран.

Надзор над овластениот депозитар

Надлежност на Комисијата

Член 329

(1) Комисијата е надлежна за надзор над овластениот депозитар во однос на сите дејности и работи кои депозитарот ги врши. На спроведување на надзорот на депозитарот соодветно се применуваат одредбите за надзор од членовите 455 до 468 на овој закон.

(2) За потребите на надзорот, Комисијата може да побара известувања и податоци од следните лица и да изврши надзор на нивното работење:

- а) лица кои се во тесна поврзаност со депозитарот;
- б) лица на кои депозитарот им го пренел извршувањето на одредени активности;
- в) имателите на квалификувано учество во депозитарот.

(3) За цели на надзорот од став (1) на овој член, Комисијата соработува со Народна банка која врши надзор над извршувањето на порамнувањето на паричната страна на трансакциите од системот за утврдување и или порамнување на хартии од вредност со кој управува овластен депозитар.

Член 330

(1) Комисијата врши надзор над овластениот депозитар и над другата договорна страна со:

- 1) прибирање на документација и проверка на информациите и известувањата кои овластениот депозитар или друго лице мораат да ги доставуваат во согласност со одредбите од овој или друг закон;
- 2) вршење на надзор на работењето на депозитарот и лицата од член 329 став (2) од овој закон;
- 3) изрекување на надзорни мерки.

(2) При вршење на надзорот од став (1) на овој член Комисијата особено:

- ги проверува организациските барања, стратегијата, политиките, постапките и мерките кои овластениот депозитар и другата договорна страна ги имаат воспоставено со цел да го усогласат своето работење со одредбите од овој закон и
- ја проверува и проценува финансиската стабилност и положба на овластениот депозитар и над другата договорна страна, ризиците на кои се изложени или би можат да бидат изложени во текот на своето работење како и ризиците кои овластениот депозитар и другата договорна страна може да ги имаат врз финансиската стабилност земајќи ги во предвид карактеристиките, опсегот и сложеноста на нивното работење.
- ја проверува примената на меѓународните стандарди во

kushteve në vijim:

- 1) nëse депозитарот i autorizuar në punën e vet me kryerje ose moskryerje ka vepruar në kundërshtim me këtë Ligj ose rregulla të tjera relevante të cilat i referohen punës së депозитарит të auorizuar, gjatë së cilës sjellet në pyetje ushtrimi i atyre funksioneve
  - 2) nëse në përputhje me të dhënat me të cilat disponon Komisioni mundet arsyeshëm të притет që në një të ardhme të afërt do vjen deri te shkelja e dispozitave të këtij Ligj ose rregullave të tjera relevante me të cila rregullohet puna e депозитарит të autorizuar, gjatë së cilës sjellet në pyetje ushtrimi i funksioneve kryesore.
- (2) Komisioni do vërtetojë se kanë ngjarë rrethanat nga paragrafi (1) pika 2 e këtij neni, ndër të tjera edhe në rast të investimit të serioz në punën financiare të Depozitarit të autorizuar a në të cilin udhëzojnë rrethanat vijuese:
- 1) likuiditet i çrregulluar i депозитарит të autorizuar
    - 2) rënie e lartësisë së kapitalit
    - 3) koncentrim i zmadhuar i ekspozueshmërisë
  - (3) Kur Komisioni do vërtetojë se kanë ngjarë disa prej rrethanave nga paragrafi (1) i këtij neni te депозитарит i autorizuar, mundet organeve të депозитарит të autorizuar t'iu shqiptojë një prej masave në vijim për intervenim të hershëm:
    - 1) zbatimin e një ose më shumë masave nga plani i rikuperimit
    - 2) ndryshim të planit të rikuperimit dhe dorëzimit të planit të ndryshuar të rikuperimit nëse rrethanat në të cilat bazohet plani janë të ndryshuara
    - 3) shqyrtim i hollësishtëm i gjendjes financiare dhe hartim të planit me aktivitete për zgjidhjen e dobësive të vërtetuara si dhe kornizë kohore për zbatimin e tij
    - 4) të imponojë konvikimin e kuvendit të aksionarëve ose vet të konvokojë kuvend të aksionarëve me rend dite të cilin në të dy rastet e cakton Komisioni.
    - 5) të kërkojë shkarkimin e një ose më shumë anëtarëve të organit të administrimit, organit të mbikëqyrjes ose të udhëheqësisë së lartë përderisa vërteton se të njëjtit nuk janë të përshtatshëm për të ushtruar detyrën e tyre
    - 6) t'i imponojë hartimin e një plani për negociata për ristrukturim të borxhit депозитарит të autorizuar me kreditorë individual ose me të gjithë, në përputhje me planin e rikuperimit përderisa kjo është e zbatueshme
    - 7) t'i imponojë ndryshim të strukturës juridike ose operative депозитарит të autorizuar
    - 8) t'i imponojë dorëzimin e të gjitha të dhënave të nevojshme me qëllim që të plotësohet plani i sanimit dhe të përgatitet депозитарит i autorizuar për sanimin e mundur dhe për vlerësimin e pronës dhe të detyrimeve të депозитарит të autorizuar në përputhje

работењето на овластениот депозитар и на другата договорна страна.

(3) Комисијата може на депозитарот и на другата договорна страна, како и на членовите на нивните органи на управување и органи на надзор да им ги изрече следните надзорни мерки:

- 1) препорака;
- 2) опомена, вклучувајќи и јавна опомена;
- 3) да му наложи отстранување на утврдени незаконитости и неправилности што може да вклучи барање за промена или дополнување на правилата на депозитарот;
- 4) привремена забрана за извршување на одредени функции/услуги, односно на физичко или правно лице забрана за вршење на дејност;
- 5) целосно или делумно одземање на одобрението за работа,
- 6) други сразмерни мерки, кои се потребни за усогласување на работењето на субјектот со одредбите од овој закон, подзаконските акти донесени врз овој закон и други релевантни прописи.

(4) Комисијата во случај на целосно или делумно одземање на одобрението за работа, може да му дозволи на овластениот депозитар да ги продолжи активностите сè додека Комисијата не издаде одобрение за работа на друго правно лице.

(5) Одземањето на одобрението за работа на овластениот депозитар не влијае на правата и обврските на овластениот депозитар кои произлегуваат од склучени правни работи со трети лица.

Одземање на одобрението за работа

Член 331

(1) Комисијата го одзема одобрението за работа на овластениот депозитар ако:

- а) престане да ги исполнува условите под кои одобрението е издадено;
- б) сериозно и системски ги крши одредбите од овој закон и правилниците донесени врз основа на овој закон;
- в) одобрението е издадено врз основа на неистинити податоци;
- г) не постапи во согласност со решението на Комисијата за отстранување на неправилности и незаконитости од член 330 од овој закон;
- д) не започне да ги извршува дејностите за кои има добиено одобрение во рок од една година од денот на издавање на одобрението за работа;
- е) не ги врши дејностите за кои е издадено одобрението за работа подолго од 6 месеци;
- е) на барање на овластениот депозитар, во моментот на достава на решението за одземање на одобрението за работа од страна на

me Rregulloren nga paragrafi 6 i këtij neni.

- (4) Përveç masave nga paragrafi (3) i këtij neni, Komisioni mund t'i shqiptojë depozitarit të autorizuar cilëndo masë mbikëqyrëse të paraparë me këtë Ligj, si masë e interventimit të hershëm.
- (5) Në procedurën për shqiptimin e masës së intervenimit të hershëm nuk zbatohen dispozitat për shqiptimin e masave mbikëqyrëse ndaj një depozitari të autorizuar në përputhje me Ligj.
- (6) Komisioni së afërmi e përcakton mënyrën e vlerësimit të pronës dhe detyrimeve të Depozitarit të autorizuar i cili i përmbush kushtet për sanim nga neni 336 i këtij Ligji.

NËNKATPULLI II

Kushte për sanim dhe falimentim

Neni 336

- (1) Procedurë e falimentimit mbi një depozitar të autorizuar në bazë të propozimi për hapjen e një procedure të falimentimit të cilin e ka parashtruar Komisioni, mund të hapet vetëm nëse vërtetohet ekzistimi i ndonjërit prej kushteve në vijim:
  - 1) nëse prona është më e vogël se detyrimet e tij ose ekzistojnë rrethana objektive në bazë të së cilave mund të vërtetohet se prona së shpejti do jetë më e vogël se detyrimet
  - 2) nëse depozitari i autorizuar nuk është në mundësi t'i shlyejë borxhet e veta të maturuara ose detyrime të tjera ose ekzistojnë rrethana objektive në bazë të së cilave mund të vërtetohet se depozitari i autorizuar së shpejti nuk do mund t'i shlyejë.
- (2) Sanim mbi një depozitar të autorizuar mund të zbatohet nëse vërtetohet ekzistimi i ndonjëres prej kushteve në vijim:
  - 1) depozitari i autorizuar shuhet ose me gjasë se do shuhet;
  - 2) marrja e masave nga plani i rikuperimit ose masave të mbikëqyrjes përfshirë edhe masat për intervenim të hershëm ose fshirje ose konvertim të instrumenteve relevante të kapitalit si dhe masa të tjera të sektorit privat nuk do e parandalonin shuarjen e depozitarit të autorizuar në një periudhë të arsyeshme kohore dhe
  - 3) me planin e sanimit është paraparë se sanimi është i domosdoshëm për mbrojtjen e interesit publik.
- (3) Sjellja paraprake e masave për intervenim të hershëm në përputhje me nenin 335 të këtij Ligji nuk është kusht për marrjen e masave të sanimit.
- (4) Për nevojat e paragrafit (2) pika 1) konsiderohet se një depozitar i autorizuar do shuhet ose me gjitha

Комисијата;

ж) на денот на отварање на стечајна постапка, односно ликвидационата постапка.

- (2) Овластениот депозитар на кој Комисијата со решение го одзела одобрението за работа и сите лица поврзани со него, не можат да поднесат ново барање за добивање на одобрение за работа во рок 12 месеци од денот на одземањето.

Член 332

Одредбите од членовите 329 до 331 од овој закон се применуваат на надзор над операторот на регистарот на финансиски инструменти и оператор на системот за утврдување и/или порамнување кога работите на управување со регистарот и системот за утврдување и/или порамнување не ги врши овластен депозитар.

ГЛАВА IX **САНАЦИЈА НА ОВЛАСТЕН ДЕПОЗИТАР**

Примена на одредби

Член 333

- (1) Одредбите од оваа Глава се однесуваат на овластени депозитари од Глава VIII од овој закон.
- (2) На стечајна постапка над овластен депозитар со седиште во Република Северна Македонија се применуваат одредбите од прописите од областа на инсолвентноста (стечајот), освен ако со овој закон поинаку не е пропишано.

ПОДГЛАВА I

Закрепнување на овластениот депозитар

План за закрепнување

Член 334

- (1) Заради обезбедување на континуитет на главните функции, овластениот депозитар изработува план за закрепнување.
- (2) Овластениот депозитар врши преглед и ажурирање на планот за закрепнување еднаш годишно, како и по секоја промена на деловната или финансиската ситуација на овластениот депозитар или на правната и организациската структура на овластениот депозитар или членките на групата чиј дел е овластениот депозитар, за која се изработува план за закрепнување, а која промена може значително да влијае на самиот план за закрепнување или да создаде потреба за негово менување.

гјасат до шухет nëse ekziston një ose më shumë prej rrethanave në vijim:

- ekzistojnë elemente objektive në bazë të së cilave mund të vërtetohet se depozitari i autorizuar nuk i përmbush ose së shpejti nuk do përmbush ndonjë prej kushteve për fitimin e miratimit për punë nga Komisioni, përfshirë, por edhe duke mos u kufizuar në humbjet të cilat depozitari i ka pësuar ose do i pësojë, a me të cilat do shpenzohet një shumë e konsiderueshme prej kapitalit të tij ose i tëri.
  - prona e depozitarit të autorizuar është më e vogël se detyrimet e tij ose ekzistojnë rrethana objektive në bazë të së cilave mund të vërtetohet se prona së shpejti do jetë më e vogël se detyrimet dhe
  - depozitari i autorizuar nuk është në mundësi t'i shlyejë borxhet e veta të maturuara ose detyrime të tjera ose ekzistojnë rrethana objektive në bazë të së cilave mund të vërtetohet se depozitari i autorizuar së shpejti nuk do mund t'i shlyejë.
  - është e domosdoshme mbështetje e jashtëzakonshme publike financiare e paraparë me ligj.
- (5) Për nevojat nga paragrafi (2) pika 3) e këtij neni konsiderohet se sanimi është i interesit publik përderisa nevojitet për arritjen e një ose më shumë qëllimeve të sanimit nga neni 339 i këtij Ligji dhe përderisa është i përshtatshëm për ata, dhe nëse me likuidimin e depozitarit të autorizuar në procedurë të rregullt në rast të paaftësisë paguese së tij nuk do arriteshin ato qëllime të sanimit në masë të barabartë.
- (6) Për nevojat e paragrafit 4 pika (4) nevojitet mbështetje e jashtëzakonshme publike financiare, përveç nëse kur do hiqej pengesa serioze në ekonominë dhe do mbështetej stabiliteti financiar, ajo mbështetje e jashtëzakonshme publike financiare jepet në një prej formave në vijim:
- 1) garancë shtetërore për detyrime të reja të lëshuara depozitarit të autorizuar ose
  - 2) investime në kapitalin e depozitarit të autorizuar ose blerjen e instrumenteve të kapitalit sipas çmimeve dhe kushteve të tregut, nëse gjatë miratimit të mbështetjes së jashtëzakonshme publike financiare nuk ekzistojnë rrethanat e përcaktuara në paragrafin (4) pikat 1), 2) dhe 3) të këtij neni, e as rrethanat për uljen e vlerës së kapitalit.
- (7) Mbështetja e jashtëzakonshme publike financiare nga paragrafi (4) pika 4) e këtij neni duhet t'i përmbush kushtet në vijim:
- 1) i referohet mbështetjes së paaftësisë paguese të depozitarit të autorizuar të miratuar në përputhje me ligjet të cilat e rregullojnë ndihmën shtetërore
  - 2) masat e ndërmarra janë të karakterit të

- (3) Планот за закрепнување на овластениот депозитар ги содржи најмалку следниве елементи:
- 1) Резиме на планот кој овозможува преглед на планот и на неговата имплементација;
  - 2) Идентификација на клучните операции на овластениот депозитар, стрес сценарија и настани заради кои се активира план за закрепнување и опис на алатките за закрепнување кои ќе се користат од страна на овластениот депозитар;
  - 3) Информациска околу проценката на влијанието на планот за закрепнување на засегнатите страни на кои овој план би можел да влијае;
  - 4) Проценка од страна на овластениот депозитар на спроведливоста на планот за закрепнување кој ги зема предвид можните правни ограничувања согласно закон.
- (4) Овластениот депозитар го доставува планот за закрепнување и секоја измена на планот до Комисијата на разгледување.
- (5), Комисијата го разгледува планот за закрепнување во рок од шест месеци и притоа ги зема предвид структурата на капиталот и структурата на вложувања на овластениот депозитар.
- (6) Доколку при разгледување на планот за закрепнување на овластениот депозитар, Комисијата процени дека мерките предвидени во планот не се доволни за обезбедување на главните функции на овластениот депозитар, може да му наложи на депозитарот во рок од два месеци да направи измени на планот за закрепнување.
- (7) Пред да му наложи на депозитарот доставување на изменет план за закрепнување, Комисијата треба да му овозможи на депозитарот да даде образложение за предложените мерки во планот.
- (8) Доколку овластениот депозитар не ги направи измените од став (3) на овој член во утврдениот рок или доколку мерките во изменетиот план не се доволни за обезбедување на главните функции на овластениот депозитар, Комисијата може да му наложи на депозитарот:
- а. да го намали профилот на ризик на овластениот депозитар;
  - б. да овозможи навремени мерки за докапитализација;
  - в. да ја преиспита деловната политика за финансирање на овластениот депозитар;
  - г. да направи промени во деловната политика за финансирање со цел да го обезбеди континуитет во вршењето на суштинските функции;
  - д. да направи промени во управувачката структура на овластениот депозитар.
- (9) Комисијата со Правилник поблиску ја пропишува содржината на планот за закрепнување.

Услови и мерки за рана интервенција

Член 335

- (1) Комисијата може на овластениот депозитар независно од надзорните мерки согласно член 330

- пέρkohshëm dhe përkatëse për mënjanimin e pasojave nga çrregullimi serioz financiar dhe
- 3) masat e ndërmarra nuk përdoren për mbulimin e humbjeve të cilat depozitari i autorizuar i ka realizuar ose me gjitha gjasat së shpejti do i realizojë.
- (8) Mbështetja e jashtëzakonshme publike financiare nga paragrafi (4) pika 4 e këtij neni e cila jepet në formë të investimeve në kapitalin e depozitarit të autorizuar ose blerjen e instrumenteve të kapitalit u referohet investimeve të nevojshme për shkak të plotësimin të mungesës së kapitalit të përcaktuar në vlerësimet të cilat i ka zbatuar Komisioni.
- (9) Propozim për hapjen e një procedure të falimentimit mbi një depozitar të autorizuar mund të parashtrijë vetëm Komisioni si trup sanues nga arsyet e përmendura në këtë nen nëse me planin e sjellur të sanimit është vërtetuar se sanimi nuk është i domosdoshëm nga interesi publik dhe nëse me planin e sanimit është paraparë se depozitari i autorizuar nuk do jetë i sanuar nëse janë të përmbushura kushtet nga paragrafi 4 i këtij neni, respektivisht mbi të njëjtin do inicohet procedurë e falimentimit, respektivisht procedurë e likuidimit të detyrueshëm.
- (10) Depozitari i autorizuar është i obliguar që menjëherë të njoftojë Komisionin nëse konsideron se i përmbush disa prej kushteve nga paragrafi (2) i këtij neni.
- (11) Për krjimin e rrethanave nga paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij neni, Komisioni e njofton Ministrinë e Financave.

Hapje e procedurës së falimentimit

Neni 337

- (1) Komisioni në përputhje me dispozitat e këtij Ligji sjell vendim për parashtrimin ose tërheqjen e propozimit për hapjen e një procedure të falimentimit mbi depozitarin e autorizuar, që duhet të përmbajë ditën, orën dhe minutën e sjelljes së tij.
- (2) Në kuadër të vendimit nga paragrafi (1) i këtij neni, Komisioni mund të shqiptojë ndalesë së pέρkohshme për zbatimin e aktiviteteve të caktuara depozitarit të autorizuar.
- (3) Komisioni është i obliguar që deri te gjykata kompetente të parashtrijë propozim për hapjen e një procedure të falimentimit jo më vonë se ditën e rradhës të punës pas sjelljes së vendimit nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (4) Në propozimin për hapjen e procedurës së falimentimit, Komisioni do thekson të gjitha faktet dhe rrethanat nga të cilat rrjedh përmbushja e kushteve nga neni 336 i këtij Ligji.
- (5) Kur Komisioni parashtron propozim për hapjen e procedurës së falimentimit një depozitari të autorizuar, nuk zbatohet procedurë paraprake në përputhje me rregullat nga sfera e falimentimit.
- (6) Gjykata është e obliguar që brenda 8 ditësh

од овој закон кои ги изрекува согласно овој закон да наложи мерка за рана интервенција на овој член, доколку е исполнет било кој од следните услови:

- 1) ако овластениот депозитар во своето работење со сторување или несторување постапило спротивно на овој закон или на други релевантни прописи кои се однесуваат на работата на овластениот депозитар, при што се доведува во прашање вршењето на главните функции,
  - 2) ако во согласност со податоците со кои располага Комисијата може оправдано да се очекува дека во блиска иднина ќе дојде до прекршување на одредбите од овој закон или други релевантни прописи со кои се уредува работењето на овластениот депозитар, при што се доведува во прашање вршењето на главните функции.
- (2) Комисијата ќе утврди дека настапиле околностите од став (1) точка 2 на овој член меѓу останатото и во случај на сериозно влошување на финансиското работење на овластениот депозитар, а на кој упатуваат следните околности:
- 1) нарушена ликвидност на овластениот депозитар,
  - 2) пад на висината на капиталот,
  - 3) зголемена концентрација на изложеност.
- (3) Кога Комисијата ќе утврди дека настапиле некои од околностите од став (1) на овој член на овластениот депозитар може на органите на овластениот депозитар да им изрече една од следните мерки за рана интервенција:
- 1) спроведување на една или повеќе мерки од планот за закрепнување,
  - 2) измена на планот за закрепнување и доставување на изменетиот план за закрепнување ако околностите на кои се темели планот се изменети,
  - 3) детално разгледување на финансиската состојба и изработка на план со активности за решавање на утврдените слабости како и временска рамка за негово спроведување,
  - 4) да наложи свикување на собрание на акционери или сама да свика собрание на акционери со дневен ред кој во двата случаи го одредува Комисијата,
  - 5) да побара разрешување на еден или повеќе членови на органот на управување, на органот на надзор или на високото раководство доколку утврди дека истите не се соодветни да ја извршуваат својата должност,
  - 6) да му наложи изработка на план за преговори за реструктурирање на долгот на овластениот депозитар со поединечни или сите доверители во согласност со планот за закрепнување доколку тоа е применливо,
  - 7) да му наложи промена на правната или

nga pranimi i propozimit të caktojë seancë gjyqësore në të cilën do debatohen kushtet për hapjen e procedurës së falimentimit.

(7) Gjykata është e obliguar që brenda 30 ditësh nga dita e parashtrimit të propozimit për hapjen e një procedure të falimentimit të sjell Aktvendim për hapjen e procedurës së falimentimit ose refuzim të propozimit për hapjen e procedurës së falimentimit.

(8) Në procedurën për hapje të procedurës së falimentimit nuk zbatohen dispozitat me të cilat rregullohet procedura e marrjes së një borxhi të cilën e rregullojnë rregullat nga sfera e falimentimit.

(9) Komisioni dorëzon propozim deri te gjykata për emërimin e një administratori të falimentimit nga rradhët e administratorëve të falimentimit me përvojë në zbatimin e falimentimit të institucioneve financiare.

(10) Instrumentet financiare dhe asetet në para të anëtarëve, pjesëmarrësve dhe klientëve të depozitarit të autorizuar, si dhe instrumentet financiare dhe asetet në para të mbajtësve ligjor në kuptim të nenit 270 të këtij Ligji nuk hyjnë në pronën e as në masën falimentuese ose likuiduese të depozitarit të autorizuar dhe nuk mund të jenë lëndë e arkëtimit të detyrueshëm kundër Depozitarit të autorizuar.

(11) Gjykata është e obliguar që Aktvendimin për hapje të procedurës së falimentimit, për refuzim të propozimit për hapje të procedurës së falimentimit, si dhe për ndërprerje dhe mbyllje të procedurës së falimentimit mbi depozitarin e autorizuar, t'i dorëzojë deri te Komisioni.

(12) Komisioni me Rregullore më hollësisht i përcakton ndalesat e përkohshme nga paragrafi (2) i këtij neni të cilat mund të shqiptohen me vendimin nga paragrafi (1) i këtij neni.

NËNKAPITULLI III

Sanim i Depozitarit të autorizuar

Trupi sanues

Neni 338

(1) Komisioni është kompetent që t'i zbatojë autorizimet për sanim dhe zbatim të instrumenteve financiare në raport me depozitarin e autorizuar.

(2) Komisioni është i obliguar që të njoftojë Ministrinë e Financave për vendimet të cilat i referohen falimentimit ose sanimit të depozitarit të autorizuar, a të cilat janë sjellur në përputhje me dispozitat e këtij Ligji.

(3) Komisioni është i obliguar të sigurojë pavarësi operative dhe funksionale me qëllim që të shmangët konflikt i interesave ndërmjet kompetencave si trup sanimi në përputhje me dispozitat e kësaj pjese të Ligjit dhe funksionet mbikëqyrëse të

оперативната структура на овалстениот депозитар,

8) да му наложи доставување на сите потребни податоци со цел да се надолжни планот за санација и да се подготви овластениот депозитар за можна санација и за вреднување на имотот и на обврските на овластениот депозитар во согласност со Правилникот од став (6) на овој член.

- (4) Освен мерките од став (3) на овој член Комисијата може на овластениот депозитар да му изрече било која надзорна мерка предвидена со овој закон, како мерка за рана интервенција.
- (5) На постапката за изрекување на мерка за рана интервенција не се применуваат одредбите за изрекување на надзорни мерки спрема овластен депозитар во согласност со овој закон.
- (6) Комисијата поблиску го пропишува начинот на вреднување на имотот и обврските на овластениот депозитар кој ги исполнува условите за санација од член 336 од овој закон.

ПОДГЛАВА II

Услови за санација и стечај

Член 336

- (1) Стечајна постапка над овластен депозитар врз основа на предлог за отварање на стечајна постапка кој го поднела Комисијата, може да се отвори само доколку се утврди постоење на некој од следните услови:
  - 1) доколку имотот е помал од неговите обврски или постојат објективни околности врз основа на кои може да се утврди дека имотот наскоро ќе биде помал од обврските
  - 2) доколку овластениот депозитар не е во можност да ги подмири своите доспееани долгови или други обврски или постојат објективни околности врз основа на кои може да се утврди дека овластениот депозитар наскоро нема да може да ги подмири.
- (2) Санација над овластен депозитар може да се спроведе доколку се утврди постоење на некој од следните услови:
  - 1) овластениот депозитар пропаѓа или е веројатно дека ќе пропадне;
  - 2) преземањето на мерките од планот за закрепнување или мерките на надзор вклучувајќи ги и мерките за рана интервенција или отпис или конверзија на релевантните инструменти на капиталот како и други мерки на приватниот сектор не би спречиле пропаѓање на овалстениот ддепозитар во разумен временски период и

цилат i ushtron në përputhje me Kapitullin VIII të këtij Ligji. Komisioni siguron edhe bashkëpunim të papenguar ndërmjet personave që e zbatojnë mbikëqyrjen dhe trupi sanues.

(4) Për qëllimet e zbatimit të autorizimeve nga ky Nënkapitull i Ligjit, Komisioni është i autorizuar të kryejë grumbullimin dhe kontrollimin e informacioneve të nevojshme nga ana e depozitarit të autorizuar dhe të imponojë masa me qëllim të zbatimit të këtij kapitulli të Ligjit.

(5) Depozitari i autorizuar është i obliguar që t'i dorëzojë të gjitha raportet dhe informacionet si dhe dokumentacionin e plotë relevant që do kërkohet nga ana e Komisionit.

(6) Aktivitetet nga paragrafi (4) i këtij neni i kryejnë punonjësit në Komisionin. Për zbatimin e punëve të caktuara profesionale nga paragrafi (4) i këtij neni, Komisioni mund të autorizojë edhe persona të tjerë.

(7) Komisioni me Rregullore së afërmi e përcakton mënyrën e zbatimit të aktiviteteve dhe mënyrën e imponimit të masave nga paragrafi (4) i këtij neni dhe mënyrën e të vepruarit e depozitarit të autorizuar nga paragrafi (5) i këtij neni.

Qëllime të sanimit

Neni 339

(1) Gjatë zbatimit të instrumenteve për sanim dhe gjatë zbatimit të autorizimeve për sanim, Ministria e Financave dhe Komisioni i kanë parasysh qëllimet e sanimit dhe në përputhje me të njëjtat i zgjedhin instrumentet me të cilat në mënyrë më të mirë do arriten qëllimet që janë relevante në rastin konkret.

(2) Qëllimet e sanimit janë:

- 1) sigurimi i kontinuitetit të funksioneve kryesore;
- 2) parandalimi i dëmit më të madh të stabilitetit financiar, veçanërisht parandalimit të zgjerimit të ndikimeve të dëmshme mbi sistemin financiar, përfshirë edhe zgjerimin e tyre në infrastrukturën e tregut, si dhe mirëmbajtjen e disiplinës së tregut dhe funksionimin e sistemit për shlyerje;
- 3) mbrojtje të mjeteve publike me minimizimin e mbështetjes mbi mbështetjen e jashtëzakonshme financiare;
- 4) mbrojtje të mjeteve dhe pronës së anëtarëve të depozitarit të autorizuar, klientëve të tyre dhe mbajtësve të llogarive në depozitarin e autorizuar dhe
- 5) sigurimin e funksionimit të rregullt të sistemit të përcaktimit dhe/ose shlyerjes në përputhje me këtë Ligj.

Parime të sanimit

Neni 340

Gjatë zbatimit të instrumenteve të sanimit dhe gjatë zbatimit të autorizimeve për sanim, sanimi zbatohet në përputhje me parimet në vijim:

- 1) Aksionarët e depozitarit të autorizuar në sanim, të parët i bartin humbjet;

- 3) со планот за санација е предвидено дека санацијата е неопходна за заштита на јавниот интерес.
- (3) Претходно донесување на мерки за рана интервенција согласно член 335 од овој Закон не е услов за преземање на мерки за санација.
- (4) За потребите на став (2) точка 1) се смета дека овластен депозитар ќе пропадне или веројатно ќе пропадне доколку постојат една или повеќе од следните околности:
- постојат објективни елементи врз основа на кои може да се утврди дека овластениот депозитар не ги исполнува или наскоро нема да исполнува некој од условите за добивање на одобрението за работа од Комисијата, вклучувајќи ги, но не и ограничувајќи се на загубите кои депозитарот ги претрпел или ќе ги претрпи, а со кој ќе се истроши значаен износ од или целиот негов капитал
  - имотот на овластениот депозитар е помал од неговите обврски или постојат објективни околности врз основа на кои може да се утврди дека имотот наскоро ќе биде помал од обврските и
  - овластениот депозитар не е во можност да ги подмири своите доспелни долгови или други обврски или постојат објективни околности врз основа на кои може да се утврди дека овластениот депозитар наскоро нема да може да ги подмири.
  - нужна е вонредна јавна финансиска поддршка предвидена со закон.
- (5) За потребите на став (2) точка 3) на овој член се смета дека санацијата е од јавен интерес доколку е потребна за постигнување на еден или повеќе цели на санацијата од член 339 од овој закон и доколку е соодветна на нив и доколку со ликвидацијата на овластениот депозитар во редовна постапка во случај на негова инсолвентност не би се постигнале тие цели на санацијата во еднаква мерка.
- (6) За потребите на став 4 точка (4) потребна е вонредна јавна финансиска поддршка, освен ако кога би се отстранила сериозната пречка во економијата и би се одржала финансиската стабилност таа вонредна јавна финансиска поддршка се дава во некои од следните форми:
- 1) државна гаранција за новоиздадени обврски на овластениот депозитар или
  - 2) вложувања во капиталот на овластениот депозитар или купување на инструменти на капиталот по пазарни цени и услови, ако за време на одобрувањето на вонредната јавна
- 2) Кредиторët e депозитарит të autorizuar në sanim i bartin humbjet pas aksionarëve në përputhje me renditjen e prioritetit së pretendimeve të tyre në përputhje me ligjin me të cilin rregullohen procedurat e falimentimit;
  - 3) Shkarkohen anëtarët e organit të administrimit, organit të mbikëqyrjes dhe mbajtësit e funksioneve kryesore të depozitarit të autorizuar në sanim, përveç në rastet kur mbajtja e tyre e plotë ose e pjesshme, varësisht nga rrethanat, është e domosdoshme për ndihmë gjithëpërfshirëse për arritjen e qëllimeve të sanimit;
  - 4) Organi i administrimit, organi të mbikëqyrjes dhe mbajtësit e funksioneve kryesore të depozitarit të autorizuar në sanim janë të obliguar që të mundësojnë ndihmën e nevojshme për arritjen e qëllimeve të sanimit;
  - 5) Personat fizik dhe juridik të cilët janë përgjegjës për shuarjen e depozitarit të autorizuar bartin përgjegjësi në përputhje me rregullat në fuqi nga sfera e së drejtës civile dhe penale;
  - 6) Kreditorët nuk pësojnë humbje më të madhe nga ajo të cilën do e pësonin në rast kur mbi depozitarin e autorizuar do hapej procedura e hapur e falimentimit dhe
  - 7) Prona e anëtarëve dhe klientëve të tyre, si dhe të mbajtësve të llogarive në depozitarin e autorizuar është në tërësi e mbrojtur.

Përgjegjësia për dëm

Neni 341

Komisioni dhe Ministria e Financave, punonjësit e tyre ose cilëdo persona të cilët do i autorizojnë për kryerjen e punëve dhe aktiviteteteve të sanimit nuk mbajnë përgjegjësi për dëmin që do ngjajë gjatë kryerjes së detyrave të tyre në kuadër të këtij kapitulli të Ligjit dhe rregullat e sjellura në përputhje me këtë kapitull të Ligjit, përveç nëse nuk dëshmohet se një punë të caktuar e kanë kryer ose kanë bërë lëshim për kryerjen e së njëjtës qëllimshëm ose nga një pakujdesi e madhe.

Vlerësimi i mundësisë për zbatimin e falimentimit ose sanimit të depozitarit të autorizuar

Neni 342

- (1) Për nevojat e hartimit dhe përditësimit të planit të sanimit nga neni 343 i këtij Ligji, Komisioni kryen vlerësim të mundësisë për zbatimin e procedurës së falimentimit ose mundësisë për sanim të depozitarit të autorizuar.
- (2) Konsiderohet se procedura e falimentimit është e

финансиска поддршка не постојат околностите утврдени во став (4) точки 1), 2) и 3) на овој член ниту околности за намалување на вредноста на капиталот.

- (7) Вонредна јавна финансиска поддршка од став (4) точка 4) на овој член мора да ги исполнува следните услови:
- 1) се однесува на поддршка на солвентноста на овластениот депозитар одобрена во согласност со законите кои ја регулираат државната помош,
  - 2) преземените мерки се од привремен карактер и соодветни за отстранување на последиците од сериозно финансиско пореметување и
  - 3) преземените мерки не се користат за покривање на загубите кои овластениот депозитар ги остварил или е веројатно дека наскоро ќе ги оствари.
- (8) Вонредната јавна финансиска поддршка од став (4) точка 4) на овој член која се дава во облик на вложувања во капиталот на овластениот депозитар или купување на инструменти на капиталот се однесува на вложувања потребни заради надолжување на недостатокот од капитал утврден во оценките кои ги спровела Комисијата.
- (9) Предлог за отварање на стечајна постапка над овластен депозитар може да поднесе само Комисијата како санациско тело од причини наведени во овој член ако со донесениот санациски план е утврдено дека санацијата не е нужна од јавен интерес и ако со санацискиот план е предвидено дека овластениот депозитар нема да биде saniран дококу се исполнети условите од став (4) на овој член, односно над него ќе се покрене стечајна постапка, односно постапка на присилна ликвидација.
- (10) Овластениот депозитар е должен веднаш да ја извести Комисијата доколку смета дека ги исполнува некои од условите од став (2) на овој член.
- (11) За настанување на околностите од став (1) и став (2) на овој член, Комисијата го известува Министерството за финансии.

Отварање на стечајна постапка Член 337

(1) Комисијата согласно одредбите од овој закон носи одлука за поднесување или повлекување на предлогот за отварање на стечајна постапка над овластениот депозитар, која мора да содржи ден, час и минута на нејзиното донесување.

mundur nëse falimentimi është i zbatueshëm dhe i arsyeshëm.

- (3) Sanimi do konsiderohet i mundur nëse është komparativ dhe i arsyeshëm me qëllim që të shmangen pasojat negative mbi sistemin financiar të Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe të sigurohet kontinuitet i funksioneve kryesore të depozitarit të autorizuar.
- (4) Gjatë vlerësimit nga paragrafi 1 i këtij neni, Komisioni është i obliguar të vlerësojë së paku këtë:
- 1) shkalla deri në të cilën vijat bazë të punës dhe funksionet kryesore të depozitarit të autorizuar mund të shpërndahen tek persona juridik;
  - 2) shkalla deri në të cilën struktura juridike dhe korporative i monitorojnë vijat bazë të punës dhe funksionet kryesore;
  - 3) shkalla deri në të cilën është siguruar numri i duhur i punonjësve, infrastruktura, financimi, likuiditeti dhe kapitali për mbështetje të vijave bazë të punës dhe funksionet kryesore dhe mirëmbajtja e tyre;
  - 4) nëse depozitari i autorizuar ka përmbyllur kontrata për dhënie të shërbimeve, sa janë ato të qëndrueshme dhe deri në cilën shkallë kontratat për dhënie të shërbimeve në të cilat depozitari i autorizuar është palë kontraktuese, mund të zbatohen në rast të sanimit;
  - 5) shkallën deri në të cilën depozitari i autorizuar në rast të ndarjes së funksioneve kryesore ose vijave bazë, ka përcaktuar procedurë të transferit të funksioneve/shërbimeve që janë lëndë e një kontrate për kryerjen e shërbimeve personave të tretë;
  - 6) shkallën deri në të cilën ekzistojnë plane për kontinuitet në punën dhe masa për veprim në situata krize, a me të cilën sigurohet akses i vazhdueshëm në sistemet pagesore dhe sistemet për përcaktim dhe/ose shlyerje të instrumenteve financiare;
  - 7) shkallën deri në të cilën depozitari i autorizuar mund të sigurojë kontinuitet në sistemet e tij kryesore informatike në kornizat e veta ose në një person të ri juridik në rast të ndarjes së funksioneve kryesore dhe vijave bazë të punës nga funksionet tjera dhe vijave të punës;
  - 8) nëse depozitari i autorizuar ka vendosur procedurë përkatëse për të siguruar informacione të përditësuara dhe të plota të nevojshme për identifikimin e kreditorëve dhe informacione për pretendime të cilat janë të mbrojtura me sistemin e mbrojtjes së investitorëve në përputhje me këtë Ligj;
  - 9) zbatueshmëria e instrumenteve të sanimit me të cilat arrihen qëllimet e sanimit nga aspekti i aksesit të tyre dhe strukturës së depozitarit të autorizuar;
  - 10) arsyeshmëria e përdorimit të instrumenteve për sanim me të cilat përmbushen qëllimet e sanimit, duke pasur parasysh ndikimin e mundur të atyre instrumenteve mbi kreditorët, palët kontraktuese, klientët dhe punonjësit;

(2) Во рамки на одлуката од став (1) на овој член, Комисијата може да изрече привремена забрана за спроведување на одредени активности на овластениот депозитар.

(3) Комисијата е должна до надлежниот суд да поднесе предлог за отварање на стечајна постапка најдоцна следниот работен ден по донесување на одлуката од став (1) на овој член.

(4) Во предлогот за отварање на стечајна постапка Комисијата ќе ги наведе сите факти и околности од кои произлегува исполнувањето на условите од член 336 на овој Закон.

(5) Кога Комисијата поднесува предлог за отварање на стечајна постапка на овластен депозитар не се спроведува претходна постапка согласно прописите од областа на стечајот.

(6) Судот е должен во рок од 8 дена од приемот на предлогот да закаже рочиште на кое ќе се расправаат условите за отварање на стечајна постапка.

(7) Судот е должен во рок од 30 дена од денот на поднесување на предлогот за отварање на стечајна постапка да донесе решение за отварање на стечајна постапка или одбивање на предлогот за отварање на стечајна постапка.

(8) На постапката за отварање на стечајна постапка не се применуваат одредбите со кои се регулира постапката на преземање на долг која ја регулираат прописите од областа на стечајот.

(9) Комисијата до судот доставува предлог за именување на стечаен управник од редот на стечајни управници со искуство во спроведување на стечај на финансиски институции.

(10) Финансиските инструменти и паричните средства на членките, учесниците и клиентите на овластениот депозитар како и финансиските инструменти и паричните средства на законските иматели во смисла на член 270 од овој закон не влегуваат во имотот ниту во стечајната или ликвидационата маса на овластениот депозитар и не можат да бидат предмет на присилна наплата против овластениот депозитар.

(11) Судот е должен решението за отварање на стечајна постапка, за одбивање на предлогот за отварање на стечајна постапка, како и за запирање и заклучување на стечајната постапка над овластениот депозитар да ги достави до Комисијата.

(12) Комисијата со Правилник подетално ги пропишува привремените забрани од став (2) на овој член кои можат да се изречат со одлуката од став (1) на овој член.

11) shkallën deri në të cilën sanimi i depozitarit të autorizuar mund të ketë ndikim të konsiderueshëm të drejtëpërdrejtë ose të tërthortë negativ mbi sistemin financiar, besueshmërinë e tregut ose ekonominë dhe nëse ky efekt mund të vlerësohet;

12) shkallën deri në të cilën zbatimi i instrumenteve për sanim dhe autorizimet për sanim mund të parandalojnë përhapjen e efekteve të jovolitshme mbi institucione tjera ose në tregjet financiare dhe

13) shkallën deri në të cilën sanimi i depozitarit të autorizuar mund të ketë ndikim të konsiderueshëm në funksionimin e sistemeve pagesore dhe sistemeve të përcaktimit dhe/ose shlyerjes të instrumenteve financiare.

(5) Me përjashtim të paragrafit (4) të këtij neni, Komisioni mund të thjeshtësojë procedurën e vlerësimit të mundësisë së zbatimit të procedurës së falimentimit ose mundësisë për sanim në atë mënyrë që nuk do kryejë vlerësim të të gjitha elementeve të sipërpërmendura, përderisa procedura e falimentimit ose sanimit të depozitarit të autorizuar për shkak të natyrës, vëllimit dhe ndërlikueshmërisë së punës, struktura e aksionarëve, profili i rrezikshmërisë, madhësia, forma juridike dhe statusi, lidhshmëria me institucione tjera ose sistemi financiar në përgjithësi, nuk do kenë ndikim negativ mbi tregjet financiare, institucionet tjera ose kushtet e financimit.

Plani i sanimit

Neni 343

(1) Komisioni harton draft plan për sanim të depozitarit të autorizuar.

(2) Komisioni e dorëzon draft planin për sanim nga paragrafi (1) i këtij neni për një mendim deri te Ministria e Financave dhe përcakton afat për dorëzimin e mendimit, që nuk mund të jetë më i shkurtë se një muaj. Gjatë hartimit të planit të sanimit, Komisioni do merr parasysh mendimin e Ministrisë së Financave.

(3) Pas pranimit të mendimit nga Ministria e Financave, respektivisht pas përfundimit të afatit nga paragrafi (2) i këtij neni, Komisioni sjell plan të sanimit.

(4) Përmbledhje e elementeve kryesore të planit të miratuar të sanimit dorëzohet deri te depozitari i autorizuar cilit i referohet plani.

(5) Komisioni është i obliguar që të riezaminonjë dhe sipas nevojës të përditësojë planin e sanimit së paku një herë më vit si dhe pas çdo ndryshimi të rëndësishëm në strukturën juridike ose organizative të depozitarit të autorizuar, punës së tij ose gjendjes financiare që mundet ndjeshëm të ndikojë në efektivitetin e planit dhe të krijojë nevojë për ndryshimin e tij. Në procedurën për ndryshim të planit për sanim zbatohet procedura e paraparë me këtë nen.

Përmbajtja e planit të sanimit

Neni 344

ПОДГЛАВА III

Санација на овластениот депозитар

Санациско тело

Член 338

(1) Комисијата е надлежна да ги извршува овластувањата за санација и примена на санациските инструменти во однос на овластениот депозитар.

(2) Комисијата е должна да го известува Министерството за финансии за одлуките кои се однесуваат на стечај или санација на овластениот депозитар, а кои се донесени согласно одредбите од овој закон.

(3) Комисијата е должна да обезбеди оперативна и функционална независност со цел да се избегне судир на интереси помеѓу надлежностите како санациско тело во согласност со одредбите од овој дел од законот и надзорните функции кои ги извршува во согласност со Глава VIII од овој закон. Комисијата обезбедува и непречена соработка помеѓу лицата кои го спроведуваат надзорот и санациското тело.

(4) За целите на спроведување на овластувањата од оваа Подглава на законот, Комисијата е овластена да врши прибирање и проверка на потребните информации од страна на овластениот депозитар и да наложува мерки со цел спроведување на оваа глава од законот.

(5) Овластениот депозитар е должен да ги достави сите извештаи и информации како и целокупната релевантна документација која ќе биде побарана од страна на Комисијата.

(6) Активностите од став (4) на овој член ги вршат вработени во Комисијата. За извршување на одредени стручни работи од став (4) на овој член, Комисијата може да овласти и други лица.

(7) Комисијата со Правилник поблиску ги пропишува начинот на спроведување на активностите и начинот на наложување на мерките од став (4) на овој член и начинот на постапување на овластениот депозитар од став (5) на овој член.

Цели на санација

Член 339

(1) При примена на инструментите за санација и при примена на овластувањата за санација, Министерството за финансии и Комисијата ги имаат предвид целите на санацијата и согласно истите избираат инструменти со кои најдобро ќе се постигнат целите кои се релевантни во конкретниот случај.

(2) Целите на санацијата се:

- 1) обезбедување на континуитет на главни функции;
- 2) спречување на поголема штета на финансиската стабилност, особено спречување на ширење на штетните влијанија врз финансискиот систем,

(1) Plan i sanimit nga neni 343 i këtij Ligji përmban strategji të mundshme për sanim dhe opsione për zbatim të instrumenteve për sanim, si dhe masa të tjera për sanim të cilat Komisioni mund t'i ndërmer pas sjelljes së një Aktvendimi për hapjen e procedurës së sanimit të depozitarit të autorizuar.

(2) Plan i sanimit përmban, dhe nëse është e mundur, në mënyrë kuantitative i paraqet:

- 1) përmbledhjen e elementeve kryesore të planit;
- 2) përmbledhje të ndryshimeve të rëndësishme të cilat kanë ndodhur në depozitar pas ndryshimit të fundit të planit të sanimit;
- 3) pasqyrë të mënyrës në të cilën funksionet kryesore dhe vijat bazë të punës juridikisht dhe ekonomikisht mund të ndahen nga funksionet dhe vijat tjera të punës me qëllim që të sigurohet kontinuiteti i tyre në rast të hapjes së procedurës për sanim të depozitarit të autorizuar;
- 4) vlerësim i afateve për zbatim të çdo pjese të rëndësishme individuale të planit;
- 5) rezultat i vlerësimit të zbatuar në përputhje me nenin 342 të këtij Ligji dhe arsyetim i tij;
- 6) përshkrim i procedurave të përcaktimit të vlerës dhe transferueshmërinë e funksioneve kryesore, vijave bazë të punës dhe pronës së depozitarit të autorizuar;
- 7) përshkrim i hollësishëm i procedurave me të cilat sigurohet se Komisioni ka akses në informacione të sakta dhe në kohë të cilat janë të nevojshme për hartimin dhe përditësimin e planit të sanimit për zbatimin e tij;
- 8) përshkrim të mënyrave të mundshme të financimit të strategjive të ndryshme për sanim;
- 9) përshkrim i strategjive të ndryshme për sanim të cilat mund të zbatohen në skenare të ndryshme të mundura, si dhe vlerësim i afateve për zbatimin e tyre;
- 10) përshkrim i ndërvarësive kryesore;
- 11) përshkrim i mënyrave të mundshme për mbajtjen e aksesit në sistemet pagesore, sistemet e përcaktimit dhe/ose shlyerjes dhe infrastrukturë tjetër dhe vlerësim i transferueshmërisë të pozitave të klientit;
- 12) analizë të ndikimit të zbatimit të planit mbi punonjësit në depozitarin e autorizuar, përfshirë vlerësim të të gjitha kostove të lidhura dhe përshkrim të procedurave të parapara për konsultime me punonjësit gjatë procesit të sanimit, duke marrë parasysh dialogun me partnerët social ku është e përshtatshme;
- 13) plan të komunikimit me mediat dhe me publikun;
- 14) përshkrim të të procedurave dhe sitemeve bazë të mirëmbajtjes së kontinuitetit të proceseve operative të depozitarit të autorizuar dhe
- 15) mendim nga depozitari i autorizuar

вклучувајќи и нивно ширење на пазарната инфраструктура, како и одржување на пазарна дисциплина и функционирање на системот за порамнување;

- 3) заштита на јавните средства со минимизирање на потпирањето на вонредна финансиска поддршка;
- 4) заштита на средствата и имотот на членките на овластениот депозитар, нивните клиенти и имателите на сметки во овластениот депозитар и
- 5) обезбедување на правилно функционирање на системот за утврдување и/или порамнување согласно овој закон.

Начела на санацијата

Член 340

При примена на инструментите за санација и при извршување на овластувањата за санација, санацијата се спроведува во согласност со следните начела:

- 1) Акционерите на овластениот депозитар во санација први ги поднесуваат загубите;
- 2) Доверителите на овластениот депозитар во санација ги поднесуваат загубите по акционерите во согласност со редоследот на приоритет на нивните побарувања во согласност со законот со кој се уредуваат стечајните постапки;
- 3) Се разрешуваат членовите на органот на управување, на органот на надзор и носителите на клучни функции на овластениот депозитар во санација, освен во случаите кога нивното целосно или делумно задржување, во зависност од околностите е неопходно за сеопфатна помош за постигнување на целите на санацијата;
- 4) Органот на управување, органот на надзор и носителите на клучни функции на овластениот депозитар во санација е должно да ја овозможи потребната помош за постигнување на целите на санацијата;
- 5) Физичките и правните лица кои се одговорни за пропаѓање на овластениот депозитар понесуваат одговорност во согласност со важечките прописи од областа на граѓанското и кривичното право;
- 6) Доверителите не трпат поголема загуба од онаа која би ја претрпеле во случај кога над овластениот депозитар би била отворена стечајна постапка и
- 7) Имотот на членките и нивните клиенти, како и на имателите на сметки во овластениот депозитар е целосно заштитен.

Одговорност за штета

Член 341

Комисијата и Министерството за финансии, нивните вработени или кои било лица кои тие ќе ги овластат за извршување на работите и активностите на санацијата не одговараат за штетата што ќе настане во текот на

нë lidhje me planin e sanimit, pënderisa e njëjta është e dhënë nga ana e depozitarit.

(3) Me përjashtim të paragrafit (1) të këtij neni, Komisioni mund të thjeshtësojë përmbajtjen e planit të sanimit nëse me zbatimin e procedurës së falimentimit ose sanimit të depozitarit të autorizuar për shkak të natyrës, vëllimit dhe ndërlikueshmërisë së punës që e kryen, strukturën e tij aksionare, profilin e rrezikshmërisë, madhësinë, formën juridike dhe statusun, lidhshmërinë e ndërsjellë me institucione të tjera ose sistemin financiar fare, depozitari nuk do ketë efekt negativ mbi tregjet financiare ose institucione tjera.

(4) Instrumente të sanimit janë:

- 1) shitja;
- 2) përcaktimi i institucionit kalimtar i cili do ushtrijë funksionin e depozitarit të autorizuar;
- 3) ndarje e pronës;
- 4) sanimi i brendshëm (shpërndarje e brendshme e humbjeve) dhe
- 5) në rast të krizës sistemike, instrumente shtetërore për stabilizim financiar.

Informacione të nevojshme për hartimin e Planit të sanimit Neni 345

(1) Depozitari i autorizuar është i obliguar që në kërkesë të Komisionit t'i:

- 1) dorëzojë të gjitha informacionet e nevojshme për hartim, ndryshim dhe zbatim të planit të sanimit
- 2) të bashkëpunojë dhe pënderisa është e nevojshme të ndihmojë gjatë hartimit dhe përditësimit të Planit të sanimit

(2) Depozitari i autorizuar është i obliguar që të njoftojë Komisionin për çdo ndryshim të strukturës juridike ose organizative të depozitarit të autorizuar, punës së tij ose gjendjes financiare, si dhe për çdo ndryshim tjetër që mund të kontribuojë për ndryshim të planit të sanimit, në veçanti nëse ndjeshëm ndikon në zbatimin efikas të planit në fjalë.

(3) Komisioni me Rregullore së afërmi i përcakton hartimin dhe afatet e sjelljes së planit të sanimit, si dhe përmbajtjen e planit të sanimit, instrumentet e sanimit të cilat mund të zbatohen në depozitarin e autorizuar në sanim si dhe informacionet të cilat janë të nevojshme për hartim dhe përditësim të planit të sanimit dhe për zbatimin e tij dhe afatet dhe mënyrën e dorëzimit të tyre.

извршувањето на нивните должности во рамките на оваа глава од законот и прописите донесени во согласност со оваа глава од законот, освен доколку не се докаже дека одредена работа ја извршиле или пропуштиле да ја извршат намерно или од крајно невнимание.

Проценка на можноста за спроведување на стечај или санација на овластениот депозитар
Член 342

- (1) За потребите на изработка и ажурирање на планот за санација од член 343 од овој закон Комисијата врши проценка на можноста за спроведување на стечајна постапка или можноста за санација на овластениот депозитар.
- (2) Се смета дека стечајната постапка е возможна доколку стечајот е спроведлив и оправдан.
- (3) Санацијата ќе се смета за можна доколку е спроведлива и оправдана со цел да се избегнат негативни последици врз финансискиот систем на Република Северна Македонија и да се обезбеди континуитет на главните функции на овластениот депозитар.
- (4) При проценката од ставот (1) на овој член, Комисијата е должна да го процени најмалку следново:
  - 1) степенот до кој основните линии на работење и главните функции на овластениот депозитар можат да бидат распределени на правни лица;
  - 2) степенот до кој правната и корпоративната структура ги следат основните линии на работење и главните функции;
  - 3) степенот до кој е обезбеден потребниот број на вработени, инфраструктурата, финансирањето, ликвидноста и капиталот за поддршка на основните линии на работење и главните функции и нивно одржување;
  - 4) дали овластениот депозитар има склучено договори за давање на услуги, колку се тие одржливи и до кој степен договорите за давање услуги во кои овластениот депозитар е договорна страна можат да се спроведат во случај на санација;
  - 5) степенот до кој овластениот депозитар, во случај на раздвојување на главните функции или основните линии на работење, има утврдена постапка за пренос на функции/ услуги кои се предмет на договор за вршење услуги на трети лица;
  - 6) степенот до кој постојат планови за континуитет на работењето и мерки за постапување во кризни ситуации, а со кое се обезбедува континуиран пристап до платните системи и системите за утврдување и/или порамнување на финансиски

Vendim për hapje të një procedure të sanimit

Neni 346

- (1) Komisioni sjell vendim për hapjen të një procedure të sanimit mbi depozitarin e autorizuar nëse vërteton se janë përmbushur kushtet nga neni 336 paragrafi (2) i këtij Ligji.
- (2) Vendimi për hapjen e një procedure të sanimit të depozitarit të autorizuar përmban:
  - 1) arsye për hapje të një procedure të sanimit të depozitarit të autorizuar;
  - 2) arsyetim për përmbushjen e kushteve nga neni 336 paragrafi (2) i këtij Ligji;
  - 3) masa për sanim të cilat Komisioni planifikon t'i ndërmerri;
  - 4) emërimin e një organi të administrimit me sanimin e depozitarit të autorizuar dhe përcaktimin e mandatit të së njëjtit dhe
  - 5) datën dhe orën e hapjes së procedurës së sanimit të depozitarit të autorizuar.
- (3) Për vendimin për hapje të procedurës së sanimit të depozitarit të autorizuar, Komisioni pa vonesë i njofton Ministrinë e Financave dhe Komitetit të Stabilitetit Financiar.
- (4) Vendimi nga paragrafi (1) i këtij neni është përfundimtar dhe hyn në fuqi në ditën e sjelljes së tij.

Detyrim për bërje publike të vendimit për hapje të procedurës së sanimit

Neni 347

- (1) Komisioni është i obliguar që të publikojë vendimin e hapjes së procedurës së sanimit dhe të gjitha aktet pasuese me të cilat zbatohet ky vendim në faqen e vet të internetit.
- (2) Komisioni është i obliguar që pa vonesë t'i dorëzojë deri te depozitari i autorizuar në sanim të gjitha aktet të cilat i sjell me qëllim të zbatimit të vendimit për hapje të procedurës së sanimit, ndërsa depozitari i autorizuar në sanim është i obliguar që pa vonesë t'i njoftojë personat cilëve u referohet vendimi për pjesën nga i njëjti që referohet për ata persona.
- (3) Depozitari i autorizuar mbi të cilin zbatohet sanimi është i obliguar që të publikojë vendimin për hapje të procedurës së sanimit dhe të gjitha aktet pasuese me të cilat zbatohet vendimi në faqen e vet të internetit.

Mjetet juridike kundër vendimit për hapje të procedurës së sanimit

Neni 348

- (1) Vendimi për hapjen e procedurës së sanimit nga neni 346 paragrafi (1) i këtij Ligji, respektivisht të gjitha aktet të cilat Komisioni i sjell me qëllim të zbatimit të vendimit në fjalë janë përfundimtare dhe kundër të njëjtave nuk është e lejuar ankesë.
- (2) Person fizik dhe juridik, të drejtat dhe intereset juridike të së cilit preken me sjelljen e vendimit për hapjen e procedurës

инструменти;

- 7) степенот до кој овластениот депозитар може да обезбеди континуитет на неговите клучни информациски системи во сопствени рамки или во ново правно лице во случај на одделување на главните функции и основните линии на работење од другите функции и линии на работење;
- 8) дали овластениот депозитар има воспоставено соодветна постапка за да обезбеди ажурирани и целосни информации потребни за идентификација на доверителите и информации за побарувања кои се заштитени со системот за заштита на инвеститорите во согласност со овој закон;
- 9) спроведливост на инструментите за санација со кои се постигнуваат целите на санацијата од аспект на нивната достапност и структурата на овластениот депозитар;
- 10) оправданоста на употребата на инструментите за санација со кои се исполнуваат целите на санацијата, со оглед на можното влијание на тие инструменти врз доверителите, договорните страни, клиентите и вработените;
- 11) степенот до кој санацијата на овластениот депозитар може да има значително директно или индиректно негативно влијание врз финансискиот систем, довербата на пазарот или стопанството и дали овој ефект може да се оцени;
- 12) степенот до кој примената на инструментите за санација и овластувањата за санација може да спречат ширење на неповолни ефекти врз други институции или на финансиските пазари и
- 13) степенот до кој санацијата на овластениот депозитар може да има значително влијание врз функционирањето на платните системи и системите за утврдување и/или порамнување на финансиски инструменти.

(5) По исклучок од став (4) на овој член, Комисијата може да ја поедностави постапката на проценка на можноста за спроведување стечајна постапка или можноса за санација на начин што нема да врши проценка на сите горенаведени елементи, доколку стечајната постапка или санацијата на овластениот депозитар заради природата, обемот и сложеноста на работењето, акционерската структура, профилот на ризичност, големината, правната форма и статусот, поврзаноста со други институции или финансискиот систем воопшто, нема да имаат негативно влијание врз финансиските пазари, другите институции или условите за финансирање.

План за санација

Член 343

- (1) Комисијата изработува нацрт план за санација за овластениот депозитар.
- (2) Комисијата го доставува нацрт планот за санација од став (1) на овој член на мислење до Министерството за финансии и утврдува рок за доставување на мислењето,

сè sanimit, mund të parashtrinë padi përpara gjykatës kompetente administrative brenda 40 ditësh nga dita e publikimit të vendimit të përmendur në faqen e vet të internetit.

(3) Parashtrimi i padisë nga paragrafi (2) i këtij neni nuk e vonon ekzekutueshmërinë e vendimit për hapje të procedurës për sanim, respektivisht akteve të tjera të sjellura nga Komisioni me qëllim të zbatimit të këtij vendimi, e as Gjykata nuk mund të shqiptojë masë të përkohshme për ndalesë të ekzekutueshmërisë.

(4) Gjykata kompetente administrative vendos ndaj padisë nga paragrafi (2) i këtij neni në mënyrë urgjente, a jo më vonë se brenda 90 dite nga dita e pranimit.

(5) Gjatë vendimmarrjes ndaj padisë, gjykata kompetente administrative do merr parasysht vlerësimin e hollësishëm dhe gjithëpërfshirës të gjendjes financiare të depozitarit të autorizuar të zbatuar nga Komisioni.

(6) Nëse Gjykata Administrative sjell vendim me të cilin në tërësi ose pjesërisht anulohet ose shkëputet vendimi për sanim ose aktet tjera të veçuara të sjellura në bazë të vendimit në fjalë, efektet e vendimit të tillë do mebsin në fuqi deri në sjelljen e një vendimi të ri i cili do e zëvendësojë vendimin që është anuluar ose shkëputur. Komisioni pas pranimit të vendimit të Gjykatës Administrativ mund të caktojë masa me qëllim të uljes së dëmeve që do krijohenin me zbatimin e mëtejme të vendimit që është anuluar ose shkëputur.

Caktimi i organit të administrimit me sanimin

Neni 349

- (1) Me vendimin për hapje të procedurës së sanimit nga neni 346 paragrafi (1) i këtij Ligji, Komisioni emëron organ të administrimit me sanimin e depozitarit të autorizuar në sanim.
- (2) Efektet juridike nga caktimi i organit të administrimit me sanimin hyjnë në fuqi në kohën e përcaktuar në thënien e vendimit për hapje të procedurës së sanimit.
- (3) Organi i administrimit të sanimit duhet të ketë së paku dy anëtarë, nga të cilët njëri është kyetar. Anëtar i organit të administrimit me sanimin mund të jetë vetëm person i cili zotëron dituri përkatëse profesionale, aftësi dhe përvojë të nevojshme për administrim me punët e depozitarit të autorizuar, dhe i cili i përmbush kushtet për anëtar të bordit drejtues në përputhje me dispozitat nga ligji që rregullon themelimin dhe punën e shoqërive tregtare.
- (4) Në caktimin e organit të administrimit me sanimin nuk zbatohet procedura e caktimit dhe dhënies së miratimit nga Komisioni për anëtarët e bordit drejtues të depozitarit të autorizuar në përputhje me këtë Ligj.

Detyrime të organit të administrimit me sanimin

Neni 350

- (1) Organizimi i administrimit me sanimin nga neni 349 i këtij Ligji është i obliguar që t'i ndërmer të gjitha masat për realizimin e qëllimeve të sanimit nga neni 339 i këtij Ligji dhe për zbatimin e e masave të sanimit në përputhje me vendimin për hapje të procedurës së sanimit. Ato masa mund të

што не може да биде пократок од еден месец. При изготвувањето на планот за санација, Комисијата ќе го земе предвид мислењето на Министерството за финансии.

(3) По приемот на мислењето од Министерството за финансии, односно по истекот на рокот од став (2) на овој член, Комисијата донесува план за санација.

(4) Резиме на клучните елементи на усвоениот план за санација се доставува до овластениот депозитар на кој се однесува планот.

(5) Комисијата е должна да го преиспитува и по потреба да го ажурира планот за санација најмалку еднаш годишно како и после секоја значајна промена во правната или организациската структура на овластениот депозитар, неговото работење или финансиската состојба што може значително да влијае на ефективноста на планот и да создаде потреба за негова измена. На постапката за измена на планот за санација се применува постапката предвидена со овој член.

Содржина на планот за санација

Член 344

(1) Планот за санација од член 343 од овој закон содржи можни стратегии за санација и опции за примена на инструменти за санација, како и други мерки за санација кои Комисијата може да ги преземе по донесувањето на решение за отворање на постапка за санација на овластениот депозитар.

(2) Планот за санација содржи и доколку е можно, квантитативно ги искажува:

- 1) резиме на клучните елементи на планот;
- 2) резиме на значајните промени коишто настанале во депозитарот по последната измена на планот за санација;
- 3) приказ на начинот на кој главните функции и основните линии на работење можат правно и економски да се одвојат од другите функции и линии на работење со цел да се обезбеди нивниот континуитет во случај на отварање на постапка за санација на овластениот депозитар;
- 4) проценка на роковите за спроведување на секој поединечен значаен дел од планот;
- 5) резултат од проценката спроведена согласно член 342 од овој закон и негово образложение;
- 6) опис на постапките за утврдување на вредноста и преносливоста на главните функции, основните линии на работење и имотот на овластениот депозитар;
- 7) детален опис на постапките со кои се обезбедува дека Комисијата има пристап до точни и навремени информации кои се потребни за изработка и ажурирање на планот за санација и за неговото спроведување;

пërfshijnë rritjen e kapitalit, ndryshimin e strukturës pronësore ose marrje të pronës, të drejtave ose detyrimeve nga ana e institucioneve të cilat janë financiarisht stabile dhe në mënyrë organizative të aftësuara, a në përputhje me instrumentin e përzgjedhur të sanimit.

(2) Detyrimet nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse dallohen, kanë përparësi para të gjitha detyrimeve tjera që rrjedhin nga rregullat ose aktet e brendshme të depozitarit të autorizuar.

(3) Detyrimet nga paragrafi (2) i këtij neni, a që rrjedhin nga rregulla ose akte të brendshme të tjera, organi i administrimit me sanimin është i obliguar që t'i kryejë menjëherë pas pushimit të arsyeve për shkak të së cilave zbatimi i tyre e cenon ose mund të cenojë përmbushjen e detyrimeve nga paragrafi (1) i këtij neni.

Caktimi dhe mandati i organit të administrimit me sanimin

Neni 351

(1) Vendimi për hapje të procedurës së sanimit në pjesën në të cilën caktohet organi i administrimit me sanimin i përmban së paku elementet në vijim:

- 1) emërimin e kryetarit dhe anëtarëve të organit të administrimit me sanimin;
- 2) emërimin e ndihmësve të organit të administrimit me sanimin;
- 3) përcaktimin e mandatit të organit të administrimit me sanimin dhe
- 4) përcaktimin e përmbajtjes dhe afatet për dorëzimin e raporteve deri te Komisioni në lidhje me gjendjen ekonomike dhe financiare të depozitarit të autorizuar dhe masat e ndërmarra nga organi i administrimit me sanimin gjatë zbatimit të detyrave të veta dhe atë në intervale të rregullta kohore të përcaktuara nga Komisioni edhe në fillim edhe në fund të mandatit të tij.

(2) Ndhmësit e organit të administrimit me sanimin zbatojnë detyra ndihmëse, administrative dhe teknike me urdhër të organit të administrimit me sanimin. Ndhmësit e organit të administrimit me sanimin nuk janë anëtarë të këtij organi.

(3) Organi i administrimit me sanimin dhe ndihmësit e tij emërohen për një mandat i cili nuk mund të jetë më i gjatë se 12 muaj. Me përjashtim, Komisioni mund të vazhdojë mandatin e tyre një ose më shumë herë për një periudhë shtesë e cila nuk mund të jetë më e gjatë se 12 muaj, përderisa vërteton se edhe më tej ekzistojnë arsye për caktimin e organit të administrimit me sanimin.

Të drejta dhe detyrime të organit të administrimit me sanimin

Neni 352

(1) Komisioni mund të shkarkojë anëtarin ose ndihmësin

- 8) опис на можни начини на финансирање на различни стратегии за санација;
- 9) опис на различните стратегии за санација кои можат да се применат на различни можни сценарија, како и проценка на роковите за нивно спроведување;
- 10) опис на клучните меѓузависности;
- 11) опис на можните начини за задржување на пристап до платните системи, системите за утврдување/ порамнување и друга неопходна инфраструктура и проценка на преносливоста на позициите на клиентот;
- 12) анализа на влијанието на спроведувањето на планот врз вработените во овластениот депозитар, вклучувајќи проценка на сите поврзани трошоци и опис на предвидените процедури за консултации со вработените за време на процесот на санација, земајќи го предвид дијалогот со социјалните партнери каде што е соодветно;
- 13) план за комуникација со медиумите и со јавноста;
- 14) опис на основните процедури и системи за одржување на континуитетот на оперативните процеси на овластениот депозитар и
- 15) мислење од овластениот депозитар во врска со планот за санација, доколку е истото дадено од страна на депозитарот.

(3) По исклучок од став (1) на овој член, Комисијата може да ја поедностави содржината на планот за санација ако со спроведувањето на стечајната постапка или санацијата на овластениот депозитар поради природата, обемот и сложеноста на работата што ја извршува, неговата акционерска структура, профилот на ризичност, големината, правната форма и статусот, меѓусебната поврзаност со други институции или финансискиот систем воопшто, депозитарот нема да има негативен ефект врз финансиските пазари или други институции.

(4) Инструменти за санација се:

- 1) продажба;
- 2) определување на преодна институција која ќе ја врши функцијата на овластениот депозитар;
- 3) одделување на имотот;
- 4) внатрешна санација (внатрешна распределба на загубите) и
- 5) во случај на системска криза, државни инструменти за финансиска стабилизација.

Информации потребни за изработка на планот за санација
Член 345

(1) Овластениот депозитар е должен на барање на

e emëruar të organit të administrimit me sanimin gjatë mandatit të organit të administrimit me sanimin përderisa ai nuk e zbaton detyrën e vet ose nuk e zbaton në një mënyrë në nivel të duhur, si dhe nga shkaqe të arsyeshme dhe të emërojnë anëtar ose ndihmës të ri të organit të administrimit me sanimin, mandati i të cilit zgjat jo më shumë se deri në përfundimin e mandatit të filluar të organit të administrimit me sanimin.

(2) Anëtarët e organit të administrimit me sanim kanë të drejta dhe detyrime nga dita e sjelljes së vendimit për hapjen e procedurës së sanimit, pa marrë parasysh datën kur është kryer regjistrimi në Regjistrin Qendror.

(3) Anëtarët e organit të administrimit me sanimin e përfaqësojnë депозитарин e autorizuar mbi të cilin zbatohet sanimi, individualisht dhe mëvetshëm.

(4) Anëtarët dhe ndihmësit e organit të administrimit me sanimin kanë të drejtë të kompensimit për punën e tyre, të përcaktuar me vendimin nga neni 351 paragrafi (1) të këtij ligji, të cilin e paguan депозитари i autorizuar në sanim.

(5) Mandati i organit të administrimit me sanimin pushon:

- 1) me ditën e vendimit për zbatimin e procedurës së sanimit;
- 2) pas përfundimit të mandatit për të cilin органи është caktuar;
- 3) me ditën e sjelljes së vendimit për hapje të një procedure të falimentimit ose
- 4) ditën e dorëzimit të vendimit për caktimin e likuiduesit.

(6) Me ditën e pushimit të mandatit të organit të administrimit me sanimin, pushon edhe mandati i ndihmësve të organit të administrimit me sanimin.

Regjistrimi në Regjistrin Qendror

Neni 353

(1) Caktimi i organit të administrimit me sanimin regjistrohet në Regjistrin Qendror, njëkohësisht me regjistrimin e ndryshimit të personave të autorizuar të përfaqësojnë Depozитарин e autorizuar në sanim.

(2) Aplikim për regjistrim të të dhënave nga paragrafi (1) i këtij neni parashtron органи i administrimit me sanimin brenda pesë ditësh nga dita e sjelljes së vendimit për hapje të procedurës së sanimit. Ndaj aplikimit bashkangjitet edhe vendimi për hapjen e procedurës së sanimit.

Pasoja juridike nga sjellja e vendimit për hapje të sanimit
Neni 354

(1) Me sjelljen e vendimit për hapje të procedurës së sanimit, pushojnë të gjitha autorizimet e anëtarëve aktual deri në atë çast të bordit drejtues dhe mbikëqyrës dhe të Kuvendit të aksionarëve të депозитарит të autorizuar.

Комисијата да:

- 1) ги достави сите информации потребни за изработка, измена и спроведување на планот за санација и
- 2) да соработува и доколку е потребно да помогне при изработка и ажурирање на планот за санација.

(2) Овластениот депозитар е должен да ја извести Комисијата за секоја промена на правната или организациската структура на овластениот депозитар, неговото работење или финансиската состојба, како и за секоја друга промена која би можела да придонесе за измена на планот за санација, особено ако значително влијае на ефикасното спроведување на тој план.

(3) Комисијата со Правилник поблиску ги пропишува изработката и роковите за донесување на планот за санација, како и содржината на планот за санација, инструментите за санација кои можат да се применат на овластениот депозитар во санација како и информациите кои се потребни за изработка и ажурирање на планот за санација и за неговото спроведување и роковите и начинот за нивно доставување.

Одлука за отварање на постапка за санација

Член 346

(1) Комисијата донесува одлука за отварање на постапка за санација над овластениот депозитар ако утврди дека се исполнети условите од член 336 став (2) на овој закон.

(2) Одлуката за отворање на постапка за санација на овластениот депозитар содржи:

- 1) причини за отворање на постапка за санација на овластениот депозитар;
- 2) образложение за исполнување на условите од член 336 став (2) на овој закон;
- 3) мерки за санација кои Комисијата планира да ги преземе;
- 4) именување на орган за управување со санацијата на овластениот депозитар и утврдување на мандат на истиот и
- 5) датум и час и на отворање на постапката за санација на овластениот депозитар.

(3) За одлуката за отворање на постапка за санација на овластениот депозитар, Комисијата без одлагање ги известува Министерството за финансии и Комитетот за финансиска стабилност.

(4) Одлуката од став (1) на овој член е конечна и влегува во сила на денот на нејзиното донесување.

Обврска за обелоденување на одлуката за отварање на санација

(2) Organi i administrimit me sanimin i ka të gjitha autorizimet e organit administrues të depozitarit të autorizuar në sanim. Autorizimet e bordit mbikëqyrës dhe të kuvendit të aksionarëve në depozitarin e autorizuar në sanim i kryen Komisioni. Në atë rast, në Komisionin nuk zbatohen dispozitat për kushtet për emërimin dhe dhënies së miratimit për emërimin e anëtarëve të bordit mbikëqyrës të depozitarit të autorizuar në mënyrë siç është përcaktuar me këtë Ligj.

(3) Me ditën e sjelljes së vendimit për hapje të procedurës së sanimit pushojnë të vlejshme të gjitha kontratat në bazë të së cilave kanë qenë të angazhuar deri në atë çast anëtarët aktual të organit të administrimit në depozitarin e autorizuar.

(4) Në rastin nga paragrafi (3) i këtij neni, anëtarët aktual të organit të administrimit deri në atë çast nuk kanë të drejtë në pagesë për largim nga puna dhe shpërblime të tjera, pa marrë parasysh nëse realizimi i të drejtave të tilla ka qenë i dakorduar me depozitarin e autorizuar ose rrjedh nga akt tjetër i depozitarit të autorizuar, respektivisht dispozitat për të drejtën e tillë të pagesës janë të anulueshme.

(5) Anëtarët e organit të administrimit me sanimin dhe ndihmësit e organit të administrimit me sanimin nuk mbajnë përgjegjësi për dëmin që do ngjajë gjatë zbatimit të detyrave të tyre në kuadër të këtij Kapitulli të Ligjit, përveç nëse nuk dëshmohet se një punë të caktuar e kanë kryer ose kanë bërë lëshim në kryerjen, qëllimisht ose nga pakujdesia e madhe.

Urdhra dhe udhëzime organit të administrimit me sanim

Neni 355

(1) Komisioni është i autorizuar të jep urdhra dhe udhëzime me shkrim organit të administrimit me sanimin.

(2) Organi i administrimit me sanimin është i obliguar që të veprojë në përputhje me urdhrat dhe udhëzimet e Komisionit dhe rregullisht t'a njoftojë për zbatimin e tyre, a në veçanti për gjendjen ekonomike dhe financiare të depozitarit të autorizuar dhe masat që i ndërmer gjatë zbatimit të detyrave të tij, në afatet e përcaktuara me vendimin për hapjen e procedurës së sanimit.

(3) Organi i administrimit me sanimin është i obliguar që pa vonesë t'a njoftojë Komisionin për të gjitha rrethanat që negativisht mund të ndikojnë në arritjen e qëllimeve për sanim nga neni 339 i këtij Ligji dhe zbatimin e masave të sanimit në përputhje me vendimin për hapje të një procedure të sanimit.

Detyrimi për bashkëpunim i anëtarëve të mëparshëm të organit të administrimit dhe punonjësve tjerë në depozitarin e autorizuar

Neni 356

(1) Anëtarët e mëparshëm të organit të administrimit dhe personat tjerë me autorizime dhe përgjegjësi të posaçme të depozitarit të autorizuar janë të obliguar që organit të administrimit me sanimin dhe ndihmësve të tyre menjëherë t'u

Член 347

(1) Комисијата е должна да ја објави одлуката за отворање на постапката за санација и сите последователни акти со кои се спроведува оваа одлука на својата интернет страна.

(2) Комисијата е должна без одлагање да ги достави до овластениот депозитар во санација сите акти кои ги донесува заради спроведување на одлуката за отворање на постапката за санација, а овластениот депозитар во санација е должен без одлагање да ги извести лицата на кои се однесува одлуката за делот од истата кој се однесува на тие лица.

(3) Овластениот депозитар над кој се спроведува санација е должен да ја објави одлуката за отворање на постапката за санација и сите последователни акти со кои се спроведува одлуката на својата интернет страна.

Правни лекови против одлуката за отворање на санација

Член 348

(1) Одлуката за отворање на постапка за санација од член 346 став (1) на овој закон, односно сите акти кои Комисијата ги донесува заради спроведување на таа одлука се конечни и против истите не е дозволена жалба.

(2) Физичко и правно лице чии права и правни интереси се засегнати со донесување на одлуката за отворање на постапка за санација, можат да поднесат тужба пред надлежниот управен суд во рок од 40 дена од денот на објавувањето на наведената одлука на својата интернет страна.

(3) Поднесувањето на тужба од став (2) на овој член не го одлага извршувањето на одлуката за отворање на постапка за санација, односно на другите акти донесени од Комисијата заради спроведување на оваа одлука, ниту судот може да изрече привремена мерка за забрана за извршување.

(4) Надлежниот управен суд одлучува за тужбата од став (2) на овој член итно, а најдоцна во рок од 90 дена од денот на приемот.

(5) При одлучување по тужбата, надлежниот управен суд ќе ја земе предвид деталната и сеопфатна проценка на финансиската состојба на овластениот депозитар спроведена од Комисијата.

(6) Ако Управниот суд донесе одлука со која во целост или делумно се поништува или укинува одлуката за санација или другите поединечни акти донесени врз основа на таа одлука ефектите од таквата одлука ќе останат во сила до донесување на нова одлука која ќе ја замени одлуката која е поништена или укината. Комисијата по приемот на одлуката на Управниот суд може да одреди мерки заради намалување на штетите кои би настанале со понатамошната примена на одлуката која е поништена или укината.

mundësojnë akses në dokumentacionin e plotë afarist dhe tjetër të depozitarit të autorizuar dhe të hartojnë raport për dorëzimin e të punuarit.

(2) Anëtarët e mëparshëm të organit të administrimit të depozitarit të autorizuar janë të obliguar që organit të administrimit me sanimin ose një anëtar i tij individual t'ia japin të gjitha sqarimet ose raportet shtesë të punës së depozitarit të autorizuar.

(3) Të gjithë punonjësit në depozitarin e autorizuar janë të obliguar të bashkëpunojnë me organin e administrimit me sanimin dhe ndihmësit e tij.

Masa mbrojtëse ndaj aksionarëve dhe kreditorëve Neni 357

(1) Në rastet kur Komisioni, duke zbatuar një ose më shumë instrumente të sanimit të depozitarit të autorizuar, kryen transfer të një pjese të pronës, respektivisht aseteve, të drejtave dhe detyrimeve të depozitarit në sanim, është i obliguar që, duke zbatuar paragrafin (3) të këtij neni, të sigurojë se aksionarët dhe kreditorët, pretendimet e të cilëve nuk janë të transferuara, do fitojnë si kompensim për pretendimet e tyre, së paku një shumë të cilën do e fitonin nëse në kohën kur është sjellur vendimi nga neni 346 i këtij Ligji mbi depozitarin e autorizuar do ishte e hapur procedura e falimentimit.

(2) Me përjashtim të paragrafit (1) të këtij neni, në rastet kur Komisioni e zbaton instrumentin e sanimit të brendshëm (shpërndarje e brendshme e humbjeve), është i obliguar që, duke zbatuar paragrafin (3) të këtij neni, të sigurojë se aksionarët dhe kreditorët pretendimet e të cilëve kanë qenë të fshira ose të transferuara në aksione nuk realizojnë humbje më të mëdha nga ato të cilat do i kishin përderisa në kohën kur është sjellur vendimi nga neni 346 i këtij Ligji, mbi depozitarin e autorizuar do ishte e hapur procedurë e falimentimit.

(3) Pas zbatimit të transferit të një pjese të pronës, respektivisht aseteve, të drejtave dhe detyrimeve të Depozitarit në sanim ose pasi që do zbatojë instrumentin e sanimit të brendshëm (shpërndarja e brendshme e humbjeve), Komisioni është i obliguar që pa vonesë, a me qëllim të zbatimit të paragrafit (1) dhe paragrafit (2) të këtij neni, të sigurojë zbatimin e vlerësimit të një vlerësuesi të pavarur, me të cilin vërtetohet si në vijim:

- 1) efektin të cilin procedura e falimentimit do u shkaktonte aksionarëve dhe kreditorëve nëse është hapur në kohën e sjelljes së vendimit nga neni 346 i Ligjit;
- 2) efektin të cilin aksionarëve dhe kreditorëve u'a shkaktonte sanimi i depozitarit të autorizuar dhe
- 3) dallimi ndërmjet efekteve nga pikat 1) dhe 2) të këtij paragrafi.

(4) Vlerësuesi i pavarur është i obliguar të zbatojë vlerësimin e vlerës në bazë të supozimeve në vijim:

- 1) mbi depozitarin e autorizuar në sanim është

Назначување на орган за управување со санацијата

Член 349

(1) Со одлуката за отворање на постапка на санација од член 346 став (1) од овој закон, Комисијата именува орган за управување со санацијата на овластениот депозитар во санација.

(2) Правните ефекти од назначувањето на органот за управување со санацијата влегуваат во сила во времето определено во изреката на одлуката за отворање на постапката за санација.

(3) Органот за управување со санацијата мора да има најмалку два члена, од кои едниот е претседател. Член на органот за управување со санацијата може да биде само лице кое поседува соодветно професионално знаење, способност и искуство потребно за управување со работите на овластениот депозитар, и кое ги исполнува условите за член на управен одбор согласно одредбите од законот со кој се уредува основањето и работењето на трговските друштва.

(4) На именувањето на органот за управување со санацијата не се применува постапката за именување и давањето одобрение од Комисијата за членовите на управниот одбор на овластениот депозитар согласно овој закон.

Обврски на органот за управување со санацијата

Член 350

(1) Органот за управување со санацијата од член 349 од овој закон е должен да ги преземе сите потребни мерки за остварување на целите на санацијата од член 339 од овој закон и за спроведување на мерките за санација во согласност со одлуката за отворање на постапката на санација. Тие мерки можат да вклучуваат зголемување на капиталот, промена на сопственичката структура или преземање на имотот, правата или обврските од страна на институции кои се финансиски стабилни и организациски оспособени, а во согласност со одбраниот инструмент за санација.

(2) Обврските од став (1) на овој член, доколку се разликуваат, имаат предност пред сите други обврски што произлегуваат од прописите или интерните акти на овластениот депозитар.

(3) Обврските од став (2) на овој член кои произлегуваат од други прописи или интерни акти, органот за управување со санацијата е должен да ги изврши веднаш по престанокот на причините поради кои нивното извршување го загрозува или би можело да го загрози исполнувањето на обврските од став (1) на овој член.

Именување и мандат на органот за управување со санацијата

Член 351

(1) Одлуката за отворање на постапката за санација во делот со кој се назначува органот на управување за санација ги содржи најмалку следните елементи:

1) именување на претседател и членови на органот за

hapur procedurë e falimentimit në kohën e sjelljes së vendimit nga neni 346 i këtij Ligji;

- 2) nuk janë ndërmarrë masa të sanimit të depozitarit të autorizuar dhe
- 3) depozitarit të autorizuar në sanim nuk i është miratuar mbështetje e jashtëzakonshme publike financiare.

(5) Nëse me vlerësimin e vlerës së zbatuar në përputhje me paragrafin (3) të këtij neni vërtetohet se cilido aksionar ose kreditorë nga paragrafi (1) dhe (2) i këtij neni, kanë pasur humbje më të mëdha nga ato të cilat do i kishin përderisa në kohën kur është sjellur vendimi për sanim mbi depozitarin e autorizuar është hapur procedurë e falimentimit, ata persona kanë të drejtë në kompensim në diferencën e cila pagohet nga asetet e përshkuara në paragrafin (6) të këtij neni.

(6) Komisioni, si trup i sanimit, ka të drejtë në kompensim për gjitha kostot e arsyeshme të cilat kanë ngjarë në lidhje me përdorimin e instrumenteve të sanimit ose autorizimet, si dhe instrumenteve shtetërore për stabilizim financiar, në cilëndo nga mënyrat në vijim:

1) nga depozitari i autorizuar në sanim, si kreditor i rendit më të lartë të pagimit,

2) me uljen e cilitdo kompensim të cilin pranuesi i'a ka paguar depozitarit të autorizuar ose aksionarëve dhe

3) nga të ardhurat totale si rezultat i pushimit të statusit të një institucioni kalimtar, respektivisht likuidimit ose falimentimit të institucionit kalimtar, ose mbajtësit të administrimit me pronën, si kreditor i rendit më të lartë të pagimit.

(7) Komisioni me Rregullore e rregullon renditjen e kreditorëve të falimentimit në mënyrë përkatëse me rendet e pagimit.

Falimentimi mbi depozitar të autorizuar në sanim

Neni 358

(1) Propozim për hapjen e një procedure të falimentimit mbi depozitar të autorizuar mund të parashtrijë vetëm Komisioni si trup i sanimit, nëse përmbushen kushtet e theksuara në nenin 336 të këtij Ligji.

(2) Me përjashtim të rregulloreve me të cilin rregullohet paaftësia pague (falimentimi), nëse mbi depozitarin e autorizuar në sanim është hapur procedura e falimentimit, punët juridike të transferit të pronës, të drejtave dhe detyrimeve nga depozitari i autorizuar në sanim një subjekt tjetër të cilat kanë ngjarë me zbatimin e instrumenteve të sanimit ose zbatimin e autorizimeve të sanimit ose instrumenteve shtetërore për stabilizim financiar, nuk mund të përgënjeshtrohen e as të shpallen si të pavlefshme.

(3) Komisioni mund të kërkojë nga administratori i falimentimit të depozitarit të autorizuar, i cili përpara hapjes së procedurës së falimentimit ka qenë në sanim, përdorimin e

- управување со санацијата;
- 2) именување на помошници на органот за управување со санацијата;
  - 3) определување на мандатот на органот за управување со санацијата и
  - 4) одредување на содржината и роковите за доставување на извештаи до Комисијата во врска со економската и финансиската состојба на овластениот депозитар и мерките преземени од органот за управување со санацијата при извршување на своите должности и тоа во редовни временски интервали утврдени од Комисијата и на почетокот и на крајот на нејзиниот мандат.
- (2) Помошниците на органот за управување со санацијата извршуваат помошни, административни и технички задачи по налог на органот за управување со санацијата. Помошниците на органот за управување со санацијата не се членови на овој орган.
- (3) Органот за управување со санацијата и неговите помошници се именуваат за мандат кој не може да биде подолг од 12 месеци. По исклучок, Комисијата може да го продолжи нивниот мандат еден или повеќе пати за дополнителен период кој не може да биде подолг од 12 месеци, доколку утврди дека и понатаму постојат причини за именување на орган за управување со санацијата.

Права и обврски на органот за управување со санацијата

Член 352

- (1) Комисијата може да го разреши именуваниот член или помошник на органот за управување со санацијата во текот на мандатот на органот за управување со санацијата доколку тој не ја извршува својата должност или не ја извршува на задоволителен начин, како и од други оправдани причини и да назначи нов член или помошник на органот за управување со санацијата, чиј мандат трае најдоцна до истекот на започнатиот мандат на органот за управување со санацијата.
- (2) Членовите на органот за управување со санацијата имаат права и обврски од денот на донесување на одлуката за отворање на постапката за санација, без оглед на датумот кога е извршен уписот во централниот регистар.
- (3) Членовите на органот за управување со санацијата го застапуваат овластениот депозитар над кој се спроведува санација индивидуално и самостојно.
- (4) Членовите и помошниците на органот за управување со санацијата имаат право на надомест за нивната работа, определен со одлуката од член 351 став (1) од овој закон, а кој го исплаќа овластениот депозитар во санација.
- (5) Мандатот на органот за управување со санацијата престанува:

- 1) со денот на доставувањето на одлуката за завршување на постапката за санација;

hapësirës dhe pajisjes dhe vazhdim me dhënie të atyre shërbimeve që i nevojiten institucionit kalimtar për zbatimin efikas të punëve që janë të transferuara në përputhje me nenin 344 të këtij Ligji.

(4) Administratori i falimentimit është i obliguar që procedurën e falimentimit mbi depozitarin e autorizuar, i cili përpara hapjes së procedurës së falimentimit ka qenë në sanim, t'a zbatojë në një kohë të arsyeshme, a në përputhje me parimet e sanimit nga neni 340 i këtij Ligji dhe në mënyrë e cila do i mundësojë institucionit të falimentimit vazhdimin e aktiviteteve të transferuara në përputhje me paragrafin (3) të këtij neni.

(5) Komisioni mundet nga gjykata e cila e procedon procedurën e falimentimit mbi depozitarin e autorizuar i cili përpara hapjes së procedurës së falimentimit ka qenë në sanim, të kërkojë pezullimin e procedurës për një periudhë të caktuar të arsyeshme, nëse kjo është e nevojshme për shkak të zbatimit efikas të sanimit.

(6) Komisioni mund t'a tërheq propozimin për hapjen e procedurës së falimentimit para miratimit të aktvendimit për hapjen e procedurës falimentuese, përderisa janë përbushur kushtet nga neni 336 paragrafi (2) i këtij ligji.

(7) Gjatë sjelljes së vendimit për parashtim ose tërheqje të propozimit për hapje të procedure të falimentimit mbi depozitarin e autorizuar në sanim, si dhe procedurën e falimentimit mbi një depozitar të autorizuar në sanim, në mënyrën përkatëse zbatohen dispozitat nga nenet 333, 336 dhe 337 i këtij Ligji.

KAPITULLI X **VEPRIME TË NDALUARA NË RAPORT ME** **INSTRUMENTET FINANCIARE**

Neni 359

- (1) Dispozitat e këtij Kapitulli zbatohen në:
- 1) instrumentet financiare të cilat janë pranuar për tregtim në treg të rregulluar ose për të cilat është parashtruar kërkesë për pranim për tregtim në treg të rregulluar;
  - 2) instrumentet financiare me të cilat tregtohet në PSHT, të cilat janë të pranuar për tregtim në PSHT ose për të cilat është parashtruar kërkesë për pranim për tregtim në PSHT;
  - 3) instrumentet financiare me të cilat tregtohet në POT;
  - 4) instrumentet financiare të cilat nuk janë të përfshira me pikat 1), 2) dhe 3) të këtij paragrafi, a çmimi ose vlera i të cilave varet nga çmimi ose vlera e instrumenteve financiare në fjalë ose ndikon në çmimin ose vlerën e instrumenteve financiare në fjalë;
  - 5) procedura ose transaksione, përfshirë oferta lidhur me ankande në platformë ankandesh që vepron si treg i rregulluar për kuota emetuese ose oferta të produkteve të tjera ankandesh të cilat

- 2) по истекот на мандатот за кој органот е назначен;
- 3) со денот на донесување на одлука за отворање на стечајна постапка или
- 4) денот на достава на одлуката за именување на ликвидатор.

(6) Со денот на престанокот на мандатот на органот за управување со санацијата, престанува и мандатот на помошниците на органот за управување со санацијата.

Упис во централен регистар

Член 353

(1) Назначувањето на органот за управување со санацијата се запишува во централниот регистар, истовремено со запишување на промената на лицата овластени да го застапуваат овластениот депозитар во санација.

(2) Пријава за упис на податоците од став (1) на овој член поднесува органот за управување со санацијата во рок од пет дена од денот на донесување на одлуката за отворање на постапката за санација. Кон пријавата се приложува и одлуката за отворање на постапката за санација.

Правни последици од донесување на одлуката за отворање на санација

Член 354

(1) Со денот на донесување на одлуката за отворање на постапката за санација, престануваат сите овластувања на дотогашните членови на управниот и надзорниот одбор и на собранието на акционери на овластениот депозитар.

(2) Органот за управување со санацијата ги има сите овластувања на органот на управување на овластениот депозитар во санација. Овластувањата на надзорниот одбор, и на собранието на акционери на овластениот депозитар во санација ги врши Комисијата. Во тој случај на Комисијата не се применуваат одредбите за условите за именување и давање одобрение за именување на членовите на надзорниот одбор на овластениот депозитар на начин како што е утврдено со овој закон.

(3) Со денот на носење на одлуката за отворање на постапката за санација престануваат да важат сите договори врз основа на кои биле ангажирани дотогашните членови на органот на управување во овластениот депозитар.

(4) Во случајот од став (3) на овој член, дотогашните членови на органот на управување немаат право на отпремнина и други награди, без оглед дали остварувањето на таквите права било договорено со овластениот депозитар или произлегува од друг акт на овластениот депозитар, односно одредбите за таквото право на исплата се ништовни.

(5) Членовите на органот на управување со санација и помошниците на органот на управување со санација при извршување на работите и активностите на санацијата не одговараат за штетата што ќе настане во текот на извршувањето на нивните должности во рамките на оваа Глава од законот, освен доколку не се докаже дека одредена

bazohen në kuota emetuese dhe kur ato produkte ankandesh nuk janë instrumente financiare.

(2) Dispozitat nga nenet 368 dhe 369 i këtij Kapitulli zbatohen edhe në:

- 1) spot kontrata për mallra, të cilat nuk janë produkte energjike të shitjes me shumicë, kur transaksioni, urdhri ose procedura ndikon, me gjitha gjasat do ndikojë ose është me qëllim për të ndikuar në çmimin ose vlerën e instrumentit financiar nga paragrafi (2) i këtij neni;
- 2) llojet e instrumenteve financiare, përfshirë kontrata derivative ose instrumente derivative për transfer të rrezikut të kredisë, nëse transaksioni, urdhri, oferta ose procedura ndikon ose me gjitha gjasat do ndikojë në çmimin ose në vlerën e spot kontratës për mallra, tek e cila çmimi ose vlera varet nga çmimi ose vlera e atyre instrumenteve financiare dhe në
- 3) procedura në lidhje me vlera referente.

(3) Dispozitat e këtij Kapitulli zbatohen në transaksione, urdhra ose procedura në lidhje me instrumentet financiare nga paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij neni, pavarësisht nga fakti nëse transaksioni i tillë, urdhri ose procedura ndodh në vendin e tregimit ose jo.

(4) Dispozitat e këtij Kapitulli nuk zbatohen në:

- 1) Tregtimin me aksione vetjake në kuadër të programit të riblerjes në përputhje me nenin 361 paragrafi (1) dhe (2) i këtij Ligji;
- 2) Tregtimin me letra me vlerë ose instrument të lidhur për stabilizimin e një instrumenti financiar në përputhje me nenin 361 paragrafi (4) dhe (5) i këtij Ligji ose
- 3) Transaksione, urdhra ose procedura që i zbatojnë organet publike në Republikën e Maqedonisë së Veriut ose Banka Popullore në udhëheqjen e politikës monetare, politikën devizore, politikën e kursit devizor, politikën e menaxhimit me borxhin publik, politikën klimatike, politikën bujqësore ose politikën e peshkatarisë, përderisa tregtimi i tillë është kryer në përputhje me një akt me të cilin rregullohen transaksionet, urdhrat dhe procedurat të cilat rrjedhin nga politikat e sipërpërmendura, në përputhje me nenin 379 e këtij Ligji.

Njoftime dhe lista e instrumenteve financiare

Neni 360

(1) Operatori i tregut që administron me tregjet e rregullura, si dhe operatorët e tregut dhe shoqëritë e investimeve të cilat administrojnë me PSHT ose POT, janë të obliguar, që menjëherë, por jo më vonë se një ditë pune, të njoftojnë Komisionin për çdo instrument financiar për të cilin është

работа ја извршиле или пропуштиле да ја извршат намерно или од крајно невнимание.

Налози и упатства на органот за управување со санацијата

Член 355

(1) Комисијата е овластена да дава писмени налози и упатства на органот за управување со санацијата.

(2) Органот за управување со санацијата е должен да постапува во согласност со налозите и упатствата на Комисијата и редовно да ја известува за нивното извршување, а особено за економската и за финансиската состојба на овластениот депозитар и мерките што ги презема при извршување на неговите должности, во рокови определени со одлуката за отворање на постапката за санација.

(3) Органот за управување со санацијата е должен без одлагање да ја извести Комисијата за сите околности што можат негативно да влијаат на постигнувањето на целите за санација од член 339 од овој Закон и спроведувањето на мерките за санација во согласност со одлуката за отворање на постапка за санација.

Обврска за соработка на дотогашните членови на органот на управување и другите вработени во овластениот депозитар

Член 356

(1) Дотогашните членови на органот на управување и другите лица со посебни овластувања и одговорности на овластениот депозитар се должни на органот на управување со санација и неговите помошници веднаш да им овозможат пристап до целокупната деловна и останата документација на овластениот депозитар и да состават извештај за примопредавање на работењето.

(2) Дотогашните членови на органот на управување на овластениот депозитар се должни на органот на управување со санација или на поединечен негов член да му ги дадат сите образложенија или дополнителни извештаи за работењето на овластениот депозитар.

(3) Сите вработени во овластениот депозитар се должни да соработуваат со органот за управување со санацијата и неговите помошници.

Заштитни мерки спрема акционерите и доверителите

Член 357

(1) Во случаите кога Комисијата, применувајќи еден или повеќе инструменти за санација на овластениот депозитар, врши пренос на дел од имотот, односно средствата, правата и обврските на депозитарот во санација, должна е, применувајќи го став (3) на овој член, да обезбеди дека акционерите и доверителите чиишто побарувања не се

parashtruar kërkesë me shkrim për pranim në tregtim, për çdo instrument financiar që është pranuar në tregtim, ose me të cilin tregtohet për herë të parë në vendin e tregtimit.

(2) Personat nga paragrafi (1) i këtij neni janë të obliguar që menjëherë, por jo më vonë se një ditë pune, të njoftojnë Komisionin për pushimin me tregtim të instrumentit financiar, respektivisht se instrumenti financiar nuk është më i përfshirë për tregtim, përveç në rast kur informacioni për ditën e pushimit me tregtim të instrumentit financiar ose për ditën kur i njëjti nuk është më i përfshirë për tregtim dhe paraprakisht i njohur dhe është theksuar në njoftimin nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Në njoftimin nga paragrafi (1) dhe (2) i këtij neni theksohen emri dhe mbishkrimi i identifikimit i instrumenteve financiare, data dhe koha e kërkesës për pranimin e tyre në tregtim, miratimi për pranim në tregtim, data dhe koha e tregtimit të parë të instrumentit financiar, vendi i tregtimit, si dhe data dhe koha për pushimin me tregtim të instrumentit financiar, respektivisht data dhe koha kur instrumenti financiar nuk është më i përfshirë për tregtim.

(4) Komisioni së afërmi e përcakton formën dhe përmbajtjen e njoftimit nga paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij neni, grumbullimin, publikimin dhe mirëmbajtjen e listës së njoftimeve nga paragrafi (1) i këtij neni, si dhe afatet, formatin dhe formularët për parashtrimin e njoftimeve nga paragrafi (1) i këtij neni.

Përfshirje për programet për riblerje dhe masat për stabilizim

Neni 361

(1) Ndalesat për tregtim në bazë të informacioneve të brendshme dhe ndalesat për manipulime me tregun nuk i referohen tregtimit me aksione vetjake në kuadër të programeve për riblerje, nëse:

- 1) të gjitha elementet e programit për riblerje janë publikuar para fillimit të tregtimit;
- 2) Komisioni dhe publiku janë të njoftuar për tregtimet, që janë pjesë e programit të riblerjes;
- 3) respektohen kufizimet në lidhje me çmimin dhe sasinë në përputhje me rregullat e tregut;
- 4) tregtimi kryhet në përputhje me qëllimet dhe kushtet nga paragrafi (2) i këtij neni;
- 5) tregtimi kryhet në përputhje me aktet nënligjore të sjellura nga Komisioni.

(2) Tregtimi me aksione vetjake nga paragrafi (1) i këtij neni mund të kryhet nëse programi i riblerjes i ka qëllimet në vijim:

- 1) ulje të kapitalit të emetuesit;
- 2) përmbushje të detyrimeve të cilat rrjedhin nga instrumente financiare të borxhit të cilat mund të zëvendësohen për instrumente financiare pronësore ose
- 3) përmbushje të detyrimeve të cilat rrjedhin nga programet për ndarje të aksioneve punonjësve nga

пренесени, ќе добијат како надоместок за своите побарувања, најмалку износ којшто би го добиле доколку во времето кога е донесена одлуката од член 346 на овој Закон над овластениот депозитар би била отворена стечајна постапка.

(2) По исклучок од став (1) на овој член, во случаите кога Комисијата го применува инструментот за внатрешна санација (внатрешна распределба на загубите), должна е, применувајќи го став (3) на овој член, да обезбеди дека акционерите и доверителите чишто побарувања биле отпишани или претворени во акции не остваруваат поголеми загуби од оние коишто би ги имале доколку во времето кога е донесена одлуката од член 346 на овој Закон над овластениот депозитар би била отворена стечајна постапка.

(3) По спроведување на пренос на дел од имотот, односно средствата, правата и обврските на депозитарот во санација или откако ќе го примени инструментот за внатрешна санација (внатрешна распределба на загубите), Комисијата е должна без одлагање, а со цел примена на став (1) и став (2) на овој член, да обезбеди спроведување на проценка на вредноста од независен проценител, со која се утврдува следното:

- 1) ефектот кој стечајната постапка би го предизвикала на акционерите и доверителите доколку била отворена во времето на донесувањето на одлуката од член 346 од Законот;
- 2) ефектот кој на акционерите и доверителите го предизвикува санацијата на овластениот депозитар и
- 3) разлика помеѓу ефектите од точките 1) и 2) на овој став.

(4) Независниот проценител е должен да ја спроведе проценката на вредноста врз основа на следниве претпоставки:

- 1) над овластениот депозитар во санација е отворена стечајна постапка во времето на донесување на одлуката од член 346 на овој Закон;
- 2) не се преземени мерки за санација на овластениот депозитар и
- 3) на овластениот депозитар во санација не му е одобрена вонредна јавна финансиска поддршка.

(5) Доколку со процената на вредноста извршена во согласност со став (3) на овој член се утврди дека кој било акционер или доверител од став (1) и (2) на овој член, имале поголеми загуби од оние кои би ги имале доколку во времето кога е донесена одлука за санација над овластениот депозитар во санација е отворена стечајна постапка, тие лица имаат право на надомест на разликата која се исплатува од средствата опишани во став (6) на овој член.

(6) Комисијата, како санациско тело, има право на надомест за сите разумни трошоци кои настанале во врска со користењето на инструментите на санација или овластувањата, како и на државните инструменти за

ана e punëdhënësve ose programe tjera për ndarje të aksioneve punonjësve ose anëtarëve të organeve drejtuese ose mbikëqyrëse ose me shoqëri të ndërlidhura me ato.

(3) Që të mund të përdor përjashtimin nga paragrafi (1) i këtij neni, emetuesi duhet të njoftojë Komisionin për vendin e tregtimit ku janë të pranuar për tregtim, respektivisht tregtohen aksionet e emetuesit në fjalë, për çdo transaksion lidhur me programin përkatës për riblerje.

(4) Ndalesat për tregtim në bazë të informacioneve të brendshme dhe ndalesave për manipulime të tregut nuk i referohen tregtimit me letra me vlerë ose instrumente të lidhura për stabilizim të tregtimit me letra me vlerë nëse:

- 1) stabilizimi i referohet një periudhe të caktuar kohore;
- 2) publikohen informacione relevante për stabilizimin dhe të njëjtat dorëzohen deri te Komisioni në përputhje me paragrafin (5) e këtij neni;
- 3) respektohen kufizimet në raport me çmimin në përputhje me rregullat e tregut;
- 4) tregtimi kryhet në përputhje me kushtet e stabilizimit, të përcaktuara me aktet nënligjore nga Komisioni;

(5) Emetuesi, ofruesi ose subjekt tjetër i cili e zbaton stabilizimin është i obliguar që për të gjitha hollësitë nga transaksionet për stabilizim të njoftojë Komisionin jo më vonë se deri në fund të ditës së shtatë të tregtimit nga dita e zbatimit të transaksionit.

(6) Stabilizimi nga paragrafi (4) dhe (5) i këtij neni, është blerje ose ofertë për blerje të letrave me vlerë ose transaksion me instrumente të lidhura të cilat i zbaton një bankë e autorizuar (institutacion kredities) ose shoqëri e investimeve në kuadër të një shpërndarje të konsiderueshme të letrave me vlerë në fjalë ekskluzivisht për nevojat e mirëmbajtjes së çmimeve të atyre letrave me vlerë gjatë një periudhe paraprakisht të caktuar për shkak të presionit për shitjen e tyre.

(7) Instrumente të lidhura nga paragrafi (4) i këtij neni konsiderohen si në vijim:

- 1) kontrata ose të drejta për regjistrim, përvetësim ose tjetërsim të letrave me vlerë;
- 2) instrumente financiare derivative të emetuara në bazë të letrave me vlerë;
- 3) letra me vlerë në të cilat instrumenti i borxhit ka mundësi të konvertohet;
- 4) instrumente të cilat i emeton ose për të cilat garanton emetues ose garantues i letrës me vlerë, a çmimi i së cilës ka ndikim të ndjeshëm në çmimin e letrës me vlerë;
- 5) letra me vlerë të cilat janë ekuivalente të aksioneve;

(8) Shpërndarja e konsiderueshme nga paragrafi (6) i këtij neni është ofertë fillestare ose sekundare e letrave me vlerë e cila

финансиска стабилизација, на било кој од следните начини:

1) од овластениот депозитар во санација, како доверител од повисок исплатен ред,

2) со намалување на било кој надомест кој примателот го платил на овластениот депозитар или акционерите и

3) од вкупните приходи како резултат на престанокот на статусот на преодна институција, односно ликвидација или стечај на преодната институција, или носителот за управување со имотот, како доверител од повисок исплатен ред.

(7) Комисијата со Правилник го уредува редоследот на стечајните доверители соодветно на исплатните редови.

Стечај над овластен депозитар во санација

Член 358

(1) Предлог за отварање на стечајна постапка над овластен депозитар во санација може да поднесе само Комисијата како санациско тело, доколку се исполнети условите наведени во член 336 од овој закон.

(2) По исклучок од прописите со кој се уредува инсолвентноста (стечајот), ако над овластениот депозитар во санација е отворена стечајна постапка, правните работи на пренос на имотот, правата и обврските од овластениот депозитар во санација на друг субјект кои настанале со примена на инструментите за санација или извршување на овластувањата за санација или државните инструменти за финансиска стабилизација, не може да се побиваат ниту прогласат за ништовни.

(3) Комисијата може да бара од стечајниот управник на овластениот депозитар, кој пред отварање на стечајната постапка бил во санација, користење на просторот и опремата и продолжување со давање на оние услуги кои и се потребни на преодната институција за ефикасно извршување на работите кои се пренесени во согласност со член 344 од овој закон.

(4) Стечајниот управник е должен стечајната постапка над овластениот депозитар, кој пред отварањето на стечајната постапка бил во санација, да ја спроведе во разумен рок, а во согласност со начелата на санација од член 340 од овој закон и на начин кој ќе и овозможи на преодната институција продолжување на пренесените активности во согласност со став (3) на овој член.

(5) Комисијата може од судот кој ја води стечајната постапка над овластениот депозитар кој пред отварањето на стечајната постапка бил во санација да побара мирување на постапката за определен разумен период, доколку тоа е потребно заради ефикасно спроведување на санацијата.

(6) Комисијата може да го повлече предлогот за отварање на стечајна постапка пред донесување на решение за отварање на стечајна постапка, а доколку се исполнети

парапракисhtë është paralajmëruar dhe e cila devijon nga tregtimi i zakonshëm në aspekt të shumës së vlerave të letrave me vlerë të ofruara dhe në aspekt të mënyrave të zbatuara të shitjes.

(9) Komisioni me Rregullore më hollësishtë do përcaktojë kushtet që duhet t'i përmbushin programet për riblerje dhe masat për stabilizim të përmendura në paragrafet (1) dhe (4) të këtij neni, që të njëjtat të jenë lëndë e përjashtimit në përputhje me këtë nen të Ligjit.

Ndalesë për abuzimin e informacioneve të brendshme dhe shpërndarja e tyre joligjore

Neni 362

Ndalohet që një person juridik, respektivisht fizik të:

a) tregtojë ose të tentojë të tregtojë me instrumente financiare në bazë të informacioneve të brendshme;

b) rekomandojë ose nxit person tjetër që të tregtojë në bazë të informacioneve të brendshme; ose

c) shpërndajë informacione të brendshme në kundërshtim me dispozitat e këtij Ligji.

Informacione të brendshme

Neni 363

(1) Informacione të brendshme në kuptim të këtij Ligji janë:

1) informacione konkrete të cilat nuk janë publikisht të publikuara dhe të cilat drejtëpërsëdrejti ose tërthorazi u referohen një ose më shumë emetuesve të instrumenteve financiare, apo një ose më shumë instrumenteve financiare, dhe të cilat, nëse publikisht publikohen, mund të ndikojnë ndjeshëm mbi çmimet e atyre instrumenteve financiare ose mbi çmimet e instrumenteve të lidhura financiare derivative;

2) informacione konkrete të cilat nuk janë publikisht të publikuara dhe të cilat drejtëpërsëdrejti ose tërthorazi u referohen një ose më shumë instrumenteve financiare derivative të mallrave, ose drejtëpërsëdrejti u referohen spot kontratave të lidhura për mallra, dhe të cilat nëse publikisht do publikoheshin, mund të ndikojnë ndjeshëm mbi çmimet e atyre instrumenteve financiare derivative ose spot kontratave të lidhura për mallra, si dhe informacioneve për të cilat mund të pritet të publikohen ose të cilat duhet publikisht të publikohen në përputhje me ligj, akt nënligjor, rregullat e operatorit të tregut, kontratat, praktika ose me rregullat e tregjeve relevante të derivativave të mallrave ose të spot tregjeve;

3) informacione konkrete në lidhje me kuotat emetuese ose produktet e ankandëve të cilat bazohen në të njëjtat, të cilat nuk janë të publikuara dhe të cilat drejtëpërsëdrejti ose tërthorazi u referohen një ose më shumë instrumenteve financiare, dhe përderisa do publikohen publikisht, mund të kanë ndikim të

условите од член 336 став (2) од овој закон.

(7) При донесување на одлуката за поднесување или повлекување на предлогот за отварање на стечајна постапка над овластениот депозитар во санација, како и на стечајната постапка над овластен депозитар во санација, на соодветен начин се применуваат одредбите од членовите 333, 336 и 337 од овој закон.

ГЛАВА X **ЗАБРАНЕТИ ДЕЈСТВИЈА ВО ОДНОС НА** **ФИНАНСИСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ**

Член 359

(1) Одредбите од оваа Глава се применуваат на:

- 1) финансиски инструменти кои се примени на тргување на регулиран пазар или за кои е поднесено барање за прием на тргување на регулиран пазар;
- 2) финансиски инструменти со кои се тргува на МПТ, кои се примени за тргување на МПТ или за кои е поднесено барање за прием за тргување на МПТ;
- 3) финансиски инструменти со кои се тргува на ОПТ;
- 4) финансиски инструменти кои не се опфатени со точките 1), 2) и 3) од овој став, а чија цена или вредност зависи од цената или вредноста на тие финансиски инструменти или влијае на цената или вредноста на тие финансиски инструменти;
- 5) Постапки или трансакции, вклучувајќи понуди поврзани со аукции на аукциска платформа која дејствува како регулиран пазар за емисиони квоти или понуди на други аукциски производи кои се засноваат на емисиони квоти и кога тие аукциски производи не се финансиски инструменти.

(2) Одредбите од членовите 368 и 369 од оваа Глава се применуваат и на:

- 1) спот договори за стоки, кои не се големопродажни енергетски производи, кога трансакцијата, налогот или постапката влијае, веројатно ќе влијае или е со намера да влијае на цената или вредноста на финансискиот инструмент од став (1) на овој член;
- 2) видови на финансиски инструменти, вклучувајќи деривативни договори или деривативни инструменти за пренос на кредитен ризик, ако трансакцијата, налогот, понудата или постапката влијае или веројатно ќе влијае на цената или на вредноста на спот договорот за стока, кај кој цената или вредноста зависи од цената или вредноста на тие

нджешëm мби çмимин е instrumenteve të тilla ose мби çмимин е instrumenteve të lidhura financiare derivative;

4) informacione konkrete të cilat i zotëron personi i cili zbaton urdhrin e klientit, a që janë fituar nga klienti dhe i referohen urdhrave aktive të klientit të ndërlidhura me një ose më shumë emetues të instrumenteve financiare, ose një ose më shumë instrumenteve financiare, të cilat përderisa publikohen publikisht mund të kanë ndikim të ndjeshëm мби çмимин е instrumenteve financiare në fjalë, çмимин е spot kontratave për mallra, ose мби çмимет е instrumenteve të lidhura financiare derivative.

(2) Për informacione të brendshme nga paragrafi (1) i këtij neni konsiderohen ato informacione të cilat u referohen një sërë rrethanave të cilat ekzistojnë ose për të cilat bindje e arsyeshme se ekzistojnë, si dhe informacione për një rast i cili ka ngjarë, ose për të cilin mund të притет se do ngjajë, që janë mjaftueshëm konkrete për të mundësuar të sjellet konkluzion për ndikim të mundshëm në ato rrethana, respektivisht raste të çмимит të instrumenteve financiare ose instrumenteve të lidhura financiare derivative, spot kontratat e lidhura për mallra, ose produktet e ankandave që bazohen мби kuota emetuese.

(3) Për informacion konkret nga paragrafi (1) i këtij neni konsiderohet edhe rrethanë ose ngjarje, si dhe aktivitet i cili është i lidhur me shkaktimin e një rrethane ose ngjarje të caktuar ose pasojë e rrethanave ose ngjarjeve të caktuara të cilat ndodhin në kontinuitet, nga të cilat mund të притет ndikim i mundshëm мби çмимин е instrumenteve financiare ose instrumenteve të lidhura financiare derivative, spot kontratave të lidhura për mallra, ose produkteve të ankandave që bazohen мби kuota emetuese.

(4) Për informacione konkrete nga paragrafi (1) i këtij neni konsiderohen ato informacione të cilat investitori mund t'i shfrytëzojë gjatë sjelljes së një vendimi për investim, a të cilat përderisa janë publikisht publike, mund të kanë ndikim të ndjeshëm në çмимет е instrumenteve financiare, instrumenteve financiare derivative, spot kontratat e lidhura për mallra ose produkteve të ankandave që bazohen мби kuota emetuese.

Tregtimi në bazë të informacioneve të brendshme

Neni 364

(1) Tregtimi në bazë të informacioneve të brendshme në kuptim të këtij Ligji është пëрдorими i informacioneve të brendshme gjatë пërvetësimит ose tjetërsimit të drejtëпëрдrejtë ose të tëрthortë të instrumenteve financiare, cilave informacioni i brendshëm u referohet, për llogari të vet ose për llogari të një personi të tretë.

(2) Tregtimi në bazë të informacioneve të brendshme

финансиски инструменти и на

3) постапки во врска со референтни вредности.

(3) Одредбите од оваа Глава се применуваат на трансакции, налози или постапки во врска со финансиските инструменти од став (1) и став (2) на овој член, независно од тоа дали таквата трансакција, налог или постапка се случува на место за тргување или не.

(4) Одредбите од оваа глава не се применуваат на:

- 1) Тргување со сопствени акции во рамките на програмата за откуп согласно член 361 став (1) и (2) од овој закон;
- 2) Тргување со хартии од вредност или поврзан инструмент за стабилизирање на финансиски инструмент согласно член 361 став (4) и (5) од овој закон или
- 3) трансакции, налози или постапки што ги спроведуваат јавните органи во Република Северна Македонија или Народната банка во водењето на монетарната политика, девизната политика, политиката на девизниот курс, политиката за управување со јавниот долг, климатската политика, земјоделската политика или политиката за рибарство, доколку таквото тргување е извршено согласно со акт со кој се регулираат трансакциите, налозите и процедурите кои произлегуваат од горенаведените политики, согласно член 379 од овој закон.

Известувања и листа на финансиски инструменти

Член 360

(1) Пазарниот оператор кои управува со регулиран пазар, како и пазарниот оператор и инвестициските друштва кои управуваат со МПТ или ОПТ, должни се, веднаш, но не подоцна од еден работен ден да ја известат Комисијата за секој финансиски инструмент за кој е поднесено писмено барање за прием на тргување, за секој финансиски инструмент кој е примен на тргување, или со кој се тргува за прв пат на местото на тргување.

(2) Лицата од став (1) на овој член, должни се веднаш, но не подоцна од еден работен ден, да ја известат Комисијата, за престанокот со тргување на финансискиот инструмент, односно дека финансискиот инструмент повеќе не е вклучен за тргување, освен во случај кога информацијата за денот на престанокот со тргување на финансискиот инструмент или за денот кога истиот повеќе не е вклучен за тргување е однапред позната и е наведена во известувањето од став (1) на овој член.

(3) Во известувањата од став (1) и (2) на овој член се наведуваат името и идентификациската ознака на финансиските инструменти, датумот и времето на барањето за нивен прием на тргување, одобрувањето за прием на

парапет edhe përdorimin e informacioneve të brendshme për tërheqje ose ndërrimin e urdhrave në lidhje me instrumentin financiar cilit i referohet ai informacion, nëse urdhri është dhënë përpara përvetësimin të informacioneve të brendshme.

(3) Për tregtim në bazë të informacioneve të brendshme konsiderohet edhe parashtrimi, ndryshimi ose tërheqja e ofertës për blerje nga ana e personave për llogari të vet ose për llogari të një personi të tretë, të kryera në bazë të informacioneve në fjalë në rast të ankandeve të kuotave emetuese ose produkteve të tjera të ankandeve.

(4) Dhënia e rekomandimit ose nxitja e një personi tjetër të tregtojë në bazë të informacioneve të brendshme ekziston nëse personi i cili posedon informacione të brendshme jep rekomandim ose nxit person tjetër:

1) të përvetësojë ose të tjetërsojë instrumente financiare cilave u referohet informacioni i brendshëm, ose

2) të tërheq ose ndërrojë urdhër në lidhje me instrumentin financiar cilit i referohet informacioni i brendshëm.

(5) Konsiderohet se personi i cili i përdor rekomandimet ose nxitjet nga paragrafi (4) i këtij neni tregton në bazë të informacioneve të brendshme, nëse din ose ka mund të dijë se rekomandimet ose nxitjet janë të bazuara mbi bazë të informacioneve të brendshme.

(6) Për person i cili zotëron informacione të brendshme konsiderohet çdo person i cili informacionet e brendshme i ka përvetësuar:

a) si anëtar i organit të administrimit, respektivisht organit të mbikëqyrjes të emetuesit ose pjesëmarrësit të tregut të kuotave emetuese;

b) përmes pjesëmarrjes në kapitalin e emetuesit ose të pjesëmarrësit të tregut të kuotave emetuese;

c) me atë që ka akses në informacionet gjatë zbatimit të detyrimeve të punës, profesionit ose detyrës;

ç) përmes kryerjes së veprave penale dhe pjesëmarrje në kryerjen e veprave penale.

(7) Person i cili zotëron informacione të brendshme në kuptim të këtij neni do konsiderohet edhe personi fizik i cili ka përvetësuar informacione në mënyrë ndryshe nga mënyrat e përshkruara në paragrafin (6) dhe din ose është duhur të dijë se informacionet që i zotëron janë informacione të brendshme.

(8) Nëse personi nga paragrafi (6) i këtij neni është person juridik, ky nen poashtu zbatohet edhe në personat fizik të cilët marrin pjesë në procesin e sjelljes së vendimit për përvetësim, tjetërsim, tërheqje ose ndërrim të urdhëresës për llogari të atij personi juridik.

Sjellja e lejuar në lidhje me përdorimin e informacioneve

тргување, датумот и времето на првото тргување на финансискиот инструмент, местото на тргување, како и датумот и времето за престанокот со тргување на финансискиот инструмент, односно датумот и времето кога финансискиот инструмент повеќе не е вклучен за тргување.

(4) Комисијата поблиску ја пропишува формата и содржината на известувањето од став (1) и став (2) на овој член, прибирањето, објавувањето и одржувањето на списокот на известување од ставот (1) на овој член, како и роковите, форматот и обрасците за поднесување на известувањата од став (1) на овој член.

Исклучок за програмите за откуп и мерките за стабилизација

Член 361

(1) Забраните за тргување врз основа на внатрешни информации и забраните за пазарни манипулации не се однесуваат на тргување со сопствени акции во рамки на програми за откуп, доколку:

- 1) сите елементи на програмата за откуп се објавени пред почетокот на тргувањето;
- 2) Комисијата и јавноста се известени за тргувањата, што се дел од програмата за откуп;
- 3) се почитуваат ограничувањата во врска со цената и количината во согласност со правилата на пазарот;
- 4) тргувањето се врши во согласност со целите и условите од став (2) на овој член;
- 5) тргувањето се врши во согласност со подзаконските акти донесени од Комисијата.

(2) Тргувањето со сопствени акции од став (1) на овој член, може да се врши доколку програмата за откуп ги има следните цели:

- 1) намалување на капиталот на издавачот;
- 2) исполнување на обврските кои произлегуваат од должнички финансиски инструменти кои можат да се заменат за сопственички финансиски инструменти или
- 3) исполнување на обврските кои произлегуваат од програмите за доделување на акции на вработените од страна на работодавачите или други програми за доделување на акции на вработените или на членовите на управните или надзорните органи на издавачите или со нив поврзани друштва.

(3) За да може да го користи исклучокот од ставот (1) на овој член, издавачот треба да ја известува Комисијата за местото на тргување каде се примени на тргување односно се тргуваат акциите на тој издавач, за секоја трансакција поврзана со соодветната програма за откуп.

(4) Забраните за тргување врз основа на внатрешни информации и забраните за пазарни манипулации не се

të brendshme

Neni 365

(1) Nuk do konsiderohet se personi juridik ka shfrytëzuar një informacion të brendshëm ose ka tregtuar, përvetësuar ose tjetërsuar në bazë të informacioni të brendshëm nëse personi juridik:

- 1) vendos, zbaton dhe mirëmban procedura përkatëse të brendshme efektive me të cilat sigurohet se cilido person fizik që në emër të tij sjell vendime ose ka ndikim në sjelljen e vendimeve për përvetësim ose tjetërsim të instrumenteve financiare, nuk zotëron informacione të brendshme; dhe
- 2) nuk ka nxitur, nuk ka rekomanduar ose në mënyrë tjetër nuk ka ndikuar në person i cili në emër të tij ka përvetësuar ose tjetërsuar instrumente financiare cilave u referohen informacionet e brendshme.

(2) Konsiderohet se person i cili zotëron informacione të brendshme nuk i ka përdorur ato informacione për përvetësim ose tjetërsim të instrumenteve financiare, nëse ai person:

- 1) është krijues i tregut ose person i autorizuar të veprojnë si pala tjetër kontraktuese për instrumentin financiar cilit i referohet ai informacion, ndërsa përvetësimi ose tjetërsimi i instrumentit financiar cilit i referohet ai informacion është bërë në përputhje me ligj gjatë zbatimit të zakonshëm të detyrave të veta si krijues i tregut ose si pala tjetër kontraktuese;
- 2) është i autorizuar për zbatimin e urdhrave në emër të personave të tretë, gjatë së cilës përvetësimi ose tjetërsimi i instrumenteve financiare cilëve u referohet urdhri, është në përputhje me ligj në kuadër të zbatimit të rregullt të detyrave të punës, profesionit ose detyrës së personit në fjalë;
- 3) ka zbatuar detyrim që rrjedh nga urdhër i dhënë ose kontratë e përmbyllur përpara se ai person të zotërojë atë informacion të brendshëm;
- 4) ka zbatuar transaksion me qëllim të përmbushjes së detyrimit të përcaktuar ligjor që është krijuar përpara se ai person të zotërojë informacionin e brendshëm ose
- 5) ka përvetësuar informacione të brendshme gjatë marrjes ose shkrirjes me shoqëri dhe i ka përdorur vetëm për nevojat e procedurës së shkrirjes ode marrjes nën kusht që në çastin e sjelljes së vendimit për shkrirje ose pranim të ofertës për marrje nga ana e aksionarëve të shoqërive, informacionet e brendshme të jenë tashmë të publikuara ose në mënyrë tjetër kanë pushuar së qenuri informacione të brendshme;

(3) Dispozitat nga paragrafi (2) pika 5 e këtij neni nuk zbatohen në përvetësimin e letrave me vlerë nën pragun e

однесуваат на тргување со хартии од вредност или поврзани инструменти за стабилизација на тргувањето со хартии од вредност, доколку:

- 1) стабилизацијата се однесува за ограничен временски период;
- 2) се објавуваат релевантни информации за стабилизацијата и истите се доставуваат до Комисијата согласно став (5) на овој член;
- 3) се почитуваат ограничувања во однос на цената во согласност со правилата на пазарот;
- 4) тргувањето се врши во согласност со условите за стабилизација пропишани со подзаконските акти од Комисијата,

(5) Издавачот, понудувачот или друг субјект кој ја спроведува стабилизацијата должен е за сите детали од трансакциите за стабилизација да ја извести Комисијата најдоцна до крајот на седмиот трговски ден од денот на извршување на трансакцијата.

(6) Стабилизација од став (4) и (5) на овој член, е купување или понуда за купување на хартии од вредност или трансакција со поврзани инструменти кои ги спроведува овластена банка (кредитна институција) или инвестициско друштво во рамки на значајна дистрибуција на тие хартии од вредност исклучиво за потребите за одржување на цените на тие хартии од вредност во текот на однапред одреден период заради притисок за нивно продавање.

(7) Поврзани инструменти од став (4) на овој член се сметаат следните:

- 1) договори или права на упис, стекнување или отуѓување на хартии од вредност;
- 2) финансиски деривативни инструменти издадени врз основа на хартии од вредност;
- 3) хартии од вредност во кои должничкиот инструмент има можност да се конвертира;
- 4) инструменти кои ги издава или за кои гарантира издавач или гарант на хартијата од вредност, а чија цена има значајно влијание на цената на хартијата од вредност;

5) хартии од вредност кои се еквивалентни на акции.

(8) Значајна дистрибуција од став (6) на овој член е иницијална или секундарна понуда на хартии од вредност која е претходно најавена и која отстапува од вообичаеното тргување во поглед на износот на вредностите на понудените хартии од вредност и во поглед на применетите начини на продажба.

(9) Комисијата со Правилник подетално ќе ги пропише условите што треба да ги исполнуваат програмите за откуп и мерките за стабилизација наведени во ставовите (1) и (4) на овој член за да истите бидат предмет на исклучок согласно овој член од законот.

kontrollit në përputhje me Ligjin për Marrje të Shoqërive Aksionare.

(4) Vet fakti se personi e përdor diturinë e vet për të vendosur të përvetësojë ose të tjetërsojë instrumente financiare gjatë së cilës përvetësimi ose tjetërsimi i atyre instrumenteve financiare vetvetiu nuk do paraqet përdorim i informacioneve të brendshme.

(5) Pavarësisht nga paragrafet (1), (2) dhe (3) të këtij neni, konsiderohet se ka ardhur deri te shkëlja e ndalesës për tregtim në bazë të një informacioni të brendshëm dhe përderisa Komisioni vërteton se ka ekzistuar arsye jologjore për dhënie të urdhrave, realizimin e transaksioneve ose veprimeve jologjore.

Shpërndarje jologjore e informacioneve të brendshme

Neni 366

(1) Shpërndarje jologjore e informacionit të brendshëm ekziston kur person i cili zotëron informacion të brendshëm e zbulon atë informacion një personi tjetër, përveç kur ai informacion shpërndahet në kuadër të zbatimit të tij të rregullt të detyrave të punës, profesionit ose detyrës.

(2) Paragrafi (1) i këtij neni i referohet çdo personi fizik ose juridik në rastet ose nën rrethanat e përcaktuara me nenin 364 paragrafi (6) pikat a), b) dhe c) dhe paragrafi (7) nga ky ligj.

(3) Shpërndarje e mëtejme e rekomandimeve ose nxitja, të përmendura në nenin 364 paragrafi (4) i këtij Ligji, paraqet shpërndarje jologjore e informacioneve të brendshme në përputhje me këtë nen, përderisa personi i cili i shpërndan rekomandimet ose nxitjen, din ose mund të dijë se të njëjtat bazohen në informacione të brendshme.

Hulumtimi i tregut

Neni 367

(1) Hulumtimi i tregut në kuptim të këtij Kapitulli paraqet kumtimin e informacioneve një ose më shumë investitorëve potencial, përpara publikimit të transaksionit, me qëllim që të vlerësohet interesi i investitorëve potencial për transaksion të mundshëm dhe për kushtet e lidhura me të, siç është madhësia e tij potenciale ose çmimi, nga ana e një:

- 1) emetuesi;
- 2) ofruesi të instrumenteve financiare në treg sekundar, në atë sasi ose vlerë të transaksionit, që dallohet nga tregtimi i zakonit i rregullt dhe përfshin metodën e shitjes që bazohet në një vlerësim të mëparshëm të interesit të mundshëm të investitorit potencial;
- 3) pjesëmarrësi të tregut të kuotave emetuese; ose
- 4) personi të tretë i cili vepron në emër dhe për

Забрана за злоупотреба на внатрешни информации и нивно незаконско обелоденување

Член 362

Се забранува правно односно физичко лице да:

- а) тргува или да се обидува да тргува со финансиски инструменти врз основа на внатрешни информации;
- б) препорачува или поттикнува друго лице да тргува врз основа на внатрешни информации ; или
- в) обелоденува внатрешни информации спротивно на одредбите од овој закон.

Внатрешни информации

Член 363

(1) Внатрешни информации во смисла на овој закон се:

- 1) конкретни информации кои не се јавно објавени и кои директно или индиректно се однесуваат на еден или повеќе издавачи на финансиски инструменти, или на еден или повеќе финансиски инструменти, и кои, доколку би биле јавно објавени, би можеле да имаат значајно влијание врз цените на тие финансиски инструменти или врз цените на поврзаните деривативни финансиски инструменти;
- 2) конкретни информации кои не се јавно објавени, и кои директно или индиректно се однесуваат на еден или повеќе стокови деривативни финансиски инструменти, или директно се однесуваат на поврзани спот договори за стоки и кои доколку би биле јавно објавени би можеле да имаат значајно влијание врз цената на таквите деривативни финансиски инструменти или поврзаните спот договори за стоки, како и информации за кои може да се очекува да бидат објавени или кои мора јавно да се објават во согласност со закон, подзаконски акт, правилата на пазарниот оператор, договорите, праксата или со правилата на релевантните пазари на стокови деривативи или на спот пазарите;
- 3) конкретни информации во врска со емисионите квоти или аукциските производи кои се темелат врз нив, кои не се објавени и кои директно или индиректно се однесуваат на еден или повеќе финансиски инструменти, и кои доколку би биле јавно објавени, би можеле да имаат значајно влијание врз цената на таквите инструменти или врз цената на поврзаните деривативни финансиски инструменти;
- 4) конкретни информации кои ги поседува лицето што го извршува налогот на клиентот, а кои се добиени од клиентот и кои се однесуваат на активни налози на клиентот поврзани со еден или повеќе издавачи на финансиски инструменти, или на еден или повеќе финансиски инструменти, кои кога би биле

ллогари të personave nga pikat (1), (2) ose (3) të këtij paragrafi.

(2) Në rast të një oferte private të letrave me vlerë në kuptim të Ligjit mbi Prospektin dhe Detyrimet për Transparencë të Emetuesve të Letrve me Vlerë, kumtimi i informacioneve të atyre investitorëve të kualifikuar me të cilët emetuesi i negociacion kushtet e ofertës dhe pjesëmarrjen e tyre në ofertën, nuk konsiderohet si hulumtim i tregut në kuptim të këtij Kapitulli të Ligjit. Kumtimi i tillë i informacioneve konsiderohet se kryhet në kuadër të ushtrimit të rregullt të profesionit, veprimtarisë, respektivisht detyrës dhe nuk paraqet shpërndarje jologjore e informacioneve të brendshme. Në atë rast, emetuesi ose cilido person që vepron në emër dhe për llogari të emetuesit duhet të sigurojë deklaratë me shkrim nga investitorët e kualifikuar të cilët i pranojnë informacionet se janë të vetëdijshëm për kërkesat ligjore dhe rregullatore dhe se janë të vetëdijshëm për sanksionet të cilat zbatohen për tregtim me informacione të brendshme dhe për shpalesje jologjore të informacioneve të brendshme.

(3) Për hulumtim të tregut konsiderohet edhe shpërndarja e informacioneve të brendshme nga ana e një personi që ka për qëllim të jep ofertë për marrje në kontroll, gjatë bashkangjites ose shkrirjes eventuale të shoqërive aksionarëve, respektivisht personave të cilët kanë të drejtë në ato letra me vlerë nën kusht që:

- 1) informacionet e tilla t'u janë të nevojshme aksionarëve, respektivisht personave që kanë të drejta në letrat me vlerë gjatë sjelljes së një vendimi për pranimin e ofertës për marrje ose gjatë bashkangjites, respektivisht shkrirjes, dhe
- 2) informacionet e tilla i janë të nevojshme ofertuesit që të mund të vërtetojë gatishmërinë e aksionarëve, respektivisht personave të cilët kanë të drejtë në ato letra me vlerë, që të pranojnë ofertën për marrje, respektivisht marrëveshjen për bashkangjitje ose shkrirje.

(4) Personi i cili kryen hulumtim të tregut përpara zbatimit të hulumtimit, në veçanti kushton kujdes në faktin vallë gjatë zbatimit të hulumtimit të tregut do vie deri te shpërndarja e informacioneve të brendshme, dhe për atë do hartojë dhe përditësojë evidencë me shkrim, të cilën në kërkesë të Komisioni është i obliguar t'a dorëzojë.

(5) Detyrimi nga paragrafi (4) i këtij neni i referohet çdo shpërndarjeje të informacioneve për tërë kohëzgjatjen e hulumtimit të tregut.

(6) Personi i cili kryen hulumtim të tregut është i obliguar që përpara shpalesjes së informacioneve të brendshme të:

- a) fitojë pëlqim nga personi për të cilin është dedikuar hulumtimi i tregut, për fitimin e informacioneve të brendshme;
- b) njoftojë personin për të cilin është i dedikuar hulumtimi i tregut se nuk mund të përdorë informacionin e

јавно објавени би можеле да имаат значајно влијание врз цената на тие финансиски инструменти, цената на поврзаните спот договори за стоки, или врз цените на поврзаните деривативни финансиски инструменти.

(2) За внатрешни информации од став (1) на овој член, се сметаат оние информации кои се однесуваат на низа околности кои постојат или за кои постои разумно уверување дека постојат, како и информации за настан кој се случил или за кој може да се очекува дека ќе се случи, кои се доволно конкретни за да овозможат да се донесе заклучок за можно влијание на тие околности, односно настани на цената на финансиските инструменти или поврзаните деривативни финансиски инструменти, поврзаните спот договори за стока, или аукциските производи кои се темелат врз емисиони квоти.

(3) За конкретна информација од став (1) на овој член се смета и околност или настан, како и активност која е поврзана со предизвикување одредена околност или настан или последица од одредени околности или настани кои се случуваат во континуитет, од кои може да се очекува можно влијание на цената на финансиските инструменти или поврзаните деривативни финансиски инструменти, поврзаните спот договори за стока, или аукциските производи кои се темелат врз емисиони квоти.

(4) За конкретни информации од став (1) на овој член се сметаат оние информации кои инвеститорот би можел да ги искористи при донесување на одлука за инвестирање, а кои доколку би биле јавно достапни, би можеле да имаат значајно влијание на цените на финансиските инструменти, деривативните финансиски инструменти, поврзаните спот договори за стока или аукциски производи кои се темелат врз емисиони квоти.

Тргување врз основа на внатрешни информации

Член 364

(1) Тргување врз основа на внатрешни информации во смисла на овој Закон е користење на внатрешни информации при директно или индиректно стекнување или отуѓување на финансиски инструменти, на кои внатрешната информација се однесува, за сопствена сметка или за сметка на трето лице.

(2) Тргување врз основа на внатрешни информации претставува и користење на внатрешните информации за повлекување или менување на налози во врска со финансискиот инструмент на кој таа информација се однесува, ако налогот е даден пред стекнувањето на внатрешните информации.

(3) За тргување врз основа на внатрешни информации се смета и поднесување, изменување или повлекување на понудата за купување од страна на лица за сопствена сметка или за сметка на трето лице извршени врз основа на тие информации во случај на аукциите на емисиони квоти или други аукциски производи.

brendshëm për përvetësim ose tjetërsim të drejtëpërdrejtë ose të tërthortë të instrumentit financiar për të cilin ai informacion i referohet, për llogari të vet ose për llogari të një personi të tretë;

c) njoftojë personin për të cilin është dedikuar hulumtimi i tregut se nuk mund të të përdorë informacionin e brendshëm për ndërrim ose tërheqje të një urdhri në lidhje me instrumentin financiar cilit ai informacion i referohet dhe

ç) njoftojë personin për të cilin është dedikuar hulumtimi i tregut se është i obliguar që të ruajë informacionin e brendshëm si informacion sekret.

(7) Personi i cili kryen hulumtim të tregut është i obliguar që përpara se t'i shpërndarjë informacionet e brendshme nga paragrafi (3) i këtij neni, të hartojë në formë me shkrim deklaratë për shpërndarje të atyre informacioneve.

(8) Personi i cili kryen hulumtim të tregut është i obliguar që të mbajë evidencë të të gjitha informacioneve të dhëna, pëlqimeve dhe njoftimeve personit për të cilin kryhet hulumtimi i tregut, respektivisht investitorëve potencial ose personave që veprojnë në emër të investitorëve potencial, si dhe për datën dhe orën e dhënies së atyre informacioneve dhe njoftimeve.

(9) Personi i cili kryen hulumtim të tregut është i obliguar që të dhënat nga evidenca nga paragrafi (6) i këtij neni t'i ruajë së paku 5 vite dhe të njëjtat t' dorëzojë deri te Komisioni në kërkesë të tij.

(10) Nëse personi i cili kryen hulumtim të tregut vlerëson se informacionet të cilat kanë qenë të publikuara gjatë hulumtimit të tregut kanë pushuar që qenuri informacione të brendshme, është i obliguar që për këtë pa prolongim të njoftojë personat të cilët kanë pasur akses në të njëjtën.

Ndalesë për manipulim të tregut

Neni 368

- (1) Manipulimi i tregut është i ndaluar.
- (2) Person fizik ose juridik nuk mund të manipulojë ose të tentojë të manipulojë me tregun.

Manipulime të tregut

Neni 369

(1) Për manipulime të tregut në kuptim të këtij Ligji konsiderohen:

a) përmbyllja e transaksionit, dhënie e urdhrin për tregtim ose cilido veprim tjetër me të cilin:

- 1) krijohet ose ekziston probabilitet të krijohet pasqyrë e rremë ose e pasaktë në lidhje me ofertën, kërkesën ose çmimin e një instrumenti financiar, spot kontratë e lidhur

(4) Давањето препорака или поттикнување друго лице да тргува врз основа на внатрешни информации постои ако лицето кое поседува внатрешни информации даде препорака или поттикне друго лице:

- 1) да стекнува или да отуѓува финансиски инструменти на кои се однесува внатрешната информација, или
- 2) да повлекува или менува налог во врска со финансискиот инструмент на кој се однесува внатрешната информација.

(5) Се смета дека лицето кое ги користи препораките или поттикнувањата од став (4) на овој член тргува врз основа на внатрешни информации, доколку знае или можело да знае дека препораките или поттикнувањата се засновани врз основа на внатрешни информации.

(6) За лице кое поседува внатрешни информации се смета секое лице кое внатрешните информации ги стекнало:

а) како член на орган на управување односно орган на надзор на издавачот или учесникот на пазарот на емисиони квоти;

б) преку учество во капиталот на издавачот или на учесникот на пазарот на емисиони квоти;

в) со тоа што има пристап до информациите во текот на извршувањето на работните обврски, професијата или должноста;

г) преку извршување на кривични дела и учество во извршување на кривични дела.

(7) Лице кое поседува внатрешни информации во смисла на овој член ќе се смета и физичкото лице кое се стекнало со информациите на начин различен од начините опишани во став (6) и знае или морал да знае дека информациите кои ги поседува се внатрешни информации.

(8) Ако лицето од ставот (6) на овој член е правно лице, овој член исто така се применува и на физичките лица кои учествуваат во процесот на донесување на одлуката за стекнување, отуѓување, повлекување или изменување на налогот за сметка на тоа правно лице.

Дозволено однесување во врска со употреба на внатрешните информации

Член 365

(1) Нема да се смета дека правно лице искористило внатрешна информација или тргувало, стекнало или отуѓило врз основа на внатрешна информација доколку правното лице:

- 1) воспоставува, спроведува и одржува соодветни ефективни внатрешни постапки со кои обезбедува дека било кое физичко лице кое во негово име донесува одлуки или има влијание

пër mallë ose produkt ankandi në bazë të kuotave emetuese; ose

2) mbahet ose ekziston probabilitet të mbahet çmimi i një ose më shumë instrumenteve financiare, spot kontrata të lidhura për mallra ose produkt ankandi në bazë të kuotave emetuese në nivel joreal ose artificial, përveç nëse personi i cili merr pjesë në transaksionin duke dhënë urdhrin për tregtim ose duke marrë pjesë në mënyrë tjetër, dëshmon se transksioni në fjalë, urdhri ose veprimi paraqet sjellje e lejuar në lidhje me përdorimin e informacioneve të brendshme ose është kryer në përputhje me praktikën e pranuar të tregut për atë treg.

b) përmbyllje e transksionit, dhënie e urdhrin për tregtim ose aktivitet tjetër ose veprim i cili ndikon ose me gjitha gjasat do ndikojë mbi çminin e një ose më shumë instrumenteve financiare, spot kontrata të lidhura për mallra ose produkt ankandi në bazë të kuotave emetuese, gjatë së cilës përdoren metoda fiktive ose çfarëdo lloji tjetër i mashtrimit ose lajthitjes;

c) përhapje e informacionit përmes mediave (mjeteve të informimit publik), përfshirë internetin, ose mjete të tjera përmes së cilave mund të transferohen sinjale të rreme ose të gabueshme në aspekt të ofertës, kërkesës ose çmimit të instrumentit financiar, spot kontratën e lidhur për mallra ose produkt ankandi në bazë të kuotave emetuese ose mirëmban ose ekziston probabilitet të mirëmbajë çmimin e një ose më shumë instrumenteve financiare, spot kontratë të lidhur për mallra ose produkt ankandi në bazë të kuotave emetuese në nivel joreal ose artificial çmimin e një ose më shumë instrumenteve financiare, përfshirë edhe përhapjen e informacioneve nga persona të cilët kanë ditur ose është duhur të dijnë, se ato informacione janë të pavërteta dhe sjellin deri në lajthitje, me qëllim të fitimit për vete ose për person të tretë përparësi ose dobi nga përhapja e atyre informacioneve dhe

ç) transferim i informacioneve dhe të dhënave të cilat janë të jovërteta ose sjellin deri te një lajthitje në lidhje me vlerën referente nëse personat të cilët e kanë përcjellur informacionin ose e kanë dhënë të dhënë, kanë ditur ose është duhur të dijnë se ato informacione dhe të dhëna janë të jovërteta dhe sjellin në lajthitje ose çfarëdo aktiviteti tjetër me të cilin manipulohet përlllogaritja e vlerës referente.

(2) Manipulimet e tregut krahas atyre të theksuara në paragrafin (1) të këtij neni, përfshijnë edhe:

a) sjelljen e një ose më shumë personave të cilët veprojnë bashkarisht me qëllim që të sigurojnë pozitë dominuese në raport me ofertën ose kërkesën e instrumentit financiar, spot kontratë të lidhur për mallra ose produkt ankandi në bazë të kuotave emetuese, që ka ose ka mundur të ketë ndikim të drejtëpërdrejtë ose të tërthortë mbi përcaktimin e çmimeve të blerjes ose shitjes ose krijimin e kushteve jo të drejta të tregtimit;

b) blerjen ose shitjen e instrumenteve financiare, në

во донесувањето на одлуките за стекнување или отуѓување на финансиски инструменти, не поседува внатрешни информации; и

- 2) не поттикнало, не препорачало или на друг начин не влијаело на лице кое во негово име стекнало или отуѓило финансиски инструменти на кои внатрешните информации се однесуваат.

(2) Се смета дека лице кое поседува внатрешни информации не ги користело тие информации за стекнување или отуѓување на финансиски инструменти, ако тоа лице:

- 1) е поддржувач на пазарот или лице овластено да дејствува како друга договорна страна за финансискиот инструмент на кој се однесува таа информација, а стекнувањето или отуѓувањето на финансискиот инструмент на кој се однесува таа информација е направено во согласност со закон при вообичаено извршување на своите должности како поддржувач на пазарот или како друга договорна страна;
- 2) е овластено за извршување на налози во име на трети лица, при што стекнувањето или отуѓувањето на финансиските инструменти на кои се однесува налогот е согласно закон во рамки на редовно извршување на работните задачи, професијата или должноста на тоа лице;
- 3) извршило обврска која произлегува од даден налог или склучен договор пред тоа лице да ја поседува таа внатрешна информација;
- 4) извршило трансакција заради исполнување на законски утврдена обврска која настанала пред тоа лице да ја поседува внатрешната информација или
- 5) се стекнало со внатрешни информации при преземање или спојување на друштва и ги користело само за потребите на постапката на спојување или преземање под услов во моментот на донесување на одлука за спојување или прифаќање на понудата за преземање од страна на акционерите на друштвата, внатрешните информации да се веќе објавени или на друг начин престанале да бидат внатрешни информации;

(3) Одредбите од став (2) точка 5 на овој член не се применуваат на стекнување на хартии од вредност под контролниот праг согласно Законот за преземање на акционерски друштва.

(4) Самиот факт дека лицето го користи сопственото знаење за да се одлучи да стекне или да отуѓи финансиски инструменти при што стекнување или отуѓувањето на тие финансиски инструменти, само по себе нема да претставува употреба на внатрешни информации.

(5) Независно од ставовите (1), (2) и (3) на овој член се смета дека дошло до повреда на забраната за тргување врз основа на внатрешна информација и доколку Комисијата утврди

fillimin ose fundin e një dite tregtimi, duke sjellur në lajthitje investitorët të cilët veprojnë në bazë të çmimeve të publikuara, përfshirë çmimet fillestare dhe të fundit të tregtimit;

c) dhënie, tërheqje ose ndërrim i urdhrave me përdorimin e cilado mjeteve në akses të tregtimit, përfshirë edhe mjete elektronike siç janë strategji algoritmike dhe me frekuencë të lartë gjatë tregtimit dhe me të cilat shkaktohet njëri prej efekteve të përmendura në paragrafin (1) pikat a) dhe b) të këtij neni përmes:

- 1) pengimin ose prolongimin e funksionimit të sistemit të tregtimit në vendin e tregtimit;
- 2) rëndimi i personave të tjerë për t'i identifikuar urdhrat e vërteta në sistemin e tregtimit në vendin e tregtimit, përfshirë edhe futjen e urdhrave me të cilat vie deri te mbingarkimi ose destabilizimi i librit të urdhrave;
- 3) krijimi ose me gjitha gjasat do vie deri te krijimi i një sinjali të gabueshëm në raport me ofertën ose kërkesën e instrumentit financiar ose çmimit të tij, në veçanti përmes futjes së urdhrave për t'u nxitur ose përforcuar tendencë e caktuar;

ç) shfrytëzim i aksesit në mediat (ose përmes mjeteve të informimit publik) për shprehjen e mendimit për një instrument të caktuar financiar, spot kontratë të lidhur për mallra ose produkt ankandi në bazë të kuotave emetuese pas një pozite paraprakisht të marrë në raport me atë instrument financiar, spot kontratë të lidhur për mallra ose produkt ankandi në bazë të kuotave emetuese, me çfarë përvetësohet dobi si rezultat i ndikimit të mendimit të shprehur në raport me atë çmimin e atij instrumenti financiar, spot kontratë të lidhur për mallra ose produkt ankandi në bazë të kuotave emetuese, ndërsa publiku nuk është në mënyrë përkatëse dhe efikase i njoftuar me konfliktin e interesave;

d) blerje ose shitje në tregun sekondar të kuotave emetuese ose derivativave të lidhura përpara mbajtjes së ankandit, me qëllim që të përcaktohet çmimi përfundimtar i ankandit i produkteve në nivel joreal ose artificial ose mashtrim i ofertuesve të cilët marrin pjesë në ankandet.

(3) Dispozitat nga paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij neni u referohen edhe personave fizik të cilët marrin pjesë në sjelljen e vendimeve për zbatimin e transaksioneve për llogari të një personi juridik.

(4) Në kuptim të paragrafit (1), pika a) e këtij neni, duke mos i kufizuar llojet e sjelljes të përcaktuara në paragrafin (2) të këtij neni, gjatë kontrollimit të urdhrave për tregtim ose transaksionet nga ana e anëtarëve të vendeve të tregtimit ose Komisionit, duhet të meret parasysh:

a) në cilën masë urdhrat e dhëna për tregtim ose transaksionet e realizuara paraqesin pjesë e konsiderueshme e

дека постоела незаконска причина за давање на налози, реализирање на трансакции или незаконски дејствија.

Незаконско обелоденување на внатрешни информации

Член 366

(1) Незаконско обелоденување на внатрешна информација постои кога лице кое поседува внатрешна информација ја открива таа информација на друго лице освен кога таа информација се обелоденува во рамки на неговото редовно извршување на работните задачи, професијата или должност.

(2) Ставот (1) на овој член се однесува на секое физичко или правно лице во случаите или под околности пропишани со член 364, став (6), точки а), б), в) и став (7) од овој закон.

(3) Понатамошното обелоденување на препораките или поттикнувањето наведени во член 364, став (4) од овој закон претставува незаконско обелоденување на внатрешни информации согласно овој член, доколку лицето кое ги обелоденува препораките или поттикнувањето знае или би можело да знае дека истите се темелат врз внатрешни информации.

Истражување на пазарот

Член 367

(1) Истражување на пазарот во смисла на оваа глава претставува соопштување на информации на еден или повеќе потенцијални инвеститори, пред објавување на трансакцијата, со цел да се процени интересот на потенцијалните инвеститори за можна трансакција и за условите поврзани со неа како што се нејзината потенцијална големина или цена, од страна на:

- 1) издавач;
- 2) понудувач на финансиски инструменти на секундарен пазар, во таква количина или вредност на трансакцијата, што се разликува од вообичаеното редовно тргување и вклучува метод на продажба која се темели на претходна проценка на можниот интерес на потенцијалниот инвеститор;
- 3) учесник на пазарот на емисиони квоти; или
- 4) трето лице кое дејствува во име или за сметка на лицата од точките 1), 2) или 3) од овој став.

(2) Во случај на приватна понуда на хартии од вредност во смисла на Законот за проспекти и обврски за транспарентност на издавачите на хартии од вредност, соопштувањето на информации на оние квалификувани инвеститори со кои издавачот ги преговара условите на понудата и нивното учество во понудата не се смета за истражување на пазарот во смисла на оваа глава од законот. Таквото соопштување на информации се смета дека се врши во рамките на редовното вршење на професијата, дејноста

треготимит ме instrumentin relevant financiar, spot kontratën e lidhur për mallra ose produktin e ankandit në bazë të kuotave emetuese, në veçanti kur këto aktivitete sjellin deri një ndryshim i ndryshëm i çmimit të tyre;

b) në cilën masë urdhrat për tregtim ose transaksionet e realizuara të cilat i kanë përmyllur personat me pjesëmarrje të konsiderueshme në anën e blerjes ose shitjes të një instrumenti të caktuar financiar, spot kontratë të lidhur për mallra ose produkt ankandi në bazë të kuotave emetuese sjellin deri te ndryshime të konsiderueshme të çmimit të atij instrumenti financiar, spot kontrata të lidhura për mallra ose produkt ankandi në bazë të kuotave emetuese;

c) nëse transksionet e realizuara sjellin deri te ndërrimi i pronarit të vërtetë i instrumentit financiar, spot kontratës së lidhur për mallra ose produktit të ankandit në bazë të kuotave emetuese;

ç) në cilën masë udhrat e dhëna për tregtim, transaksionet e realizuara ose urdhrat e tërhequra sjellin deri te ndërrimi i pozitive të blerjes dhe shitjes në një periudhë të shkurtë kohore dhe paraqesin pjesë e rëndësishme e vëllimit ditor të transaksioneve me instrumentin financiar, spot kontratën e lidhur për mallra ose produktin e ankandit në bazë të njërive emetuese, gjatë së cilës mund të lidhen me ndërrim të konsiderueshëm të çmimit të instrumentit financiar, spot kontratën e lidhur për mallra ose produktin e ankandit në bazë të kuotave emetuese;

d) në cilën masë urdhrat e dhëna për tregtim ose transaksionet e realizuara janë të koncentruara në periudhë të shkurtë kohore gjatë tregtimit ditor, gjatë së cilës sjellin deri te ndërrimi i çmimit i cili më pas lëviz në drejtim të kundërt;

dh) në cilën masë urdhrat e dhëna për tregtim e ndryshojnë çmimin më të mirë të ofertës ose kërkesës së instrumentit financiar, spot kontratën e lidhur për mallra ose produktin e ankandit në bazë të njërive emetuese, respektivisht janë paraqitur në librin e urdhrave, a janë tërhequr përpara se të zbatohen; dhe

e) në cilën masë urdhrat e dhëna për tregtim ose transaksionet e realizuara të zbatuara në kohë specifike në të cilën përllogariten çmimet referente, çmimet e shlyerjes dhe kryhet vlerësimi, sjellin deri te ndryshimi i çmimit i cili ka ndikim në ato çmime dhe në vlerësimin.

(5) Në kuptim të paragrafit (1), pika b) e këtij neni duke mos i kufizuar llojet e sjelljes të përcaktuara në paragrafin (2) të këtij neni, gjatë kontrollimit të urdhrave për tregtim ose transaksionet nga ana e anëtarëve në vendet e tregtimit ose Komisionit, indikatorët në vijim duhet të merren parasysh:

a) personat të cilët kanë dhënë urdhrat ose kanë realizuar transaksionet ose personat që janë të lidhur me ata, në periudhën para ose pas dhënies së urdhrave për tregtim ose realizimin e transaksioneve kanë përhapur informacione të jovërteta ose të gabueshme dhe

b) personat të cilët kanë dhënë urdhrat ose kanë realizuar transaksionet ose personat që janë të lidhur me ata,

односно должноста и не претставува незаконско обелоденување на внатрешни информации. Во тој случај, издавачот или кое било лице кое дејствува во име и за сметка на издавачот треба да обезбеди писмена изјава од квалификуваните инвеститори кои ги примаат информациите дека се свесни за законските и регулаторните барања и дека се свесни за санкциите кои се применуваат за тргување со внатрешни информации и за незаконско обелоденување на внатрешни информации.

(3) За истражување на пазарот се смета и обелоденување на внатрешни информации од страна на лице кое има намера да даде понуда за преземање, при евентуално присојединување или спојување на друштвата, на акционерите односно на лицата кои имаат право на тие хартии од вредност под услов:

- 1) таквите информации да им се потребни на акционерите односно на лицата кои имаат права на хартиите од вредност при донесување на одлука за прифаќање на понудата за преземање или при присојединувањето односно спојувањето, и
- 2) таквите информации му се потребни на понудувачот да може да ја утврди подготвеноста на акционерите односно на лицата кои имаат право на тие хартии од вредност да ја прифатат понудата за преземање односно спогодбата за присојединување или спојување.

(4) Лицето кое врши истражување на пазарот пред спроведување на истражувањето особено посветува внимание дали при спроведување на истражувањето на пазарот ќе дојде до обелоденување на внатрешни информации, и за тоа составува и ажурира писмена евиденција, која на барање на Комисијата е должно да ја достави.

(5) Обврската од ставот (4) на овој член се однесува на секое обелоденување на информации за целото времетраење на истражувањето на пазарот.

(6) Лицето кое врши истражување на пазарот е должно пред обелоденување на внатрешните информации да:

а) добие согласност од лицето за кое е наменето истражувањето на пазарот, за добивање на внатрешните информации;

б) да го извести лицето за кое е наменето истражувањето на пазарот дека не смее да ја користи внатрешната информација за директно или индиректно стекнување или оттуѓување на финансискиот инструмент за кој таа информација се однесува, за своја сметка или за сметка на трето лице;

в) да го извести лицето за кое е наменето истражувањето на пазарот дека, не смее да ја користи внатрешната информација за менување или повлекување на налог во врска со финансискиот инструмент на кој таа

јапин ose shpërndajnë rekomandime për investim të cilat janë të pasakta, të anshme ose qartë është se të njëjtat janë nën ndikim të një interesi të caktuar material.

Praktika e pranuar e tregut

Neni 370

(1) Komisioni me vendim mund të pranojë praktikën e tregut duke u nisur nga kriteret në vijim:

a) nëse niveli i tansparencës i praktikave të tregut ndaj tregut është i lartë;

b) nëse praktika e tregut siguron shkallë të lartë të sigurisë së veprimit të mekanizmave të tregut dhe veprimit të përkatshëm të ndërsjellë të mekanizmave të ofertës dhe kërkesës;

c) nëse praktika e tregut ka ndikim pozitiv në likuiditetin dhe efikasitetin e tregut;

ç) shkalla deri në të cilën praktika e tregut e merr parasysh mekanizmin e tregtimit të tregut relevant dhe u mundëson pjesëmarrësve të tregut të reagojnë në mënyrë përkatëse dhe në kohë dhe në situatën e re të tregut të cilën e shkakton ajo praktikë;

d) nëse praktika e tregut nuk e cenon drejtëpërdrejtë ose tërthorazi integritetin e tregjeve të lidhura, në instrumentin relevant financiar pa marrë parasysh nëse janë të rregulluara ose jo;

dh) të jetë e zbatuar në tregje të tjera relevante në vendet anëtare të Bashkimit Evropian dhe ndikimin që i njëjti e ka pasur në mbrojtjen nga manipulimet e tregut; dhe

e) të kanë vendosur karakteristika strukture në tregun relevant, rregullshmërinë, llojet e ndryshme të instrumenteve financiare me të cilat rregullohet dhe llojin e anëtarëve në vendet e tregtimit, duke pasur parasysh edhe pjesëmarrjen e investitorëve të vegjël në tregun relevant.

(2) Praktika e tregut e cila është vendosur nga ana e një organi të huaj rregullator, si praktikë e pranuar e tregut për një treg të caktuar nuk do konsiderohet e zbatueshme, përveç nëse Komisioni nuk e ka pranuar të njëjtën në përputhje me dispozitat nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Komisioni është i obliguar që së paku tre muaj përpara pranimin të praktikës së tregut, të njoftojë ESMA-n për qëllim që të pranojë praktikën e tregut dhe vlerësimin e kryer në përputhje me kriteret nga paragrafi (1) i këtij neni.

(4) Nëse Komisioni pranon një praktikë tregu në kundërshtim me mendimin e ESMA-s, është i obliguar që në faqen e vet të internetit, brenda 24 orë nga pranimi i praktikës së tregut, të publikojë njoftim për arsyet për pranimin e praktikës së tregut në kundërshtim me mendimin e ESMA-s.

(5) Komisioni së afërmi i përcakton procedurat dhe kushtet për vendosje të një praktike të pranuar të tregut, dhe kërkesat për mirëmbajtje, tërheqje ose ndryshim të kushteve për pranimin e

информација се однесува и

г) да го извести лицето за кое е наменето истражувањето на пазарот дека е должно да ја чува внатрешната информација како доверлива информација.

(7) Лицето кое врши истражување на пазарот е должно пред да ги обелодени внатрешните информации од став (3) на овој член, да состави во писмена форма изјава за причините за објавување на тие информации.

(8) Лицето кое врши истражување на пазарот е должно да води евиденција на сите дадени информации, согласности и известувања на лицето за кое се прави истражувањето на пазарот, односно потенцијалните инвеститори или лицата кои дејствуваат во име на потенцијалните инвеститори, како и за датумот и часот на давање на тие информации и известувања.

(9) Лицето кое врши истражување на пазарот е должно податоците од евиденцијата од став (6) на овој член да ги чува најмалку 5 години и истите да ги доставува до Комисијата на нејзино барање.

(10) Доколку лицето кое врши истражување на пазарот процени дека информации кои биле објавени во текот на истражувањето на пазарот престанале да бидат внатрешни информации, должно е за тоа без одложување да ги извести лицата кои имале пристап до истите.

Забрана за пазарна манипулација

Член 368

- (1) Пазарната манипулација е забранета.
- (2) Физичко или правно лице не смее да манипулира или да се обиде да манипулира со пазарот.

Пазарни манипулации

Член 369

- (1) За пазарни манипулации во смисла на овој закон се сметаат:

а) склучување на трансакција, давање на налог за тргување или било кое друго дејство со кое:

- 1) се создава или постои веројатност да се создаде лажна или неточна претстава во врска со понудата, побарувачката или цената на финансиски инструмент, поврзан спот договор за стока или аукциски производ врз база на емисиони квоти; или
- 2) се одржува или постои веројатност да се одржи цената на еден или повеќе финансиски инструменти, поврзани спот договори за стока или аукциски производ врз база на емисиони квоти на нереално или вештачко ниво, освен доколку лицето кое учествува во трансакцијата давајќи го налогот за тргување или учествувајќи на друг

сај.

Parandalimi dhe zbulimi i abuzimeve të tregut

Neni 371

(1) Operatorët e tregut dhe shoqëritë e investimeve të cilat administrojnë me vendin e tregtimit, janë të obliguar që të vendosin dhe mirëmbajnë masa, sisteme dhe procedura efikase me qëllim të zbulimit dhe parandalimit të tregtimit në bazë të informacioneve të brendshme ose manipulimeve të tregut.

(2) Personat nga paragrafi (1) i këtij neni, janë të obliguar që menjëherë, pa vonesë t'i paraqesin deri te Komisioni të gjitha urdhrat dhe transaksionet, përfshirë edhe tërheqjen ose ndryshimin e tyre, të cilat mund të paraqesin tentativë për tregtim ose tregtim në bazë të informacioneve të brendshme ose manipulimeve të tregut.

(3) Çdo person i cili në kuadër të detyrimeve të veta të punës, dakordon ose zbaton transaksione, është i obliguar që të vendos dhe mirëmbajë masa, sisteme dhe procedura efikase dhe paraqitje të urdhrave dhe transaksioneve të dyshimta. Në raste kur personi i tillë dyshon se urdhri ose transaksione për cilindo instrument financiar mund të paraqet tregtim në bazë të një informacioni të brendshëm ose manipulimi të brendshëm, është i obliguar, që pa vonesë, por jo më vonë se një ditë pune t'a njoftojë Komisionin.

(4) Komisioni me Rregullore së afërmi i përcakton masat, sistemet dhe procedurat përkatëse si dhe formularët për plotësimin e kërkesave nga ky nen.

Listë e personave të cilët kanë akses në informacione të brendshme

Neni 372

(1) Emetues ose person i cili vepron në emër ose për llogari të emetuesit është i obliguar që të përpilojë listë të personave që kanë akses në informacionet e brendshme, përfshirë edhe persona që punojnë për të në bazë të një kontrate për punësim ose në mënyrë tjetër kryejnë detyra përmes të cilave kanë akses në informacione të brendshme.

(2) Emetues ose person i cili vepron në emër ose për llogari të emetuesit është i obliguar që listën nga paragrafi (1) i këtij neni rregullisht t'a përditësojë, t'a dorëzojë deri te Komisioni në kërkesë të tij dhe t'a ruajë në periudhë prej së paku pesë vite nga dita e përpilimit, respektivisht përditësimit të saj.

(3) Emetues ose person i cili vepron në emër ose për llogari të emetuesit është i obliguar që të sigurojë se personat të cilët kanë akses në informacione të brendshme veprojnë në përputhje me këtë Ligj dhe aktet e emetuesit dhe se me një deklaratë me shkrim i kanë pranuar detyrimet e përcaktuara me këtë ligj dhe me aktet e emetuesit dhe se janë të njoftuar me pasojat (masat dhe sanksionet) nga zbulimi i informacioneve të brendshme.

(4) Emetuesi është tërësisht përgjegjës për të vepruarit në përputhje me këtë nen të Ligjit dhe në rast kur lista nga paragrafi (1) i këtij neni është përpiluar nga ana e një personi

начин докаже дека таа трансакција, налогот или дејствието претставува дозволено однесување во врска со употреба на внатрешни информации или е извршено во согласност со прифатената пазарна пракса на тој пазар.

б) склучување на трансакција, давање налог за тргување или друга активност или дејство кое влијае или веројатно ќе влијае врз цената на еден или повеќе финансиски инструменти, поврзани спот договори за стока или аукциски производ врз база на емисиони квоти, при кои се користат фиктивни методи или кој било друг вид на измама или заблуда;

в) ширење на информација преку медиумите (средствата за јавно информирање), вклучувајќи интернет, или други средства преку кои може да се пренесат лажни или погрешни сигнали во поглед на понудата, побарувачката или цената на финансискиот инструмент, поврзаниот спот договор за стока или аукциски производ врз база на емисиони квоти или одржува или постои веројатност да ја одржи цената на еден или повеќе финансиски инструменти, поврзан спот договор за стока или аукциски производ врз база на емисиони квоти на нереално или вештачко ниво цената на еден или повеќе финансиски инструменти, вклучувајќи и ширење на информации од лица кои знаеле или морале да знаат, дека тие информации се неистинити и доведуваат до заблуда, со цел добивање за себе или за трето лице предност или корист од ширењето на тие информации и

г) пренесување на информации и податоци кои се неистинити или доведуваат до заблуда во врска со референтната вредност ако лицата кои ја пренеле информацијата или го дале податокот знаеле или морале да знаат дека тие информации и податоци се неистинити и доведуваат до заблуда или каква било друга активност со која се манипулира пресметувањето на референтната вредност.

(2) Пазарни манипулации покрај оние наведени во став (1) на овој член, опфаќаат и :

а) однесување на едно или повеќе лица, кои дејствуваат заеднички со цел да обезбедат доминантна позиција во однос на понудата или побарувачката на финансискиот инструмент, поврзан спот договор за стока или аукциски производ врз база на емисиони квоти, кое има или би можело да има директно или индиректно влијание врз одредувањето на куповните или продажните цени или создавање на други нефер услови на тргување;

б) купување или продавање на финансиски инструменти, на почетокот или крајот на трговскиот ден, доведувајќи ги во заблуда инвеститорите кои дејствуваат врз основа на објавените цени, вклучувајќи ги почетните и крајните цени на тргување;

тјетër që vepron në emër ose për llogari të emetuesit. Emetuesi ka të drejtë të aksesit në listën nga paragrafi (1) i këtij neni në çdo kohë.

(5) Lista e personave me akses në informacione të brendshme i përmban së paku të dhënat në vijim:

- 1) emri, mbiemri dhe vendbanimi ose vendqëndrimi dhe adresa e personave të cilët kanë qasje në informacione të brendshme;
- 2) arsye për përfshirje të personit në fjalë në listën;
- 3) data dhe koha kur personi ka fituar akses në informacione të brendshme;
- 4) data në të cilën është përpiluar lista e personave të cilët kanë akses në informacione të brendshme.

(6) Emetues ose person i cili vepron në emër ose për llogari të emetuesit është i obliguar që menjëherë, por jo më vonë se një ditë pune të përditësojë listën e personave që kanë akses në informacione të brendshme, përfshirë edhe datën e përditësimit kur:

- 1) do vjen deri te ndryshimi i përfshirjes së personit i cili është në listën e personave që kanë akses në informacione të brendshme;
- 2) ka person të ri i cili ka akses në informacione të brendshme dhe
- 3) person tjetër nuk ka më akses në informacione të brendshme.

(7) Dispozitat nga paragrafi (1) deri te paragrafi (6) i këtij neni u referohen:

- 1) pjesëmarrësve në tregun e kuotave emetuese në lidhje me informacione të brendshme të cilat u referohen kuotave emetuese, a që rrjedhin nga aktivitete të pjesëmarrësit në fjalë në tregun e kuotave emetuese;
- 2) platforma ankandesh, pjesëmarrësve në ankande dhe personave të cilët kanë mbikëqyrje mbi ankandet në lidhje me kuotat emetuese në ankande ose produkte të tjera në ankande që bazohen në ato;
- 3) emetuesve të cilët kanë parashtruar kërkesë ose u është miratuar pranim i instrumenteve të tyre financiare për tregtim në treg të rregulluar, PSHT ose POT;

(8) Emetuesit, instrumentet financiare të të cilëve janë miratuar për tregtim në tregje në rritje për ndërmarrje të vogla dhe të mesme janë përtjashtuar nga detyrimi për përpilimin e një liste të personave me akses në informacione të brendshme, përderisa:

- 1) emetuesi i ka ndërmarr të gjitha hapat e nevojshme me qëllim që të sigurojë se çdo person me akses në informacione të brendshme i pranon në formë me shkrim detyrimet të cilat rrjedhin nga i njëjti dhe se personi është i vetëdijshëm për sanksionet që janë të përcaktuara në rast të tregtimit në bazë të

в) давање, повлекување или менување на налозите со користење на било кои достапни средства на тргување, вклучително и електронски средства како што се алгоритамски и високофреквентни стратегии при тргување и со кои се предизвикува еден од ефектите наведени од став (1) точки а) или б) на овој член преку:

- 1) попречување или одложување на функционирањето на системот за тргување на местото за тргување;
- 2) отежнување други лица да ги идентификуваат вистинските налози во системот за тргување на местото за тргување, вклучувајќи и внесување на налози со кои доаѓа до преоптеретување или дестабилизација на книгата на налози;

создавање или е веројатно дека ќе дојде до создавање на погрешен сигнал во однос на понудата или побарувачката на финансискиот инструмент или неговата цена, особено преку внесување налози за да се поттикне или зајакне одреден тренд;

г) искористување на пристап до медиуми (или преку средствата за јавно информирање) за изнесување на мислење за одреден финансиски инструмент, поврзан со договор за стока или аукциски производ врз база на емисиони квоти по претходно заземена позиција во однос на тој финансиски инструмент, поврзан со договор за стока или аукциски производ врз база на емисиони квоти, со што се стекнува корист како резултат на влијанието на изнесеното мислење во однос на цената на тој финансиски инструмент, поврзан со договор за стока или аукциски производ базиран на емисиони квоти, а јавноста не е на соодветен и ефикасен начин запознаена со судирот на интереси;

д) купување или продавање на секундарниот пазар на емисиони квоти или поврзани деривативи пред одржување на аукцијата, со цел да се утврди конечната аукциска цена на производите на нереално или вештачко ниво или измамување на понудувачите кои учествуваат во аукциите.

(3) Одредбите од став (1) и став (2) на овој член се однесуваат и за физички лица кои учествуваат во донесување одлуки за извршување на трансакции за сметка на правно лице.

(4) Во смисла на став (1), точка а) на овој член неограничувајќи ги видовите на однесување определени во став (2) на овој член, при проверката на налозите за тргување или трансакциите од страна на членките на местата за тргување или Комисијата, треба да се земе предвид:

а) во која мера дадените налози за тргување или реализираните трансакции претставуваат значаен дел од дневното тргување со релевантниот финансиски инструмент, поврзаниот со договор за стока или аукциски производ врз база на емисиони квоти особено кога овие активности доведуваат до значајна промена на нивната цена;

б) во која мера налозите за тргување или

информациите брешдшне дхе шперндарјес јолігјоре теш информациење теш брешдшне; дхе

2) еметуеси, неш керкесеш теш Комисіонит мунд теш дорешзојеш лїстеш теш персонаве ме аксес неш информациење теш брешдшне.

(9) Комисіонит ме Ррегуллоре меш холлешсїшт е перешкактон формеш дхе перешбајтјен е лїстеш сеш персонаве ме аксес неш информациење теш брешдшне дхе мешнуреш е перешдїтешсїмит теш саж.

Publikimi ose shpërndarja e informacioneve në media

Neni 373

(1) Gjatë publikimit ose shpërndarjes së informacioneve nga neni 366, neni 369 paragrafi (1) pika c) dhe neni 378 për nevojat e një njoftimi gazetaresk ose formë tjetër të njoftimit mediatik merren parasysh rregullat të cilat i referohen lirisë së shtypit dhe lirisë së shprehjes në media, si dhe rregullat dhe kodet e profesionit gazetaresk.

(2) Nuk është i lejuar publikimi dhe shpërndarja e informacioneve në përputhje me paragrafin (1) të këtij neni, nëse:

- 1) kanë për qëllim sjelljen në lajtitje të tregut në raport me ofertën, kërkesën ose çmimin e instrumenteve financiare, dhe/ose
- 2) i kanë publikuar ose shpërndarë persona ose me ata persona të ndërlidhur, me qëllim të përvetësimit të përfitimeve ose dobisë nga informacionet e tilla.

Publikimi i transaksioneve i personave të cilët ushtrojnë funksione udhëheqëse

Neni 374

(1) Personat të cilët ushtrojnë funksione udhëheqëse dhe me ata persona të ndërlidhur, janë të obliguar:

- 1) të njoftojnë emetuesin dhe Komisionin për çdo transaksion të zbatuar për llogari të vet, e cila i referohet aksioneve ose letrave me vlerë të borxhit të atij emetuesi ose instrumenteve financiare derivative ose instrumenteve financiare të ndërlidhura me ato;
- 2) të njoftojnë pjesëmarrësin e tregut të kuotave emetuese dhe Komisionin, për çdo transaksion të zbatuar për llogari të vet që i referohet kuotave emetuese, produkteve të ankandeve të cilat bazohen në ato ose me instrumente financiare derivative të lidhura me ato.

(2) Dispozitat nga paragrafi (1) i këtij neni zbatohen kur shuma totale e të gjitha transaksioneve në një vit kalendarik tejkalon 300.000 denarë dhe për çdo përvetësim të rradhës. Pragu prej 300.000 denarë konsiderohet përmbledhës pa netim të të gjitha transaksioneve nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Njoftimi nga paragrafi (1) i këtij neni dorëzohet menjëherë

реализираните трансакции кои ги склучиле лицата со значајно учество на куповната или продажната страна на одреден финансиски инструмент, поврзан спот договор за стока или аукциски производ врз база на емисиони квоти доведуваат до значајни промени на цената на тој финансиски инструмент, поврзани спот договор за стока или аукциски производ врз база на емисиони квоти;

в) дали реализираните трансакции доведуваат до промена на вистинскиот сопственик на финансискиот инструмент, поврзаниот спот договор за стока или аукциски производ врз база на емисиони квоти;

г) во која мера дадените налози за тргување, реализираните трансакции или повлечените налози доведуваат до промена на куповните и продажните позиции во краток временски период и претставуваат значаен дел од дневниот обем на трансакции со финансискиот инструмент, поврзаниот спот договор за стока или аукциски производ врз база на емисиони единици, при што можат да се поврзат со значајна промена на цената на финансискиот инструмент, поврзаниот спот договор за стока или аукциски производ врз база на емисиони квоти;

д) во која мера дадените налози за тргување или реализираните трансакции се концентрирани во краток временски период во текот на дневното тргување, при што доведуваат до промена на цената која потоа се движи во обратен правец;

ѓ) во која мера дадените налози за тргување ја менуваат најдобрата цена на понудата или побарувачката на финансискиот инструмент, поврзаниот спот договор за стока или аукциски производ врз база на емисиони единици, односно се прикажани во книгата на налози, а се повлечени пред да бидат извршени; и

е) во која мера дадените налози за тргување или реализираните трансакции извршени во специфично време во кое се пресметуваат референтните цени, цените на порамнување и се врши вреднувањето доведуваат до промена во цената која има влијание на тие цени и на вреднувањето.

(5) Во смисла на став (1), точка б) на овој член неограничувајќи ги видовите на однесување определени во став (2) на овој член, при проверката на налозите за тргување или трансакциите од страна на членките на местата за тргување или Комисијата, следните индикатори треба да бидат земени предвид:

а) лицата кои ги дале налозите или ги реализирале трансакциите или лицата кои се поврзани со нив во периодот пред или по давање на налозите за тргување или реализирањето на трансакциите ширеле невистинити или погрешни информации и

б) лицата кои ги дале налозите или ги реализирале трансакциите или лицата кои се поврзани со нив даваат или дистрибуираат препораки за вложување кои се неточни, пристрасни или очигледно е дека истите се под влијание на одреден материјален интерес.

dhe pa vonesë nga dita e shlyerjes së transaksionit në çastin e parë kur është arritur shumja nga paragrafi (2) i këtij neni.

(4) Emetuesi, respektivisht pjesëmarrësi i tregut të kuotave emetuese është i obliguar që në faqen e vet të internetit t'i publikojë të dhënat për transaksionet nga paragrafi (1) i këtij neni menjëherë, por jo më vonë se tre ditë pune nga dita e shlyerjes së transaksioneve, në mënyrë e cila do sigurojë akses të shpejtë dhe jodiskriminues në ato informacione në përputhje me rregullat e përcaktuara nga ana e Komisionit.

(5) Emetuesi ose pjesëmarrësi i tregut të kuotave emetuese i përdorin regjistrin zyrtar të informacioneve të rregulluara të përcaktuar në Ligjin mbi Prospektin dhe Detyrimet për Transparencë të Emetuesve, respektivisht mekanizma të tjera zyrtarisht të caktuara për publikim të informacioneve në përputhje me ligj.

(6) Dispozitat nga paragrafet (1), (2), (3) dhe (4) të këtij neni zbatohen në emetuesit të cilët:

- 1) kanë kërkuar ose u është miratuar pranim për tregtim të instrumenteve të tyre financiare në treg të rregulluar në Republikën e Maqedonisë së Veriut, ose
- 2) kanë fituar pranim për tregtim të instrumenteve të tyre financiare në PSHT ose POT ose kanë parashtruar kërkesë për tregtim të instrumenteve të tyre financiare në PSHT në Republikën e Maqedonisë së Veriut;

(7) Emetuesi, respektivisht pjesëmarrësi i tregut të kuotave emetuese është i obliguar që të përpilojë listë të të gjithë personave të cilët ushtrojnë funksione udhëheqëse dhe persona të lidhur me ata.

(8) Persona të cilët ushtrojnë funksione udhëheqëse janë të obliguar t'i njoftojnë personat që janë të lidhur me të njëjtët për detyrimet e tyre për të njoftuar nga paragrafi (1) i këtij neni në formë me shkrim, dhe gjatë kësaj të ruajnë kopje nga njoftimi në fjalë.

(9) Njoftimi për transaksionet nga paragrafi (1) i këtij neni i përmban informacionet në vijim:

- 1) emrin dhe mbiemrin e personit udhëheqës ose të dhëna për personin e lidhur me personin udhëheqës, vendbanimin, vendqëndrimin dhe adresën;
- 2) emërtimin e emetuesit, respektivisht pjesëmarrësit të tregut të kuotave emetuese;
- 3) llojin dhe mbishkrimin e instrumentit financiar;
- 4) përshkrim të transaksionit (për shembull: përvetësim ose tjetërsim) me shënim se a është e lidhur me përdorimin e programit të ofrimit të aksioneve për punonjësit nga ana e punëdhënësit ose se a është e lidhur me transaksionet nga paragrafi (11) i këtij neni;
- 5) datën dhe vendin e transaksioneve;
- 6) shumën dhe vëllimin e transaksioneve, a në rast të një instrumenti kolateral me vlerë të ndryshueshme, vlerën e instrumentit në fjalë në datën e vendosjes së

Прифатена пазарна пракса

Член 370

(1) Комисијата со одлука може да прифати пазарна пракса тргнувајќи од следните критериуми:

а) дали нивото на транспарентност на пазарните практики кон пазарот е високо;

б) дали пазарната пракса обезбедува висок степен на сигурност за дејствување на пазарните механизми и соодветно взаемно дејствување на механизмите на понудата и побарувачката;

в) дали пазарната пракса има позитивно влијание на ликвидноста и ефикасноста на пазарот;

г) степенот до кој пазарната пракса го зема предвид механизмот за тргување на релевантниот пазар и им овозможува на учесниците на пазарот да реагираат на соодветен начин и навремено и на новата пазарна ситуацијата која ја предизвикува таа пракса;

д) дали пазарната пракса не го загрозува директно или индиректно интегритетот на поврзаните пазари, на релевантниот финансиски инструмент без разлика дали се регулирани или не;

ѓ) да е применета на други релевантни пазари во земји членки на Европската унија и влијанието која истата го имала на заштитата од пазарни манипулации; и

е) да имаат воспоставени структурни карактеристики на релевантниот пазар, уреденоста, различните видови на финансиски инструменти со кои се тргува и видот на членките на местата за тргување, имајќи го предвид и учеството на малите вложувачи на релевантниот пазар.

(2) Пазарната пракса која е воспоставена од страна на странски регулаторен орган како прифатена пазарна пракса за одреден пазар нема да се смета за применлива, освен доколку Комисијата не ја прифатила истата согласно одредбите од став (1) на овој член.

(3) Комисијата е должна најмалку три месеци пред прифаќање на пазарната пракса, да ја извести ЕСМА за намерата да ја прифати пазарната пракса и проценката извршена во согласност со критериумите од став (1) на овој член.

(4) Ако Комисијата прифати пазарна пракса спротивно на мислењето на ЕСМА должна е на својата интернет страница, во рок од 24 часа од прифаќањето на пазарната пракса, да објави известување за причините за прифаќање на пазарната пракса спротивно на мислењето на ЕСМА.

(5) Комисијата поблиску ги пропишува постапките и условите за воспоставување на прифатена пазарна пракса, и барањата за одржување, повлекување и изменување на условите за нејзино прифаќање.

kolateralit.

(10) Krahas të dhënave nga paragrafi (9) i këtij neni, në njoftimin në lidhje me lëndën e transaksionit theksohet edhe:

1) vënia si kolateral ose huazimi i instrumenteve financiare nga ana e personave të cilët ushtrojnë funksione udhëheqëse ose personave të lidhur me ata;

2) transaksione të cilat i ka zbatuar person i cili në kuadër të detyrimeve të veta të punës dakordon ose zbaton transaksione në emër të personave të cilët ushtrojnë funksione udhëheqëse ose personave të lidhur me ata;

3) transaksionet e zbatuara në kuadër të policës së sigurimit të jetës në të cilat;

– mbajtës i policës është person i cili ushtron funksione udhëheqëse ose person të lidhur me atë;

– rrezikun e investimit e bart mbajtësi i policës dhe

– mbajtësi i policës ka autorizim ose të drejtë diskrecionale të vendos për investimet ose të zbatojë transaksione në raport me instrumente konkrete lidhur me atë policë të sigurimit të jetës.

(11) Për nevojat e paragrafit (10) pika 1 e këtij neni, vendosjes së kolateralit ose të drejte të ngjajshme mbi instrumentin financiar në lidhje me depozitimin e instrumentit financiar në llogari kujdestarore, personi udhëheqës, respektivisht person i lidhur me të nuk është i obliguar që të dorëzojë njoftim për transaksione, nëse kolaterali i tillë ose e drejta tjetër është e përcaktuar që të sigurojë një vijë të caktuar kredie.

(12) Detyrimet nga paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij neni u referohen edhe transaksioneve të personave të cilët ushtrojnë funksione udhëheqëse gjatë platformave të ankandeve, pjesëmarrësve në ankande, personave përgjegjës për kontroll të ankandeve dhe personave të lidhur me ata në lidhje me transaksionet me kuota emetuese, instrumenteve të tyre financiare derivative, ose produkte në ankande të cilat bazohen në ato.

(13) Personat nga paragrafi (12) i këtij neni, për transaksionet i njoftojnë Komisionin dhe platformat e ankandeve, pjesëmarrësit e ankandeve ose personat kompetent për kontroll të ankandeve në përputhje me llojin e transaksioneve.

Transaksione të ndaluara të personave të cilët ushtrojnë funksione udhëheqëse

Neni 375

(1) Personat të cilët ushtrojnë funksione udhëheqëse nuk mund të përmbyllin transaksione për llogari të vet ose për llogari të një personi të tretë, drejtpërdrejtë ose tërthorazi, në lidhje me aksione ose instrumente borxhi të emetuara nga një emetues në të cilin ata ushtrojnë funksione udhëheqëse, në lidhje me instrumente financiare derivative ose instrumente financiare të lidhura me ato, në periudhë prej 30 ditë

Спречување и откривање на пазарни злоупотреби

Член 371

(1) Пазарните оператори и инвестициските друштва кои управуваат со местото за тргување, должни се да воспоставуваат и одржуваат ефикасни мерки, системи и постапки со цел откривање и спречување на тргување врз основа на внатрешни информации или пазарни манипулации.

(2) Лицата од став (1) на овој член, се должни, веднаш, без одлагање да ги пријават до Комисијата сите налози и трансакции, вклучувајќи го и нивното повлекување или менување, кои може да претставуваат обид за тргување или тргување врз основа на внатрешни информации или пазарни манипулации.

(3) Секое лице кое во рамките на своите работни обврски, договара или извршува трансакции, должно е да воспостави и одржува ефикасни мерки, системи и процедури за откривање и пријавување на сомнителни налози и трансакции. Во случаи кога таквото лице има сомневање дека налогот или трансакцијата за било кој финансиски инструмент, може да претставува тргување врз основа на внатрешна информација или пазарна манипулација, должно е без одлагање, но не подоцна од еден работен ден да ја извести Комисијата.

(4) Комисијата со Правилник поблиску ги пропишува соодветните мерки, системи и постапки како и обрасците за исполнување на барањата на овој член.

Список на лица кои имаат пристап до внатрешни информации

Член 372

(1) Издавач или лице кое дејствува во име или за сметка на издавачот е должно да состави список на лица кои имаат пристап до внатрешни информации, вклучувајќи и лица кои работат за него врз основа на договор за вработување или на друг начин извршуваат задачи преку кои имаат пристап до внатрешни информации.

(2) Издавач или лице кое дејствува во име или за сметка на издавачот е должно списокот од став (1) на овој член редовно да го ажурира, да го достави до Комисијата на нејзино барање и да го чува во период од најмалку пет години од денот на неговото составување односно ажурирање.

(3) Издавач или лице кое дејствува во име или за сметка на издавачот должен е да обезбеди дека лицата кои имаат пристап до внатрешни информации постапуваат во согласност со овој Закон и актите на издавачот и дека со писмена изјава ги прифатиле обврските утврдени со овој закон и актите на издавачот и дека се запознаени со последиците (мерки и санкции) од откривање на внатрешни

kalendarike para publikimit të raportit financiar (vjetor, gjysmëvjetor, dhe përderisa harton raport tremujor) të emetuesit në përputhje me këtë Ligj.

(2) Me përjashtim të paragrafit (1) të këtij neni, emetuesi mundet me kërkesë të personit i cili ushtron funksione udhëheqëse t'i lejojë të tregtojë për llogari të vet ose për llogari të personit të tretë, në periudhën nga paragrafi (1) i këtij neni:

- 1) në rast të vështirësive financiare, të cilat kërkojnë shitje urgjente të aksioneve ose
- 2) për shkak të karakteristikave të tregtimit për transaksionet në kuadër të planeve për blerje të aksioneve nga ana e punonjësve, planeve të kursimit, aksione të anëtarëve të organit të administrimit ose të drejtat në aksione ose transaksione në të cilat interesi material mbi letrat me vlerë nuk ndryshohet.

(3) Komisioni me Rregullore më hollësisht i përcakton rrethanat në të cilat emetuesi mundet të miratojë tregtimin gjatë periudhës së ndalesës për tregtim nga paragrafi (1) i këtij neni.

Publikimi i informacioneve të brendshme

Neni 376

(1) Emetuesi është i obliguar që pa vonesë, por jo më vonë se një ditë pune të njoftojë publikun përmes regjistrir zyrtar të informacioneve të rregulluara të përcaktuar në Ligjin mbi Prospektin dhe Detyrimet për Transparencë të Emetuesve për informacionet e brendshme në mënyrë e cila mundëson akses të shpejtë në informacionet dhe vlerësim i plotë, i saktë dhe në kohë i informacioneve.

(2) Emetuesi është i obliguar që informacionet e brendshme t'i publikojë në faqen e vet të internetit dhe t'i ruajë së paku pesë vite nga dita e publikimit.

(3) Emetuesi nuk mund t'a kombinojë publikimin e informacioneve të brendshme me reklamimin e veprimtarisë së vet.

(4) Dispozitat nga paragrafet (1), (2) dhe (3) të këtij neni u referohen emetuesve të cilët kanë parashtruar kërkesë dhe u është miratuar pranim i instrumenteve të tyre financiare për tregtim në një treg të rregulluar në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe/ose emetuesve ciëve u është miratuar tregtim i instrumenteve të tyre financiare në PSHT ose në POT në Republikën e Maqedonisë së Veriut ose të cilët kanë parashtruar kërkesë për pranim të instrumenteve të tyre financiare për tregtim në PSHT.

(5) Informacionet e brendshme të cilat u referohen emetuesve, instrumentet financiare të të cilëve janë përfshirë në tregtim në tregje në rritje për ndërmarrje të vogla dhe të mesme mund të publikohen në faqen e internetit në vendet e tregtimit, në vend se në faqen e internetit, në rast kur vendi i tregtimit vendos që të sigurojë këtë mundësi të emetuesve në atë treg.

Prolongimi i publikimit të informacioneve të brendshme

Neni 377

информации.

(4) Издавачот е целосно одговорен за постапувањето во согласност со овој член од Законот и во случај кога списокот од став (1) на овој член е составен од страна на друго лице кое дејствува во име или за сметка на издавачот. Издавачот има право на пристап до списокот од став (1) на овој член во секое време.

(5) Списокот на лица со пристап до внатрешни информации ги содржи најмалку следните податоци:

- 1) име, презиме и место на живеење или престојување и адреса на лицата кои имаат пристап до внатрешни информации;
- 2) причини за вклучување на тоа лице во списокот;
- 3) датум и време кога лицето добило пристап до внатрешни информации;
- 4) датум на кој бил составен списокот на лица кои имаат пристап до внатрешни информации.

(6) Издавач или лице кое дејствува во име или за сметка на издавачот должно е веднаш, но не подоцна од еден работен ден да го ажурира списокот на лица кои имаат пристап до внатрешни информации, вклучувајќи го и датумот на ажурирање кога:

- 1) ќе дојде до промена на причините за вклучување на лицето кое е во списокот на лица кои имаат пристап до внатрешни информации;
- 2) има ново лице кое има пристап до внатрешни информации и
- 3) некое лице веќе нема пристап до внатрешни информации.

(7) Одредбите од став (1) до став (6) на овој член се однесуваат на:

- 1) учесници на пазарот на емисиони квоти во врска со внатрешните информации кои се однесуваат на емисионите квоти, а кои произлегуваат од активности на тој учесник на пазарот на емисиони квоти;
- 2) аукциски платформи, учесници во аукции и лица кои имаат надзор над аукциите во врска со аукциските емисиони квоти или други производи на аукции кои се темелат на нив;
- 3) издавачи кои поднеле барање или им е одобрен прием на нивните финансиски инструменти за тргување на регулиран пазар, МПТ или ОПТ;

(8) Издавачите чии што финансиски инструменти се одобрени за тргување на растечки пазари за мали и средни претпријатија се исклучени од обврската за составување список на лица со пристап до внатрешни информации, доколку:

- 1) издавачот ги преземал сите потребни чекори со цел да обезбеди дека секое лице со пристап до внатрешни информации ги

(1) Emetues ose pjesëmarrës i tregut të kuotave emetuese në përgjegjësi të vet mund të prolongojë publikimin e informacioneve të brendshme nëse janë përmbyshur të gjitha kushtet në vijim:

- 1) publikimi mund të cenojë interesin e emetuesit ose pjesëmarrësit të tregut të kuotave emetuese;
- 2) prolongimi i publikimit të informacioneve të brendshme nuk e sjell publikun në lajthitje;
- 3) emetuesi mund të sigurojë besueshmëri të atyre informacioneve.

(2) Bankë (institucion kreditues) ose institucion financiar i cili është emetues mundet në përgjegjësi të vet, a me qëllim të ruajtjes së stabilitetit të sistemit financiar të prolongojë publikimin e informacioneve të brendshme, përfshirë edhe informacione të cilat i referohen një problemi të përkohshëm me likuiditetin dhe nevojën për të pranuar ndihmë për zgjidhjen e problemeve me likuiditet, nëse janë të përmbyshura në mënyrë kumulative kushtet në vijim:

- 1) publikimi i informacioneve të brendshme përmban rrezik për stabilitetin financiar dhe emetuesit dhe për sistemin financiar;
- 2) prolongimi i publikimit është i interesit publik;
- 3) bankë (institucion kreditues) ose institucion financiar i cili është emetues mund të sigurojë konfidencialitetin e atyre informacioneve;
- 4) për prolongimin e publikimit të informacioneve ka pëlqim nga organ kompetent i cili kryen mbikëqyrje mbi atë institucion.

(3) Personat nga paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij neni janë të obliguar që për prolongimin e publikimit të informacioneve të brendshme të njoftojnë Komisionin, respektivisht organin kompetent i cili kryen mbikëqyrje mbi atë institucion dhe ndaj njoftimit të dorëzojnë prova për përmbyshjen e kushtit nga paragrafi (1), respektivisht paragrafi (2) i këtij neni. Komisioni sipas nevojës shkëmben informacione me organin kompetent nga paragrafi (2) nënparagrafi 4 i këtij neni në lidhje me nevojën për prolongimin nga paragrafi (2) i këtij neni.

(4) Komisioni, respektivisht organi kompetent nga paragrafi (3) i këtij neni siguron që shpërndarja e informacioneve të brendshme të prolongohet vetëm për periudhën e cila është e domosdoshme për t'u mbrojtur interesat e emetuesit ose pjesëmarrësit të tregut të kuotave emetuese, respektivisht për mbrojtjen e interesit publik dhe së paku një herë në javë të kontrollojnë përmbyshjen e kushteve nga paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij neni.

(5) Nëse organi kompetent nga paragrafi 3 nuk dakordohet me prolongimin e shpërndarjes së informacioneve të brendshme, personat nga paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij neni janë të obliguar që menjëherë dhe pa prolongim t'i publikojnë informacionet e brendshme.

(6) Në rast të pamundësisë të sigurohet konfidencialiteti i informacioneve, publikimi i së cilave është prolonguar, në përputhje me paragrafin (1) dhe paragrafi (2) i këtij neni, personat nga paragrafi (1) dhe paragrafi (2) janë të obliguar t'i publikojnë ato informacione të brendshme pa prolongim, por

прифаќа во писмена форма обврските кои произлегуваат од тоа и дека лицето е свесно за санкциите кои се пропишани во случај на тргување врз основа на внатрешни информации и незаконско обелоденување на внатрешни информации; и

2) издавачот, по барање на Комисијата може да достави список на лица со пристап до внатрешни информации.

(9) Комисијата со Правилник подетално ја пропишува формата и содржината на списокот на лица со пристап до внатрешни информации и начинот на неговото ажурирање.

Објавување или дистрибуција на информации во медиумите

Член 373

(1) При објавувањето или дистрибуирањето на информациите од член 366, член 369 став (1) точка в) и член 378 за потребите на новинарско известување или друга форма на медиумско известување се земаат предвид правилата кои се однесуваат на слобода на печатот и слобода на изразување во медиумите како и правилата, и кодексите на новинарската професија.

(2) Не е дозволено објавување и дистрибуција на информации согласно став (1) на овој член, доколку:

- 1) имаат за цел доведување во заблуда на пазарот во однос на понудата, побарувачката или цената на финансиските инструменти, и/или
- 2) ги имаат објавено или дистрибуирано лица или со нив поврзани лица, заради стекнување поволности или корист од таквите информации.

Објавување на трансакции на лица кои извршуваат раководни функции

Член 374

(1) Лицата кои извршуваат раководни функции и со нив тесно поврзани лица, се должни:

- 1) да го известат издавачот и Комисијата за секоја трансакција извршена за сопствена сметка, која се однесува на акциите или должничките хартии од вредност на тој издавач или на деривативните финансиски инструменти или на други со нив поврзани финансиски инструменти;
- 2) да го известат учесникот на пазарот на емисиони квоти и Комисијата, за секоја трансакција извршена за сопствена сметка која се однесува на емисионите квоти, на аукциските производи кои се темелат на нив или со нив поврзани деривативни финансиски инструменти.

(2) Одредбите од став (1) на овој член се применуваат кога

jo më vonë se një ditë pune.

Rekomandime për investim dhe të dhëna statistikore për investimin

Neni 378

(1) Personat të cilët përgatisin ose shpërndajnë rekomandime për investim ose informacione të tjera përmes së cilave rekomandojnë ose propozojnë strategji të caktuar të investimit, janë të obliguar të përkushtojnë një kujdes të arsyeshëm për sigurimin e paraqitjes objektive të informacioneve të tilla dhe shpalosjen e interesit të tyre ose udhëzimin në konflikt të interesave në raport me instrumentet financiare cilave u referohet informacioni në fjalë.

(2) Institucionet publike të cilat shpërndajnë të dhëna statistikore ose parashikime të cilat mund të janë ndikim të konsiderueshëm mbi tregjet financiare, të njëjtat i ndajnë në një mënyrë të paanshme dhe transparente.

(3) Për çdo rekomandim për investim duhet qartë dhe dukshëm të përmendet identiteti i përpiluesit të rekomandimit, respektivisht të përmendet emri dhe vendi i punës së personit që në emër të personit juridik e ka përpiluar rekomandimin për investim.

(4) Kur është dhënë rekomandim për investim nga ana e një shoqërie të investimeve, banka (institucioni kreditues) e cila kryen shërbime dhe aktivitete të investimit ose person, veprimtaria kryesore e të cilit është përgatitja e rekomandimeve për investim në lidhje me instrumente financiare, duhet të përmendet organi që është përgjegjës për mbikëqyrjen e tij.

(5) Dhënësi i rekomandimit për investim është i obliguar që në rekomandimin të thekson se:

- 1) faktet qartë dallohen nga interpretimet, vlerësimet, mendimet dhe nga llojet tjera të informacioneve joformale;
- 2) të gjitha burimet janë të besueshme, respektivisht kur ekziston dyshim për besueshmërinë e burimit, kjo qartë të theksohet;
- 3) të gjitha parashikimet, dhe çmimet synuese të jenë qartë të shënuara si të tilla dhe të cekën supozimet e rëndësishme mbi të cilat bazohet.

(6) Dhënësi i rekomandimit të investimit është i obliguar që në rekomandimin në mënyrë të qartë dhe të jodykuptimtë të shpalos konfliktin eventual të interesave me emetuesin e instrumenteve financiare për të cilët është përpiluar rekomandimi.

(7) Në kërkesë të Komisionit, dhënësi rekomandimeve për investim është i obliguar të arsyetojë arsyeshmërinë e rekomandimit për investim.

(8) Komsioni me Rregullore së afërmi i përcakton kategoritë e personave nga paragrafi (1) i këtij neni dhe i përcakton standardet për përgatitje ose shpërndarje për investim ose informacione të tjera me të cilat rekomandohet ose propozohet strategjia e investimit, dhe standardet për shpalosje të

вкупниот износ на сите трансакции во една календарска година надминува 300.000 денари и за секое наредно стекнување. Прагот од 300.000 денари се смета збирно без нетирање на сите трансакции од став (1) на овој член.

(3) Известувањето од став (1) на овој член, се доставува веднаш и без одлагање од денот на порамнување на трансакцијата во првиот момент кога е достигнат износот од став (2) на овој член.

(4) Издавачот, односно учесникот на пазарот на емисиони квоти е должен на својата интернет страница да ги објави податоците за трансакциите од став (1) на овој член веднаш, но не подоцна од три работни дена од денот на порамнување на трансакциите, на начин кој ќе обезбеди брз и недискриминирачки пристап до тие информации согласно правилата пропишани од страна на Комисијата.

(5) Издавачот или учесникот на пазарот на емисиони квоти ги користат официјалниот регистар на регулирани информации пропишан во Законот за проспекти и обврски за транспарентност на издавачите односно други официјално назначени механизми за објавување на информации согласно закон.

(6) Одредбите од ставовите (1), (2), (3) и (4) на овој член се применуваат на издавачите кои:

- 1) побарале или им е одобрен прием за тргување на нивните финансиски инструменти на регулиран пазар во Република Северна Македонија, или
- 2) добиле прием за тргување на нивните финансиски инструменти на МПТ или ОПТ или поднеле барање за тргување на нивните финансиски инструменти на МПТ во Република Северна Македонија;

(7) Издавачот, односно учесникот на пазарот на емисиони квоти е должен да состави список на сите лица кои извршуваат раководни функции и со нив поврзани лица.

(8) Лица кои извршуваат раководни функции се должни да ги известат лицата кои се поврзани со нив за нивните обврски за известување од став (1) на овој член во писмена форма, и притоа да чуваат копија од тоа известување.

(9) Известувањето за трансакциите од став (1) на овој член ги содржи следните информации:

- 1) име и презиме на раководното лице или податоци за поврзаното лице со раководното лице, живеалиште, престојувалиште и адреса;
- 2) назив на издавачот, односно учесникот на пазарот на емисиони квоти;
- 3) вид и ознака на финансискиот инструмент;
- 4) опис на трансакцијата (пример; стекнување или отуѓување) со напомена дали е поврзана со користење на програмата на понуда на акции за вработените од страна на работодавачот или дали е поврзана со трансакциите од став (11) на

interesave ose indikacioneve konkrete për konflikt të interesave.

Përfashtime nga zbatimi i aktiviteteve i udhëheqjes së politikës monetare, menaxhimit me borxhin publik dhe politika klimatike

Neni 379

(1) Dispozitat nga ky Kapitull i këtij Ligji nuk u referohen transakcioneve, urdhrave ose procedurave, të cilat për qëllimet e politikës monetare, devizore dhe politikës së menaxhimit me borxhin publik, i zbaton:

- 1) Republika e Maqedonisë së Veriut;
- 2) Banka Popullore;
- 3) Ministria e Financave e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(2) Dispozitat të cilat u referohen veprimeve të ndaluara me instrumente financiare nuk zbatohen në aktivitetet e Republikës së Maqedonisë së Veriut ose cilido person që vepron në emër të saj kur të njëjtat u referohen kuotave emetuese dhe të cilat janë ndërmarr në kuadër të zbatimit të politikave klimatike të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(3) Dispozitat nga paragrafi (1) dhe (2) i këtij neni nuk zbatohen në persona të punësuar në subjektët nga paragrafi (1) i këtij neni kur transakcionet i përmyllin për llogari të vet.

KAPITULLI XI **TRAJNIM DHE PROVIM PROFESIONAL PËR PUNË** **ME LETRA ME VLERË DHE KËSHILLIM TË** **INVESTIMEVE**

Trupi kompetent

Neni 380

(1) Komisioni i Mbikëqyrjes së Tregut të Kapitalit organizon dhe zbaton e trajnim dhe hyrjes në provimin profesional për punë me letra me vlerë dhe provimin profesional për këshillim të investimeve (në tekstin e mëtejme: provime profesionale), lëshimin e vërtetimeve për provim profesional të kaluar për punë me letra me vlerë dhe provim profesional të kaluar për këshillim të investimit në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe kryen njohje të dokumenteve për kualifikime të përvetësuara jashtë vendit nga sfera e punës me letra me vlerë dhe këshillim të investimeve.

(2) Përmbajtja, kushtet dhe procedura e organizimit dhe zbatimit të trajnimit dhe hyrjes në provim profesional për punë me letra me vlerë dhe këshillim të investimeve, lëshimi i një vërtetimi për provim profesional të kaluar për punë me letra me vlerë dhe për këshillim të investimeve, dhe njohje të një dokumenti për kualifikime të përvetësuara jashtë vendit në sferën e punës me letra me vlerë dhe këshillim të investimeve, rregullohen në përputhje me këtë Ligj dhe me aktet nënligjore të miratuara në bazë të këtij Ligji.

овој член;

- 5) датум и место на трансакциите;
- 6) износ и обем на трансакциите, а во случај на заложен инструмент со променлива вредност, вредноста на тој инструмент на датумот на воспоставување на залогот.

(10) Покрај податоците од став (9) на овој член, во известувањето во врска со предметот на трансакцијата се наведува и :

- 1) заложување или позајмување на финансиските инструменти од страна на лицата кои извршуваат раководни функции или со нив поврзани лица;
- 2) трансакции кои ги извршило лице кое во рамки на своите работни обврски договара или извршува трансакции во име на лицата кои извршуваат раководни функции или со нив поврзани лица;
- 3) трансакции извршени во рамки на полиса за животна осигурување во кои;
  - носител на полисата е лице кое извршува раководни функции или со него поврзано лице;
  - ризикот на вложување го сноси носителот на полисата и
  - носителот на полисата има овластување или дискреционо право да одлучува за вложувањата или да извршува трансакции во однос на конкретни инструменти поврзани со таа полиса за животна осигурување.

(11) За потребите на став (10) точка 1 на овој член, воспоставување на залог или слично право над финансиски инструмент во врска со депонирање на финансискиот инструмент на старателска сметка, раководното лице односно со него поврзано лице не е должно да доставува известување за трансакции, освен ако таквиот залог или другото право е наменето да се обезбеди одредена кредитна линија.

(12) Обврските од став (1) и став (2) на овој член се однесуваат и на трансакции на лицата кои извршуваат раководни функции при аукциски платформи, учесници на аукции, лица надлежни за контрола на аукциите и со нив поврзани лица во врска со трансакциите со емисиони квоти, нивни деривативни финансиски инструменти, или производи на аукции кои се темелат на нив.

(13) Лицата од став (12) на овој член, за трансакциите ги известуваат Комисијата и аукциските платформи, учесниците на аукциите или лицата надлежни за контрола на аукциите во согласност со видот на трансакциите.

Забранети трансакции на лицата кои извршуваат

Përmbajtja e provimeve profesionale

Neni 381

(1) Provimet profesionale në organizim të Komisionit përbëhen nga dy pjesë, dhe atë:

- a) Pjesa e parë (pjesa teorike), me të cilën kontrollohet dituria teorike e kandidatëve dhe
- b) Pjesa e dytë (pjesa praktike), me të cilën kontrollohet aftësia për zbatim të diturive të përvetësuara teorike në praktikë.

(2) Pjesa e parë nga provimi profesional për punë me letrat me vlerë jepet në lëndët:

- 1) bazat, funksionet dhe rregullativa ligjore për funksionimin e tregut të kapitalit në Republikën Maqedonisë së Veriut;
- 2) aksionet; dhe
- 3) obligacionet.

(3) Pjesa e dytë nga provimi profesional për punë me letrat me vlerë përbëhet nga:

- 1) shembulli praktik dhe/ose
- 2) pyetje që duhet kandidati t'u përgjigjet në bazë të analizës të shembullit praktik dhe/ose
- 3) detyra të cilat kandidati duhet t'i zgjidhë në bazë të analizës të shembullit praktik.

(4) Komisioni me akt nënligjor së afërmi I përcakton lëmitë e provimeve që janë pjesë e pjesës së parë dhe të dytë të provimit profesional për punë me letra me vlerë.

(5) Pjesa e parë e provimit profesional për këshilltar të investimeve përbëhet prej tre moduleve:

- 1) moduli i parë:
  - a) rregullativa për tregun e kapitalit në Republikën e Maqedonisë së Veriut;
  - b) metoda kuantitative dhe statistikë;
  - c) ekonomia dhe
  - ç) analiza e raporteve financiare;

- 2) moduli i dytë:
  - a) financa të korporatës (menaxhment financiar);
  - b) analiza dhe vlerësimi i aksioneve dhe
  - c) analiza dhe vlerësimi i instrumenteve me të hyra fikse dhe

- 3) moduli i tretë:
  - a) derivativa financiare;
  - b) analiza e instrumenteve alternative;
  - c) administrim i portofolit dhe
  - ç) etika, standarde profesionale dhe marrëdhënie me klient.

(6) Pjesa e dytë e provimit profesional për këshilltar të investimeve përbëhet nga:

- 1) shembulli praktik dhe/ose
- 2) pyetje të cilat kandidati duhet t'u përgjigjet në bazë të analizës të shembullit praktik dhe/ose
- 3) detyra të cilat kandidati duhet t'i zgjidhë në bazë të analizës së shembullit praktik.

(7) Komisioni me akt nënligjor së afërmi i përcakton fushat e provimeve të cilat janë pjesë e pjesës së parë dhe të dytë nga

раководни функции

Член 375

(1) Лицата кои извршуваат раководни функции не смеат да склучуваат трансакции за сопствена сметка или за сметка на трето лице, директно или индиректно, во врска со акции или должнички инструменти издадени од издавач во кој тие извршуваат раководни функции, во врска со деривативни финансиски инструменти или други со нив поврзани финансиски инструменти, во период од 30 календарски дена пред објавувањето на финансискиот (годишен, полугодишен или доколку изготвува квартален) извештај на издавачот согласно овој закон.

(2) По исклучок од став (1) на овој член, издавачот може по барање на лицето кое извршува раководни функции да му дозволи да тргува за сопствена сметка или за сметка на трето лице, во периодот од став (1) на овој член:

- 1) во случај на финансиски потешкотии, кои бараат итна продажба на акции или
- 2) поради карактеристиките на тргувањето за трансакциите во рамки на плановите за купување на акции од страна на вработени, плановите за штедење, акции на членовите на органот на управување или правата на акции или трансакции во кои материјалниот интерес над хартиите од вредност не се менува.

(3) Комисијата со Правилник подетално ги пропишува околностите во кои издавачот може да одобри тргување за време на периодот на забрана за тргување од став (1) на овој член.

Објавување на внатрешни информации

Член 376

(1) Издавачот е должен без одлагање, но не подоцна од еден работен ден да ја извести јавноста преку официјалниот регистар на регулирани информации пропишан во Законот за проспекти и обврски за транспарентност на издавачите за внатрешните информации на начин кој овозможува брз пристап до информациите и целосна, точна и навремена проценка на информациите.

(2) Издавачот е должен внатрешните информации да ги објави на својата интернет страна и да ги чува најмалку пет години од денот на објавувањето.

(3) Издавачот не смее да го комбинира објавувањето на внатрешните информации со рекламирањето на својата дејност.

(4) Одредбите од ставовите (1), (2) и (3) на овој член се однесуваат на издавачи кои поднеле барање и им е одобрен прием на нивните финансиски инструменти за тргување на регулиран пазар во Република Северна Македонија и/или издавачи на кои им е одобрено тргување на нивните финансиски инструменти на МПТ или на ОПТ во Република Северна Македонија или кои поднеле барање за прием на нивните финансиски инструменти за тргување на МПТ.

provimi profesional për këshilltar të investimeve.

(8) Komisioni e përcakton dhe e publikon në faqen e vet të internetit përmbajtjen e programit mësimor (fushat e provimeve) të provimeve profesionale.

Organizimi dhe zbatim i trajnimit dhe hyrja në provimet profesionale

Neni 382

(1) Trajnimi dhe hyrja në provimet profesionale zbatohet në bazë të nevojës së konstatuar nga ana e Komisionit, por jo më pak se një herë në vit.

(2) Komisioni, pas një nevoje të konstatuar paraprakisht për zbatimin e trajnimit dhe hyrje në provime profesionale, në faqen e vet të internetit dhe në dy gazeta ditore të cilat dalin në tërë territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut në gjuhën maqedonishte dhe gjuhën shqipe publikon shpallje me të cilën e njofton publikun për organizimin dhe zbatimin e trajnimit dhe hyrjes në provime profesionale.

(3) Punët profesionale dhe administrative për nevojat e zbatimit të trajnimit dhe provimeve profesionale i kryejnë persona përgjegjës të caktuar nga ana e Kryetarit të Komisionit.

(4) Personave përgjegjës nga paragrafi (3) i këtij neni u pagohet kompensim vjetor në latësi e cila nuk e tejkalon lartësinë e një page mesatare neto në Republikën e Maqedonisë së Veriut, për çfarë Komisioni sjell vendim.

(5) Trajnimet e provimeve profesionale mund të zbatohen si mësim mentorues ose si trajnime me ligjërime të organizuara.

(6) Pas një trajnimi të zbatuar për provimet profesionale, Komisioni organizon hyrje në provimet profesionale në afate të caktuara për hyrje në provim të cilat i publikon në faqen e vet të internetit në kalendarin e provimeve.

(7) Provimet profesionale mund në mënyrë teknike t'i zbatojë personi juridik i përzgjedhur nga Komisioni. Personi juridik duhet të zotërojë hapësirë për dhënie të provimit, e cila është e pajisur veçanërisht me pajisje materialo-teknike dhe informatike, lidhje të internetit dhe pajisje për inçizim të provimit.

(8) Komisioni mund të mos organizojë dhe zbatojë trajnime dhe hyrje në provimet profesionale të publikuara me shpallje nga paragrafi (2) i këtij neni për shkak të rrethanave të arsyeshme.

E drejta e ndjekjes së trajnimit dhe hyrje në provime profesionale

Neni 383

(1) Të drejtë në ndjekjen e trajnimit dhe hyrje në provim profesional për punë me letra me vlerë ka person i cili ose ka mbaruar arsim sipëror katërvjeçar VII/1 ose ka studiuar sipas Deklaratës së Bolonjës ose së paku ka 180 kredi sipas transfer

(5) Внатрешните информации коишто се однесуваат на издавачи чиишто финансиски инструменти се вклучени за тргување на растечки пазари за мали и средни претпријатија може да се објават на интернет страницата на местата за тргување, наместо на интернет страницата на издавачот, во случај кога местото на тргување одлучи да ја обезбеди оваа можност на издавачите на тој пазар.

Одложување на објавување на внатрешни информации

Член 377

(1) Издавач или учесник на пазарот на емисиони квоти на своја одговорност може да го одложи објавувањето на внатрешните информации, ако се исполнети сите од следниве услови:

- 1) објавувањето би можело да го загрози интересот на издавачот или учесникот на пазарот на емисиони квоти ;
- 2) одложувањето на објавување на внатрешните информации, не ја доведува јавноста во заблуда;
- 3) издавачот може да обезбеди доверливост на тие информации.

(2) Банка (кредитна институција) или финансиска институција која е издавач може на сопствена одговорност, а заради зачувување на стабилноста на финансискиот систем да го одложи објавувањето на внатрешните информации, вклучително и информации кои се однесуваат на привремен проблем со ликвидноста и потребата за примање помош за решавање на проблеми со ликвидност доколку се исполнети кумулативно следниве услови:

- 1) објавувањето на внатрешните информации содржи ризик по финансиската стабилност на издавачот и по финансискиот систем;
- 2) одлагањето на објавувањето е од јавен интерес;
- 3) банка (кредитна институција) или финансиска институција која е издавач може да обезбеди доверливост на тие информации;
- 4) за одлагање на објавувањето на информациите има согласност од надлежниот орган кој врши надзор над таа институција.

(3) Лицата од став (1) и став (2) на овој член, се должни за одлагањето на објавувањето на внатрешните информации да ја известат Комисијата односно надлежниот орган кој врши надзор над таа институција и кон известувањето да достават докази за исполнување на условот од став (1), односно став (2) на овој член. Комисијата по потреба разменува информации со надлежниот орган од став (2) алинеја 4 на овој член во врска со потребата за одложување од ставот (2) на овој член.

(4) Комисијата односно надлежниот орган од став (3) на овој член обезбедува обелоденувањето на внатрешните информации да се одложи само за период што е неопходен за да се заштитат интересите на издавачот или учесникот на пазарот на емисиони квоти, односно за заштита на јавниот интерес и најмалку еднаш неделно да ја контролираат исполнетоста на условот од став (1) и став (2) на овој член.

(5) Доколку надлежниот орган од став 3 не се согласи со

системиот европian të kredive (ECTS).

(2) Të drejtë në ndjekjen e trajnimit dhe hyrje në provimin profesional në këshillim të investimeve ka person i cili i përmbush kushtet në vijim ose ka mbaruar arsim sipëror katërvjeçar VII/1 ose ka studiuar sipas Deklaratës së Bolonjës ose së paku ka 240 kredi sipas transfer sistemit evropian të kredive (ECTS) dhe me përvojë prej së paku një vit nga sfera e financave;

(3) Për trajnimet dhe hyrje në provimet profesionale, Komisioni arkëton kompensime të cilat janë të përcaktuara me Tariforen nga neni 416 i këtij Ligji dhe të njëjtat pagohen në llogarinë e Komisionit.

(4) Lartësinë e kompensimeve nga paragrafi (3) i këtij neni Komisioni i përcakton në bazë të kostove të bëra reale për trajnimet dhe hyrje në provimet profesionale të domosdoshme për zbatimin e të njëjtave, përgatitjen e bazave të pyetjeve, zbatimin e testit elektronik, përgatitjen e materialeve dhe ftesave dhe përgatitjen e vërtetimeve.

(5) Person i cili dëshiron të ndjek trajnimet dhe të hyjë në provimet profesionale duhet të parashtrorë kërkesë drejtuar Komisionit për ndjekjen e trajnimit dhe hyrje në provim profesional për punë me letra me vleër dhe/ose për këshillim të investimeve në afat të caktuar në shpalljet për organizimin e trajnimeve dhe hyrje në provimet profesionale të publikuara në përputhje me nenin 382 paragrafi (2) i këtij Ligji.

(6) Komisioni me Aktvendim vërteton nëse personi nga paragrafi (5) i këtij neni i cili ka parashtruar Kërkesë për ndjekjen e tranimit dhe hyrjes në provim profesional, i ka përmbushur kushtet për t'u përvetësuar me statusin kandidat për ndjekje të trajnimit dhe hyrje në provimin profesional.

(7) Në rast kur Komisioni me Aktvendim ka vërtetuar se personi nga paragrafi (5) i këtij neni nuk i përmbush kushtet për të ndjekur trajnimin dhe të hyjë në provim profesional, brenda 15 ditësh nga dita e sjelljes së Aktvendimit, Komisioni i'a kthen kompensimet e paguara.

(8) Kandidatëve për ndjekjen e trajnimeve dhe hyrje në provimet profesionale, Komisioni u ndan Dorracak për trajnim dhe hyrje në provim profesional.

(9) Kandidatëve për ndjekjen e trajnimeve dhe hyrje në provimet profesionale duhet t'u mundësohet të fillojnë me hyrje në provimin profesional në afatin e parë të rradhës nga dita e përfundimit të trajnimit, a nëse trajnimi zbatohet si mësim me mentorim, në afatin e parë të rradhës nga dita e Aktvendimit të lëshuar për të drejtën e ndjekjes dhe hyrjes në provim profesional nga ana e Komisionit.

(10) Kandidatët për ndjekje të trajnimit dhe hyrje në provim profesional kanë detyrim për të kaluar provimin profesional brenda dy vitesh nga dita e përfundimit të trajnimit, a nëse trajnimi zbatohet si mësim me mentorim, kandidatët për ndjekje të trajnimit dhe hyrje në provim profesional kanë detyrim për të kaluar provimin profesional brenda dy vitesh nga dita e Aktvendimit të lëshuar për të drejtën e ndjekjes së

одложување на обелоденувањето на внатрешните информации, лицата од став (1) и став (2) на овој член, се должни веднаш и без одлагање да ги објават внатрешните информации.

(6) Во случај да не може да се обезбеди доверливост на информациите чие објавување е одложено, во согласност со став (1) и став (2) на овој член, лицата од став (1) и став (2) се должни да ги објават тие внатрешни информации без одлагање, но не подоцна од еден работен ден.

Препораки за вложување и статистички податоци за вложувањето

Член 378

(1) Лицата кои подготвуваат или дистрибуираат препораки за вложување или други информации преку кои препорачуваат или предлагаат одредена инвестициска стратегија, се должни да посветат разумно внимание за обезбедување на објективно прикажување на таквите информации и обелоденување на нивниот интерес или посочување на судири на интереси во однос на финансиските инструменти на кои се однесува таа информација.

(2) Јавните институции кои дистрибуираат статистички податоци или предвидувања кои би можеле да имаат значајно влијание врз финансиските пазари, истите ги споделуваат на непристрасен и на транспарентен начин.

(3) За секоја препорака за вложување мора јасно и видливо да е наведен идентитетот на изготвувачот на препораката, односно да биде наведено името и работното место на лицето кое во име на правно лице ја има изготвено препораката за вложување.

(4) Кога е дадена препорака за вложување од страна на инвестициско друштво, банка (кредитна институција) која врши инвестициски услуги и активности или лице чија главна дејност е подготвување препораки за вложување во врска со финансиски инструменти, мора да се наведе органот кој е одговорен за негов надзор.

(5) Давателот на препораката за вложување е должен во препораката да наведе дека :

1) фактите јасно се разликуваат од толкувањата, проценките, мислењата и од другите видови неформални информации;

2) сите извори се веродостојни, односно кога постои сомнеж за веродостојноста на изворот, тоа јасно да е наведено;

3) сите предвидувања, прогнози и целни цени да се јасно означени како такви и да се наведени значајните претпоставки на кои се засновани.

(6) Давателот на инвестициската препорака е должен во препораката на јасен и недвосмислен начин да го обелодени евентуалниот судир на интерес со издавачот на

трајните и хурје нѐ провимиn професионал nga ana e Komisionit.

(11) Nëse kandidatët nuk e kalojnë provimin profesional brenda afatit nga paragrafi (10) i këtij neni, do koniderohet se nuk e kanë kaluar provimin profesional dhe për secilin prej tyre Komisioni do sjell Aktvendim me të cilin do t'i merret e drejta për hyrje në provimin profesional.

(12) Nëse kandidati nuk hyn në provimin profesional brenda një viti nga dita kur ka bërë pagesë të kompensimit për hyrje në provimin profesional, Komisioni i'a kthen kompensimin e paguar kandidatit.

(13) Komisioni me akt nënligjor së afërmi e përcakton mënyrën dhe procedurën e parashtrimit të kërkesës dhe dokumentacionit të nevojshëm për ndjekje të trajnimit dhe hyrje në provim profesional.

Kalendari i provimeve dhe aplikimi për hyrje në provime profesionale

Neni 384

(1) Komisioni përcakton afate për hyrje në provimet profesionale në kalendarin e provimeve të cilin e publikon në faqen e vet të internetit.

(2) Kandidati i cili dëshiron të hyjë në pjesën e parë ose të dytë të provimeve profesionale është i obliguar të dorëzojë aplikim për hyrje në provim deri te Komisioni për një prej afateve të theksuara në kalendarin e provimeve.

(3) Komisioni me akt nënligjor së afërmi i përcakton kalendarin e provimeve, afatet dhe procedurën e aplikimit për hyrje në provimet profesionale.

Vendi për hyrje në provimet profesionale

Neni 385

(1) Provimet profesionale mbahen në një hapësirë posaçërisht e pajisur për hyrje në provimet me pajisje materialo-teknike dhe informatike, lidhje interneti dhe pajisje për inçizimin e provimit.

(2) Hapësira ku mbahen provimet profesionale inçizohet dhe drejtëpërsëdrejti emitohet në faqen e internetit të Komisionit, dhe nëse për shkak të arsyeve teknike transmetimi i drejtëpërdrejtë ndërpritet, inçizimi i provimit të plotë vendoset në faqen e internetit të Komisionit.

(3) Personi juridik i cili teknikisht i zbaton provimet profesionale është i obliguar që të bllokojë fushështirjen radio frekvente në hapësirën për hyrje në provimet gjatë zbatimit të sesioneve të provimeve me pajisjen përkatëse.

Mënyra e zbatimit të provimeve profesionale

Neni 386

(1) Hyrja në provimet profesionale zbatohet në ditë pune, mirëpo në rrethana të caktuara edhe gjatë ditëve të fundjavës.

(2) Gjatë hyrjes në provimet profesionale, në hapësirën për hyrjen në provimet janë të pranishëm dy përfaqësues të autorizuar të Komisionit, një përfaqësues i Ministrisë së Financave, një përfaqësues i Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut në propozim të Zyrës së Kryetarit të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe një

финансиските инструменти за кои е изготвена препораката.

(7) На барање на Комисијата, давателот на препораки за вложување е должен да ја образложи оправданоста на препораката за вложување.

(8) Комисијата со Правилник поблиску ги определува категориите на лица од став (1) на овој член и ги определува стандарди за подготвување или дистрибуирање препораки за вложување или други информации со кои се препорачува или предлага инвестициска стратегија, и стандарди за обелоденување на конкретни интереси или индикации за судир на интереси.

Исклучоци од примена на активностите на водење на монетарна политика, управување со јавен долг и климатски политики

Член 379

(1) Одредбите од оваа Глава на овој закон не се однесуваат на трансакции, налози или постапки кои за целите на монетарната, девизната и политиката на управување со јавниот долг, ги спроведува:

- 1) Република Северна Македонија;
- 2) Народната банка;
- 3) Министерството за финансии на Република Северна Македонија.

(2) Одредбите кои се однесуваат на забранети дејствија со финансиски инструменти не се применуваат на активности на Република Северна Македонија или кое било лице кое дејствува од нејзино име кога истите се однесуваат на емисиони квоти и кои се преземени во рамки на спроведување на климатските политики на Република Северна Македонија.

(3) Одредбите од став (1) и (2) на овој член не се применуваат на лица вработени во субјектите од став (1) на овој член кога трансакциите ги склучуваат за сопствена сметка.

ГЛАВА XI

ОБУКА И СТРУЧЕН ИСПИТ ЗА РАБОТЕЊЕ СО ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ И ЗА ИНВЕСТИЦИСКО СОВЕТУВАЊЕ

Надлежно тело

Член 380

(1) Комисијата за надзор на пазарот на капитал организира и спроведува обука и полагање на стручен испит за работење со хартии од вредност и за стручен испит за инвестициско советување (во понатамошниот текст: стручни испити), издава на уверенија за положен стручен испит за работење со хартии од вредност и положен стручен испит за инвестициско советување во Република Северна Македонија и врши признавање на документи за стекнати квалификации во странство од областа на работење со хартии од вредност

информатичиент i propozuar nga Ministria e Shoqërisë Informatike dhe Administratës.

(3) Përfaqësuesve nga paragrafi (2) i këtij neni, një herë në vit u pagohet kompensim në para në një shumë e një të tretës së pagës mesatare neto në Republikën e Maqedonisë së Veriut, për çfarë Komisioni sjell vendim.

(4) Përpara fillimit të hyrjes në provimet profesionale, përfaqësuesi i autorizuar i Komisionit e vërteton identitetin e kandidatëve për hyrje në provim me pikëqasje në letërnjoftimin ose pasaportin e tyre.

(5) Vonesa në provim lejohet, por vetëm nëse nga fillimi i provimit nuk kanë kaluar më shumë se 15 minuta.

(6) Kandidatit i cili hyn në provimin profesional nuk i lejohet përdorimi i ligjeve dhe përmbajtjes së tjetër të printuar ose me shkrim, celularit, pajisjeve kompjuterike portative dhe mjeteve të tjera teknike dhe informatike, gjërave të ngjajshme, përveç gjatë hyrjes në fusha të caktuara të provimeve ku kandidatit i lejohet vetëm përdorimi i tabelave përkatëse statistikore pa komente dhe/ose sqarime të shkruara, kalkulator dhe stilolaps.

(7) Gjatë hyrjes në provimet profesionale, kandidatit nuk i lejohet të kontaktojë me kandidatë ose persona të tjerë përveç me informatичиентin nga paragrafi (2) i këtij neni, nëse ka problem teknik me kompjuterin.

(8) Nëse kandidati gjatë hyrjes në provimet profesionale vepron në kundërshtim me paragrafin (6) dhe paragrafin (7) të këtij neni, kjo konstatohet në procesverbalin për hyrje në provimin profesional, kurse kandidatit nuk do i lejohet hyrja e mëtejme në provimin profesional në atë sesion të provimeve dhe do i shqiptohet ndalesë për hyrje në provimin profesional në kohëzgjatje prej dy vitesh, për çfarë Komisioni do sjell Aktvendim kundër të cilit mund të inicohet kontest administrativ përpara Gykatës Administrative brenda 30 ditësh nga dita e pranimit të Aktvendimit. Në atë rast konsiderohet se kandidati nuk e ka kaluar provimin profesional.

(9) Gjatë hyrjes në provimet profesionale, personat nga paragrafi (2) i këtij neni nuk mund të mbahen më gjatë se pesë sekonda në afërsi të drejtëpërdrejtë të kandidatëve të cilët hyjnë në provim, përveç në rast të mënjanimit të një problemi teknik kur nuk mund të qëndrojnë më gjatë se pesë minuta.

(10) Suksesi i provimeve profesionale notohet me “ka kaluar” ose “nuk ka kaluar”, ndërsa kandidati konsiderohet se me sukses e ka kaluar provimin profesional nëse me sukses i ka kaluar edhe pjesën e parë edhe të dytë të provimeve profesionale.

(11) Komisioni me akt nënligjor së afërmi e përcakton procedurën dhe mënyrën e hyrjes në provimet profesionale.

Parandalimi i hyrjes në provimet profesionale

Neni 387

(1) Nëse gjatë trajnimit dhe hyrjes në provimet profesionale

и инвестициско советување.

(2) Содржината, условите и постапката за организирање и спроведување на обука и полагање на стручен испит за работење со хартии од вредност и за инвестициско советување, издавање на уверение за положен стручен испит за работење со хартии од вредност и за инвестициско советување, и признавање на документ за стекнати квалификации во странство во областа на работење со хартии од вредност и инвестициско советување, се уредуваат согласно со овој закон и со подзаконските акти донесени врз основа на овој закон.

Содржина на стручните испити

Член 381

(1) Стручните испити во организација на Комисијата се состојат од два дела и тоа:

- а) Прв дел (теоретски дел), со кој се проверува теоретското знаење на кандидатите и
- б) Втор дел (практичен дел), со кој се проверува способноста за примена на стекнатите теоретски знаења во практика.

(2) Првиот дел од стручниот испит за работење со хартии од вредност се полага по предметите:

- 1) суштина, функции и законска регулатива за функционирањето на пазарот на капитал на Република Северна Македонија;
- 2) акции и
- 3) обврзници.

(3) Вториот дел од стручниот испит за работење со хартии од вредност се состои од:

- 1) практичен пример и/или
- 2) прашања кои треба кандидатот да ги одговори врз основа на анализата на практичниот пример и/или
- 3) задачи кои треба кандидатот да ги реши врз основа на анализата на практичниот пример.

(4) Комисијата со подзаконски акт поблиску ги пропишува испитните области кои се дел од првиот и вториот дел од стручниот испит за работење со хартии од вредност.

(5) Првиот дел од стручниот испит за инвестициски советник се состои од три модули:

- 1) прв модул:
  - а) регулатива за пазарот на капитал во Република Северна Македонија;
  - б) квантитативни методи и статистика;
  - в) економика и
  - г) анализа на финансиски извештаи;

2) втор модул:

- а) финансии на корпорацијата (финансиски менаџмент);
- б) анализа и вреднување на акциите и
- в) анализа и вреднување на инструментите со фиксен доход и

3) трет модул:

- а) финансиски деривативи;
- б) анализа на алтернативни инвестиции;
- в) портфолио менаџмент и

ngajnjë shkaqe të arsyeshme për shkak të së cilave kandidati nuk mund të merr pjesë, respektivisht i njëjti është i parandaluar që të hyjë në provimin për shkak të sëmundjes, mungesës për arsye lehonisë, shkollimit jashtë vendit dhe të ngajshme, trajnimi dhe provimi përkatës profesional shtyhen për një kohë të caktuar.

(2) Aktvendim për vazhdimin e afatit për hyrje në provimet profesionale sjell Komisioni pas një kërkesë të parashtruar nga ana e kandidatit.

(3) Kërkesa nga paragrafi (2) i këtij neni parashtrohet brenda tetë ditësh nga pushimi i shkaqeve për shtyerje të provimit profesional.

(4) Aktvendimi i Komisionit nga paragrafi (2) i këtij neni është përfundimtar dhe kundër tij mund të inicohet kontest administrativ përpara Gjykatës Administrative brenda 30 ditësh nga dita e pranimit të së njëjtite.

(5) Në rast të paragrafit (2) të këtij neni, kandidati nuk hyn në provim të asaj pjese të provimit që paraprakisht tashmë e ka kaluar.

Hyрja në provim e pjesës së parë dhe të dytë të provimeve profesionale

Neni 388

(1) Hyрja në provimet profesionale fillon me hyрje në pjesën e parë (pjesa teorike) të së njëjtite.

(2) Koha e caktuar për përgjigje pyetjeve nga pjesa e parë e provimeve profesionale është 120 minuta për çdo fushë të provimeve.

(3) Kandidati ka të drejtë të hyjë në provim jo më shumë se tre herë në cilëndo fushë të provimeve nga pjesa e parë e provimit profesional për punë me letra me vlerë, respektivisht jo më shumë se tre herë cilindo modul nga pjesa e parë e provimit profesional për këshillim të investimeve.

(4) Kandidati konsiderohet se me sukses ka kaluar pjesën e parë të provimit profesional për punë me letra me vlerë nëse i ka kaluar secilën prej fushave të provimeve me të paktën 70% të numrit total të pikave të parapara për secilën prej tyre.

(5) Kandidati konsiderohet se me sukses ka kaluar pjesën e parë të provimit profesional për këshillim të investimeve nëse i ka kaluar modulet të cilat e përbëjnë me së paku 70% të numrit total të pikave të parapara për secilën modul, por jo më pak se 40% të numrit total të pikave të parapara për secilën prej fushave të provimeve të cilat e përbëjnë modulin përkatës.

(6) Në pjesën e dytë (pjesa praktike) të provimeve profesionale hyret pas pjesës së parë të kaluar me sukses të së njëjtite.

(7) Koha e përcaktuar për përgjigje pyetjeve dhe/ose zgjidhje të detyrave nga studimi i rastit është 120 minuta për secilën fushë të provimeve nga pjesa e dytë e së njëjtave.

г) етика, професионални стандарди и односи со клиенти.

(6) Вториот дел од стручниот испит за инвестициско советник се состои од:

- 1) практичен пример и/или
- 2) прашања кои треба кандидатот да ги одговори врз основа на анализата на практичниот пример и/или
- 3) задачи кои треба кандидатот да ги реши врз основа на анализата на практичниот пример.

(7) Комисијата со подзаконски акт поблиску ги пропишува испитните области кои се дел од првиот и вториот дел од стручниот испит за инвестициски советник.

(8) Комисијата ја утврдува и објавува на својата интернет страна содржината од наставната програма (испитните области) на стручните испити.

Организирање и спроведување на обука и полагање на стручни испити

Член 382

(1) Обука и полагање на стручни испити се спроведува врз основа на констатирана потреба од страна на Комисијата, но не помалку од еднаш годишно.

(2) Комисијата, по предходно констатирана потреба за спроведување на обука и полагање на стручни испити, на својата веб страна и во два дневни весника кои излегуваат на цела територија на Република Северна Македонија на македонски и на албански јазик, објавува оглас со кој ја известува јавноста за организирање и спроведување на обука и полагање на стручни испити.

(3) Стручните и административни работи за потребите на спроведување на обуката и стручните испити ги вршат одговорни лица определени од страна на Претседателот на Комисијата.

(4) На одговорните лица од став (3) на овој член им се исплаќа годишен надоместок во висина која не го надминува износот на една просечна нето плата во Република Северна Македонија, за што Комисијата донесува одлука.

(5) Обуките на стручните испити може да се спроведат како менторска настава или како обуки со организирано предавање.

(6) По спроведена обука за стручните испити, Комисијата организира полагање на стручните испити во определени термини за полагање кои ги објавува на својата интернет страна во испитен календар.

(7) Стручните испити може технички да ги спроведува правно лице избрано од Комисијата. Правното лице треба да поседува просторија за полагање на испит, која е посебно опремена со материјално-техничка и информатичка опрема, интернет врска и опрема за снимање на полагањето.

(8) Комисијата може да не организира и спроведе обуки и полагање на стручните испити објавени со оглас од став (2)

(8) Кандидати кај двете тестови нејадат повеќе од две години од последниот испит. Кандидатите кои не успеат да ги одговорат на тестовите можат повторно да се пријават за испитот следната година.

(9) Кандидатите кои успеат да ги одговорат на тестовите можат повторно да се пријават за испитот следната година.

(10) Несе кандидатите не успеат да ги одговорат на тестовите можат повторно да се пријават за испитот следната година.

(11) Консидеровет се кандидатите кои успеат да ги одговорат на тестовите можат повторно да се пријават за испитот следната година.

(12) Несе кандидатите не успеат да ги одговорат на тестовите можат повторно да се пријават за испитот следната година.

(13) Персонога параграфот (12) и кетитј нени пас хумбјес тесе дрејтесе нга рихурја не провимино професионал ка тесе дрејтесе кесе апликојесе пер трајним тесе ардхшесем тесе цилино е организон Комисиино.

База е пыетјеје

Нени 389

(1) Хурја не пјесен е паре тесе провиеме професионале крехет не менуресе електронике не компјутер дукесе у пергјигјур нумрит тесе кактуар тесе пыетјеје ме згједхјесе тесе нјесе пергјигјесе тесе сактесе нга песе пергјигјетесе е мундшме тесе офруара, тесе организуара не формесе тесе нјесе тести електроник, ку сецила преј пыетјеје влересохет не пика варесисхет нга рендесиа е тесе.

(2) Хурја не пјесен е дутесе тесе провиеме професионале крехет не менуресе електронике не компјутер ме хулултимин е нјесе студими тесе растит десе дукесе у пергјигјур нумрит тесе кактуар тесе пыетјеје десе/осесе детураве лидхур ме студимин е растит тесе цилат кандидатите духет тесе у јеп пергјигјесе десе/осесе згјидхесе згједхјесе тесе нјесе пергјигјесе тесе сактесе нга песе пергјигјетесе е мундшме тесе офруара, ку сецила преј пыетјеје осесе детураве влересохен ме пика варесисхет нга рендесиа е тесе.

(3) Нумрин десе рендесинесе е пыетјеје нга пјесе е паре десе нумрин десе рендесинесе е пыетјеје десе детураве тесе цилат јанесе тесе лидхура ме студиметесе растит нга пјесе е дутесе е провиеме професионале, сесе аферми и перкактон Комисиино.

(4) Резултатетесе нга хурја не пјесен е паре десе тесе дутесе тесе провиеме професионале и јанесе тесе қашшме кандидатите не компјутеринесе тесе цилино ка хуресе не ате провим, менјехересе пас перфундимитесе тесе тесе.

на овој член поради оправдани околности.

Право на следење на обука и полагање на стручни испити

Член 383

(1) Право на следење на обука и полагање на стручен испит за работење со хартии од вредност има лице кое или има завршено четиригодишно високо образование VII/1 или студирал според Болоњската декларација или најмалку има 180 кредити според европскиот кредит-трансфер систем (ЕКТС).

(2) Право на следење на обука и полагање на стручен испит за инвестициско советување, има лице кое или има завршено четиригодишно високо образование VII/1 или студирал според Болоњската декларација или најмалку има 240 кредити според европскиот кредит-трансфер систем (ЕКТС) и со искуство од најмалку една година од областа на финансиите;

(3) За обуките и за полагање на стручните испити Комисијата наплаќа надоместоци кои се утврдени со Тарифникот од член 416 од овој закон и истите се уплатуваат на сметката на Комисијата.

(4) Висината на надоместоците од ставот (3) на овој член Комисијата ги определува врз основа на реално направените трошоци за обуките и полагањето на стручните испити неопходни за спроведување на истите, подготовката на базите на прашања, спроведувањето на електронскиот тест, подготвување на материјали и покани и подготвување на уверенија.

(5) Лице кое сака да ги следи обуките и да ги полага стручните испити треба да поднесе барање до Комисијата за следење на обука и полагање на стручен испит за работење со хартии од вредност и/или за инвестициско советување во рок определен во огласите за организирање на обуки и полагање на стручни испити објавени согласно член 382 став (2) од овој закон.

(6) Комисијата со решение утврдува дали лицето од став (5) на овој член кое поднело барање за следење на обука и полагање на стручен испит ги исполнува условите за да се стекне со статус кандидат за следење на обуката и полагањето на стручниот испит.

(7) Во случај кога Комисијата со решение утврдила дека лицето од став (5) на овој член не ги исполнува условите да следи обука и да полага стручен испит, во рок од 15 дена од денот на донесување на решението Комисијата му ги враќа уплатените надоместоци.

(8) На кандидатите за следење на обуките и полагање на стручни испити Комисијата им доделува Прирачник за обука и полагање на стручен испит.

(9) На кандидатите за следење на обука и полагање на стручен испит мора да им се овозможи да започнат со полагање на стручниот испит во првиот нареден термин од

(5) Pyetjet dhe përgjigjet e tyre nga pjesa e parë e provimeve profesionale, si dhe pyetjet dhe detyrat dhe përgjigjet e tyre të cilat rezultojnë nga studimet e rastit nga pjesa e dytë e provimeve profesionale mbahen në formë elektronike në sistemin e vetëm elektronik për hyrje në provimet profesionale.

(6) Sistemi elektronik nga paragrafi (5) i këtij neni përmban edhe një bazë publikisht të qasshme prej së paku 1500 pyetjeve për pjesën e parë të provimeve profesionale, si dhe bazë publikisht të disponueshme të studimeve prej së paku 150 pyetjeve dhe/ose detyrave për pjesën e dytë të provimeve profesionale.

(7) Kandidati ka të drejtë në pikëqasje të drejtëpërdrejtë në testet elektronike dhe studimet e rastit nga provimi profesional në të cilin ka hyrë.

Rezultate nga hyrja në provimet profesionale

Neni 390

(1) Pas zbatimit të provimeve profesionale, brenda tre ditësh nga dita e hyrjes në provim, Komisioni në faqen e vet të internetit publikon listë jozyrtare të kandidatëve të cilët kanë hyrë në provimin dhe rezultatet e arritura nga i njëjti.

(2) Secili prej kandidatëve i cili ka hyrë në provim ka të drejtë që brenda tre ditësh nga hyrja në provimin profesional të kryejë pikëqasje të drejtëpërdrejtë në testet elektronike ose studimet e rastit në të cilat ky hyrë pas një kërkese paraprakisht të parashtruar për pikëqasje deri te Komisioni, gjatë së cilës bëhet procesverbal nga pikëqasja e kryer.

(3) Secili prej kandidatëve i cili ka hyrë në provim ka të drejtë që brenda pesë ditësh nga dita e hyrjes në provimin profesional të parashtrorë kundërshtim drejtuar Komisionit nëse nuk pajtohet me rezultatit e arritur në provimin.

(4) Për kundërshtimin vendos Komisioni për zbatimin e provimeve profesionale brenda 7 ditësh nga dita e pranimit të kundërshtimit.

(5) Pas përfundimit të afatit të përgjigjes në kundërshtimin e fundit të dorëzuar deri te Komisioni për zbatimin e provimeve profesionale, Komisioni në faqen e vet të internetit publikon listë zyrtare të kandidatëve të cilët e kanë kaluar të njëjtin.

(6) Lista nga paragrafi (1) dhe paragrafi (5) i këtij neni i përmban të dhënat në vijim: fusha e provimeve në të cilën është hyrë, data e hyrjes në provim, emri dhe mbiemri i kandidatëve të cilët kanë hyrë në provim dhe rezultatet të cilat janë arritur.

Akses në sistemin elektronik të hyrjes në provimet profesionale

денот на завршување на обуката, а доколку обуката се спроведува како менторска настава во првиот нареден термин од денот на издаденото решение за право на следење и полагање на стручен испит од страна на Комисијата.

(10) Кандидатите за следење на обука и полагање на стручен испит имаат обврска да го положат стручниот испит во рок од две години од денот на завршувањето на обуката, а доколку обуката се спроведува како менторска настава, кандидатите за следење на обуката и полагање на стручен испит имаат обврска да го положат стручниот испит во рок од две години од денот на издаденото решение за право на следење на обуката и полагање на стручниот испит од страна на Комисијата.

(11) Доколку кандидатите не го положат стручниот испит во рокот од став (10) на овој член, ќе се смета дека не го положиле стручниот испит и за секој од нив Комисијата ќе донесе решение со кое ќе му го одземе правото за полагање на стручниот испит.

(12) Доколку кандидатот не го полага стручниот испит во рок од една година од денот кога извршил уплата на надоместокот за полагање на стручниот испит, Комисијата му го враќа уплатениот надоместок на кандидатот.

(13) Комисијата со подзаконски акт поблиску го пропишува начинот и постапката за поднесување на барање и потребна документација за следење на обука и полагање на стручен испит.

Испитен календар и пријавување за полагање на стручни испити

Член 384

(1) Комисијата определува термини за полагање на стручните испити во испитен календар кој го објавува на својата интернет страна.

(2) Кандидатот кој сака да полага прв или втор дел од стручните испити е должен да достави пријава за полагање до Комисијата за еден од термините наведени во испитниот календар.

(3) Комисијата со подзаконски акт поблиску ги пропишува испитниот календар, роковите и постапката за пријавување за полагање на стручните испити.

Место за полагање на стручните испити

Член 385

(1) Стручните испити се полагаат во просторија посебно опремена за полагање на испитите со материјално-техничка и информатичка опрема, интернет врска и опрема за снимање на полагањето.

(2) Просторијата каде се полагаат стручните испити се снима и во живо се емитува на интернет страната на Комисијата, а ако поради технички причини преносот во живо се прекине, снимката од целиот испит се поставува на интернет страната на Комисијата.

(3) Правното лице кое технички ги спроведува стручните

Neni 391

(1) Në ditën e hyrjes në provimet profesionale, përfaqësuesi i autorizuar i Komisionit i jep kandidatit kod të aksesit, respektivisht fjalëkalim me të cilin miratohet aksesin i kandidatit në sistemin elektronik të hyrjes në provimet profesionale.

(2) Pas miratimit të aksesit, kandidati fiton test të gjeneruar elektronik kompjuterik me një numër të caktuar të pyetjeve për pjesën e parë të provimeve profesionale, respektivisht studim të rastit me pyetje dhe detyra për pjesën e dytë të provimeve profesionale, gjatë së cilës zgjedhjen e pyetjeve dhe studimeve të rastit, sistemi elektronik e kryen me zgjedhje të rastësishme nga baza e pyetjeve.

(3) Çdo hyrje në provim në sistemin elektronik për hyrje në provimet profesionale fillon me udhëzim për mënyrën e dhënies së përgjigjeve në pyetjet e parashtruara dhe/ose zgjidhje të detyrave të parashtruara nga provimet profesionale, si dhe kohëzgjatjen e provimit për të cilin përfaqësuesi i autorizuar i Komisionit jep sqarim shtesë.

(4) Sistemi elektronik i hyrjes në provimet profesionale nuk lejon ekzistimin e një përmbajtjeje identike të testit elektronik në një afat për më shumë se një kandidat.

Parandalimi i zbatimit të provimeve profesionale i natyrës teknike

Neni 392

(1) Në rast të pamundësisë të zbatohet testi i parë ose i dytë nga provimet profesionale për shkak të mosfunksionimit të sistemit elektronik të hyrjes në provimet profesionale, hyrja në provimet profesionale ndërpritet.

(2) Nëse problemet teknike me kompjuterin të cilat i ka kandidati i cili ka hyrë në provimin profesional mënjanohet brenda pesë minutave, provimi vazhdon, a nëse nuk mënjanohen brenda atij afati, provimi vetëm për atë kandidat ndërpritet dhe do mbahet brenda një afati jo më të gjatë se tre ditë nga dita kur provimi është ndërprerë.

(3) Nëse problemet teknike janë paraqitur në kompjuterët tek më shumë se pesë kandidatë dhe të njëjtat nuk mënjanohen brenda pesë minutave, provimi ndërpritet për të gjithë kandidatët që kanë hyrë në provim dhe i njëjti do mbahet brenda tre ditësh nga dita kur provimi ka qenë i ndërprerë.

Komisioni i zbatimit të provimeve profesionale

Neni 393

(1) Komisionin e zbatimit të provimeve profesionale e përbëjnë persona kompetent dhe profesional dhe i njëjti është i formuar me vendim të veçantë të Komisionit të Mbikëqyrjes së Tregut të Kapitalit.

(2) Komisionin për zbatimit të provimeve profesionale e përbëjnë tre anëtarë, nga të cilët një është anëtar i jashtëm dhe dy nga rradhët e punonjësve në Komisionin e Mbikëqyrjes së Tregut të Kapitalit.

испити е должно да го блокира радио фреквенцискиот опсег во просторијата за полагање на испитите за време на спроведување на испитните сесии со соодветна опрема.

Начин на спроведување на стручните испити

Член 386

(1) Полагање на стручните испити се спроведува во работни денови, но во одредени околности и во денови на викенд.

(2) За време на полагањето на стручните испити, во просторијата за полагање на испитите, присутни се двајца овластени претставници од Комисијата, еден претставник од Министерството за финансии, еден претставник од Владата на Република Северна Македонија на предлог на Канцеларијата на Претседателот на Владата на Република Северна Македонија и еден информатичар предложен од Министерството за информатичко општество и администрација.

(3) На претставниците од ставот (2) на овој член еднаш годишно им се исплаќа паричен надоместок во износ од една третина од просечната нето плата во Република Северна Македонија, за што Комисијата донесува одлука.

(4) Пред почетокот на полагањето на стручните испити, овластениот претставник на Комисијата го утврдува идентитетот на кандидатите за полагање на испитот со увид во нивната лична карта или патна исправа.

(5) Доцнење на испит, се дозволува, но само доколку од почеток на испитот не поминале повеќе од 15 минути.

(6) На кандидатот кој го полага стручниот испит не му се дозволува користење на закони и друга печатена или пишана содржина, мобилен телефон, преносни компјутерски уреди и други технички и информатички средства, предмети и слично, освен при полагање на одредени испитни области каде на кандидатот му се дозволува единствено користење на соодветни статистички табели без пишани коментари и/или објаснување, калкулатор и пенкало.

(7) При полагање на стручните испити, на кандидатот не му се дозволува да контактира со други кандидати или лица освен со информатичарот од став (2) на овој член доколку има технички проблем со компјутерот.

(8) Доколку кандидатот при полагањето на стручните испити постапува спротивно од став (6) и став (7) на овој член, тоа се констатира во записникот за полагање на стручниот испит, а на кандидатот нема да му се дозволи натамошно полагање на стручниот испит во таа испитна сесија и ќе му се изрече забрана за полагање на стручниот испит во траење од две години, за што Комисијата ќе донесе решение против кое може да се поведе управен спор пред Управен суд во рок од 30 дена од денот на приемот на решението. Во тој случај се смета дека кандидатот не го положил стручниот испит.

(9) За време на полагање на стручните испити, лицата од ставот (2) на овој член не смеат да се задржуваат подолго од пет секунди во непосредна близина на кандидатите кои полагаат, освен во случај на отстранување на технички проблем кога не смеат да се задржат подолго од пет минути.

(3) Комисиони i zbatimit të provimeve profesionale i verifikon pyetjet për hyrje në provimet profesionale, e përcakton rëndësinë dhe numrin e pyetjeve për provimet profesionale, kryen revizion dhe përditësim të bazave të pyetjeve dhe studimeve të rastit dhe detyrave sipas nevojës, vendos ndaj një kundërshtimi të parashtruar nga ana e kandidatit i cili ka hyrë në provimin profesional dhe merr pjesë në procedurën e vërtetimit për provim të kaluar profesional jashtë vendit. Gjatë revizionit, Komisioni për zbatimin e provimeve profesionale i merr parasysht ndryshimet e rregullave në të cilat është bazuar pyetja, studimi i rastit ose detyra, numri i kandidatëve të cilët kanë dhënë përgjigje, sukseshmëria në dhënien e përgjigjeve në të njëjtat, si dhe kriteret e tjera të cilat mund të kontribuojnë për përmirësimin e cilësisë së pyetjeve, studimeve të rastit dhe detyrave, a në bazë të revizionit të kryer, Komisioni i zbatimit të provimeve profesionale vendos se cilat prej pyetjeve, studimeve të rastit ose detyrave të ndryshohen ose në tërësi të mënjahohen dhe të zëvendësohen me të reja.

(4) Komisioni i zbatimit të provimeve profesionale i shqyrton ofertat e dorëzuara pas një ftese të publikuar paraprake për edukatorë në provimet profesionale dhe dorëzon propozim-listë të edukatorëve Komisionit të Mbikëqyrjes së Tregut të Kapitalit.

(5) Komisioni i zbatimit të provimeve profesionale është i obliguar të sigurojë konfidencialitetin e të dhënave në lidhje me pyetjet, studimet e rastit dhe detyrat nga provimet profesionale dhe përgjigjet e tyre.

(6) Anëtarët e Komisionit të zbatimit të provimeve profesionale fitojnë kompensim vjetor në lartësi e cila nuk e tejkalon shumën e një page mesatare neto në Republikën e Maqedonisë së Veriut, për çfarë Komisioni i Mbikëqyrjes së Tregut të Kapitalit sjell vendim.

Edukatorët dhe të drejtat dhe detyrimet e tyre

Neni 394

(1) Programin mësimor të trajnimeve për provimet profesionale e zbatojnë persona – edukatorë të anazhuar nga Komisioni, gjatë së cilës një edukator mund të jetë person i cili ka arsim universitar dhe përvojë pune prej dhjetë vitesh nga fusha përkatëse për të cilën mban ligjërata ose mentorim. Në zbatimin e trajnimeve mund të marrin pjesë edhe ekspertë të dalluar nga praktika nga vendi dhe jashtë vendit.

(2) Komisioni i Mbikëqyrjes së Tregut të Kapitalit publikon ftesë për dorëzimin e ofertave për zgjedhje të edukatorëve në faqen e vet të internetit.

(3) Komisioni i zbatimit të provimeve profesionale në përputhje me ftesën e publikuar nga paragrafi (2) i këtij neni, i shqyrton ofertat e dorëzura dhe në bazë të kriterëve të përcaktuara në ftesën për dorëzimin e ofertave, përgatit propozim-listë të edukatorëve të cilën e dorëzon deri te Komisioni i Mbikëqyrjes së Tregut të Kapitalit brenda 7

(10) Успехот на стручните испити се оценуваат со „положил“ или „не положил“, а кандидатот се смета дека успешно го положил стручниот испит доколку успешно ги положил и првиот и вториот дел од истиот.

(11) Комисијата со подзаконски акт поблиску ја пропишува постапката и начинот на полагање на стручните испити.

Спреченост за полагање на стручните испити

Член 387

(1) Доколку во текот на обуката и полагањето на стручните испити настанат оправдани причини поради кои кандидатот не може да присуствува, односно истиот е спречен да го полага поради болест, породилно отсуство, школување во странство и слично, обуката и соодветниот стручен испит се одлагаат за определено време.

(2) Решение за продолжување на рокот за полагање на стручните испити донесува Комисијата по поднесено барање од страна на кандидатот.

(3) Барањето од став (2) на овој член се поднесува во рок од осум дена од престанок на причините за одлагање на стручниот испит.

(4) Решението на Комисијата од ставот (2) на овој член е конечно и против него може да се поведе управен спор пред Управен суд во рок од 30 дена од денот на приемот на истото.

(5) Во случајот од ставот (2) на овој член кандидатот не го полага оној дел од испитот што претходно веќе го има положено.

Полагање на првиот и вториот дел од стручните испити

Член 388

(1) Полагање на стручните испити започнува со полагање на првиот дел (теоретски дел) од истите.

(2) Времето определено за одговарање на прашањата од првиот дел на стручните испити изнесува 120 минути за секоја испитна област.

(3) Кандидатот има право да полага најмногу три пати било која испитна област од првиот дел на стручниот испит за работење со хартии од вредност, односно најмногу три пати било кој модул од првиот дел од стручниот испит за инвестициско советување.

(4) Кандидатот се смета дека успешно го положил првиот дел од стручниот испит за работење со хартии од вредност ако ги положил секоја од испитните области со најмалку 70% од вкупниот број предвидени поени за секоја од нив.

(5) Кандидатот се смета дека успешно го положил првиот дел од стручниот испит за инвестициско советување

ditësh nga dita e mbylljes së ftesës së publikuar.

(4) Në rast kur ka më shumë kandidatë të cilët i përmbushin kushtet e përmendura në ftesën për dorëzimin e ofertave, propozim-lista nga paragrafi (3) i këtij neni duhet të përmbajë nga dy propozim-kandidatë për edukator për secilën sferë mësimore.

(5) Komisioni bën një zgjedhje përfundimtare të edukatorëve në bazë të propozim-listës nga paragrafi (3) i këtij neni, pas çfarë i njofton edukatorët për zgjedhjen e tyre dhe në faqen e vet të internetit e publikon listën e edukatorëve të zgjedhur.

(6) Edukatorët për punën e vet kanë të drejtë në kompensim në para të përcaktuar me vendim të veçantë të Komisionit, ndërsa të drejtat dhe detyrimet e tyre rregullohen me kontratë.

(7) Edukatorët janë të obliguar t'i mbajnë ligjëratat sipas një orari të përcaktuara nga ana e Komisionit të Mbikëqyrjes së Tregut të Kapitalit, për të cilin kanë dhënë pëlqim paraprak, ku për çdo ligjëratë janë të obliguar të përgatisin prezantim dhe material përkatës dhe në formë elektronike ose me shkrim t'a dorëzojnë deri te Komisioni jo më vonë se pesë ditë përpara mbajtjes së ligjëratës.

(8) Në rast të parandalimit të mbajtjes së mësimit, edukatorët janë të obliguar që të sigurojnë zëvendësim adekuat, pas një pëlqimi paraprak nga Komisioni i Mbikëqyrjes së Tregut të Kapitalit.

(9) Edukatorët janë të obliguar që të përgatisin materiale dhe përmbajtje përkatëse për ligjërim për çdo sferë mësimore për të cilën janë zgjedhur, në përputhje me programin dhe udhëzimet e dhëna nga Komisioni i Mbikëqyrjes së Tregut të Kapitalit dhe jo më vonë se 15 ditë nga dorëzimi i njoftimit për zgjedhje të edukatorit, t'i dorëzojnë deri te Komisioni i Mbikëqyrjes së Tregut të Kapitalit. Materialet e përgatitura dhe përmbajtja janë pjesë përbërëse e Dorracakëve për trajnim dhe hyrje në provimet profesionale.

(10) Këshilli redaktues nga neni 395 nga ky Ligj i shqyrton materialet e dorëzuara dhe përmbajtjen nga paragrafi (9) i këtij neni dhe brenda 15 ditësh të njëjtat i miraton ose nëse ka nevojë, u jep edukatorëve udhëzime dhe afat prej pesë ditësh që të njëjtat t'i zëvendësojë ose plotësojë.

(11) Edukatorët janë të obliguar të përgatisin pyetje për provimet, studime të rastit dhe detyra për secilën sferë mësimore për të cilën janë përzgjedhur dhe t'i dorëzojnë deri te Komisioni i Mbikëqyrjes së Tregut të Kapitalit jo më vonë se brenda 15 ditësh nga dorëzimi i njoftimit për zgjedhje të një edukatori.

(12) Komisioni i zbatimit të provimeve profesionale i shqyrton pyetjet e dorëzuara, studimet e rastit dhe detyrat nga paragrafi (11) i këtij neni dhe brenda 15 ditësh të njëjtat i miraton ose nëse ka nevojë u jep edukatorëve udhëzime dhe

доколку ги положил модулите кои го сочинуваат со најмалку 70% од вкупниот број на предвидени поени за секој модул, но не помалку од 40% од вкупниот број на предвидени поени за секоја од испитните области кои го сочинуваат соодветниот модул.

(6) Вториот дел (практичен дел) на стручните испити се полага по успешно положен прв дел од истите.

(7) Времето определено за одговарање на прашањата и/или решавање на задачите од студијата на случај изнесува 120 минути за секоја испитна област од вториот дел од истите.

(8) Кандидатот има право да полага најмногу два пати било која испитна област од вториот дел на стручните испити.

(9) Кандидатот се смета дека успешно го положил вториот дел од стручните испити ако ги положил секоја од испитните области со најмалку 70% од вкупниот број предвидени поени за секоја од нив.

(10) Доколку кандидатите не положат некоја од испитните области од првиот или вториот дел од стручните испити, при секое наредно полагање уплатуваат надоместок за повторно полагање на сметката на Комисијата, чија висина е утврдена со Тарифникот од член 416 од овој закон.

(11) Се смета дека кандидатот успешно го положил стручниот испит доколку ги положил и првиот и вториот дел од истиот.

(12) Доколку кандидатот не ги положи стручните испити согласно став (3) и став (8) на овој член, тогаш тој го губи правото за повторно полагање на стручниот испит за кој Комисијата му издала решение согласно член 383 став (6) од овој Закон.

(13) Лицето од став (12) на овој член по губењето на правото за повторно полагање на стручниот испит има право да се пријави на идна обука која ќе ја организира Комисијата.

База на прашања

Член 389

(1) Полагањето на првиот дел од стручните испити се врши електронски на компјутер со одговарање на определен број на прашања со избор на еден точен одговор од понудени пет можни одговори, организирани во форма на електронски тест при што секој од прашањата се вреднуваат со поени во зависност од нивната тежина.

(2) Полагањето на вториот дел од стручните испити се врши електронски на компјутер со проучување на студија на случај и одговарање на определен број на прашања и/или задачи поврзани со студијата на случај кои кандидатот треба да ги одговори и/или реши со избор на еден точен одговор од понудени пет можни одговори, при што секој од прашањата или задачите се вреднуваат со поени во

бренда pesë ditësh të njëjtat t'i ndryshojnë ose plotësojnë.

(13) Pyetjet dhe detyrat e miratuara për zbatimin e provimeve profesionale nga ana e Komisionit të zbatimit të provimeve profesionale, edukatorët janë të obliguar që brenda 10 ditësh nga dita e miratimit t'i fusin të njëjtat në sistemin elektronik të hyrjes në provime profesionale.

(14) Komisioni i zbatimit të provimeve profesionale brenda 10 ditësh nga dita e futjes së pyetjeve, studimeve të rastit dhe detyrave në sistemin elektronik për hyrje në provime profesionale nga ana e edukatorëve, i verifikon të njëjtat në sistemin elektronik.

Këshilli redaktues

Neni 395

(1) Për nevojat e përgatitjes së Dorracakave për trajnim dhe hyrje në provimet profesionale formohet Këshilli Redaktues me vendim të posaçëm të Kryetarit të Komisionit.

(2) Këshilli Redaktues përbëhet nga katër anëtarë nga të cilët njëri është Kryetar i Këshillit.

(3) Këshilli Redaktues, brenda 30 ditësh nga dorëzimi i materialeve dhe përmbajtjes nga ana e edukatorëve, i shqyrton, i përgatit dhe i dorëzon për printim Dorracakët për trajnim dhe hyrje në provimet profesionale.

(4) Anëtarët e Këshillit Redaktues kanë të drejtë në kompensim në para për përgatitje të Dorracakëve për trajnim dhe hyrje në provimet profesionale, të cilin e përcakton Komisioni i Mbikëqyrjes së Tregut të Kapitalit me vendim të posaçëm.

Lëshimi i Vërtetimit për provim të kaluar profesional

Neni 396

(1) Kandidatëve të cilët kanë kaluar provimin profesional, Komisioni u lëshon Vërtetim për provim të kaluar profesional brenda 15 ditësh nga dita e hyrjes në provimin profesional.

(2) Personi, Vërtetimi i të cilit për provim të kaluar profesional është humbur apo shkatërruar, mund të parashtrojë kërkesë drejtuar Komisionit për lëshimin e një duplikati për të njëjtin.

(3) Ndaj kërkesës nga paragrafi (2) i këtij neni parashtrohet si në vijim:

1) arsyeya për nevojën e lëshimit të duplikatit të Vërtetimit për provim të kaluar profesional nga Komisioni;

2) në rast të humbjes të së njëjtës, provë se vërtetimi i humbur për provim të kaluar profesional është shpallur i pavlefshëm në përputhje me rregullat pozitive ligjore dhe

3) provë për kompensim të paguar për lëshimin e duplikatit të vërtetimit për provim të kaluar profesional.

(4) Komisioni brenda 15 ditësh nga dita e pranimit të kërkesës

зависност од нивната тежина.

(3) Бројот и тежината на прашањата од првиот дел и бројот и тежината на прашањата и задачите кои се поврзани со студиите на случај од вториот дел на стручните испити поблиску ги пропишува Комисијата.

(4) Резултатите од полагањето на првиот и вториот дел од стручните испити му се достапни на кандидатот на компјутерот на кој го полагал испитот, веднаш по неговото завршување.

(5) Прашањата и нивните одговори од првиот дел на стручните испити, како и прашањата и задачите и нивните одговори кои произлегуваат од студиите на случај од вториот дел на стручните испити се чуваат во електронска форма во единствениот електронски систем за полагање на стручните испити.

(6) Електронскиот систем од став (5) на овој член содржи и јавно достапна база од најмалку 1500 прашања за првиот дел на стручните испити, како и јавно достапна база од студии на случај од најмалку 150 прашања и/или задачи за вториот дел од стручните испити.

(7) Кандидатот има право на непосреден увид во електронските тестови и студиите на случај од стручниот испит кој го полагал.

Резултати од полагање на стручните испити

Член 390

(1) По спроведување на стручните испити, во рок од три дена од денот на полагањето, Комисијата на својата интернет страна објавува неофицијален список на кандидати кои го полагале испитот и постигнатите резултати од истиот.

(2) Секој од кандидатите кој полагал има право во рок од три дена од полагањето на стручниот испит да изврши непосреден увид во електронските тестови или студиите на случај кој ги полагал по претходно поднесено барање за увид до Комисијата, при што се прави записник од извршениот увид.

(3) Секој од кандидатите кој полагал има право во рок од пет дена од денот на полагањето на стручниот испит да поднесе приговор до Комисијата доколку не се согласува со резултатот постигнат на испитот.

(4) По приговорот одлучува Комисијата за спроведување на стручните испити во рок од 7 дена од денот на прием на приговорот.

(5) По истекување на рокот за одговор на последниот приговор доставен до Комисијата за спроведување на стручните испити, Комисијата на својата интернет страна објавува официјален список на кандидати кои го полагале испитот.

me Aktvendim vendos për lëshimin e një duplikati të vërtetimit për provim të kaluar profesional. Aktvendimi është përfundimtar dhe kundër të njëjtit mund të inicohet kontest administrativ përpara Gjykatës Administrative brenda 30 ditësh nga dita e pranimit.

(5) Në kërkesë të një personi i cili ka kaluar provimin profesional nga fusha e punës me letra me vlerë dhe këshillim të investimeve jashtë vendit, Komisioni i lëshon Vërtetim nëse janë të përmbushura kushtet në vijim:

1) kualifikimi i personit të jetë me standarde jo më të ulta nga standardet që kërkohen me këtë Ligj, ashtu që një person të kualifikohet si person i cili ka të drejtë të hyjë në provim profesional;

2) personi me sukses t'i kalojë fushat e provimeve nga provimi profesional i zbatuar nga Komisioni me të cilin është siguruar me dituri adekuate nga fusha e punës me letra me vlerë, respektivisht nga fusha e këshillimit të investimeve dhe

3) të parashtrijë provë për kompensim të paguar për shqyrtim dhe njohje të vërtetimit për punë me letra me vlerë, respektivisht këshillim të investimeve në përputhje me Tariforen nga neni 416 i këtij Ligji.

(6) Personi nga paragrafi (5) i këtij neni e parashtron kërkesën dhe dokumentacionin e bashkangjitur deri te Komisioni i Mbikëqyrjes së Tregut të Kapitalit.

(7) Komisioni për zbatimin e provimeve profesionale e shqyrton kërkesën dhe dokumentacionin e dorëzuar nga paragrafi (6) dhe nëse personi nuk e përmbush kushtin nga paragrafi (5) pika 1, i propozon Komisionit të Mbikëqyrjes së Tregut të Kapitalit se cilat fusha duhet në mënyrë shtesë t'i kalojë personi në mënyrë që të përmbush kushtin.

(8) Komisioni i Mbikëqyrjes së Tregut të Kapitalit sjell Aktvendim për provim të kaluar profesional personit nga paragrafi (6) brenda 15 ditësh nga dita e kalimit me sukses të fushave shtesë të provimeve të cilat janë pjesë e propozimit të Komisionit të zbatimit të provimit profesional nga paragrafi (7) i këtij neni. Aktvendimi i Komisionit të Mbikëqyrjes së Tregut të Kapitalit është përfundimtar dhe kundër të njëjtit mund të inicohet kontest administrativ përpara Gjykatës Administrative brenda 30 ditësh nga dita e pranimit.

(9) Brenda 15 ditësh nga dita e lëshimit të Aktvendimit nga paragrafi (8) i këtij neni, Komisioni lëshon Vërtetim për provim të kaluar profesional.

(10) Komisioni me akt nënligjor së afërmi i përcakton formën, përmbajtjen dhe procedurën e lëshimit të vërtetimit për provim të kaluar profesional.

Revizion i provimeve të zbatuara profesionale

Neni 397

(1) Materialet nga provimet e mbajtura profesionale, versionet elektronike nga testet, studimet e rastit dhe detyrat për hyrje në provimin profesional dhe specimenët për kontrollimin e saktësisë së përgjigjeve në testin dhe detyrat, si dhe inçizimet nga provimet e mbajtura profesionale mbahen në Komision dhe sistemin elektronik për hyrje në provimet profesionale.

(6) Списокот од став (1) и став (5) на овој член ги содржи следните податоци: испитната област која се полагала, датум на полагањето, име и презиме на кандидатите кои полагале и резултати кои ги постигнале.

Пристап до електронскиот систем за полагање на стручните испити

Член 391

(1) На денот на полагањето на стручните испити, овластениот претставник на Комисијата му дава на кандидатот пристапен код, односно лозинка со кој му се одобрува пристап на кандидатот во електронскиот систем за полагање на стручните испити.

(2) По одобрувањето на пристапот, кандидатот добива компјутерски генериран електронски тест со определен број на прашања за првиот дел од стручните испити, односно студија на случај со прашања и задачи за вториот дел од стручните испити, при што изборот на прашања и студии на случај електронскиот систем ја прави по случаен избор од базата на прашања.

(3) Секое полагање во електронскиот систем за полагање на стручните испити започнува со упатство за начинот на одговарање на поставените прашања и/или решавање на поставените задачи од стручните испити, како и времетраењето на испитот за кое овластениот претставник на Комисијата дава дополнително појаснување.

(4) Електронскиот систем за полагање на стручните испити не дозволува постоење на идентична содржина на електронски тест во еден термин за повеќе од еден кандидат.

Спреченост за спроведување на стручните испити од техничка природа

Член 392

(1) Во случај на неможност да се спроведе првиот или вториот дел од стручните испити поради нефункционирање на електронскиот систем за полагање на стручните испити, полагањето на стручните испити се прекинува.

(2) Доколку техничките проблеми со компјутерот кои ги има кандидатот кој го полага стручниот испит бидат отстранети за пет минути испитот продолжува, а доколку не бидат отстранети во тој рок испитот само за тој кандидат се прекинува и ќе се одржи во рок од најмногу три дена од денот кога испитот бил прекинат.

(3) Доколку технички проблеми се појавиле на компјутерите кај повеќе од пет кандидати и истите не бидат отстранети во рок од пет минути испитот се прекинува за сите кандидати што го полагаат и истиот ќе се одржи во рок од најмногу три дена од денот кога испитот бил прекинат.

Комисија за спроведување на стручните испити

(2) Комисиони i Mbikëqyrjes së Tregut të Kapitalit formon Komisionit të Revizionit të provimeve të mbajtura profesionale, i cili në punën e tij i përdor materialet nga paragrafi (1) i këtij neni. Në Komisionin e Revizionit detyrimisht janë anëtarë edhe dy persona të propozuar nga Ministria e Financave.

(3) Komisioni i Revizionit takohet një herë në vit dhe kryen revizion të zbatimit të provimeve profesionale, përfshirë edhe faktin nëse në provimet profesionale kanë hyrë kandidatët të cilët i përmbushin kushtet për hyrje në të njëjtat, për çfarë dorëzon procesverbal deri te Komisioni i Mbikëqyrjes së Tregut të Kapitalit.

(4) Anëtarëve të Komisionit të Revizionit u takon kompensim në para, i cili në nivel vjetor është një pagë mesatare neto në Republikën e Maqedonisë së Veriut, për çfarë Komisioni i Mbikëqyrjes së Tregut të Kapitalit sjell vendim.

Revokim i Vërtetimit të përvetësuar

Neni 398

(1) Përderisa Komisioni i Revizionit nga neni 397 paragrafi (2) i këtij Ligji vërteton parregullsi në zbatimin e provimeve profesionale në kuptim të nenit 386 paragrafi (6) dhe paragrafi (7) i këtij Ligji, propozon revokimin e Vërtetimit nga neni 396 i këtij Ligji.

(2) Komisioni i Mbikëqyrjes së Tregut të Kapitalit sjell Aktvendim për revokimin e Vërtetimit në bazë të propozimit të Komisionit të Revizionit brenda tre ditësh nga pranimi i propozimit.

(3) Aktvendimi nga paragrafi (2) i këtij neni është përfundimtar. Brenda 30 ditësh nga dita e pranimit të Aktvendimit mund të inicohet kontest administrativ përpara Gjykatës Administrative.

KAPITULLI XII **KOMISIONI I MBIKËQYRJES SË TREGUT TË** **KAPITALIT**

NËNKAPITULLI 1

DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Statusi juridik

Neni 399

(1) Në fushën e tregut të kapitalit themelohet Komisioni i Mbikëqyrjes së Tregut të Kapitalit, i cili paraqet trup autonom dhe i pavarur me autorizime publike të përcaktuara me këtë Ligj ose tjetër me qëllim për t'i rregulluar dhe të kyejë mbikëqyrje të subjektëve të tregut të kapitalit dhe të punës me

Член 393

(1) Комисијата за спроведување на стручните испити ја сочинуваат компетентни и стручни лица и истата е формирана со посебна одлука на Комисијата за надзор на пазарот на капитал.

(2) Комисијата за спроведување на стручните испити ја сочинуваат три члена, од кои еден е надворешен член и двајца од редот на вработените во Комисијата за надзор на пазарот на капитал.

(3) Комисијата за спроведување на стручните испити ги верификува прашањата за полагање на стручните испити, ја одредува тежината и бројот на прашањата за стручните испити, врши ревизија и ажурирање на базите на прашања и студии на случај и задачи по потреба, одлучува по поднесен приговор од страна на кандидат кој полагал стручен испит и учествува во постапката за признавање на уверение за положен стручен испит во странство. При ревизијата, Комисијата за спроведување на стручните испити ги има во предвид измените на прописите на кои е засновано прашањето, студијата на случај или задача, бројот на кандидати кои ги одговориле, успешноста во одговарањето на истите, како и други критериуми кои можат да придонесат за подобрување на квалитетот на прашањата, студиите на случај и задачите, а врз основа на извршената ревизија Комисијата за спроведување на стручните испити одлучува кои од прашањата, студиите на случај или задачи да бидат изменети или целосно отстранети и заменети со нови.

(4) Комисијата за спроведување на стручните испити ги разгледува доставените понуди по предходно објавената покана за едукатори на стручните испити и доставува предлог листа на едукатори на Комисијата за надзор на пазарот на капитал.

(5) Комисијата за спроведување на стручните испити е должна да ја обезбеди тајноста на податоците во врска со прашањата, студиите на случај и задачите од стручните испити и нивните одговори.

(6) Членовите на Комисијата за спроведување на стручните испити добиваат годишен надоместок во висина која не го надминува износот на една просечна нето плата во Република Северна Македонија, за што Комисијата за надзор на пазарот на капитал донесува одлука.

Едукатори и нивни права и обврски

Член 394

(1) Наставната програма на обуките за стручните испити ја спроведуваат лица – едукатори ангажирани од Комисијата, при што едукатор може да биде лице кое има универзитетско образование и работно искуство од десет години од соодветната област за која ќе држи предавања или менторство. Во спроведување на обуките може да

instrumentet financiare në territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut. Për përdorim ndërkombëtar Komisioni do ta përdorë emrin Capital Market Supervisory Authority (CAMSA).

(2) Komisioni, në kuadër të kompetencave dhe autorizimeve të veta ligjore, kujdeset për një funksionim ligjor dhe efikas të tregut të kapitalit, për mbrojtjen e të drejtave të investitorëve me qëllim të fuqizimit të vazhdueshëm të besimit të publikut në institucionet e tregut të kapitalit dhe për qëndrueshmërinë e tregut të kapitalit në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

(3) Komisioni është person juridik me autonomi administrative, financiare dhe administrative me ndarësi dhe pavarësi funksionale në aspekt të organizimit dhe vendimmarrjes nga organet e pushtetit qendror dhe lokal.

(4) Komisioni ka autorizime për realizimin e qëllimeve dhe për ushtrimin e funksioneve të përcaktuara me ligj.

(5) Komisioni është i pavarur në punën dhe vendimmarrjen e vet dhe kompetencën e vet në rregullimin e tregut të kapitalit e realizon në kornizat e përcaktuara me ligj dhe rregullat e sjellura në bazë të ligjit dhe në përputhje me parimet e objektivitetit, transparencës dhe jodiskriminimit, me zbatim të përvojave dhe praktikave më të mira ndërkombëtare.

(6) Komisioni për punën e vet drejtëpërdrejtë përgjigjet përpara Kuvendit të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(7) Në zbatimin dhe ekzekutimin e autorizimeve publike, Komisioni është i autorizuar që me këtë dhe me Ligj tjetër të sjell akte nënligjore juridike, siç janë: rregullore, rregulla, udhëzime, metodologji, vendime, aktvendime, kode dhe akte të tjera të karakterit të përgjithshëm.

(8) Komisioni është i autorizuar që me këtë ose ligj tjetër të sjell akte të brendshme juridike në lidhje me: organizimin dhe funksionimin e Komisionit, çështjet lidhur me marrëdhëniet e punës dhe çështje të tjera të karakterit të brendshëm. Aktet e brendshme juridike publikohen në faqen e internetit të Komisionit.

(9) Komisioni mund të merr qëndrime, të jep mendime, si dhe forma të tjera të kumtesave publike në zbatimin e ligjeve në kompetencë të vet ose nga rregullave përkatëse nënligjore. Komisioni përgatit dhe publikon dorracakë, literaturë profesionale dhe materiale të tjera nga fusha e tregut të kapitalit. Kur është e zbatueshme, aktivitetet e Komisionit nga ky paragraf bëhen të qasshme për publikun me publikim në faqen e internetit ose në mënyrë tjetër përkatëse.

(10) Komisioni sjell statut me të cilin rregullohen çështjet e lidhura me organizimin dhe rregullimin e tij të brendshëm, administrimi dhe udhëheqja, mënyra e punës dhe vendimmarrjes, aktet e brendshme juridike, procedurat e sjelljes së akteve dhe ndryshimeve dhe plotësimeve,

учествуваат и признати стручњаци од праксата од земјата и од странство.

(2) Комисијата за надзор на пазарот на капитал објавува покана за доставување на понуди за избор на едукатори на својата интернет страна.

(3) Комисијата за спроведување на стручните испити согласно објавената покана од став (2) на овој член, ги разгледува доставените понуди и врз основа на критериумите утврдени во поканата за доставување на понудите, подготвува предлог листа на едукатори која ја доставува до Комисијата за надзор на пазарот на капитал во рок од 7 дена од денот на затварање на објавената покана.

(4) Во случај кога има повеќе кандидати кои ги исполнуваат условите наведени во поканата за доставување на понуди, предлог листата од став (3) на овој член треба да содржи по два предлог кандидати за едукатор за секое наставно подрачје.

(5) Комисијата прави конечен избор на едукатори врз основа на предлог листата од став (3) на овој член, по што ги известува едукаторите за нивниот избор и на својата интернет страна ја објавува листата на избраните едукатори.

(6) Едукаторите за својата работа имаат право на паричен надоместок утврден со посебна одлука на Комисијата, додека пак нивните права и обврските се уредуваат со договор.

(7) Едукаторите се должни да ги одржуваат предавањата според утврдениот распоред од страна на Комисијата за надзор на пазарот на капитал, за кој дале претходна согласност, при што за секое предавање тие се должни да подготват соодветна презентација и материјал и во писмена или електронска форма да го достават до Комисијата најдоцна пет дена пред одржување на предавањето.

(8) Во случај на спреченост за одржување на наставата, едукаторите се должни да обезбедат адекватна замена, по претходна согласност од Комисијата за надзор на пазарот на капитал.

(9) Едукаторите се должни да подготват соодветни материјали и содржина за предавање за секое наставно подрачје за кое се избрани, согласно програмата и насоките дадени од Комисијата за надзор на пазарот на капитал и најдоцна 15 дена од доставата на известувањето за избор на едукатор да ги достават до Комисијата за надзор на пазарот на капитал. Подготвените материјали и содржина се составен дел на Прирачниците за обука и полагање на стручните испити.

(10) Уредувачкиот совет од член 395 од овој закон ги разгледува доставените материјали и содржина од став (9) на овој член и во рок од 15 дена истите ги одобрува или

bashkëpunimin me institucione dhe trupa të tjerë vendor dhe të huaj dhe çështje të tjera me rëndësi për punën e Komisionit.

(11) Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut jep pëlqim statutit të Komisionit, si dhe ndryshimeve dhe plotësimeve të tij.

(12) Komisioni sjell rregullore me të cilën e rregullon mënyrën e punës së vet si një trup kolektiv.

Aftësia juridike Neni 400

Komisioni si person juridik ka aftësi juridike për t'u paraqitur në qarkullimin juridik, në veçanti kur:

- 1) përmyll kontrata;
- 2) inicon procedura juridike dhe është lëndë e të njëjtave dhe
- 3) përvetëson, administron, ruan dhe disponon me pronën e vet të luajtshme dhe të paluajtshme, ndërsa asetet nga dispozicioni janë të ardhura të Komisionit.

Pavarësi

Neni 401

(1) Komisioni është i pavarur gjatë realizimit të qëllimeve dhe funksioneve dhe është përgjegjës për punën e tij nën kushte dhe në mënyrë të përcaktuara me këtë Ligj.

(2) Komisioni për punën e vet dorëzon deri te Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut një herë në vit, jo më vonë se deri më 31 Maj, raport vjetor për punën e vet, së bashku me raportet financiare të reviduara nga revizor me standardet ndërkombëtare të revizionit dhe planin financiar për vitin e ardhshëm.

(3) Komisioni brenda 15 ditë kalendarike nga dita e dorëzimit të raportit vjetor nga paragrafi (1) i këtij neni, e publikon në faqen e vet të internetit dhe publikon përmbledhje të raportit vjetor me mendim nga revizor i autorizuar në dy gazeta ditore që dalin në territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut, në gjuhën maqedonishte dhe gjuhën të cilën e flasin së paku 20% të qytetarëve të cilët flasin gjuhë zyrtare ndryshe nga gjuha maqedonishte.

Parimet e administrimit të mirë Neni 402

(1) Komisioni i zbaton autorizimet e veta të cilat i ka në përputhje me parimet e administrimit të mirë.

(2) Vendimet e Komisionit janë të paanshme dhe bazohen në supozime objektive dhe bazë të arsyeshme dhe zbatohen në një mënyrë të drejtë, jodiskriminuese dhe të matur.

Selia dhe vula Neni 403

доколку има потреба им дава на едукаторите насоки и рок од пет дена истите да ги изменат или надополнат.

(11) Едукаторите се должни да подготват испитни прашања, студии на случај и задачи за секое наставно подрачје за кое се избрани и да ги достават до Комисијата за надзор на пазарот на капитал најдоцна 15 дена од доставата на известувањето за избор на едукатор.

(12) Комисијата за спроведување на стручните испити ги разгледува доставените прашања, студии на случај и задачи од став (11) на овој член и во рок од 15 дена истите ги одобрува или доколку има потреба им дава на едукаторите насоки и рок од пет дена истите да ги изменат или надополнат.

(13) Одобрените прашања и задачи за спроведување на стручните испити од страна на Комисијата за спроведување на стручни испити, едукаторите се должи во рок од 10 дена од денот на одобрување да ги внесат истите во електронскиот систем за полагање на стручните испити.

(14) Комисијата за спроведување на стручните испити во рок од 10 дена од денот на внесување на прашањата, студиите на случај и задачите во електронскиот систем за полагање на стручните испити од страна на едукаторите, ги верификува истите во електронскиот систем.

Уредувачки совет

Член 395

(1) За потребите на подготовка на Прирачници за обука и полагање на стручните испити се формира Уредувачки совет со посебна одлука на Претседателот на Комисијата.

(2) Уредувачкиот совет се состои од четири члена од кои еден е Претседател на советот.

(3) Уредувачкиот совет, во рок од 30 дена од доставата на материјалите и содржината од страна на едукаторите, ги прегледува, уредува, подготвува и ги предава за печатење Прирачниците за обука и полагање на стручните испити.

(4) Членовите на уредувачкиот совет имаат право на паричен надоместок за подготовка на Прирачниците за обука и полагање на стручните испити, кој го утврдува Комисијата за надзор на пазарот на капитал со посебна одлука.

Издавање на уверение за положен стручен испит

Член 396

(1) На кандидатите кои положиле стручен испит, Комисијата им издава уверение за положен стручен испит во рок од 15 дена од денот на полагањето на стручниот испит.

(2) Лице чие уверение за положен стручен испит е изгубено

(1) Selia e Komisionit është në Shkup.

(2) Komisioni ka vullë në të cilin përmbahet emërtimi i plotë në gjuhën maqedonishte me alfabetin cirilik, si dhe gjuhën të cilën e flasin së paku 20% e qytetarëve dhe alfabetin e saj dhe stemën e Republikës së Maqedonisë së Verut.

Përbërja e Komisionit

Neni 404

(1) Komisioni është i përbërë nga pesë anëtarë (komisionarë), nga të cilët njëri është Kryetar i Komisionit, njëri është Zëvendëskryetari i Komisionit dhe tre janë anëtarë të jashtëm - komisionarë.

(2) Kryetari i Komisionit dhe zëvendësi i tij profesionalisht e ushtrojnë funksionin e tyre në Komisionin me themelimin e një marrëdhënie pune me orar të plotë të punës (persona të punësuar) dhe nuk mund të kanë funksion tjetër dhe të jenë të punësuar në vend tjetër ose të fitojnë kompensim tjetër përveç pagës si komisionarë (anëtarë) dhe kompensime nga honorare të perkohshme edukative dhe autoriale. Në raport me realizimin e të drejtave, detyrimeve dhe përgjegjësive nga marrëdhënia e punës e kryetarit të Komisionit dhe zëvendësi i tij, zbatohet Ligji i Marrëdhënënieve të Punës.

(3) Mandati i anëtarëve të Komisionit është pesë vite me të drejtë të rizgjedhjes.

(4) Kryetari i Komisionit, zëvendëskryetari, respektivisht komisionari, mandati i të cilit ka përfunduar, e ushtron funksionin deri në emërimin e një anëtari të ri, por jo më gjatë se tre muaj.

(5) Tre muaj përpara përfundimit të mandatit të secilit anëtar të Komisionit, Komisioni me shkrim e njofton Qeverinë e Republikës së Maqedonisë së Veriut me çfarë fillon procedura e zgjedhjes së anëtarit të ri.

(6) Kryetari i Komisionit e prezanton, udhëheq dhe përfaqëson Komisionin në vend dhe jashtë vendit dhe ka të drejta, detyrime, përgjegjësi dhe autorizime të tjera të përcaktuara me ligj, akt nënligjor, statut dhe rregullore.

(7) Anëtarët e jashtëm – komisionarë e ushtrojnë funksionin pa themelimin e një marrëdhënie pune në Komision.

Emërimi dhe shkarkimi i Kryetarit të Komisionit, zëvendëskryetarit dhe komisionarëve tjerë

Neni 405

(1) Kryetarin e Komisionit, zëvendëskryetarin dhe komisionarët i zgjedh dhe i shkarkon Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut, me propozim të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(2) Kryetari i Komisionit, zëvendëskryetari dhe komisionarët zgjedhen me anë të një shpalljeje publike e cila publikohet në së paku tre gazeta ditore të cilat botohen në tërë territorin e

или уништено, може да поднесе барање до Комисијата за издавање на дупликат на истото.

(3) Кон барањето од став (2) на овој член, се приложува следново:

- 1) причина за потребата од издавање на дупликат на уверение за положен стручен испит од Комисијата;
- 2) во случај на губење на истото, доказ дека изгубеното уверение за положен стручен испит е огласено за неважечко, согласно позитивните законски прописи и
- 3) доказ за уплатен надоместок за издавање на дупликат на уверение за положен стручен испит.

(4) Комисијата во рок од 15 дена од денот на прием на барањето со решение одлучува за издавање на дупликат на уверение за положен стручен испит. Решението е конечно и против истото може да се поведе управен спор пред Управен суд во рок од 30 дена од денот на приемот.

(5) На барање на лице кое положило стручен испит од областа за работење со хартии од вредност и инвестициско советување во странство, Комисијата му издава уверение доколку се исполнети следниве услови:

- 1) квалификацијата на лицето да е со стандарди не пониски од стандардите што се бараат со овој Закон, за едно лице да се квалификува како лице кое има право да полага стручен испит;
- 2) лицето успешно да ги положи испитните области од стручниот испит спроведен од Комисијата со кои се обезбедил со адекватно знаење од областа на работењето со хартии од вредност односно од областа на инвестициско советување и
- 3) приложи доказ за уплатен надоместок за разгледување и признавање на уверение за работење со хартии од вредност, односно инвестициско советување согласно Тарифникот од член 416 од овој закон.

(6) Лицето од став (5) на овој член барањето и придружната документација ги поднесува до Комисијата за надзор на пазарот на капитал.

(7) Комисијата за спроведување на стручните испити го разгледува барањето и доставената документација од став (6) и доколку лицето не го исполнува условот од став (5) точка 1 и предлага на Комисијата за надзор на пазарот на капитал кои испитни области е потребно дополнително да ги полага лицето за да го исполни условот.

(8) Комисијата за надзор на пазарот на капитал донесува решение за положен стручен испит на лицето од став (6) во рок од 15 дена од денот на успешно положување на дополнителните испитни области кои се дел од предлогот на Комисијата за спроведување на стручниот испит од став (7) на овој член. Решението на Комисијата за надзор на пазарот на капитал е конечно и против истото може да се поведе управен спор пред Управен суд во рок од 30 дена од денот на приемот.

Republikës së Maqedonisë së Veriut nga të cilat njëra prej gazetave është në gjuhën të cilën e flasin së paku 20% e qytetarëve që flasin gjuhë zyrtare ndryshe nga gjuha maqedonishte.

(3) Për Kryetar të Komisionit, zëvendëskryetar dhe komisionar mund të zgjedhet person i cili i përmbush kushtet në vijim, dhe atë:

- 1) të jetë shtetas i Republikës së Maqedonisë së Veriut;
- 2) të ketë vërtetim për arsim të mbaruar sipëror;
- 3) të jetë ekspert nga fusha e financave ose e drejta afariste;
- 4) të posedojë një prej certifikateve të pranuara ndërkombëtarisht në vijim ose vërtetimeve për njohje aktive të gjuhës anglishte jo më të vjetër se pesë vite:
- TOEFL IBT – së paku 74 pikë, - IELTS (IELTS) – së paku 6 pikë, ILEC (ILEC) (Cambridge English: Legal) – së paku B2 (B2) nivel, - FCE (FCE) (Cambridge English: First) – provim i kaluar ose – BULATS (BULATS) – së paku 60 pikë; APTIS (APTIS) – së paku nivelin B2 (B2).
- 5) të ketë së paku pesë vite përvojë pune në fushën e së drejtës së financave ose afariste;
- 6) të mos jetë anëtar i organeve të një partie politike;
- 7) një vit para zgjedhjes, personi ose partneri i tij bashkëshortor, respektivisht personi me të cilin jeton në bashkësi jashtëmartesore nuk ka qenë anëtar i një bordi drejtues ose bordi mbikëqyrës oseBordi të drejtorëve, si dhe administrues dhe anëtar i një bordi mbikëqyrës ose kontrollues i një personi juridik mbi të cilin kryen mbikqyrje Komisioni, respektivisht supervizion kryen Banka Popullore e Republikës së Maqedonisë së Veriut;
- 8) të mos jetë bashkëpronar në person juridik mbi të cilin mbikëqyrje kryen Komisioni;
- 9) të mos jetë aksionar me mbi 5% pjesëmarrje në aksionet me të drejtë vote në një shoqëri aksionare me aksionet e së së cilës tregtohet në treg të rregulluar dhe 25% e aksioneve të emetuara të cilësdo shoqëri aksionare tjetër;
- 10) të mos jetë funksionar i cili udhëheq me një organ shtetëror ose organ të administratës shtetërore.

(4) Kryetari i Komisionit, zëvendëskryetari dhe komisionarët (anëtarët) tjerë mund të parashtrajnë dorëheqje me parashtrimin e një deklarate me shkrim deri te Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut. Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut menjëherë e dorëzon deklaratën me shkrim për dorëheqjen deri te Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut. Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut në seancën e parë të rradhës, pa debat konstaton se Kryetarit të Komisionit, zëvendëskryetarit, respektivisht

(9) Во рок од 15 дена од денот на издавање на Решението од став (8) на овој член, Комисијата издава уверение за положен стручен испит.

(10) Комисијата со подзаконски акт поблиску ги пропишува формата, содржината и постапката за издавање на уверение за положен стручен испит.

Ревизија на спроведени стручни испити

Член 397

(1) Материјалите од одржаните стручни испити, електронските верзии од тестовите, студиите на случај и задачите за полагање на стручниот испит и специмените за проверка на точноста на одговорите на тестот и задачите, како и снимките од одржаните стручни испити се чуваат во Комисијата и во електронскиот систем за полагање на стручни испити.

(2) Комисијата за надзор на пазарот на капитал формира Комисија за ревизија на одржаните стручни испити, која во својата работа ги користи материјалите од ставот (1) на овој член. Во Комисијата за ревизија задолжително членуваат и две лица предложени од Министерството за финансии.

(3) Комисијата за ревизија се состанува еднаш годишно и врши ревизија на спроведување на стручните испити, вклучувајќи и дали стручните испити ги полагале кандидати кои ги исполнуваат условите за полагање на истите, за што доставува записник до Комисијата за надзор на пазарот на капитал.

(4) На членовите на Комисијата за ревизија им следува паричен надоместок, кој на годишно ниво изнесува една просечна нето плата во Република Северна Македонија, за што Комисијата за надзор на пазарот на капитал донесува одлука.

Одземање на стекнато Уверение

Член 398

(1) Доколку Комисијата за ревизија од член 397 став (2) од овој закон утврди нерегуларности во спроведувањето на стручните испити во смисла на членот 386 став (6) и став (7) од овој закон, предлага одземање на уверението од членот 396 од овој Закон.

(2) Комисијата за надзор на пазарот на капитал донесува решение за одземање на уверението врз основа на предлогот на Комисијата за ревизија во рок од три дена од приемот на предлогот.

(3) Решението од ставот (2) на овој член е конечно. Во рок од 30 дена од денот на приемот на решението може да се поведе управен спор пред Управен суд.

ГЛАВА XII

комисионарит (анетарит) i pushon mandati me ditën e mbajtjes së seancës.

(5) Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut në propozim të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut i shkarkon Kryetarin e Komisionit, zëvendëskryetarin, respektivisht komisionarin (anëtarin), nëse:

- 1) tre herë rradhazi paarsyeshëm ka munguar në seancat e Komisionit;
- 2) nëse është plotëfuqishëm i dënuar me dënim burgim për vepër penale, më gjatë se gjashtë muaj;
- 3) e humb aftësinë e punës për kryerjen e detyrave të rregullta;
- 4) gjatë ushtrimit të funksioni të tij, i shkel rregullat e sjelljes së Komisionit;
- 5) shpërndan sekret konfidencial të cilin e ka kuptuar gjatë punës së tij në Komisionin;
- 6) shpërndan informacion të brendshëm të cilin e ka përvetësuar gjatë punës së tij në Komision;
- 7) bëhet anëtar organi i një partie politike;
- 8) bëhet anëtar i një bordi drejtues, bordi mbikëqyrës ose bordi të drejtorëve të një personi juridik mbi të cilin mbikëqyrje kryen Komisioni;
- 9) bëhet bashkëpronar në person juridik mbi të cilin Komisioni kryen mbikëqyrje;
- 10) bëhet aksionar me mbi 5% të aksioneve me të drejtë vote në shoqëri aksionare me aksionet e së cilës tregtohet në treg të rregulluar dhe 25% të aksioneve me të drejtë vote të cilësdo shoqëri aksionare tjetër;
- 11) bëhet funksionar i cili udhëheq me organ shtetëror ose organ të administratës shtetërore;
- 12) i përmbush kushtet për pension pleqërie dhe
- 13) gjatë humbjes ose heqjes së shtetësisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(6) Nëse zëvendëskryetarit të Komisionit dhe komisionarit (anëtarit) i pushon funksioni përpara skadimit të mandatit të tij, në propozim të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut, Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut për zgjedh zëvendës të ri të Kryetarit të Komisionit dhe komisionarit (anëtarit) për pjesën e mbetur të mandatit.

Pushimi i mandatit

Neni 406

Mandati i Kryetarit të Komisionit, zëvendëskryetarit, respektivisht komisionarit (anëtarit) pushon:

- 1) me përfundimin e mandatit;
- 2) në rast të vdekjes;
- 3) me përmbushjen e kushteve të pensionit të pleqërisë;
- 4) në rast të dorëheqjes;
- 5) në rast të shkarkimit, nga ana e Kuvendit, dhe
- 6) në rast të shkeljes së detyrimit për

ПОДГЛАВА 1
ОПШТИ ОДРЕДБИ

Правен статус

Член 399

(1) Во областа на пазарот на капитал се основа Комисија за надзор на пазарот на капитал, која претставува самостојно и независно регулаторно тело со јавни овластувања утврдени со овој и друг закон со цел да ги регулира и да врши надзор на субјектите на пазарот на капитал и на работењето со финансиски инструменти на територијата на Република Северна Македонија. За меѓународна употреба Комисијата ќе го користи името Capital Market Supervisory Authority (CAMSA).

(2) Комисијата, во рамките на своите законски надлежности и овластувања, се грижи за законито и ефикасно функционирање на пазарот на капитал, заштитата на правата на инвеститорите со цел постојано јакнење на довербата на јавноста во институциите на пазарот на капитал и за стабилноста на пазарот на капитал во Република Северна Македонија.

(3) Комисијата е правно лице со административна, финансиска и управувачка самостојност со одвоеност и функционална независност во поглед на организацијата и одлучувањето од органите на централната и на локалната власт.

(4) Комисијата има овластувања за остварување на целите и за извршување на функциите утврдени со закон.

(5) Комисијата е независна во своето работење и одлучување и својата надлежност во регулирањето на пазарот на капитал ја остварува во рамките утврдени со закон и прописите донесени врз основа на закон и во согласност со начелата на објективност, транспарентност и недискриминација, со примена на најдобрите меѓународни искуства и практики.

(6) Комисијата за својата работа непосредно одговара пред Собранието на Република Северна Македонија.

(7) Во спроведувањето и извршувањето на јавните овластувања, Комисијата е овластена со овој и со друг закон да донесува подзаконски правни акти, како што се: правилници, правила, упатства, методологии, одлуки, решенија кодекси и други акти од општ карактер.

(8) Комисијата е овластена со овој или друг закон да донесува интерни правни акти во врска со: организацијата и функционирањето на Комисијата, прашањата поврзани со работните односи и други прашања од интересен карактер.

Тë drejta dhe detyrime pas përfundimit të mandatit
Neni 407

(1) Kryetari i Komisionit dhe komisionarët në periudhë prej një viti nga përfundimi i mandatit nuk mund të jenë profesionalisht të angazhuar në shoqëri të investimeve dhe në subjekt tjetër i cili i nënshtrohet miratimit ose mbikëqyrjes nga Komisioni në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

(2) Kryetari i Komisionit dhe zëvendëskryetari kanë të drejtë në pagë dhe kontribute në pagë në lartësi të pagës të cilën e kanë pranuar gjatë marrëdhënies së punës në Komisionin, që pagohet nga mjetet e Komisionit deri në punësimin e tyre, por jo më shumë se një periudhë prej në viti pas përfundimit të mandatit.

Plotësimi i vendit të zbrazur në përbërjen e Komisionit
Neni 408

Vendi i zbrazur në përbërjen e Komisionit plotësohet jo më vonë se brenda 60 ditë kalendarike nga zbrazja me emërimin e një anëtari të ri të Komisionit për pjesën e mbetur të mandatit.

NËNKAPITULLI 2

ORGANIZIMI I PUNËS SË KOMISIONIT

Sjellja e vendimeve
Neni 409

(1) Komisioni është trup kolektiv i cili punon në seanca. Тë gjitha vendimet nga fushëveprimi dhe kompetenca e Komisionit në përputhje me nenin 411 të këtij Ligji i sjell Komisioni në seanca, a në çdo seancë të Komisionit duhet të merr pjesë Kryetari ose në mungesë të tij, zëvendëskryetari ose anëtari i cili është i autorizuar nga Kryetari.

(2) Me rregull, me seancat kryeson dhe udhëheq Kryetari i Komisionit.

(3) Seancat e Komisionit i konvokon Kryetari i Komisionit me iniciativë të tij, varësisht nga nevojat dhe aktivitetet e Komisionit, ose në kërkesë të një anëtari të Komisionit.

(4) Vendimet e Komisionit sjellen me shumicë të numrit total të anëtarëve, respektivisht kur për ato kanë votuar së paku tre komisionarë, ndër të cilët detyrimisht edhe Kryetari i Komisionit ose në mungesë të tij, zëvendëskryetari ose anëtari i cili është i autorizuar nga Kryetari. Çdo komisionar i Komisionit ka një votë. Abstenimi nga votimi nuk është i lejuar.

(5) Komisioni mund të vendos të punojë në seanca të hapura.

(6) Rregullorja e punës së Komisionit e rregullon punën si një trup kolektiv me të cilin rregullohet: mënyra e mbajtjes së seancave të cilat përveç se me prani fizike mund të jenë të organizuara edhe me mjete të tjera elektronike, me votim me

Интерните правни акти се објавуваат на интернет страната на Комисијата.

(9) Комисијата може да зазема ставови, да дава мислења, како и други облици на јавни соопштенија во применувањето на законите од својата надлежност или од соодветната подзаконска регулатива. Комисијата подготвува, публикува и објавува прирачници, стручна литература и други материјали од областа на пазарот на капитал. Кога е тоа применливо, активностите на Комисијата од овој став стануваат достапни за јавноста со објава на интернет страната или на друг соодветен начин.

(10) Комисијата донесува статут со којшто се уредуваат прашањата поврзани со нејзината внатрешна организација и уредување, управување и раководење, начинот на работа и одлучување, интерните правни акти, постапките за донесување на акти и нивни измени и дополнувања, соработката со други домашни и странски институции и тела и други прашања од значење за работата на Комисијата.

(11) Собранието на Република Северна Македонија дава согласност на статутот на Комисијата, како и на неговите измени и дополнувања.

(12) Комисијата донесува деловник со кој го уредува начинот на своето работење како колективно тело.

Правна способност Член 400

Комисијата како правно лице има правна способност да настапува во правниот промет, особено кога:

- 1) склучува договори;
- 2) покренува правни постапки и е предмет на истите и
- 3) стекнува, управува, чува и располага со својот подвижен и недвижен имот, а средствата од располагањето се приход на Комисијата.

Независност

Член 401

(1) Комисијата е независна при остварувањето на целите и функциите и е одговорна за својата работа под услови и на начин утврдени со овој закон.

(2) Комисијата за својата работа до Собранието на Република Северна Македонија доставува еднаш годишно, најдоцна до 31 мај, годишен извештај за својата работа, заедно со финансиските извештаи ревидирани од ревизор согласно со меѓународните ревизорски стандарди и финансискиот план за наредната година.

(3) Комисијата во рок од 15 календарски дена од денот на доставувањето на годишниот извештај од став (1) на овој член, го објавува на својата интернет страна и објавува резиме од годишниот извештај со мислење од овластен ревизор во два дневни весници што излегуваат на територијата на Република Северна Македонија на македонски јазик и на јазикот што го зборуваат најмалку

shkrim, telekonferencë ose në rrethana të jashtëzakonshme, me anë të teleksit ose mjeteve të tjera elektronike për telekomunikim ose i një kombinimi të tyre, mbajtja dhe rendi i seancave, kryesimi, votimi, me përjashtim nga pjesëmarrja në seancën ose nga votimi, prania e palëve ose personave tjerë në seancën, si dhe çështje të tjera lidhur me të vepruarit e tij ose me vendimmarrje.

(7) Seancat e Komisionit me rregull janë të mbyllura kur në ato debatohet për mosrespektimin e dispozitave të këtij Ligji dhe ligjet tjera në kompetencë të tij, kur shqyrtohen materiale konfidenciale nga mbikëqyrje të zbatuara, kur vendoset ndaj kërkesе për lëshimin e lejeve, miratimeve dhe pëlqimeve dhe kur shqyrtohen materiale të tjera me трајтiм konfidencial të informacioneve ose kur debatohet për çështje të cilat sipas ligjit nuk i janë të disponueshme publikut.

Udhëheqja me Komisionit

Neni 410

(1) Komisioni është i obliguar për përkufizimin dhe formulimin e politikave, procedurave dhe për kontroll të zbatimit të politikave dhe procedurave në mbikëqyrjen e punës së Komisionit.

(2) Kryetari i Komisionit udhëheq dhe kryeson me Komisionin.

Autorizime të Komisionit

Neni 411

(1) Komisioni i ka autorizimet dhe në vijim:

- 1) i sjell aktet nënligjore në kompetencë të Komisionit;
- 2) vendos për lëshimin ose për refuzim për lëshim të miratimeve për punë, si dhe për revokim të përkohshëm ose të përhershëm të miratimeve të lëshuara, në përputhje me ligj dhe me aktet nënligjore;
- 3) vendos për sjelljen e Aktvendimeve për shqiptimin e masave të mbikëqyrjes ndaj subjektëve të cilët janë lëndë e mbikëqyrjes nga Komisioni në përputhje me këtë ose me Ligj tjetër;
- 4) vendos dhe sjell Aktvendime ndaj kërkesave të veçuara të parashtruara në përputhje me këtë ose Ligj tjetër;
- 5) vendos për zbatimin e aktiviteteve në përputhje me autorizimet nga Kapitulli IX e këtij Ligji për sanimin e një depozitari të autorizuar;
- 6) vendos ndaj një kundërshtimi në vendimet e sjellura nga Kryetari i Komisionit;
- 7) e sjell Kodin Etik të Komisionit;
- 8) e miraton Programin Vjetor të punës;

20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.

Начела за добро управување

Член 402

(1) Комисијата ги применува своите овластувања што ги има во согласност со начелата за добро управување.

(2) Одлуките на Комисијата се непристрасни и се базираат на објективни претпоставки и разумна основа и се извршуваат на праведен, недискриминаторски и одмерен начин.

Седиште и печат

Член 403

(1) Седиштето на Комисијата е во Скопје.

(2) Комисијата има печат во кој е содржан целосниот назив испишан на македонски јазик со кирилско писмо како и јазикот кој го зборуваат најмалку 20% од граѓаните и неговото писмо и грбот на Република Северна Македонија.

Состав на Комисијата

Член 404

(1) Комисијата е составена од пет членови (комисионери), од кои еден е Претседател на Комисијата, еден е заменик на Претседателот на Комисијата и тројца се надворешни членови – комисионери.

(2) Претседателот на Комисијата и неговиот заменик професионално ја вршат својата функција во Комисијата со засновање на работен однос со полно работно време (вработени лица) и не може да имаат друга функција и да бидат вработени на друго место или да добиваат друг надоместок освен платата како комисионери (членови) и надоместоци од повремени едукативни и авторски хонорари. Во однос на остварувањето на правата, обврските и одговорностите од работен однос на претседателот на Комисијата и неговиот заменик се применува Законот за работните односи.

(3) Мандатот на членовите на Комисијата е пет години со право на повторен избор.

(4) Претседателот на Комисијата, заменикот на Претседателот односно комисионерот чиј мандат е истечен, ја врши функцијата до именувањето на нов член, но не подолго од три месеци.

(5) Три месеци пред истекот на мандатот на секој член на Комисијата, Комисијата писмено ја известува Владата на Република Северна Македонија со што започнува постапката за избор на новиот член.

(6) Претседателот на Комисијата ја претставува, раководи и ја застапува Комисијата во земјата и во странство и има други права, обврски, одговорности и овластувања утврдени со закон, подзаконски акт, статут и деловник.

(7) Надворешните членови – комисионери функцијата ја

9) i miraton të gjitha raportet që Komisioni i dorëzon deri te Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut;

10) i përcakton politikat e përgjithshme, rregullat dhe procedurat e brendshme lidhur me punën e Komisionit;

11) I përcakton rregullat e brendshme për zbatim të dispozitave në lidhje me ekzistimin e konfliktit të interesave;

12) e përcakton organizimin e Komisionit, përfshirë hapjen dhe vendndodhjen e filialeve, përfaqësive dhe pjesëve të tjera organizative;

13) në propozim të Kryetarit të Komisionit, i përcakton kushtet e punësimit, përfshirë pagat dhe kompensimet në pagë, në përputhje me ligj dhe marrëveshje kolektive;

14) e sjell planin financiar dhe planin e furnizimeve publike të Komisionit;

15) i përcakton politikat kontable të Komisionit dhe i miraton raportet financiare të Komisionit;

16) i miraton raportet financiare të Komisionit;

17) i miraton draft raportin dhe raportin përfundimtar të revizorit;

18) vendos për huamarrje të Komisionit dhe i përcakton kushtet e huamarrjes;

19) i përcakton llojet e asetëve me të cilat Komisionit mund t'i investojë asetet financiare;

20) i vlerëson rreziqet dhe sjell plane për raste të paparashikueshme për punën rrjedhore dhe sigurinë në punën e Komisionit;

21) e sjell Statutin dhe Rregulloren e punës së Komisionit;

22) vendos ndaj çështjeve në kompetencë të Komisionit të propozuara nga Kryetari i Komisionit dhe

23) kryen punë të tjera të përcaktuara me këtë Ligj dhe ligje të tjera të cilat janë në kompetencë të Komisionit, si dhe punë të përcaktuara me aktet nënligjore dhe me Statutin e Komisionit.

(2) Gjatë kryerjes së autorizimeve dhe detyrave, anëtarët e Komisionit veprojnë ekskluzivisht në interes të qëllimeve dhe detyrave të Komisionit.

(3) Për vendimmarrje ndaj kërkesave të veçuara të parashtruara deri te Komisioni dhe kur Komisioni shqipton

извршуваат без засновање на работен однос во Комисијата.

Избор и разрешување на Претседателот на Комисијата, заменикот на Претседателот и другите комисионери

Член 405

(1) Претседателот на Комисијата, заменикот на Претседателот и комисионерите ги избира и разрешува Собранието на Република Северна Македонија, по предлог на Владата на Република Северна Македонија.

(2) Претседателот на Комисијата, заменикот на Претседателот и комисионерите се избираат по пат на јавен оглас кој се објавува во најмалку три дневни весници кои се издаваат на целата територија на Република Северна Македонија од кои еден од весниците е на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.

(3) За Претседател на Комисијата, заменик на Претседателот и комисионер може да биде избрано лице кое ги исполнува следниве услови и тоа да:

- 1) е државјанин на Република Северна Македонија;
- 2) има уверение за завршено високо образование;
- 3) е експерт од областа на финансиите или деловното право;
- 4) поседува еден од следниве меѓународно признати сертификати или уверенија за активно познавање на англискиот јазик не постар од пет години: - ТОЕФЕЛ ИБТ – најмалку 74 бода, - ИЕЛТС (IELTS) – најмалку 6 бода, - ИЛЕЦ (ILEC) (Cambridge English: Legal) – најмалку Б2 (B2) ниво, - ФЦЕ (FCE) (Cambridge English: First) – положен или – БУЛАТС (BULATS) – најмалку 60 бода; АПТИС (APTIS) – најмалку ниво Б2 (B2).
- 5) има најмалку пет години работно искуство во областа на финансиите или деловното право;
- 6) не е член на органи на политичка партија;
- 7) една година пред изборот лицето или неговиот брачен другар односно лицето со кое живее во вонбрачна заедница не било член на управен одбор или надзорен одбор или одбор на директори, како и управител и член на надзорен одбор или контролор на правно лице над кое надзор врши Комисијата, односно супервизија врши Народната банка на Република Северна Македонија;
- 8) не е содружник во правно лице над кое надзор врши Комисијата;
- 9) не е акционер со над 5% учество во акциите со право на глас во акционерско друштво со чии акции се тргува на регулиран пазар и 25% од издадените

masa mbikëqyrëse, zbatohet procedurë e posaçme administrative në përputhje me këtë Ligj në të cilën Komisioni sjell Aktvendime si akte të veçuara juridike.

(4) Aktvendimet e Komisionit janë përfundimtare në procedurën administrative dhe kundër tyre pala e pakënaqur ka të drejtë të parashtrimit të padisë përpara Gjykatës Administrativ.

Autorizime dhe funksione të Kryetarit të Komisionit

Neni 412

(1) Ме Komisionin udhëheq Kryetari i Komisionit. Në rast të mungesës ose parandalimit të Kryetarit të Komisionit, Kryetarin gjatë mungesës ose parandalimit të tij e zëvendëson zëvendëskryetari ose anëtar i autorizuar nga ai.

(2) Kryetari i Komisionit:

- 1) kujdeset për konvokim të rregullt të seancave të Komisionit, e propozon rendin ditor në çdo seancë, i informon komisionarët për aktivitetet e Komisionit, në periudhën ndërmjet dy seancave u jep udhëzime komisionarëve dhe punonjësve në Komisionin dhe e kontrollon zbatimin e tyre;
- 2) kryeson dhe udhëheq me seancat e Komisionit;
- 3) e organizon dhe udhëheq Shërbimin Profesional të Komisionit, vendos për themelim dhe pushim të marrëdhënies së punës së punonjësve, kujdeset për përkryerjen e tyre profesionale, si dhe vendos për të drejtat, përgjegjësitë dhe detyrimet e punonjësve lidhur me marrëdhënien e punës;
- 4) i sjell aktet juridike me të cilat rregullohet puna e Shërbimit Profesional;
- 5) i nënshkruan aktet dhe Aktvendimet e Komisionit;
- 6) e prezanton dhe përfaqëson Komisionit përpara personave të tretë;
- 7) e kontrollon zbatimin e Aktvendimeve të Komisionit;
- 8) mundet mëvetshëm të vendos për lëndët e formuara ndaj kërkesave, njoftimeve, parashtrësive, ankesave dhe të tjera të dorëzuara nga ana e investitorëve dhe të cilat nuk bëjnë pjesë në autorizimet e Komisionit nga neni 411 i këtij Ligji dhe të cilat nuk e çenojnë integritetin e tregut, autoritetin e Komisionit, si dhe vendimet interne të cilat janë me rëndësi për funksionimin e papenguar dhe të rrjedhshëm të Komisionit;
- 9) i sjell të gjitha aktet e brendshme, ndërmerr veprime dhe aktivitete lidhur me funksionimin e papenguar, aktual dhe të përditshëm të Komisionit.

(3) Kryetar i Komisionit i ka funksionet në vijim:

- 1) udhëheq, përfaqëson dhe prezanton Komisionin;
- 2) i zbaton politikat, planet, procedurat dhe aktet tjera të përgjithshme në përputhje me rregullat dhe vendimet

акции на кое било друго акционерско друштво;

10) не е функционер кој раководи со државен орган или орган на државната управа.

(4) Претседателот на Комисијата, заменикот на претседателот и другите комисионери (членови) можат да поднесат оставка со поднесување писмена изјава до Владата на Република Северна Македонија. Владата на Република Северна Македонија веднаш ја доставува писмената изјава за оставката до Собранието на Република Северна Македонија. Собранието на Република Северна Македонија, на првата наредна седница, без претрес констатира дека на Претседателот на Комисијата, , заменикот на претседателот, односно комисионерот (членот) му престанува мандатот со денот на одржувањето на седницата.

(5) Собранието на Република Северна Македонија на предлог на Владата на Република Северна Македонија го разрешува Претседателот на Комисијата, заменикот на Претседателот односно комисионерот (член), ако:

- 1) три пати едноподо друго неоправдано отсутствувал од седниците на Комисијата;
- 2) ако е правосилно осуден на казна затвор за кривично дело подолго од шест месеци;
- 3) ја изгуби работната способност за вршење на редовните задачи;
- 4) при извршувањето на неговата функција ги прекршува правилата за однесување на Комисијата;
- 5) обелодени деловна тајна која ја дознал во текот на неговото работење во Комисијата;
- 6) обелодени внатрешна информација со која се стекнал во текот на неговото работење во Комисијата;
- 7) стане член на орган на политичка партија;
- 8) стане член на управен одбор, надзорен одбор или одбор на директори на правно лице над кое надзор врши Комисијата;
- 9) стане содружник во правно лице над кое Комисијата врши надзор ;
- 10) стане акционер со над 5% од акциите со право на глас во акционерско друштво со чии акции се тргува на регулиран пазар и 25% од акциите со право на глас на кое било друго акционерско друштво;
- 11) стане функционер кој раководи со државен орган или орган на државната управа;
- 12) ги исполнува условите за старосна пензија и
- 13) при губење или отпуст од државјанството на Република Северна Македонија.

(6) Ако на заменикот на Претседателот на Комисијата и на комисионерот (член) му престане функцијата пред истекот на неговиот мандат, на предлог на Владата на Република Северна Македонија, Собранието на Република Северна Македонија избира нов заменик на Претседателот на Комисијата и комисионерот (член) за остатокот од мандатот.

e brendshme të Komisionit;

3) e ndjek zbatimin e vendimeve dhe të akteve të Komisionit dhe monitoron administrimin dhe punën e Komisionit;

4) e udhëheq Shërbimin Profesional gjatë kryerjes të gjitha punëve dhe marrjes së veprimeve deri në vendimmarrje për lëshimin e miratimeve, lejeve dhe pëlqimeve për të gjitha kërkesat individuale nga ligjet në kompetencë të Komisionit;

5) e udhëheq Shërbimin Profesional gjatë kryerjes së të gjitha punëve dhe marrjen e vendimeve deri në vendimmarrje për marrje të masave të mbikëqyrjes ndaj subjektëve të cilët janë lëndë e mbikëqyrjes së Komisionit në përputhje me këtë ose tjetër Ligj;

6) kryen punë tjera të përcaktuara nga ana e Komisionit;

7) vendos për iniciimin e procedurave gjyqësore dhe administrative dhe në mënyrë aktive merr pjesë në procedura të iniciuara gjyqësore dhe administrative në të cilat është kyçur Komisioni;

8) i sjell të gjitha aktet e nevojshme në lidhje me realizimin e të drejtave, detyrimeve dhe përgjegjësi nga marrëdhënia e punës e punonjësve në Komisionin;

9) i sjell të gjitha aktet e nevojshme dhe i ndërmerr të gjitha veprimet e nevojshme për zbatimin e akteve të sjellura nga Komisioni.

(4) Në udhëheqjen me Komisionin, Kryetari i Komisionit është i autorizuar të përmyll dhe nënshkruajë memorandume të bashkëpunimit dhe të realizojë bashkëpunim me organe shtetërore dhe me subjektë tjerë në vend dhe jashtë vendit gjatë zbatimit të ligjeve në kompetencë të Komisionit.

(5) Kryetari i Komisionit e udhëzon të vepruarit e Komisionit në tërësi dhe të anëtarëve të tij në përputhje me përcaktimet programore dhe udhëzimet që Komisioni i cakton dhe kujdeset për punën e tij.

(6) Në kuadër të funksioneve të tij, Kryetari i Komisionit mund të sjell akte dhe t'i ndërmerr të gjitha aktivitetet e nevojshme ose përkatëse të punës së Komisionit, në përputhje me autorizim të dhënë dhe vendim të Komisionit.

(7) Kryetari i Komisionit është i autorizuar sipas nevojës të formojë një ose më shumë trupa këshillëdhënës në kuadër të Komisionit në lidhje me çështjet në kompetencë të tij ose në kompetencë të Komisionit.

(8) Kryetari i Komisionit rregullisht e njofton Komisionin për punën dhe për zbatimin e politikave, për çështjet lidhur me tregun e kapitalit, përfshirë të gjitha ngjarjet apo gjendjet që kanë pasur ose pritet të kenë ndikim të rëndësishëm në punën e Komisionit, në zbatimin e politikave të tij ose në tregun e kapitalit.

Anëtarë të jashtëm - komisionarë

Neni 413

(1) Anëtarët e jashtëm të Komisionit – komisionarët kanë të drejtë dhe detyrë për të marrë pjesë në seanca të Komisionit, të japin nisma për përgatitjen e rregullave në kompetencë të Komisionit dhe akte të tjera që i sjell Komisioni, si dhe për përcaktimin e udhëzimeve dhe qëndrimeve; të japin nisma për sjelljen e vendimeve dhe akteve tjera në kompetencë të

Престанок на мандат

Член 406

Мандатот на Претседателот на Комисијата, заменикот на Претседателот односно комисионерот (член) престанува:

- 1) со истекот на мандатот;
- 2) во случај на смрт;
- 3) исполнување на услови за старосна пензија;
- 4) во случај на оставка,
- 5) во случај на разрешување од страна на Собранието и
- 6) во случај на повреда на обврската за чување на тајност на доверливи информации.

Права и обврски по завршување на мандатот

Член 407

(1) Претседателот на Комисијата и комисионерите во период од една година од завршување на мандатот не смеат да бидат професионално ангажирани во инвестициско друштво и во друг субјект кој подлежи на одобрение или на надзор од Комисијата во Република Северна Македонија.

(2) Претседателот на Комисијата и заменикот на Претседателот имаат право на плата и придонеси од плата во висина на платата која ја примале за време на работниот однос во Комисијата, која се исплатува од средствата на Комисијата до нивно вработување, но најмногу за период од една година по завршувањето на мандатот.

Пополнување на испразнето место во составот на Комисијата

Член 408

Испразнето место во составот на Комисијата се пополнува најдоцна во рок од 60 календарски дена од испразнувањето со именување на нов член на Комисијата за остатокот од мандатот.

ПОДГЛАВА 2

ОРГАНИЗАЦИЈА НА РАБОТЕЊЕТО НА КОМИСИЈАТА

Донесување на одлуки

Член 409

(1) Комисијата е колективно тело кое работи на седници. Сите одлуки од делокругот и надлежноста на Комисијата согласно член 411 на овој Закон ги донесува Комисијата на седници, а на секоја седница на Комисијата мора да присуствува Претседателот или во негово отсуство заменикот на Претседателот или членот кој е овластен од Претседателот.

Комисионит, si dhe të marrin pjesë në kryerjen e kompetencave të tjera të Komisionit në përputhje me konkluzionet e Komisionit, Statutin dhe Rregulloren e Komisionit.

(2) Me autorizim të Kryetarit të Komisionit, çdo anëtar i jashtëm i Komisionit mund t'a prezantojë dhe përfaqësojë Komisionin.

Shërbimi profesional i Komisionit

Neni 414

(1) Punët profesionale, normativo-juridike, administrative, mbikëqyrëse, materialo-financiare, kontable, informatike dhe të tjera të Komisionit i zbaton Shërbimi profesional i Komisionit.

(2) Puna e Shërbimit profesional së afërmi përcaktohet me Statutin, Rregulloren e Komisionit dhe me akte të tjera të brendshme të cilat i sjell Komisioni.

(3) Kryetari i Komisionit udhëheq me Shërbimin profesional.

(4) Kryetari i Komisionit për qëllime të udhëheqjes me Shërbimin profesional formon zyrë ekzekutive. Në zyrën ekzekutive sistematizohen persona të punësuar nga Shërbimi profesional të cilët i ndihmojnë Kryetarit të Komisionit që të organizojë dhe koordinojë punën e Shërbimit profesional në zbatimin e punëve nga paragrafi (1) i këtij neni, si dhe në veprimin ndaj lëndëve dhe në përgatitjen e materialeve për seanca të Komisionit.

(5) Me aktin e organizimit të brendshme dhe me aktin e sistematizimit të vendeve të punës më hollësisht rregullohen çështjet lidhur me punën e zyrës ekzekutive nga paragrafi (4) i këtij neni.

Punonjësit në Komisionin

Marrëdhëniet e punës

Neni 415

(1) Punonjësit në Komision janë profesionalisht të organizur në Komisionin (persona të punësuar) dhe mund të kenë angazhim tjetër të punës vetëm me pëlqimin e Kryetarit të Komisionit, përderisa kjo nuk është në kundërshtim me interesat e Komisionit.

(2) Komisioni gjatë punësimit zbaton politikë jodiskriminuese kadrovike, sipas bazës etnike, religjioze, gjinore dhe cilëdo bazë tjetër.

(3) Për çështjet të cilat i referohen marrëdhënies së punës së punonjësve në Komisionin, zbatohen dispozitat nga Ligji i Marrëdhënieve të Punës dhe mbirregullohen me marrëveshje kolektive, me përjashtim të procedurës së punësimit e cila zbatohet në përputhje me Ligjin i cili i rregullon çështjet e nepunësve administrativ.

(4) Kryetari i Komisionit vendos për themelimin dhe pushimin e një marrëdhënie pune në Komisionin dhe për çështje të tjera nga marrëdhënia e punës. Kundër vendimeve të Kryetarit të Komisionit për të drejtë të kundërshtimit vendos Komisioni.

(2) По правило со седниците претседава и раководи Претседателот на Комисијата.

(3) Седниците на Комисијата ги свикува Претседателот на Комисијата по сопствена иницијатива, во зависност од потребите и активностите на Комисијата, или на барање на еден член на Комисијата.

(4) Одлуките на Комисијата се донесуваат со мнозинство од вкупниот број на членовит, односно кога за нив гласале најмалку три комисионери меѓу кои задолжително и Претседателот на Комисијата или во негово отсуство заменикот на Претседателот или членот кој е овластен од Претседателот. Секој комисионер на Комисијата има еден глас. Воздржување од гласање не е дозволено.

(5) Комисијата може да одлучи да работи на отворени седници.

(6) Деловникот за работа на Комисијата го уредува работењето како колективно тело со кој се уредува: начинот на одржување на седниците кои освен со физичко присуство можат да бидат организирани и со други електронски средства, со писмено гласање, телеконференција или во исклучителни околности, по пат на телекс или други тестирани електронски средства за телекомуникација или од нивна комбинација, водење и ред на седниците, претседавање, гласање, иземање од учество во седницата или од гласање, присуство на странки или други лица на седницата, како и други прашања поврзани со нејзиното постапување или со одлучување.

(7) Седниците на Комисијата по правило се затворени кога на нив се расправа за непочитување на одредбите на овој Закон и другите закони во нејзина надлежност, кога се разгледуваат доверливи материјали од спроведени надзори, кога се одлучува по барање за издавање на дозволи, одобренија и согласности и кога се разгледуваат други материјали со доверлив третман на информациите или кога се расправа за прашања кои според закон не се достапни за јавност.

Раководење со Комисијата

Член 410

(1) Комисијата е задолжена за дефинирање и формулирање на политики, процедури и за контрола на спроведувањето на политиките и процедурите во надзорот на работењето на Комисијата.

(3) Претседателот на Комисијата раководи и претседава со Комисијата.

Овластувања на Комисијата

Член 411

(1) Комисијата ги има следниве овластувања:

- 1) ги донесува подзаконските акти од надлежност на Комисијата;
- 2) одлучува за издавање или за одбивање на издавање на одобренија за работа, како и за

Asetet e punës së Komisionit

Neni 416

(1) Asetet e punës së Komisionit sigurohen nga kompensime të cilat Komisioni i arkëton për punë të kryer dhe mbikëqyrjen e zbatuar në përputhje me autorizimet publike të përcaktuara me këtë dhe me Ligj tjetër në kompetencë të Komisionit.

(2) Kompensimet që i arkëton Komisioni janë:

- 1) kompensime për shqyrtim të një kërkesë për miratim për emetim të letrave me vlerë, për shqyrtim të një kërkesë për miratim të prospekteve dhe për shqyrtim të kërkesave tjera në përputhje me Ligjin mbi Prospektin dhe Detyrimeve për Transparencë të Emetuesve të Letrave me Vlerë;
- 2) kompensime për mbajtjen e regjistrit të informacioneve të rregulluara, përderisa Komisioni e mban regjistrin në përputhje me Ligjin mbi Prospektin dhe Detyrimet për Transparencë së Emetuesve të Letrave me Vlerë;
- 3) kompensime për shqyrtim të çdo kërkesë individuale për të cilën Komisioni sjell Aktvendim në përputhje me këtë Ligj;
- 4) kompensime të përcaktuara me Ligjin për Fondet Investuese;
- 5) kompensime të përcaktuara me Ligjin për Marrje të Shoqërive Aksionare;
- 6) kompensime për mbikëqyrje të një tregu të rregulluar dhe vendeve të tjera të tregtimit, si dhe kompensime nga realizimi i OTC transaksioneve;
- 7) kompensime për mbikëqyrje të shoqërive të investimeve/bankave (institucione kredituese);
- 8) kompensime për mbikëqyrje të depozitarëve të autorizuar dhe palëve tjera kontraktuese;
- 9) kompensime për mbikëqyrje të shoqërive aksionare me aksionet e të cilave tregtohet në treg të rregulluar;
- 10) kompensime për zbatimin e mbikëqyrjes së subjektëve në përputhje me ligj;
- 11) kompensime të tjera të cilat janë të përcaktuara me Tariforen e Komisionit.

(3) Lartësia e kompensimeve nga paragrafi (2) i këtij neni është e përshtatur me lartësinë e kostove të Komisionit të përcaktuara me planin vjetor financiar, programin e punës, si dhe nevojat zhvillimore të Komisionit.

(4) Komisioni me Tarifore e përcakton lartësinë e kompensimeve nga paragrafi (2) i këtij neni.

(5) Tariforen nga paragrafi (4) i këtij neni, Komisioni e boton në Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Paga dhe kompensimi

- времено или трајно одземање на издадените одобренија, во согласност со закон и со подзаконските акти;
- 3) одлучува за донесување на решенија за изрекување на надзорни мерки кон субјектите кои се предмет на надзор од Комисијата во согласност со овој или со друг закон;
  - 4) одлучува и донесува решенија по поединечни барања поднесени согласно овој или друг закон;
  - 5) одлучува за спроведување на активности согласно овластувањата од Глава IX од овој закон за санација на овластен депозитар;
  - 6) одлучува по приговор на одлуките донесени од Претседателот на Комисијата;
  - 7) го донесува Етичкиот кодекс на Комисијата;
  - 8) ја одобрува Годишната програма за работа;
  - 9) ги одобрува сите извештаи што Комисијата ги испраќа до Собранието на Република Северна Македонија;
  - 10) ги утврдува општите политики, интерни правила и процедури поврзани со работењето на Комисијата;
  - 11) ги пропишува интерните правила за примена на одредбите во врска со постоење судир на интереси;
  - 12) ја утврдува организацијата на Комисијата, вклучувајќи отворање и локација на филијали, претставништва и други организациони делови;
  - 13) на предлог на Претседателот на Комисијата, ги утврдува условите за вработување, вклучувајќи ги платите и надоместоците на плата, согласно со закон и колективен договор;
  - 14) го донесува годишниот финансиски план и планот за јавни набавки на Комисијата;
  - 15) ги утврдува сметководствените политики на Комисијата и ги одобрува финансиските извештаи на Комисијата;
  - 16) ги усвојува финансиските извештаи на Комисијата;
  - 17) го усвојува нацртот и конечниот ревизорски извештај;
  - 18) одлучува за задолжување на Комисијата и ги определува условите на задолжувањето;
  - 19) ги утврдува видовите на средства во кои Комисијата може да ги инвестира финансиските средства;

Neni 417

(1) Nga asetet e Komisionit pagohet paga e personave me marrëdhënie të themeluar të punës (persona të punësuar) në Komision dhe kompensimi i komisionarëve të jashtëm.

(2) Mënyra e përcaktimit të pagës bazë dhe të shtesave në pagë rregullohet me marrëveshje kolektive dhe/ose marrëveshje për punë, ndërsa vlerën e pikës së pagës bazë e përcakton Komisioni. Gjatë përcaktimit merren parasysh kushtet e tregut, lartësia e pagave që pagohen në sektorin financiar dhe nevoja e vet institucionit.

(3) Komisionarët e jashtëm për punën e vet kanë të drejtë në kompensim i cili përcaktohet me vendim të Komisionit.

(4) Nëse me rregulla të tjera ndryshe rregullohen çështjet e pagesës së pagës dhe kompensimit, përparësi gjatë rregullimit ka ky Ligj.

Fondi rezervë i Komisionit

Neni 418

(1) Nga teprica e të ardhurave mbi shpenzimet nga puna e Komisionit formohet fondi rezervë.

(2) Asetet nga fondi rezervë përdoren për financim të mungesës së asetëve të Komisionit, urëzimit të jopërputhshmërisë kohore të të ardhurave mbi shpenzimet e Komisionit dhe në funksion të zhvillimit dhe avancimit të punës së Komisionit .

Kontabiliteti i Komisionit

Neni 419

(1) Kontabiliteti i Komisionit mbahet në përputhje me rregullat e kontabilitetit të organizatave jofitimprurëse.

(2) Komisioni miraton politika kontable me të cilat së afërmi e përcakton mbajtjen e kontabilitetit.

Kodi etik

Neni 420

(1) Komisioni miraton Kod etik të sjelljes së komisionarëve, me qëllim të shmangies dhe parandalimit të konfliktit të interesave dhe rregullimit të sjelljes së komisionarëve dhe punonjësve aktual dhe të mëparshëm të Komisionit.

(2) Komisionarët aktual dhe të mëparshëm, punonjësit aktual dhe të mëparshëm në Shërbimin profesional të Komisionit, si dhe çdo bshkëpunëtor/këshilltar, nuk mund t'i përdorin ose t'i shpërndajnë sekretet afariste ose informacionet e brendshme të cilat i kanë përvetësuar gjatë punës në Komision në dobi të vet.

- 20) ги оценува ризиците и донесува планови за непредвидени случаи за тековното работење и безбедноста во работата на Комисијата;
- 21) го донесува статутот и деловникот за работа на Комисијата;
- 22) одлучува по прашања во надлежност на Комисијата предложени од Претседателот на Комисијата и
- 23) врши други работи утврдени со овој Закон и други закони кои се во надлежност на Комисијата, како и работи утврдени со подзаконските акти и со статутот на Комисијата.

(2) При извршувањето на овластувањата и задачите членовите на Комисијата постапуваат исклучиво во интерес на целите и задачите на Комисијата.

(3) За одлучување по поединечните барања поднесени до Комисијата и кога Комисијата изрекува надзорни мерки, се спроведува посебна управна постапка во согласност со овој Закон во која Комисијата донесува решенија како поединечни правни акти.

(4) Решенијата на Комисијата се конечни во управната постапка и против нив незадоволната странка има право да поднесе тужба пред Управен суд.

Овластувања и функции на Претседателот на Комисијата

Член 412

(1) Со Комисијата раководи Претседателот на Комисијата. Во случај на отсуство или спреченост на Претседателот на Комисијата, Претседателот за време на неговото отсуство или спреченост го заменува заменикот на Претседателот или член кој е овластен од него.

(2) Претседателот на Комисијата:

- 1) се грижи за редовно свикување седници на Комисијата, го предлага дневниот ред на секоја седница, ги информира комисионерите за активностите на Комисијата во периодот меѓу две седници им дава упатства на комисионерите и на вработените во Комисијата и го контролира нивното спроведување;
- 2) претседава и раководи со седниците на Комисијата;
- 3) ја организира и раководи Стручната служба на Комисијата, одлучува за засновање и престанок на работен однос на вработените, се грижи за нивно стручно усовршување, како и одлучува за правата, одговорностите и за обврските на вработените поврзани со работниот однос;

(3) Информационет e fituara gjatë punës së Komisionit mund t'u shpërndahen vetëm:

- 1) punonjësve dhe komisionarëve të Komisionit me qëllim të ekzekutimit të detyrimeve të tyre zyrtare;
- 2) personave zyrtar nga një depozitar i autorizuar dhe operatorit të tregut në lidhje me zbatimin e këtij Ligji;
- 3) organeve tjera kompetente për supervizion të institucioneve financiare në Republikën e Maqedonisë së Veriut, nën kusht që Memorandumi i bashkëpunimit të mundësojë shpërndarjen e informacioneve të tilla;
- 4) organeve dhe institucioneve për zbatim të ligjeve;
- 5) gjykatës kompetente;

6) rregullatorëve të tregut të letrave me vlerë në vende të huaja në përputhje me memorandumet për mirëkuptim ose me kontrata ndërkombëtare.

(4) Detyrimet nga paragrafet (2) dhe (3) të këtij neni i referohen edhe një personi i cili ka të drejtë të fitojë informacione konfidenciale nga komisionari ose nga punonjësit në Komision.

(5) Me qëllim të parandalimit të konfliktit të interesave, komisionari dhe punonjësi në Komision janë të obliguar të njoftojnë Komisionin për portofolin e tyre të letrave me vlerë.

(6) Информационет e shpërndara personave nga paragrafi (3) dhe paragrafi (4) i këtij neni paraqesin sekret afarist ose informacion i brendshëm edhe për ata persona.

Shmangia e konfliktit potencial të interesave dhe detyra fiduciare

Neni 421

(1) Anëtarët e Komisionit dhe punonjësit janë të obliguar të shmangin situata të cilat mund të krijojnë konflikt të interesave. Konflikt i interesave ekziston kur anëtarët e Komisionit ose punonjësit kanë interese private ose personale të cilat ndikojnë ose mund të ndikojnë mbi zbatimin objektiv të detyrave të tyre. Nën interesa private ose personale të anëtarëve të Komisionit ose punonjësve nënkuptohet çfarëdo dobie të cilën potencialisht mund t'a kenë ata personalisht, familjet e tyre dhe farefisi i tyre deri në shkallë të dytë.

(2) Anëtarët e Komisionit dhe punonjësit nuk mund të veprojnë në kundërshtim me Kodin etik gjatë pranimit të çfarëdo dobie në formë financiare ose jofinanciare.

(3) Shkelja e dispozitave nga paragrafi (2) i këtij neni nga ana e punonjësve paraqet shkelje serioze e rregullave dhe njëherit paraqet bazë që Kryetari i Komisionit të vendos për zbatim të masave disiplinore.

(4) Anëtarët e Komisionit dhe punonjësit nuk mund t'i

- 4) ги донесува правните акти со кои се уредува работењето на Стручната служба;
  - 5) ги потпишува актите и решенијата на Комисијата;
  - 6) ја претставува и застапува Комисијата пред трети лица;
  - 7) го контролира спроведувањето на решенијата на Комисијата;
  - 8) може самостојно да одлучува за предмети оформени по барања, известувања, претставки, поплаки и други доставени од страна на инвеститори и кои не спаѓаат во овластувањата на Комисијата од член 411 на овој Закон и кои не го нарушуваат интегритетот на пазарот, авторитетот на Комисијата како и интерни одлуки кои се од значење за непречено и тековно функционирање на Комисијата;
  - 9) ги носи сите интерни одлуки, превзема дејствија и активности поврзани со непречено, тековно и секојдневно функционирање на Комисијата.
- (3) Претседателот на Комисијата ги има следниве функции:
- 1) раководи, ја претставува и ја застапува Комисијата;
  - 2) ги спроведува политиките, плановите, процедурите и другите општи акти во согласност со интерните правила и одлуки на Комисијата;
  - 3) го следи спроведувањето на одлуките и актите на Комисијата и го следи управувањето и работењето на Комисијата;
  - 4) ја раководи Стручната служба при вршење на сите работи и преземање дејствија до одлучување за издавање на одобренија, дозволи и согласности по сите поединечни барања од законите во надлежност на Комисијата;
  - 5) ја раководи Стручната служба при вршење на сите работи и преземање до одлучување за преземање надзорни мерки кон субјектите кои се предмет на надзор на Комисијата во согласност со овој или со друг закон;
  - 6) врши други работи утврдени од страна на Комисијата;
  - 7) одлучува за поведување на судски и управни постапки и активно учествува во поведени судски и управни постапки во кои е вклучена Комисијата;
  - 8) ги носи сите потребни акти во врска со остварувањето на правата, обврските и одговорностите од работен однос за вработените во Комисијата;
  - 9) ги носи сите потребни акти и ги презема сите потребни дејствија за спроведување на актите донесени од Комисијата.
- (4) Во раководењето со Комисијата, Претседателот на Комисијата е овластен да склучува и потпишува меморандуми за соработка и да остварува соработка со државни органи и со други субјекти во земјата и во странство при спроведувањето на законите во надлежност на Комисијата.
- (5) Претседателот на Комисијата го насочува дејствувањето на Комисијата во целина и на нејзините членови во согласност со програмските определби и насоките што Комисијата ги утврдува и се грижи за нејзината работа.

përdorin informacionet konfidenciale deri te të cilat kanë akses me qëllim të zbatimit të transaksioneve private financiare, pa marrë parasysh vallë e bëjnë këtë drejtpërdrejtë ose tërthorazi përmes personave të tretë, për llogari të vet dhe në rrezik të vet ose për llogari dhe rrezik të një personi të tretë.

Procedura gjatë gjendjes së konfliktit të interesave

Neni 422

(1) Kryetari i Komisionit përpara Komisionit, kurse zëvendësi, respektivisht komisionari i cili ka interes për ndonjë çështje për të cilën duhet të debatohet dhe të vendos Komisionit përpara Kryetarit të Komisionit, janë të obliguar që menjëherë pas fitimit të ftesës për seancë me rend të ditës të propozuar të zbulojnë natyrën e interesit të tillë dhe të japin deklaratë me shkrim me kërkesë për përjashtim. Përpara fillimit të seancës, për deklaratën e dhënë të zëvendëskryetarit dhe të komisionarit vendos Kryetari i Komisionit, a për deklaratën e dhënë të Kryetarit vendos Komisioni.

(2) Në procesverbalin nga seanca e Komisionit në të cilën shqyrtohet dhe vendoset ndaj një çështje për të cilën është dhënë deklaratë për situatë të konfliktit të interesave evidentohet se personi i cili ka paraqitur situatë të konfliktit të interesave nuk ka marrë pjesë në punën e Komisionit dhe në sjelljen e vendimit për atë çështje. Detyra për zbulimin e natyrës së interesit referohet edhe në rastet kur në seancat e Komisionit debatohet dhe vendoset për ndonjë çështje për të cilën kanë interes partneri bashkëshortor ose person në lidhje familjare në vijë të drejtë me Kryetarin, zëvendëskryetarin, respektivisht komisionarin.

(3) Detyra për zbulimin e interesit nga paragrafi (1) i këtij neni u referohet personave të punësuar në Komisionin. Kryetari i Komisionit vendos për situatën e interesit të cilën e ka paraqitur punonjësi.

Përgjegjësia e Komisionit

Neni 423

Komisioni nuk mban përgjegjësi për besueshmërinë, plotësinë dhe saktësinë e të dhënave që përmbahen në Prospekt për ofertë publike dhe për kyçje për tregtim të letrave me vlerë të emetuesit, për kumtesën për ofertë private dhe për raport tjetër të dorëzuar deri te Komisioni, aksionarët, investitorët dhe publiku, nga ana e emetuesit. Komisioni nuk mban përgjegjësi për besueshmërinë, plotësinë dhe saktësinë e të dhënave që përmbahen në dokumentacionin të cilin e siguron, si dhe për dokumentet të dorëzuara në bashkangjitje të kërkesave ndaj të cilave veprohet dhe vendoset sipas këtij Ligji ose ligjet në kompetencë të tij.

Përgjegjësi për dëmin

(6) Во рамките на неговите функции, Претседателот на Комисијата може да донесува акти и да ги преземе сите потребни или соодветни активности за работењето на Комисијата, согласно дадено овластување и одлука од Комисијата.

(7) Претседателот на Комисијата е овластен по потреба да формира едно или повеќе советодавни тела во рамки на Комисијата во врска со прашања од негова надлежност или од надлежност на Комисијата.

(8) Претседателот на Комисијата редовно ја известува Комисијата за работењето и за спроведувањето на политиките, за прашањата поврзани со пазарот на капитал, вклучувајќи ги сите настани и состојби што имале или се очекува да имаат значително влијание на работењето на Комисијата, на спроведувањето на нејзините политики или на пазарот на капитал.

Надворешни членови – комисионери

Член 413

(1) Надворешните членови на Комисијата – комисионери имаат право и должност да учествуваат на седници на Комисијата, да даваат иницијатива за подготвување на прописи од надлежност на Комисијата и други акти што ги донесува Комисијата, како и за утврдување на насоки и ставови; да даваат иницијатива за донесување на одлуки и други акти од надлежност на Комисијата, како и да учествуваат во вршењето на други надлежности на Комисијата во согласност со заклучоците на Комисијата, статутот и деловникот на Комисијата.

(2) По овластување на Претседателот на Комисијата, секој надворешен член на Комисијата може да ја претставува и да ја застапува Комисијата.

Стручна служба на Комисијата

Член 414

(1) Стручните, нормативно-правните, управните, надзорните, материјално-финансиските, сметководствените, информатичките и другите работи на Комисијата ги извршува Стручна служба на Комисијата.

(2) Работењето на Стручната служба поблиску се определува со статутот, со деловникот на Комисијата и со други интерни акти кои ги донесува Комисијата.

(3) Претседателот на Комисијата раководи со Стручната служба.

(4) Претседателот на Комисијата за цели на раководење со Стручната служба формира извршна канцеларија. Во извршната канцеларија се распоредуваат вработени лица од Стручната служба кои му помагаат на Претседателот на Комисијата да ја организира и координира работата на Стручната служба во извршување на работите од став (1) на овој член, како и во постапувањето по предметите и во подготовка на материјали за седници на Комисијата.

(5) Со актот за внатрешната организација и со актот за

Neni 424

(1) Komisioni nuk mban përgjegjësi për dëmet ndaj personave të tretë që mund të ngjajnë për shkak të masave dhe aktiviteteve të Komisionit në pëputhje me ligjet në kompetencë të vet të ndërmarra për ruajtjen e stabilitetit dhe sigurisë së një subjekti të veçuar i cili është nën mbikëqyrje të tij ose të tregut të kapitalit në tërësi.

(2) Punonjësit në Shërbimin profesional, Kryetari i Komisionit dhe anëtarët e Komisionit, nuk mund të jenë personalisht përgjegjës për marrjen ose lëshimin në marrje të çfarëdo veprimi gjatë punës, respektivisht angazhimit të Komisionit, gjatë kryerjes së detyrës zyrtare dhe zbatimit të ligjeve në kompetencë të Komisionit, përveç nëse dëshmohet se ata kanë punuar në kundërshtim me parimin e administrimit të mirë.

(3) Punonjësit në Shërbimin profesional, Kryetari i Komisionit dhe anëtarët e Komisionit, gjatë dhe pas pushimit të marrëdhënies së punës, respektivisht angazhimit në Komisionin, nuk mbajnë përgjegjësi për dëmet ndaj personave të tretë që i kanë shkaktuar me zbatimin e detyrave të punës përderisa të njëjtat i kanë zbatuar në kuadër të autorizimeve të përcaktuara me ligj.

Kompensimi i kostove

Neni 425

(1) Komisioni është i obliguar që punonjësve në Shërbimin profesional, Kryetarit të Komisionit dhe anëtarëve të Komisionit t'u kompensojë të gjitha kostot gjyqësore ose të tjera të cilat ata i kanë paguar në lidhje me procedurë e cila procedohet kundër tyre, a në lidhje me zbatimin e detyrave të punës.

(2) Me përjashtim nga paragrafi (1) i këtij neni, në rast të kontestit gjyqësor në të cilin është i paditur Kryetari i Komisionit, komisionar ose punonjës në Komisionin për shkak të zbatimit të detyrave të veta zyrtare, Komisioni mund të sigurojë përfaqësim juridik dhe t'i mbulojë kostot për atë përfaqësim.

(3) Kryetari i Komisionit, komisionari ose punonjësi në Komisionin nuk mban përgjegjësi për dëmin që ka ngjarë në punën nën kusht nëse ka punuar ndershem dhe ndërgjegjshëm.

(4) Dëmi i shkaktuar për shkak të punës joligjore të Kryetarit të Komisionit, komisionarit ose punonjësit në Shërbimin profesional të Komisionit kompensohet nga asetet e Komisionit, sipas rregullave të përgjithshme të kompensimit të dëmit.

(5) Komisioni ka të drejtë të pretendimit për rekurs nga personat e theksuar në paragrafin (4) të këtij neni.

Procedura e posaçme administrative

Neni 426

(1) Në procedimin e procedurës dhe në zgjidhjen e punëve administrative ndaj kërkesave të veçuara nga ky dhe ligj tjetër në kompetencë të Komisionit, në procedurën e mbikëqyrjes

систематизација на работните места подетално се уредуваат прашањата поврзани со работењето на извршната канцеларија од став (4) на овој член.

Вработени во Комисијата

Работни односи

Член 415

(1) Вработените во Комисијата се професионално ангажирани во Комисијата (вработени лица) и можат да имаат друг работен ангажман само со согласност од Претседателот на Комисијата, доколку тоа не е спротивно на интересите на Комисијата.

(2) Комисијата при вработување применува недискриминаторска кадровска политика, по етничка, верска, родова и која било друга основа.

(3) За прашањата кои се однесуваат на работниот однос на вработените во Комисијата се применуваат одредбите од Законот за работните односи и се доуредуваат со колективен договор, со исклучок на постапката за вработување која се спроведува во согласност со законот кој ги уредува прашањата за административни службеници.

(4) Претседателот на Комисијата одлучува за засновање и престанок на работен однос во Комисијата и за други прашања од работен однос. Против одлуките на Претседателот на Комисијата по право на приговор одлучува Комисијата.

Средства за работа на Комисијата

Член 416

(1) Средствата за работа на Комисијата се обезбедуваат од надоместоци кои Комисијата ги наплатува за извршената работа и спроведниот надзор во согласност со јавните овластувања утврдени со овој и со друг закон во надлежност на Комисијата.

(2) Надоместоците што ги наплатува Комисијата се:

- 1) надоместоци за разгледување на барање на одобрение за издавање на хартии од вредност, за разгледување на барање за одобрување на проспекти и за разгледување на други барања во согласност со Законот за проспекти и обврски за транспарентност на издавачите на хартии од вредност;
- 2) надоместоци за водење на регистарот на регулирани информации, доколку Комисијата го води регистарот во согласност со Законот за проспекти и обврски за транспарентност на издавачите на хартии од вредност;
- 3) надоместоци за разгледување на секое поединечно барање по кое Комисијата донесува решение во согласност со овој Закон;
- 4) надоместоци утврдени со Законот за инвестициските фондови;

ose hetimit dhe në shqiptimin e masave të mbikëqyrjes, Komisioni zbaton procedurë të posaçme administrative gjatë së cilës i zbaton dispozitat e këtij Ligji dhe ligjet tjera në kompetencë të tij, si dhe aktet nënligjore të sjellura në bazë të atyre ligjeve. Nëse veprime të veçanta dallohen, kjo procedurë e posaçme administrative ka përparësi përpara procedurës së përgjithshme administrative.

(2) Aktvendimet nga ky Ligj dhe nga ligjet tjera në kompetencë të tij, Komisioni i sjell pa një prononcim paraprak nga ana e palës.

(3) Aktvendimet e Komisionit janë përrundimtare, ndërsa kundër tyre mund të inicohet kontest administrativ.

(4) Komisioni është i detyruar që thëniet nga Aktvendimet e sjellura t'i publikojë në faqen e vet të internetit.

(5) Padija me të cilën inicohet kontest administrativ kundër një Aktvendimi të Komisionit, nuk e vnon ekzekutueshmërinë e tij.

(6) Procedura përpara Gjykatës Administrative e cila vendos ndaj padisë kundër Aktvendimit të Komisionit është urgjente dhe duhet të përfundojë jo më vonë se brenda 180 ditësh nga dita e pranimit të padisë, përveç nëse me këtë Ligj nuk është ndryshe e rregulluar.

Sjellja, ndryshimi dhe anulimi i Rregulloreve, akteve nënligjore të Komisionit

Neni 427

(1) Me qëllim të zbatimit të ligjeve në kompetencë të tij, Komisioni sjell akte nënligjore të karakterit të përgjithshëm: rregullore, udhëzime, metodologji, vendime, rregulla dhe akte të tjera të përgjithshme. Gjatë sjelljes së akteve, Komisioni zbaton debat publik për propozimin e aktit dhe mundëson parashtrimin e vërejtjeve me shkrim nga palët e interesuara në periudhën prej 30 ditë kalendarike.

(2) Procedura për ndryshim dhe plotësim të akteve kryhet në përputhje me paragrafin (1) të këtij neni.

(3) Komisioni mund të sjell rregullore ose akt tjetër për pushimin e vlefshmërisë së rregullores ose një akti tjetër pa debat paraprak publik.

(4) Komisioni mund të sjell rregullore dhe akte të tjera të karakterit të përkohshëm pa një debat paraprak publik, nëse vlerëson se nevoja për sjelljen e aktit të tillë është e natyrës urgjente, a në veçanti për shkak të:

- 1) mbrojtjes së interesave të investitorëve dhe mbrojtjes së integritetit të tregut;
- 2) sigurimit të stabilitetit financiar;
- 3) mirëmbajtjes së një tregu të ndershëm, të rregullt dhe transparent të instrumenteve financiare,
- 4) sigurimit të një përcaktimit dhe shlyerjes të shpejtë, të saktë dhe të sigurtë të transakcioneve;
- 5) promovimit të tregut të kapitalit;
- 6) zhvillimit të tregut të kapitalit dhe

- 5) надоместоци утврдени со Законот за преземање на акционерски друштва;
- 6) надоместоци за надзор на регулиран пазар и други места за тргување, како и надоместоци од реализација на ОТЦ трансакции;
- 7) надоместоци за надзор на инвестициските друштва/банки (кредитни институции);
- 8) надоместоци за надзор на овластените депозитари и други договорни страни;
- 9) надоместоци за надзор на акционерски друштва со чии акции се тргува на регулиран пазар;
- 10) надоместоци за спроведување на надзор на субјекти во согласност со закон;
- 11) други надоместоци кои се утврдени со Тарифникот на Комисијата.

(3) Висината на надоместоците од ставот (2) на овој член соодветствува со висината на трошоците на Комисијата утврдени со годишниот финансиски план, програмата за работа, како и на развојните потреби на Комисијата.

(4) Комисијата со тарифник ја утврдува висината на надоместоците од ставот (2) на овој член.

(5) Тарифникот од ставот (4) на овој член Комисијата го објавува во Службен весник на Република Северна Македонија.

Плата и надомест

Член 417

(1) Од средствата на Комисијата се исплатува плата на лицата со заснован работен однос (вработени лица) во Комисијата и надомест на надворешните комисионери.

(2) Начинот на утврдување на основната плата и на додатоците на плата се уредува со колективен договор и/или со договор за работа, а вредноста на бодот на основната плата ја утврдува Комисијата. При утврдувањето се земаат предвид пазарните услови, висината на платите што се исплатуваат во финансискиот сектор и потребите на самата институција.

(3) Надворешните комисионери за својата работа имаат право на надомест кој се утврдува со одлука на Комисијата.

(4) Доколку со други прописи се уредуваат поинаку прашањата за исплата на плата и надомест предност при уредувањето има овој Закон.

Резервен фонд на Комисијата

Член 418

(1) Од вишокот на приходи над расходи од работењето на Комисијата се формира резервен фонд.

(2) Средствата од резервниот фонд се користат за финансирање на недостигот на средства на Комисијата,

7) në funksion të integritetit të tregut vendor dhe subjektëve të tregut me tregje të tjera dhe subjektët të tregut.

(5) Aktet e karakterit të përkohshëm janë me vlefshmëri për jo më shumë se 90 ditë.

Sjellja, ndryshimi dhe anulimi i akteve të subjektëve nën mbikëqyrje

Neni 428

Komisioni mund t'u imponojë subjektëve të cilët janë nën mbikëqyrje të tij që të sjellin, ndryshojnë ose anulojnë akte, përderisa vërteton se kjo është e domosdoshme për zbatimin e këtij Ligji, a me qëllim të:

- 1) mbrojtjes së interesave të investitorëve dhe mbrojtjes së integritetit të tregut;
- 2) sigurimit të stabilitetit financiar;
- 3) mirëmbajtjes së një tregu të ndershëm, të rregullt dhe transparent të kapitalit dhe
- 4) sigurimit të një përcaktimi dhe shlyerje të shpejtë, të saktë dhe të sigurtë të transaksioneve.

Transparenca

Neni 429

(1) Komisioni e informon publikun për punën e vet.

(2) Komisioni nuk do publikojë informacione të cilat paraqesin sekret zyrtar dhe afarist.

(3) Çështjet të cilat i referohen mënyrës së informimit të publikut për punën e Komisionit, rregullohen me rregulloren e Komisionit.

(4) Rregulloret e sjellura në bazë të këtij Ligji dhe ligjeve të tjera në kompetencë të Komisionit detyrimisht botohen në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut".

(5) Për Aktvendimet e sjellura, vendimet, qëndrimet, masat, Regjistrat të cilat i mban dhe të tjera, Komisioni e njofton publikun përmes faqes së vet të internetit.

Konfidencialiteti

Neni 430

(1) Të dhënat që Komisioni i grumbullon për aktivitetin e subjektëve nën mbikëqyrje, konsiderohen "informacione konfidenciale" vetëm në situata të jashtëzakonshme dhe atë kur përhapja e tyre mund t'i shkel interesat komerciale, kur mund të parandalohet një procedurë e caktuar përpara organi kompetent, kur mund të vie deri te një çrregullim i paarsyeshëm i reputacionit të subjektit, si dhe në situata të tjera të përcaktuara.

(2) Nuk konsiderohen si konfidenciale informacionet dhe të dhënat që janë siguruar nga subjektët nën mbikëqyrje në përputhje me detyrimin për publikimin e tyre të paraparë me

премостување на временската неусогласеност на приходите над расходите на Комисијата и во функција на развој и унапредување на работењето на Комисијата.

Сметководство на Комисијата

Член 419

- (1) Сметководството на Комисијата се води согласно со прописите за сметководство на непрофитните организации.
- (2) Комисијата усвојува сметководствени политики со кои поблиску го пропишува водењето на сметководството.

Етички кодекс

Член 420

- (1) Комисијата донесува етички кодекс на однесување на комисионерите и вработените во Комисијата, со цел за избегнување и спречување судир на интереси и уредување на однесувањето на сегашните и поранешните комисионери и вработени во Комисијата.
- (2) Сегашните и поранешните комисионери, сегашните и поранешните вработени во Стручната служба на Комисијата, како и секој соработник/советник, не смеат за своја корист да ги употребуваат или да ги обелоденуваат деловните тајни или внатрешните информации со кои се стекнале во текот на работењето во Комисијата.
- (3) Информациите добиени во текот на работењето на Комисијата можат да им бидат обелоденети само на:
  - 1) вработените и комисионерите на Комисијата заради извршување на нивните службени обврски;
  - 2) службените лица од овластен депозитар и пазарниот оператор во врска со спроведувањето на овој Закон;
  - 3) другите органи надлежни за супервизија на финансиските институции во Република Северна Македонија, под услов меморандумот за соработка да овозможува обелоденување на таквите информации;
  - 4) органите и институциите за спроведување на законите;
  - 5) надлежниот суд;
  - 6) регулаторите на пазарот на хартии од вредност во странски земји согласно со меморандумите за разбирање или со меѓународните договори.
- (4) Обврските од ставовите (2) и (3) на овој член се однесуваат и на лице кое има право да добие доверливи информации од комисионерите или од вработените во Комисијата.
- (5) Заради спречување на судир на интереси, комисионер и вработен на Комисијата се должни да ја известат Комисијата за своето портфолио за хартии од вредност.
- (6) Информациите обелоденети на лицата од став (3) и став

кëtë ose Ligj tjetër ose me rregulla nënligjore.

- (3) Klasifikimi i informacioneve nga paragrafi (1) dhe paragrafi (2) bëhet me rregulla të brendshme, të miratuara nga Komisioni.
- (4) Anëtarët e Komisionit dhe punonjësit në Komisionin janë të obliguar që të ruajnë fshehtësinë e informacioneve konfidenciale.
- (5) Përderisa vie deri te shkelje e dëshmuar e detyrimeve të parapara në paragrafin (4) të këtij neni, ndaj të punësuarve ndërmerren masa përkatëse disiplinore, ndërkaq ndaj anëtarëve të Komisionit shkarkim nga funksioni.

NËNKAPITULLI 3

Autorizime të tjera

Mbështetje e procedurës përpara një organi kompetent

Neni 431

Nëse Komisioni konkludon se ekziston dyshim i arsyetuar se një person fizik ose juridik i ka shkelur dispozitat e këtij Ligji ose një ligji tjetër në kompetencë të tij, si dhe të rregullave të sjellura në bazë të atyre ligjeve, Komisioni dorëzon informacion ose inicon procedurë tek një organ kompetent.

Autorizim për shkëmbim të informacioneve me organe të tjera kompetente

Neni 432

Komisioni shkëmben informacione me organe të tjera kompetente, përfshirë edhe me organet kompetente për ndjekje penale dhe organet hetuese.

Sigurimi i llogarive pagesore dhe depozitare

Neni 433

Në procedurat të cilat i procedon Komisioni mund të sigurohen dokumente, të dhëna dhe informacione për gjendjet e llogarive pagesore dhe depozitare të personave fizik ose juridik, me qëllim të zbatimit të ligjeve në kompetencë të tij.

Grumbullimi, përpunimi dhe ruajtja e të dhënave personale

Neni 434

(1) Komisioni i grumbullon, përpunon dhe i ruan kategoritë e të dhënave personale për identifikim të anëtarëve të organeve drejtuese dhe mbikëqyrëse, të aksionarëve/zotëruesve të kuotave, punonjësve dhe personave relevant në shoqërite e investimeve, në operatorin e tregut, në depozitarin e autorizuar

(4) на овој член претставуваат деловна тајна или внатрешна информација и за тие лица.

Избегнување на потенцијален судир на интереси и фидуцијарна должност

Член 421

(1) Членовите на Комисијата и вработените се должни да избегнуваат ситуации кои можат да создадат судир на интереси. Судир на интереси постои кога членовите на Комисијата или вработените имаат приватни или лични интереси кои влијаат или можат да влијаат врз објективното извршување на нивните задачи. Под приватни или лични интереси на членовите на Комисијата или вработените се подразбира каква било корист што потенцијално може да ја имаат лично тие, нивните семејства и нивни роднини до втор степен.

(2) Членовите на Комисијата и вработените не смеат да постапуваат спротивно на Етичкиот кодекс при примање на било каква корист во финансиска или во нефинансиска форма.

(3) Прекршувањето на одредбите од ставот (2) на овој член од страна на вработените претставува сериозно кршење на правилата и воедно претставува основа Претседателот на Комисијата да одлучи за примена на дисциплински мерки.

(4) Членовите на Комисијата и вработените не смеат да ги користат доверливите информации до кои имаат пристап заради извршување приватни финансиски трансакции, без оглед дали тоа го прават директно или индиректно преку трети лица, за своја сметка и на свој ризик или за сметка и на ризик на трето лице.

Постапка при состојба на судир на интереси

Член 422

(1) Претседателот на Комисијата пред Комисијата, а неговиот заменик односно комисионерот кој има интерес за некое прашање за кое треба да расправа и одлучува Комисијата пред Претседателот на Комисијата, се должни веднаш по добивањето на поканата за седница со предложен дневен ред да ја откријат природата на таквиот интерес и да дадат писмена изјава со барање за изземање. Пред почетокот на седницата, за дадената изјава на заменикот на Претседателот и на комисионерот одлучува Претседателот на Комисијата, а за дадената изјава на Претседателот одлучува Комисијата.

(2) Во записникот од седницата на Комисијата, на која се

dhe subjekteve tjera nën mbikëqyrje në përputhje me këtë ligj dhe personave lidhur me to, personave me të cilët veprojnë bashkarisht, personave të lidhur ngushtë dhe bashkëpunëtorët e tyre të afërt, si dhe për persona fizik, kandidatë për dhënie të provimit profesional në organizim të Komisionit.

(2) Komisioni i grumbullon, përpunon dhe i ruan kategoritë vijuese të të dhënave personale për identifikim të personave nga paragrafi (1) i këtij neni: emrin, mbiemrin, numrin amë (NUAQ), adresa e vendbanimit, kualifikimet arsimore dhe profesionale, të dhënat për zotërimin dhe disponimin e aksioneve dhe instrumenteve tjera financiare, të dhëna nga llogaritë bankare, të dhënat për angazhimet në pozita udhëheqëse, të dhënat për sanksion të shqiptuar kundërvajtës ndalim për kryerje të profesionit, veprimtarisë ose detyrës dhe të dhënat nga evidenca ndëshkuese në sferën bankare, të financave, marrëdhënieve të punës, pronës, rryshfetit dhe korrupsionit dhe pastrimit të parave në pesë vitet e fundit dhe informacione tjera lidhur me sjelljen e këtyre personave në tregun e kapitalit. (3) Të dhënat nga paragrafi (2) i këtij neni mblidhen me rregull, nga shoqëria që e ka parashtruar kërkesën për fitimin e miratimit ose drejtpërdrejtë nga personat fizik dhe juridik në procedurën e zbatimit të mbikëqyrjes.

(4) Komisioni i grumbullon, i përpunon dhe i ruan të dhënat dhe informacionet nga paragrafi (2) i këtij neni për qëllimet e vërtetimit të identitetit të personave nga paragrafi (1) në lidhje me aktivitetet e tyre në tregun e kapitalit dhe për qëllimet e mbikëqyrjes nga ana e Komisionit, dhe të njëjtat ruhen pesë vite nga pranimit në Komision.

(5) Të dhënat personale mund të përdoren vetëm për qëllimet e zbatimit të këtij ligji në përputhje me rregullat për mbrojtjen e të dhënave personale.

Autorizim për bashkëpunim dhe shkëmbim të informacioneve

Neni 435

(1) Komisioni mund të jetë anëtar i organizatave ndërkombëtare nga fusha e tregut të kapitalit, nga fusha e arsimit dhe edukimit financiar, si dhe të bashkëpunojë me organe dhe trupa përkatës kompetent të huaj të tregjeve financiare dhe me institucione financiare ndërkombëtare.

(2) Komisioni është i autorizuar të përmbyll memorandume të mirëkuptimit dhe bashkëpunimit, si dhe akte të tjera me trupa vendore dhe të huaja financiare rregullatore dhe të supervizionit, ose me organe të tjera, me qëllim të koordinimit gjatë kryerjes së aktiviteteve të mbikëqyrjes, për bashkëpunim ose për shkëmbim të informacioneve në zbatimin e dispozitave të këtij Ligji, ligj tjetër dhe rregullat e sjellura në bazë të tyre.

(3) Komisioni mund të shkëmbejë informacione në përputhje

разгледува и одлучува по прашање за кое е дадена изјава за состојба на судир на интереси се евидентира дека лицето кое пријавило состојба на судир на интереси не учествувало во работата на Комисијата и во донесувањето на одлуката по тоа прашање. Должноста за откривање на природата на интересот се однесува и во случаите кога на седницата на Комисијата се расправа и се одлучува за некое прашање за кое интерес имаат брачниот другар или лице во сродство во права линија на Претседателот, заменикот на Претседателот, односно на комисионерот.

(3) Должноста за откривање на интересот од ставот (1) на овој член се однесува и на вработените лица во Комисијата. Претседателот на Комисијата одлучува за состојбата на интерес која ја пријавил вработениот.

Одговорност на Комисијата

Член 423

Комисијата не одговара за веродостојноста, потполноста и точноста на податоците содржани во Проспектот за јавна понуда и за вклучување за тргување на хартии од вредност од издавачот, за соопштението за приватна понуда и за друг извештај доставен до Комисијата, акционерите, инвеститорите и јавноста од страна на издавачот. Комисијата не одговара за веродостојноста, потполноста и точноста и за податоците содржани во документацијата која ја обезбедува, како и за документите доставени во прилог на барањата по кои постапува и одлучува по овој закон или законите од својата надлежност.

Одговорност за штета

Член 424

(1) Комисијата не одговара за штетите спрема трети лица што може да настанат поради мерките и активностите од Комисијата во согласност со законите од својата надлежност преземени за зачувување на стабилноста и сигурноста на одделен субјект кој е под нејзин надзор или на пазарот на капитал во целина.

(2) Вработените во Стручната служба, Претседателот на Комисијата и членовите на Комисијата, не можат да бидат лично одговорни за преземање или пропуштање на преземање на било кое дејствие во текот на работењето, односно ангажманот во Комисијата, при вршењето на службената должност и спроведувањето на законите во надлежност на Комисијата, освен ако се докаже дека тие работеле спротивно на начелото за добро управување.

(3) Вработените во Стручната служба, Претседателот на Комисијата и членовите на Комисијата, за време и по престанокот на работниот однос, односно ангажманот во Комисијата, не одговараат за штетите спрема трети лица што ги предизвикале со извршување на работните задачи доколку истите ги извршувале во рамките на овластувањата утврдени

me aktet nga paragrafi (2) i këtij neni.

(4) Informacionet të cilat Komisioni i ka fituar në përputhje me aktet nga paragrafi (2) i këtij neni, i ruan si një sekret afarist dhe të njëjtat mund t'i ndajë me persona të tretë vetëm pas një pëlqimi paraprakisht të fituar nga dhënësi i informacionit.

(5) Shkëmbimi i informacioneve konfidenciale kryhet në bazë të parimit të reciprocitetit me vendet me të cilat janë përmyllur ato akte.

(6) Bashkëpunimi dhe shkëmbimi i informacioneve nga paragrafi (2) i këtij neni i përfshin:

- 1) subjektet nën mbikëqyrje;
- 2) informacionet për miratime të lëshuara/revokuara për punë;
- 3) aktivitete lidhur me pastrim të parave dhe financim të terrorizmit;
- 4) aktivitete lidhur me veprime të ndaluara;
- 5) të dhëna të natyrës financiare;
- 6) informacione për persona fizik të cilët janë në pozita përgjegjëse në subjektet nën mbikëqyrje;
- 7) të dhëna dhe dokumentacion nga revizion i zbatuar mbi shoqëri të investimeve, shoqëri administruese të фондеве të hapura dhe të mbyllura të investimeve, operatorin e tregut, depozитарin e autorizuar, emetuesit e instrumenteve financiare dhe personave nga Kapitulli V i këtij Ligji.

(7) Komisioni mund të zbatojë mbikëqyrje me kërkesë të organeve të tjera vendore ose të huaja të mbikëqyrjes ose rregullatore në sektorin financiar ose organe kompetente për parandalimin e pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit ose institucione të tjera kompetente.

(8) Komisioni në kërkesë të organeve të huaja rregullatore me të cilat ka përmyllur memorandume të bashkëpunimit, mund të sigurojë informacione dhe ndihmë për qëllimet e inicimit të procedurave përpara gjykatave kompetente.

Autorizime për kyçje në procedurë përpara gjykatës

Neni 436

Komisioni është i autorizuar që të kyçet në procedurën e cila procedohet përpara gjykatës në lidhje me shkëljen e dispozitave të këtij Ligji ose ligj tjetër në kompetencë të Komisionit, si dhe të rregullave të sjellura në bazë të këtyre ligjeve, gjatë së cilës Komisioni mund të paraqitet si pjesëmarrës në procedurën vetëm me qëllim që të informojë gjyqin për qëndrimet, mendimet dhe interpretimet e tij.

NËNKAPITULLI 4

Qëllime dhe funksione të Komisionit

Qëllime të Komisionit

Neni 437

(1) Qëllimet e punës së Komisionit, sipas këtij Ligji janë:

со закон.

Надоместок на трошоци

Член 425

(1) Комисијата е должна на вработените во Стручната служба, Претседателот на Комисијата и на членовите на Комисијата, да им ги надомести сите судски и други трошоци кои тие ги платиле во врска со постапка која против нив се води, а во врска со извршувањето на службените должности.

(2) По исклучок од став (1) на овој член, во случај на судски спор во кој е тужен Претседателот на Комисијата, комисионер или вработен во Комисијата поради извршување на неговите службени должности, Комисијата може да обезбеди правно застапување и да ги покрие трошоците на тоа застапување.

(3) Претседателот на Комисијата, комисионер или вработен во Комисијата не одговара за штетата што настанала во работењето под услов ако работел чесно и совесно.

(4) Штетата предизвикана поради незаконско работење на Претседателот на Комисијата, комисионер или вработен во Стручната служба на Комисијата се надоместува од средствата на Комисијата, според општите прописи за надоместок на штета.

(5) Комисијата има право на регресно побарување од лицата наведени во став (4) на овој член.

Посебна управна постапка

Член 426

(1) Во водењето на постапка и во решавањето на управните работи по поединечните барања од овој и друг закон во надлежност на Комисијата, во постапката за надзор или истрага и во изрекувањето на надзорните мерки, Комисијата спроведува посебна управна постапка при што ги применува одредбите од овој закон и другите закони од нејзина надлежност, како и подзаконските акти донесени врз основа на тие закони. Доколку одделни постапувања се разликуваат, оваа посебна управна постапка има предност пред општата управна постапка.

(2) Решенијата од овој закон и од другите закони од нејзина надлежност Комисијата ги донесува без претходно изјаснување на странката.

(3) Решенијата на Комисијата се конечни, а против нив може да се поведе управен спор.

(4) Комисијата има обврска изреките од донесените решенија да ги објави на својата интернет страна.

(5) Тужбата со која се поведува управен спор против решение на Комисијата не го одлага неговото извршување.

(6) Постапката пред Управниот суд кој одлучува по тужбата против решение на Комисијата е итна и треба да заврши најдоцна во рок од 180 дена од денот на приемот на тужбата, освен ако со овој закон поинаку не е регулирано.

- 1) realizimi i interesit publik për stabilitet financiar të tregut të kapitalit;
- 2) promovimi dhe sigurimi i besimit në paanshmërinë, efikasitetin, konkurrencën e lirë, transparencën dhe ligjshmërinë e tregut të kapitalit dhe çdo aktivitet lidhur me këtë treg;
- 3) mirëmbajtja e një tregu të rregullt dhe transparent të kapitalit;
- 4) mbrojtje të interesave të investitorëve dhe
- 5) parandalimin e keqpërdorimit të tregut të kapitalit.

Funksione të Komisionit

Neni 438

Për realizimin e qëllimeve nga neni 437 i këtij Ligji, Komisioni i ushtron funksionet në vijim:

- 1) kryen mbikëqyrje të ligjshmërisë së punës së subjektëve nën mbikëqyrje në përputhje me këtë Ligj dhe ligjet tjera në kompetencë të Komisionit të Mbikëqyrjes;
- 2) kryen mbikëqyrje të ligjshmërisë së emetimit, punës dhe tregtimit me instrumentet financiare;
- 3) kryen mbikëqyrje të punës së фондеве të investimeve dhe të punës të shoqërive administruese të фондеве;
- 4) kryen mbikëqyrje mbi përmbushjen e detyrimeve për dhënie të një oferte për marrje në kontroll të një shoqërie aksionare;
- 5) kryen mbikëqyrje të subjektëve nga tregu i kapitalit në fushën e parandalimit të pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit;
- 6) kryen mbikëqyrje dhe ndërmer masa për ruajtjen e stabilitetit financiar në përputhje me Ligjin e Stabilitetit Financiar;
- 7) zbaton aktivitete në përputhje me autorizimet nga Kapitulli IX e këtij Ligji për sanim të një depozitari të autorizuar;
- 8) ndërmer masa për zbatim të këtij Ligji dhe të ligjeve që janë në kompetencë të tij;
- 9) sjell akte nënligjore në bazë të ligjeve që janë në kompetencë të tij dhe ndërmer masa për zbatimin e tyre;
- 10) kryen mbikëqyrje mbi ligjshmërinë e punës së subjektëve me miratim për punë të lëshuar nga Komisioni;
- 11) kryen mbikëqyrje të dokumentacionit të përgjithshëm të emetuesve të letrave me vlerë, ndërmer masa dhe sjell vendime për mbrojtjen e interesave të personave të cilët janë pronarë ose investojnë në instrumente financiare dhe parandalon veprime të pandershme dhe joligjore lidhur me punën me instrumente financiare;
- 12) lëshon miratime, pëlqime dhe leje në bazë të këtij Ligji dhe ligjet tjera në kompetencë të tij;

Донесување, изменување и укинување на правилници, подзаконски акти на Комисијата

Член 427

(1) Заради спроведување на законите од својата надлежност, Комисијата донесува подзаконски акти од општ карактер: правилници, упатства, методологии, одлуки, правила и други општи акти. При донесување на актите, Комисијата спроведува јавна расправа за предлогот на актот и овозможува поднесување на писмени забелешки од заинтересираните лица во период од 30 календарски дена.

(2) Постапката за изменување и дополнувања на актите се врши согласно со ставот (1) на овој член.

(3) Комисијата може да донесе правилник или друг акт за престанување на важење на правилник или друг акт без претходна јавна расправа.

(4) Комисијата може да донесува правилници и други акти од времен карактер без претходна јавна расправа, доколку оцени дека потребата за донесување на таков акт е од итна природа, а особено заради:

- 1) заштита на интересите на инвеститорите и заштита на интегритетот на пазарот;
- 2) обезбедување на финансиска стабилност;
- 3) одржување на чесен, уреден и транспарентен пазар на финансиски инструменти,
- 4) обезбедување на брзо, точно и сигурно утврдување и порамнување на трансакции;
- 5) промоција на пазарот на капитал;
- 6) развој на пазарот на капитал и
- 7) во функција на интеграција на домашниот пазар и пазарни субјекти со други пазари и пазарни субјекти.

(5) Актите од времен карактер се со важност најмногу до 90 дена.

Донесување, изменување и укинување на актите на субјекти под надзор

Член 428

Комисијата може да им наложи на субјектите кои се под нејзин надзор да донесат, изменат или да укинат акти, доколку утврди дека тоа е неопходно за спроведување на овој закон, а со цел за:

- 1) заштита на интересите на инвеститорите и заштита на интегритетот на пазарот;
- 2) обезбедување на финансиска стабилност;
- 3) одржување на чесен, уреден и транспарентен пазар на капитал и
- 4) обезбедување на брзо, точно и сигурно утврдување и порамнување на трансакции.

- 13) e rregullon mënyrën e tregtimit me instrumente financiare në përputhje me këtë Ligj;
- 14) mundet përkohësisht ose përhershëm të ndërpret tregtimin me një instrument të caktuar financiar;
- 15) kryen monitorim dhe mbikëqyrje të funksionimit të tregut të kapitalit;
- 16) sjell Aktvendim për ngrirje të asetëve të llogarive të të gjitha subjekteve cilave Komisioni u jep miratim për punë në bankë (institucion kreditues) ose institucion tjetër financiar për një periudhë jo më të gjatë se 15 ditë pune;
- 17) cakton standarde të konkurrencës ndërmjet subjektëve cilëve u është lëshuar miratim për punë me anë të mbikëqyrjes ose mënyrë tjetër;
- 18) jep miratim për emërimin e drejtorëve dhe anëtarëve të organeve të administrimit dhe organeve mbikëqyrëse në përputhje me ligjet në kompetencë të tij;
- 19) jep miratim personave fizik dhe juridik të përvetësojnë pjesëmarrje të kualifikuar në përputhje me ligj;
- 20) e rregullon emetimin e letrave me vlerë, i miraton kërkesat për emetimin e letrave me vlerë, e miraton publikimin e prospekteve për ofertë publike të letrave me vlerë dhe për pranim për tregtim;
- 21) mban regjistër të informacioneve të rregulluara në përputhje me Ligjin mbi Prospektin dhe Detyrimet për Transparencë të Emetuesve të Letrave me Vlerë, respektivisht lëshon miratim një operatori të tregut ose personi tjetër juridik që të mbajë atë Regjistër;
- 22) kujdeset për një treg ligjor, të ndershëm dhe transparent të instrumenteve financiare;
- 23) i miraton sjelljen dhe të gjitha ndryshimet e akteve të një depozitari të autorizuar, operatori të tregut dhe sistemit për përcaktimin/shlyerjen e instrumenteve financiare;
- 24) bashkëpunon me institucione të tjera në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe jashtë vendit;
- 25) kujdeset për implementimin e standardeve ndërkombëtare të punës së tregut të kapitalit dhe menaxhimit korporativ;
- 26) sjell akte, respektivisht rregullore për organizimin e brendshëm të Komisionit, akte për sistematizimin e vendeve të punës dhe sjell vendim për përcaktimin e vlerës së pikës për pagesë të pagës;
- 27) kryen punë të tjera në lidhje me punën me instrumente financiare në përputhje me këtë Ligj dhe me ligje të tjera në kompetencë të tij;
- 28) kryen aktivitete të tjera në lidhje zbatimin e detyrave të tij në përputhje me këtë dhe ligj tjetër;
- 29) është anëtare e organizatave ndërkombëtare;
- 30) mban regjistra në përputhje me këtë dhe ligj tjetër;
- 31) kryen aktivitete të operatorit të fondit për kompensimin e investitorëve;
- 32) shkëmben informacione me organe të tjera kompetente;
- 33) kryen edukim dhe ndërmerr aktivitete për rritjen e arsimimit financiar;

Транспарентност

Член 429

- (1) Комисијата ја информира јавноста за својата работа.
- (2) Комисијата нема да објави информации што претставуваат службена и деловна тајна.
- (3) Прашањата кои се однесуваат за начинот на информирање на јавноста за работата на Комисијата, се уредуваат со деловникот на Комисијата.
- (4) Правилниците донесени врз основа на овој закон и на другите закони во надлежност на Комисијата задолжително се објавуваат во “Службен весник на Република Северна Македонија”.
- (5) За донесени решенија, одлуки, ставови, мерки, регистри кои ги води и друго, Комисијата ја известува јавноста преку својата интернет страница.

Доверливост

Член 430

- (1) Податоците што Комисијата ги прибира за активностите на субјектите под надзор, се сметаат за „доверливи информации“ само во исклучителни ситуации и тоа кога нивното ширење може да ги повреди комерцијалните интереси, кога може да се осуети одредена постапка пред надлежен орган, кога може да дојде до неоправдано нарушување на репутацијата и угледот на субјектот, како и во други пропишани ситуации.
- (2) Не се сметаат за доверливи информациите и податоците кои се обезбедени од субјектите под надзор согласно обврската за нивно објавување предвидена со овој или друг закон или со подзаконските прописи.
- (3) Класификација на информациите од став (1) и став (2) се прави со интерни прописи, одобрени од Комисијата.
- (4) Членовите на Комисијата и вработените во Комисијата се должни да ја чуваат тајноста на доверливите информации.
- (5) Доколку дојде до докажано прекршување на обврските предвидени од став (4) на овој член спрема вработените се преземаат соодветни дисциплински мерки, а спрема членовите на Комисијата разрешување од функцијата

ПОДГЛАВА 3

Други овластувања

Покренување на постапка пред надлежен орган

Член 431

Доколку Комисијата заклучи дека постои основано сомнение дека физичко или правно лице ги прекршило одредбите од

- 34) организон трајнине dhe zbaton provime profesionale dhe
- 35) kryen punë të tjera të përcaktuara me këtë ose ligj tjetër në kompetencë të tij.

Interesi publik

Neni 439

Stabiliteti i tregut të kapitalit dhe masat të cilat i ndërmerr Komisionit me qëllim të arritjes dhe mirëmbajtjes së stabilitetit të tij janë të interesit publik.

NËNKAPITULLI 5

МБИКËQYRJA, СУБЈЕКТË ТË МБИКËQYRJES ДНЕ МАСА ТË МБИКËQYRJES

Мбикëqyrja dhe qëllimet базë të мбикëqyrjes

Neni 440

- (1) Qëllimet базë të мбикëqyrjes të cilën e zbaton Komisioni janë kontrollë e ligjshmërisë dhe, kur është e zbatueshme, vlerësimit të sigurisë dhe stabilitetit të punës së субјектëve të мбикëqyrjes, me qëllim të mbrojtjes së interesave të инвеститорëve dhe të interesit publik, stabilitetit të sistemeve financiare dhe promovim dhe ruajtje të besimit në tregun e kapitalit.
- (2) Në kuptim të këtij Ligji, мбикëqyrja пërfshin monitorimin dhe kontrollimin:
  - 1) nëse субјекти i мбикëqyrjes ose person tjetër punon në përputhje me këtë Ligj dhe/ose rregulla të tjera relevante dhe, nëse është e zbatueshme, se a punon edhe në përputhje me aktet e veta të brendshme, aktet e operatorit të tregut dhe të depozitarit të autorizuar dhe/ose rregullave dhe standardeve vendore dhe ndërkombëtare të profesionit;
  - 2) nëse субјекти i мбикëqyrjes ose person tjetër i cili është i obliguar të veprojë në përputhje me këtë Ligj, në punën e vet vepron në interesin më të mirë të klientit ose të klientit potencial;
  - 3) nëse субјекти i мбикëqyrjes ose person tjetër i cili është i obliguar të veprojë në përputhje me këtë Ligj dhe/ose rregullë tjetër relevante zbaton masa dhe aktivitete përkatëse me qëllim të mënjanimит të joligjshmërive dhe parregullsive të vërtetuara nga ana e tij ose ana e Komisionit;
  - 4) nëse субјекти i мбикëqyrjes ose person tjetër i cili është i obliguar të veprojë në përputhje me këtë Ligj dhe/ose rregullë tjetër relevante i zbaton masat e мбикëqyrjes së Komisionit;
  - 5) nëse tregtimi, пërcaktimi dhe shlyerja e instrumenteve financiare kryhet në përputhje me këtë Ligj dhe

овој закон или на друг закон од нејзина надлежност, како и на прописите донесени врз основа на тие закони, Комисијата доставува информација или покренува постапка кај надлежен орган.

Овластување за размена на информации со други надлежни органи

Член 432

Комисијата разменува информации со други надлежни органи вклучително и со органите надлежни за кривичен прогон и истражните органи.

Обезбедување на платежни и депозитни сметки

Член 433

Во постапките кои ги води Комисијата може да обезбеди документи, податоци и информации за состојбите на платежни и депозитни сметки на физички или на правни лица, со цел спроведување на законите во нејзина надлежност.

Собирање, обработка и чување на лични податоци

Член 434

(1) Комисијата собира, обработува и чува категории на лични податоци за идентификување на членови на органите на управување и надзор, акционери/иматели на удел, вработени и релевантни лица во инвестициските друштва, во пазарниот оператор, во овластениот депозитар и останатите субјекти под надзор согласно овој закон и со нив поврзаните лица, лицата со кои дејствуваат заеднички, тесно поврзани лица и нивни блиски соработници, како и за физички лица, кандидати за полагање на стручни испити во организација на Комисијата.

(2) Комисијата ги собира, обработува и чува следните категории на лични податоци за идентификување на лицата од став (1) на овој член; име, презиме, матичен број (ЕМБГ), адреса на живеење, образовни и професионални квалификации, податоци за сопственоста и располагањето со акции и други финансиски инструменти податоци од банкарски сметки, податоци за ангажманите на раководни позиции, податоци за изречена прекршочна санкција забрана за вршење професија, дејност или должност и податоци од казнена евиденција во областа на банкарството, финансиите, работните односи, имотот, мито и корупција и перење пари во последните пет години и други информации поврзани со однесувањето на овие лица на пазарот на капитал.

(3) Податоците од став (2) на овој член се прибираат по правило, од друштвото кое поднело барањето за добивање одобрение или директно од физичките и правните лица во постапката на спроведување надзор.

6) nëse informacionet të cilat janë të publikuara i përbushin kërkesat ligjore.

(3) Komisioni është i autorizuar të kryejë mbikëqyrje përmes:

1) grumbullimit, analizës dhe kontrollimit të raporteve, të dhënave, informacioneve të publikuara dhe monitorimit të vazhdueshëm të punës së subjektëve të mbikëqyrjes dhe personave të tjerë të cilët në përputhje me dispozitat e këtij Ligji ose rregullat përkatëse janë të obliguar që të njoftojnë publikun investues ose t'i dorëzojnë deri te Komisioni;

2) kryerjes së mbikëqyrjes së tërthortë mbi subjektët e mbikëqyrjes, pikëqasje në punën dhe të vepruarit e subjektëve të mbikëqyrjes dhe personave të tjerë nga fushëpërfshirja e përcaktuar me këtë Ligj dhe rregulla të tjera përkatëse;

3) shqiptimit të masave të mbikëqyrjes të subjektëve të mbikëqyrjes ose personave të tjerë në kuadër të fushëpërfshirjes të këtij Ligji ose ligji tjetër në kompetencë të Komisionit dhe

4) dhënies së mendimeve, miratimeve dhe/ose pëlqimeve subjektëve të mbikëqyrjes dhe personave të tjerë nëse vlerëson se kjo është në përputhje me këtë Ligj dhe rregulla të tjera përkatëse.

(4) Autorizimet nga paragrafi (3) i këtij neni, Komisionin i kryen:

1) mëvetshëm;

2) në bashkëpunim me organe të tjera kompetente ose me subjektë të tjerë të tregut, në përputhje me dispozitat e këtij Ligji dhe rregulla të tjera përkatëse dhe

3) me parashtrimin e kërkesave dhe raporteve deri te organet prokurore, gjyqësore ose të tjera kompetente.

(5) Në kuptim të këtij Ligji, parregullsitë janë situata dhe procedura për të cilat Komisioni konstaton se nuk janë në përputhje me këtë Ligj ose rregulla të tjera relevante.

(6) Në kuptim të këtij ligji, parregullsitë janë situata dhe procedura të cilat sipas Komisionit janë të vlerësuara se nuk janë në përputhje me politikat e veta afariste dhe rregullat e miratuara të subjektit të mbikëqyrjes, me standardet dhe rregullat e profesionit ose nuk zbatohen me përpikshmëri, me çfarë rrezikohet puna e tyre, në veçanti në raport me kërkesat organizative dhe menaxhimin me rreziqe, respektivisht mosveprimi në interesin më të mirë të klientëve dhe të klientëve potencial.

(7) Komisioni gjatë kryerjes së mbikëqyrjes ose hetimit ka të drejtë në vende të cilat nuk janë hapësira private të banimit të personave fizik, të hyjë në hapësirat dhe të ketë akses në dokumente dhe në të dhëna të tjera në cilëndo formë, përderisa ekziston dyshim i arsyeshëm se dokumentet dhe të dhënat tjera janë të lidhura me lëndën e mbikëqyrjes ose hetimin dhe mund të jenë relevante për dëshmimin e shkeljeve të ligjit.

(8) Komisioni së afërmi me Rregulloren i përcakton kushtet dhe mënyrën e kryerjes së mbikëqyrjes ose hetimit, lëshimin e urdhërave dhe marrjen e masave dhe sanksioneve, mënyrën e

(4) Комисијата ги собира, обработува и чува податоците и информациите од став (2) на овој член за целите на утврдување на идентитетот на лицата од став (1) во врска со нивните активности на пазарот на капитал и за целите на надзорот од страна на Комисијата, и истите се чуваат пет години од приемот во Комисијата.

(5) Личните податоци можат да се користат единствено за целите на спроведување на овој закон, а согласно со прописите за заштитата на личните податоци.

Овластување за соработка и размена на информации **Член 435**

(1) Комисијата може да биде членка на меѓународни организации од областа на пазарот на капитал, од областа на финансиската писменост и едукацијата, како и да соработува со соодветни странски надлежни органи и тела за надзор на финансиските пазари и со меѓународни финансиски институции.

(2) Комисијата е овластена да склучува меморандуми за разбирање и за соработка, како и други акти со домашни и со странски финансиски регулаторни и супервизорски тела, или со други органи, со цел за координирање при вршење на надзорните активности, за соработка или за размена на информации во спроведувањето на одредбите од овој закон, друг закон и прописите донесени врз основа на нив.

(3) Комисијата може да разменува информации во согласност со актите од ставот (2) на овој член.

(4) Информациите кои Комисијата ги добила во согласност со актите од став (2) на овој член ги чува како деловна тајна и истите може да ги споделува со трети лица само по добиена претходна согласност од давателот на информацијата.

(5) Размената на доверливи информации се врши врз основа на принципот на реципроцитет со земјите со кои се склучени тие акти.

(6) Соработката и размената на информациите од ставот (2) на овој член ги опфаќаат:

- 1) субјектите под надзор;
- 2) информациите за издадени/одземени одобренија за работа;
- 3) активностите поврзани со перење пари и финансирање тероризам;
- 4) активностите поврзани со забранетите дејства;
- 5) податоци од финансиска природа;
- 6) информации за физички лица кои се на одговорни позиции во субјектите под надзор;
- 7) податоци и документација од спроведена ревизија над инвестициски друштва, друштва за управување со отворени и затворени инвестициски фондови, пазарниот оператор, овластениот депозитар, издавачите на финансиски инструменти и лицата од Глава V од овој закон.

зbatimit të urdhërave dhe çështje të tjera me rëndësi për zbatimin e mbikëqyrjes ose hetimit.

Mbikëqyrje mbi zbatimin e rregullave të tjera relevante **Neni 441**

(1) Krahas mbikëqyrjes e cila zbatohet në përputhje me dispozitat e këtij Ligji, Komisioni kryen mbikëqyrje të subjektëve nën mbikëqyrje dhe të personave tjerë në përputhje me ligje të tjera relevante për zbatimin e të cilave është kompetent Komisioni.

(2) Në mbikëqyrjen nga paragrafi (1) i këtij neni në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat e këtij Kaptulli, përveç nëse me ligjet dhe rregullat individuale relevante nuk është ndryshe e përcaktuar.

Subjekte të mbikëqyrjes

Neni 442

(1) Në kuptim të këtij Ligji, subjekte të mbikëqyrjes janë:

- shoqëri e investimeve me seli në Republikën e Maqedonisë së Veriut;
- bankë (institutcion kreditues) me seli në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe filialë të saj jashtë Republikës së Maqedonisë së Veriut në pjesën e shërbimeve dhe aktiviteteteve të investimit në përputhje me këtë ose ligj tjetër në kompetencë të Komisionit;
- shoqëri administruese e фондеве të hapura dhe të mbyllura të investimeve me seli në Republikën e Maqedonisë së Veriut në pjesën e cila i referohet shërbimeve dhe aktiviteteteve të investimit të cilat shoqëritë administruese të фондеве të hapura dhe të mbyllura të investimeve i kanë në përputhje me këtë ose ligj tjetër në kompetencë të Komisionit;
- filialë e një shoqërie të investimeve me seli në vend tjetër e cila ka fituar miratim për punë në bazë të këtij Ligji;
- përfaqësues i lidhur i subjektëve nën mbikëqyrje nga nënparagrafet 1, 2 dhe 3 të këtij paragrafi me seli në Republikën e Maqedonisë së Veriut;
- operator i tregut i një tregu të rregulluar dhe/ose të organizuar;
- ofruesve të shërbimeve për dorëzimin e të dhënave me seli në Republikën e Maqedonisë së Veriut në pjesën e punës e cila i referohet ofrimit të shërbimeve të të dhënave për të cilën ka fituar miratim për punë nga Komisioni në përputhje me dispozitat e këtij Ligji;
- sisteme për përcaktim dhe/ose shlyerje;
- depozitar i autorizuar;
- palë tjetër qendrore kontraktuese;
- emetues të instrumenteve financiare dhe emetues të letrave me vlerë të cilët kanë emetuara letra me vlerë, kanë publikuar prospekt dhe i kanë përfshirë letrat me vlerë për tregtim dhe të gjithë personat juridik dhe fizik të cilët kanë detyrime në përputhje me Ligjin mbi Prospektin dhe Detyrimet për Transparencë të Emetuesve të Letrave me Vlerë;
- persona të cilët duhet të japin ofertë ose kanë dhënë ofertë për marrje në kontroll të një shoqërie aksionare;
- persona juridik dhe fizik të cilët marrin pjesë në transfer të instrumenteve financiare dhe persona të lidhur me ata;

(7) Комисијата може да спроведува надзор, по барање на други домашни или странски надзорни или регулаторни органи во финансискиот сектор или органи надлежни за спречување на перење пари и финансирање на тероризам или други надлежни институции.

(8) Комисијата на барање на странски регулаторни органи со кои има склучено меморандуми за соработка може да обезбеди информации и помош за целите на поведување постапки пред надлежни судови.

Овластување за вклучување во постапка пред суд

Член 436

Комисијата е овластена да се вклучи во постапката што се води пред суд во врска со прекршувања на одредбите од овој закон или друг закон во надлежност на Комисијата, како и на прописите донесени врз основа на тие закони, при што Комисијата може да се јави како учесник во постапката единствено со цел да го информира судот за нејзините ставови, мислења и толкувања.

ПОДГЛАВА 4

Цели и функции на Комисијата

Цели на Комисијата

Член 437

- (1) Целите на работа на Комисијата, според овој закон се:
- 1) остварување на јавниот интерес за финансиска стабилност на пазарот на капитал;
  - 2) промовирање и обезбедување доверба во непристрасноста, ефикасноста, слободната конкуренција, транспарентноста и законитоста на пазарот на капитал и секоја активност поврзана со овој пазар;
  - 3) одржување на уреден и транспарентен пазар на капитал;
  - 4) заштита на интересите на инвеститорите и
  - 5) спречување на злоупотреба на пазарот на капитал.

Функции на Комисијата

Член 438

За остварување на целите од членот 437 од овој закон, Комисијата ги врши следниве функции:

- 1) врши надзор на законитоста на работењето на субјектите на надзор согласно овој закон и другите закони во надлежност на Комисијата за надзор;
- 2) врши надзор на законитоста на издавањето, работењето и тргувањето со финансиските инструменти;
- 3) врши надзор на работењето на инвестициските фондови и на работењето на друштвата за управување со фондови;

- депозитар i авторизуар në sanim me seli në Republikën e Maqedonisë së Veriut; punonjësit dhe anëtarët e organeve të subjektëve të mbikëqyrjes
- të gjithë personat juridik dhe fizik nga Kapitulli X i këtij Ligji dhe
- persona të tjerë për të cilët Komisioni konsideron se mund të fitojnë statusin e subjektit të mbikëqyrjes në rast të ndarë.

(2) Personat e autorizuar të Komisionit për shkak të arritjes së qëllimeve të mbikëqyrjes, munden në kuadër të procedurës së mbikëqyrjes mbi një subjekt të mbikëqyrjes, nëse është e zbatueshme, të kryejnë edhe mbikëqyrje të një pjese të punës afariste të personave ngushtë të lidhur me subjektin e mbikëqyrjes ose personave cilëve subjektin i mbikëqyrjes i'a ka transferuar aktivitetet e veta afariste.

(3) Mbikëqyrje të punës së subjektëve të mbikëqyrjes mund të kryejnë edhe institucione të tjera dhe trupa rregullator në përputhje me ligjin në kuadër të fushëveprimit të punës së tyre.

(4) Nëse një organ tjetër kompetent është përgjegjës për mbikëqyrje të një subjekti të caktuar, Komisioni mund të merr pjesë në mbikëqyrjen e punës afariste të atij subjekti së bashku me organin tjetër kompetent ose mund të kërkojë nga organi tjetër kompetent t'i fitojë të dhënat e nevojshme për qëllimet e mbikëqyrjes së subjektit të mbikëqyrjes.

(5) Subjektë të mbikëqyrjes mund të jenë edhe persona për të cilët Komisioni ka njohuri se në mënyrë të joautorizuar kryejnë ose tentojnë të kryejnë shërbime në mënyrë e cila është në kundërshtim me dispozitat e këtij Ligji.

(6) Për kryerjen e mbikëqyrjes, subjektët e mbikëqyrjes i paguajnë Komisionit kompensim për mbikëqyrje, lartësia e së cilit, mënyra e përllogaritjes dhe mënyra e pagesës janë të përcaktuara me Tarifore të Komisionit.

Sigurimi i të dhënave

Neni 443

(1) Me qëllim të arritjes së autorizimeve të veta të mbikëqyrjes, Komisioni mund t'i ndërmer veprimet nga paragrafi (2) i këtij neni, si dhe të kërkojë dorëzimin e cilado të dhënave për të cilat ai konsideron se i nevojiten nga personat në vijim:

- 1) subjektët e mbikëqyrjes dhe personave ngushtë të lidhur me subjektët e mbikëqyrjes nga neni 442 i këtij Ligji;
- 2) mbajtësi i pjesëmarrjes së kualifikuar;
- 3) revizorë, revizorë të autorizuar dhe persona të angazhuar nga subjektët e mbikëqyrjes nga neni 442 i këtij Ligji dhe
- 4) çdo person tjetër i cili sipas vlerësimit të Komisionit ka të dhëna të interesit për mbikëqyrje, përfshirë, por pa u kufizuar në punonjësit, klientët dhe klientët potencial të subjektit të mbikëqyrjes.

- 4) врши надзор над исполнувањето на обврските за давање на понуда за преземање на акционерско друштво;
- 5) врши надзор на субјектите од пазарот на капитал во областа на спречувањето на перењето пари и финансирањето на тероризам;
- 6) врши надзор и презема мерки за зачувување на финансиската стабилност согласно со Законот за финансиска стабилност;
- 7) спроведува активности согласно овластувањата од Глава IX од овој закон за санација на овластен депозитар;
- 8) презема мерки за спроведување на овој закон и на законите кои се во нејзина надлежност;
- 9) донесува подзаконски акти врз основа на законите кои се во нејзина надлежност и презема мерки за нивно спроведување;
- 10) врши надзор на законитоста на работењето на субјектите со одобрение за работа издадена од Комисијата;
- 11) врши надзор над целокупната документација на издавачите на хартии од вредност, презема мерки и донесува одлуки за заштита на интересите на лицата кои се сопственици или инвестираат во финансиски инструменти и спречува нечесни и незаконски дејствија поврзани со работењето со финансиски инструменти;
- 12) издава одобренија, согласности и дозволи врз основа на овој закон и другите закони во нејзина надлежност;
- 13) го регулира начинот на тргување со финансиски инструменти во согласност со овој закон;
- 14) може привремено или трајно да го прекине тргувањето со определен финансиски инструмент;
- 15) врши следење и надзор на функционирањето на пазарот на капитал;
- 16) носи решение за замрзнување на средствата на сметките на сите субјекти на кои Комисијата дава одобрение за работа во банка (кредитна институција) или друга финансиска институција за период од најмногу 15 работни дена;
- 17) одредува стандарди на конкуренција меѓу субјектите на кои им е издадено одобрение за работа по пат на надзор или на друг начин;
- 18) дава одобрение за именување на директори и членови на органи на управување и органите на надзор во согласност со законите од својата надлежност;
- 19) дава одобрение на физички и на правни лица да стекнуваат квалификувано учество во согласност со закон;
- 20) го регулира издавањето на хартии од вредност, ги одобрува барањата за издавање на хартии од вредност, го одбрува објавувањето на проспекти за јавна понуда на хартии од вредност и за прием на тргување;
- 21) води регистар на регулирани информации согласно Законот за проспекти и обврски за транспарентност на издавачите на хартии од вредност односно издава

(2) Пër vërtetimin e fakteve dhe rrethanave të nevojshme për kryerjen e autorizimeve të tij të mbikëqyrjes, Komisioni është i autorizuar t'i ndërmer veprimet në vijim:

- 1) të kryejë mbikëqyrje të drejtëpërdrejtë në hapësirat afriste të personave nga paragrafi 1 i këtij neni;
- 2) të ketë akses në cilindo dokument dhe të dhëna në çfarëdo forme dhe të kërkojë dorëzimin e kopjeve nga ato nga çdo person nga paragrafi (1) i këtij neni për të cilin konsideron se ka njohuri relevante, në formë e cila konsideron se është përkatëse, përfshirë librat afariste dhe dokumentacion;
- 3) t'u bën thirrje personave nga paragrafi (1) i këtij neni, personave relevant, përfshirë brokerët, këshilltarët e investimeve t'i japin informacion verbal, në formë të deklaratave ose përgjigjeve;
- 4) nga subjektët e mbikëqyrjes t'i merr në dispozicion regjistrimet ekzistuese nga bisedat telefonike, komunikimet elektronike dhe regjistrimet tjera nga komunikimi me klientët ose klientët potencial, të cilat cilat subjektët e mbikëqyrjes janë të obliguar t'i mbajnë në përputhje me këtë Ligj ose t'a realizojnë;
- 5) të kërkojë që për subjekt të mbikëqyrjes, nga operatorët celular t'i dorëzojnë regjistrimet ekzistuese për komunikacion të të dhënave në pronësi të operatorit, nëse ekziston dyshim i arsyeshëm për shkelje të rregullave relevante nga subjekti i mbikëqyrjes dhe nëse regjistrimet e tilla janë relevante për mbikëqyrjen ose hetimin, nëse zbatohen;
- 6) nëse është e zbatueshme në prokurorinë kompetente dhe gjykatën kompetente, të propozojë ngrirje dhe/ose konfiskim të pronës së subjektit të mbikëqyrjes.

(3) Cilido person i cili dorëzon ose shpërndan informacione dhe të dhëna deri te Komisioni, relevante për mbikëqyrjen ose hetimin e Komisionit, nuk do konsiderohet për shkelje të ndalesave ose kufizimeve ligjore ose kontraktuale në lidhje me zbulimin e informacioneve në fjalë, e as nuk mund të bartë përgjegjësi në lidhje me dorëzimin ose kumtesën e informacioneve në fjalë.

(4) Personat nga paragrafi (1) i këtij neni janë të obliguar që të veprojnë në përputhje me dispozitat e këtij neni.

NËNKAPITULLI 6 PROCEDURA E MBIKËQYRJES

Mënyra e zbatimit të mbikëqyrjes

Neni 444

одобрение пазарен оператор или друго правно лице да го води тој регистар;

- 22) се грижи за законит, чесен и транспарентен пазар на финансиски инструменти;
- 23) ги одобрува донесувањето и сите измени на актите на овластен депозитар, пазарен оператор и систем за утврдување/порамнување на финансиски инструменти;
- 24) соработува со други институции во Република Северна Македонија и од странство;
- 25) се грижи за имплементација на меѓународните стандарди за работењето на пазарот на капитал и корпоративното управување;
- 26) донесува акти, односно правилници за внатрешната организација на Комисијата, акти за систематизација на работните места и донесува одлука за утврдување на вредноста на бодот за исплата на плата;
- 27) врши други работи во врска со работењето со финансиските инструменти согласно со овој закон и со други закони во нејзина надлежност;
- 28) врши други активности во врска со извршувањето на нејзините задачи во согласност со овој и друг закон;
- 29) членува во меѓународни организации;
- 30) води регистри во согласност со овој и друг закон;
- 31) врши активности на оператор на фонот за обесштетување на инвеститори;
- 32) разменува информации со други надлежни органи;
- 33) врши едукација и презема активности за зголемување на финансиската писменост;
- 34) организира обуки и спроведува стручни испити и
- 35) врши други работи утврдени со овој или друг закон од нејзина надлежност.

Јавен интерес

Член 439

Стабилноста на пазарот на капитал и мерките кои Комисијата ги презема заради постигнување и одржување на неговата стабилност се од јавен интерес.

ПОДГЛАВА 5

НАДЗОР, СУБЈЕКТИ НА НАДЗОР И НАДЗОРНИ МЕРКИ

Надзор и основни цели на надзорот

Член 440

(1) Основните цели на надзорот кој го спроведува Комисијата се проверка на законитоста и, кога е применливо, проценка на сигурноста и стабилноста на работењето на субјектите на надзор, со цел заштита на интересите на инвеститорите и на јавниот интерес, стабилноста на

(1) Комисиони, sipas detyrës zyrtare zbaton:

- 1) Mbikëqyrje të drejtëpërdrejtë e cila kryhet në hapësirat zyrtare të subjektëve të mbikëqyrjes ose të një personi juridik me të cilin subjekti i mbikëqyrjes është drejtëpërdrejtë ose tërthorazi i lidhur përmes administrimit ose kapitalit, me autorizim të personit të autorizuar nga Komisioni, të kontrollojë dokumentacionin origjinal, të kontrollojë punën e përgjithshme, t'u bëjë thirrje dhe të zbatojë biseda dhe të merr deklarata nga anëtarët e organeve dhe personave të tjera relevant nga subjekti i mbikëqyrjes në selinë e Komisionit;
- 2) Mbikëqyrje të tërthortë e cila kryhet në hapësirat e Komisionit, në bazë të një analize të raporteve të cilat subjektët e mbikëqyrjes janë të obliguar t'i dorëzojnë deri te Komisioni në përputhje me këtë ose ligj tjetër, e shqyrtojnë dhe e kontrollojnë dokumentacionin e dorëzuar. Persona të cilët e zbatojnë mbikëqyrjen e tërthortë i kontrollojnë dhe i shqyrtojnë raportimet dhe të dhënat e të fituara dhe në kërkesë të Komisionit, si dhe kryejnë monitorim, grumbullim dhe kontrollim të të dhënave të publikuara si dhe të dhënave dhe njohurimeve nga burime të tjera, a kryejnë edhe kontrollim dhe vlerësim të punës së përgjithshme afariste ose aktiviteteve që i kryen subjekti i mbikëqyrjes, në bazë të raporteve të dorëzuara dhe të dhënave të grumbulluara, deklaratave dhe/ose deklaratave me shkrim të marra në dispozicion nga personat nga neni 443 paragrafi (1) i këtij Ligji.
- 3) Dhënie të rekomandimeve dhe mendimeve subjektëve të mbikëqyrjes me qëllim të përmirësimit dhe harmonizimit të punës së tyre, dhe kur është e zbatueshme, rekomandime për përmirësimin e stabilitetit të tyre financiar dhe për uljen e rreziqeve në të cilat ata janë të ekspozuar, mund të jenë të ekspozuar në punën e tyre.
- (2) Mbikëqyrja e drejtëpërdrejtë nga paragrafi (1) pika 1 e këtij neni mund të jetë e rregullt ose e jashtëzakonshme.
- (3) Planin e zbatimit të mbikëqyrjes së rregullt të drejtëpërdrejtë e sjell Kryetari i Komisionit.
- (4) Në zbatimin e mbikëqyrjes, Komisioni mban një procedurë të posaçme administrative nga neni 426 i këtij Ligji, përveç në rast kur jep rekomandime.

Persona të autorizur për të zbatuar mbikëqyrje

Neni 445

- (1) Mbikëqyrje nga neni 444 i këtij Ligji kryejnë persona të punësuar në Komision (në tekstin e mëtejshëm: persona të autorizuar të Komisionit).
- (2) Kryetari i Komisionit sjell Aktvendim për zbatimin e mbikëqyrjes së drejtëpërdrejtë me të cilin autorizon persona për të zbatuar mbikëqyrjen.
- (3) Me përjashtim të paragrafit (1) të këtij neni, për kryerjen e punëve të caktuara lidhur me mbikëqyrjen mbi punën e

финансиските системи, и промоција и зачувување на довербата на пазарот на капитал.

(2) Во смисла на овој закон, надзорот опфаќа следење и проверка:

- 1) дали субјектот на надзор или друго лице работи во согласност со овој закон и/или други релевантни прописи и, доколку е применливо дали работи и во согласност со своите интерни акти, актите на пазарниот оператор и на овластениот депозитар и/или домашните и меѓународните правила и стандарди на професијата;
  - 2) дали субјектот на надзор или друго лице кое е должно да постапува во согласност со овој закон во својата работа постапува во најдобар интерес на клиентот или на потенцијалниот клиент;
  - 3) дали субјектот на надзор или друго лице кое е должно да постапува согласно овој закон и/или друг релевантен пропис спроведува соодветни мерки и активности со цел отстранување на незаконитости и неправилности утврдени од негова страна или од страна на Комисијата;
  - 4) дали субјектот на надзор или друго лице кое е должно да постапува согласно овој закон и/или друг релевантен пропис ги спроведува надзорните мерки на Комисијата;
  - 5) дали тргувањето, утврдувањето и порамнувањето на финансиски инструменти се врши во согласност со овој закон и
  - 6) дали информациите кои се објавени ги исполнуваат законските барања.
- (3) Комисијата е овластена да врши надзор преку:
- 1) собирање, анализа и проверка на извештаи, податоци, објавени информации и континуирано следење на работењето на субјектите на надзор и други лица кои согласно одредбите од овој закон или соодветните прописи се должни да ја извештаат инвеститорската јавност или да ги достават до Комисијата;
  - 2) вршење непосреден надзор над субјектите на надзор, увид во работењето и постапувањето на субјектите на надзор и други лица од опфатот утврден со овој закон и други соодветни прописи;
  - 3) изрекување на надзорни мерки на субјектите на надзор или други лица во рамките на опфатот од овој закон или друг закон во надлежност на Комисијата и
  - 4) давање мислења, одобренија и/или согласности на субјектите на надзор и други лица доколку оцени дека тоа е во согласност со овој закон и други соодветни прописи.

(4) Овластувањата од став (3) на овој член, Комисијата ги врши:

субјектëve të mbikëqyrjes, Komisioni mund të kërkojë pjesëmarrje profesionale dhe të angazhojë revizorë të autorizuar ose persona të tjerë profesional, për të cilët po njësoj dhe në mënyrë përkatëse vlejнë detyrimet për fshehtësi dhe konfidencialitet, si dhe për personat nga paragrafi (1) i këtij neni.

Njoftim për mbikëqyrje të drejtëpërdrejtë

Neni 446

(1) Përpara fillimit të mbikëqyrjes së drejtëpërdrejtë, subjektit të mbikëqyrjes i jepet njoftim me shkrim i cili përmban informacione, së paku për:

- 1) lëndën e mbikëqyrjes;
- 2) të dhëna për persona të autorizuar për mbikëqyrje;
- 3) theksimi i vendndodhjes ku do kryhet mbikëqyrja;
- 4) data e fillimit të mbikëqyrjes dhe
- 5) periudha kohore cilës i referohet mbikëqyrja.

(2) Njoftimi nga paragrafi (1) i këtij neni mund të përmbajë kërkesa për dokumentacion dhe për informacione të cilat subjektit i mbikëqyrjes është i obliguar t'i përgatit për personat e autorizuar të Komisionit për qëllimet e zbatimit të mbikëqyrjes së drejtëpërdrejtë.

(3) Komisioni mund të plotësojë njoftimin për mbikëqyrje edhe gjatë kryerjes së mbikëqyrjes. Dispozitat nga paragrafi (1) i këtij neni në mënyrë përkatëse zbatohen edhe për plotësimin e njoftimit për mbikëqyrje.

(4) Njoftimi për mbikëqyrje të drejtëpërdrejtë dorëzohet deri te subjektit i mbikëqyrjes në afat i cili nuk mund të jetë më i shkurt se tre ditë përpara ditës së fillimit të mbikëqyrjes.

(5) Me përjashtim të paragrafit (4) të këtij neni, personi i autorizuar i Komisionit mund të dorëzojë njoftim për mbikëqyrje të drejtëpërdrejtë jo më vonë se deri në ditën, respektivisht në çastin e fillimit të mbikëqyrjes, nëse është e domosdoshme mbikëqyrje urgjente ose nëse në një mënyrë tjetër nuk mund të arritet qëllimi i mbikëqyrjes.

(6) Në çdo rast tjetër të mbikëqyrjes në përputhje me këtë Ligj, njoftimi nga paragrafi (1) i këtij neni zakonisht dorëzohet në mënyrën e përcaktuar me paragrafin (5) të këtij neni.

Mbikëqyrje e drejtëpërdrejtë

Neni 447

(1) Pas njoftimit të pranuar për mbikëqyrje, subjektit i mbikëqyrjes është i obliguar që t'i mundësojë akses të papenguar personit të autorizuar të Komisionit për të kryer mbikëqyrje të drejtëpërdrejtë në hapësirat e subjektit të mbikëqyrjes, si dhe në vende të tjera jashtë hapësirave të subjektit në të cilat ushtrohet veprimtaria për të cilin Komisionin kryen mbikëqyrje.

(2) Në kërkesë të personit të autorizuar të Komisionit, subjektit i mbikëqyrjes është i obliguar t'i mundësojë të kryejë shqyrtim dhe kontrollim të librave afariste, të dokumentacionit afarist, evidencës administrative ose afariste, si dhe t'i shqyrtojë dhe kontrollojë sistemet informatike dhe teknologjitë të cilat mundësojnë punë të sistemeve informatike të subjektit të

- 1) самостојно;
- 2) во соработка со други надлежни органи или со одредени субјекти на пазарот, во согласност со одредбите од овој закон и други релевантни прописи и
- 3) со поднесување на барања и извештаи до надлежните обвинителски, судски или други надлежни органи.

(5) Во смисла на овој закон, незаконитости се ситуации и постапки за кои Комисијата утврдува дека не се во согласност со овој Закон или други релевантни прописи.

(6) Во смисла на овој закон, неправилности се ситуации и постапки кои според Комисијата се оценети дека не се во согласност со сопствените деловни политики и усвоените правила на субјектот на надзор, со стандардите и правилата на професијата или доследно не се применуваат, со што се загрозува нивното работење, особено во однос на организациските барања и управувањето со ризици, односно не постапување во најдобар интерес на клиентите и на потенцијалните клиенти.

(7) Комисијата при вршење на надзор или истрага има право на места кои не се приватни станбени простории на физички лица, да влезе во просториите и да има пристап до документи и до други податоци во која било форма, доколку постои основано сомневање дека документите и другите податоци се поврзани со предметот на надзорот или истрагата и може да бидат релевантни за докажување на повредите и прекршувањето на законот.

(8) Комисијата поблиску со Правилник ги пропишува условите и начинот на вршење на надзорот или истрагата, издавањето наредби и преземањето мерки и санкции, начинот на извршување на наредбите и други прашања од значење за спроведување на надзорот или истрагата.

Надзор над примената на другите релевантни прописи

Член 441

(1) Покрај надзорот кој се спроведува во согласност со одредбите од овој закон, Комисијата врши надзор на субјектите под надзор и на други лица во согласно со други релевантни закони за чие спроведување Комисијата е надлежна.

(2) На надзорот од став (1) на овој член на соодветен начин се применуваат одредбите на оваа Глава, освен ако со поединечните релевантни закони и прописи не е поинаку пропишано.

Субјекти на надзор

Член 442

(1) Во смисла на овој закон субјекти на надзор се:

- инвестициско друштво со седиште во Република

mbikëqyrjes, në fushështrirje të domosdoshme për zbatim të mbikëqyrjes.

(3) Subjekti i mbikëqyrjes është posaçërisht i obliguar që në kërkesë të personit të autorizuar të Komisionit, t'ia dorëzojë dokumentacionin e plotë të kërkuar afarist, regjistrimet nga evidenca elektronike, fotokopje nga librat afariste, regjistrime zëri ose transkripte nga biseda të inçizuarra telefonike, regjistrime nga të gjitha mjetet e komunikimit elektronik, dokumentacion tjetër nga qarkullimi juridik i subjektit të mbikëqyrjes, pavarësisht formës në të cilën kërkohet. Subjekti i mbikëqyrjes është i obliguar që personit të autorizuar të Komisionit t'i sigurojë akses në bazën e të gjitha të dhënave dhe t'i jep dokument për qëllime dhe në fushështrirje të domosdoshme për zbatimin e mbikëqyrjes.

(4) Dokumentacioni, dokumentet, regjistrimet dhe inçizimet nga paragrafi (3) i këtij neni, instrumentet financiare, paratë ose lëndët të cilat mund të shërbejnë si provë në procedurë penale ose kundërvajtëse, personat e autorizuar të Komisionit me lëshimin e një vërtetimi munden përkohësisht t'ia revokojnë subjektit të mbikëqyrjes deri në inicimin e procedurës si prova dhe i dorëzojnë deri te organi kompetent për procedimin e asaj procedure.

(5) Personat relevant të subjektit të mbikëqyrjes dhe personat tjerë të clët kanë informacione të interesit dhe për qëllime të procedurës të cilën e procedon Komisioni janë të obliguar që personit të autorizuar të Komisionit t'i japin deklaratë si dhe informacione të tjera të rëndësishme për mbikëqyrjen të cilat bëhen pjesë përbërëse e procesverbalit.

(6) Dispozitat e këtij neni, në mënyrë përkatëse zbatohen edhe në persona të tjerë nga neni 442 i këtij Ligji në pjesën që i referohet subjektëve të mbikëqyrjes.

Kushte të zbatimit të mbikëqyrjes së drejtëpërdrejtë

Neni 448

(1) Subjekti i mbikëqyrjes është i obliguar që personit të autorizuar të Komisionit t'i sigurojë hapësira përkatëse në të cilat mundet papenguar dhe pa praninë e personave të tjerë të kryejë mbikëqyrje.

(2) Në kërkesë të personit të autorizuar të Komisionit, subjekti i mbikëqyrjes është i obliguar që të sigurojë ndihmë profesionale-tehnike, të jep arsyetime të nevojshme dhe t'i mundësojë të gjitha kushtet tjera të domosdoshme për zbatimin e mbikëqyrjes.

(3) Sipas rregullës, mbikëqyrja kryhet gjatë orarit të punës së subjektit të mbikëqyrjes. Nëse është e nevojshme për shkak të vëllimit ose natyrës së mbikëqyrjes, subjekti i mbikëqyrjes është i obliguar që personit të autorizuar të Komisionit t'i mundësojë zbatimin e mbikëqyrjes edhe jashtë orarit të punës.

Mbikëqyrja e sistemit informatik

Neni 449

(1) Subjekti i mbikëqyrjes i cili përdor sisteme informatike në punën e vet është i obliguar që në kërkesë të një personi të autorizuar të Komisionit të sigurojë kushte për pikëqasje në

- Северна Македонија;
- банка (кредитна институција) со седиште во Република Северна Македонија и нејзина филијала надвор од Република Северна Македонија во делот на инвестициските услуги и активности во согласност со овој или друг закон во надлежност на Комисијата;
- друштво за управување со отворени и затворени инвестициски фондови со седиште во Република Северна Македонија во делот што се однесува на инвестициските услуги и активности кои друштвата за управување со отворени и затворени инвестициски фондови ги имаат согласно со овој или друг закон во надлежност на Комисијата;
- подружница на инвестициско друштво со седиште во друга земја која добила одобрение за работа врз основа на овој закон;
- врзан застапник на субјектите под надзор од алинеите 1, 2 и 3 од овој став со седиште во Република Северна Македонија;
- пазарен оператор на регулиран и/или организиран пазар;
- даватели на услуги за доставување на податоци со седиште во Република Северна Македонија во делот на работењето кое се однесува на давањето услуги на достава на податоци за кое има добиено одобрение за работа од Комисијата согласно одредбите од овој закон;
- системи за утврдување и / или порамнување;
- овластен депозитар;
- централна друга договорна страна;
- издавачите на финансиски инструменти и издавачите на хартии од вредност кои издале хартии од вредност, објавиле проспекти и ги вклучиле хартиите од вредност за тргување и сите правни и физички лица кои имаат обврски согласно Законот за проспекти и обврски за транспарентност за издавачите на хартии од вредност;
- лица кои треба да дадат понуда или дале понуда за преземање на акционерско друштво;
- правни и физички лица кои учествуваат во пренос на финансиски инструменти и со нив поврзани;
- овластен депозитар во санација со седиште во Република Северна Македонија;
- вработените и членовите на органите на субјектите на надзор;
- сите правни и физички лица од Глава X од овој закон и
- други лица за кои Комисијата смета дека можат да добијат статус на субјект на надзор во одделен случај.

(2) Овластените лица на Комисијата заради постигнување на целите на надзорот, можат во рамки на постапката за надзор над еден субјект на надзор, доколку е применливо, да извршат и надзор на дел од деловното работење на тесно поврзаните лица со субјектот на надзор или на лица на кои субјектот на надзор ги пренел своите деловни активности.

(3) Надзор врз работењето на субјектите на надзор може да вршат и други институции и регулаторни тела согласно законот во рамки на делокругот на нивното работење.

(4) Доколку друг надлежен орган е одговорен за надзор на одреден субјект, Комисијата може да учествува во надзорот на деловното работење на тој субјект заедно со другиот

sistemin informatik dhe mundësi të testimit se nëse të dhënat e përpunuara në sistemin informatik përpunohen në mënyrë përkatëse.

(2) Subjekti i mbikëqyrjes është i obliguar që në kërkesë të një personi të autorizuar të Komisionit, të dorëzojë dokumentacion (dokument nga sistemi informatik) nga i cili qartë dhe saktë mund të shihet përshkrimi i plotë i punës së sistemit informatik. Komponentet e sistemit informatik duhet të jenë të dukshme në dokumentacionin. Dokumentacioni duhet të jetë në dispozicion pavarësisht nga vëllimi dhe nga lloji që personi i autorizuar i Komisionit të mund të kryejë pikëqasje në:

- 1) zgjidhjet softverike;
- 2) procedurat e përpunimit të të dhënave me përdorimin e teknologjisë informatike;
- 3) kontrole të cilat sigurojnë përpunim të rregullt të të dhënave dhe
- 4) kontrole të cilat sigurojnë konfidencialitet, integritet dhe akses të të dhënave.

Pikëqasje në dokumentet

Neni 450

(1) Nga inicimi i procedurës së mbikëqyrjes nga ana e Komisionit, subjekti i mbikëqyrjes mund të kryejë mbikëqyrje në dokumentet të cilat Komisioni i ka siguruar.

(2) Dokumentet nga paragrafi (1) i këtij neni përbëhen nga të gjitha dokumentet të cilat Komisioni i ka pranuar, krijuar ose grumbulluar gjatë zbatimit të procedurës së mbikëqyrjes, pa marrë parasysh se në çfarë media mbahen.

(3) Me përjashtim të paragrafit (1) të këtij neni, e drejta e pikëqasjes në dokumentet nuk referohet në informacionet konfidenciale të cilat Komisioni i ka fituar në kuadër të procedurës së mbikëqyrjes ose janë fituar në proces të shkëmbimit të informacioneve me organe të tjera kompetente vendore ose të huaja.

(4) Me përjashtim të paragrafit (1) të këtij neni, e drejta në pikëqasje në dokumentet nuk u referohet informacioneve që paraqesin sekret afarist ose profesional i një personi juridik ose fizik i cili nuk është palë në procedurën e mbikëqyrjes.

(5) E drejta e subjektit të mbikëqyrjes për pikëqasje në dokumentet e lëndës nuk ndikon në të drejtën e Komisionit të zbulojë ose përdor informacione të nevojshme për dëshmimin e shkeljes së detyrimeve dhe përgjegjësive të subjektit të mbikëqyrjes.

Përfundimi i procedurës së mbikëqyrjes së drejtëpërdrejtë

Neni 451

(1) Pas përfundimit të mbikëqyrjes së drejtëpërdrejtë, personat e autorizuar të Komisionit përpilojnë procesverbal për mbikëqyrjen e zbatuar, i cili dorëzohet deri te subjekti i mbikëqyrjes, me përshkrim të hollësishëm të fakteve të vërtetuara, respektivisht përshkrim të veprimeve të subjektit të mbikëqyrjes dhe personave përgjegjës të cilat kanë sjellur deri te mangësia, joligjshmëria dhe parregullsia në punën e

надлежен орган или може да побара од другиот надлежен орган да ги добие потребните податоци за целите на надзорот на субјектот на надзорот.

(5) Субјекти на надзор може да бидат и лица за кои Комисијата има сознанија дека неовластено вршат или се обидуваат да вршат услуги на начин спротивен на одредбите од овој закон.

(6) За вршење на надзорот, субјектите на надзор и плаќаат на Комисијата надомест за надзор, чија висина, начин на пресметување и начин на плаќање се пропишани со Тарифник на Комисијата.

Обезбедување на податоци

Член 443

(1) Заради остварување на своите надзорни овластувања, Комисијата може да ги преземе дејствијата од став (2) на овој член, како и да побара доставување на било кои податоци за кои таа смета дека и се потребни од следните лица:

- 1) субјектите на надзор и од тесно поврзаните лица со субјектите на надзор од член 442 од овој закон;
- 2) имателот на квалификувано учество;
- 3) ревизори, овластени ревизори и лица ангажирани од субјектите на надзор од член 442 од овој закон и
- 4) секое друго лице кое по проценка на Комисијата има податоци од интерес за надзор, вклучувајќи, но не ограничувајќи се на вработените, клиентите и потенцијалните клиенти на субјектот на надзор.

(2) За утврдување на фактите и околностите потребни за вршење на нејзините надзорни овластувања, Комисијата е овластена да ги преземе следните дејствија:

- 1) да врши непосреден надзор во деловните простории на лицата од ставот 1 на овој член;
- 2) да пристапи до кој било документ и податоци во која било форма и да побара доставување копии од нив од секое лице од ставот (1) на овој член за кое смета дека има релевантни сознанија, во форма што смета дека е соодветна, вклучувајќи деловни книги и документација;
- 3) да ги повика лицата од став (1) на овој член, релевантните лица вклучувајќи ги брокерите, инвестициските советници да и дадат усни информации, во форма на изјави или одговори;
- 4) од субјектите на надзор да ги прибави постојните записи од телефонски разговори, електронски комуникации и други записи од комуникацијата со клиентите или

субјектит на mbikëqyrjes, nëse janë vërtetuar në procedurën e mbikëqyrjes.

(2) Në procesverbalin e dorëzuar, subjekti i mbikëqyrjes ka të drejtë të parashtrijë kundërshtim deri te Komisioni në afat të përcaktuar në procesverbalin, i cili nuk mund të jetë më i shkurtër se tetë ditë nga dita e pranimit të tij.

(3) Me përjashtim të paragrafit (2) të këtij neni, me procesverbalin mund të përcaktohet afat më i shkurtër se afati minimal nga paragrafi (2) i këtij neni kur kjo është e domosdoshme për shkak të parandalimit të pasojave të mundshme të ndjeshme negative për subjektin e mbikëqyrjes, pjesëmarrësit e tregut të kapitalit dhe persona të tretë.

(4) Nëse gjatë procedurës së mbikëqyrjes nuk konstatohen joligjshmëri dhe/ose parregullsi, për të cilat duhet të shqiptohet masë mbikëqyrëse ose janë të vërtetuara, mirëpo të njëjtat janë mënjanuar deri në përpilimin e procesverbalit, kjo do regjistrohesh në procesverbal, ndërsa Komisioni do njoftojë subjektin e mbikëqyrjes se procedura e mbikëqyrjes ka përfunduar.

(5) Përpara njoftimit nga paragrafi (5) i këtij neni, Komisioni mund të kontrollojë të vepruarit e subjektit të mbikëqyrjes dhe të kërkojë dorëzimin e dokumentacionit ose provë tjetër që të vërtetohet se joligjshmëritë dhe/ose parregullsitë e vërtetuara janë mënjanuar në mënyrë përkatëse dhe në masë përkatëse.

(6) Me përjashtim të paragrafit (1) të këtij neni, vetëm në raste urgjente dhe paprolongueshme të cilat mund të sjellin deri te çrregullimi i integritetit dhe stabilitetit të tregut të kapitalit ose gjatë shkeljeve më serioze të akteve ligjore dhe nënligjore në kompetencë të Komisionit, si dhe kur kjo është e domosdoshme për ruajtjen e stabilitetit të tregut në tërësi, për parandalimin e kryerjes së një veprë penale ose për parandalimin e të ngjarit të një dëmi të përmasave më të mëdha për pjesëmarrësit e tregut të kapitalit ose të personave të tretë, personat e autorizuar të Komisionit nuk përpilojnë procesverbal nga mbikëqyrja e zbatuar, ndërsa gjendja faktike vërtetohet drejtpërdrejtë në bazë të dokumentacionit të siguruar nga mbikëqyrja e zbatuar me Aktvendimin me të cilin shqiptohet masa mbikëqyrëse.

Arsyet dhe përmbajtja e detyrueshme e kundërshtimit

Neni 452

(1) Kundërshtim kundër procesverbalit nga mbikëqyrja e drejtpërdrejtë është i lejuar nëse:

- 1) procesverbalit i referohet një personi mbi të cilin Komisioni nuk ka kompetencë të mbikëqyrjes ose
- 2) nëse në procesverbalin gabimisht ose joplotësisht është vërtetuar gjendja faktike.

(2) Kundërshtimi nga paragrafi (1) i këtij neni detyrimisht i përmban elementet në vijim:

- 1) theksimi i procesverbalit cilit i referohet kundërshtimi;
- 2) deklaratë se gjetjet nga procesverbalit

потенцијалните клиенти, кои субјектите на надзор се должни да ги водат согласно со овој закон или да ја остваруваат;

5) да побара за субјект на надзор од мобилните оператори да ги достават постоечките записи за сообраќај на податоци во сопственост на операторот, доколку постои основано сомневање за прекршување на релевантните прописи од субјектот на надзор и доколку таквите записи се релевантни за надзорот или истрагата кои се спроведуваат;

6) доколку е применливо на надлежното обвинителство и надлежен суд да предложи замрзнување и/или конфискација на имот на субјект на надзор.

(3) Било кое лице кое доставува или обелоденува информации и податоци до Комисијата релевантни за надзорот или истрагата на Комисијата нема да се смета за прекршување на законските или договорните забрани или ограничувања во врска со откривањето на тие информации, ниту пак може да сноси одговорност во врска со доставување или соопштување на тие информации.

(4) Лицата од став (1) на овој член се должни да постапуваат согласно одредбите на овој член.

ПОДГЛАВА 6

ПОСТАПКА НА НАДЗОР

Начин на спроведување на надзор

Член 444

(1) Комисијата, по службена должност врши :

1) Непосреден надзор кој се врши во деловните простории на субјектите на надзор или на правно лице со кое субјектот на надзор е директно или индиректно поврзано преку управување или капитал, со овластување на службеното лице од Комисијата, да ја провери оригиналната документација, да го провери целокупното работење, да ги повика и да спроведе разговор и да земе изјави од членовите на органите и другите релевантни лица од субјектот на надзор во седиштетото на Комисијата;

2) Посреден надзор кој се врши во просториите на Комисијата, врз основа на анализа на извештаите кои субјектите на надзор се должни да ги достават до Комисијата согласно со овој или друг закон, ја прегледуваат и ја проверуваат доставената документација. Лица кои го спроведуваат посредниот надзор ги проверуваат и ги прегледуваат известувањата и податоците добиени и на барање на Комисијата, како

пëргënjeshtrohen në tërësi ose në një pjesë të caktuar;

3) arsye për kundërshtimin dhe

4) të dhëna të tjera të përcaktuara me aktin nënligjor të Komisionit me të cilin më hollësisht përcaktohet procedura e mbikëqyrjes.

(3) Në kundërshtimin përmenden edhe faktet dhe rrethanat nga të cilat dëshmohet vërtetimi i gabueshëm i gjendjes faktike në procesverbalin. Nëse kundërshtimi thirret në një dokument, në shtojcë dorëzohet dhe dokumenti në fjalë.

(4) Pas përfundimit të afatit për kundërshtim, subjekti i mbikëqyrjes nuk ka të drejtë të paraqet fakte të reja dhe prova të reja.

(5) Kundërshtimi i parashtruar në procesverbalin është pjesë përbërëse e procesverbalit.

Zbatimi i mbikëqyrjes së tërthortë

Neni 453

(1) Person i autorizuar i Komisionit gjatë zbatimit të një mbikëqyrjeje të tërthortë të subjektëve nga neni 442 i këtij Ligji:

1) vërteton se në afatin e përcaktuar dhe në formën e përcaktuar janë të dorëzuara raportet e përcaktuara dhe të dhëna të tjera;

2) nëse është e zbatueshme, kërkon nga subjektët e mbikëqyrjes të dëshmojnë vërtetësinë, saktësinë dhe drejtshmërinë e raporteve dhe dokumentacionit tjetër të kërkuar;

3) nëse është e zbatueshme, vërteton se subjekti i mbikëqyrjes ose person tjetër detyrimet e të cilit janë të përcaktuara me këtë ose me ligj tjetër tjetër, punon ose vepron në përputhje me këtë Ligj dhe rregulla të tjera relevante;

4) nëse është e zbatueshme, e kontrollon dhe vlerëson stabilitetin financiar dhe gjendjen e subjektit të mbikëqyrjes dhe rreziqet në të cilat është i ekspozuar ose mund të jetë i ekspozuar në punën e tij dhe

5) nëse është e zbatueshme, bën analizë dhe i kontrollon informacionet e disponueshme për të vërtetuar harmonizimin e praktikave të subjektit të mbikëqyrjes me detyrimet për të vepruar në interesin më të mirë të klientëve dhe klientëve potencial.

(2) Komisioni, gjatë kontrollimit dhe vlerësimit të stabilitetit financiar dhe gjatë vlerësimit të rreziqeve në të cilat është i ekspozuar ose mund të jetë i ekspozuar subjekti i mbikëqyrjes, do i merr parasysh llojin, vëllimin dhe ndërlikueshmërinë e të punuarit të tij afarist.

Përfundimi i procedurës së mbikëqyrjes së tërthortë

Neni 454

(1) Në rast të një mosrespektimi të konstatuar të ligjeve dhe të akteve nënligjore në kompetencë të Komisionit, vërtetuar në procedurën e mbikëqyrjes së tërthortë, personi i autorizuar i Komisionit përpilon procesverbal.

(2) Procesverbali për mbikëqyrjen e zbatuar dorëzohet deri te

и вршат следење, собирање и проверка на објавените податоци и други податоци и сознанија од други извори, а вршат и проверка и оцена на целокупното деловно работење или активностите кои ги врши субјектот на надзор врз основа на доставени извештаи и собрани податоци, прибавени изјави и/или писмени изјави од лицата од член 443 став (1) од овој закон.

3) Давање препораки и мислења до субјектите на надзор заради подобрување и усогласување на нивното работење, и кога е применливо, препораки за подобрување на нивната финансиска стабилност и за намалување на ризиците на кои тие се изложени или можат да бидат изложени во нивното работење.

(2) Непосредниот надзор од став (1) точка 1 на овој член може да биде редовен или вонреден.

(3) Планот за спроведување на редовен непосреден надзор го носи Претседателот на Комисијата.

(4) Во спроведувањето на надзорот, Комисијата води посебна управна постапка од член 426 од овој закон освен во случај кога дава препораки.

Лица овластени да вршат надзор

Член 445

(1) Надзор од член 444 од овој закон вршат вработени лица во Комисијата (во натамошниот текст: овластени лица на Комисијата).

(2) Претседателот на Комисијата носи решение за спроведување на непосреден надзор со кој овластува лица да го спроведат надзорот.

(3) По исклучок од став (1) на овој член, за вршење на одделни работи поврзани со надзорот над работењето на субјектите на надзорот, Комисијата може да побара професионално учество и да ангажира овластени ревизори или други стручни лица, за кои подеднакво и соодветно важат обврските за тајност и доверливост, како и за лицата од став (1) на овој член.

Известување за непосреден надзор

Член 446

(1) Пред почетокот на непосредниот надзор, на субјектот на надзорот им се дава писмено известување кое содржи информации најмалку за:

- 1) предметот на надзор;
- 2) податоци за лицата овластени за надзор;
- 3) наведување на локацијата каде што ќе се врши надзорот;
- 4) датум на отпочнување на надзорот и

субјектот е mbikëqyrjes, me përshkrim të hollësishëm të fakteve të vërtetuara, respektivisht përshkrim të mangësive, joligjshmërive dhe parregullsive në punën e subjektit të mbikëqyrjes të vërtetura gjatë procedurës së mbikëqyrjes.

(3) Në procedurën e mbikëqyrjes së zbatuar në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat nga neni 451 dhe neni 452 i këtij Ligji.

(4) Me përjashtim të paragrafit (1) të këtij neni personi i autorizuar nuk përpilon procesverbal nga një mbikëqyrje e zbatuar e tërthortë nëse gjatë kryerjes së mbikëqyrjes konstaton se subjekti i mbikëqyrjes vepron në kundërshtim me detyrimin e mirëmbajtjes së nivelit të kërkesave kapitale, respektivisht mirëmbajtjes së aseteve personale në përputhje me këtë Ligj.

(5) Në rastin nga paragrafi (4) i këtij neni, Komisioni drejtpërdejtë qaset drejt shqiptimit të masës mbikëqyrëse me Aktvendim.

Masa mbikëqyrëse

Neni 455

(1) Në bazë të procesverbalit, kundërshtimin në procesverbalin dhe fakte të tjera të vërtetuara në procedurën e mbikëqyrjes, Komisioni mundet me Aktvendim t'i shqiptojë subjektit të mbikëqyrjes masa mbikëqyrëse të përcaktuara me këtë Ligj ose ligj ose rregullë tjetër relevante, me qëllim të sigurojë se subjektet e mbikëqyrjes, personat përgjegjës dhe persona të tjerë cilëve u referohen detyrimet e përcaktuara me këtë ose ligj dhe rregullë tjetër relevante duhet të harmonizojnë punën e tyre me ato ligje.

(2) Gjatë vendimmarrjes dhe sjelljes së Aktvendimit për shqiptimin e masave të mbikëqyrjes, Komisioni do i merr parasysh të gjitha rrethanat e zbatueshme relevante, përfshirë, por pa u kufizuar në:

- 1) seriozitetin dhe kohëzgjatjen e shkeljes;
- 2) shkallën e përgjegjësisë së personit përgjegjës fizik ose juridik;
- 3) fuqinë financiare të personit përgjegjës fizik ose juridik, siç është theksuar në të ardhurat vjetore të personit fizik në fjalë dhe qarkullimin total të personit juridik në fjalë;
- 4) lartësinë e fitimit të realizuar ose humbjes së parandaluar të personit përgjegjës fizik ose juridik, nëse është e mundur që të njëjtat të vërtetohen;
- 5) humbjet/dëmet që i kanë pësuar persona të tretë për shkak të shkeljes nëse është e mundur që të njëjtat të vërtetohen;
- 6) shkalla e bashkëpunimit të personit përgjegjës fizik ose juridik me Komisionin dhe organet tjera kompetente;
- 7) shkeljet e përparshme të personit përgjegjës fizik ose

5) временскиот период на кој се однесува надзорот.

(2) Известувањето од ставот (1) на овој член може да содржи барања за документација и за информации кои субјектот на надзор е должен да ги подготви за овластените лица на Комисијата за целите на спроведување на непосреден надзор.

(3) Комисијата може да го дополни известувањето за надзор и во текот на вршењето на надзорот. Одредбите од став (1) на овој член соодветно се применуваат и за дополнувањето на известувањето за надзор.

(4) Известувањето за непосреден надзор се доставува до субјектот на надзорот во рок кој не може да биде пократок од три дена пред денот на започнувањето на надзорот.

(5) По исклучок од став (4) на овој член, овластеното лице на Комисијата може да достави известување за непосреден надзор најдоцна на денот односно во моментот на започнувањето на надзорот доколку е неопходен итен надзор или ако на друг начин не е можно да се постигне целта на надзорот.

(6) Во секој друг случај на надзор во согласност со овој закон, известувањето од став (1) на овој член вообичаено се доставува на начинот пропишан со ставот (5) на овој член.

Непосреден надзор

Член 447

(1) По добиеното известување за надзор, субјектот на надзорот е должен да му овозможи непречен пристап на овластеното лице на Комисијата, да врши непосреден надзор во просториите на субјектот на надзор, како и на други места надвор од просториите на субјектот на кои се врши дејноста за која Комисијата врши надзор.

(2) На барање на овластеното лице на Комисијата, субјектот на надзорот е должен да му овозможи да врши прегледување и проверка на деловните книги, на деловната документација, административната или деловната евиденција, како и да ги прегледува и проверува информациските системи и технологиите кои овозможуваат работа на информациските системи на субјектот на надзор, во опфат неопходен за спроведување на надзорот.

(3) Субјектот на надзор е особено должен на барање на овластеното лице на Комисијата да му ја предаде целокупната побарана деловна документација, исписите од електронска евиденција, фотокопија од деловни книги, тонски записи или транскрипти од снимени телефонски разговори, записи од сите средства за електронска комуникација, друга документација од правниот промет на субјектот на надзор независно од обликот во кој се бара. Субјектот на надзор е должен на овластеното лице од Комисијата да му обезбеди пристап до базата на сите податоци и да му даде испис за цели и во опфат неопходен за спроведување на надзорот.

(4) Документацијата, исписите, записите и снимките од став (3) на овој член, финансиските инструменти, парите или

juridik dhe

8) pasojat e mundshme sistemike nga shkelja.

(3) Krahas rrethanave nga paragrafi (2) i këtij neni, gjatë vendimmarrjes për shqiptimin e masave mbikëqyrëse, Komisioni i merr parasysh edhe ndikimin e shkeljes për të cilën shqiptohet masa mbikëqyrëse mbi interesat e investitorëve të vegjël dhe/ose masat e ndërmarra nga personi përgjegjës për shkeljen me qëllim që të parandalohet shkelja e mëtejme.

(4) Nëse sjellja e një Aktvendimi me të cilin shqiptohet masa mbikëqyrëse është e nevojshme për shkak të sigurimit të një funksionimi të papenguar të tregut dhe/ose mbrojtjes së interesave të investitorëve, a i referohet një mase mbikëqyrëse e cila nuk mund të prolongohet, ndërsa faktet dhe rrethanat në të cilat masa është e bazuar janë të vërtetuara me një probabilitet të lartë, Komisioni mund të sjell Aktvendim për shqiptimin e masës së tillë edhe pa zbatimin e procedurës së mbikëqyrjes nga ky Nënkapitull.

(5) Kur Komisioni do vërtetojë ekzistimin e një dyshimi të arsyeshëm për vepër të kryer penale ose kundërvajtje nga ky ose ligj tjetër në kompetencë të tij, parashtron aplikim përkatës deri te organi kompetent.

(6) Kur në procedurën e mbikëqyrjes, Komisioni do kuptojë për joligjshmëri dhe parregullsi në fusha të cilat nuk janë të rregulluara me këtë Ligj ose me ligj tjetër në kompetencë të tij, mundet për këtë të njoftojë organin kompetent përkatës me të cilin ka përmbyllur memorandum për bashkëpunim.

(7) Subjekti i mbikëqyrjes është i obliguar që t'i mënjanojë joligjshmëritë dhe parregullsitë e vërtetuara dhe të parashtrojë raport deri te Komisioni për masat e ndërmarra për mënjanimin e tyre, në afatin e përcaktuar nga Komisioni.

(8) Ndaj raportit nga paragrafi (7) i këtij neni, subjekti i mbikëqyrjes është i obliguar të parashtrojë dokumentacion dhe prova të tjera nga të cilat është e dukshme ose dëshmohet se janë mënjanoar joligjshmëritë dhe parregullsitë e vërtetuara.

(9) Kur raporti i paragrafit (7) të këtij neni nuk është i plotë ose nga dokumentacioni i parashtruar rrjedh se joligjshmëritë nuk janë të mënjanoara, Komisioni do kërkojë që të plotësohet raporti dhe do përcaktojë afat shtesë në të cilin duhet të plotësohet raporti.

(10) Kur Komisioni nuk do kërkojë plotësim të raportit të përmendur në paragrafin (9) të këtij neni, brenda 60 ditësh nga parashtrimi i raportit nga paragrafi (7) i këtij neni, do konsiderohet se joligjshmëritë dhe parregullsitë janë mënjanoar.

(11) Nëse Komisioni, nga raporti nga paragrafi (7) dhe nga plotësimi i raportit nga paragrafi (9) i këtij neni, dokumentacioni i parashtruar dhe nga prova tjera konstaton se janë mënjanoar joligjshmëritë dhe parregullsitë e konstatuara, do dorëzojë njoftim deri te subjekti me të cilin do e njoftojë se janë mënjanoar joligjshmëritë dhe parregullsitë dhe se procedura e mbikëqyrjes ka përfunduar.

(12) Përpara sjelljes së Aktvendimit nga paragrafi (11) i këtij

предметите кои можат да послужат како доказ во кривична или прекршочна постапка, овластените лица на Комисијата со издавање на потврда можат привремено да ги одземат од субјектот на надзор се до поведување на постапка кога доказите ги предаваат на надлежниот орган за водење на таа постапка.

(5) Релевантните лица на субјектот на надзор и другите лица кои имаат информации од интерес и за цели на постапката која ја води Комисијата должни се на овластеното лице на Комисијата да му дадат изјава, како и други информации битни за надзорот кои стануваат составен дел на записникот.

(6) Одредбите на овој член, на соодветен начин се применуваат и на други лица од член 442 од овој закон во делот кој се однесува на субјекти на надзор.

Услови за спроведување на непосреден надзор

Член 448

(1) Субјектот на надзорот е должен на овластеното лице на Комисијата да му обезбеди соодветни простории во кои ќе може непречено и без присуство на други лица да врши надзор.

(2) На барање на овластено лице на Комисијата, субјектот на надзор е должен да обезбеди стручно-техничка помош, да даде потребни појаснувања и да ги овозможи сите други услови неопходни за спроведување на надзорот.

(3) По правило, надзорот се врши во текот на работното време на субјектот на надзор. Доколку е потребно поради обемот или природата на надзорот, субјектот на надзор е должен на овластеното лице на Комисијата да му дозволи спроведување на надзорот и надвор од работното време.

Надзор на информациски систем

Член 449

(1) Субјектот на надзор кој користи информациски систем во своето работење е должен на барање на овластено лице на Комисијата да обезбеди услови за увид во информацискиот систем и можност за тестирање дали податоците обработени во информацискиот систем се обработуваат на соодветен начин.

(2) Субјектот на надзор е должен на барање на овластено лице на Комисијата да достави документација (испис од информацискиот систем) од која може јасно и точно да се види целосниот опис на работењето на информацискиот систем. Компонентите на информацискиот систем мора да бидат видливи од документацијата. Документацијата треба да биде расположлива независно од обемот и од видот за овластеното лице од Комисијата да може да направи увид во:

- 1) софтверски решенија;
- 2) процедури за обработка на податоци со користење на информатичка технологија;
- 3) контроли кои обезбедуваат правилна обработка на податоците и

neni, Komisioni mund të zbatojë rimbikëqyrje të subjektit të mbikëqyrjes në masë dhe vëllim i cili është i domosdoshëm për t'u vërtetuar nëse në mënyrë përkatëse dhe në masë përkatëse janë mėnjanuar joligjshmëritë dhe parregullsitë e vërtetuara.

Parime në shqiptimin e masave mbikëqyrëse

Neni 456

(1) Gjatë shqiptimit të masave mbikëqyrëse, Komisioni udhëheqet edhe nga fakti se çdo shkelje e dispozitave të këtij Ligji ose ligj tjetër në kompetencë të tij që është kryer me kryerje ose moskryerje e shprehur me pasivitet, për të cilën janë paraparë masa mbikëqyrëse, mund të konsiderohet vetëm si kundërvajtje pa shqiptuar masë mbikëqyrëse.

(2) Gjatë shqiptimit të masës mbikëqyrëse, Komisioni udhëheqet edhe nga mendimi i një trupi përkatës këshillëdhënës që është formuar me qëllim që të sigurohet matje e masës mbikëqyrëse e cila është:

- a) efektive dhe parandaluese;
- b) proporcionale me shkallën e pasojave që kanë sjellur deri te shqiptimi i masës mbikëqyrëse.

(3) Komisioni e përcakton masën mbikëqyrëse në përputhje me dispozitat e këtij Ligji, duke vlerësuar natyrën e shkeljes dhe pasojat që i shkakton.

(4) Komisioni gjatë shqiptimit të masës mbikëqyrëse, me rregullë e zbaton parimin e uniformitetit, sipas së cilit për shkelje të ngjajshme shqipton sanksione të ngjajshme kur kjo është e zbatueshme, a varësisht nga rrethanat e rastit.

(5) Shqiptimi i masës mbikëqyrëse, sipas këtij Ligji, nuk e parandalon Komisionin që të parashtrijë kallëzim penal deri te një organ kompetent për vepra të kryera penale. Dyshimi i arsyeshëm për vepër të kryer penale dhe inicimi i një procedure kundërvjtëse kundër kryerësit nuk parandalon që të njëtit kryerës t'i shqiptohet edhe masë mbikëqyrëse ose dënim kundërvajtës, në përputhje me këtë Ligj.

Unifikimi i praktikës mbikëqyrëse

Neni 457

(1) Me qëllim të unifikimit të praktikës së tij mbikëqyrëse, Komisioni mundet përmes llojeve të ndryshme të publikimeve dhe publikacioneve të sqarojë mënyrën e zbatimit të rregullave të caktuara në kompetencë të tij.

(2) Komisioni për arritjen e qëllimeve të unifikimit të praktikës së tij mbikëqyrëse bashkëpunon me gjykatat kompetente administrative, me institucione për trajnime të gjykatësve dhe prokurorëve publik, me institucione të tjera, institute, oda etj.

Publikimi i Aktvendimeve

- 4) контроли кои обезбедуваат доверливост, интегритет и достапност на податоците.

Увид во списи

Член 450

- (1) Од поведувањето на постапката за надзор од страна на Комисијата, субјектот на надзорот може да изврши увид во списите кои Комисијата ги обезбедила.
- (2) Списите од ставот (1) на овој член се состојат од сите документи што Комисијата ги примила, креирала или собрала во текот на спроведувањето на постапката на надзор, без оглед на тоа на кој медиум се чуваат.
- (3) Со исклучок од ставот (1) на овој член, правото на увид во списите не се однесува на доверливите информации кои што Комисијата ги добила во рамките на постапката за надзор или пак кога се добиени во процес на размена на информации со други домашни или странски надлежни органи.
- (4) Со исклучок од ставот (1) на овој член, правото на увид во списите на предметот не се однесува на информации што претставуваат деловна или професионална тајна на правно или физичко лице кое не е странка во постапката на надзор.
- (5) Правото на субјектот на надзорот за увид во списите на предметот не влијае на правото на Комисијата да открива или користи информации потребни за докажување повреда на обврските и одговорностите на субјектот на надзор.

Завршување на постапката за непосреден надзор

Член 451

- (1) По завршување на непосредниот надзор, овластените лица на Комисијата составуваат записник за извршениот надзор, кој се доставува до субјектот на надзор, со детален опис на утврдените факти, односно опис на дејствија на субјектот на надзор и одговорни лица кои довеле до недостатоци, незаконитости и неправилности во работењето на субјектот на надзор, доколку биле утврдени во постапката за надзор.
- (2) На доставениот записник, субјектот на надзор има право да поднесе приговор до Комисијата во рок определен во записникот, кој не може да биде пократок од осум дена од денот на неговиот прием.
- (3) По исклучок од ставот (2) на овој член, со записник може да се утврди рок пократок од минималниот рок од ставот (2) на овој член кога тоа е неопходно заради спречување на можни значителни негативни последици за субјектот на надзор, учесниците на пазарот на капитал и трети лица.
- (4) Доколку во постапката за надзор не се констатирани незаконитости и/или неправилности, за кои е потребно да се изрече надзорна мерка или се утврдени, но истите се отстранети до составување на записникот, тоа ќе се внесе во

Нени 458

(1) Komisioni në faqen e vet të internetit publikon të dhëna për çdo Aktvendim me të cilin shqiptohet masë administrative për shkelje të dispozitave të këtij ligji, menjëherë pasi që personi i cili është objekt i atij akvendimi do të njoftohet për të njëjtën. Publikimi për masën e shqiptuar më së paku përmban informacione për llojin dhe natyrën e kundërvajtjes dhe identitetin e personave përgjegjës.

(2) Obligimi nga neni (1) i këtij neni nuk i referohet Aktvendimeve me të cilat është shqiptuar masë administrative për personat ndaj të cilëve Komisioni udhëheq hetim.

(3) Përderisa Komisioni në bazë të vlerësimit për një masë administrative të veçantë të shqiptuar në përputhje me këtë ligj, konstaton se publikimi i të dhënave për identitetin e personit juridik ose për identitetin e personit fizik është joproporcional ose, kur publikimi do të cenojë qëndrueshmërinë e tregut financiar ose procedurës së mbikëqyrjes që është rrjedhë, Komisioni mund të vendosë:

1. t'a shtyjë publikimin e aktvendimit të miratuar për shqiptim të masës deri në momentin kur do të pushojnë së ekzistuari arsyet për mospublikim;
2. t'a publikojë masën e miratuar pa theksuar të dhënat për identitetin e personave në mënyrë që është në përputhje me ligjin, kur publikimi i tillë i papersonalizuar siguron mbrojtje efektive të të dhënave personale;
3. të mos publikojë masën e shqiptuar përderisa opsionet e dhëna në pikat 1 dhe 2 të këtij paragrafi nuk janë të mjaftueshme për t'u siguruar:
  - qëndrueshmëria e tregut financiar;
  - proporcionaliteti i publikimit të vendimeve të tilla në lidhje me masat të cilat konsiderohen të jenë më të buta.

(4) Në rast se Komisioni vendos të publikojë sanksionin apo masën e miratuar pa specifikuar të dhëna për identitetin e personave, siç është theksuar në pikën 2 të paragrafit (3) të këtij neni publikimi i të dhënave relevante mund të shtyhet për një periudhë të arsyeshme për të cilin mund të parashikohet se arsyet për mospublikimin e identitetit të personave do të pushojnë së ekzistuari.

(5) Kur aktvendimi për shqiptimin e sanksionit ose masës është lëndë e padisë para gjykatës kompetente, Komisioni në faqen e vet të internetit detyrimisht publikon informacione për padinë, si dhe informacione të tjera lidhur me rezultatit e padisë. Komisioni e publikon edhe çdo vendim me të cilin anulohet vendimi i mëparshëm i Komisionit për shqiptimin e masës.

(6) Çdo publikim, në përputhje me këtë nen, do të jetë i disponueshëm në faqen e internetit të Komisionit brenda një periudhe prej pesë vite nga publikimi i tij. Të dhënat personale të përfshira në publikim ruhen në faqen e internetit të Komisionit vetëm për periudhën që është e domosdoshme

записник, а Комисијата ќе го извести субјектот на надзор дека постапката за надзор е завршена.

(5) Пред известувањето од ставот (5) на овој член, Комисијата може да го провери постапувањето на субјектот на надзор и да бара доставување на документација или друг доказ за да се утврди дали утврдените незаконитости и/или неправилности се отстранети на соодветен начин и во соодветна мерка.

(6) По исклучок од став (1) на овој член, само во итни и неодојни случаи кои можат да доведат до нарушување на интегритетот и стабилноста на пазарот на капитал или при посериозни повреди на законските и на подзаконските акти во надлежност на Комисијата, како и кога тоа е неопходно за зачувување на стабилноста на пазарот во целина, за спречување на извршување на кривично дело или за спречување на настанување на штета од поголеми размери за учесниците на пазарот на капитал или на трети лица, овластените лица на Комисијата не составуваат записник од извршениот надзор, а фактичката состојба се утврдува директно врз основа на обезбедената документација од спроведениот надзор со решението со кое се изрекува надзорна мерка.

Причини и задолжителна содржина на приговорот

Член 452

(1) Приговор против записникот од непосреден надзор е дозволен доколку:

- 1) записникот се однесува на лице над кое Комисијата нема надлежност на надзор или
- 2) ако во записникот погрешно или нецелосно е утврдена фактичката состојба.

(2) Приговорот од став (1) на овој член задолжително ги содржи следниве елементи:

- 1) наведување на записникот на кој се поднесува приговорот;
- 2) изјава дека наодите од записникот се побиваат во целост или во одреден дел;
- 3) причини за приговорот и
- 4) други податоци утврдени со подзаконскиот акт на Комисијата со кој подетално се пропишува постапката за надзор.

(3) Во приговорот се наведуваат и фактите и околностите од кои се докажува погрешно утврдување на фактичката состојба во записникот. Ако приговорот се повикува на документ, во прилог се доставува и тој документ.

(4) По истекот на рокот за приговор, субјектот на надзор нема право да изнесува нови факти и нови докази.

(5) Поднесениот приговор на записникот е составен дел на

sipas rregullave në fuqi për mbrojtjen e të dhënave.

KAPITULLI XIII

SANKSIONE KUNDËRVAJTËSE

Neni 459

(1) Për kundërvajtjet e përcaktuara me këtë Ligj, procedura kundërvajtëse procedon dhe sanksion kundërvajtës shqipton gjykata kompetente.

(2) Komisioni parashtron kërkesë për inicimin e një procedure kundërvajtëse për kundërvajtjet nga ky Ligj.

(3) Gjatë parashtrimit të kërkesës nga paragrafi (2) i këtij neni, si dhe gjatë matjes së lartësisë së sanksionit kundërvajtës nga ana e gjyqit kompetent, Komisioni dhe gjykata i marrin parasysh rrethanat nga neni 455 paragrafi (2) i këtij Ligji.

(4) Kundërvajtjet nga ky kapitull shqiptohen në kundërvlerë në denarë sipas kursit të mesëm të BPRMV-së.

Procedura e lëshimit të një urdhërpagese kundërvajtëse

Neni 460

(1) Përpara inicimit të procedurës kundërvajtëse për kundërvajtjet e përcaktuara me këtë Ligj, personi i autorizuar zyrtar në Komision, i jep kryerësit të kundërvajtjes propozim për shlyerje me lëshimin e një urdhërpagese kundërvajtëse, në përputhje me Ligjin e Kundërvajtjeve.

(2) Person i autorizuar zyrtar është i obliguar që të mbajë evidencë për urdhërpagesat kundërvajtëse të lëshuara nga paragrafi (1) i këtij neni dhe për rezultatit e procedurave të inicuar.

(3) Të dhënat personale nga paragrafi (2) i këtij neni mbahen pesë vite nga dita e futjes në evidencë.

(4) Formën dhe përmbajtjen e urdhërpagesës kundërvajtëse nga paragrafi (1) i këtij neni e përcakton Komisioni.

Kundërvajtje të kryera nga shoqëri e investimeve

Neni 461

(1) Gjohë në shumë prej 8.000 euro deri në 10.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtje një shoqërie të investimeve nëse:

1. nuk vepron në përputhje me nenin 15 paragrafi 1 i këtij Ligji
2. vepron në kundërshtim me nenin 69 paragrafi (1), paragrafi (3) i këtij Ligji

(2) Gjohë në shumë prej 5.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Gjohë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje personit përgjegjës në personin juridik

записникот.

Вршење на посреден надзор

Член 453

(1) Овластено лице на Комисијата при вршење на посреден надзор на субјектите од член 442 од овој закон:

- 1) утврдува дали во пропишаниот рок и во пропишаната форма се доставени пропишаните извештаи и други податоци;
  - 2) доколку е применливо бара од субјектите на надзор да ја докажат вистинитоста, точноста и исправноста на извештаите и другата барана документација;
  - 3) доколку е применливо, утврдува дали субјектот на надзор или друго лице чии обврски се пропишани со овој или друг закон работи или постапува во согласност со овој закон и други релевантни прописи;
  - 4) доколку е применливо, ја проверува и проценува финансиската стабилност и состојбата на субјектот на надзор и ризиците на кои е изложен или би можел да биде изложен во неговото работење и
  - 5) доколку е применливо, прави анализа и ги проверува достапните информации за да ја утврди усогласеноста на деловните практики на субјектот на надзор со обврските за постапување во најдобар интерес на клиентите и на потенцијалните клиенти.
- (2) Комисијата, при проверка и проценка на финансиската стабилност и состојба и при проценка на ризиците на кои е изложен или би можел да биде изложен субјектот на надзор, ќе ги земе предвид видот, обемот и сложеноста на неговото деловно работење.

Завршување на постапката за посреден надзор

Член 454

- (1) Во случај на констатирано непочитување на законите и на подзаконските акти во надлежност на Комисијата, утврдено во постапката за посреден надзор, овластеното лице на Комисијата составува записник.
- (2) Записникот за извршениот надзор се доставува до субјектот на надзор, со детален опис на утврдените факти, односно опис на недостатоците, незаконитостите и неправилностите во работењето на субјектот на надзорот утврдени во текот на постапката за надзор.
- (3) Во постапката на посреден надзор соодветно се применуваат одредбите од член 451 и член 452 од овој закон.
- (4) По исклучок од став (1) на овој член овластеното лице не составува записник од извршен посреден надзор доколку при вршење на надзорот констатира дека субјект на надзор постапува спротивно на обврската за одржување на нивото на капитални барања, односно одржување на сопствените средства согласно со овој закон.
- (5) Во случајот од став (4) на овој член, Комисијата директно

nga paragrafi (1) i këtij nen, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtat ka shkaktuar një dëm më të madh pronësor.

Neni 462

- (1) Gjobë në shumë prej 6.000 euro deri në 8.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtje një shoqërie të investimeve nëse:
  1. nuk vepron në përputhje me nenin 61 paragrafi (2) dhe paragrafi (3) i këtij Ligji
  2. vepron në kundërshtim me nenin 70 paragrafi (1) dhe paragrafi (3) i këtij Ligji
- (2) Gjobë në shumë prej 3.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (3) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtat ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Neni 463

- (1) Gjobë në shumë prej 3.000 euro deri në 6.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtje një shoqërie të investimeve nëse vepron në kundërshtim me nenin 54 paragrafi (1) i këtij Ligi.
- (2) Gjobë në shumë prej 1.500 euro do i shqiptohet për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (3) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtat ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Kundërvajtje të kryera nga një bankë (institucion kreditues)

Neni 464

- (1) Gjobë në shumë prej 17.000 euro deri në 20.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtje një banke (institucion kreditues) nëse paraprakisht ka fituar miratim nga Komisioni për kryerjen e shërbimeve dhe aktiviteteteve të investimit dhe shërbime ndihmëse të lidhura me të njëjtat në përputhje me nenin 14 paragrafi 1 i këtij Ligji.
- (2) Gjobë në shumë prej 10.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (3) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e ka kryer për përfitim personal

пристапува кон изрекување на надзорна мерка со решение.

ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Надзорни мерки

Член 455

(1) Врз основа на записникот, приговорот на записникот и други факти утврдени во постапката за надзор, Комисијата може со решение на субјектот на надзор да му изрече надзорни мерки пропишани со овој закон или друг релевантен закон или пропис, со цел да обезбеди дека субјектите на надзор, одговорните лица и други лица на кои се однесуваат обврските пропишани со овој или друг релевантен закон и пропис треба да го усогласат своето работење со тие закони.

(2) При одлучувањето и донесувањето на решението за изрекување на надзорните мерки, Комисијата ќе ги земе предвид сите применливи релевантни околности, вклучувајќи но не ограничувајќи се на:

- 1) сериозноста и времетраењето на повредата;
- 2) степенот на одговорноста на одговорното физичко или правно лице;
- 3) финансиската моќ на одговорното физичко или правно лице, како што е наведено со годишниот приход на тоа физичко лице и вкупниот промет на тоа правно лице;
- 4) висината на остварената добивка или спречената загуба на одговорното физичко или правно лице, доколку е можно истите да се утврдат;
- 5) загубите/штетите што ги претрпеле трети лица поради повредата доколку е можно истите да се утврдат;
- 6) степенот на соработка на одговорното физичко или правно лице со Комисијата и другите надлежни органи;
- 7) претходните повреди на одговорното физичко или правно лице и
- 8) можните системски последици од повредата.

(3) Покрај околностите од став (2) на овој член, при одлучување за изрекување на надзорните мерки Комисијата ги зема предвид и влијанието на повредата за која се изрекува надзорната мерка врз интересите на малите вложувачи и/или мерките преземени од лицето одговорно за повредата со цел да спречи понатамошно прекршување.

(4) Доколку донесувањето на решение со кое се изрекува надзорна мерка е потребно поради обезбедување на непречено функционирање на пазарот и/или заштита на интересите на инвеститорите, а се однесува на надзорна мерка која не може да се одложи, а фактите и околностите на кои мерката е заснована се утврдени или утврдени со голема веројатност, Комисијата може да донесе решение за

Kundërvajtje të kryera nga një shoqëri të investimeve ose bankë (institucion kreditues)

Neni 465

(1) Gjobë në shumë prej 8.000 euro deri në 10.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtje një shoqërie të investimeve, respektivisht banke (institucion kreditues), kur është e zbatueshme nëse:

1. nuk e mirëmban lartësinë e kapitalit fillestar nga neni 9 paragrafi (5) dhe paragrafi (6) i këtij Ligji
2. vepron në kundërshtim me nenin 31 e këtij Ligji
3. vepron në kundërshtim me nenin 42 paragrafi (1), paragrafi (3), paragrafi (4) dhe paragrafi (5) i këtij Ligji
4. vepron në kundërshtim me detyrimin nga neni 45 paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij Ligji
5. vepron në kundërshtim me detyrimin nga neni 48 paragrafi (1) i këtij Ligji
6. nuk vepron në përputhje me nenin 72 paragrafi (3) dhe paragrafi (4) i këtij Ligji
7. vepron në kundërshtim me nenin 73 paragrafi (1), paragrafi (2) dhe paragrafi (3) i këtij Ligji
8. vepron në kundërshtim me nenin 75 paragrafi (1) i këtij Ligji
9. nuk vepron në përputhje me nenin 108 paragrafi (1) i këtij Ligji
10. vepron në kundërshtim me nenin 108 paragrafi (4) i këtij Ligji
11. nuk vepron në përputhje me nenin 109 paragrafi (1) i këtij Ligji
12. vepron në kundërshtim me nenin 109 paragrafi (2) i këtij Ligji
13. vepron në kundërshtim me 110 paragrafi (1) i këtij Ligji
14. nuk vepron në përputhje me nenin 110 paragrafi (2) i këtij Ligji
15. vepron në kundërshtim me nenin 111 i këtij Ligji
16. nuk vepron në përputhje me nenin 112 paragrafi (2) i këtij Ligji
17. nuk vepron në përputhje me nenin 113 paragrafi (1) paragrafi (2) dhe paragrafi (3) i këtij Ligji
18. vepron në kundërshtim me nenin 113 paragrafi (4) i këtij Ligji
19. vepron në kundërshtim me nenin 114 paragrafi (1) dhe paragrafi (3) i këtij Ligji
20. nuk vepron në përputhje me nenin 115 paragrafi (3) i këtij Ligji
21. nuk vepron në përputhje me nenin 118 paragrafi (3) i këtij Ligji
22. nuk vepron në përputhje me nenin 157 i këtij Ligji
23. nuk vepron në përputhje me nenin 161 paragrafi (2) i këtij Ligji

(2) Gjobë në shumë prej 5.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje

изрекување на таквата мерка и без спроведување на постапка за надзор од оваа Подглава .

(5) Кога Комисијата ќе утврди постоење на основано сомнение за сторено кривично дело или прекршок од овој или друг закон во нејзина надлежност, поднесува соодветна пријава до надлежниот орган.

(6) Кога во постапката за надзор, Комисијата ќе дознае за можни незаконитости и неправилности во области кои што не се регулирани со овој закон или друг закон во нејзина надлежност, може за тоа да го извести соодветниот надлежен орган со кој има склучено меморандум за соработка.

(7) Субјектот на надзор е должен да ги отстрани констатираните незаконитости и неправилности и да поднесе извештај до Комисијата за преземените мерки за нивно отстранување, во рокот определен од Комисијата.

(8) Кон извештајот од ставот (7) на овој член, субјектот на надзорот е должен да приложи документација и други докази од кои е видливо или се докажува дека се отстранети утврдените незаконитости и неправилности.

(9) Кога извештајот од ставот (7) на овој член не е целосен или од приложената документација произлегува дека незаконитостите не се отстранети, Комисијата ќе побара да се дополни извештајот и ќе утврди дополнителен рок до кој треба да се дополни извештајот.

(10) Кога Комисијата нема да побара дополнување на извештајот наведен во ставот (9) на овој член, во рок од 60 дена од поднесувањето на извештајот од ставот (7) на овој член, ќе се смета дека незаконитостите и неправилностите се отстранети.

(11) Доколку Комисијата од извештајот од ставот (7) и од дополнувањето на извештајот од ставот (9) на овој член, приложената документација и од други докази констатира дека се отстранети констатираните незаконитости и неправилности, ќе достави известување до субјект со кое ќе го извести дека незаконитостите и неправилностите се отстранети и дека постапката за надзор е завршена

(12) Пред донесување на решението од ставот (11) на овој член, Комисијата може да изврши повторен надзор на субјектот на надзор во мера и обем кој е неопходен за да утврди дали на соодветен начин и во соодветна мерка се отстранети утврдените незаконитости и неправилности.

Начела во изрекување на надзорни мерки

Член 456

(1) При изрекување на надзорните мерки, Комисијата се раководи и од фактот дали секое прекршување на одредбите од овој закон или друг закон од нејзина надлежност кое е извршено со сторување или несторување изразено со пасивност, за кое се предвидени надзорни мерки, може да го

personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtat ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Neni 466

(1) Gjobë në shumë prej 6.000 euro deri në 8.000 euro do i shqiptohet një shoqërie të investimeve, respektivisht banke (institutacion kreditives) kur është e zbatueshme, nëse:

1. nuk vepron në përputhje me nenin 56 paragrafi (3) i këtij Ligji
2. vepron në kundërshtim me nenin 56 paragrafi (6) i këtij Ligji
3. vepron në kundërshtim me ndalesën nga neni 10 paragrafi (4) i këtij Ligji
4. vepron në kundërshtim me detyrimet nga neni 26 i këtij Ligji
5. vepron në kundërshtim me detyrimet nga neni 27 paragrafi (1) i këtij Ligji
6. vepron në kundërshtim me detyrimet nga neni 28 paragrafi (1) i këtij Ligji
7. nuk vepron në përputhje me nenin 28 paragrafi (2) dhe paragrafi (5) i këtij Ligji.
8. vepron në kundërshtim me nenin 29 e këtij Ligji
9. vepron në kundërshtim me nenin 30 paragrafi (1) paragrafi (2) dhe paragrafi (3) i këtij Ligji
10. vepron në kundërshtim me nenin 32 paragrafi (1) i këtij Ligji
11. vepron në kundërshtim me nenin 33 paragrafi (1) i këtij Ligji
12. vepron në kundërshtim me nenin 34 paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij Ligji
13. vepron në kundërshtim me nenin 35 e këtij Ligji
14. vepron në kundërshtim me nenin 36 paragrafi (1) i këtij Ligji
15. vepron në kundërshtim me nenin 37 paragrafi (1) dhe paragrafi (3) i këtij Ligji
16. nuk vepron në përputhje me nenin 38 paragrafi (3) i këtij Ligji
17. vepron në kundërshtim me nenin 38 paragrafi (4) dhe paragrafi (5) i këtij Ligji
18. vepron në kundërshtim me nenin 39 paragrafi (1) dhe paragrafi (3) i këtij Ligji
19. vepron në kundërshtim me nenin 40 paragrafi (1), paragrafi (3), paragrafi (4) dhe paragrafi (5) i këtij Ligji
20. vepron në kundërshtim me nenin 41 paragrafi (2), paragrafi (3), paragrafi (6), paragrafi (8) dhe paragrafi (10) i këtij Ligji
21. vepron në kundërshtim me detyrimin nga neni 47 paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij Ligji
22. vepron në kundërshtim me detyrimin nga neni 49 paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij Ligji
23. vepron në kundërshtim me detyrimin nga neni 50 i këtij Ligji
24. nuk vepron në përputhje me nenin 51 paragrafi (1) i këtij Ligji

смета само за прекршок без да изрекува надзорна мерка.
(2) При изрекувањето на надзорната мерка, Комисијата се раководи и од мислењето на соодветно советодавно тело кое е формирано со цел да обезбеди одмерување на надзорна мерка која е:

- а) ефективна и превентивна;
- б) сразмерна на степенот на последиците што довеле до изрекување на надзорната мерка.

(3) Комисијата ја определува надзорната мерка согласно со одредбите од овој закон, оценувајќи ја природата на повредата и последиците што ги предизвикува.

(4) Комисијата при изрекувањето на надзорната мерка по правило го применува начелото на униформност, според кое за слични повреди изрекува слични санкции кога тоа е применливо, а во зависност од околностите на случајот.

(5) Изрекувањето на надзорна мерка, според овој закон, не ја спречува Комисијата да поднесе кривична пријава до надлежен орган за сторени кривични дела. Основаното сомневање за сторено кривично дело и поведувањето на кривична постапка против сторителот не спречува на истиот субјект да му се изрече и надзорна мерка или прекршочна казна, согласно со овој закон.

Воедначување на надзорната практика

Член 457

(1) Заради воедначување на својата надзорната практика, Комисијата може преку различни видови на објави и публикации да го објаснува начинот на примена на одредени прописи од нејзина надлежност.

(2) Комисијата за постигнување на целите за воедначување на својата надзорна практика соработува со надлежните управни судови, со институции за обуки на судии и јавни обвинители, со други институции, институти, комори и сл.

Објавување на решенијата

Член 458

(1) Комисијата на својата интернет страница објавува податоци за секое решение со кое се изрекува административна мерка за прекршување на одредбите од овој закон веднаш откако лицето кое е предмет на тоа решение ќе биде известно за истото. Објавата за изречената мерка најмалку содржи информации за видот и природата на прекршокот и идентитетот на одговорните лица.

(2) Обврската од став (1) на овој член не се однесува на решенија со кои е изречена административна мерка за лица за кои Комисијата води истрага.

(3) Доколку Комисијата врз основа на процена за поединечна административна мерка изречена согласно овој закон утврди дека објавувањето на податоците за идентитетот на правното лице или за идентитетот на физичкото лице би било несоодветно или кога објавувањето ја загрозува стабилноста на финансискиот пазар, или постапка на надзор која е во тек, Комисијата може да одлучи:

- 25. vepron në kundërshtim me nenin 51 paragrafi (3) i këtij Ligji
- 26. vepron në kundërshtim me nenin 52 e këtij Ligji
- 27. vepron në kundërshtim me nenin 65 paragrafi (3), paragrafi (4), paragrafi (5) dhe paragrafi (6) i këtij Ligji
- 28. vepron në kundërshtim me nenin 71 paragrafi (1), paragrafi (2), paragrafi (3), paragrafi (4), paragrafi (5), paragrafi (6), paragrafi (7), paragrafi (8), paragrafi (9) dhe paragrafi (10) i këtij Ligji
- 29. vepron në kundërshtim me nenin 72 paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij Ligji
- 30. vepron në kundërshtim me nenin 80 paragrafi (2) dhe paragrafi (5) i këtij Ligji
- 31. nuk vepron në përputhje me nenin 80 paragrafi (4) dhe paragrafi (6) i këtij Ligji
- 32. vepron në kundërshtim me nenin 81 paragrafi (1) dhe paragrafi (5) i këtij Ligji
- 33. nuk vepron në përputhje me nenin 81 paragrafi (2) dhe paragrafi (3) i këtij Ligji
- 34. nuk vepron në përputhje me nenin 82 paragrafi (4) i këtij Ligji
- 35. nuk vepron në përputhje me nenin 83 paragrafi (2) i këtij Ligji
- 36. vepron në kundërshtim me nenin 84 e këtij Ligji
- 37. vepron në kundërshtim me nenin 85 e këtij Ligji
- 38. vepron në kundërshtim me nenin 86 e këtij Ligji
- 39. vepron në kundërshtim me nenin 87 e këtij Ligji
- 40. vepron në kundërshtim me nenin 89 paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij Ligji
- 41. vepron në kundërshtim me nenin 90 paragrafi (1) i këtij Ligji
- 42. vepron në kundërshtim me nenin 92 paragrafi (2), paragrafi (3) dhe paragrafi (5) i këtij Ligji
- 43. nuk vepron në përputhje me nenin 93 paragrafi (2) dhe paragrafi (3) i këtij Ligji
- 44. nuk vepron në përputhje me nenin 94 paragrafi (2) dhe paragrafi (4) i këtij Ligji
- 45. nuk vepron në përputhje me nenin 95 paragrafi (3) i këtij Ligji
- 46. nuk vepron në përputhje me nenin 96 paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij Ligji
- 47. vepron në kundërshtim me nenin 96 paragrafi (4) dhe paragrafi (5) i këtij Ligji
- 48. vepron në kundërshtim me nenin 97 e këtij Ligji
- 49. vepron në kundërshtim me nenin 98 paragrafi (1) dhe paragrafi (4) i këtij Ligji
- 50. nuk vepron në përputhje me nenin 99 e këtij Ligji
- 51. vepron në kundërshtim me nenin 100 paragrafi (2) i këtij Ligji
- 52. nuk vepron në përputhje me nenin 116 paragrafi (1), paragrafi (4), paragrafi (5), paragrafi (6), paragrafi (10), paragrafi (11), paragrafi (12) dhe paragrafi (13) i këtij Ligji
- 53. vepron në kundërshtim me nenin 122 paragrafi (2) i këtij Ligji
- 54. nuk vepron në përputhje me nenin 139 paragrafi (2) dhe paragrafi (3) i këtij Ligji

1. да го одложи објавувањето на донесеното решение за изрекување мерка до моментот кога ќе престанат да постојат причините за необјавување;
2. да ја објави донесената мерка без наведување на податоци за идентитетот на лицата на начин што е во согласност со закон, кога таквото деперсонализирано објавување обезбедува ефикасна заштита на личните податоци;
3. да не ја објави изречената мерка доколку во опциите дадени во точка 1 и 2 од овој став не се доволни за да се обезбеди:
  - стабилност на финансискиот пазар;
  - пропорционалност на објавувањето на таквите одлуки во однос на мерките за кои се смета дека се поблаги.

(4) Во случај Комисијата да одлучи да ја објави донесената санкција или мерка без наведување на податоци за идентитетот на лицата, како што е наведено во точка 2 од став (3) на овој член, објавувањето на релевантните податоци може да се одложи за разумен период за кој може да се предвиди дека причините за необјавување на идентитетот на лицата ќе престанат да постојат.

(5) Кога решението за изрекување санкција или мерка е предмет на тужба пред надлежен суд, Комисијата, на својата интернет страна задолжително објавува информации за тужбата како и другите поврзани информации за исходот од тужбата. Комисијата ја објавува и секоја одлука со која се поништува претходна одлука на Комисијата за изрекување мерка.

(6) Секоја објава, согласно овој член, ќе остане достапна на интернет страната на Комисијата во период од пет години од нејзиното објавување. Личните податоци содржани во објавата се чуваат на интернет страната на Комисијата само за периодот што е неопходен согласно важечките правила за заштита на податоците.

ГЛАВА XIII

ПРЕКРШОЧНИ САНКЦИИ

Член 459

(1) За прекршоците утврдени со овој закон прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува надлежен суд.

(2) Комисијата поднесува барање за поведување прекршочна постапка за прекршоците од овој закон.

(3) При поднесувањето на барањето од став (2) на овој член како и при одмерувањето на прекршочната санкција од страна на надлежниот суд, Комисијата и судот ги земаат во предвид околностите од член 455 став (2) од овој закон.

(4) Прекршоците од оваа глава се изрекуваат во денарска противвредност по среден курс на НБРСМ.

55.vepron në kundërshtim me nenin 195 paragrafi (3), paragrafi (4) dhe paragrafi (5) i këtij Ligji
 56.nuk vepron në përputhje me nenin 248 paragrafi (1) i këtij Ligji;
 57.nuk vepron në përputhje me nenin 249 paragrafi (1) i këtij Ligji;
 58.

- 3) Gjobë në shumë prej 3.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.
- 4) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtat ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Neni 467

(1) Gjobë në shumë prej 3.000 deri në 6.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtje një shoqërie të investimeve, respektivisht banke (institucion kredites), kur është e zbatueshme nëse:

1. nuk e njofton Komisionin në përputhje me nenin 9 paragrafi (8) i këtij Ligji
2. vepron në kundërshtim me detyrimin nga neni 17 paragrafi (2) dhe paragrafi (3) i këtij Ligji
3. vepron në kundërshtim me nenin 54 paragrafi (1) i këtij Ligji
4. vepron në kundërshtim me nenin 57 e këtij Ligji
5. vepron në kundërshtim me nenin 58 paragrafi (1), paragrafi (2), paragrafi (3) dhe paragrafi (4) i këtij Ligji
6. vepron në kundërshtim me nenin 60 paragrafi (7) i këtij Ligji
7. vepron në kundërshtim me nenin 74 paragrafi (1), paragrafi (2) dhe paragrafi (6) i këtij Ligji
8. nuk vepron në përputhje me nenin 74 paragrafi (7) dhe paragrafi (8) i këtij Ligji
9. nuk vepron në përputhje me nenin 76 paragrafi (1) i këtij Ligji
10. vepron në kundërshtim me nenin 77 e këtij Ligji
11. vepron në kundërshtim me nenin 78 e këtij Ligji
12. vepron në kundërshtim me nenin 79 paragrafi (5) i këtij Ligji
- 13.nuk vepron në përputhje me nenin 102 paragrafi (1) i këtij Ligji
- 14.nuk vepron në përputhje me nenin 103 paragrafi (1) i këtij Ligji
- 15.nuk vepron në përputhje me nenin 104 e këtij Ligji
- 16.nuk vepron në përputhje me nenin 105 paragrafi (4) i këtij Ligji
- 17.nuk vepron në përputhje me nenin 106 paragrafi (3) i këtij Ligji
- 18.nuk vepron në përputhje me nenin 117 e këtij Ligji
- 19.nuk vepron në përputhje me nenin 121 paragrafi

Постапка за издавање на прекршочен платен налог

Член 460

(1) Пред поведување на прекршочната постапка за прекршоците утврдени со овој закон, овластеното службено лице во Комисијата на сторителот на прекршокот му дава предлог за порамнување со издавање на прекршочен платен налог, согласно со Законот за прекршоците.

(2) Овластено службено лице е должно да води евиденција за издадените прекршочни платни налози од ставот (1) на овој член и за исходот на покренатите постапки.

(3) Личните податоци од ставот (2) на овој член се чуваат пет години од денот на внесување во евиденцијата.

(4) Формата и содржината на прекршочниот платен налог од ставот (1) на овој член ја пропишува Комисијата.

Прекршоци сторени од инвестициски друштва

Член 461

- (1) Глоба во износ од 8.000 Евра до 10.000 Евра ќе се изрече за прекршок на инвестициско друштво ако:
  1. не постапи согласно член 15 став 1 од овој закон,
  2. постапи спротивно на член 69 став (1), став (3) од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 5.000 Евра ќе му се изрече за прекршоците од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сторило од користољубие или со истите предизвикало поголема имотна штета.

Член 462

- (1) Глоба во износ од 6.000 Евра до 8.000 Евра ќе се изрече за прекршок на инвестициско друштво ако:
  1. не постапи согласно со член 61 став (2) и став (3) од овој закон ,
  2. постапи спротивно на член 70 став (1) и став (3) од овој закон
- (2) Глоба во износ од 3.000 Евра ќе му се изрече за прекршоците од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сторило од користољубие или со истите предизвикало поголема имотна штета.

(5) i këtij Ligji

20.nuk vepron në përputhje me nenin 140 paragrafi

(3) i këtij Ligji

21. vepron në kundërshtim me nenin 167 e këtij

Ligji

(2) Gjorbë në shumë prej 1.500 euro do i shqiptohet për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Gjorbë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtat ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Kundërvajtje të kryera nga anëtarët e organit administrues të një shoqërie të investimeve ose banke (institutacion kreditues)

Neni 468

(1) Gjorbë në shumë prej 6.000 euro deri në 8.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtje anëtarëve të organit administrues një shoqërie të investimeve dhe banke (institutacion kreditues) nëse vepron në kundërshtim me nenin 65 paragrafi (2) i këtij Ligji

(2) Gjorbë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (1) të këtij neni do ju shqiptohet për kundërvajtje anëtarëve të organit administrues nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Neni 469

(1) Gjorbë në shumë prej 5.000 euro deri në 7.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtje anëtarëve të organit administrues të një shoqërie të investimeve dhe banke (institutacion kreditues) kur është e zbatueshme, nëse:

1. veprojnë në kundërshtim me nenin 64 paragrafi (2), paragrafi (3), paragrafi (4) dhe paragrafi (5) i këtij Ligji
2. veprojnë në kundërshtim me nenin 70 paragrafi (2) i këtij Ligji

(2) Gjorbë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (1) të këtij neni do ju shqiptohet për kundërvajtje personave nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtat ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Kundërvajtje të kryera nga person relevant

Neni 470

(1) Gjorbë në shumë prej 2.500 euro deri në 3.500 euro do i shqiptohet personit relevant nëse:

1. vepron në kundërshtim me nenin 108 paragrafi (4) i këtij Ligji
2. vepron në kundërshtim me nenin 111 e këtij Ligji

Член 463

- (1) Глоба во износ од 3.000 Евра до 6.000 Евра ќе се изрече за прекршок на инвестициско друштво ако постапи спротивно на член 54 став (1) од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 1.500 Евра ќе му се изрече за прекршоците од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сторило од користољубие или со истите предизвикало поголема имотна штета.

Прекршоци сторени од банка (кредитна институција)

Член 464

- (1) Глоба во износ од 17.000 Евра до 20.000 Евра ќе се изрече за прекршок на банка (кредитна институција) ако нема добиено претходно одобрение од Комисијата за вршење на инвестициски услуги и активности и со нив поврзани помошни услуги согласно член 14 став 1 од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 10.000 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.

Прекршоци сторени од инвестициско друштво или банка (кредитна институција)

Член 465

- (1) Глоба во износ од 8.000 Евра до 10.000 Евра ќе се изрече за прекршок на инвестициско друштво односно банка (кредитна институција), кога е применливо ако:
  1. не ја одржува висината на почетниот капитал од член 9 став (5) и став (6) од овој закон,
  2. постапи спротивно на член 31 од овој закон,
  3. постапи спротивно на член 42 став (1), став (3), став (4) и став (5) од овој закон,
  4. постапи спротивно на обврската од член 45 став (1) и став (2) од овој закон,
  5. постапи спротивно на обврската од член 48 став (1) од овој закон,
  6. не постапи во согласност со член 72 став (3) и став (4) од овој закон,
  7. постапи спротивно на член 73 став (1), став (2) и став (3) од овој закон,
  8. постапи спротивно на член 75 став (1) од овој закон,

3. nuk vepron në përputhje me nenin 112 paragrafi (2) i këtij Ligji
4. nuk vepron në përputhje me nenin 113 paragrafi (1), paragrafi (2) dhe paragrafi (3) i këtij Ligji
5. vepron në kundërshtim me nenin 113 paragrafi (4) i këtij Ligji
6. vepron në kundërshtim me nenin 114 paragrafi (1) dhe paragrafi (3) i këtij Ligji
7. nuk vepron në përputhje me nenin 115 paragrafi (3) i këtij Ligji
8. nuk vepron në përputhje me nenin 116 paragrafi (4), paragrafi (5), paragrafi (6), paragrafi (11), paragrafi (12) dhe paragrafi (13) i këtij Ligji
9. vepron në kundërshtim me nenin 123 paragrafi (1) i këtij Ligji
10. vepron në kundërshtim me nenin 126 paragrafi (1) i këtij Ligji;

(2) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (1) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje personit nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtat ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Neni 471

- (1) Gjobë në shumë prej 1.500 euro deri në 2.500 euro do i shqiptohet për kundërvajtje personit relevant nëse nuk vepron në përputhje me nenin 117 paragrafi (4) i këtij Ligji
- (2) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (1) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje personit nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Kundërvajtje të kryera nga përfaqësues i lidhur

Neni 472

- (1) Gjobë në shumë prej 2.500 euro deri në 3.500 euro do i shqiptohet për kundërvajtje një personi juridik – përfaqësues i lidhur, nëse:
  1. vepron në kundërshtim me nenin 118 paragrafi (3) dhe paragrafi (4) i këtij Ligji.
  2. vepron në kundërshtim me nenin 121 paragrafi (4) i këtij Ligji.
- (2) Gjobë në shumë prej 1.500 euro do i shqiptohet për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij

9. не постапи согласно со член 108 став (1) од овој закон,
  10. постапи спротивно на член 108 став (4) од овој закон,
  11. не постапи согласно на член 109 став (1) од овој закон,
  12. постапи спротивно на член 109 став (2) од овој закон,
  13. постапи спротивно на член 110 став (1) од овој закон,
  14. не постапи согласно на член 110 став (2) од овој закон,
  15. постапи спротивно на член 111 од овој закон,
  16. не постапи согласно на член 112 став (2) од овој закон,
  17. не постапи согласно на член 113 став (1) став (2) и став (3) од овој закон,
  18. постапи спротивно на член 113 став (4) од овој закон,
  19. постапи спротивно на член 114 став (1) и став (3) од овој закон,
  20. не постапи согласно на член 115 став (3) од овој закон,
  21. не постапи согласно член 118 став (3) од овој закон,
  - 22.
  23. не постапи согласно член 157 од овој закон,
  24. не постапи согласно член 161 став (2) од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 5.000 Евра ќе му се изрече за прекршоците од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.
  - (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршоците на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сторило од користољубие или со истите предизвикало поголема имотна штета.

Член 466

- 1) Глоба во износ од 6.000 Евра до 8.000 Евра ќе се изрече за прекршок на инвестициско друштво односно банка кредитна институција кога е применливо ако:
  1. не постапи согласно на член 56 став (3) од овој закон,
  2. постапи спротивно на член 56 став (6) од овој закон,
  3. постапува спротивно на забраната од член 10 став (4) од овој закон,
  4. постапува спротивно на обврските од член 26 од овој закон,
  5. постапува спротивно на обврските од член 27 став (1) од овој закон,
  6. постапува спротивно на обврските од член 28 став (1) од овој закон,
  7. не постапува согласно член 28 став (2) и

neni.

- (3) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjet personit përgjegjës në personin juridik – përfaqësues i lidhur nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtat ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.
- (4) Gjobë në shumë prej 1.500 do i shqiptohet një personi fizik – përfaqësues i lidhur për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (5) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (4) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni personit fizik – përfaqësues i lidhur nga paragrafi (4) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtat ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Kundërvajtje të kryera nga person fizik dhe juridik

Neni 473

(1) Gjobë në shumë prej 7.000 euro deri në 9.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtje çdo personi juridik nëse kryen shërbime dhe aktivitete të investimit dhe shërbime ndihmëse në kundërshtim me nenin 6 i këtij Ligji;

(2) Gjobë në shumë prej 3.500 euro do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Gjobë në shumë prej 3.500 euro në kundërvlerë në denarë do i shqiptohet një personi fizik për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni.

(4) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) dhe paragrafin (3) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, dhe personit fizik nga paragrafi (3) i këtij neni nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Neni 474

- (1) Gjobë në shumë prej 3.500 euro deri në 6.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtje çdo personi juridik nëse vepron në kundërshtim me ndalesën nga neni 10 paragrafi (5) dhe paragrafi (6) i këtij Ligji;
- (2) Gjobë në shumë prej 1.500 euro do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (3) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

- став (5) од овој закон,
8. постапи спротивно на член 29 од овој закон,
  9. постапи спротивно на член 30 став (1) став (2) и став (3) од овој закон,
  10. постапи спротивно на член 32 став (1) од овој закон,
  11. постапи спротивно на член 33 став (1) од овој закон,
  12. постапи спротивно на член 34 став (1) и став (2) од овој закон,
  13. постапи спротивно на член 35 од овој закон,
  14. постапи спротивно на член 36 став (1) од овој закон,
  15. постапи спротивно на член 37 став (1) и став (3) од овој закон,
  16. не постапи согласно со член 38 став (3) од овој закон,
  17. постапи спротивно на член 38 став (4) и став (5) од овој закон,
  18. постапи спротивно на член 39 став (1) и став (3) од овој закон,
  19. постапи спротивно на член 40 став (1), став (3), став (4) и став (5) од овој закон,
  20. постапи спротивно на член 41 став (2), став (3), став (6), став (8) и став (10) од овој закон,
  21. постапи спротивно на обврската од член 47 став (1) и став (2) од овој закон,
  22. постапи спротивно на обврската од член 49 став (1) и став (2) од овој закон,
  23. постапи спротивно на обврската од член 50 од овој закон,
  24. не постапи согласно со член 51 став (1) од овој закон,
  25. постапи спротивно на член 51 став (3) од овој закон,
  26. постапи спротивно на член 52 од овој закон,
  27. постапи спротивно на член 65 став (3), став (4), став (5) и став (6) од овој закон,
  28. постапи спротивно на член 71 став (1), став (2), став (3), став (4) став (5), став (6), став (7), став (8), став (9) и став (10) од овој закон,
  29. постапи спротивно на член 72 став (1), став (2) од овој закон,
  30. постапи спротивно на член 80 став (2) и став (5) од овој закон,
  31. не постапи согласно член 80 став (4) и став (6) од овој закон,
  32. постапи спротивно на член 81 став (1) и став (5) од овој закон,
  33. не постапи согласно на член 81 став (2), став (3) од овој закон,
  34. не постапи согласно на член 82 став (4) на

Neni 475

- (1) Gjobë në shumë prej 8.000 euro deri në 10.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje për çdo person juridik nëse përvetëson pjesëmarrje të kualifikuar në kundërshtim me nenin 16 paragrafi (1) i këtij Ligji;
- (2) Gjobë në shumë prej 3.500 euro do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (3) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.
- (4) Gjobë në shumë prej 3.500 euro do i shqiptohet një personi fizik për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (5) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (4) e këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni personit fizik nga paragrafi (4) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Neni 476

- (1) Gjobë në shumë prej 1.000 euro deri në 1.500 euro do shqiptohet për kundërvajtje çdo personi juridik nëse vepron në kundërshtim me nenin 17 paragrafi (1) i këtij Ligji;
- (2) Gjobë në shumë prej 500 euro do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (3) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.
- (4) Gjobë në shumë prej 1.000 euro do i shqiptohet një personi fizik për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (5) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (4) i këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje personit fizik nga paragrafi (4) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Neni 477

- (1) Gjobë në shumë prej 8.000 euro deri në 10.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje çdo personi juridik nëse vepron në kundërshtim me Aktvendimin për shitje të aksioneve ose kuotave dhe dorëzon provë për shitjen nga neni 23 paragrafi (1) i këtij Ligji;

овој Закон

35. не постапи согласно на член 83 став (2) од овој закон,
  36. постапи спротивно на член 84 од овој закон,
  37. постапи спротивно на член 85 од овој закон,
  38. постапи спротивно на член 86 од овој закон,
  39. постапи спротивно на член 87 од овој закон,
  40. постапи спротивно на член 89 став (1) и став (2) од овој закон,
  41. постапи спротивно на член 90 став (1) од овој закон,
  42. постапи спротивно на член 92 став (2), став (3) и став (5) од овој закон,
  43. не постапи согласно на член 93 став (2) и став (3) од овој закон,
  44. не постапи согласно на член 94 став (2) и став (4) од овој закон,
  45. не постапи согласно на член 95 став (3) од овој закон,
  46. не постапи согласно на член 96 став (1) и став (2) од овој закон,
  47. постапи спротивно на член 96 став (4) и став (5) од овој закон,
  48. постапи спротивно на член 97 од овој закон,
  49. постапи спротивно на член 98 став (1) и став (4) од овој закон,

  50. не постапи согласно на член 99 од овој закон,
  51. постапи спротивно на член 100 став (2) од овој закон,
  52. не постапи согласно член 116 став (1), став (4), став (5), став (6), став (10), став (11), став (12) и став (13) од овој закон,

  53. постапи спротивно на член 122 став (2) од овој закон,
  54. не постапи согласно член 139 став (2) и став (3) од овој закон,

  55. постапи спротивно на член 195 став (3), став (4) став (5) од овој закон,
  56. не постапи согласно член 248 став (1) од овој закон;
  57. не постапи согласно член 249 став (1) од овој закон.
- 2) Глоба во износ од 3.000 Евра ќе му се изрече за прекршоците од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.
  - 3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршоците на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член ги сторило од користољубие или со истите предизвикало поголема имотна штета.

- (2) Гjobë në shumë prej 3.500 euro do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (3) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.
- (4) Gjobë në shumë prej 3.500 euro do i shqiptohet personit fizik për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (5) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (4) i këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje personit fizik nga paragrafi (4) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Neni 478

- (1) Gjobë në shumë prej 8.000 euro deri në 10.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje personit juridik i cili vepron në kundërshtim me ndalesën nga neni 169 paragrafi (2) i këtij Ligji dhe nenin 230 paragrafi (1) i këtij Ligji.
- (2) Gjobë në shumë prej 3.500 euro do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (3) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.
- (4) Gjobë në shumë prej 3.500 euro do i shqiptohet personit fizik i cili vepron në kundërshtim me ndalesën nga neni 169 paragrafi (2) i këtij Ligji.
- (5) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (4) i këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje personit fizik nga paragrafi (4) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Kundërvajtje të kryera nga revizor

Neni 479

- (1) Gjobë në shumë prej 3.000 euro deri në 5.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje një revizori nëse vepron në kundërshtim me nenin 54, nenin 55 paragrafi (1) dhe paragrafi (2), nenin 184 paragrafi (8) dhe nenin 305 paragrafi (7), paragrafi (8).
- (2) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (1) e këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje personit nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e ka kryer

Член 467

- (1) Глоба во износ од 3.000 Евра до 6.000 Евра ќе се изрече за прекршок на инвестициско друштво односно банка (кредитна институција), кога е применливо ако:
1. не ја извести Комисијата согласно член 9 став (8) од овој закон,
  2. постапи спротивно на обврската од член 17 став (2) и став (3) од овој закон,
  3. постапи спротивно на член 54 став (1) од овој закон,
  4. постапи спротивно на член 57 од овој закон,
  5. постапи спротивно на член 58 став (1) став (2), став (3) и став (4) од овој закон,
  6. постапи спротивно на член 60 став (7) од овој закон,
  7. постапи спротивно на член 74 став (1), став (2) и став (6) од овој закон,
  8. не постапи согласно член 74 став (7) и став (8) од овој закон,
  9. не постапи согласно со член 76 став (1) од овој закон,
  10. постапи спротивно на член 77 од овој закон,
  11. постапи спротивно на член 78 од овој закон,
  12. постапи спротивно на член 79 став (5) од овој закон,
  13. не постапи согласно на член 102 став (1) од овој закон,
  14. не постапи согласно на член 103 став (1) од овој закон,
  15. не постапи согласно на член 104 од овој закон,
  16. не постапи согласно на член 105 став (4) од овој закон,
  17. не постапи согласно на член 106 став (3) од овој закон,
  18. не постапи согласно член 117 од овој закон,
  19. не постапи согласно член 121 став (5) од овој закон,
  20. не постапи согласно член 140 став (3) од овој закон,
  21. постапи спротивно на член 167 од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 1.500 Евра ќе му се изрече за прекршоците од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сторило од користољубие или со истите предизвикало поголема имотна штета.

për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Kundërvajtje të kryera nga operator i Fondi të Dëshmperblimit të Investitorëve Neni 480

- (1) Gjобë në shumë prej 8.000 euro deri në 10.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtje një operatori të Fondi të Dëshmperblimit të Investitorëve, nëse:
1. nuk vepron në përputhje me nenin 150 paragrafi (6) i këtij Ligji;
  2. nuk vepron në përputhje me nenin 154 paragrafi (1) i këtij Ligji;
  3. nuk vepron në përputhje me nenin 156 paragrafi (1), paragrafi (2), paragrafi (3) dhe paragrafi (4) i këtij Ligji;
  4. nuk vepron në përputhje me nenin 158 paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij Ligji
  5. vepron në kundërshtim me nenin 164 paragrafi (2) i këtij Ligji
  6. vepron në kundërshtim me nenin 166 paragrafi (3) i këtij Ligji
- (2) Gjобë në shumë prej 5.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (3) Gjобë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Neni 481

- (1) Gjобë në shumë prej 6.000 deri në 8.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtje një operatori të Fondi për Dëshmperblim të Investitorëve nëse nuk vepron në përputhje me nenin 162 paragrafi (3) i këtij Ligji.
- (2) Gjобë në shumë prej 3.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (3) Gjобë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) e këtij neni e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Neni 482

- (1) Gjобë në shumë prej 3.000 euro deri në 6.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtje një operatori të Fondi për Dëshmperblim të Investitorëve nëse vepron në kundërshtim me nenin 165 paragrafi (5) i këtij Ligji.
- (2) Gjобë në shumë prej 1.500 euro do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.

Прекршоци сторени од членовите на орган на управување на инвестициско друштво или банка (кредитна институција)

Член 468

- (1) Глоба во износ од 6.000 Евра до 8.000 Евра ќе се изрече за прекршок на членовите на органот на управување на инвестициско друштво и банка (кредитна институција) ако постапи спротивно на член 65 став (2) од овој закон,
- (2) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (1) на овој член ќе им се изрече за прекршок на членовите на органот на управување од ставот (1) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сториле од користољубие или со истиот предизвикале поголема имотна штета.

Член 469

- (1) Глоба во износ од 5.000 Евра до 7.000 Евра ќе се изрече за прекршок на членовите на органот на управување на инвестициско друштво и банка (кредитна институција) кога е применливо ако:
  1. постапат спротивно на член 64 став (2), став (3), став (4) и став (5) од овој закон,
  2. постапат спротивно на член 70 став (2) од овој закон.
- (2) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (1) на овој член ќе им се изрече за прекршок на лицата од ставот (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сториле од користољубие или со истите предизвикале поголема имотна штета.

Прекршоци сторени од релевантно лице

Член 470

- (1) Глоба во износ од 2.500 Евра до 3.500 Евра денари ќе се изрече за прекршок на релевантно лице ако:
  1. постапи спротивно на член 108 став (4) од овој закон,
  2. постапи спротивно на член 111 од овој закон,
  3. не постапи согласно на член 112 став (2) од овој закон,
  4. не постапи согласно на член 113 став (1) став (2) и став (3) од овој закон,
  5. постапи спротивно на член 113 став (4) од овој закон,
  6. постапи спротивно на член 114 став (1) и став (3) од овој закон,
  7. не постапи согласно на член 115 став (3) од овој закон,
  8. не постапи согласно член 116 став (4), став (5), став (6), став (11), став (12) и став (13) од овој закон,
  9. постапува спротивно на член 123 став (1) од

- (3) Гjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Neni 483

- (1) Gjobë në shumë prej 1.000 euro deri në 1.500 euro do u shqiptohet për kundërvajtje personave fizik të cilët në cilësi të punonjësve ose në cilësi tjetër punojnë ose kanë punuar për operatorin e Fondit nëse kanë vepruar në kundërshtim me nenin 164 paragrafi (3) i këtij neni.
- (2) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (1) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje personit nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Kundërvajtje të kryera nga operator i tregut

Neni 484

- (1) Gjobë në shumë prej 10.000 euro deri në 15.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtje një operatori të tregut nëse:
  1. nuk vepron në përputhje me nenin 169 paragrafi (8) i këtij Ligji;
  2. nuk vepron në përputhje me nenin 170 paragrafi (10) dhe paragrafi (14) i këtij Ligji;
  3. nuk vepron në përputhje me nenin 175 paragrafi (1), paragrafi (2), paragrafi (5), paragrafi (6) dhe paragrafi (7) i këtij Ligji;
  4. nuk vepron në përputhje me nenin 176 paragrafi (9) i këtij Ligji
  5. vepron në kundërshtim me nenin 177 paragrafi (12) dhe paragrafi (14) i këtij Ligji
  6. nuk vepron në përputhje me nenin 182 paragrafi (2), paragrafi (3) dhe paragrafi (4) i këtij Ligji
  7. vepron në kundërshtim me nenin 183 paragrafi (1) i këtij Ligji
  8. vepron në kundërshtim me nenin 185 paragrafi (1), paragrafi (2) dhe paragrafi (3) i këtij Ligji
  9. nuk vepron në përputhje me nenin 186 paragrafi (1), paragrafi (2), paragrafi (3), paragrafi (4), paragrafi (5), paragrafi (6), paragrafi (7) dhe paragrafi (9) i këtij Ligji
  10. nuk vepron në përputhje me nenin 187 paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij Ligji
  11. nuk vepron në përputhje me nenin 188 paragrafi (1) dhe paragrafi (4) i këtij Ligji
  12. nuk vepron në përputhje me nenin 189 paragrafi (1), paragrafi (2), paragrafi (4) dhe paragrafi (5) i këtij Ligji
  13. vepron në kundërshtim me nenin 210 paragrafi (2) i këtij Ligji
  14. vepron në kundërshtim me detyrimin për zbatim të dispozitave nga neni 182, a në lidhje me nenin 17 paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij Ligji

овој закон,

10. постапи спротивно член 126 став (1) од овој закон.

- (2) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (1) на овој член ќе му се изрече за прекршок на лицето од ставот (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сторило од користољубие или со истите предизвикало поголема имотна штета.

Член 471

- (1) Глоба во износ од 1.500 Евра до 2.500 Евра ќе се изрече за прекршок на релевантно лице ако не постапи согласно член 117 став (4) од овој закон.
- (2) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (1) на овој член ќе му се изрече за прекршок на лицето од ставот (1) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.

Прекршоци сторени од врзан застапник

Член 472

- (1) Глоба во износ од 2.500 Евра до 3.500 Евра ќе се изрече за прекршок на правно лице - врзан застапник ако:
1. постапи спротивно на член 118 став (3) и став (4) од овој закон,
  2. постапи спротивно на член 121 став (4) од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 1.500 Евра ќе му се изрече за прекршоците од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршоците на одговорното лице во правното лице - врзан застапник од ставот (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сторило од користољубие или со истите предизвикало поголема имотна штета.
- (4) Глоба во износ од 1.500 Евра ќе му се изрече на физичко лице - врзан застапник за прекршоците од ставот (1) на овој член.
- (5) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (4) на овој член ќе му се изрече за прекршоците од став (1) на овој член на физичкото лице - врзан застапник од став (4) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сторило од користољубие или со истите предизвикало поголема имотна штета.

- (2) Гјобѐ në shumë prej 7.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (3) Гјобѐ në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjet personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtit ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Neni 485

- (1) Гјобѐ në shumë prej 8.000 euro deri në 10.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje një operatori të tregut, nëse:
1. nuk vepron në përputhje me nenin 174 paragrafi (6) i këtij Ligji;
  2. nuk vepron në përputhje me nenin 179 paragrafi (1) i këtij Ligji
  3. nuk vepron në përputhje me nenin 190 paragrafi (1) i këtij Ligji
  4. nuk vepron në përputhje me nenin 191 paragrafi (1) i këtij Ligji
  5. nuk vepron në përputhje me nenin 192 paragrafi (1) dhe paragrafi (6) i këtij Ligji
  6. nuk vepron në përputhje me nenin 193 paragrafi (10) i këtij Ligji
  7. nuk vepron në përputhje me nenin 196 paragrafi (1), paragrafi (2), paragrafi (3) dhe paragrafi (4) i këtij Ligji.
  8. nuk vepron në përputhje me nenin 199 paragrafi (5) dhe paragrafi (6) i këtij Ligji
  9. nuk vepron në përputhje me nenin 200 paragrafi (4), paragrafi (7), paragrafi (8) dhe paragrafi (9) i këtij Ligji
  10. nuk vepron në përputhje me nenin 203 paragrafi (4), paragrafi (6), paragrafi (8) dhe paragrafi (9) i këtij Ligji
  11. nuk vepron në përputhje me nenin 210 paragrafi (3) i këtij Ligji
  12. nuk vepron në përputhje me nenin 211 paragrafi (6) i këtij Ligji
  13. nuk vepron në përputhje me nenin 215 paragrafi (1) i këtij Ligji
  14. vepron në kundërshtim me nenin 215 paragrafi (2) i këtij Ligji
- (2) Гјобѐ në shumë prej 6.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (3) Гјобѐ në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjet personit përgjegjës në personin juridik nga

Прекршоци сторени од физички и правни лица

Член 473

- (1) Глоба во износ од 7.000 Евра до 9.000 Евра ќе се изрече за прекршок на секое правно лице ако врши инвестициски услуги и активности и помошни услуги спротивно на член 6 од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 3.500 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во износ од 3.500 Евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице за прекршокот од ставот(1) на овој член.
- (4) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) и став (3) на овој член ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, и на физичкото лице од став (3) на овој член ако прекршокот од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.

Член 474

- (1) Глоба во износ од 3.500 Евра до 6.000 Евра ќе се изрече за прекршок на секое правно лице ако постапи спротивно на забраната од член 10 став (5) и став (6) од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 1.500 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.

Член 475

- (1) Глоба во износ од 8.000 Евра до 10.000 Евра ќе се изрече за прекршок на секое правно лице ако стекне квалификувано учество спротивно на член 16 став (1) од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 3.500 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истиот

параграфи (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtët ka shkaktuar dëm më të madh.

Neni 486

- (1) Gjobë në shumë prej 6.000 euro deri në 8.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje një operatori të tregut, nëse:
  1. vepron në kundërshtim me nenin 184 paragrafi (1), paragrafi (2), paragrafi (3), paragrafi (4), paragrafi (5), paragrafi (7), paragrafi (8), paragrafi (9), paragrafi (11), paragrafi (12), paragrafi (13) dhe paragrafi (14) i këtij Ligji
  2. nuk vepron në përputhje me nenin 194 paragrafi (3) i këtij Ligji
  3. vepron në kundërshtim me nenin 197 paragrafi (5) i këtij Ligji
  4. nuk vepron në përputhje me nenin 201 paragrafi (4) i këtij Ligji
- (2) Gjobë në shumë prej 3.500 euro do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (3) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjet personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtët ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Neni 487

- (1) Gjobë në shumë prej 8.000 euro deri në 10.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje një personi juridik nëse vepron në kundërshtim me detyrimin për zbatim të dispozitave nga neni 182, a në lidhje me nenin 16 i këtij Ligji.
- (2) Gjobë në shumë prej 3.500 euro do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (3) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.
- (4) Gjobë në shumë prej 3.500 euro do i shqiptohet një pesoni fizik për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (5) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (4) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni personit fizik nga paragrafi (4) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të

предизвикало поголема имотна штета.

- (4) Глоба во износ од 3.500 Евра ќе му се изрече на физичко лице за прекршокот од ставот (1) на овој член.
- (5) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (4) на овој член ќе му се изрече за прекршокот од став (1) на овој член на физичкото лице од став (4) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.

Член 476

- (1) Глоба во износ од 1.000 Евра до 1.500 Евра ќе се изрече за прекршок на секое правно лице ако постапи спротивно на член 17 став (1) од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 500 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.
- (4) Глоба во износ од 1.000 Евра ќе му се изрече на физичко лице за прекршокот од ставот (1) на овој член.
- (5) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (4) на овој член ќе му се изрече за прекршок на физичкото лице од став (4) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.

Член 477

- (1) Глоба во износ од 8.000 Евра до 10.000 Евра ќе се изрече за прекршок на секое правно лице ако постапи спротивно на решението за продавање на акциите или уделите и достави доказ за продажбата од член 23 став (1) од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 3.500 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.
- (4) Глоба во износ од 3.500 Евра ќе му се изрече на физичко лице за прекршокот од ставот (1) на овој член.

madh pronësor.

Kundërvajtje të kryer nga anëtarët e bordit drejtues të operatorit të tregut

Neni 488

- (1) Gjobë në shumë prej 7.000 euro deri në 9.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje anëtarëve të Bordit drejtues të një operatori të tregut nëse vepron në kundërshtim me detyrimin nga neni 176 paragrafi (1) i këtij Ligji.
- (2) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (1) të këtij neni do ju shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e kanë kryer për përfitim personal ose me të njëjtën kanë shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Neni 489

- (1) Gjobë në shumë prej 6.000 euro deri në 8.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje anëtarëve të Bordit drejtues të një operatori të tregut, nëse
  1. vepron në kundërshtim me detyrimin nga neni 176 paragrafi (12) i këtij Ligji
  2. nuk vepron në përputhje me nenin 179 paragrafi (2) i këtij Ligji
  3. nuk vepron në përputhje me nenin 186 paragrafi (8) i këtij Ligji
- (2) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (1) të këtij neni do ju shqiptohet për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni personave nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i kanë kryer për përfitim personal ose me të njëjtën kanë shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Kundërvajtje të kryera nga anëtar i Bordit drejtues të operatori të tregut

Neni 490

- (1) Gjobë në shumë prej 3.000 euro deri në 5.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje një anëtar të Bordit drejtues të operatori të tregut, nëse
  1. vepron në kundërshtim me detyrimin nga neni 176 paragrafi (6) i këtij Ligji
  2. vepron në kundërshtim me nenin 178 paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij Ligji
- (2) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (1) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni personit nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Kundërvajtje të kryera nga anëtarët e Bordit mbikëqyrës i operatorit të tregut

Neni 491

- (1) Gjobë në shumë prej 6.000 euro deri në 8.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje anëtarëve të Bordit mbikëqyrës të operatorit të tregut nëse vepron në kundërshtim me nenin 177 paragrafi (6) i këtij Ligji.
- (2) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së

- (5) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (4) на овој член ќе му се изрече за прекршок на физичкото лице од став (4) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.

Член 478

- (1) Глоба во износ од 8.000 Евра до 10.000 Евра ќе се изрече за прекршок на правно лице кое постапува спротивно на забраната од член 169 став (2) од овој закон и член 230 став (1) од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 3.500 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршоците на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сторило од користољубие или со истите предизвикало поголема имотна штета.
- (4) Глоба во износ од 3.500 Евра ќе му се изрече на физичко лице кое постапува спротивно на забраната од член 169 став (2) од овој закон.
- (5) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (4) на овој член ќе му се изрече за прекршокот на физичкото лице од став (4) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.

Прекршоци сторени од ревизор

Член 479

- (1) Глоба во износ од 3.000 Евра до 5.000 Евра ќе се изрече за прекршок на ревизор ако постапи спротивно на член 54, член 55 став (1) и став (2), член 184 став (8) и член 305 став (7), став (8).
- (2) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (1) на овој член ќе му се изрече за прекршок лицето од ставот (1) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.

Прекршоци сторени од оператор на фонд за обесштетување на инвеститори

Член 480

- (1) Глоба во износ од 8.000 Евра до 10.000 Евра ќе се изрече за прекршок на оператор со фонд за обесштетување на инвеститори ако:
1. не постапи согласно член 150 став (6) од овој закон;
  2. не постапи согласно член 154 став (1) од овој закон;
  3. не постапи согласно член 156 став (1), став (2), став (3) и став (4) од овој закон;

пërcaktuar në paragrafin (1) të këtij neni do ju shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni personave nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e kanë kryer për përfitim personal ose me të njëjtën kanë shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Kundërvajtje të kryera nga anëtar i Bordit mbikëqyrës të operatori të tregut

Neni 492

- (1) Gjobë në shumë prej 3.000 euro deri në 5.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje një anëtar i Bordit mbikëqyrës të operatori të tregut nëse vepron në kundërshtim me nenin 177 paragrafi (10) i këtij Ligji.
- (2) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (1) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni personit nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Kundërvajtje të kryera nga një shoqëri aksionare

Neni 493

- (1) Gjobë në shumë prej 10.000 euro deri në 15.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje një shoqërie aksionare nëse vepron në kundërshtim me nenin 211 paragrafi (2), paragrafi (3), paragrafi (4), paragrafi (5) dhe paragrafi (6) i këtij Ligji.
- (2) Gjobë në shumë prej 7.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në shoqërinë nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (3) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje personit përgjegjës nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Kundërvajtje të kryera nga operator i PSHT-së dhe POT-së

Neni 494

- (1) Gjobë në shumë prej 10.000 euro deri në 15.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje një operator me PSHT dhe POT, nëse:
1. nuk vepron në përputhje me nenin 218 paragrafi (1) i këtij Ligji
  2. nuk vepron në përputhje me nenin 219 paragrafi (1), paragrafi (2), paragrafi (3), paragrafi (4) dhe paragrafi (5) i këtij Ligji
  3. nuk vepron në përputhje me nenin 222 paragrafi (1), paragrafi (2), paragrafi (10), paragrafi (11) dhe paragrafi (12) i këtij Ligji.

4. не постапи согласно член 158 став (1) и став (2) од овој закон,
5. постапува спротиво на член 164 став (2) од овој закон,
6. постапува спротиво на член 166 став (3) од овој закон.

(2) Глоба во износ од 5.000 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во лице од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршоците од став (1) на овој член на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.

Член 481

- (1) Глоба во износ од 6.000 Евра до 8.000 Евра ќе се изрече за прекршок на оператор со фонд за обесштетување на инвеститори ако не постапи согласно член 162 став (3) од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 3.000 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршокот од став (1) на овој член на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.

Член 482

- (1) Глоба во износ од 3.000 Евра до 6.000 Евра ќе се изрече за прекршок на оператор со фонд за обесштетување на инвеститори ако постапи спротивно на член 165 став (5) од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 1.500 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.

Член 483

- (1) Глоба во износ од 1.000 Евра до 1.500 Евра ќе му се изрече за прекршок на физички лица кои во својство на вработени или во друго својство работат или работеле за операторот со Фондот ако постапиле спротивно на член 164 став (3) на овој член.

- (2) Gjobë në shumë prej 7.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në person juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (3) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjet personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtit ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Neni 495

- (1) Gjobë në shumë prej 8.000 euro deri në 10.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje një operatori të PSHT ose POT, nëse:
  1. nuk vepron në përputhje me nenin 216 paragrafi (3), paragrafi (4) dhe paragrafi (5) i këtij Ligji;
  2. nuk vepron në përputhje me nenin 217 paragrafi (1) i këtij Ligji.
  3. nuk vepron në përputhje me nenin 221 paragrafi (1), paragrafi (2) dhe paragrafi (3) i këtij Ligji
- (2) Gjobë në shumë prej 5.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në person juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (3) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjet personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtit ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Neni 496

- (1) Gjobë në shumë prej 6.000 euro deri në 8.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje një operatori të PSHT dhe POT nëse nuk vepron në përputhje me nenin 220 paragrafi (7) i këtij Ligji.
- (2) Gjobë në shumë prej 3.500 euro do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në person juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (3) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtit ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Kundërvajtje të kryera nga ofrues i shërbimit për dorëzimin e të dhënave

Neni 497

- (1) Gjobë në shumë prej 10.000 euro deri në 15.000 euro

- (2) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (1) на овој член ќе му се изрече за прекршок на лицето од ставот (1) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.

Прекршоци сторени од пазарен оператор

Член 484

- (1) Глоба во износ од 10.000 Евра до 15.000 Евра ќе се изрече за прекршок на пазарен оператор ако:
1. не постапи согласно член 169 став (8) од овој закон;
  2. не постапи согласно член 170 став (10) и став (14) од овој закон;
  3. не постапи согласно член 175 став (1), став (2), став (5), став (6) и став (7) од овој закон;
  4. не постапи согласно член 176 став (9) од овој закон,
  5. постапи спротивно на член 177 став (12) и став (14) од овој закон,
  6. не постапи согласно со член 182 став (2), став (3) и став (4) од овој закон,
  7. постапи спротивно со член 183 став (1) од овој закон,
  8. постапи спротивно на член 185 став (1), став (2) и став (3) од овој закон,
  9. не постапи согласно член 186 став (1), став (2), став (3), став (4), став (5), став (6), став (7) и став (9) од овој закон,
  10. не постапи согласно член 187 став (1) и став (2) од овој закон,
  11. не постапи согласно член 188 став (1) и став (4) од овој закон,
  12. не постапи согласно член 189 став (1), став (2), став (4) и став (5) од овој закон,
  13. постапи спротивно на член 210 став (2) од овој закон,
  14. постапи спротивно на обврската за примена на одредбите од член 182, а во врска од член 17 став (1) и став (2) од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 7.000 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршоците на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истите предизвикало

do shqiptohet për kundërvajtje një ofruesi të shërbimit për dorëzimin e të dhënave, nëse:

1. nuk vepron në përputhje me nenin 236 paragrafi (1), paragrafi (2), paragrafi (4) dhe paragrafi (5) i këtij Ligji;
  2. nuk vepron në përputhje me nenin 237 paragrafi (1), paragrafi (2), paragrafi (3), paragrafi (4), paragrafi (5), paragrafi (6) dhe paragrafi (7) i këtij Ligji;
  3. nuk vepron në përputhje me nenin 238 i këtij Ligji;
- (2) Gjorbë në shumë prej 7.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në person juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (3) Gjorbë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtit ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Neni 498

- (1) Gjorbë në shumë prej 8.000 euro deri në 10.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje një ofruesi të shërbimit për dorëzimin e të dhënave, nëse:
1. nuk vepron në përputhje me nenin 239 paragrafi (2) i këtij Ligji;
  2. vepron në kundërshtim me nenin 239 paragrafi (4) i këtij Ligji
  3. nuk vepron në përputhje me nenin 241 i këtij Ligji;
  4. nuk vepron në përputhje me nenin 243 i këtij Ligji;
  5. nuk vepron në përputhje me nenin 244 paragrafi (2) i këtij Ligji;
  6. vepron në kundërshtim me nenin 245 i këtij Ligji;
  7. vepron në kundërshtim me nenin 246 paragrafi (3) i këtij Ligji;
  8. vepron në kundërshtim me nenin 247 paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij Ligji.
- (2) Gjorbë në shumë prej 5.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në person juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (3) Gjorbë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjet personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtit ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

поголема имотна штета.

Член 485

(1) Глоба во износ од 8.000 Евра до 10.000 Евра ќе се изрече за прекршок на пазарен оператор ако:

1. не постапи согласно член 174 став (6) од овој закон;
2. не постапи согласно член 179 став (1) од овој закон,
3. не постапи согласно член 190 став (1) од овој закон,
4. не постапи согласно член 191 став (1) од овој закон,
5. не постапи согласно член 192 став (1) и став (6) на овој Закон
6. не постапи согласно член 193 став (10) од овој закон,
7. не постапи согласно член 196 став (1), став (2), став (3) и став (4) од овој закон,
8. не постапи согласно член 199 став (5) и став (6) од овој закон,
9. не постапи согласно член 200 став (4), став (7), став (8) и став (9) од овој закон,
10. не постапи согласно член 203 став (4), став (6), став (8) и став (9) од овој закон,
11. не постапи во согласност со член 210 став (3) од овој закон,
12. не постапи согласно член 211 став (6) од овој закон,
13. не постапи согласно член 215 став (1) од овој закон,
14. постапи спротивно на член 215 став (2) од овој закон.

(2) Глоба во износ од 6.000 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во лице од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршоците на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истите предизвикало поголема имотна штета.

Член 486

(1) Глоба во износ од 6.000 Евра до 8.000 Евра ќе се изрече за прекршок на пазарен оператор ако:

1. постапи спротивно на член 184 став (1), став (2), став (3), став (4), став (5), став (7), став (8), став (9), став (11), став (12), став (13) и став (14) од овој закон,
2. не постапи согласно член 194 став (3) од овој закон,

Kundërvajtje të kryera nga operator i Sistemit të regjistrimit, përcaktimit dhe shlyerjes

Neni 499

- (1) Gjobë në shumë prej 10.000 euro deri në 15.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje një operatori të Sistemi për regjistrim, përcaktim dhe shlyerje, nëse:
  1. vepron në kundërshtim me nenin 269 paragrafi (2) i këtij Ligji
  2. vepron në kundërshtim me nenin 281 paragrafi (4) i këtij Ligji
- (2) Gjobë në shumë prej 7.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në person juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (3) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjet personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtit ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Neni 500

- (1) Gjobë në shumë prej 3.000 euro deri në 5.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtje një operatori të Sistemi të regjistrimit, përcaktimit dhe shlyerjes, nëse:
  1. vepron në kundërshtim me nenin 275 paragrafi (1), paragrafi (5), paragrafi (6) dhe paragrafi (9) i këtij Ligji
  2. vepron në kundërshtim me nenin 276 paragrafi (3) i këtij Ligji
- (2) Gjobë në shumë prej 1.500 euro do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në person juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.

Neni 501

- (3) Gjobë në shumë prej 3.000 euro deri në 5.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje një operatori të Sistemi të regjistrimit, përcaktimit dhe shlyerjes nëse nuk vepron në përputhje me nenin 254 paragrafi (2) i këtij Ligji.
- (4) Gjobë në shumë prej 1.500 euro do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në person juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.

Kundërvajtje të kryera nga Depozitar i autorizuar

Neni 502

- (1) Gjobë në shumë prej 10.000 euro deri në 15.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje një Depozitari të autorizuar, nëse:
  1. vepron në kundërshtim me nenin 288 paragrafi (5) i këtij Ligji;
  2. vepron në kundërshtim me nenin 290 paragrafi (2) i këtij Ligji;
  3. vepron në kundërshtim me nenin 291 paragrafi (1), paragrafi (2), paragrafi (3) dhe paragrafi (4)

3. постапи спротивно на член 197 став (5) од овој закон,
4. не постапи согласно член 201 став (4) од овој закон.

- (2) Глоба во износ од 3.500 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршоците на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истите предизвикало поголема имотна штета.

Член 487

- (1) Глоба во износ од 8.000 Евра до 10.000 Евра ќе се изрече за прекршок на правно лице постапи спротивно на обврската за примена на одредбите од член 182, а во врска од член 16 од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 3.500 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.
- (4) Глоба во износ од 3.500 Евра ќе му се изрече на физичко лице за прекршокот од ставот (1) на овој член.
- (5) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (4) на овој член ќе му се изрече за прекршокот од став (1) на овој член на физичкото лице од став (4) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.

Прекршоци сторени од членовите на управен одбор на пазарен оператор

Член 488

- (1) Глоба во износ од 7.000 Евра до 9.000 Евра ќе се изрече за прекршок на членовите на управниот одбор на пазарен оператор ако постапуваат спротивно на обврската од член 176 став (11) од овој закон.
- (2) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (1) на овој член ќе им се изрече за прекршокот од став (1) на овој член на лицата од став (1) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сториле од користољубие или со истиот

i këtij Ligji;

4. vepron në kundërshtim me nenin 292 paragrafi (1), paragrafi (2), paragrafi (3) dhe paragrafi (4) i këtij Ligji;
5. vepron në kundërshtim me detyrimin për zbatim të dispozitave nga neni 294, a në lidhje me nenin 17 paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij Ligji
6. vepron në kundërshtim me detyrimin për zbatim të dispozitave nga neni 295, a në lidhje me nenin 185 e këtij Ligji.
7. vepron në kundërshtim me nenin 295 paragrafi (2), paragrafi (3), paragrafi (4) dhe paragrafi (5) i këtij Ligji
8. nuk vepron në përputhje me nenin 296 e këtij Ligji
9. nuk vepron në përputhje me nenin 298 e këtij Ligji
10. nuk vepron në përputhje me nenin 299 paragrafi (1), paragrafi (2), paragrafi (3) dhe paragrafi (6) i këtij Ligji
11. nuk vepron në përputhje me nenin 300 paragrafi (1) i këtij Ligji
12. nuk vepron në përputhje me nenin 301 e këtij Ligji
13. nuk vepron në përputhje me nenin 302 paragrafi (2) dhe paragrafi (4) i këtij Ligji
14. nuk vepron në përputhje me nenin 303 e këtij Ligji
15. nuk vepron në përputhje me nenin 304 paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij Ligji
16. nuk vepron në përputhje me nenin 309 paragrafi (1) i këtij Ligji
17. nuk vepron në përputhje me nenin 314 e këtij Ligji
18. nuk vepron në përputhje me nenin 318 e këtij Ligji
19. nuk vepron në përputhje me nenin 323 paragrafi (1), paragrafi (3) dhe paragrafi (4) i këtij Ligji
20. vepron në kundërshtim me nenin 324 paragrafi (3) i këtij Ligji
21. nuk vepron në përputhje me nenin 335 e këtij Ligji
- (2) Gjobë në shumë prej 7.000 euro do i shqiptohet për kundërshtimin nga paragrafi (1) i këtij neni personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (3) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjet personit përgjigjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtit ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Neni 503

- (1) Gjobë në shumë prej 8.000 euro deri në 10.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje një Depozitari të autorizuar, nëse:
  1. nuk vepron në përputhje me nenin 305 paragrafi (1), paragrafi (2), paragrafi (3), paragrafi (4) dhe paragrafi (7) i këtij Ligji
  2. nuk vepron në përputhje me nenin 306 paragrafi (3) dhe paragrafi (6) i këtij Ligji
  3. nuk vepron në përputhje me nenin 313 e këtij Ligji
  4. nuk vepron në përputhje me nenin 319 paragrafi (5) dhe paragrafi (7) i këtij Ligji

предизвикале поголема имотна штета.

Член 489

- (1) Глоба во износ од 6.000 Евра до 8.000 Евра ќе се изрече за прекршок на членовите на управниот одбор на пазарен оператор ако:
  1. постапуваат спротивно на обврската од член 176 став (12) од овој закон,
  2. не постапат согласно член 179 став (2) од овој закон,
  3. не постапат согласно член 186 став (8) од овој закон.
- (2) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (1) на овој член ќе им се изрече за прекршокот од став (1) на овој член на лицата од став (1) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сториле од користољубие или со истиот предизвикале поголема имотна штета.

Прекршоци сторени од член на управен одбор на пазарен оператор

Член 490

- (1) Глоба во износ од 3.000 Евра до 5.000 Евра ќе се изрече за прекршок на член на управен одбор на пазарен оператор ако:
  1. постапува спротивно на обврската од член 176 став (6) од овој закон,
  2. постапува спротивно на член 178 став (1) и став (2) од овој закон.
- (2) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (1) на овој член ќе му се изрече за прекршокот од став (1) на овој член на лицето од став (1) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.

Прекршоци сторени од членовите на надзорен одбор на пазарен оператор

Член 491

(1) Глоба во износ од 6.000 Евра до 8.000 Евра ќе се изрече за прекршок на членовите на надзорен одбор на пазарен оператор ако постапува спротивно на член 177 став (6) од овој закон.

(2) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (1) на овој член ќе им се изрече за прекршокот од став (1) на овој член на лицата од став (1) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сториле од користољубие или со истиот предизвикале поголема имотна штета.

Прекршоци сторени од член на надзорен одбор на пазарен оператор

Член 492

5. nuk vepron në përputhje me nenin 320 e këtij Ligji
6. nuk vepron në përputhje me nenin 337 paragrafi (1) i këtij Ligji
7. nuk vepron në përputhje me nenin 348 paragrafi (2) i këtij Ligji

- (2) Gjorbë në shumë prej 5.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (3) Gjorbë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjet personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtit ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Neni 504

(1) Gjorbë në shumë prej 5.000 euro deri në 8.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje një Depozitari të autorizuar, nëse:

1. nuk vepron në përputhje me nenin 307 paragrafi (1) i këtij Ligji
2. nuk vepron në përputhje me nenin 310 paragrafi (1) i këtij Ligji
3. nuk vepron në përputhje me nenin 311 paragrafi (5) dhe paragrafi (6) i këtij Ligji
4. nuk vepron në përputhje me nenin 312 paragrafi (6) dhe paragrafi (7) i këtij Ligji

(2) Gjorbë në shumë prej 3.500 euro do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Gjorbë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjet personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtit ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Neni 505

- (1) Gjorbë në shumë prej 8.000 euro deri në 10.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje një personi juridik nëse vepron në kundërshtim me detyrimin për zbatim të dispozitave nga neni 294, a në lidhje me nenin 16 e këtij Ligji.
- (2) Gjorbë në shumë prej 3.500 euro do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (3) Gjorbë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtje personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i

- (1) Глоба во износ од 3.000 Евра до 5.000 Евра ќе се изрече за прекршок на член на надзорен одбор на пазарен оператор ако постапува спротивно на член 177 став (10) од овој закон.
- (2) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (1) на овој член ќе му се изрече за прекршокот од став (1) на овој член на лицето од став (1) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.

Прекршоци сторени од акционерско друштво

Член 493

- (1) Глоба во износ од 10.000 Евра до 15.000 Евра ќе се изрече за прекршок на акционерско друштво ако постапува спротивно на член 211 став (2), став (3), став (4), став (5) и став (6) од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 7.000 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во друштвото од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.

Прекршоци сторени од оператор на МПТ и ОПТ

Член 494

- (1) Глоба во износ од 10.000 Евра до 15.000 Евра ќе се изрече за прекршок на оператор со МПТ и ОПТ ако:
  1. не постапи согласно член 218 став (1) од овој закон,
  2. не постапи согласно член 219 став (1), став (2), став (3), став (4) и став (5) од овој закон,
  3. не постапи согласно член 222 став (1), став (2), став (10), став (11) и став (12) од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 7.000 Евра ќе му се изрече за прекршоците од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршоците на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член

кëтиј нени, нëсе kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këтиј нени e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

- (4) Gjobë në shumë prej 3.500 euro do i shqiptohet një personi fizik për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këтиј нени.
- (5) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (4) të këтиј нени do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këтиј нени personit fizik nga paragrafi (4) i këтиј нени, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këтиј нени e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Kundërvajtje të kryera nga anëtarët e Bordit drejtues të Depozitari të autorizuar

Neni 506

- (1) Gjobë në shumë prej 7.000 euro deri në 9.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje anëtarëve të Bordit drejtues të Depozitarit të autorizuar nëse kanë vepruar në kundërshtim me detyrimin për zbatim të dispozitave nga neni 293, a në lidhje me nenin 176 paragrafi (11), nenin 176 paragrafi (12) dhe nenin 179 paragrafi (2) i këтиј Ligji.
- (2) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (1) të këтиј нени do ju shqiptohet për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këтиј нени, personave nga paragrafi (1) i këтиј нени, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këтиј нени i kanë kryer për përfitim personal ose me të njëjtit kanë shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Kundërvajtje të kryera nga anëtar i Bordit drejtues të Depozitari të autorizuar

Neni 507

- (1) Gjobë në shumë prej 2.500 euro deri në 5.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje anëtarëve të Bordit drejtues të Depozitarit të autorizuar nëse kanë vepruar në kundërshtim me detyrimin për zbatim të dispozitave nga neni 293, a në lidhje me nenin 176 paragrafi (6) dhe nenin 178 paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këтиј Ligji.
- (2) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (1) të këтиј нени do i shqiptohet për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këтиј нени, personit nga paragrafi (1) i këтиј нени, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këтиј нени i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtit ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Kundërvajtje të kryera nga anëtarët e Bordit mbikëqyrës të Depozitari të autorizuar

Neni 508

- (1) Gjobë në shumë prej 6.000 euro deri në 8.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje anëtarëve të Bordit mbikëqyrës të Depozitarit të autorizuar nëse kanë vepruar në kundërshtim me detyrimin për zbatim të dispozitave nga neni 293, a në lidhje me nenin 177 paragrafi (6).
- (2) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (1) të këтиј нени do ju shqiptohet për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këтиј нени personave nga paragrafi (1), nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këтиј

ги сторило од користољубие или со истите предизвикало поголема имотна штета.

Член 495

- (1) Глоба во износ од 8.000 Евра до 10.000 Евра ќе се изрече за прекршок на оператор со МПТ и ОПТ ако:
  1. не постапи согласно член 216 став (3), став (4) и став (5) од овој закон;
  2. не постапи согласно член 217 став (1) од овој закон,
  3. не постапи согласно член 221 став (1), став (2) и став (3) од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 5.000 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршоците на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сторило од користољубие или со истите предизвикало поголема имотна штета.

Член 496

- (1) Глоба во износ од 6.000 Евра до 8.000 Евра ќе се изрече за прекршок на оператор со МПТ и ОПТ ако не постапи согласно член 220 став (7) од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 3.500 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.

Прекршоци сторени од давател на услуга за доставување на податоци

Член 497

- (1) Глоба во износ од 10.000 Евра до 15.000 Евра ќе се изрече за прекршок на давател на услуга за доставување на податоци ако:
  1. не постапи согласно член 236 став (1), став (2), став (4) и став (5) од овој закон;
  2. не постапи согласно член 237 став (1), став (2), став (3), став (4), став (5), став (6) и став (7) од овој закон;
  3. не постапи согласно член 238 од овој закон.

neni i kanë kryer për përfitim personal ose me të njëjtin kanë shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Kundërvajtje të kryera nga anëtar i Bordi mbikëqyrës të Depozitari të autorizuar

Neni 509

- (1) Gjobë në shumë prej 2.500 deri në 5.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje një anëtar i Bordi mbikëqyrës të Depozitarit të autorizuar nëse kanë vepruar në kundërshtim me detyrimin për zbatim të dispozitave nga neni 293, a në lidhje me nenin 177 paragrafi (10) i këtij Ligji.
- (2) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (1) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni, personit nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Neni 510

- (1) Gjobë në shumë prej 1.000 euro deri në 1.500 euro do shqiptohet për kundërvajtje një personi i cili ka vepruar në kundërshtim me nenin 309 paragrafi (4) dhe paragrafi (5) i këtij Ligji.
- (2) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (1) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni, personit nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Kundërvajtje të kryera nga një emetues

Neni 511

- (1) Gjobë në shumë prej 10.000 euro deri në 15.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje një emetuesi, nëse:
  1. vepron në kundërshtim me nenin 268 paragrafi (2) dhe paragrafi (3) i këtij Ligji
  2. vepron në kundërshtim me nenin 269 paragrafi (1) i këtij Ligji
  3. nuk vepron në përputhje me nenin 271 i këtij Ligji
  4. nuk vepron në përputhje me nenin 275 paragrafi (2) dhe paragrafi (3) i këtij Ligji
- (2) Gjobë në shumë prej 7.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (3) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjet personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtin ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Neni 512

- (1) Gjobë në shumë prej 8.000 euro deri në 10.000 euro do shqiptohet një personi juridik i cili vepron në kundërshtim me ndalesën nga neni 289 i këtij Ligji.

- (2) Глоба во износ од 7.000 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сторило од користољубие или со истите предизвикало поголема имотна штета.

Член 498

- (1) Глоба во износ од 8.000 Евра до 10.000 Евра ќе се изрече за прекршок на давател на услуга за доставување на податоци ако:
  1. не постапи согласно член 239 став (2) од овој закон;
  2. постапи спротивно на член 239 став (4) од овој закон,
  3. не постапи согласно член 241 од овој закон;
  4. не постапи согласно член 243 од овој закон;
  5. не постапи согласно член 244 став (2) од овој закон;
  6. постапи спротивно на член 245 од овој закон,
  7. постапи спротивно на член 246 став (3) од овој закон,
  8. постапи спротивно на член 247 став (1) и став (2) од овој закон.

- (2) Глоба во износ од 5.000 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сторило од користољубие или со истите предизвикало поголема имотна штета.

Прекршоци сторени од оператор на систем за регистрирање, утврдување и порамнување

Член 499

- (1) Глоба во износ од 10.000 Евра до 15.000 Евра ќе се изрече за прекршок на оператор на систем за регистрирање, утврдување и порамнување ако:
  1. постапува спротивно на член 269 став (2) од овој закон,
  2. постапува спротивно на член 281 став (4)

- (2) Глоба në shumë prej 5.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (3) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjen personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Neni 513

- (1) Gjobë në shumë prej 10.000 euro deri në 15.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje një personi juridik i cili vepron në kundërshtim me nenin 275 paragrafi (2) dhe paragrafi (3) i këtij Ligji;
  - (2) Gjobë në shumë prej 7.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.
  - (3) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjen personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.
  - (4) Gjobë në shumë prej 7.000 euro do i shqiptohet një personi fizik për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni.
  - (5) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (4) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni personit fizik nga paragrafi (4) i këtij neni, nëse kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni e ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtën ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Kundërvajtje për veprime të ndaluara në raport me instrumentet financiare

Neni 514

- (1) Gjobë në shumë prej 100.000 euro deri në 150.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje një personi juridik nëse:
  1. vepron në kundërshtim me nenin 362 e këtij Ligji;
  2. vepron në kundërshtim me nenin 368 paragrafi (2) i këtij Ligji;
  3. nuk vepron në përputhje me nenin 371 paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij Ligji;
  4. nuk vepron në përputhje me nenin 372 paragrafi (1) i këtij Ligji;
  5. vepron në kundërshtim me nenin 373 e këtij Ligji;
  6. vepron në kundërshtim me nenin 375 paragrafi (1) i këtij Ligji;
  7. nuk vepron në përputhje me nenin 376 paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij Ligji;
  8. vepron në kundërshtim me nenin 377 paragrafi (2) i këtij Ligji;
  9. nuk vepron në përputhje me nenin 378 paragrafi (5) dhe paragrafi (6) i këtij Ligji;
- (2) Gjobë në shumë prej 50.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi

од овој закон.

- (2) Глоба во износ од 7.000 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршоците на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сторило од користољубие или со истите предизвикало поголема имотна штета.

Член 500

- (1) Глоба во износ од 3.000 Евра до 5.000 Евра ќе се изрече за прекршок на оператор на систем за регистрирање, утврдување и порамнување ако:
  1. постапува спротивно на член 275 став (1), став (5), став (6) и став (9) од овој закон.
  2. постапи спротивно на член 276 став (3) од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 1.500 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.

Член 501

- (1) Глоба во износ од 3.000 Евра до 5.000 Евра ќе се изрече за прекршок на оператор на систем за регистрирање, утврдување и порамнување ако не постапи согласно член 254 став (2) од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 1.500 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.

Прекршоци сторени од овластен депозитар

Член 502

- (1) Глоба во износ од 10.000 Евра до 15.000 Евра ќе се изрече за прекршок на овластен депозитар ако:
  1. постапи спротивно на член 288 став (5) од овој закон;
  2. постапи спротивно на член 290 став (2) од овој закон,
  3. постапи спротивно на член 291 став (1), став (2), став (3) и став (4) од овој закон,
  4. постапи спротивно на член 292 став (1), став (2), став (3) и став (4) од овој закон,
  5. постапи спротивно на обврската за примена на одредбите од член 294, а во врска со член 17 став (1) и став (2) од овој закон,
  6. постапи спротивно на обврската од примена на одредбите од член 295, а во врска со член 185 од овој закон,

(1) i këtij neni.

- (3) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjet personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtit ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.
- (4) Gjobë në shumë prej 50.000 euro do i shqiptohet personit fizik për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (5) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (4) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni personit fizik nga paragrafi (4) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtit ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Neni 515

(1) Gjobë në shumë prej 50.000 euro deri në 100.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje personit juridik, nëse:

1. nuk vepron në përputhje me nenin 361 paragrafi (3) dhe paragrafi (5) i këtij Ligji;
  2. nuk vepron në përputhje me nenin 367 paragrafi (9) dhe paragrafi (10) i këtij Ligji;
  3. nuk vepron në përputhje me nenin 371 paragrafi (3) i këtij Ligji;
  4. nuk vepron në përputhje me nenin 372 paragrafi (2) dhe paragrafi (3) i këtij Ligji;
  5. nuk vepron në përputhje me nenin 374 paragrafi (1), (2), (3), paragrafi (4), paragrafi (7), paragrafi (8) dhe paragrafi (13) i këtij Ligji;
  6. vepron në kundërshtim me nenin 376 paragrafi (3) i këtij Ligji;
  7. vepron në kundërshtim me nenin 377 paragrafi (1) i këtij Ligji;
  8. nuk vepron në përputhje me nenin 377 paragrafi (3) i këtij Ligji;
  9. nuk vepron në përputhje me nenin 378 paragrafi (7) i këtij Ligji;
- (2) Gjobë në shumë prej 25.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.
  - (3) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjet personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtit ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.
  - (4) Gjobë në shumë prej 25.000 euro do i shqiptohet një personi fizik për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni.

7. постапи спротивно на член 295 став (2), став (3) став (4) и став (5) од овој закон,
8. не постапи согласно член 296 од овој закон,
9. не постапи согласно со член 298 од овој закон,
10. не постапи согласно со член 299 став (1), став (2), став (3) и став (6) од овој закон,
11. не постапува согласно член 300 став (1) од овој закон,
12. не постапува согласно член 301 од овој закон,
13. не постапува согласно член 302 став (2) и став (4) од овој закон,
14. не постапува согласно член 303 од овој закон,
15. не постапува согласно член 304 став (1) и став (2) од овој закон,
16. не постапува согласно член 309 став (1) од овој закон,
17. не постапува согласно член 314 од овој закон,
18. не постапува согласно член 318 од овој закон,
19. не постапува согласно член 323 став (1) став (3) и став (4) од овој закон,
20. постапува спротивно на член 324 став (3) од овој закон,
21. не постапува согласно член 335 од овој закон.

(2) Глоба во износ од 7.000 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршоците на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.

Член 503

(1) Глоба во износ од 8.000 Евра до 10.000 Евра ќе се изрече за прекршок на овластен депозитар ако:

1. не постапува согласно член 305 став (1), став (2), став (3), став (4) и став (7) од овој закон,
2. не постапува согласно член 306 став (3) и став (6) од овој закон,
3. не постапува согласно член 313 од овој закон,
4. не постапува согласно член 319 став (5) и став (7) од овој закон,
5. не постапува согласно член 320 од овој закон,
6. не постапува согласно член 337 став (1) од овој закон,
7. не постапува согласно член 348 став (2) од овој закон.

(5) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (4) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni personit fizik nga paragrafi (4) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtit ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Neni 516

(1) Gjobë në shumë prej 25.000 euro deri në 50.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje një personi juridik, nëse:

1. nuk vepron në përputhje me nenin 360 paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i këtij Ligji;
2. nuk vepron në përputhje me nenin 367 paragrafi (2), paragrafi (4), paragrafi (6) dhe paragrafi (7) i këtij Ligji;
3. nuk vepron në përputhje me nenin 372 paragrafi (6) i këtij Ligji;

(2) Gjobë në shumë prej 10.000 euro do i shqiptohet për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjet personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtit ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

(4) Gjobë në shumë prej 10.000 euro do i shqiptohet një personi fizik për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(5) Gjobë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (4) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni personit fizik nga paragrafi (4) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtit ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

Kundërvajtje të subjektëve të mbikëqyrjes dhe personave të tyre relevant

Neni 517

(1) Gjobë në shumë prej 10.000 euro deri në 15.000 euro do shqiptohet për kundërvajtje një subjekti të mbikëqyrjes, nëse:

- nuk vepron në përputhje me nenin 443 paragrafi (4) i këtij Ligji;
- vepron në kundërshtim me nenin 447 paragrafi (1), paragrafi (2), paragrafi (3) dhe paragrafi (5) i këtij Ligji;
- vepron në kundërshtim me nenin 448 e këtij Ligji;
- vepron në kundërshtim me nenin 449 e këtij Ligji;

(2) Gjobë në shumë prej 7.000 euro do i shqiptohet për

- (2) Глоба во износ од 5.000 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршоците на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.

Член 504

- (1) Глоба во износ од 5.000 Евра до 8.000 Евра ќе се изрече за прекршок на овластен депозитар ако:
  1. не постапува согласно член 307 став (1) од овој закон,
  2. не постапува согласно член 310 став (1) од овој закон,
  3. не постапува согласно член 311 став (5) и став (6) од овој закон,
  4. не постапува согласно член 312 став (6), став (7) од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 3.500 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршоците на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.

Член 505

- (1) Глоба во износ од 8.000 Евра до 10.000 Евра ќе се изрече за прекршок на правно лице доколку постапи спротивно на обврската за примена на одредбите од член 294, а во врска од член 16 од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 3.500 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.
- (4) Глоба во износ од 3.500 Евра ќе му се изрече на физичко лице за прекршокот од ставот (1) на овој член.
- (5) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (4) на овој член ќе му се изрече за прекршокот од став (1) на овој член на физичкото лице од став (4) на овој член, ако

kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.

- (3) Gjorbë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjet personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtit ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.
- (4) Gjorbë në shumë prej 7.000 euro do i shqiptohet një personi fizik për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni.
- (5) Gjorbë në shumë të trefishtë të shumës së përcaktuar në paragrafin (4) të këtij neni do i shqiptohet për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni personit fizik nga paragrafi (4) i këtij neni, nëse kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij neni i ka kryer për përfitim personal ose me të njëjtit ka shkaktuar dëm më të madh pronësor.

DISPOZITA KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Harmonizimi i punës së Komisionit të Letrave me Vlerë të Republikës së Maqedonisë së Veriut Neni 518

- (1) Komisioni është i obliguar që rregullat, aktet nënligjore dhe aktet tjera në bazë të këtij Ligji t'i sjell jo më vonë deri në ditën e zbatimit të këtij Ligji.
- (2) Deri në ditën e zbatimit të rregullave, akteve nënligjore dhe akteve të tjera nga paragrafi (1) i këtij neni, do jenë në fuqi rregullat, aktet nënligjore dhe të tjera ekzistuese të cilat rrjedhin nga Ligji për Letrat me Vlerë, pas çfarë të njëjtat shfuqizohen.
- (3) Komisioni është i obliguar që të harmonizojë punën e vet me dispozitat e këtij Ligji brenda 12 (dymbëdhjetë) muajsh nga dita e zbatimit të këtij Ligji.
- (4) Komisioni është i obliguar që brenda 2 (dy) muajsh nga miratimi i lëshuar për harmonizimin e Depozitarit Qendror të Letrave me Vlerë SHA Shkup me dispozitat e këtij Ligji të sjell Aktvendimin nga neni 254 i këtij Ligji.
- (5) Kryetari i Komisionit dhe komisionarët (anëtarët) e Komisionit të zgjedhur përpara ditës së zbatimit të këtij Ligji do vazhdojnë të ushtrojnë funksionin e tyre në përputhje me këtë Ligj deri në përfundimin e mandatit për të cilin janë

прекршокот од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.

Прекршоци сторени од членовите на управен одбор на овластен депозитар

Член 506

- (1) Глоба во износ од 7.000 Евра до 9.000 Евра ќе се изрече за прекршок на членовите на управниот одбор на овластениот депозитар ако постапиле спротивно на обврската за примена на одредбите од член 293, а во врска со 176 став (11), член 176 став (12) и 179 став (2) на овој Закон.
- (2) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (1) на овој член ќе им се изрече за прекршоците од став (1) на овој член на лицата од став (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сториле од користољубие или со истите предизвикале поголема имотна штета.

Прекршоци сторени од член на управен одбор на овластен депозитар

Член 507

- (1) Глоба во износ од 2.500 Евра до 5.000 Евра ќе се изрече за прекршок на членовите на управниот одбор на овластениот депозитар ако постапиле спротивно на обврската за примена на одредбите од член 293, а во врска со 176 став (6) и член 178 став (1) и став (2) од овој закон.
- (2) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (1) на овој член ќе му се изрече за прекршоците од став (1) на овој член на лицата од став (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член го сторил од користољубие или со истите предизвикал поголема имотна штета.

Прекршоци сторени од членовите на надзорен одбор на овластен депозитар

Член 508

- (1) Глоба во износ од 6.000 Евра до 8.000 Евра ќе се изрече за прекршок на членовите на надзорен одбор на овластениот депозитар ако постапиле спротивно на обврската за примена на одредбите од член 293, а во врска со 177 став (6).
- (2) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (1) на овој член ќе им се изрече за прекршоците од став (1) на овој член на лицата од став (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сториле од користољубие или со истите предизвикале поголема имотна штета.

зgjedhur.

Kryetari i Komisionit i cili në përputhje me Ligjin për Letrat me Vlerë është zgjedhur dhe profesionalisht e ushtron funksionin deri në ditën e zbatimit të këtij Ligji, është organi udhëheqës i cili në përputhje me këtë Ligj mbetet në funksion deri në përfundimin e mandatit për të cilin është zgjedhur.

Anëtari (komisionari) i Komisionit i cili në përputhje me Ligjin për Letrat me Vlerë është zgjedhur dhe profesionalisht e ushtron funksionin deri në ditën e zbatimit të këtij Ligji, është zëvendëskryetar i Komisionit në përputhje me këtë Ligj dhe mbetet në funksion deri në përfundimin e mandatit për të cilin është zgjedhur. Anëtarët (komisionarët) të cilët deri në ditën e zbatimit të këtij Ligji janë zgjedhur si të jashtëm, janë anëtarë të Komisionit në përputhje me këtë Ligj dhe mbesin në funksion deri në përfundimin e mandatit për të cilin janë zgjedhur.

(6) Në Ligjin për Letrat me Vlerë („Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” nr. 95/05, 25/07, 7/08, 57/10, 135/11, 13/13, 188/13, 43/14, 15/15, 154/15, 192/15, 23/16, 83/18 dhe 83/18 dhe „Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut” nr. 31/20 dhe 288/21), Ligjin për Fondet Investuese („Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” nr. 12/09, 67/10, 24/11, 188/13, 145/15 dhe 23/16 dhe „Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut” nr. 31/20, 150/21 dhe 288/21), Ligji i Stabilitetit Financiar („Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut” nr. 173/2022), Ligjin për Punë Devizore („Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” numër 34/2001, 49/2001, 103/2001, 54/2002, 51/2003, 81/2008, 24/11, 135/11, 188/13, 97/15, 153/15 dhe 23/16 dhe „Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut” nr. 110/2021), Ligjin për Marrje të Shoqërive Aksionare („Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut” numër 69/13, 188/13, 166/14, 154/15, 23/16, 248/18 dhe 31/20), Ligjin për Shoqëritë Tregtare („Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” numër 28/2004, 84/2005, 25/2007, 87/2008, 42/10, 48/10, 24/11, 166/12, 70/13, 119/13, 120/13, 187/13, 38/14, 41/14, 138/14, 88/15, 192/15, 6/16, 30/16, 61/16, 64/18 dhe 120/18 dhe „Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut” numër 290/20, 215/21 dhe 99/22), Ligjin e Parandalimit të Pastrimit të Parave dhe Financim të Terrorizmit („Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut” nr. 151/22) dhe në ligje të tjera dhe akte nënligjore emërtimi “Komisioni i Letrave me Vlerë i Republikës së Maqedonisë së Veriut” e ka të njëjtin kuptim, respektivisht zëvendësohet në gjininë dhe numrin përkatës me emërtim “Komisioni i Mbikëqyrjes së Tregut të Kapitalit”.

Harmonizimi i punës së Depozitarit Qendror të Letrave me Vlerë SHA Shkup Neni 519

(1) Depozitari Qendror i Letrave me Vlerë SHA Shkup është i obliguar që të harmonizojë punën e vet me dispozitat e këtij Ligji brenda 12 (dymbëdhjetë) muajsh nga dita e zbatimit të tij dhe të parashtrojë kërkesa deri te Komisioni për fitimin e miratimit në përputhje me dispozitat e këtij Ligji.

(2) Depozitari Qendror i Letrave me Vlerë SHA

Прекршоци сторени од член на надзорен одбор на овластен депозитар

Член 509

- (1) Глоба во износ од 2.500 Евра до 5.000 Евра ќе се изрече за прекршок на член на надзорен одбор на овластениот депозитар ако постапиле спротивно на обврската за примена на одредбите од член 293, а во врска со 177 став (10) од овој закон.
- (2) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (1) на овој член ќе му се изрече за прекршокот од став (1) на овој член на лицето од став (1) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сторил од користољубие или со истиот предизвикал поголема имотна штета.

Член 510

- (1) Глоба во износ од 1.000 Евра до 1.500 Евра ќе се изрече за прекршок на лице кое постапило спротивно на член 309 став (4) и став (5) од овој закон.
- (2) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (1) на овој член ќе му се изрече за прекршокот од став (1) на овој член на лицето од став (1) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сторил од користољубие или со истиот предизвикал поголема имотна штета.

Прекршоци сторени од издавач

Член 511

- (1) Глоба во износ од 10.000 Евра до 15.000 Евра ќе се изрече за прекршок на издавач ако:
  1. постапува спротивно на член 268 став (2) и став (3) од овој закон,
  2. постапува спротивно на член 269 став (1) од овој закон,
  3. не постапува согласно член 271 од овој закон,
  4. не постапува согласно член 275 став (2) и став (3) од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 7.000 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршоците на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сториле од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.

Член 512

- (1) Глоба во износ од 8.000 Евра до 10.000 Евра ќе се изрече за прекршок на правно лице кое постапува спротивно на забраната од член 289 од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 5.000 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното

Shkup është i obliguar që të vendos Fondin e Dëshmshpërblimit të Investitorëve brenda 12 (dymbëdhjetë) muajsh nga dita e zbatimit të këtij Ligji.

(3) Aktet ekzistuese të Depozitarit Qendror të Letrave me Vlerë SHA Shkup zbatohen deri në ditën e miratimit nga ana e Komisionit të akteve të depozitarit të autorizuar të sjellura në bazë të këtij Ligji.

Harmonizimi i punës së Bursës së Maqedonisë SHA

Shkup Neni 520

(1) Bursa e Maqedonisë SHA Shkup është e obliguar që të harmonizojë punën e vet me dispozitat e këtij Ligji, brenda 12 (dymbëdhjetë) muajsh nga dita e zbatimit të tij dhe të parashtrijë kërkesa deri te Komisioni për fitimin e miratimit në përputhje me dispozitat e këtij Ligji.

(2) Në kuadër të harmonizimit të paragrafit (1) të këtij neni, Bursa e Maqedonisë SHA Shkup për të gjitha kuotat të cilat i ka përvetësuar në persona të tjerë juridik, të cilat e kalojnë 25% e të drejtave totale të votës ose principalit themelor të personave juridik. në përputhje me nenin 183 të këtij Ligji është e obliguar që të kërkojë miratim për përvetësimin nga Komisioni.

(3) Nëse Bursa e Maqedonisë SHA Shkup nuk vepron në përputhje me paragrafin (2) e këtij neni, ose nëse Komisioni e refuzon kërkesën, Bursa e Maqedonisë SHA Shkup është e obliguar t'i tjetërsojë kuotat e përvetësuara brenda 6 (gjashtë) muajsh.

(4) Aktet ekzistuese të Bursës së Maqedonisë SHA Shkup zbatohen deri në ditën e miratimit nga ana e Komisionit të akteve të operatorit të tregut të sjellura në bazë të këtij Ligji.

Harmonizimi i punës së një Shtëpie Brokerimi dhe Banke Neni 521

(1) Shtëpia e Brokerimit dhe Banka me miratim për punë nga Komisioni janë të obliguar që të harmonizojnë punën e tyre me dispozitat e këtij Ligji, brenda 12 (dymbëdhjetë) muajsh nga dita e zbatimit të tij dhe të parashtrijë kërkesa deri te Komisioni për fitimin e miratimit, respektivisht miratim paraprak në përputhje me dispozitat e këtij Ligji.

(2) Nëse Shtëpia e Brokerimit dhe Banka nuk parashtrijë kërkesa brenda afatit nga paragrafi (1) i këtij neni ose nëse Komisioni e refuzon kërkesën, nuk mund të ushtrojnë shërbime të investimeve dhe aktivitete në përputhje me nenin 5 nga ky Ligj.

Harmonizimi i punës së një Shoqërie për Këshillim të Investimeve Neni 522

(1) Shoqëria për Këshillim të Investimeve me miratim për punë nga Komisioni është e obliguar që të harmonizojë punën e vet me dispozitat e këtij Ligji, brenda 12 (dymbëdhjetë) muajsh nga dita e zbatimit të tij dhe të

лице во правното лице од ставот (1) на овој член.

- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршокот на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член ги сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.

Член 513

- (1) Глоба во износ од 10.000 Евра до 15.000 Евра ќе се изрече за прекршок на правно лице кое постапува спротивно на член 275 став (2) и став (3) од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 7.000 Евра ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршокот на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.
- (4) Глоба во износ од 7.000 Евра ќе му се изрече на физичко лице за прекршокот од ставот (1) на овој член.
- (5) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (4) на овој член ќе му се изрече за прекршокот од став (1) на овој член на физичкото лице од став (4) на овој член, ако прекршокот од став (1) на овој член го сторило од користољубие или со истиот предизвикало поголема имотна штета.

Прекршоци за забранети дејствија во однос на финансиските инструменти

Член 514

(1) Глоба во износ од 100.000 Евра до 150.000 Евра ќе се изрече за прекршок на правно лице ако:

1. постапи спротивно на член 362 од овој закон;
  2. постапува спротивно на член 368 став (2) од овој закон;
  3. не постапи согласно член 371 став (1) и став (2) од овој закон;
  4. не постапи согласно член 372 став (1) од овој закон;
  5. постапи спротивно на член 373 од овој закон;
  6. постапи спротивно на член 375 став (1) од овој закон;
  7. не постапи согласно член 376 став (1) и став (2) од овој закон;
  8. постапи спротивно на член 377 став (2) од овој закон;
  9. не постапи согласно член 378 став (5) и став (6) од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 50.000 Евра ќе му се изрече за прекршоците од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на

parashtrrojë kërkesë deri te Komisioni për fitimin e miratimit për kryerjen e shërbimeve të investimeve dhe aktiviteteteve në përputhje me nenin 5 nga ky Ligj.

(2) Nëse Shoqëria për Këshillim të Investimit nuk parashtron kërkesë brenda afatit nga paragrafi (1) i këtij neni ose nëse Komisioni e refuzon kërkesën, nuk mund të kryejë shërbime të investimeve dhe aktivitete në përputhje me nenin 5 nga ky Ligj.

Harmonizimi i punës së Shoqërive Investuese të Fondeve të Hapura dhe të Mbyllura Investuese Neni 523

(1) Shoqëria Administruese e Fondeve të Hapura dhe të Mbyllura Investuese e cila kryen shërbime të këshillimit të investimit dhe menaxhim me asete për llogari të një klienti individual në përputhje me Ligjin për Fondet Investuese, është e obliguar të harmonizojë punën e vet dhe të fitojë miratim përkatës për administrim me portofol dhe këshillim të investimeve në përputhje me dispozitat e këtij Ligji brenda 12 (dymbëdhjetë) muajsh nga dita e zbatimit të këtij Ligji.

(2) Nëse Shoqëria Administruese e Fondeve të Hapura dhe të Mbyllura Investuese nuk parashtron kërkesë brenda afatit nga paragrafi (1) i këtij neni ose nëse Komisioni refuzon kërkesën, nuk mund të ushtrojë aktivitete dhe të jep shërbime të menaxhimit me portofol dhe këshillim të investimit në përputhje me këtë Ligj.

Zgjidhje e procedurave të filluara Neni 524

Procedurat përpara Komisionit të Letrave me Vlerë, Komisionit Shtetëror të Vendimmarrjes në procedurë administrative dhe procedurë nga marrëdhënia e punës në shkallë të dytë, përpara gjykatave kompetente të cilat kanë filluar, a nuk kanë përfunduar deri në ditën e zbatimit të këtij Ligji, do vazhdojnë në përputhje me rregullat në fuqi deri në ditën e zbatimit të këtij Ligji.

Harmonizimi i personave të tjerë juridik dhe fizik në përputhje me dispozitat e këtij Ligji Neni 525

(1) Të gjithë personat juridik dhe fizik të cilët kryejnë shërbime në përputhje me nenin 5 e këtij Ligji, ndërkaq tek të njëjtit nuk zbatohet neni 4 i këtij ligji, janë të obliguar të kërkojnë miratim për punë nga Komisioni brenda 12 (dymbëdhjetë) muajsh nga dita e zbatimit të këtij Ligji.

(2) Brokerët e autorizuar dhe këshilltarët për investim të cilët kanë fituar miratimpër punë në përputhje me dispozitat nga Ligji për Letrat me Vlerë („Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” numër 95/05, 25/07, 7/08, 57/10, 135/11, 13/13, 188/13, 43/14, 15/15, 154/15, 192/15, 23/16, 83/18 dhe 83/18 dhe „Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut” nr. 31/20 dhe 288/21) janë të obliguar që të kërkojnë miratim për punë nga Komisioni brenda 12 (dymbëdhjetë) muajsh nga dita e zbatimit të këtij Ligji.

(3) Nëse personat juridik dhe fizik nuk parashtrrojë kërkesë brenda afatit nga paragrafi (1) dhe paragrafi (2), të njëjtit nuk mund të ushtrojnë aktivitete dhe të japin shërbime

овој член.

- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршоците на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сторило од користољубие или со истите предизвикало поголема имотна штета.
- (4) Глоба во износ од 50.000 Евра ќе му се изрече на физичко лице за прекршоците од ставот (1) на овој член.
- (5) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (4) на овој член ќе му се изрече за прекршоците од став (1) на овој член на физичкото лице од став (4) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сторило од користољубие или со истите предизвикало поголема имотна штета.

Член 515

- (1) Глоба во износ од 50.000 Евра до 100.000 Евра ќе се изрече за прекршок на правно лице ако:
  1. не постапи согласно член 361 став (3) и став (5) од овој закон;
  2. не постапи согласно член 367 став (9) и став (10) од овој закон;
  3. не постапи согласно член 371 став (3) од овој закон;
  4. не постапи согласно член 372 став (2) и став (3) од овој закон;
  5. не постапи согласно член 374 став (1), (2), (3), став (4), став (7), став (8) и став (13) од овој закон;
  6. постапи спротивно на член 376 став (3) од овој закон;
  7. постапи спротивно на член 377 став (1) од овој закон;
  8. не постапи согласно член 377 став (3) од овој закон;
  9. не постапи согласно член 378 став (7) од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 25.000 Евра ќе му се изрече за прекршоците од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршоците на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сторило од користољубие или со истите предизвикало поголема имотна штета.
- (4) Глоба во износ од 25.000 Евра ќе му се изрече на физичко лице за прекршоците од ставот (1) на овој

нë përputhje me këtë Ligj.

Harmonizimi i ligjeve të posaçme

Neni 526

Ligjet e posaçme në të cilat përmbajnë përkufizime dhe nocione të ndryshme nga ato të përcaktuara me këtë ligj dhe/ose thirren në dispozitat nga Ligji për Letrat me Vlerë („Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” numër 95/05, 25/07, 7/08, 57/10, 135/11, 13/13, 188/13, 43/14, 15/15, 154/15, 192/15, 23/16, 83/18 dhe 83/18 dhe „Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut” nr. 31/20 dhe 288/21) duhet të harmonizohen me dispozitat e këtij Ligji deri në ditën e fillimit të zbatimit të këtij Ligji.

Harmonizimi i emetuesve të letrave me vlerë me

detyrimin për listim të detyrueshëm

Neni 527

(1) Emetuesit e letrave me vlerë që listohen në segmentin “listim i detyrueshëm” në përputhje me Ligjin për Letrat me Vlerë (“Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë” nr. 95/05, 25/07, 7/08, 57/10, 135/11, 13/13, 188/13, 43/14, 15/15, 154/15, 192/15, 23/16, 83/18 dhe 83/18 dhe “Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut” nr. 31/20 dhe 288/21) vazhdojnë të listohen në segmentin e njëjtë “Listimi i detyrueshëm” në Bursën e Maqedonisë SHA Shkup deri në ditën e lëshimit të miratimit për punë të operatorit të regut të Bursës së Maqedonisë SHA Shkup në përputhje me nenin 172 nga ky Ligj.

(2) Emetuesit nga paragrafi (1) i këtij neni janë të obliguar që pas lëshimit të miratimit nga paragrafi (1) i këtij neni, t’i pëmbushin detyrimet për transparencë në përputhje me këtë Ligj dhe me Ligjin mbi Prospektin dhe për Transparencë së emetuesve të letrave me vlerë.

(3) Emetuesit me letrat me vlerë të transferueshme të së cilëve tregtohet në Bursën e Maqedonisë SHA Shkup, a të cilët me ditën e zbatimit të këtij Ligji i përmbushin kushtet nga nenet 199 dhe 205 i këtij Ligji për pranim në një Treg të rregullt, respektivisht zyrtar, do pranohen në tregtim në segmentet përkatëse të tregut pas formimit të Tregut të rregulluar nga ana e operatorit të tregut.

Zbatim i prolonguar

Neni 528

(1) Dispozitat e neneve 11, paragrafi (12); 13 paragrafi (8), 59, 62 paragrafi (7), 172 paragrafi (6), 173 paragrafi (5), 188 paragrafi (6), 194 paragrafi (1) pika 2 dhe pika 3, 210 paragrafi (6), (7) dhe (9), 213 paragrafi (2), 219 paragrafi (6) dhe (7), 220 paragrafi (8) dhe (9), 225 paragrafi (2), 230 paragrafi (1) pika 2, paragrafi (2) pika 4, 5 dhe 6, 232 paragrafi (8), 370 paragrafi 1 pika dh), paragrafi (3) dhe (4) i këtij Ligji, do zbatohen nga dita e aderimit të Republikës së Maqedonisë së Veriut në Bashkimin Evropian.

(2) Dispozitat për detyrime për transparencë në vendet e tregtimit dhe transparencës për Shoqëritë Investuse nga KAPITULLI VI dhe KAPITULLI VII i këtij Ligji, do

член.

- (5) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (4) на овој член ќе му се изрече за прекршоците од став (1) на овој член на физичкото лице од став (4) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сторило од користољубие или со истите предизвикало поголема имотна штета.

Член 516

- (1) Глоба во износ од 25.000 Евра до 50.000 Евра ќе се изрече за прекршок на правно лице ако:
1. не постапи согласно член 360 став (1) и став (2) од овој закон;
  2. не постапи согласно член 367 став (2), став (4), став (6) и став (7) од овој закон;
  3. не постапи согласно член 372 став (6) од овој закон;
- (2) Глоба во износ од 10.000 Евра ќе му се изрече за прекршоците од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.
- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршоците на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сторило од користољубие или со истите предизвикало поголема имотна штета.
- (4) Глоба во износ од 10.000 Евра ќе му се изрече на физичко лице за прекршоците од ставот (1) на овој член.
- (5) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (4) на овој член ќе му се изрече за прекршоците од став (1) на овој член на физичкото лице од став (4) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сторило од користољубие или со истите предизвикало поголема имотна штета.

fillojnë të zbatohen nga data 1 janar 2028.

Shfuqzimi

Neni 529

Deri në ditën e fillimit të zbatimit të këtij Ligji zbatohen dispozitat nga Ligji për Letrat me Vlerë („Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” nr. 95/05, 25/07, 7/08, 57/10, 135/11, 13/13, 188/13, 43/14, 15/15, 154/15, 192/15, 23/16, 83/18 dhe 83/18 dhe „Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut” nr. 31/20 dhe 288/21),.

Hyrja në fuqi

Neni 530

Ky Ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e botimit në “Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut”, ndërsa do fillojë të zbatohet 18 (tetëmbëdhjetë) muaj nga dita e hyrjes në fuqi, me përjashtim të nenit 527 paragrafi (1) i këtij Ligji i cili zbatohet me hyrjen në fuqi të këtij Ligji.

Прекршоци за субјектите на надзор и нивни релевантни лица

Член 517

- (1) Глоба во износ од 10.000 Евра до 15.000 Евра ќе се изрече за прекршок на субјект на надзор кое
- не постапи согласно член 443 став (4) од овој закон,;
  - постапува спротивно на член 447 став (1), став (2), став (3), и став (5) од овој закон;
  - постапува спротивно на член 448 од овој закон;
  - постапува спротивно на член 449 од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 7.000 Евра ќе му се изрече за прекршоците од ставот (1) на овој член и на

одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член.

- (3) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (2) на овој член ќе му се изрече за прекршоците на одговорното лице во правното лице од ставот (1) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сторило од користољубие или со истите предизвикало поголема имотна штета.
- (4) Глоба во износ од 7.000 Евра ќе му се изрече на физичко лице за прекршоците од ставот (1) на овој член.
- (5) Глоба во трикратен износ од износот утврден во став (4) на овој член ќе му се изрече за прекршоците од став (1) на овој член на физичкото лице од став (4) на овој член, ако прекршоците од став (1) на овој член ги сторило од користољубие или со истите предизвикало поголема имотна штета.

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Усогласување на работењето на Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија

Член 518

- (1) Комисијата е должна прописите, подзаконските акти и другите акти врз основа од овој закон, да ги донесе најдоцна до денот на примената на овој закон.
  - (2) До денот на примената на прописите, подзаконските акти и другите акти од ставот (1) на овој член, продолжуваат да важат постојните прописи, подзаконски и други акти кои прилегуваат од Законот за хартии од вредност, по што истите престануваат да важат.
  - (3) Комисијата е должна да го усогласи своето работење со одредбите од овој закон во рок од 12 (дванаесет) месеци од денот на примената на овој Закон.
  - (4) Комисијата е должна во рок од 2 (два) месеци од издаденото одобрение за усогласување на Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје со одредбите од овој закон да го донесе решението од член 254 од овој закон.
  - (5) Претседателот на Комисијата и комисионерите (членовите) на Комисијата избрани пред денот на примената на овој закон ќе продолжат да ја извршуваат својата функција согласно овој закон се до истекувањето на мандатот за кој се избрани.
- Претседателот на Комисијата кој согласно Законот за хартии од вредност е избран и професионално ја врши функцијата

до денот на примената на овој закон, е раководен орган согласно овој закон и останува на функција се до истекот на мандатот за кој е избран.

Членот (комисионерот) на Комисијата кој согласно Законот за хартии од вредност е избран и професионално ја врши функцијата до денот на примената на овој закон, е Заменик на Претседателот на Комисијата согласно овој закон и останува на функција се до истекот на мандатот за кој е избран. Членовите (комисионерите) кои до денот на примената на овој закон се избрани како надворешни, се членови на Комисијата согласно овој закон и остануваат на функција се до истекот на мандатот за кој се избрани.

(6) Во Законот за хартии од вредност („Службен весник на Република Македонија“ бр. 95/05, 25/07, 7/08, 57/10, 135/11, 13/13, 188/13, 43/14, 15/15, 154/15, 192/15, 23/16, 83/18 и 83/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 31/20 и 288/21), Законот за инвестициски фондови („Службен весник на Република Македонија“ бр. 12/09, 67/10, 24/11, 188/13, 145/15 и 23/16 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 31/20, 150/21 и 288/21), Закон за финансиска стабилност („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 173/2022), Законот за девизното работење („Службен весник на Република Македонија“ број 34/2001, 49/2001, 103/2001, 54/2002, 51/2003, 81/2008, 24/11, 135/11, 188/13, 97/15, 153/15 и 23/16 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 110/2021), Законот за преземање на акционерските друштва („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 69/13, 188/13, 166/14, 154/15, 23/16, 248/18 и 31/20), Закон за трговските друштва („Службен весник на Република Македонија“ број 28/2004, 84/2005, 25/2007, 87/2008, 42/10, 48/10, 24/11, 166/12, 70/13, 119/13, 120/13, 187/13, 38/14, 41/14, 138/14, 88/15, 192/15, 6/16, 30/16, 61/16, 64/18 и 120/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 290/20, 215/21 и 99/22), Законот за спречување на перење на пари и финансирање на тероризам („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 151/22) и во други закони и подзаконски акти називот “Комисија за хартии од вредност на Република Северна Македонија” го има истото значење, односно се заменува во соодветниот род и број со називот “Комисија за надзор на пазарот на капитал”.

Усогласување на работењето на Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје

Член 519

(1) Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје е должен да го усогласи своето работење со одредбите од овој закон, во рок од 12 (дванаесет) месеци од денот на неговата примена и да поднесе барања до Комисијата за добивање одобрение согласно одредбите од овој закон.

(2) Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје е должен да го воспостави Фондот за обесштетување на инвеститори во рок од 12 (дванаесет) месеци од денот на примената на овој закон.

(3) Постојните акти на Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје се применуваат до денот на одобрување од страна на Комисијата на актите на

овластениот депозитар донесени врз основа на овој закон.

Усогласување на работењето на Македонската берза АД Скопје

Член 520

(1) Македонската берза АД Скопје е должна да го усогласи своето работење со одредбите од овој закон, во рок од 12 (дванаесет) месеци од денот на неговата примена и да поднесе барања до Комисијата за добивање одобрение согласно одредбите од овој закон.

(2) Во рамки на усогласувањето на став (1) на овој член, Македонска берза АД Скопје за сите удели кои ги има стекнато во други правни лица, а кои надминуваат 25% од вкупните права на глас или основната главнина на правните лицасогласно член 183 од овој закон е должна да побара одобрение за стекнувањето од Комисијата.

(3) Доколку Македонската берза АД Скопје не постапи согласно став (2) на овој член, или ако Комисијата го одбие барањето, Македонската берза АД Скопје е должна да ги оттуѓи стекнатите удели во рок од 6 (шест) месеци.

(4) Постојните акти на Македонската берза АД Скопје се применуваат до денот на одобрување од страна на Комисијата на актите на пазарниот оператор донесени врз основа на овој закон.

Усогласување на работењето на брокерска куќа и банка

Член 521

(1) Брокерската куќа и банка со одобрение за работа од Комисијата се должни да го усогласат своето работење со одредбите од овој Закон, во рок од 12 (дванаесет) месеци од денот на неговата примена и да поднесат барања до Комисијата за добивање одобрение, односно претходно одобрениесогласно одредбите од овој закон.

(2) Доколку брокерската куќа и банка не поднесат барања во рокот од ставот (1) на овој член или ако Комисијата го одбие барањето, не смеат да вршат инвестициски услуги и активности согласно член 5 од овој закон.

Усогласување на работењето на друштво за инвестиционо советување

Член 522

(1) Друштво за инвестиционо советување со одобрение за работа од Комисијата е должно да го усогласи своето работење со одредбите од овој закон, во рок од 12 (дванаесет) месеци од денот на неговата примена и да поднесе барање до Комисијата за добивање одобрение за вршење на инвестициски услуги и активности согласно член 5 од овој закон .

(2) Доколку друштвото за инвестиционо советување не поднесе барање во рокот од ставот (1) на овој член или ако Комисијата го одбие барањето, не смее да врши инвестициски услуги и активности согласно член 5 од овој закон .

**Усогласување на работењето на друштвата за
управување со отворени и затворени инвестициски
фондови**

Член 523

(1) Друштво за управување со отворени и затворени инвестициски фондови кое врши услуги на инвестиционо советување и управување со средства за сметка на индивидуален клиент согласно Законот за инвестициски фондови, е должно да го усогласи своето работење и да добие соодветно одобрение за управување со портфолио и инвестиционо советување согласно одредбите од овој закон во рок од 12 (дванаесет) месеци од денот на примена на овој закон.

(2) Доколку друштвото за управување со отворени и затворени инвестициски фондови не поднесе барање во рокот од став (1) на овој член или ако Комисијата го одбие барањето, не смее да врши активности и да дава услуги на управување со портфолио и инвестиционо советување согласно овој закон.

Решавање на започнатите постаки

Член 524

Постапките пред Комисијата за хартии од вредност, Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен и надлежните судови кои се започнати, а не се завршени до денот на примената на овој закон ќе продолжат согласно важечките прописи до денот на примена на овој закон.

**Усогласување на други правни лица и физички
лица согласно одредбите од овој закон**

Член 525

(1) Сите правни и физички лица кои вршат услуги согласно член 5 од овој закон, а на истите не се применува член 4 од овој закон, се должни да побараат одобрение за работа од Комисијата во рок од 12 (дванаесет) месеци од денот на примената на овој закон.

(2) Овластените брокери и инвестициски советници кои имаат добиено одобрение за работа согласно одредбите од Законот за хартии од вредност („Службен весник на Република Македонија“ број “ бр. 95/05, 25/07, 7/08, 57/10, 135/11, 13/13, 188/13, 43/14, 15/15, 154/15, 192/15, 23/16, 83/18 и 83/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 31/20 и 288/21) се должни да побараат одобрение за работа од Комисијата во рок од 12 (дванаесет) месеци од денот на примената на овој закон.

(3) Доколку правните и физичките лица не поднесат барање во рокот од став (1) и став (2) истите не смеат да вршат активности и даваат услуги согласно овој закон.

Усогласување на посебни закони

Член 526

Посебните закони кои содржат дефиниции и поими различн од оние пропишани со овој закон и /или кои се

повикуваат на одредби од Законот за хартии од вредност („Службен весник на Република Македонија“ број “ бр. 95/05, 25/07, 7/08, 57/10, 135/11, 13/13, 188/13, 43/14, 15/15, 154/15, 192/15, 23/16, 83/18 и 83/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 31/20 и 288/21) треба да се усогласат со одредбите на овој закон до денот на отпочнувањето на примената на овој закон.

Усогласување на издавачите на хартии од вредност со обврска за задолжителна котација

Член 527

(1) Издавачите на хартии од вредност кои котираат на сегментот „задолжителна котација“ согласно Законот за хартии од вредност („Службен весник на Република Македонија“ бр. 95/05, 25/07, 7/08, 57/10, 135/11, 13/13, 188/13, 43/14, 15/15, 154/15, 192/15, 23/16, 83/18 и 83/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 31/20 и 288/21) продолжуваат да котираат на истиот сегмент „задолжителна котација“ на Македонската Берза АД Скопје до денот на издавање на одобрение за работа на пазарен оператор на Македонска Берза АД Скопје согласно член 172 од овој закон.

(2) Издавачите од став (1) на овој член се должни по издавање на одобрението од став (1) на овој член, да ги исполнуваат обврските за транспарентност во согласност со овој закон и со Законот за проспекти и транспарентност на издавачите на хартии од вредност.

(3) Издавачите со чии преносливи хартии од вредност се тргува на Македонска берза АД Скопје, а кои со денот на примена на овој закон ги исполнуваат условите од членовите 199 и 205 од овој закон за прием на тргување на редовен, односно на официјален пазар, ќе бидат примени на тргување на соодвените пазарни сегменти по формирање на регулираниот пазар од страна на пазарниот оператор.

Одложена примена

Член 528

(1) Одредбите на членовите 11 став (12), 13 став (8), 59, 62 став (7), 172 став (6), 173 став (5), 188 став (6), 194 став (1) точка 2 и точка 3, 210 став (6), (7) и (9), 213 став (2), 219 став (6) и (7), 220 став (8) и (9), 225 став (2), 230 став (1) точка 2, став (2) точка 4, 5 и 6, 232 став (8), 370 став 1 точка ġ), став (3) и (4) од овој закон ќе се применуваат со денот на пристапувањето на Република Северна Македонија во Европската Унија.

(2) Одредбите за обврски за транспарентност на места за тргување и транспарентност за инвестициски друштва од ГЛАВА VI и ГЛАВА VII од овој закон, ќе отпочнат да се применуваат од 1 јануари 2028 година.

Престанување на важење

Член 529

До денот на оточнување на примената на овој закон

се применуваат одредбите од Законот за хартии од вредност („Службен весник на Република Македонија“ бр. 95/05, 25/07, 7/08, 57/10, 135/11, 13/13, 188/13, 43/14, 15/15, 154/15, 192/15, 23/16, 83/18 и 83/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 31/20 и 288/21).

Влегување во сила

Член 530

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе отпочне да се применува 18 (осумнаесет) месеци од денот на влегувањето во сила, со исклучок на член 527 став (1) од овој закон кој се применува со денот на влегувањето во сила на овој закон.